DRACULA

BRAM STOKER

LATINE REDDITUS

A BENIAMINO MARTINO

A.D. MDCCCXCVII
TRANSLATUM DIE XVII OCTOBRIS A.D. MMXXVI

Versio Latina (c) 2026 Beniaminus Martinus
Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)
creativecommons.org/licenses/by/4.0/

AMICO MIHI CARISSIMO

HOMMY-BEG

AD LECTOREM

Qua ratione haec scripta in ordinem redacta sint, legenti patebit. Omnia quae nihil ad rem pertinebant sublata sunt, ut historia, quae vix cum iis congruit quae nostra aetas credibilia ducit, tamquam simplex rerum gestarum narratio proponatur. Nihil usquam de rebus praeteritis memoriae, quae labi potest, creditum est; omnia enim monumenta delecta ipsis temporibus quibus res gerebantur ab auctoribus suis confecta sunt, ita ut quisque ea tantum referat quae tum e suo loco nosse poterat.

CAPUT I

COMMENTARII IONATHAE HARKER

(Stenographice scripti.)

3 MAII. BISTRICIAE.

Die 1 Maii Monachio hora 8.35 post meridiem profectus sum; Vindobonam primo mane postridie perveni. Hora 6.46 mane pervenire debueramus, sed hamaxostichus hora integra tardius advenit. Budapestinum, quantum quidem vel e curru ferriviario conspicere vel brevi per vias ambulatione cognoscere potui, mirabile mihi visum est. Ne longius a statione ferriviaria discederem verebar, quod sero adveneramus atque hamaxostichum quam proxime ad statutam horam profecturum esse putabam. Hoc autem imprimis me movit: Occidentem nos relinquere atque Orientem ingredi. Danuvium enim, qui ibi et latus et profundus est, per splendidum pontem transivimus, qui ex omnibus Danuvii pontibus ad occidentem ultimus est; deinde in terras venimus quae Turcarum imperii memoriam adhuc servant.

Satis tempestive profecti, iam nocte facta Claudiopolim pervenimus. Ibi in Deversorio Regio pernoctavi. Ad cenam, immo ad cenam iam seram, pullum gallinaceum nescio quo modo pipere rubro conditum comedi; perbonus erat, sed sitim vehementer excitavit. (Mem.: ratio coquendi Minae comparanda.) Ministrum de ferculi nomine interrogavi; ille illud “paprika hendl” vocari dixit, idque, cum cibus gentis proprius esset, ubique per montes Carpaticos facile inveniri posse. Tenuis illa linguae Germanicae notitia hic mihi magnopere profuit; nescio profecto quomodo sine ea me expedirem.

Cum Londinii paulum otii nactus essem, Museum Britannicum adii atque in bibliotheca libros tabulasque terrarum ad Transsilvaniam pertinentes perquisivi; aliquam enim regionis notitiam non sine utilitate fore putabam, quippe cum nobili eius regionis viro mihi negotium esset. Comperi tractum ab eo nominatum in extrema regionis parte ad orientem situm esse, prope fines Transsilvaniae, Moldaviae et Bucovinae, in mediis montibus Carpaticis, in uno ex asperrimis ac minime cognitis Europae tractibus. Nullam tabulam aut librum invenire potui qui situm ipsum arcis Draculae indicaret; neque enim ibi tabulae tam accuratae sunt quam illae quas agrimensores publici Britanniae summa cura conficiunt. Bistriciam tamen, oppidum statione tabellaria notum, cuius Comes Dracula

mentionem fecerat, satis celebrem esse comperi. Hic nonnulla ex annotationibus meis adscribam, ut mihi memoriam refricent cum Mina de itinere meo colloquar.

Transsilvaniam quattuor nationes incolunt: ad meridiem Saxones, quibus permixti sunt Valachi, Dacorum posteri; ad occidentem Magiari; ad orientem septentrionemque Siculi. Ad hos proficiscor; hi se ab Attila atque Hunnis ortos esse affirmant. Fieri potest; nam, cum Magiari saeculo undecimo regionem expugnarent, Hunnos iam ibi consedisse reppererunt. Legi omnes fere superstitiones orbis terrarum intra montes Carpaticos, qui in modum soleae equinae curvantur, quasi in unum locum congregari. Quod si verum est, commoratio mea sane multa cognitu iucunda praebebit. (Mem.: de his omnibus Comes interrogandus.)

Male dormivi, quamquam lectus satis commodus erat; varia enim atque insolita somnia habui. Canis tota nocte sub fenestra ululabat; fortasse id somniorum causa fuit, fortasse piper rubrum, nam omnem aquam quae in urceo erat ebibi et tamen sitiebam. Sub lucem tandem obdormivi; creber autem ianuae pulsus me excitavit; unde conicio me tum demum artius dormivisse. Ad ientaculum rursus cibum pipere rubro conditum sumpsi, tum pulmentum quoddam e farina frumenti Indici, quod “mamaliga” appellabant, atque melongenam carne trita fartam, optimum sane ferculum, quod “impletata” vocabant. (Mem.: huius quoque ratio coquendi comparanda.) Ientaculum raptim sumere debui, nam hamaxostichus paulo ante horam octavam proficisci debebat; cum autem hora 7.30 ad stationem festinans venissem, amplius horam in curru ferriviario sedere coactus sum antequam proficisceremur. Quo longius ad orientem pergimus, eo minus, ut mihi videtur, hamaxostichi statutas horas servant. Quales tandem apud Seres erunt?

Toto die per regionem omnis generis pulchritudine plenam lente ferri videbamur. Modo oppidula aut castella in arduorum collium verticibus cernebamus, qualia in antiquis missalibus cernuntur; modo praeter flumina rivosque vehebamur, quorum latissimi utrinque margines lapidosi magnas inundationes indicabant. Multa enim aqua eaque valido cursu opus est ut exteriores fluminum margines ad nudos lapides usque detergantur. Ad singulas stationes hominum coetus, interdum turbae, vario vestitu conspicui conveniebant. Alii rusticis nostris aut iis quos per Galliam Germaniamque videram prorsus similes erant: breves tunicas, petasos rotundos, bracas domi factas gerebant; alii habitu multo insigniores erant. Mulieres eminus formosae

videbantur; propius autem conspectae, circa lumbos parum elegantes erant. Omnibus manicae amplae albae erant, plerisque magna cingula, ex quibus multae fasciae pendebant atque volitabant, non aliter ac vestes saltatricum scaenicarum; sub his tamen tunicas interiores gerebant. Omnium maxime conspicui erant Slovaci, qui ceteris barbariores sunt, petasis ingentibus quales bubulci gerunt, bracis amplissimis laxis albicantibus sed sordidis, subuculis albis cingulisque coriaceis gravissimis, pedem fere latis atque clavis aeneis undique distinctis, induti. Caligas altas gerebant, bracis intra eas conditis; capillum longum nigrum pilosque supra labrum densos nigros habebant. Habitu sane insignes erant, sed aspectu parum grati. Si in scaena apparerent, statim pro vetere aliqua latronum Orientalium manu haberentur. Tamen, ut audio, innoxii sunt et sua vindicare parum solent.

Cum Bistriciam venissemus, iam crepusculum in noctem vergebat. Oppidum antiquum est multaque memoria dignum. Cum paene in ipso limite sit—Fauces enim Borgoenses inde in Bucovinam ducunt—multa bella calamitatesque passa est, quarum vestigia adhuc manifesta sunt. Ante annos quinquaginta magna incendia urbem quinquies graviter vastaverunt. Ineunte saeculo septimo decimo tres hebdomadas obsessa est atque tredecim milia hominum amisit, cum ad stragem belli fames morbusque accederent.

Comes Dracula me ad Deversorium Coronae Aureae ire iusserat. Id prorsus veteri more instructum esse comperi, quod mihi gaudio fuit, quippe qui regionis mores quam plurimos cognoscere cuperem. Statim intellexi me exspectari; nam cum ad ianuam accessissem, mulier aetate provecta, hilari vultu atque usitato rusticorum vestitu, mihi obviam venit. Subucula alba induta erat duosque pannos longos versicolores gerebat, alterum ante corpus, alterum post, corpori paulo arctius quam decebat adstrictos. Cum propius venissem, capite inclinato rogavit: “Dominus Anglus?” “Ita,” inquam, “Ionathas Harker.” Subrisit et nescio quid viro cuidam seniori, subucula alba, manicis reiectis, induto, qui eam ad ianuam secutus erat, dixit. Ille abiit, sed statim cum epistula rediit.

> Amice mi,—Ad montes Carpaticos venientem te saluto. Cupide te exspecto. Hac nocte bene quiesce. Cras hora 3 post meridiem raeda publica Bucovinam petet; locus tibi servatus est. Ad Fauces Borgoenses raeda mea tibi praesto erit atque ad me te perferet. Spero iter tuum Londinio feliciter confectum esse teque in pulchra terra mea iucunde commoraturum esse.

Amicus tuus,
DRACULA

* * *

4 MAII.

Comperi cauponem meum epistulam a Comite accepisse, qua iubebatur optimum mihi locum in raeda publica servare; sed cum plura quaererem, minus libenter respondere videbatur atque me Germanice loquentem non intellegere simulabat. Id verum esse non poterat: antea enim me optime intellexerat; certe interrogationibus meis tam apte responderat ut eum omnia intellexisse constaret. Ipse uxorque, anus illa quae me exceperat, inter se trepide aspexerunt.

Submissa confusaque voce dixit pecuniam epistula inclusam missam esse atque hoc unum se scire. Cum quaesivissem num Comitem Draculam nosset aliquidque de arce eius mihi narrare posset, ipse uxorque signo crucis se munierunt et, nihil omnino se scire affirmantes, amplius loqui plane recusaverunt. Iam instabat profectionis hora, neque mihi tempus erat alium quemquam interrogandi. Res tota obscura erat neque mihi quidquam solacii afferebat.

Paulo antequam discederem, anus ad cubiculum meum ascendit ac valde perturbata dixit: “Num tibi proficiscendum est? O iuvenis, num tibi proficiscendum est?” Adeo perterrita erat ut etiam pauca quae noverat verba Germanica confunderet atque cum verbis alterius cuiusdam linguae mihi prorsus ignotae misceret. Vix eam intellegere poteram nisi multis interrogationibus interiectis. Cum dixissem mihi statim abeundum esse, quod magni momenti negotium gererem, rursus interrogavit:

“Scis quem diem agamus?” “Dies quartus Maii est,” respondi. Illa caput quassavit atque iterum: “Ita vero, id scio! id scio; sed scis quem diem agamus?” Cum dicerem me non intellegere, perrexit: “Hodie vigilia Sancti Georgii est. Nescisne hac nocte, cum media nocte horologium sonuerit, quidquid usquam malum est summa licentia grassaturum esse? Scis quo proficiscare et quae te maneant?” Ita manifesto angebatur ut eam consolari conatus sim, sed frustra. Tandem in genua procubuit obsecrans ne proficiscerer; sin minus, ut unum saltem alterumve diem exspectarem. Ridicula sane omnia erant, nec tamen animo quieto eram.

Sed negotium conficiendum erat, neque quidquam me morari patiebar. Itaque eam erigere conatus sum atque quam gravissime potui dixi me ei gratias agere, sed officium me urgere neque manere me posse. Tum surrexit, lacrimas tersit, et e collo suo crucifixum detraxit mihique obtulit.

Haesitabam quid facerem. In religione enim Anglicana educatus huiusmodi res ad idololatriam quodammodo pertinere didiceram; at tam benevolentis aniculae donum, praesertim cum tanto metu teneretur, recusare inhumanum videbatur. Illa dubitationem, ut opinor, in vultu meo animadvertit; rosarium igitur, e quo crucifixum pendebat, collo meo circumdedit et “Propter matrem tuam,” inquit, atque e cubiculo exiit. Haec commentariis meis adscribo dum raedam publicam, quae, ut solet, tardat, exspecto; crucifixum adhuc e collo meo pendet.

Utrum aniculae timore, an tot huius loci fabulis de larvis, an ipso crucifixo commovear, nescio; certe longe minus securus animo sum quam soleo. Si hic liber ad Minam umquam ante me pervenerit, meo nomine ei vale dicat. Ecce raeda!

5 MAII. IN ARCE.

Prima illa matutina lux cinerea iam praeteriit, solque alte supra longinquum horizontem stat, qui inaequalis atque quasi dentatus videtur, sive arboribus sive collibus nescio; tam longe enim abest ut magna parvaque confundantur. Somnus nondum venit; et cum nemo me excitaturus sit antequam ipse expergiscar, scribam donec somnus veniat. Multa mira sunt quae notanda sunt; ne quis autem haec legens putet me Bistriciae ante discessum nimis bene cenavisse, cenam meam exacte describam.

Cenavi carne quam “bubulam latronum” appellant: frusta lardi, ceparum atque carnis bubulae pipere rubro condita, verubus infixa atque supra ignem assa, simplicissimo fere habitu carnis quae Londinii felibus venditur! Vinum erat Aureum Mediaschense; linguam mirum in modum pungit, non tamen iniucunde. Duo tantum pocula bibi, nihil praeterea.

Cum raedam publicam ascendi, auriga nondum in sedili suo erat; eum cum cauponis uxore colloquentem vidi. De me manifesto loquebantur; identidem enim me intuebantur. Nonnulli etiam ex iis qui in subsellio ante ostium sedebant —subsellium nomine quodam appellant quod, ut mihi dictum est, “verbi latorem” significat—accesserunt ut audirent, deinde me ipsi quoque aspexerunt, plerique misericorditer.

Multa identidem audiebam vocabula, eaque mihi ignota; turba enim ex multis nationibus constabat. Itaque lexicon meum multilingue clam e sacculo protuli atque verba quaesivi. Haud laeta erant: Ordog—Satanas; pokol—infernus; stregoica—saga; vrolok et vlkoslak—alterum verbum Slovacum est, alterum Serbicum; ambo idem fere significant: versipellem aut vampyrum. (Mem.: de his superstitionibus Comes interrogandus.)

Cum profecti sumus, turba circa ostium deversorii iam admodum creverat; omnes signo crucis se munierunt duosque digitos versus me porrexerunt. Multis precibus unum e sociis itineris adduxi ut mihi explicaret quid hoc sibi vellet. Primo respondere recusavit; ubi autem me Anglum esse intellexit, dixit id signum esse quo homines contra fascinum se tuerentur.

Id mihi minime iucundum fuit, cum ad locum ignotum proficiscerer hominemque ignotum conventurus essem; omnes tamen tanta benevolentia, tristitia atque misericordia me spectabant ut commoverer. Numquam obliviscar areae deversorii, quam postremo vidi, neque turbae tam vario habitu vestitae, quae circa latum arcum stabat, omnibus signo crucis se munientibus; in medio areae oleandri atque arbores aurantiae in viridibus vasis confertae erant.

Tum auriga noster, cui bracae lineae latissimae totam sedilis anteriorem partem tegebant—gotza eas vocant—magnum flagellum supra quattuor equos parvos pari fronte iunctos insonuit, atque profecti sumus.

Pulchritudine regionis mox omnem memoriam timorum de larvis amisi, quamquam, si linguas sociorum itineris intellexissem, fortasse tam facile eos timores non deposuissem. Ante oculos regio viridis leniter adsurgens patebat, silvis nemoribusque plena; hinc inde colles ardui eminebant, quorum vertices arborum gregibus aut domibus rusticis coronabantur, quarum nudus paries fastigiatus viam spectabat.

Ubique tanta erat arborum fructiferarum florentium copia ut paene oculos confunderet—malorum, prunorum, pirorum, cerasorum; praetereuntes videbamus herbam viridem sub arboribus petalis delapsis quasi stellatam. Per hos colles virides regionis quam hic “Mittel Land”, id est “Terram Mediam”, appellant via sinuosa currebat, nunc post herbosi collis flexum evanescens, nunc extremis pinetorum ramis occultata, qui hinc inde per clivos velut linguae flammarum descendebant.

Via aspera erat, tamen mira celeritate ferri videbamur. Tum nondum intellexi cur tantopere festinaremus; auriga tamen manifesto constituerat Borgo Prund

quam primum attingere. Haec via aestate optima esse dicitur, nondum tamen post nives hiemales reparata erat. In hoc a ceteris viis montium Carpaticorum differt; vetus enim traditio est eas consulto non nimis bene curari. Olim principes regionis, quos hospodares vocabant, vias reficere nolebant, ne Turcae suspicarentur eos copias externas adducturos esse atque ita bellum, quod semper paene imminebat, maturarent.

Ultra virides Terrae Mediae colles ingentes silvarum clivi ad ipsos altos montium Carpaticorum vertices surgebant. Utrimque supra nos eminebant, sole postmeridiano illustrati, qui varios montium colores ostendebat: caeruleas purpureasque umbras iugorum, viridem fuscumque colorem ubi herba saxis miscebatur, atque longissimam serratarum rupium ac acutorum scopulorum seriem, donec omnia procul confunderentur ubi cacumina nivea magnifice surgebant.

Hinc inde ingentes in montibus fissurae apparebant, per quas, sole iam descendente, candorem aquae cadentis interdum cernebamus. Unus e sociis brachium meum tetigit, cum radices collis celeriter circumiremus atque subito ante nos altissimum montis cacumen nive tectum pateret, quod, dum via serpentina procedebamus, semper recta nobis imminere videbatur. “Aspice! Isten szek—Sedes Dei!” inquit; deinde reverenter signo crucis se munivit.

Dum via interminabili pergebamus solque post nos sensim descendebat, umbrae vespertinae circa nos serpere coeperunt. Eo magis id apparebat quod cacumen niveum adhuc ultimum solis lumen tenebat atque tenui roseoque lumine fulgere videbatur. Hinc inde Siculos et Slovacos pulchro habitu praeteribamus; animadverti autem strumam apud eos misere frequentem esse. Multae cruces iuxta viam stabant, et quoties eas praeteribamus socii mei signo crucis se muniebant.

Hinc inde rusticus aut rustica ante parvam aediculam sacram genibus nitebatur; ne se quidem vertebat cum appropinquaremus, sed adeo pietati se dederat ut nihil externum videre aut audire videretur. Multa mihi nova occurrebant: faeni acervi in arboribus congesti, et hinc inde pulcherrimae betulae ramis demissis, quarum trunci albi quasi argentum inter teneras frondes virides splendebant.

Interdum plaustrum rusticum, quod “leiterwagon” appellant, occurrebat, longum, cuius media compages in modum spinae serpentis flectebatur, ad inaequalitatem viae accommodata. In eo semper grex rusticorum domum

redeuntium sedebat; Siculi pellibus ovium albis, Slovaci versicoloribus induti erant; hi baculos longos, securibus ad extremum affixis, quasi hastas gerebant.

Vespere appropinquante valde frigescere coepit, et crebrescentes tenebrae caliginem quercuum, fagorum pinorumque in unam nebulam confundere videbantur; in vallibus tamen, quae alte inter iuga montium descendebant dum per Fauces ascendebamus, abietes nigrae hinc inde clare apparebant contra nives quae adhuc in solo manebant.

Interdum via inter arbores pineas ducta erat, quae in tenebris quasi super nos claudi videbantur; magnae autem maculae cinereae, quibus hinc inde arbores conspergebantur, mirum atque grave spectaculum faciebant. Haec omnia easdem cogitationes tristes ac timores revocabant quos paulo ante nubes larvarum similes excitaverant, cum sol occidens eas insolito lumine illustrasset; tales nubes inter Carpates per valles sine fine volvi videntur.

Interdum clivi adeo ardui erant ut, quamvis auriga festinaret, equi tantum lente procedere possent. Descendere et pedibus ascendere volui, ut apud nos fieri solet, sed auriga omnino recusavit. “Non, non,” inquit, “hic pedibus ire non debes; canes nimis feroces sunt”; deinde, quasi iocum horridum faciens—nam se convertit ut videret num ceteri risu probarent—addidit: “Fortasse, antequam dormias, satis multa huius generis experieris.” Semel tantum paulisper substitit, ut lucernas accenderet.

Ubi plane tenebrae factae sunt, quaedam trepidatio inter viatores orta est; alius post alium aurigam alloquebatur, quasi eum ad maiorem celeritatem urgerent. Ille equos longo flagello sine misericordia cecidit, clamoribusque feris ut velocius currerent incitavit. Tum per tenebras pallidam quandam lucis maculam ante nos videre potui, quasi montes ibi finderentur.

Viatorum trepidatio crescebat. Raeda vetus, magnis loris coriaceis suspensa, violenter oscillabat atque quasi navis mari tempestuoso iactata huc illuc ferebatur; mihi fortiter retinendum erat. Via deinde planior facta est, ac volare videbamur. Montes utrimque propius accedere atque super nos minaciter incumbere videbantur: Fauces Borgoenses ingrediebamur.

Viatores alii post alios dona mihi porrexerunt atque tam instanter offerebant ut recusare non possem. Mira sane atque inter se diversa erant; unumquodque tamen sincera benevolentia dabatur, cum amico verbo et benedictione, iisdemque gestibus timoris plenis quos ante deversorium Bistriciae videram—signo crucis atque praesidio contra fascinum.

Dum celeriter ferebamur, auriga se in anteriora inclinavit; viatores autem utrimque supra latus raedae porrecti in tenebras intentissime prospiciebant. Manifestum erat aliquid magni aut fieri aut exspectari; sed quamvis singulos interrogarem, nemo vel minimum mihi explicare volebat. Haec trepidatio aliquandiu duravit; tandem ante nos Fauces ad orientem patere vidimus.

Nubes atrae supra capita nostra volvebantur, aerque gravis ac pressus erat, quasi tonitru immineret. Videbatur ipsa montium series duas aeris regiones separasse nosque nunc in eam quae tempestatem minabatur intravisse. Iam ipse raedam qua ad Comitem veherer quaerebam. Quovis momento fulgorem lucernarum per tenebras appariturum exspectabam; omnia tamen nigra erant.

Lucernae solae tremulo fulgore tenebras rumpebant, in quo vapor equorum vehementer actorum quasi nubes alba surgebat. Iam viam arenosam albam ante nos videre poteramus, sed ne vestigium quidem alterius raedae apparebat. Viatores se retraxerunt cum suspirio laetitiae, quod spem meam frustratam quasi irridere videbatur.

Iam mecum reputabam quid optimum esset facere, cum auriga horologium aspexit atque aliis aliquid tam submissa voce dixit ut vix audirem; “Ad tempus statutum una adhuc hora deest,” dixisse mihi visus est. Deinde ad me conversus Germanice, sed peius quam ego, dixit: “Raeda nulla adest. Videtur te nemo exspectare. Perges igitur in Bucovinam et cras aut postridie redibis; melius postridie.”

Dum haec dicebat, equi hinnire, naribus fremere atque se efferre coeperunt adeo violenter ut auriga eos vix contineret. Tum, inter clamores rusticorum, qui omnes signo crucis se muniebant, raeda levis quattuor equis iuncta a tergo advolavit, nos praeteriit atque iuxta raedam publicam substitit.

Lumine nostrarum lucernarum in equos incidente videre potui eos prorsus nigros esse atque egregios. Regebat eos vir procerus, barba longa fusca et petaso magno nigro, qui faciem paene totam occultabat. Nihil nisi oculorum admodum lucentium fulgorem videre poteram; cum ad nos se convertit, in lumine lucernae paene rubri videbantur. Aurigae nostro dixit: “Maturius hac nocte venisti, amice.” Ille haesitans respondit: “Anglus festinabat.”

Advena respondit: “Hinc igitur, opinor, eum in Bucovinam pergere volebas. Me fallere non potes, amice; multa enim scio, equique mei veloces sunt.” Haec dicens risit, et lux lucernae in os durum incidit, labris admodum rubris dentibusque acutis, ebore candidioribus. Unus e sociis itineris alteri versum ex

“Lenore”, carmine Bürgeri, susurravit: “Denn die Todten reiten schnell”—id est: “Mortui celeriter feruntur.”

Auriga ille insolitus verba manifesto audivit; nam caput sustulit atque splendido quodam risu nos respexit. Viator faciem avertit simulque duos digitos porrexit et signo crucis se munivit. “Da mihi sarcinas Angli,” inquit auriga; statim summa festinatione sacci mei e raeda publica prolati atque in raedam levem positi sunt. Tum ego quoque descendi, cum altera raeda iuxta constitisset. Auriga me manu adiuvit, quae brachium meum quasi forcipe ferreo comprehendit; vires eius prodigiosae esse debebant.

Nullo verbo dicto habenas movit; equi se converterunt atque in tenebras Faucium avolavimus. Cum respicerem, in lucernarum lumine vaporem e naribus equorum raedae publicae surgentem vidi, et contra albam illam nubem figuras eorum qui paulo ante socii mei fuerant signo crucis se munientium. Tum alter auriga flagellum insonuit equosque clamore incitavit; illi Bucovinam versus abrepti sunt.

Cum in tenebris evanescerent, frigus insolens sensi atque subita solitudine perculsus sum; sed statim pallium umeris meis impositum est et stragulum super genua, aurigaque Germanice optime dixit: “Nox frigida est, domine, et dominus meus Comes mihi mandavit ut tibi diligenter prospicerem. Sub sedili est lagena aquae vitae e prunis factae, quam slivovitz vocant, si forte ea egeas.” Nihil bibi, sed ipsum scire eam adesse aliquod solacium erat. Mihi ipse nescio quo pacto insolitus videbar, neque parum timebam. Si alia mihi via patuisset, credo me eam electurum fuisse potius quam ignotum illud nocturnum iter prosequi.

Raeda magna celeritate recta processit; deinde circulum integrum fecimus atque alia via recta perreximus. Mihi videbamur eandem terram iterum atque iterum percurrere; itaque certum quendam locum diligenter notavi atque comperi ita revera esse. Aurigam rogare voluissem quid sibi ista significarent, sed verebar; arbitrabar enim, si consulto moram nectere vellet, nihil profuturum esse si quid reclamarem.

Post aliquod tempus, cum scire cuperem quantum noctis praeterisset, lignum sulphuratum accendi eiusque lumine horologium inspexi: pauca tantum minuta ad mediam noctem deerant. Id me quodammodo percussit; credo enim superstitionem de media nocte recentibus rebus auctam esse. Aegra quadam exspectatione manebam.

Tum procul in aliqua domo rustica iuxta viam canis ululare coepit—longum, miserum ululatum, quasi metu expressum. Alius canis sonum excepit, deinde alius atque alius, donec vento, qui iam leniter per Fauces suspirabat, ferox ululatio late diffunderetur, quae ex tota regione venire videbatur, quantum per noctis tenebras imaginatio complecti poterat.

Ad primum ululatum equi habenis niti atque se erigere coeperunt; auriga tamen eos blande allocutus est, et quieverunt, quamquam tremebant ac sudabant quasi post effusum cursum quem subitus metus excitasset.

Tum longe ex montibus utrinque acrior atque fortior ululatus ortus est—luporum. Id equos meque pari modo affecit; ego ex raeda desilire atque fugere paene volebam, illi rursus se erigebant atque furenter saliebant, ita ut auriga omnibus viribus eos continere cogeretur.

Post pauca tamen minuta aures meae ululatui iam assueverant, equique adeo quieverunt ut auriga descendere atque ante eos stare posset. Eos mulcebat atque leniebat, aliquid in aures susurrans, sicut domitores equorum facere audivi; id mira sane efficacia fecit, nam sub manibus eius omnino tractabiles facti sunt, quamquam adhuc tremebant. Auriga rursus sedem conscendit et, habenis motis, magna celeritate profectus est.

Tum, postquam ad ulteriorem Faucium partem pervenimus, repente in angustam viam ad dextram devertit.

Mox arboribus undique inclusi sumus; quibusdam locis rami supra viam ita curvabantur ut quasi per cuniculum veheremur, ingentia autem saxa utrimque minaciter imminebant. Quamquam sub arboribus tecti eramus, ventum increscentem audiebamus; inter saxa gemebat ac sibilabat, rami autem inter se collidebantur dum praetervehebamur. Frigus magis magisque ingravescebat, tenuisque nix pulverulenta cadere coepit, ita ut brevi nos omniaque circa nos albo velamine tegerentur.

Ventus acer adhuc canum ululatum ferebat, quamquam quo longius procedebamus eo magis sonus languescebat. Luporum vero voces propius propiusque audiebantur, quasi undique nos circumcluderent. Vehementer timere coepi, equique mecum timebant. Auriga tamen minime perturbabatur; caput nunc ad sinistram nunc ad dextram vertebat, ego autem per tenebras nihil videre poteram.

Repente procul ad sinistram tenuem flammam caeruleam tremulantem vidi. Auriga eodem momento vidit; statim equos continuit atque, in terram desiliens,

in tenebris evanuit. Quid facerem nesciebam, eo magis quod luporum ululatus propius accedebat; sed dum haesitabam, auriga repente rursus apparuit atque nullo verbo dicto sedem conscendit, et iter continuavimus.

Credo me obdormivisse atque rem eandem per somnium identidem vidisse, nam sine fine repeti videbatur; nunc autem, cum rem respicio, horrendi cuiusdam somnii speciem habet. Semel flamma tam prope viam apparuit ut, quamquam tenebrae nos circumdabant, motus aurigae conspicere possem. Celeriter ad locum ubi flamma caerulea surgebat accessit—tenuissima esse debebat, nam circa se nihil illuminabat—et lapillos quosdam collegit eosque certo quodam modo composuit.

Semel mirum visu accidit: cum inter me et flammam staret, eam tamen non occultabat; tremulum illum pallorem nihilominus videre poteram. Hoc me terruit, sed quia per unum tantum momentum duravit, oculos mihi, nimis in tenebras intentos, imposuisse putavi. Deinde aliquamdiu nullae flammae caeruleae apparuerunt, nosque per tenebras celeriter ferebamur, lupis circum nos ululantibus quasi mobili circulo nos sequerentur.

Tandem auriga longius quam umquam antea discessit. Dum aberat, equi multo vehementius tremere, naribus fremere atque metu hinnire coeperunt.

Causam videre non poteram, nam luporum ululatus omnino cessaverat; sed eodem momento luna inter nubes nigras labens post serratum cacumen abruptae rupis pinis vestitae apparuit. Lumine eius vidi circa nos luporum circulum: dentes albos, linguas rubras pendentes, membra longa nervosa, pilos horridos. In illo tristi silentio centies terribiliores erant quam cum ululabant. Ego ipse metu quasi rigidus factus sum.

Nemo vim talium terrorum vere intellegere potest nisi ipse eos coram senserit.

Repente lupi ululare coeperunt, quasi lumen lunae singularem in eos vim haberet. Equi saliebant atque se erigebant, circumspiciebantque oculis misere volventibus; sed vivus ille terroris circulus eos undique cinxerat, neque effugere poterant. Aurigam ut rediret clamavi; videbatur enim unica spes nobis esse ut per circulum erumperemus eumque ad nos pervenire adiuvaremus.

Clamavi atque latus raedae manibus pulsavi, sperans strepitu lupos ab ea parte deterreri posse ut auriga ad raedam perveniret. Quomodo eo repente venerit nescio; vocem tamen eius imperiosam audivi et, ad sonum conversus, eum in media via stantem vidi. Longa brachia quasi ad rem aliquam invisibilem

depellendam movit; lupi statim retro cedere coeperunt atque longius adhuc recesserunt.

Eodem momento nubes gravis faciem lunae texit, et rursus in tenebris fuimus.

Cum iterum videre possem, auriga in raedam ascendebat, lupi autem evanuerant. Res tota tam mira atque sinistra erat ut ingens me metus occuparet; loqui aut moveri non audebam. Tempus interminabile videbatur dum procedebamus, iam paene in plenis tenebris, quia nubes volventes lunam tegebant. Interdum celeriter descendebamus, sed plerumque altius atque altius ascendebamus.

Repente animadverti aurigam equos in area ingentis arcis ruinosae sistere. Ex altis fenestris nigris nullus lucis radius exibat, pinnae autem murorum hinc inde fractae adversus caelum luna illustratum serratum velut iugum efficiebant.

CAPUT II

COMMENTARII IONATHAE HARKER

(Continuantur.)

5 MAII.

Dormivisse me oportet; nam, si plane vigilavissem, profecto adventum ad locum tam singularem animadvertissem. In caligine area satis ampla videbatur; et quia ex ea complures viae obscurae sub ingentibus arcubus rotundis ducebant, fortasse maior videbatur quam revera est. Luce diei eam nondum videre potui.

Cum raeda constitisset, auriga desiluit manumque mihi porrexit ut descenderem. Rursus vires eius ingentes miratus sum. Manus eius quasi forceps ferrea erat, quae manum meam, si voluisset, conterere potuisset. Deinde sarcinas meas sustulit easque humi iuxta me posuit, dum ego prope portam ingentem vetustamque stabam, magnis clavis ferreis confixam, in vestibulo prominenti e lapide solido positam. Etiam in luce incerta videre poteram lapidem magnifice sculptum esse, sed sculpturas tempore tempestatibusque valde attritas. Dum ibi stabam, auriga rursus in sedem desiluit, habenas movit; equi procurrerunt, atque raeda cum auriga in una ex obscuris illis viis evanuit.

Ibidem tacitus steti, quid facerem nesciens. Nullum tintinnabulum, nullus malleolus ad portam apparebat; neque verisimile erat vocem meam per hos muros minaces et fenestras nigras penetraturam esse. Exspectatio infinita videbatur, dubitationesque et timores animum meum occupabant. In quem tandem locum veneram, et apud quales homines? Quam tristem rem susceperam?

Num eiusmodi res accidere solet scribae iurisconsulti, qui ad peregrinum mittitur ut rationem emendi praedii Londiniensis explicet? Scribae iurisconsulti! Mina id non probaret. Immo iam procurator forensis sum; nam paulo antequam Londinio proficiscerer nuntium accepi me examen feliciter superavisse. Nunc igitur iure procurator forensis sum! Oculos fricare coepi atque me ipsum digitis premere, ut experirer num vigilarem. Omnia mihi horrendi somnii speciem habebant; exspectabam me subito experrectum iri atque domi me reperturum, aurora per fenestras intrante, sicut aliquando mane post diem nimio labore actum mihi acciderat. Sed caro pressioni respondit, oculique me non fallebant.

Revera vigilabam, in montibus Carpaticis. Nihil iam poteram nisi patienter exspectare donec mane fieret.

Vix hoc mihi persuaseram cum gravem gradum post portam accedentem audivi atque per rimas lucem appropinquantem vidi. Tum catenae crepuerunt, pessulique ingentes stridentes retracti sunt. Clavis, diu non adhibita, stridore aspero versa est, et porta magna aperta est.

Intus stabat vir senex procerus, vultu raso praeter longum mustacium album, a capite ad pedes nigris vestibus indutus, nullo prorsus alio colore conspicuo. In manu lampadem argenteam antiquam tenebat, cuius flamma sine tubo vitreo neque globo ardebat; vento per apertam portam intrante, tremula lux longas umbras iactabat. Senex dextra me urbano gestu intro invitavit atque optime Anglice, sed insolito accentu, dixit:

“Salve, hospes, et bene advenisti domum meam! Intra libere, tua sponte.” Non processit ut mihi occurreret, sed quasi statua constitit, tamquam ipse salutandi gestus eum in lapidem convertisset. Ubi tamen limen transivi, subito ad me accessit et manum meam tanta vi pressit ut dolerem; neque minus mirum erat quod manus eius glacie frigidior videbatur, magis mortui quam vivi.

Rursus dixit: “Salve in domum meam. Libere veni; salvus discede; atque aliquid ex felicitate quam attulisti hic relinque.” Vis manus eius adeo similis erat vi aurigae, cuius faciem numquam videram, ut paulisper dubitarem num idem homo esset. Itaque, ut certior fierem, interrogavi: “Comes Dracula?”

Ille urbano more caput inclinavit. “Ego sum Dracula; teque, domine Harker, in domum meam libenter accipio. Intra. Nox frigida est, et cibo requieque profecto eges.” Dum loquebatur, lampadem in fulcro parietis posuit, foras processit, sarcinas meas sustulit easque antequam prohibere possem intus tulit. Ego recusavi, sed ille institit: “Minime, domine; hospes meus es. Sero est, familia mea nunc non adest. Sine me ipsum tibi consulere.”

Sarcinas per longum ambulacrum tulit, deinde per amplas scalas flexuosas ascendit atque per alterum longum ambulacrum, ubi gressus nostri in pavimento lapideo graviter resonabant. In extremo ianuam ponderosam aperuit; laetatus sum cum conclave bene illuminatum vidi, ubi mensa ad cenam parata erat et in ingenti foco magnus lignorum ignis ardebat atque crepitabat.

Comes sarcinas deposuit, ianuam clausit, conclave transiit atque alteram ianuam aperuit, quae in parvum conclave octo angulis distinctum ducebat, una lampade illuminatum et, quantum videre poteram, sine fenestra. Per hoc

conclave transiens aliam ianuam aperuit meque intrare iussit. Gratum spectaculum: amplum cubiculum bene illuminatum et alio lignorum igne calefactum, qui in lato camino cava voce rugiebat.

Comes sarcinas ibi reliquit et, priusquam ianuam clauderet, dixit: “Post iter te reficere atque cultum componere voles. Spero nihil tibi defuturum. Ubi paratus eris, in alterum conclave veni; cena ibi te exspectat.”

Lux, calor, et benigna Comitis exceptio omnes fere dubitationes timoresque meos dissipaverant. Cum animum recepissem, sensi me fame paene confectum esse; itaque celeriter me composui et in alterum conclave veni.

Cena iam parata erat. Hospes meus iuxta magnum focum stabat, saxo innixus; manu eleganter ad mensam significans dixit: “Quaeso, sede et cena ut libet. Mihi autem ignosces quod tecum non edam; iam cenavi neque noctu cibum sumo.”

Ei epistulam obsignatam tradidi quam dominus Hawkins mihi commiserat. Aperuit eam et graviter legit; deinde amabili risu mihi dedit ut ipse legerem. Unus saltem locus me magna voluptate affecit: “Magnopere doleo podagrae accessionem, qua assidue laboro, mihi omne iter ad aliquod tempus prorsus interdicere. Laetor tamen me vicarium idoneum mittere posse, cui plenissime confido. Iuvenis est industrius, suo genere ingeniosus, et fide singulari. Prudens est et taciturnus, atque in ministerio meo ad virilem aetatem pervenit. Dum apud te commorabitur, quocumque tempore volueris tibi praesto erit et mandata tua in omnibus accipiet.”

Comes ipse ad mensam accessit et operculum patinae sustulit; ego statim optimum pullum assatum edere coepi. Is, cum caseo, acetario, et lagena veteris vini Tokayensis, cuius duo pocula bibi, cenam meam constituit. Dum edebam, Comes multa de itinere meo rogavit, egoque paulatim omnia quae mihi acciderant narravi.

Cena perfecta, rogante hospite sellam propius ad focum admovi et sigarum, quod mihi obtulerat, fumare coepi; ipse autem excusavit se quod non fumaret. Tum primum satis otii habui ut eum diligenter contemplarer; vultus eius valde singularis erat.

Facies prorsus aquilina: nasus tenuis dorso alto, naribus insolite arcuatis; frons alta et convexa; capilli circa tempora rariores, alibi densi. Supercilia valde crassa erant, supra nasum paene coibant, pilisque ita densis ut sua sponte crispari viderentur.

Os, quantum sub denso mustacio conspicere poteram, rigidum erat et aliquantum crudele. Dentes albi, singulariter acuti, ultra labra eminebant; labra autem mirum in modum rubra erant, quasi in homine tantae aetatis insolita vitae copia inesset. Aures pallidae et in summis partibus valde acutae; mentum latum ac firmum; genae macrae sed durae. Totus denique vultus insolito pallore insignis erat.

Hactenus dorsa manuum eius, dum super genua ad ignem quiescebant, tantum observaveram; alba atque delicata videbantur. Propius autem inspectae manus multo rudiores apparebant, latae, digitis brevibus crassisque. Mirum dictu, pili in media palma crescebant. Ungues longi, tenues, in acutum secti. Cum Comes super me inclinaretur manusque eius me tangerent, horrorem reprimere non potui.

Fortasse halitus eius foetidus erat; certe tanta nausea me subito invasit ut, quantumvis conarer, occultare non possem. Comes id manifesto sensit, paulum retrocessit atque truci quodam risu, quo dentes prominentes magis quam antea ostendit, ad alteram foci partem rursus consedit. Aliquamdiu uterque tacebamus. Cum ad fenestram respexissem, primam tenuem aurorae lineam vidi.

Mira quies omnia tenere videbatur; sed cum auscultarem, quasi e valle longe infra nos, multos lupos ululantes audivi. Oculi Comitis fulserunt. “Audi eos,” inquit, “noctis filios. Quam musicam faciunt!” Cum in vultu meo aliquid sibi insolens, ut opinor, animadvertisset, addidit: “Ah, domine, vos qui in urbibus vivitis venatoris animum intellegere non potestis.”

Deinde surrexit: “Sed fessus esse debes. Cubiculum tuum paratum est, et cras dormies quamdiu voles. Mihi usque ad postmeridianum tempus abesse necesse est; dormi igitur bene et bene somnia.” Urbano gestu ipse mihi ianuam conclavis octagoni aperuit, egoque cubiculum intravi.

Tot rebus mirabilibus undique obrutus sum. Dubito; timeo; res miras cogito quas ne mihi ipsi quidem confiteri audeo. Deus me servet, vel saltem propter eos quos amo!

7 MAII.

Rursus mane est. Quievi tamen et ultimis viginti quattuor horis satis bene fui. In multam diem dormivi atque sponte experrectus sum. Vestitus, in conclave ubi cenaveramus veni; ibi ientaculum frigidum paratum inveni, et caffeum calidum servabatur, olla in foco posita. In mensa schedula erat: “Paulisper abesse debeo. Me ne exspectes.—D.” Itaque bene comedi. Ubi finivi, tintinnabulum quaesivi ut

famulos certiores facerem; nullum repperi. Mira sane quaedam huic domui desunt, quamquam ubique divitiarum insignia apparent. Vasa mensae ex auro sunt, tam pulchre facta ut ingentis pretii esse debeant.

Aulaea, tegumenta sellarum et lectulorum, et vela lecti mei e pretiosissimis pulcherrimisque textilibus confecta sunt. Quo tempore facta sunt, incredibili fere pretio stetisse videntur; nam multa iam saecula habent, quamquam optime servantur. Similia quaedam in Palatio Hamptonensi vidi, sed ibi attrita, lacera, a tineis corrosa erant. Nihilominus in nullo conclavi speculum est.

Ne parvum quidem speculum ad cultum in mensa mea est; meum igitur speculum rasorium e sarcinis sumere debui, ut barbam raderem capillosque componerem. Famulum adhuc nusquam vidi, neque ullum sonum circa arcem audivi praeter ululatum luporum. Postquam cibum finivi—nescio utrum ientaculum an cenam appellare debeam, nam inter horas quinque et sex vespertinas comedi—aliquid quod legerem quaesivi. Nolebam enim per arcem vagari priusquam Comitis veniam petivissem.

In conclavi nihil omnino erat: neque liber neque diarium neque instrumenta scribendi. Itaque alteram ianuam aperui et quasi bibliothecam repperi. Ianuam mihi oppositam temptavi, sed clausa erat.

In bibliotheca, maximo meo gaudio, ingentem copiam librorum Anglicorum inveni, integris pluteis refertis, praeterea volumina ligata commentariorum periodicorum et diariorum. Mensa in medio conclavi diariis commentariisque Anglicis operta erat, quamquam nullum admodum recens. Libri ad omne fere genus disciplinarum pertinebant—historiam, geographiam, rem publicam, oeconomiam politicam, botanicam, geologiam, ius—omnia ad Angliam vitamque et mores Anglorum pertinentia.

Aderant etiam libri ad res singulas explorandas: Directorium Londiniense, Libri Rubri et Caerulei, Almanachum Whitakeri, Catalogi Exercitus et Classis, atque—nescio cur, sed cor mihi laetatum est cum vidi—Catalogus Iurisconsultorum. Dum libros inspiciebam, ianua aperta est et Comes intravit. Me amice salutavit sperans me bene nocte quievisse. Tum perrexit:

“Gaudeo te huc viam invenisse; multa enim hic sunt quae tibi, ut credo, placebunt. Hi amici”—manum in aliquot libros posuit—“boni mihi amici fuerunt. Per aliquot annos, ex quo Londinium proficisci cogitare coepi, multas, multas horas mihi iucundas praebuerunt. Per eos magnam Angliam vestram cognovi; eam autem cognoscere est amare.”

“Cupio per vias frequentissimas magni vestri Londinii ambulare, in medio hominum cursu atque tumultu versari, vitae eius, mutationis, mortis, omnium denique rerum quae urbem talem faciunt particeps esse. Sed adhuc linguam vestram ex libris tantum novi. A te, amice, spero me discere quomodo vere loquendum sit.”

“At, Comes,” inquam, “Anglice optime et intellegis et loqueris!” Ille graviter caput inclinavit. “Gratias tibi ago, amice; nimium benigne iudicas; sed longe adhuc absum ab eo quod cupio. Grammaticam quidem verbaque novi, sed nondum scio quomodo homines revera loquantur.” “Immo,” dixi, “optime loqueris.”

“Minime,” respondit. “Probe scio, si Londinii inter homines versarer atque loquerer, omnes me statim peregrinum agnoscerent. Id mihi non sufficit. Hic nobilis sum, boiarus; populus me novit meque dominum habet. Peregrinus autem in terra aliena nemo est; homines eum non noverunt, et quem non noverunt parum curant.”

“Satis mihi erit si ceteris similis videar, ita ut nemo me conspicatus consistat neque, audita voce mea, loqui desinat atque dicat: ‘Ha, ha! Ecce peregrinus!’ Tamdiu dominus fui ut dominus manere velim—aut certe ne quis alius mihi dominetur. Tu ad me non solum ut Petri Hawkins Exoniensis, amici mei, procurator venisti, qui mihi omnia de novo praedio Londiniensi exponeres.”

“Spero te aliquamdiu apud me mansurum, ut ex colloquiis nostris sonum linguae Anglicae discam; atque oro te ut me moneas, si vel minimum in loquendo erravero. Doleo me hodie tamdiu abfuisse; sed ignosces, scio, homini qui multa magni momenti negotia curare debet.” Ego sane libentissime me paratum esse dixi, et rogavi num in hoc conclave quotiens vellem venire possem.

“Certe,” respondit; deinde addidit: “Quocumque in arce volueris ire potes, praeter ea loca quorum ianuae clausae sunt; illuc enim, ut intellegis, ire nolles. Causa est cur omnia ita sint ut sunt; si meis oculis videres meaque scientia scires, fortasse melius intellegeres.” Dixi me id facile credere.

Tum ille: “In Transsilvania sumus; Transsilvania autem Anglia non est. Mores nostri non sunt mores vestri, multaque tibi mira videbuntur. Immo, ex iis quae de rebus iam tibi accidisse narrasti, aliquid iam nosti de miris quae hic fieri possunt.”

Hinc longa conversatio orta est. Cum manifestum esset eum loqui velle, vel ut sermonem continuaret, multa de rebus quae mihi iam acciderant aut quas

observaveram rogavi. Interdum rem vitabat aut, simulans se minus intellegere, sermonem alio vertebat; plerumque tamen omnibus quaestionibus satis aperte respondit.

Procedente colloquio audacior factus, quaesivi de miris noctis superioris: cur, exempli gratia, auriga ad ea loca accessisset ubi flammas caeruleas videramus. Num vero flammae illae ubi aurum occultatum esset demonstrabant? Comes explicavit vulgo credi certa una nocte anni—ipsa scilicet nocte praeterita, qua spiritibus malis summa licentia concedi putatur—flammam caeruleam supra locum apparere ubi thesaurus conditus sit.

“In regione per quam heri nocte venisti,” perrexit, “thesauros multos conditos esse vix dubitari potest. Per saecula ibi Valachi, Saxones, Turcae inter se pugnaverunt. Vix pes terrae in tota regione est qui sanguine hominum, sive patriam defendentium sive invadentium, non sit quasi fecundatus.”

“Olim saeva tempora fuerunt. Austriaci et Hungari magnis turmis veniebant; patriae defensores—viri, mulieres, senes, etiam pueri—illis obviam procedebant atque in rupibus supra fauces exspectabant, ut nives saxaque arte de montibus deiecta super eos ruerent. Si hostis tamen vicisset, parum praedae inveniebat; quidquid enim pretiosum erat, terrae ipsi fideli custodi commissum erat.”

“Sed quomodo,” inquam, “tamdiu ignotum manere potest, si certum signum locum indicat modo homines quaerere velint?” Comes risit; labris super gingivas retractis, longi acuti dentes canini mirum in modum apparuerunt.

“Quia rusticus vester animo ignavus est atque stultus! Flammae illae una tantum nocte apparent; ea autem nocte nemo huius regionis, si vitare potest, extra ianuam egreditur. Et, mi domine, etiamsi egrediatur, quid agendum sit nescit. Immo rusticus ille de quo mihi narrasti, qui locum flammae notavit, ne interdiu quidem, dum res suas ageret, ubi quaerendum esset sciret. Tu ipse, iurare ausim, loca illa rursus invenire non posses.” “Recte dicis,” respondi; “nescio ubi quaeram magis quam mortuus.” Deinde ad alia transivimus.

“Age,” tandem dixit, “narra mihi de Londinio et de domo quam mihi comparasti.” Cum veniam petissem quod rem tamdiu distulissem, in cubiculum meum redii ut instrumenta e sarcinis sumerem. Dum ea ordinabam, crepitum vasorum et argenti in vicino conclavi audivi. Cum illac redirem, mensam sublatam lampademque accensam vidi; iam enim plena nox erat.

Lampades etiam in bibliotheca ardebant. Comitem in lectulo iacentem repperi atque—quod maxime miratus sum—Itinerarium Bradshawianum

Anglice legentem. Ubi intravi, libros chartasque de mensa sustulit, deinde una consilia, tabulas, instrumenta emptionis, numeros omnis generis percurrimus. Omnia eum movebant; innumerabilia de loco et vicinia rogavit.

Manifestum erat eum antea quidquid de regione invenire potuerat diligenter didicisse; nam ad extremum multo plura quam ego scire videbatur. Cum hoc dixissem, respondit: “At, amice, nonne necesse est? Cum illuc venero, solus ero; amicus meus Harker Ionathas—ah, ignosce, mos patriae meae est nomen familiae ante proprium ponere—amicus meus Ionathas Harker iuxta me non erit ut me corrigat atque adiuvet. Exoniae erit, multis milibus passuum remotus, fortasse cum altero amico meo Petro Hawkins instrumenta iuris tractans. Ita est.”

De emptione praedii apud Purfleet diligenter egimus. Cum omnia ei explicavissem, instrumentis necessariis subscribi ab eo curavissem, epistulamque una cum illis ad dominum Hawkins mittendam scripsissem, rogavit quomodo locum tam idoneum invenirem. Ei annotationes quas tum feceram legi; eas hic adscribo:

“Apud Purfleet, in via secundaria, locum repperi qui plane talis videbatur qualem requirebamus. Adfixa erat tabula vetusta quae praedium venale esse indicabat. Muro alto antiquoque circumdatur, ex magnis lapidibus structo, qui per multos annos reparatus non est. Portae clausae e vetere quercu ferroque factae erant, omnia rubigine corrosa.”

“Praedium Carfax appellatur; nomen haud dubie ex antiqua locutione “Quatre Face”, id est “quattuor facies”, corruptum est, nam domus quadrata est et ad quattuor caeli partes conversa. Totum spatium viginti fere acras continet, muro lapideo illo solido omnino cinctum. Multae arbores intus sunt, quibus loca quaedam obscura fiunt; est etiam piscina profunda et nigra, sive parvus lacus, fontibus, ut apparet, alitus, quia aqua clara est et satis magno rivo effluit.”

“Domus ingens est atque partibus diversarum aetatum constat, quarum antiquissimae, ut opinor, ad mediaevalia tempora redeunt. Una pars e lapidibus enormis crassitudinis constructa est, paucis tantum fenestris alte positis et validis ferreis clathris munitis. Turris munitae pars esse videtur atque iuxta vetus sacellum sive ecclesiam stat. Intrare non potui, quia clavem ianuae quae e domo eo ducit non habebam; sed machina photographica Kodak imagines eius ex variis locis cepi.”

“Postea multa domui addita sunt, sed sine ordine; quantum solum aedificia tegant conicere tantum possum, certe plurimum. Paucae domus prope sunt. Una

est ingens aedes nuper amplificata atque in privatum valetudinarium ad mente captos curandos conversa. Ex ipsius tamen praedii hortis conspici non potest."

Ubi finivi, Comes dixit: "Gaudeo domum veterem et magnam esse. Ipse ex vetere familia ortus sum; in nova domo vivere me interficeret. Domus uno die habitabilis non fit; et, si rem reputes, quam pauci dies ad saeculum conficiendum requiruntur! Gaudeo vetus sacellum adesse. Nobiles Transsilvani nolunt cogitare ossa sua inter vulgus mortuum iacitura esse. Non quaero festivitatem neque risum, neque claram solis aquarumque micantium voluptatem quae iuvenibus laetisque placet."

"Iam iuvenis non sum; corque meum, per tot annos mortuos lugens, hilaritati non respondet. Praeterea muri arcis meae fracti sunt; multae sunt umbrae, ventusque frigidus per pinnas fenestrasque fractas spirat. Umbram et tenebras amo, atque, cum licet, solus cum cogitationibus meis esse volo."

Nescio quo modo verba vultusque eius inter se non congruebant; vel fortasse ipsa faciei forma efficiebat ut risus malignus ac torvus videretur.

Paulo post veniam petiit et abiit, rogans ut chartas meas omnes componerem. Aliquamdiu aberat; ego interea libros circa me inspicere coepi. Unus erat atlas, qui ad Angliae tabulam sponte quasi patebat, tamquam ea saepe inspecta esset. In quibusdam locis parvos circulos notatos vidi: unus ad orientem Londinii erat, manifesto ubi novum eius praedium situm erat; alii duo Exoniam et Whitby in ora Eboracensi indicabant.

Paene hora integra praeterierat cum Comes rediit. "Aha!" inquit, "adhuc libros legis? Bene! Sed non semper laborandum est. Veni; certior factus sum cenam tuam paratam esse." Brachium meum cepit et in proximum conclave duxit, ubi optima cena in mensa erat. Comes rursus se excusavit; cum domo abesset, foris cenaverat. Sed, ut nocte priore, consedit atque dum edebam mecum colloquebatur.

Post cenam, ut priore vespera, sigarum fumavi. Comes apud me mansit, colloquens atque de rebus innumerabilibus rogans, hora post horam. Sentiebam valde sero fieri, sed nihil dixi; putabam enim me hospitis voluntati quantum possem obsequi debere. Somno non premebar, quippe quem longior pridie somnus refecisset; frigus tamen illud sentiebam quod aurora appropinquante hominem subit, aestus marini mutationi quodammodo simile.

Dicunt homines morti proximos saepe aut aurorae mutatione aut aestu maris converso mori. Qui umquam, fessus atque quasi stationi suae alligatus, illam

aeris mutationem sensit, facile id credat. Repente galli cantum insolita quadam claritate per purum aerem matutinum resonantem exaudivimus. Comes Dracula statim surrexit.

“Ecce rursus mane! Quam neglegens sum, qui te tamdiu vigilare patior. Sermonem de cara nova patria mea, Anglia, minus iucundum reddere debes, ne tam facile obliviscar quam celeriter tempus praetereat.” Urbano gestu inclinatus me reliquit.

In cubiculum meum redii et aulaea retraxi; parum tamen quod viderem erat. Fenestra in aream patebat, et nihil nisi caelum cinereo calidoque colore sensim clarescens conspicere poteram. Aulaea igitur rursus clausi atque haec diei gesta scripsi.

8 MAII.

Dum in hoc libro scribebam, timere coeperam ne nimis multa persequerer; nunc autem gaudeo me ab initio res singillatim rettulisse. Inest enim huic loco iisque omnibus qui ad eum pertinent aliquid tam insolens ut inquietudinem depellere non possim. Utinam iam salvus abessem, aut numquam venissem! Fortasse haec vita nocturna animum meum perturbat; utinam hoc solum esset! Si aliquis adesset cum quo loquerer, tolerare possem; sed nemo est.

Solum Comitem habeo quem alloquar, atque ille—timeo ne ego solus in tota arce vere vivam. Facta saltem nuda ac simplicia persequar; id me sustinebit, neque imaginationi permittere debeo ut effrenata vagetur. Si id fecerit, perii. Dicam igitur plane quo loco sim—aut esse videar.

Cum cubitum iissem, paucas tantum horas dormivi; deinde, cum amplius dormire non possem, surrexi. Parvum speculum rasorium iuxta fenestram suspenderam et barbam radere coeperam. Subito manum in umero meo sensi atque vocem Comitis audivi dicentis: “Bonum mane.” Expavi; mirum enim erat me eum non vidisse, cum speculum totum conclave post me positum ostenderet. Subito motu paulum me secueram, sed eo momento non animadverti.

Postquam salutationi respondi, rursus speculum inspexi ut intellegerem quomodo me fefellisset. Nunc error esse non poterat: vir ipse iuxta me stabat, et supra umerum meum eum videre poteram. Sed nulla eius imago in speculo apparebat! Totum conclave post me ostendebatur; nullus tamen homo in eo videbatur praeter me ipsum.

Hoc me vehementer percussit; post tot alia mira, illa vaga inquietudo quae semper me Comite proximo capit multo aucta est. Eodem momento vidi vulnus

paulum sanguinis emisisse, qui per mentum descendebat. Novaculam deposui atque paulum me converti, emplastrum adhaesivum quaerens. Cum Comes faciem meam vidit, oculi eius quasi furore daemonico arserunt et subito ad iugulum meum manus iecit.

Retro me subduxi; manus eius rosarium tetigit, e quo crucifixum pendebat. Statim mutatus est. Furor tam celeriter evanuit ut vix credere possem umquam adfuisse. “Cave,” inquit, “cave quomodo te secas. In hac terra periculosius est quam putas.”

Tum speculum rasorium arripuit. “Et hoc miserum instrumentum totum malum fecit. Turpe humanae vanitatis ludibrium! Auferatur!” Fenestram gravem feroci manu uno impetu aperuit atque speculum foras proiecit; in lapidibus areae longe infra nos in mille fragmenta fractum est. Deinde sine verbo discessit.

Molestissimum est; nescio enim quomodo posthac barbam radere possim, nisi in capsa horologii aut in fundo vasis rasorii, quod feliciter metallicum est.

Cum in cenationem venissem, ientaculum paratum erat; Comitem autem nusquam inveni. Solus igitur comedi. Mirum est me adhuc numquam Comitem aut edentem aut bibentem vidisse. Homo profecto singularis! Post cibum paulum arcem exploravi. Per scalas egressus conclave ad meridiem spectans repperi. Prospectus magnificus erat, et inde omnia late patebant. Arx in ipso margine horrendi praecipitii posita est.

Lapis e fenestra demissus mille fere pedes cadere posset antequam aliquid tangeret. Quocumque oculi feruntur, quasi mare viridium arborum cacuminum patet, hinc inde profunda fissura interclusum. Alicubi flumina, quasi fila argentea, per profundas silvarum fauces sinuosa apparent.

Sed nunc animus a describenda pulchritudine abhorret. Postquam prospectum vidi, longius exploravi: ianuae, ianuae, ianuae ubique—omnes clausae et pessulis munitae. Nusquam exitus patet nisi per fenestras in ipsis arcis muris. Arx vere carcer est, et ego captivus sum!

CAPUT III

COMMENTARII IONATHAE HARKER

Ubi intellexi me captivum esse, impetus quidam ferus me invasit. Per scalas sursum deorsumque cucurri, omnem ianuam temptans atque ex omni fenestra quam reperire poteram prospiciens; sed post breve tempus sensus impotentiae omnes alios animi motus oppressit. Nunc, post aliquot horas, cum ad illa respicio, puto me ad tempus insanivisse; non aliter enim me gerebam ac mus laqueo captus.

Sed ubi plane mihi persuasum est nihil me posse, placido animo consedi—ut vix umquam antea—atque cogitare coepi quid optimum esset faciendum. Adhuc cogito neque ad certum consilium perveni. Unum tantum certo scio: nihil proderit Comiti aperire quid sentiam aut quid suspicer.

Ille bene scit me captivum esse; ipse enim hoc fecit, suasque sine dubio causas habet. Si igitur ea quae comperissem ei aperte committerem, falleret me profecto. Quantum videre possum, unum mihi consilium restat: quae comperi et quae timeo apud me tacitus servare atque omnia vigilanti animo observare. Aut timores mei me, quasi infantem, ludunt, aut in summo periculo sum; si hoc verum est, omni ingenio meo opus erit ut evadam.

Vix hoc statueram cum magnam ianuam infra claudi audivi atque Comitem rediisse intellexi. Non statim in bibliothecam venit; itaque caute ad cubiculum meum redii eumque lectum componentem repperi. Mirum erat, sed id tantum confirmabat quod iam diu suspicatus eram: nullos in arce ministros esse.

Postea, cum per rimam iuxta cardines eum mensam in triclinio instruentem vidi, nulla dubitatio reliqua fuit. Si ipse omnia haec ministeria facit, nemo profecto alius adest qui ea faciat. Tum vero timor me invasit. Si nemo alius in arce est, Comes ipse auriga fuit qui me huc nocte illa adduxit.

Horrendum est hoc cogitare. Nam, si ita est, quid significat quod lupis imperare potuit, sola manu sine verbo sublata? Cur omnes Bistriciae et in raeda publica tam graviter de me timebant? Quid sibi volebant illa quae mihi dederant: crucifixum, allium, rosam silvestrem, ramum sorbi? Benedicta sit illa bona, optima mulier quae crucifixum collo meo imposuit; quotiens enim illud tango, solacium atque robur mihi affert.

Mirum profecto est id ipsum crucifixum, quod tamquam rem idololatricam contemnere didiceram, nunc mihi soli atque in periculo versanti magno esse auxilio. Num vis aliqua in re ipsa est? An tantum eius tactus memoriam benevolentiae atque solacii in animo excitat? Aliquando, si licuerit, rem diligentius expendam et quid iudicandum sit statuam. Interim de Comite Dracula omnia quae possum cognoscenda sunt; fortasse intellegere me iuvabunt.

Hac nocte fortasse de se ipso loquetur, si sermonem eo duxero. Summa tamen cautione opus est, ne suspicionem eius excitem.

MEDIA NOCTE.

Longum cum Comite sermonem habui. Pauca eum de historia Transsilvaniae rogavi, et mirum quantum re ipsa commotus est. Cum de rebus hominibusque, maxime vero de proeliis, loqueretur, ita narrabat quasi omnibus ipse interfuisset. Postea hoc explicavit dicens boiarum decus familiae ac nominis pro suo decore habere, maiorum gloriam pro sua gloria, eorumque sortem pro sua sorte.

Quotiens de familia sua loquebatur, semper “nos” dicebat, regum more. Utinam omnia quae dixit iisdem ipsis verbis referre possem; mihi enim maxime placebant, quasi tota historia regionis in iis contineretur. Dum loquebatur magis magisque incaluit, per conclave ambulans, ingentem candidum mystacem identidem vellens, atque quidquid manu prehendebat tanta vi premens quasi confringere vellet.

Unam eius orationem, quantum possum, verbis ipsius referam; suo enim modo historiam generis eius continet:

“Nos Siculi Transsilvani iure superbimus. In venis nostris sanguis multarum gentium fortium fluit, quae ut leones pro imperio pugnaverunt. Hic, in gurgite gentium Europae, gens Ugrica ex Islandia secum tulit bellicum illum animum quem Thor et Wodanus dederant; eum Berserci, bellatores furore quasi correpti, tam terribiliter per oras Europae—immo Asiae quoque atque Africae—ostenderunt ut populi ipsos versipelles venisse crederent.”

“Hic quoque, ubi advenerunt, Hunnos invenerunt, quorum furor bellicus per terram quasi flamma viva cucurrerat; ita ut gentes morientes crederent in venis eorum sanguinem antiquarum illarum sagarum fluere, quae e Scythia expulsae cum daemonibus in deserto concubuerant. Stulti! stulti! Quis umquam daemon aut quae saga Attilae magnitudinem aequavit, cuius sanguis in his venis est?” Brachia sustulit.

“Mirumne est nos gentem victricem fuisse, nos superbos fuisse? Mirumne est, cum Magyari, Langobardi, Avares, Bulgari aut Turcae milia hominum in fines nostros effunderent, nos eos repulisse? Mirumne est Arpadum cum legionibus suis, cum per patriam Hungaricam rueret, ad fines venientem nos hic invenisse, atque illic opus quod Honfoglalas, id est patriae occupationem, vocant consummatum esse?”

“Cum deinde unda Hungarica ad orientem fluxit, Magyari victores Siculos sibi cognatos agnoverunt, nobisque per saecula finium Turcicorum custodiendorum munus commissum est—immo custodia sine fine; nam, ut Turcae dicunt, aqua dormit, hostis numquam dormit. Quis ex quattuor nationibus libentius gladium cruentum accepit aut ad eius bellicum signum celerius ad vexillum regis concurrit?”

“Quando expiatum est magnum illud gentis meae dedecus, dedecus Cossovense, ubi vexilla Valachorum et Magyarorum sub luna crescente ceciderunt? Quis nisi unus sanguine mihi coniunctus, voivoda, Danuvium transiit atque Turcam in ipsa terra eius vicit? Ille vere Dracula fuit! Heu quod indignus frater eius, postquam ille cecidit, populum suum Turcae vendidit atque servitutis dedecus intulit!”

“Nonne ille Dracula etiam alterum ex suo genere inflammavit, qui aetate posteriori iterum atque iterum exercitus suos trans magnum flumen in terram Turcicam duxit; qui, cum repulsus esset, rursus venit, et rursus, et rursus, etiamsi solus e campo cruento redire deberet ubi milites eius trucidabantur, quia sciebat se tandem unum posse vincere? Dicebant eum sibi soli consulere.”

“Phui! Quid valent rustici sine duce? Quis bellum ad finem perducat, nisi qui consilio et animo id regat? Rursus, post proelium Mohaczense, cum iugum Hungaricum excussimus, nos de sanguine Draculae inter duces fuimus; animus enim noster pati non poterat nos liberos non esse.”

“Ah, iuvenis mi, Siculi, quorum gens Draculae quasi sanguis cordis, mens atque gladius fuit, res gestas habent ad quas illae familiae quasi fungi subito enatae, Habsburgi et Romanovii, numquam pervenient. Dies belli transierunt. Sanguis nimis pretiosus est his temporibus pacis ignominiosae; gloriae autem magnarum gentium nihil iam nisi fabulae olim narratae videntur.”

Iam prope mane erat, et cubitum ivimus. (Mem.: hi commentarii mirum quam similes fiunt initio Fabularum Mille et Unius Noctium, quod omnia ad galli cantum abrumpenda sunt; idem etiam de umbra patris Hamleti dici potest.)

12 MAII.

A rebus certis incipiam—nudis illis quidem atque aridis, libris numerisque comprobatis, de quibus dubitari non potest. Ea miscere non debeo cum rebus quarum fides observatione mea aut memoria tantum nititur. Heri vesperi, cum Comes e cubiculo suo venisset, primum me de quaestionibus iuris deque quibusdam modis negotia gerendi rogavit.

Diem ipsum taedio affectus inter libros exegeram; ad animum occupandum quaestiones quasdam mecum reputavi de quibus in Collegio Lincolniensi examinatus eram. In interrogationibus Comitis certus quidam ordo erat; eas igitur, quantum possum, eodem ordine referam. Haec scientia aliquando aliquo modo mihi utilis esse potest.

Primum quaesivit num homo in Anglia duos pluresve procuratores forenses habere posset. Respondi duodecim quoque habere posse si vellet, sed in uno eodemque negotio plures quam unum adhibere parum prudens esse; unus enim tantum uno tempore agere posset, mutatio autem procuratoris clientis rationibus certo noceret.

Plane intellexisse videbatur. Deinde quaesivit num re ipsa difficultas aliqua oriretur si unus procurator res argentarias curaret, alius autem negotia navium et mercium, praesertim cum opera procuratoris eius loci opus esset in portu longe a sede prioris procuratoris sito. Rogavi ut rem plenius explicaret, ne eum imprudenter fallerem. Tum dixit:

“Exemplo utar. Amicus tuus et meus, dominus Petrus Hawkins, sub umbra pulchrae cathedralis Exoniensis, longe a Londinio, per te mihi praedium meum Londiniense emit. Bene. Nunc aperte dicam, ne mireris cur hominem tam longe a Londinio degentem potius quam aliquem Londiniensem elegerim.”

“Volui ne quis ibi suis aut amicorum commodis potius quam rebus meis consuleret. Qui Londinii habitat fortasse sibi aut amico aliquid commodi quaerat; ideo longius procuratorem quaesivi cuius labor mihi soli prodesset.”

“Puta me, cui multa negotia sunt, merces mittere velle Novum Castellum, Dunelmum, Harwich aut Doveriam. Nonne expeditius foret si in singulis illis portubus cuiquam eas traderem?” Respondi id certe facillimum esse; sed procuratores forenses inter se operam vicariam dare, ita ut negotium locale iussu cuiusvis procuratoris a procuratore loci agi posset. Sic clientem, si uni viro sua negotia committeret, omnia per eum sine ulteriore cura expedire posse.

“Sed mihi liberum est,” inquit, “ipse singula mandare. Nonne ita?”

“Certe,” respondi; “id saepe faciunt negotiatores qui nolunt omnia sua negotia uni homini nota esse.”

“Bene!” dixit. Tum de rationibus mercium consignandarum, de instrumentis necessariis, deque difficultatibus omnis generis quae incidere possent sed prudentia vitari, multa rogavit. Omnia pro viribus explicavi. Revera mihi videbatur egregius procurator forensis fieri potuisse; nihil enim erat quod non consideraret aut ante prospiceret.

In homine qui numquam in Anglia fuerat neque, ut videbatur, multa negotia ipse gesserat, miranda erat eius rerum scientia atque prudentia. Cum de his rebus satis sibi constaret et ego, quantum libri qui aderant permittebant, omnia comprobavissem, subito surrexit atque dixit:

“Post primam epistulam ad amicum nostrum Petrum Hawkins scriptam, num ad eum aut ad alium quemquam scripsisti?” Cum quadam cordis amaritudine respondi me non scripsisse; nondum enim ullam occasionem epistulas mittendi vidissem.

“Scribe igitur nunc, iuvenis amice,” dixit, gravem manum umero meo imponens. “Scribe amico nostro et cui vis alii; atque dic, si placet, te unum adhuc mensem apud me mansurum esse.”

“Visne me tamdiu manere?” rogavi; ad cogitationem ipsam cor mihi friguit.

“Valde cupio; immo recusationem non accipiam. Cum dominus tuus—sive eum patronum sive operae tuae conductorem vocare mavis—aliquem suo nomine ad me mittendum curavit, intellectum est meis necessitatibus tantum consulendum esse. Sumptibus non peperci. Nonne ita est?”

Quid facere poteram nisi capite inclinato consentire? Utilitas domini Hawkins, non mea, spectanda erat; de eo, non de me, cogitare debebam. Praeterea, dum Comes Dracula loquebatur, aliquid in oculis eius atque habitu me monebat captivum me esse, neque mihi, etiamsi vellem, ullam electionem dari. Comes in inclinatione mea victoriam, in perturbatione vultus mei potestatem suam vidit; eaque statim uti coepit, sed more suo leni et inexorabili:

“Te oro, bone iuvenis amice, ne in epistulis tuis de rebus aliis quam de negotiis scribas. Amicis tuis sine dubio gratum erit scire te bene valere atque domum ad eos redire cupere. Nonne ita?” Dum loquebatur, tres chartas epistulares triaque involucra mihi dedit.

Charta erat tenuissima, qualis ad epistulas transmarinas adhibetur. Illas chartas inspexi, deinde eum; quietum illum risum animadverti, dentibus caninis

acutis supra labrum inferius rubrum apparentibus. Tam clare intellexi quam si dixisset me cavere debere quid scriberem, quia litteras legere posset. Itaque nunc tantum breves epistulas formales scribere statui; domino autem Hawkins clam plenius scribam, Minae quoque stenographice, ita ut, etiamsi Comes epistulam viderit, scripta mea intellegere vix possit.

Duas epistulas scripsi, deinde quietus librum legi dum Comes complures notas scribebat atque identidem libros in mensa positos consulebat. Postea duas meas cum suis collegit instrumentaque scribendi reposuit. Simul atque ianua post eum clausa est, me inclinavi et epistulas in mensa ita positas ut inscriptiones deorsum spectarent inspexi. Nullus me conscientiae scrupulus tenuit; his enim in rebus mihi videbar omni modo quo possem me ipsum defendere debere.

Una epistula inscripta erat Samueli F. Billington, numero VII, in vico cui nomen The Crescent, Whitby; altera domino Leutner, Varnae; tertia societati Coutts et Socii, Londinii; quarta Klopstock et Billreuth, argentariis, Budapestini. Secunda et quarta nondum obsignatae erant. Iam eas inspecturus eram cum manubrium ianuae moveri vidi.

Statim in sellam meam recidi. Vix tempus habui epistulas sicut fuerant reponendi librumque rursus sumendi, cum Comes, aliam adhuc epistulam manu tenens, intravit. Epistulas e mensa sustulit et signa tabellaria iis diligenter affixit; deinde ad me conversus dixit:

“Spero te mihi ignoscere. Multa mihi hac vespera privatim agenda sunt. Spero tamen omnia tibi ad voluntatem futura.” Ad ianuam constitit et, paulisper moratus, addidit:

“Unum tibi consilium dabo, mi iuvenis amice—immo summa gravitate te moneo. Si ex his conclavibus exieris, cave ne forte in alia parte arcis obdormias. Vetus est haec arx, multas memorias habet, malaque somnia iis veniunt qui incautius dormiunt. Monitus esto.”

“Si nunc aut umquam somnus te oppresserit, aut imminere senseris, ad cubiculum tuum aut ad haec conclavia festina; hic quies tua tuta erit. Sin autem hac in re cautus non fueris, tum—” Sermonem terribili gestu finivit, manus movens quasi eas lavaret. Satis intellexi. Hoc tantum dubitabam: num ullum somnium horribilius esse posset quam taetrum illud tenebrarum ac mysteriorum rete, naturae legibus adversum, quod circa me cotidie arctius contrahi videbatur.
POSTEA.

Quae modo scripsi nunc confirmo, sed hoc tempore nulla dubitatio restat. Non timebo in ullo loco dormire ubi ille non est. Crucifixum supra caput lecti mei posui—credo me ita a somniis tutiorem fore—ibique manebit.

Postquam me reliquit, in cubiculum meum redii. Paulo post, cum nihil audirem, egressus sum et per scalas lapideas ascendi ad fenestram unde ad meridiem prospicere poteram. In immensa illa regione, quamvis mihi inaccessibili, sensus quidam libertatis erat, prae angusta obscuritate areae. Dum foras spectabam, me vere captivum esse sensi atque aerem recentem desideravi, etiamsi nocturnum. Haec vita nocturna iam vires meas consumere incipit.

Animum meum labefacit. Etiam ad umbram meam expavesco, et omnis generis horrendae imagines mentem occupant. Deus scit satis causae esse cur in hoc loco maledicto tam graviter timeam. Regionem pulchram vidi molli lunae lumine flavo perfusam, adeo claram ut paene dies videretur. In luce leni colles remoti quasi liquescebant; umbrae autem vallium et faucium nigrae ac velutinae erant. Pulchritudo ipsa animum mihi recreavit; pax quaedam et solacium in omni halitu aeris erant.

Dum e fenestra me inclinabam, aliquid moveri vidi uno tabulato infra me atque paulum ad sinistram, ubi, ex ordine conclavium, fenestras ipsius Comitis esse putabam. Fenestra ad quam stabam alta et profunda erat, transennas lapideas habebat; quamquam tempestate attrita, integra manebat, sed valvae ipsae iam pridem deerant. Post lapides me retraxi atque caute prospexi.

Caput Comitis e fenestra emergere vidi. Faciem non cernebam, sed collum motumque dorsi et brachiorum agnovi. Manus certe agnovi; totiens eas observaveram. Primo rem curiosus atque aliquantum delectatus spectabam; mirum enim est quam parva res hominem captivum occupare possit.

Sed curiositas statim in fastidium et terrorem mutata est cum totum virum lente e fenestra exire vidi atque per murum arcis supra illud horrendum praecipitium deorsum repere, capite prono, facie ad murum conversa, pallio velut ingentibus alis circa corpus expanso. Primo oculis meis credere non potui. Putavi ludum esse lunae aut effectum insolentem umbrarum; sed diu spectavi, neque error esse poterat.

Digitos manuum pedumque angulos lapidum prehendere vidi, quorum commissuris caementum vetustate paene exciderat. Omni eminentia et asperitate utens, haud parva celeritate deorsum movebatur, sicut lacerta per murum.

Quisnam homo hic est? Aut quae res specie humana? Horror huius loci me opprimit. Timeo—terribiliter timeo—neque ulla mihi fuga patet. Undique terroribus circumdatus sum de quibus ne cogitare quidem audeo....

15 MAII.

Iterum Comitem more lacertae exeuntem vidi. Oblique deorsum descendit circiter centum pedes, simul multum ad sinistram, deinde in foramine quodam aut fenestra disparuit. Ubi caput eius evanuit, me foras inclinavi ut plura viderem; frustra, distantia enim nimia erat. Sciebam eum arcem reliquisse, itaque occasione uti statui ut latius explorarem quam antea ausus eram.

In cubiculum redii, lucernam sumpsi, omnesque ianuas temptavi. Omnes, ut exspectaveram, clausae erant, serae autem satis recentes. Per scalas lapideas descendi in atrium quo primo intraveram. Pessulos facile reducere potui et magnas catenas e uncis tollere; sed ianua clave clausa erat, clavis autem aberat! Clavis illa in cubiculo Comitis esse debet. Observandum est num quando eius ianua aperta relinquatur; tum fortasse clavem capere atque effugere potero.

Deinde omnes scalas et transitus diligenter examinavi atque ianuas quae ex iis patebant temptavi. Unum alterumve parvum conclave prope atrium apertum erat, sed nihil ibi nisi supellex vetus, pulvere obsita et tineis consumpta. Tandem tamen in summo quodam gradu ianuam repperi quae clausa videbatur, sed pressa paulum cedebat.

Fortius eam impulsi atque intellexi non sera retineri, sed cardines vetustate demissos esse, ita ut gravis ianua solo insideret. Haec erat occasio quae fortasse numquam reditura esset. Itaque omni vi usus sum et post multos conatus tantum eam retrusi ut intrare possem. Nunc in ala arcis eram ad dextram longius sita quam conclavia mihi nota, unoque tabulato inferiore.

Ex fenestris vidi conclavia per meridianam arcis partem in seriem disposita esse; fenestrae ultimi conclavis et ad occidentem et ad meridiem spectabant. Utraque ex parte ingens praecipitium erat.

Arx in angulo magnae rupis exstructa erat, ita ut tribus lateribus omnino expugnari non posset. Magnae fenestrae hic positae erant eo loco quo neque funda neque arcus neque colubrina pertingere possent; ideo lumen commoditasque hic habebantur, quae in parte arcis defendenda haberi non potuissent.

Ad occidentem ingens vallis patebat; longe post eam montium aspera munimenta surgebant, cacumen post cacumen. Rupes abruptae sorbis spinisque

conspersae erant, quarum radices rimis fissurisque lapidis adhaerebant. Haec sine dubio pars arcis quondam habitata erat; supellex enim commodior erat quam in ullis aliis conclavibus quae antea videram.

Fenestrae aulaeis carebant. Lunae lumen flavum per vitra rhombea abundanter infusum colores ipsos discernere sinebat; simul tamen magnam pulveris copiam quae omnia tegebat molliebat et damna temporis ac tinearum aliquatenus celabat. Lucerna mea in tanta lunae claritate parum valere videbatur; tamen gaudebam eam mecum esse, nam solitudo loci tam gravis erat ut cor mihi frigesceret nervique tremerent.

Tamen melius erat hic esse quam solum in conclavibus quae propter praesentiam Comitis odisse coeperam. Postquam paulum animum coercui, tranquillitas quaedam mollis me cepit. Ecce nunc ad parvam mensam quercinam sedeo, ubi olim fortasse pulchra quaedam domina, multa cogitans multumque erubescens, epistulam amatoriam mendis litterarum plenam exaravit; ego autem stenographice in commentarios meos omnia refero quae ex quo eos clausi acciderunt. Ecce quantum saeculum undevicesimum novarum artium studio profecerit!

Et tamen, nisi sensus mei me fallunt, saecula antiqua suas vires habuerunt—atque adhuc habent—quas mera “modernitas” delere non potest.

POSTEA: MANE 16 MAII.

Deus mentem meam servet; eo enim deductus sum. Securitas atque certa salutis spes iam e vita mea evanuerunt. Dum hic vivo, unum tantum sperare possum: ne insaniam—si quidem iam insanus non sum. Si sana mente sum, ipsa cogitatio insanire me cogit: inter omnia foeda quae in hoc loco detestabili latent, Comes nunc minimum mihi terribilis est; ad eum solum pro tutela respicere possum, quamdiu saltem consiliis eius utilis sum.

Magne Deus, misericors Deus! Animum mihi compone; aliter certe ad insaniam feror. Quaedam nunc intellegere incipio quae antea me perplexum habebant. Hactenus numquam plane intellexi quid Shakespeare sibi vellet cum Hamletum dicere faceret:

“Pugillares! Age, pugillares! Hoc sane memoriae mandandum est.”

Nam nunc, quasi mens mea e cardinibus exciderit aut tanto ictu concussa sit ut mox tota corruat, ad commentarios meos confugio ut quiescam. Consuetudo res accurate scribendi animum meum placare debet.

Monitum arcanum Comitis me tum terruit; nunc, cum de eo cogito, multo magis terret, quia posthac gravissimam potestatem in me habet. Quidquid posthac dixerit, ne dubitare quidem ausus ero!

Postquam in commentariis scripseram, librum calamumque feliciter in sinum reposui, somnum sensi. Monitum Comitis memoriae rediit, sed mihi etiam voluptas erat illi non obtemperare. Somnus me premebat, simulque obstinatio illa quae somnum antecedit. Mollis lunae lux me leniebat, immensa autem regio extra fenestram sensum libertatis afferebat qui me recreabat.

Statui hac nocte ad illa conclavia tenebris plena non redire, sed hic dormire, ubi olim dominae sederant, cantaverant, dulcem vitam egerant, quamvis viris suis inter bella immitia absentibus maererent. Magnum torum e loco prope angulum extraxi, ita ut iacens pulchrum prospectum ad orientem et meridiem videre possem; pulveris prorsus immemor, ad somnum me composui.

Credo me obdormivisse; spero certe. Tamen timeo, quia omnia quae secuta sunt tam vera videbantur—tam vera ut nunc, pleno claroque solis lumine sedens, vix credere possim totum illud somnium fuisse.

Non solus eram. Conclave idem erat, nulla re mutatum ex quo intraveram. In claro lunae lumine vestigia mea in pavimento cernebam, ubi longam pulveris quietem turbaveram. Contra me tres iuvenes mulieres in lumine lunae stabant; cultu atque habitu nobiles videbantur. Tum me somniare putavi, quia, quamvis luna post eas esset, nullam in pavimentum umbram iaciebant.

Ad me propius accesserunt, aliquandiu me spectaverunt, deinde inter se susurraverunt. Duae capillos obscuros habebant, nasos altos aquilinos sicut Comes, oculosque magnos nigros et penetrantes, qui contra pallidum lunae lumen paene rubri videbantur. Tertia flava erat, quam maxime flava, ingenti coma aurea undanti atque oculis instar pallidorum sapphirorum.

Nescio quo modo faciem eius agnoscere videbar, eamque cum formidine quadam velut ex somnio repetita coniungere; sed tum neque ubi neque quomodo meminisse poteram.

Omnibus tribus dentes candidissimi erant, qui velut margaritae contra labra rubra, plena voluptatis, lucebant. Nescio quid in eis me perturbabat: desiderium quoddam simulque timor mortifer. Pravum ac fervidum desiderium me invasit ut illae me labris rubris oscularentur. Non libenter hoc scribo, ne aliquando Mina legat atque doleat; sed verum est.

Inter se susurraverunt, tum omnes tres riserunt. Risus erat argenteus ac musicus, sed durus, quasi sonus tam mollia labra humana numquam transire potuisset. Erat similis dulcedini paene intolerabili quae ex poculis aqua partim repletis artificis manu modulatis oritur. Flava caput lascive quassavit, aliae duae eam hortatae sunt. Una dixit:

“Perge! Tu prima es; nos sequemur. Tibi ius est incipere.” Altera addidit:

“Iuvenis et fortis est; oscula omnibus nobis sufficiunt.” Quietus iacebam, sub ciliis prospiciens, inter iucundam exspectationem atque cruciatum haerens. Flava propius venit atque super me se inclinavit, donec motum halitus eius sentirem. Dulcis erat, immo melle dulcior; idem tremor quem vox eius moverat per nervos cucurrit. Sub dulcedine tamen acerbum quiddam inerat, ingratus odor quasi sanguinis.

Palpebras tollere timebam, sed sub ciliis omnia clare videbam. Puella in genua descendit atque super me se inclinavit, oculis avidis me contemplans. In omni eius motu lascivia quaedam conscia erat, quae me simul excitabat et repellebat. Cum collum incurvaret, labra more animalis lingere coepit, donec in lunae lumine umor in labris coccineis linguaque rubra micaret, dum ea dentes candidos acutos lambebat.

Caput eius paulatim demissum est; labra infra os mentumque meum descenderunt atque iugulo iam instare videbantur. Tum constitit. Audivi sonum linguae dentes labraque lambentis, atque halitum calidum in collo sensi. Iugulum quasi titillari coepit sicut caro cum manus quae eam titillatura est propius accedit —propius.

Sensi mollem trementemque contactum labrorum in cute colli iam nimis sensibili; deinde duram impressionem duorum dentium acutorum, tangentium tantum atque ibi manentium. Oculos clausi, languida quadam voluptate captus, atque exspectavi—corde vehementer pulsante exspectavi.

Sed eodem momento alius sensus, fulgure celerior, per me cucurrit. Comitem adesse sensi atque quasi tempestate furoris circumdatum. Oculi mei inviti aperti sunt. Vidi manum eius validam gracile collum mulieris flavae arripere eamque vi gigantea retrahere; oculi caerulei ira mutati erant, dentes candidi furore stridebant, genae pallidae ardore rubebant.

Sed Comes! Numquam talem iram ac furorem ne in daemonibus quidem inferni imaginatus eram. Oculi plane ardebant. Lumen rubrum in eis luridum erat, quasi post eos ipsae flammae inferni flagrarent. Facies mortuo pallore

rigebat, lineae vultus durae erant quasi fila intenta; supercilia densa, supra nasum coeuntia, quasi unum vectem ferreum candentem et aestu trementem efficiebant.

Vehementi brachii motu mulierem a se proiecit, deinde alias manu repulit. Idem erat imperiosus gestus quo lupos continere videram. Voce quae, quamvis demissa et paene susurrata, aerem secare ac deinde per conclave resonare videbatur, dixit:

“Quae vestrum ausa est eum tangere? Quae ausa est in eum oculos conicere, cum ego id vetuissem? Retro, omnes! Hic meus est! Cavete ne cum eo vos immisceatis, alioquin mecum rem habebitis.”

Flava, risu procaci ac lascivo, se convertit atque respondit:

“Tu ipse numquam amavisti; numquam amas!”

Tum aliae quoque riserunt, risusque tam durus, sine laetitia, sine anima per conclave sonuit ut paene animum amitterem. Gaudium daemonum videbatur. Comes autem, faciem meam attente inspectans, conversus est atque molli susurro dixit:

“Immo, et ego amare possum; vos ipsae ex praeteritis scitis. Nonne ita? Bene. Nunc vobis promitto, cum opus meum in eo perfecero, licere vos eum ad voluntatem osculari. Nunc ite! ite! Excitandus est; opus enim faciendum est.”

“Nihilne hac nocte nobis erit?” una earum risu demisso quaesivit, saccum demonstrans quem Comes in pavimentum proiecerat. Saccus movebatur quasi aliquid vivum intus esset.

Comes tantum capite annuit. Una mulierum statim prosiluit et saccum aperuit. Nisi aures meae me deceperunt, anhelitum interruptum atque tenuem vagitum audivi, quasi a puero paene suffocato. Mulieres circa saccum convenerunt. Ego horrore attonitus spectabam; sed, dum aspicio, evanuerunt, et cum eis horrendus ille saccus.

Nulla ianua prope eas erat, neque praeter me transire potuissent quin viderem. Simpliciter in radios lunae evanescere visae sunt atque per fenestram exire. Foris adhuc per momentum formas obscuras et umbratiles vidi; deinde omnino disparuerunt.

Tum horrore victus animo deficiens concidi.

CAPUT IV

COMMENTARII IONATHAE HARKER

In lecto meo experrectus sum. Nisi omnia somniavi, Comes me huc rettulit. Rem mihi ipse probare conatus sum, sed nihil certi colligere potui. Levia quidem indicia non deerant: vestimenta mea plicata et reposita erant, quod ego facere non soleo; horologii mei elater remissus erat, quem tamen singulis noctibus ante somnum summa cura intendere soleo; alia quoque eius generis animadverti.

Sed haec nihil probant; fortasse nihil aliud indicant nisi me, ut sane eram, animo vehementer commotum fuisse. Certius aliquid mihi quaerendum est. De uno tamen gaudeo: si Comes me huc rettulit atque exuit, opus festinanter fecit, nam ea quae in sinibus habebam intacta sunt. Certus sum hos commentarios ei mysterium futurum fuisse quod ferre noluisset; aut sustulisset aut delevisset.

Dum hoc conclave circumspicio, quod antea tanto timore mihi plenum fuit, nunc quasi refugium est; nihil enim terribilius esse potest quam illae foedae mulieres, quae erant—immo sunt—exspectantes ut sanguinem meum exsugerent.

18 MAII.
Hodie, ut quid veri esset comperirem, ad illud conclave interdiu redii. Cum ad ianuam in summo graduum pervenissem, clausam repperi. Tam violenter in postem impulsa erat ut pars ligni confracta esset. Pessulus serae non erat immissus; ianua tamen ab interiore parte clausa erat. Vereor ne nihil somniaverim, atque ex hac opinione mihi agendum est.
19 MAII.
Certe in laqueo sum. Heri nocte Comes suavissima voce me rogavit ut tres epistulas scriberem: unam qua dicerem opus meum hic paene confectum esse meque paucis diebus domum profecturum; alteram qua dicerem me postridie mane proficisci; tertiam qua nuntiarem me arce relicta Bistriciam pervenisse.

Libenter quidem resisterem; sed in praesentibus rebus insanum esset cum Comite palam contendere, cum omnino in potestate eius sim. Recusare suspicionem eius moveret atque iram excitaret. Scit me nimis multa scire, neque

me vivere posse si sibi periculosus fieri possim. Una mihi spes restat: moras nectere. Aliquid forte accidet quod fugam mihi aperiat.

In oculis eius aliquid vidi illius irae quae tum apparuit cum mulierem flavam a se proiecit. Aiebat tabellarios hinc raro nec statis temporibus proficisci, epistulis autem nunc scriptis animos amicorum meorum tranquilliores futuros esse. Deinde gravissime affirmavit se epistulas posteriores revocaturum, quae Bistriciae usque ad suum tempus retinerentur, si forte mihi diutius apud eum manere liceret. Intellexi me contra dicendo nihil nisi suspicionem eius aucturum esse.

Assentiri igitur me simulavi atque rogavi quos dies epistulis adscriberem. Brevi tempore reputavit, deinde dixit:

“Prima 12 Iunii data sit, secunda 19 Iunii, tertia 29 Iunii.”

Nunc scio quot mihi dies vitae relinquantur. Deus me adiuvet!

28 MAII.

Spes est aut effugiendi aut saltem nuntium domum mittendi. Grex Szganorum ad arcem venit atque in area castra posuit. Hi Szgani Zingari sunt; annotationes de eis in libro meo habeo. Huius regionis proprii sunt, quamquam Zingaris qui ubique terrarum reperiuntur cognati. In Hungaria et Transsilvania multa milia eorum vivunt, paene extra omnem legem. Plerumque alicui magno nobili aut boiaro se adiungunt eiusque nomen sibi sumunt.

Intrepidi sunt et religionis fere expertes praeter superstitiones; varias tantum linguae Zingaricae formas loquuntur.

Epistulas aliquot domum mittendas scribam atque eis tradere conabor ut tabellario dent. Iam per fenestram eos allocutus sum, ut cum eis notitiam contraherem. Petasos detraxerunt atque inclinato corpore multis signis responderunt; sed neque signa neque verba eorum melius intellexi.

Epistulas scripsi. Minae stenographice scripsi; domino Hawkins breviter scripsi eumque rogavi ut cum ea communicet. Minae condicionem meam explicavi, omissis tamen horroribus quos adhuc tantum conicere possum. Si ei omnia aperirem, metu paene exanimaretur. Si epistulae non perferantur, Comes saltem secretum meum neque amplitudinem scientiae meae adhuc cognoscet.

Epistulas tradidi: per clathros fenestrae una cum nummo aureo eas proieci atque signis quibus potui indicavi eas tabellario tradendas esse. Vir qui accepit pectori admovit, caput inclinavit, deinde in petasum reposuit. Nihil praeterea in

mea potestate erat. Clam ad bibliothecam redii atque legere coepi. Cum Comes non veniret, haec scripsi.

Comes venit. Iuxta me consedit atque, dum duas epistulas aperit, suavissima voce dixit:

“Unus e Szganis has epistulas mihi tradidit. Nescio quidem unde venerint; sed ego, ut par est, earum curam suscipiam. Ecce!—una a te est ad amicum meum Petrum Hawkins; altera—” hic, dum involucrum aperit, insolita signa conspexit; vultus eius obscuratus est oculique maligne exarserunt—“altera turpe quiddam est, amicitiae atque hospitii iniuria! Ne subscripta quidem est. Bene; ergo nihil ad nos pertinet.”

Et epistulam una cum involucro tranquillo vultu ad lampadis flammam tenuit donec tota conflagravit. Deinde perrexit:

“Epistulam ad Hawkins scriptam ego, ut par est, mittam, quia tua est. Epistulas enim tuas violare nefas duco. Ignosce, amice, quod imprudens sigillum fregi. Num iterum eam obsignabis?”

Epistulam mihi porrexit ac nutu urbano aliud involucrum porrexit. Nihil facere potui nisi inscriptionem iterum scribere et tacitus ei reddere. Cum e conclavi exiret, clavem leniter verti audivi. Paulo post ianuam temptavi; clausa erat.

Post horam fere aut duas Comes quiete in conclave intravit. Adventu eius experrectus sum, nam in longo subsellio obdormiveram. Comiter admodum atque hilari vultu se gessit; cum me dormivisse vidisset, dixit:

“Ergo, amice, fessus es? I cubitum; ibi certissima quies est. Hac nocte fortasse colloquendi voluptatem non habebo, multa enim mihi agenda sunt. Sed dormias, quaeso.”

Ad cubiculum meum transii atque cubitum ii; mirum dictu, sine somniis dormivi. Etiam desperatio suam habet quietem.

31 MAII.

Hodie mane, cum experrectus essem, chartam atque involucra epistularum e sarcinis meis sumere statui, ut ea in sinu tenerem si qua scribendi occasio daretur. Sed rursus res inopinata, rursus gravis ictus!

Omnis charta aberat; cum ea omnes annotationes et memoranda mea de hamaxostichis atque itinere, litterae crediti, denique quidquid mihi utile esse posset si arcem semel evasero. Aliquantisper consedi remque mecum reputavi;

tum suspicio subiit. Sarcinas et armarium ubi vestimenta posueram diligenter perquisivi.

Vestis qua huc iter feceram aberat; item pallium et stragulum itinerarium. Nullum eorum vestigium usquam inveni. Hoc novi sceleris machinamentum esse suspicor.

17 IUNII.

Hodie mane, dum in lecti margine sedens animum frustra torqueo, foris audivi flagella crepare, equorum ungulas per viam saxosam ultra aream pulsare atque radere. Prae gaudio ad fenestram accurri. Duo magna plaustra scalis instructa, quae leiter-waggons vocant, in aream intrare vidi, utrumque octonis equis robustis tractum; singulis iugis Slovacus praeibat, lato petaso, cingulo ingenti clavis aeneis confixo, pelle ovina sordida atque caligis altis indutus. Baculos quoque longos manu tenebant.

Ad ianuam cucurri, sperans me per aulam principalem descendere eosque adire posse, quod putabam illam viam propter eos apertam fore. Rursus ictus: ianua mea extrinsecus clausa erat.

Tum ad fenestram cucurri eosque clamando appellavi. Stupentes sursum respexerunt atque digitis me monstraverunt; sed eodem momento praefectus Szganorum foras venit. Cum eos fenestram meam monstrare vidisset, aliquid dixit; illi riserunt. Ex illo tempore nec clamor meus miserabilis nec preces anxiae efficere potuerunt ut ad me iterum respicerent. De industria vultus averterunt.

Plaustra magnas arcas quadratas vehebant, crassis funibus pro manubriis instructas. Manifestum erat eas vacuas esse, tum ex facilitate qua Slovaci eas tractabant, tum ex sono cavo quem edebant cum raptim et inclementer tractarentur. Omnes depositae atque in magnum acervum uno areae angulo congestae sunt. Tum Szgani Slovacis pecuniam dederunt; illi felicitatis causa in nummos conspuerunt atque lente ad capita equorum redierunt. Paulo post crepitus flagellorum procul evanuit.

24 IUNII, ANTE LUCEM.

Heri nocte Comes mature a me discessit atque se in conclave suum clausit. Ubi primum ausus sum, scalam helicem ascendi atque e fenestra ad meridiem spectante prospexi. Comitem observare statui; aliquid enim agitur. Szgani alicubi in arce versantur et opus quoddam faciunt. Id scio, quia interdum procul sonum obtusum audio, quasi dolabrae palaeque. Quidquid agunt, ad aliquod immanissimum scelus pertinere debet.

Minus quam dimidiam horam ad fenestram steteram cum aliquid e fenestra Comitis exire vidi. Retro me recepi atque attente spectavi: totum hominem emergere vidi. Novus horror me percussit cum animadvertissem eum ipsa vestimenta gerere quibus ego huc iter feceram, atque super umerum horrendum illum saccum habere quem mulieres abstulisse videram.

De consilio eius dubitari non poterat—et in mea quoque veste! Hoc igitur novum scelus est: cum alii eum me esse putent, efficere potest ut me, ut credunt, in oppidis vicisque videant epistulas meas mittentem; atque quidquid mali ipse fecerit mihi ab incolis tribuetur.

Indignor haec fieri posse, dum ego hic, vere captivus, inclusus teneor, atque tamen sine illo legis praesidio quod etiam reo iure conceditur.

Comitem redeuntem observare statui atque diu obstinate ad fenestram sedi. Tum animadverti minutissima quaedam puncta in radiis lunae volitare. Pulveris granulis similia erant; circumagebantur atque nebulose in globos colligebantur. Ea spectans leniri coepi, atque tranquillitas quaedam me invasit.

In recessu fenestrae commodius me reclinavi, ut illos per aera volitantes motus iucundius contemplarer.

Subito erectus sum: ululatus canum tenuis ac miserabilis longe infra in valle, quae oculis meis latebat, audiebatur. Paulatim clarius audiebatur; simul puncta pulveris ad sonum illum in lunae lumine novas formas accipere videbantur. Sentiebam instinctum quendam me excitare; immo anima ipsa certabat, sensusque semisopiti ad illam vocem respondere nitebantur.

Iam quadam vi fascinari atque in soporem rapi videbar! Celerius celeriusque pulvis saltavit; radii lunae, dum praeter me in tenebras penetrabant, tremere videbantur. Magis magisque in unum coierunt, donec formas umbratiles paulatim acciperent. Tum subito, plene vigilans et sensuum meorum compos, exsilui atque clamans aufugi. Formae illae, quae ex lunae radiis corpus quasi paulatim accipiebant, erant tres mulieres larvales quibus me addictum esse sciebam.

Fugi atque in cubiculo meo, ubi luna non lucebat et lampas clare ardebat, paulo securior mihi videbar.

Post duas fere horas motum quendam in conclavi Comitis audivi, quasi vagitum acutum statim repressum; deinde silentium secutum est, tam altum tamque dirum ut gelidus horror me pervaderet. Corde pulsante ianuam temptavi;

sed in carcere meo clausus eram neque quidquam facere poteram. Consedi et simpliciter flevi.

Dum sedeo, clamorem foris in area audivi—vocem mulieris angore plenam. Ad fenestram cucurri eamque aperui atque inter clathros prospexi. Ibi revera mulier erat capillis passis ac incomptis, manus super pectus tenens quasi cursu exhausta. Ad angulum portae innitebatur. Ubi faciem meam in fenestra vidit, se in medium proiecit atque voce minaci clamavit:

“Monstrum, redde mihi infantem meum!”

In genua provoluta, manibus sublatis, eadem verba voce quae cor meum lacerabat iterum clamavit. Tum capillos sibi discerpsit, pectus percussit, dolori effrenato se totam permisit. Tandem ad ianuam se proiecit; quamvis eam iam videre non possem, manus nudas ianuam pulsantes audiebam.

Alicubi supra me, fortasse in turri, vocem Comitis audivi, aspero illo susurro metallico clamantem. Clamori eius ululatus luporum undique respondere videbantur. Paucis momentis grex luporum per amplam portam in aream effusus est, velut aqua rupto aggere.

Nullus mulieris clamor secutus est; etiam ululatus luporum brevis fuit. Paulo post singuli recesserunt, labra lingentes.

Misereri eius non poteram; iam enim sciebam quid infanti eius accidisset, et melius erat eam mortuam esse.

Quid agam? Quid facere possum? Quomodo effugiam hoc horrendum regnum noctis, tenebrarum atque timoris?

25 IUNII, MANE.

Nemo, nisi qui talem noctem pertulit, intellegit quam dulcis oculis animoque lux matutina sit. Cum sol hodie tam alte ascendisset ut summam portam magnam contra fenestram meam tangeret, locus ille luminosus mihi visus est quasi columba ex arca Noe ibi consedisset. Timor quasi vestis vaporosa solis calore dissoluta a me decidit. Agendum est dum fortitudo diei in me viget.

Heri nocte prima ex fatalibus epistulis postdatis tabellario tradita est, quae ipsa vestigia vitae meae e terra paulatim deleturae sunt.

Nolo de ea cogitare. Agendum est!

Semper noctu aut vexatus aut minis exterritus aut periculo atque timore oppressus sum. Comitem adhuc numquam luce diei vidi. Num ille, ceteris vigilantibus, dormit, ut ipse vigilet dum ceteri dormiunt? Utinam in conclave eius intrare possem! Sed nulla via est: ianua semper clausa est.

Immo via est, si quis eam audet. Qua via corpus eius abiit, cur corpus meum ire non possit? Ipse vidi eum e fenestra repere. Cur non idem faciam atque per fenestram eius ingrediar? Desperatum consilium est; sed multo desperatior necessitas. Periculum subibo. Gravius nihil quam mors accidere potest; et si moriendum est, moriar ut vir, non ut vitulus. Etsi futurae vitae prospectum horreo, etiam illa mihi fortasse adhuc patet.

Deus me in hoc conatu adiuvet! Vale, Mina, si defecero; vale, amice fidelis atque alter pater; valete omnes—et omnium ultima, vale Mina!

EODEM DIE, POSTEA.

Conatum feci atque, Deo adiuvante, in hoc cubiculum salvus redii. Singula ordine scribenda sunt. Dum animus mihi adhuc constabat, recta ad fenestram meridianam ii atque statim in angustum lapideum limen extra aedificium exivi, quod hac parte murum circumit. Lapides magni et rude caesi sunt, caementum autem aetate ex interstitiis elutum. Calceos exui atque in viam illam desperatam me commisi.

Semel deorsum prospexi, ut expertus essem num subitus tantae profunditatis conspectus me animo frangeret; postea oculos ab ea averti. Directionem atque distantiam fenestrae Comitis satis bene noveram, atque ad eam quam optime potui progressus sum, iis tantum locis utens ubi manus pedesque firmare poteram. Vertigine non laboravi—fortasse nimis excitatus eram—atque mire breve tempus mihi visum est, donec me in limine fenestrae stantem repperi atque valvam sursum tollere conabar.

Tamen vehementer tremebam cum me inclinarem atque pedibus primum per fenestram delaberer. Deinde circumspiciens Comitem quaesivi; sed, magna cum admiratione simulque laetitia, conclave vacuum inveni. Supellectile fere carebat, nisi paucis rebus insolitis quae numquam adhibitae videbantur; supellex eiusdem fere generis ac in conclavibus meridianis erat et pulvere operta. Clavem quaesivi; neque in sera erat neque usquam inveniri potuit.

Unum tantum inveni: in angulo magnus acervus auri iacebat, nummi omnis generis—Romani, Britannici, Austriaci, Hungarici, Graeci, Turcici—tenui pulvere obducti, quasi diu sub terra iacuissent. Nullus eorum, quantum dinoscere potui, intra hos trecentos annos cusus erat. Erant etiam catenae ornamentaque, quaedam gemmata, omnia tamen antiqua et maculata.

In uno conclavis angulo ianua gravis erat. Eam temptavi; cum enim neque clavem huius conclavis neque clavem exterioris ianuae, quae praecipuum

quaesitum meum erat, invenissem, ulterius investigandum mihi erat, alioquin frustraneus fuisset omnis labor. Ianua aperta erat atque per transitum lapideum ad scalam helicem ducebat, quae rapide deorsum vertebatur. Descendi, pedes diligenter ponens; gradus enim obscuri erant, tantum per angustas fenestellas in crasso muro illuminati.

In imo erat transitus obscurus, cuniculo similis. Inde taeter quidam ac mortifer odor emanabat, odor veteris terrae recens effossae. Quo longius procedebam, eo gravior densiorque fiebat. Tandem ianuam gravem, paulum apertam, retraxi atque me in vetere sacello semiruto repperi, quod manifesto pro coemeterio adhibitum erat.

Tectum fractum erat; duobus locis gradus ad cryptas descendebant. Terra tamen recens effossa atque in magnas arcas ligneas coniecta erat, sine dubio eas quas Slovaci attulerant. Nemo aderat. Alium exitum diligenter quaesivi, sed nullus erat. Tum omnem locum pedetemptim perquisivi, ne ulla occasio mihi elaberetur. In cryptas quoque descendi, ubi lumen tenue aegre penetrabat, quamquam ipsa cogitatio animae meae horrori erat.

Duas cryptas intravi, sed nihil vidi praeter veterum loculorum fragmenta et acervos pulveris. In tertia tamen aliquid repperi.

Ibi, in una magnarum arcarum—quinquaginta omnino erant—super acervum terrae recens effossae Comes iacebat! Mortuusne an sopitus esset haud sciebam. Oculi aperti et rigidi erant, sed vitreum mortis aspectum non habebant; genae, quamvis pallidae, quendam vitae calorem retinebant; labra ut semper rubra erant. Nullus tamen motus, nullus pulsus, nullus halitus, nullus cordis ictus. Super eum me inclinavi atque ullum vitae signum quaesivi, sed frustra.

Diu ibi iacere non poterat; odor terrae paucis horis evanuisset. Iuxta arcam operculum iacebat, hic illic foraminibus perforatum. Putavi claves fortasse apud eum esse; sed ubi corpus perquirere coepi, oculos illos mortuos vidi atque in eis tantum odium ut e loco aufugerim, quamquam is neque me adesse neque quicquam sentire videretur. Per fenestram conclavis Comitis exivi atque murum arcis iterum ascendens ad cubiculum meum redii.

Ubi redii, anhelans in lectum me proieci atque cogitare conatus sum.

29 IUNII.

Hodie dies est quem ultimae epistulae adscripsi, et Comes iam curavit ut ea vera videretur. Iterum enim eum eadem fenestra arcem relinquentem vidi, meis vestimentis indutum. Dum more lacertae murum descendebat, optavi mihi

sclopetum aut aliud telum mortiferum esse quo eum delerem; sed vereor ne nullum telum sola hominis manu factum in eum ullam vim habeat. Reditum eius exspectare non ausus sum, ne tres mulieres illas horrendas viderem.

Ad bibliothecam redii atque ibi legi donec obdormirem.

Comes me excitavit. Vultu quam maxime truci me spectans dixit:

“Cras, amice, nobis vale dicendum erit. Tu ad pulchram Angliam tuam redis; ego ad negotia quaedam, quorum finis talis esse potest ut numquam iterum conveniamus. Epistula tua domum missa est. Cras ipse hic non ero, sed omnia itineri tuo parata erunt. Mane venient Szgani, quibus sua hic opera sunt, item nonnulli Slovaci. His discessis, raeda mea veniet teque ad Fauces Borgoenses feret, ubi raedam publicam e Bucovina Bistriciam petentem capies. Spero tamen nos in Arce Draculae iterum conventuros.”

Ei diffidebam atque fidem eius experiri statui. Fidem! Ipsum vocabulum foedatur cum tali monstro coniungitur. Itaque directe rogavi:

“Cur hac ipsa nocte abire non possum?”

“Quia, care domine, auriga meus equique absunt; negotium quoddam agunt.”

“At libenter pedibus ibo. Statim hinc abire volo.”

Subrisit, tam molli, quieto, diabolico risu ut intellexerim dolum quendam sub illa suavitate latere. Dixit:

“Et sarcinae tuae?”

“Nihil curo. Postea eas arcessam.”

Comes surrexit atque tanta urbanitate dixit ut vix oculis meis crederem:

“Vos Angli proverbium habetis quod mihi valde cordi est, quia idem spiritus boiaros nostros regit: ‘Advenientem hospitem libenter accipe; abeuntem celeriter dimitte.’ Veni igitur mecum, care iuvenis amice. Ne una quidem hora contra voluntatem tuam in domo mea manebis, quamquam doleo te abire atque tam subito id cupere. Veni!”

Gravi maiestate, lampadem ferens, me per scalas atque aulam praecessit. Subito constitit.

“Audi!”

Prope nos multi lupi ululare coeperunt. Sonus quasi ad levatam manum eius exortus esse videbatur, sicut ingens musicorum concentus ad imperium eius qui eos moderatur subito exoritur. Paulo post ille, eadem gravitate, ad ianuam processit, graves pessulos retraxit, catenae ingentes solvit atque ianuam aperire coepit.

Summa cum admiratione comperi ianuam non esse obseratam. Suspiciosus circumspiciebam, sed nullam clavem usquam vidi.

Ubi ianua aperiri coepit, ululatus luporum foris clarior atque iratior factus est; ora rubra dentibus frementibus pedesque unguibus hebetibus instructi, dum lupi saliebant, per aperturam apparebant. Tum intellexi frustra me eo momento contra Comitem luctaturum esse. Nihil poteram adversus eum cui tales socii parerent. Ianua tamen lente latius aperiebatur, solo corpore Comitis in medio intervallo stante.

Subito intellexi hoc fortasse ipsum momentum mortis meae esse: lupis tradendus eram, idque me ipso postulante. Cogitatio tam diabolica erat ut Comite digna esset. Ultima spe clamavi:

“Claude ianuam; usque ad mane manebo!”

Manibus faciem operui, ne lacrimas ex spe tam crudeliter frustrata profusas aspiceret. Uno brachii motu Comes ianuam clausit; magni pessuli cum fragore in loca sua redierunt, sonusque per aulam resonuit.

Taciti ad bibliothecam rediimus; paulo post ego ad cubiculum meum ii. Postremum Comitem Draculam ita vidi: manum ad os admovit atque osculum mihi misit, oculis rubro quodam triumphi fulgore micantibus, risuque quo Iudas in inferno gloriari posset.

Cum in cubiculo meo iam cubitum iturus essem, susurrum ad ianuam audire mihi visus sum. Leniter accessi atque auscultavi. Nisi aures meae me deceperunt, vox Comitis erat:

“Retro, retro, in locum vestrum! Tempus vestrum nondum venit. Exspectate! Patientiam habete! Cras nocte, cras nocte, vos eum habebitis!”

Risus demissus, dulcis, velut unda sonuit. Ira correptus ianuam repente aperui atque foris tres horrendas mulieres vidi labra lingentes. Ubi apparui, omnes simul foedo risu exclamaverunt atque aufugerunt.

Ad cubiculum redii atque in genua me proieci. Adeone finis iam prope est? Cras! Cras! Domine, adiuva me et eos quibus carus sum!

30 IUNII, MANE.

Haec fortasse ultima verba sunt quae in his commentariis umquam scribam. Usque ad paulo ante auroram dormivi; ubi experrectus sum, in genua me proieci. Ita animum composueram ut mortem, si adveniret, paratus exciperem.

Tandem subtilem illam aeris mutationem sensi atque mane advenisse cognovi. Tum gratus galli cantus auditus est, et me tutum esse sensi. Laeto animo

ianuam aperui atque ad aulam cucurri. Videram ianuam principalem non clavi clausam esse; nunc fuga ante me videbatur. Manibus cupiditate trementibus catenas solvi atque ingentes pessulos retraxi.

Sed ianua non movebatur. Desperatio me cepit. Traxi iterum iterumque atque concussi, donec, quamvis tam gravis esset, in compage sua crepitaret. Pessulum serae immissum videre poteram. Postquam a Comite discesseram clavis versa erat.

Tum ferox desiderium me invasit clavem quocumque periculo obtinendi. Statim constitui murum iterum scandere atque conclave Comitis intrare. Me occidere poterat; sed mors iam melior ex duobus malis videbatur. Sine mora ad fenestram orientalem cucurri atque, ut antea, per murum in conclave Comitis descendi. Vacuum erat, sicut exspectaveram. Nulla clavis usquam apparebat; acervus autem auri ibi manebat.

Per ianuam in angulo transii, scalam helicem descendi atque per obscurum transitum ad vetus sacellum perveni. Nunc satis bene sciebam ubi monstrum quod quaerebam invenirem.

Magna arca eodem loco iuxta murum erat. Operculum superpositum erat, nondum tamen clavis fixum; clavi ipsi parati in locis suis iacebant ut malleo adigerentur. Sciebam corpus tangendum esse si clavem invenire vellem. Itaque operculum sustuli atque contra murum reclinavi. Tum vidi quod ipsam animam meam horrore implevit.

Ibi Comes iacebat, sed quasi iuventus eius ex parte rediisset. Capilli albi atque pili labri superioris in colorem ferri obscurum mutati erant; genae pleniores; sub cute alba rubor quasi sanguineus apparebat. Os rubrius quam umquam erat, nam in labris guttae recentis sanguinis haerebant, quae ex angulis oris per mentum atque collum defluebant. Etiam oculi profundi atque ardentes inter carnem tumidam quasi demersi erant; palpebrae et partes infra eas intumuerant.

Totum foedum corpus sanguine ingurgitatum esse videbatur. Iacebat velut hirudo foeda, satietate exhausta. Horrore contremui cum me inclinarem ut eum tangerem; omnis sensus meus contactum respuebat. Sed corpus perquirendum erat, alioquin perieram. Si clavem non invenirem, nocte ventura corpus meum illis tribus foedissimis in epulas dari poterat. Totum corpus manibus exploravi, sed nullum clavis indicium inveni. Tum constiti atque Comitem inspexi.

In facie tumida risus irrisorius erat qui me paene insanire fecit. Hoc erat monstrum quod ego ipse Londinium transferre adiuvabam, ubi fortasse per

multa saecula inter innumerabiles homines sitim sanguinis satiare atque novam semperque latiorem semidaemonum turbam creare posset, quae indefensos devoraret. Ipsa cogitatio me in furorem egit. Vehemens desiderium me invasit mundum tali monstro liberandi.

Nullum telum mortiferum prope erat; sed palam arripui qua operarii arcas terra impleverant atque alte sublatam acie deorsum versa in odiosam faciem magno impetu incussi. Eodem tamen momento caput se avertit et oculi pleno intuitu in me inciderunt, quasi basiliscus ipse me spectaret. Aspectus ille me paene torpore defixit; pala in manu conversa est atque a facie delapsa tantum profundam plagam supra frontem fecit.

Pala e manu mea super arcam cecidit. Cum eam retraherem, eminens palae ferreus margo operculi oram prehendit; operculum rursus cecidit atque foedum illud corpus ab oculis meis texit. Ultima imago quam vidi erat facies tumida, sanguine maculata, malitioso risu fixa, qui ne in profundo inferno quidem alienus videretur.

Subinde mecum volvebam quid agerem; sed caput mihi quasi igne flagrabat, et desperatio crescens me tenebat. Dum exspecto, procul laetum Zingarorum carmen audivi, voces propius accedentes; inter cantum rotae graves volvebantur et flagella crepabant. Szgani atque Slovaci de quibus Comes dixerat veniebant.

Postremo circumspiciens atque arcam quae foedum corpus continebat spectans, inde cucurri et ad conclave Comitis perveni, statim erupturus ubi primum ianua aperiretur. Aures intendens clavem infra in magna sera stridere audivi atque gravem ianuam aperiri. Aut alius aditus patebat, aut aliquis clavem habebat qua unam ex ianuis clausis aperiret.

Tum multi pedes per aliquem transitum resonare atque paulatim recedere auditi sunt. Ad cryptam rursus descendere volebam, sperans ibi novum aditum invenire; sed eodem momento vehemens quasi venti flatus ortus est, ianuaque scalae helicis tanto ictu clausa est ut pulvis e liminibus excuteretur. Cucurri eamque impellere conatus sum; frustra, immota manebat. Iterum captivus eram, exitii rete artius me circumdabat.

Dum haec scribo, in transitu infra multorum pedum gravis sonus est atque pondera magna humi deponuntur; sine dubio arcae terra plenae sunt. Malleorum sonus auditur: arca clavis ferreis operculo defixo clauditur. Nunc rursus graves pedes per aulam eunt, multis aliis otiosis post eos sequentibus.

Ianua clauditur, catenae crepitant; clavis in sera stridet; extrahi auditur. Tum alia ianua aperitur et clauditur; seram pessulumque crepitare audio.

Audi! In area atque deorsum per viam saxosam graves rotae volvuntur, flagella crepant, Szgani simul cantantes in longinquum abeunt.

Solus in arce cum foedis illis mulieribus sum. Phui! Mina quoque mulier est, sed nihil cum illis commune habet. Illae daemones inferni sunt!

Non solus cum eis manebo. Murum arcis longius scandere conabor quam umquam antea. Aliquid auri mecum feram, ne postea pecunia caream. Fortasse viam ex hoc horrendo loco inveniam.

Tum domum! Ad proximam stationem, ad hamaxostichum quam celerrimum! Procul ab hoc loco maledicto, ab hac terra maledicta, ubi diabolus et filii eius adhuc pedibus humanis terram calcant!

Misericordia Dei certe melior est quam horum monstrorum, et praecipitium arduum altumque est. Ad eius radices homo dormire potest—ut homo. Valete omnes! Mina!

CAPUT V

EPISTULAE LUCIAE ET MINAE

Epistula Minae Murray ad Luciam Westenra

9 MAII.

Carissima Lucia,—Ignosce mihi quod tam diu non scripsi; tot enim negotiis distenta sum. Magistrae adiutricis munus nonnumquam molestum est. Cupio iam tecum apud mare esse, ubi libere una ambulare et castella in aere aedificare possimus. His diebus multum laboravi, ut in studiis Ionatham adsequar, et in notis stenographicis assidue me exerceo.

Cum nupserimus, Ionathae utilis esse potero; et si notas stenographicas satis bene callebo, quae ille dictare voluerit excipere, deinde machina dactylographica describere potero; cuius usu quoque sedulo exerceor. Interdum epistulas stenographice inter nos scribimus, et ille itineris sui peregrini commentarios stenographicos servat. Cum apud te ero, ego quoque eiusmodi commentarios notis stenographicis scribam.

Non illud dico diarium, cui singulis hebdomadibus binae tantum paginae dantur, dies autem dominicus in angulum truditur, sed commentarios in quibus scribere possim quandocumque libuerit. Non multa, opinor, ibi erunt quae cuiquam magnopere intersint; neque enim aliis destinantur. Fortasse aliquando Ionathae ostendam, si quid ibi fuerit quod communicari valeat; re vera autem ad scribendi artem exercendam id faciam. Ea facere conabor quae mulieres actis diurnis operam dantes facere video: homines percontari, res describere, colloquia memoria tenere.

Aiunt hominem, si se paulum exercuerit, omnia quae per diem fiant aut dicantur memoria retinere posse. Videbimus. De parvis consiliis meis plura tibi dicam cum conveniemus. Modo paucas lineas festinanter scriptas ab Ionatha ex Transsilvania accepi. Bene valet, et intra fere hebdomadem rediturus est. Quam cupio omnia quae acciderunt audire! Quam iucundum sit terras exteras peragrare! Saepe cogito num nos—Ionathas et ego, volo dicere—aliquando simul eas visuri simus. Ecce campana horam decimam sonat. Vale.

Amantissima tua

Mina.

Cum scribes, omnia mihi narra. Iam diu nihil mihi dixisti. Rumores ad me pervenerunt, praesertim de viro quodam procero, formoso, capillis crispis???

Epistula Luciae Westenra ad Minam Murray

Via Chatham, n. 17.

Dies Mercurii.

Carissima Mina,—Iniustissime me insimulas, quasi epistulas neglegam. Bis tibi scripsi ex quo discessimus, tua autem ultima epistula secunda tantum fuit. Praeterea nihil habeo quod narrem; nihil prorsus quod te delectet. Londinium nunc iucundissimum est, et saepe pinacothecas visimus, ambulamus, atque in hortis publicis equitamus. Quod ad virum procerum crispis capillis attinet, eum fortasse dicis qui mecum erat in ultimo concentu quem Pop vocant. Nescio quis haec tibi garrivit. Dominus Arthurus Holmwood erat.

Saepe nos visitat, et cum matre mea optime convenit; multa enim habent de quibus simul loquantur. Haud ita pridem virum quendam convenimus qui tibi prorsus idoneus esset, nisi iam Ionathae desponsata esses. Egregius sane maritus erit: formosus, dives, nobili genere natus. Medicus est et vere ingeniosus. Cogita! Undetriginta annos tantum natus est, et ingens asylum insanorum totum curae eius commissum est. Arthuro Holmwood auctore eum cognovi; deinde nos visitavit, et nunc saepe venit.

Credo eum unum ex constantissimis viris quos umquam vidi, eundem tamen tranquillissimum. Nihil eum commovere posse videtur. Facile intellego quantam potestatem in aegrotos suos habeat. Inusitatus illi mos est homines recta in faciem intueri, quasi cuiusque cogitationes legere conetur. In me hoc saepe temptat; sed mihi persuadeo me illi nucem haud facile frangendam esse. Id e speculo meo scio.

Tu umquam vultum tuum legere conaris? Ego conor; atque non malum studium est, et multo plus negotii dat quam credas, si numquam temptaveris. Ait me sibi ad animi motus explorandos singularem materiam esse; ego humiliter credo eum verum dicere. Ut scis, vestitus mihi non satis curae est ut novas formas accurate describam. De vestibus cogitare taedet. Ecce rursus verbum e vulgari sermone; sed nihil refert: Arthurus cotidie ita loquitur. Ecce, iam omnia dixi.

Mina, ab infantia omnia arcana inter nos communicavimus; una dormivimus, una cibum sumpsimus, una risimus atque flevimus; et nunc, quamquam aliquid

iam dixi, plura dicere cupio. O Mina, nonne divinare potuisti? Amo eum. Dum haec scribo rubesco, quia, quamquam credo eum me amare, nondum verbis dixit. Sed, o Mina, amo eum; amo eum; amo eum! Ecce, hoc mihi prodest.

Utinam tecum essem, cara, atque, sicut olim, iuxta ignem sederemus dum vestes deponimus; tum conarer tibi dicere quid sentiam. Miror me haec vel ad te scribere ausam esse. Vereor ne, si paulisper scribere desinam, epistulam discindam; neque tamen desinere volo, quia omnia tibi dicere tam vehementer cupio. Statim mihi responde et dic quid de omnibus sentias. Mina, finem facere debeo. Bonam noctem. Mei in precibus tuis memor esto; et, Mina, pro felicitate mea ora.

LUCIA.

P.S.—Non opus est dicere hoc secretum esse. Iterum bonam noctem.

L.

Epistula Luciae Westenra ad Minam Murray

24 MAII.

Carissima Mina,—Gratias, gratias, atque iterum gratias pro dulcissima epistula tua. Tam iucundum erat omnia tibi narrare atque tua benevolentia frui.

Cara mea, quam vera sunt vetera proverbia: si pluit, simul diluvium venit! Ecce ego, quae mense Septembri viginti annos implebo, ante hunc diem nemo me serio in matrimonium petiverat; hodie autem tres viri me petiverunt. Cogita! TRES uno eodemque die! Nonne horrendum est? Vere, ex animo, duorum miserorum me paenitet. O Mina, prae gaudio paene nescio quid agam.

Et tres petitiones matrimonii! Sed, obsecro, nulli puellarum narres; alioquin miras sibi opiniones concipient, seque laesas contemptasque putabunt nisi primo quo domi versentur die sex saltem viri eas ambierint. Quaedam puellae tam vanae sunt! Tu autem et ego, cara Mina, iam desponsatae, mox graviter considemus, quasi iam vetulae matronae simus, ideoque vanitatem contemnere possumus. Nunc de tribus tibi dicendum est; sed secretum ab omnibus serva, praeter Ionatham scilicet.

Illi dices, quia ego, si tuo loco essem, Arthuro certe omnia dicerem. Mulier viro suo omnia dicere debet—nonne ita putas, cara?—idque mihi aequum videtur. Viri volunt mulieres, certe uxores suas, tam apertas esse quam ipsi sunt; mulieres autem, vereor, non semper tam apertae sunt quam esse debent. Igitur,

cara mea, primus paulo ante prandium venit. De eo iam tibi dixi: Doctor Ioannes Seward, ille insanorum medicus, firma maxilla et fronte aperta.

Vultu quidem valde compositus videbatur, sed tamen timidus erat. Evidenter antea se ad omnia parva praeparaverat atque ea meminerat; sed, cum sederet, petasum suum sericum, alto fastigio, paene sub se oppressit, quod viri tranquilli facere non solent, deinde, cum securus videri vellet, scalpellum chirurgicum ita manibus versabat ut paene clamarem. Mina, simplicissime mecum locutus est.

Dixit quantopere me diligeret, quamquam tam brevi tempore me novisset, et qualis vita eius esset si ego eum adiuvarem atque recrearem. Dicturus erat quam miser futurus esset si eum amare non possem; sed cum me flere vidit, se brutum esse dixit neque praesentem dolorem meum augere velle. Tum substitit et quaesivit num aliquando eum amare possem; ubi caput movi, manus eius tremuerunt, et post brevem cunctationem rogavit num iam alium quemquam diligerem.

Id valde considerate dixit: se me invitam ad arcana mea aperienda cogere nolle, sed hoc tantum scire, quia, si cor mulieris liberum esset, viro sperare liceret. Tum, Mina, mihi quasi officium videbatur ei dicere aliquem esse. Hoc unum dixi. Ille surrexit, et valde fortis gravisque videbatur cum ambas manus meas suis teneret atque diceret se sperare me felicem futuram; si autem umquam amico egerem, se inter fidissimos meos amicos numerari velle.

O cara Mina, lacrimas continere non possum; ignosce igitur si tota epistula lacrimis maculata est. In matrimonium peti per se iucundum est; minime tamen iucundum est videre miserum virum, quem tui amantissimum esse scis, paene fracto corde discedentem, atque intellegere, quidquid eo momento dicat, te ex vita eius penitus exire. Cara mea, hic paulisper sistendum est; tam miseram me sentio, quamquam tam felix sum.

VESPERI.

Arthurus modo discessit, et nunc laetior sum quam cum scribere desii; itaque narrationem diei repetam. Secundus igitur, cara mea, post prandium venit. Tam bonus vir est, Americanus e Texia, iuvenis tamen atque alacer adeo videtur ut vix credas eum tot terras peragrasse totque casus expertum esse. Nunc pauperis Desdemonae misereor, cui etiam a Mauro tam periculosus rerum mirabilium torrens auribus infusus est.

Credo nos mulieres adeo timidas esse ut putemus virum a timoribus nos servaturum, atque ideo ei nubamus. Nunc scio quid facerem si vir essem et

puellam me amare vellem. Immo nescio; dominus Morris fabulas suas nobis narrabat, Arthurus autem nullas narravit, et tamen—Cara mea, nimis festino. Dominus Quincius P. Morris me solam invenit. Mirum: vir semper puellam solam invenire videtur.

Immo non semper; Arthurus bis occasionem ut soli conveniremus parare conatus est, me quoque quantum poteram adiuvante; nunc id dicere non erubesco. Ante omnia tibi dicendum est dominum Morris non semper sermone Americano familiari uti; immo numquam ita loquitur cum ignotis aut coram eis, nam optime educatus est moresque exquisitissimos habet. Sed comperit me valde oblectari cum eum ita loquentem audirem; quotiens igitur aderam neque quisquam erat qui offenderetur, mira quaedam facete dicebat.

Vereor, cara, ne omnia ex tempore fingat, quia tam apte ceteris eius verbis congruunt. Sed talis est sermo familiaris. Ego nescio num umquam ita locutura sim; nescio etiam num Arthuro placeat, quia eum nondum tale quid dicentem audivi. Dominus Morris igitur iuxta me consedit, laetissimus atque hilarissimus ut videbatur; tamen facile intellexi eum vehementer timere. Manum meam cepit et suavissime dixit:

“Domina Lucia, scio me ne dignum quidem esse qui corrigias calceolorum tuorum religem; sed, opinor, si virum tanto honore dignum exspectaveris, tum, cum e vita discesseris, septem illis virginibus lucernas ferentibus adnumeraberis. Nonne iuxta me iugum accipies, ut uno iugo iuncti longam viam simul eamus?”

Tam hilari vultu tamque bono animo loquebatur ut multo minus durum videretur eum recusare quam pauperem Doctorem Seward. Itaque quam levissime potui respondi me iugi expertem esse nec adhuc ad illud subeundum mansuefactam. Tum dixit se leviter locutum esse; si autem erravisset tali modo loquendo in re sibi tam gravi ac tanta, sperare se veniam a me impetraturum.

Cum hoc diceret, vere gravis videbatur, neque ego quoque gravitatem vitare potui—scio, Mina, te me levissimam puellam putaturam esse—quamquam occultam quandam laetitiam sentiebam quod hic alter iam secundus eo die esset. Deinde, cara mea, antequam verbum dicere possem, tantum amoris impetum verbis effudit ut cor atque animam suam ante pedes meos ponere videretur.

Tam serio agebat ut numquam posthac, quia vir interdum hilaris est, eum semper iocari neque umquam serio agere posse putabo. Credo eum aliquid in vultu meo vidisse quod eum sisteret; subito enim tacuit atque tali virili ardore dixit ut, si libera fuissem, paene eum amare potuissem:

“Lucia, scio te puellam sincero corde esse. Non hic tecum ita loquerer nisi crederem te usque ad ipsam animam ex bono metallo factam esse. Dic mihi, ut bonus socius bono socio: estne alius quem amas? Si est, ne pili quidem latitudine te amplius vexabo; sed, si permiseris, fidelissimus amicus tuus ero.”

Cara Mina, cur viri tam nobiles sunt, cum nos mulieres tam parum eis dignae simus? Ecce ego paene iocabar de tanto viro, tam sincero atque generoso. In lacrimas prorupi—vereor, cara, ne epistulam hanc nimis umidam pluribus modis putes—et valde misera eram. Cur non licet puellae tribus viris nubere, aut tot viris quot eam uxorem volunt, atque ita omnem hanc molestiam tollere? Sed haeresis est, neque dicenda. Gaudeo tamen quod, quamvis lacrimarem, oculos domini Morris fortiter sustinui et aperte dixi:

“Ita, est aliquis quem amo, quamquam nondum mihi dixit se etiam me amare.” Recte eum tam aperte allocuta sum, nam facies eius quasi luce repente impleta est; ambas manus porrexit et meas cepit—credo me ipsam manus meas in eius manus posuisse—atque ex animo dixit:

“Sic te volo, fortis puella. Maioris mihi est, etsi sero, spem aliquam te in matrimonium ducendi habere quam mature quamvis aliam puellam adipisci. Noli flere, cara. Si propter me fles, nux durior sum quam quae facile frangatur, et ictum stans excipio. Si ille alter quanta felicitate potiatur nondum intellegit, mature id intellegat, alioquin mecum rem habebit. Puella, sinceritas tua et animus tuus me tibi amicum fecerunt; amicus amatore rarior est, certe minus sui quaerit.

Cara mea, longa mihi erit atque solitaria via hinc ad ipsum caelum. Nonne unum osculum mihi dabis? Aliquid erit quo interdum tenebras arceam. Potes, si vis; nam ille alter bonus vir—bonus certe atque egregius esse debet, cara, alioquin eum amare non posses—nondum locutus est.” His verbis plane victa sum, Mina; tam fortiter, tam suaviter, atque etiam tam nobiliter de aemulo locutus est, quamquam tam tristis erat. Itaque me inclinavi atque eum osculata sum.

Surrexit, ambas manus meas suis tenens, et dum me despiciebat—vereor ne vehementer rubuerim—dixit:

“Puella, manum tuam teneo, et tu me osculata es; si haec amicitiam inter nos non firmant, nihil profecto firmabit. Gratias ago pro dulci sinceritate tua. Vale.” Manum meam fortiter pressit, petasum sumpsit, atque recta e conclavi exiit,

neque respexit, neque lacrimam neque tremorem neque moram ullam ostendit; ego autem quasi infans fleo.

O cur talis vir miser fieri debet, cum tot puellae sint quae ipsam terram quam calcat venerarentur? Scio me id facturam esse si libera essem—sed libera esse nolo. Cara mea, haec me prorsus perturbaverunt; neque nunc statim de felicitate scribere possum postquam haec narravi. Nec de tertio dicere volo donec omnia laeta esse possint.

Semper amantissima tua
Lucia.

P.S.—O, de tertio—de tertio tibi dicere non opus est, nonne? Praeterea tam repente omnia contigerunt; momentum tantum intercessisse videbatur inter ingressum eius et illud tempus quo utraque bracchia sua circa me posuerat atque me osculabatur. Valde, valde felix sum, neque scio quid fecerim ut hoc mererer. Tantum conabor posthac ostendere me Deo ingratam non esse pro tanta bonitate, quod talem mihi amatorem, talem maritum, talem amicum dedit.

Vale.

Commentarii Doctoris Ioannis Seward

(Phonographo servati.)

25 MAII.

Hodie appetitus meus quasi maris aestus decrescit. Edere non possum, quiescere non possum; igitur commentarios dicto. Post repulsam hesternam inanitatem quandam sentio; nihil usquam tanti mihi videtur ut operae pretium sit quidquam agere... Cum scirem huius rei unicum remedium laborem esse, ad aegrotos descendi. Unum delegi, cuius ingenium peculiari studio dignum videbatur. Tam insolitae sunt eius cogitationes tamque dissimilis est ceteris insanis ut eum quam accuratissime intellegere statuerim.

Hodie propius quam umquam antea ad cor mysterii eius pervenisse mihi visus sum.

Multo plenius quam antea eum interrogavi, ut omnia quae ad hallucinationem eius pertinerent penitus cognoscerem. In modo quo hoc feci, nunc intellego, aliquid crudelitatis erat. Eum ad intimas usque insaniae suae latebras percontando urgere videbar—quod in aegrotis meis tam studiose vitare soleo quam fauces inferni.

(Mem.: quibus in rebus fauces inferni non vitarem?) Omnia Romae vernalia sunt. Etiam infernum pretium suum habet! Verbum sapienti. Si quid sub hoc instinctu latet, postea utile erit id accurate investigare; melius igitur est iam nunc initium facere. Ergo—

R. M. Renfield, aet. 59.—Temperamentum sanguineum; magnae corporis vires; ad perturbationes animi morbose proclivis; intervalla maestitiae, quae in aliquam ideam fixam desinunt quam nondum intellego. Suspicor sanguineam naturam una cum vi quadam animum perturbante tandem efficere ut in una cogitatione mente defigatur. Homo fortasse periculosus; probabiliter periculosus si sui oblitus fuerit. In hominibus sibi studentibus cautio tam firmum hostibus eorum praesidium est quam ipsis.

Sic rem mihi propono: cum ipse homo sibi pro centro stabili est, vis centripeta centrifugae aequatur; cum officium, causa aliqua, etc. centrum fixum est, vis centrifuga praevalet, nec nisi casus aut series casuum eam aequare potest.

Epistula Quincii P. Morris ad Honorabilem Arthurum Holmwood

25 MAII.

Care Arthure,—Fabulas ad focum castrensem in pratis immensis narravimus; vulnera alter alterius curavimus cum in insulas Marquesas escendere conaremur; apud lacum Titicacam amicorum saluti propinavimus. Plures fabulae narrandae sunt, alia vulnera sananda, alia salus bibenda. Nonne cras nocte ad focum meum venies? Sine dubitatione te invito, quia scio quandam dominam cuidam cenae obligatam esse teque liberum. Unus tantum alius aderit, vetus ille sodalis noster in Corea, Ioannes Seward.

Ille quoque veniet; ambo lacrimas vino miscere et ex imo pectore saluti propinare cupimus felicissimo viro in toto mundo, qui nobilissimum cor quod Deus creavit obtinuit, cor omnibus aliis dignius quod obtineretur. Promittimus nos te toto corde excepturos atque amantissime salutaturos, et tibi propinaturos fide tam certa quam dextra tua. Ambo iurabimus nos te domi relicturos esse si nimis multa pocula in honorem duorum quorundam oculorum biberis. Veni!

Tuus, ut semper atque usque,
Quincius P. Morris.

Telegramma ab Arthuro Holmwood ad Quincium P. Morris

26 MAII.

Me semper socium habe. Nuntios fero quibus utriusque vestrum aures ardebunt.

Art.

CAPUT VI

COMMENTARII MINAE MURRAY

24 IULII. WHITBIA.—Lucia me in statione excepit, solito dulcior ac pulchrior; inde raeda ad domum in via quam Semilunium vocant vectae sumus, ubi cubicula conduxerant. Locus est amoenissimus. Rivulus Eska per vallem profundam fluit, quae ad portum propius accedens paulatim dilatatur. Viaductus ingens altis pilis innixus vallem transmittit; per intervalla pilorum prospectus nescio quo modo longinquior videtur quam re vera est.

Vallis pulcherrime viret et adeo praeceps est ut, cum in superioribus collibus utrinque stas, nisi margini satis propinquus es ut deorsum inspicias, recta trans eam prospicias. Domus veteris oppidi, ex adversa parte nobis, omnes rubris tectis opertae sunt atque nullo ordine aliae super alias congestae videntur, quales in picturis Norimbergae conspicimus. Supra ipsum oppidum ruinae Abbatiae Whitbiensis eminent, olim a Danis direptae; ibi pars carminis Marmionis agitur, ubi puella intra murum viva includitur.

Ruinae magnifice surgunt, amplae et mirandae, multis amoenis recessibus distinctae; traditur etiam domina alba in una fenestrarum apparere. Inter abbatiam et oppidum alia ecclesia stat, paroecialis, circa quam ingens coemeterium sepulcralibus lapidibus plenum patet. Nusquam Whitbiae locus mihi amoenior videtur: supra oppidum ipsum situs est, totum portum complectitur prospectu, atque sinum usque ad promunturium Kettleness, quod in mare procurrit.

Tam abrupte super portum descendit ut pars clivi labefacta corruerit sepulcraque nonnulla secum traxerit. Uno loco lapides sepulcrorum ultra clivum eminent super semitam arenosam longe inferius iacentem. Per coemeterium semitae sunt et iuxta eas subsellia; homines totos dies hic sedent, pulchritudinem loci spectant et aura marina fruuntur. Ego quoque saepe huc veniam ut sedeam et laborem.

Immo nunc ipsa scribo, libro super genu posito, dum sermonem trium senum iuxta me sedentium audio. Videntur nihil aliud tota die agere quam huc ascendere et colloqui.

Portus infra me iacet. In ulteriore parte murus graniticus longus in mare procurrit, extremo in arcu extrorsum flexo, cuius in medio pharus stat. Extra eum moles valida mari opposita porrigitur. In proxima autem ripa alter murus maritimus in contrariam partem velut cubitus inflectitur, et in eius extremo quoque pharus est. Inter duas moles angustus aditus in portum patet, qui deinde subito dilatatur.

Aestu pleno pulcher est; refluxu autem paene totus in vada abit, nec quidquam restat nisi alveus Eskae inter ripas arenae fluens, saxis hic illic apparentibus. Extra portum hac in parte ingens scopulorum iugum fere ad dimidium miliarium extenditur, cuius acies recta a tergo phari meridiani in mare procurrit. In extremo signum nauticum fluctibus innatans, campana instructum, stat; id tempestate commotum huc illuc agitatur atque tristem sonum vento ad terram perfert.

Hic traditur, quotiens navis perierit, campanarum sonum in mari audiri. De hoc senem interrogare debeo; ecce huc venit...

Ridiculus sane senex est. Mirum quantum aetatis habere debet; vultus enim totus nodosus ac distortus est velut cortex arboris. Dicit se prope centum annos natum esse atque, quo tempore proelium apud Waterloo commissum est, nautam in classe piscatoria Groenlandica fuisse. Metuo ne nihil facile credat; cum enim eum de campanis marinis et Domina Alba abbatiae interrogavissem, haud blande respondit:

“Ego de talibus, domina, nihil sollicitus essem. Ista iam obsoleta sunt. Non dico numquam fuisse; dico tantum meo tempore non fuisse. Peregrinis et excursionibus apta sunt, non autem tali puellae honestae qualis tu es. Illi qui pedibus huc ex Eboraco atque Ledes veniunt, haleces salsas edunt, theam bibunt, gagatem vilem emere quaerunt, quidlibet credere parati sunt.

“Equidem miror quis operae pretium putet eis mentiri—ne ii quidem qui acta diurna conscribunt, quamquam ea stultitiis plena sunt.” Putavi eum multa iucunda nosse; rogavi igitur num mihi de antiqua cetorum venatione aliquid narrare vellet. Iam ad narrandum animum paraverat cum horologium sextam sonuit; tum aegre surrexit et dixit:

“Domum mihi redeundum est, domina. Neptis mea non amat se, ubi thea parata est, exspectare. Multum mihi temporis opus est ut hos gradus reptem; multi enim sunt. Praeterea, domina, ipsa iam hora admonet me ventrem esse reficiendum.”

Claudicans abiit; eumque vidi, quantum poterat, gradibus deorsum properantem. Illi gradus oppidi insigne sunt. Ab oppido ad ecclesiam ascendunt; complura centena sunt—quot sint nescio—et molli flexu sursum ducuntur. Adeo lenis est ascensus ut equus facile sursum deorsumque ire possit. Credo eos olim ad abbatiam pertinuisse. Ego quoque domum ibo. Lucia cum matre visitationes officii causa fecit; quia solum officia erant, non ivi. Iam certe redierint.

1 AUGUSTI.—Abhinc una hora huc cum Lucia ascendi; sermonem iucundissimum habuimus cum sene amico meo et duobus aliis qui semper ad eum se adiungunt. Is apud illos manifesto pro oraculo habetur, et credo eum suo tempore hominem valde imperiosum fuisse. Nihil concedit et omnes verbis opprimit. Si rationibus vincere nequit, minatur; deinde silentium eorum pro assensu accipit.

Lucia veste e linteo tenui candido induta pulcherrima erat; postquam huc venit, genae eius pulcherrimo colore florere coeperunt. Animadverti senes nullam moram fecisse quin, postquam consedimus, prope eam accederent atque sederent. Tam suavis est cum senibus ut credo omnes statim eam amavisse. Etiam senex meus cessit neque illi contradixit; mihi autem duplicem contradictionum partem dedit. Sermonem ad fabulas loci traduxi, et statim quasi contionem habere coepit.

Conabor quantum possum meminisse et scribere:

“Omnia ista ab initio ad finem merae nugae sunt; nihil praeterea. Incantationes, spectra, larvae, canes portentosi, lemures, omnia eius generis, tantum ad pueros et mulieres levium capitum terrendas valent. Bullae aeriae sunt. Portenta, signa, monita—omnia excogitaverunt sacerdotes, scribae malevoli et qui viatores hamaxostichis alliciunt ut stultos terrerent atque ad ea facienda impellerent quae sua sponte facere nollent. Irascor cum ista cogito.

“Immo isti, non contenti mendacia in charta imprimere atque e suggestu praedicare, etiam in lapidibus sepulcralibus ea incidere volunt. Circumspice quocumque velis. Omnes illi lapides, quantum superbia sinit capita erigentes, tot mendaciis inscriptis gravati iam nutant ac paene corruunt: ‘Hic iacet corpus,’ ‘Sacrum memoriae,’ atque similia; cum tamen sub dimidia fere parte lapidum nulla corpora omnino sint, nec quisquam illorum memoriam ne tantillo quidem tabaci sternutatorii aestimet, nedum sacram habeat.

“Mendacia, omnia mendacia! Deus bone, quam mirum spectaculum erit die Iudicii, cum illi omnes in linteis funebribus suis simul exsurgent et lapides

sepulcrales secum trahere conabuntur ut probent quam boni fuerint; quidam tremuli atque vacillantes, manibus in mari frigore rigentibus atque tam lubricis ut lapides ne tenere quidem possint!”

Ex vultu senis sibi placentis atque ex modo quo socios circumspiciebat ut approbationem quaereret intellexi eum se iactare. Itaque pauca interposui ut pergere cogerem:

“At, domine Swales, serio loqui non potes. Nonne saltem aliqui lapides recte inscripti sunt?”

“Fortasse pauci sunt minus falsi, nisi quod mortuos nimis bonos faciunt. Suam quisque aquae catinam pro mari putat. Totum opus mendaciis constat. Ecce: tu peregrina huc venis et hoc coemeterium vides.” Annui; melius enim putavi assentiri, quamquam rusticum eius sermonem non semper penitus intellexi. Sciebam saltem de ecclesia agi.

Perrexit: “Et putas omnes hos lapides super homines hic bene compositos et sepultos stare?” Iterum annui. “Ibi ipsum mendacium est. Multa horum sepulcrorum tam vacua sunt quam arca tabaci veteris Duni nocte Veneris.” Unum ex sociis cubito tetigit, et omnes riserunt. “Quomodo aliter fieri posset? Illum vide, postremum ultra tumulum. Lege!” Accessi atque legi:

“Eduardus Spencelagh, navis magister, a praedonibus maritimis prope litus Andres occisus, Aprili 1854, aetatis 30.” Cum rediissem, dominus Swales perrexit:

“Quis, obsecro, eum huc retulit sepeliendum? Prope litus Andres occisus! Et tu corpus eius sub lapide iacere credebas? Possem tibi duodecim nominare quorum ossa in mari Groenlandico iacent”—ad septentrionem digito monstravit—“aut quocumque eos cursus maris tulerunt. Lapides tamen circa te stant. Tu oculis iuvenibus vel minutissimas mendaciorum litteras hinc legere potes.

“Braithwaite Lowrey hic—patrem eius noveram—anno 1820 in nave Vivaci prope Groenlandiam periit; Andreas Woodhouse in eisdem maribus anno 1777 mersus est; Ioannes Paxton prope Promunturium Valedictionis anno post mersus; senex Ioannes Rawlings, cuius avus mecum navigavit, in sinu Finnico anno 1850 periit.

“Putasne omnes istos, ubi tuba sonuerit, cursu Whitbiam petituros? De hoc sane dubito! Dico tibi, ubi huc pervenerint, ita se impellent atque collident ut pugna in glacie veterum dierum videatur, cum a luce ad tenebras alter alterum caederemus et vulnera nostra lumine aurorae borealis obligaremus.” Evidenter iocus loci erat; senex enim cachinnavit, et socii libenter secuti sunt.

“At,” inquam, “non mihi recte ratiocinari videris. Ponis enim omnes hos mortuos, vel animas eorum, die Iudicii lapides suos secum ferre debere. Putasne id vere necessarium esse?”

“Ad quid ergo lapides sepulcrales sunt? Responde mihi, domina!”

“Ut propinquis placeant, opinor.”

“Ut propinquis placeant, inquis!” Haec summa cum contemptione dixit. “Quomodo propinquis gratum esse poterit scire mendacia lapidibus de mortuis inscripta esse, praesertim cum omnes loci incolas scire ea falsa esse?” Lapidem ad pedes nostros iacentem monstravit, tabulam planam cui subsellium impositum erat, prope marginem rupis. “Lege quae in isto lapide mentiuntur,” inquit. Litterae mihi ex adverso sedenti inversae apparebant; Lucia autem propius ex adverso sedebat, itaque se inclinavit et legit:

“Sacrum memoriae Georgii Canon, qui, gloriosae resurrectionis spe fretus, die 29 Iulii 1873 mortuus est, e rupibus Kettleness delapsus. Hoc sepulcrum maerens mater dilectissimo filio unico posuit. ‘Unicus erat matris suae filius, et illa vidua.’ Re vera, domine Swales, nihil in his ridiculum video!” Graviter et paulo severe locuta est.

“Nihil ridiculum vides! Ha, ha! Quia nescis maerentem illam matrem furiosam fuisse quae filium oderat, quod corpore distortus atque claudus erat; ille autem eam adeo oderat ut sibi mortem consciverit ne illa pecuniam ex assecuratione vitae eius acciperet. Vetere sclopeto, quo corvos terrebat, paene summum caput sibi abstulit. Tum vero non corvos fugavit, sed tabanos avesque cadaveribus vescentes ad se allexit. Sic e rupibus ‘cecidit’.

“Quod ad spem gloriosae resurrectionis attinet, saepe ipsum audivi dicentem se sperare in infernum iturum, quia mater tam pia esset ut certe in caelum iret, neque ille ubi illa esset morari vellet. Nunc nonne lapis ille”—baculo eum percussit—“merus mendaciorum fasciculus est? Et nonne Gabriel cachinnabit cum Georgius anhelans gradibus ascendet, lapide sepulcrali dorso imposito, atque eum pro testimonio accipi roget?”

Nesciebam quid responderem; Lucia autem, surgens, sermonem avertit:

“O cur nobis haec dixisti? Hic locus mihi omnium gratissimus est, neque eum relinquere possum; nunc autem scio me super sepulcrum hominis qui sibi mortem conscivit sedere debere.”

“Id tibi nihil nocebit, pulchra mea; fortasse pauperi Georgio gratum erit tam formosam puellam quasi in gremio suo sedentem habere. Ego hic iam fere viginti

annos interdum sedeo, neque mihi quidquam nocuit. Noli sollicitari de iis qui infra iacent—nec de iis qui ne iacent quidem! Tum demum timere incipies, cum omnes lapides inde asportatos esse videris atque locum nudum sicut agrum post messem. Ecce horologium; mihi abeundum est. Valete, dominae!" Et claudicans discessit.

Lucia et ego aliquandiu sedimus. Omnia ante nos tam pulchra erant ut manus iungeremus dum sedebamus; illa autem iterum mihi omnia de Arthuro deque nuptiis futuris narravit. Ex quo nonnihil maestitiae mihi subiit, quia iam mense integro nihil ab Ionatha audivi.

EODEM DIE.—Sola huc ascendi, quia valde tristis sum. Nulla mihi epistula erat. Spero nihil mali Ionathae accidisse. Horologium modo nonam sonuit. Lumina passim per oppidum video, interdum in ordinibus ubi viae sunt, interdum singula; sursum per Eskam pergunt atque in flexu vallis evanescunt. Ad sinistram nigra linea tecti veteris domus iuxta abbatiam prospectum intercludit.

Oves agnique in agris longe post me balant; infra in via strata ungulae asini crepitant. Orchestra in molo valsam asperam quidem, sed certo numero, canit; longius autem in ripa Exercitus Salutis in angiporto conventum agit. Neutri musici alterorum sonos audiunt; ego autem ex hoc loco et utrumque coetum video et utriusque cantum audio. Ubi est Ionathas? Num de me cogitat? Utinam hic esset.

Commentarii Doctoris Ioannis Seward

5 IUNII.—Quo melius Renfield intellego, eo magis eius casus me ad investigandum allicit. Quaedam animi proprietates in eo valde auctae sunt: amor sui, secreti tenacitas, consilii constantia. Quorsum haec animi constantia spectet scire aveo. Manifesto consilium aliquod fixum habet, sed quale sit nondum intellego. Virtus eius quae cetera compensat amor animalium est; quamquam ita singulariter eum exercet ut interdum putem eum tantum immodice crudelem esse. Mira animalia sibi alit.

Nunc studium eius est muscas capere. Tantum iam earum numerum collegit ut eum admonere necesse fuerit. Contra exspectationem non in furorem erupit, sed rem simpliciter serio accepit. Paulisper cogitavit, deinde dixit: "Licetne mihi tres dies habere? Tum eas tollam." Dixi sane hoc sufficere. Observandus est.

18 IUNII.—Nunc ad araneas animum convertit, et complures ingentes in capsa tenet. Muscis eas pascit, quarum numerus manifeste minuitur; quamquam

dimidiam partem cibi sui ad novas muscas e foris in cubiculum alliciendas consumit.

1 IULII.—Araneae iam tam molestae fiunt quam muscae; hodie dixi eum iis carere debere. Valde tristis visus est, itaque dixi saltem partem earum tollendam esse. Laetus consensit; tantundem temporis quantum antea ad numerum minuendum dedi.

Summo me hodie fastidio affecit. Musca enim ingens et foeda, cadaverino cibo tumida, in cubiculum bombiens intravit; ille eam cepit, inter pollicem et digitum triumphans aliquantulum tenuit, atque, antequam intellexi quid facturus esset, in os misit et devoravit. Eum increpui; placide autem disseruit eam optimam ac saluberrimam esse: vitam enim esse, vitam robustam, et sibi vitam dare. Hinc mihi suborta est quaedam cogitatio—immo eius initium. Videndum quomodo araneas suas tollat.

Nimirum aliquid altius mente agitat. Libellum enim parvum habet in quo semper aliquid annotat. Paginae totae numeris refertae sunt, plerumque numeris singulis in summas collectis, deinde summis ipsis rursus in maiores summas redactis, quasi rationem aliquam in unam summam redigeret, ut ii dicunt qui rationes examinant.

8 IULII.—Est in ipsa insania quaedam ratio, et rudimentum ideae meae crescit. Mox in certam sententiam coalescet; tum, o cogitatio sui nescia, fratri tuo sui conscio viam concedere debebis! Paucos dies ab amico meo abstinui ut viderem num quid mutaretur. Omnia eadem manent, nisi quod nonnulla animalia dimisit et novum sibi comparavit. Passerem aliquo modo cepit atque iam partim mansuefecit.

Ratio mansuefaciendi simplex est; araneae enim iam numero decreverunt. Quae supersunt tamen bene pascuntur, quia adhuc muscas cibo suo allicit.

19 IULII.—Res procedit. Amicus meus nunc totam passerum coloniam habet; muscae et araneae paene evanuerunt. Cum intravissem, ad me cucurrit atque dixit se magnum beneficium, immo maximum, petere velle; dum loquebatur, mihi blandiebatur velut canis. Quaesivi quid esset; ille quasi raptus voce ac vultu dixit:

“Felis catulum, pulchrum, nitidum, lascivum, quocum ludere possim, quem docere et pascere possim—pascere—pascere!”

Haec petitio me non imparatum invenit; animadverteram enim animalia eius semper maiora et vividiora fieri. Nolui autem pulchram passerum domesticorum

familiam eodem modo perire quo muscae araneaeque perierant. Dixi igitur me rem consideraturum, et quaesivi num felem adultam quam catulum mallet. Studium eius eum prodidit:

“O ita, felem libenter haberem! Catulum tantum petii ne felem mihi negaretis. Nemo mihi catulum negaret, nonne?” Caput movi et dixi me vereri ne id nunc fieri non posset, sed rem consideraturum esse. Vultus eius concidit; signum periculi ibi vidi, subitus enim obliquus atque ferox intuitus homicidium minabatur. Furor homicidalis in hoc homine nondum maturuit. Desiderio praesenti eum experiar et videbo quo procedat; tum plura sciam.

Hora 10 noctis.—Iterum eum visitavi atque in angulo sedentem et secum maerentem inveni. Ubi intravi, ad pedes meos in genua procubuit et obsecravit ut felem accipere permitterem; salutem suam ex ea pendere. Firmus tamen fui et dixi felem habere non posse. Tum sine verbo recessit atque in eodem angulo quo eum inveneram consedit, digitos dentibus rodens. Mane primo eum videbo.

20 IULII.—Renfield valde mane visitavi, antequam custos circuitum faceret. Vigilantem inveni cantilenam submissa voce canentem. Saccharum quod servaverat in fenestrae limine spargebat et manifesto rursus muscas capere incipiebat, laetus atque libens. Aves eius circumspiciens non vidi; quaesivi igitur ubi essent. Sine conversione respondit omnes avolavisse. Paucae plumae per cubiculum iacebant, et in pulvino gutta sanguinis erat.

Nihil dixi; custodem tamen admonui ut, si quid insoliti per diem accideret, mihi referret.

Hora 11 mane.—Custos modo venit atque rettulit Renfield gravissime vomuisse magnamque plumorum copiam reddidisse. “Equidem, doctor,” inquit, “credo eum aves suas devoravisse—crudas simpliciter arripuit atque comedit!”

Hora 11 noctis.—Hac nocte Renfield validum opiatum dedi, satis ut etiam ille dormiret, et libellum eius ad inspiciendum abstuli. Cogitatio quae per hos dies velut musca circa caput meum bombitabat nunc certa forma constitit, et ratio probata. Insanus meus ad caedem propensus generis singularis est. Novum ei genus constituam eumque zoophagum, id est vitae voratorem, appellabo. Cupit quotquot potest vitas in se recipere, idque cumulando assequi constituit.

Multas muscas uni araneae dedit, multas araneas uni avi, deinde felem voluit quae multas aves comederet. Quae postea secutura erant? Paene operae pretium esset experimentum absolvere. Fieri posset, si causa satis magna esset.

Vivisectionem olim homines irriserunt; quantos autem hodie fructus dedit! Cur scientiam in difficillima maximeque vitali parte non promoveremus—cognitione cerebri? Si secretum vel unius talis mentis haberem, si clavem vel unius insani imaginationis tenerem, hanc scientiae partem eo usque promovere possem ut physiologia Burdon-Sanderson aut doctrina Ferrieri de cerebro prae ea nihil esset.

Utinam causa satis magna esset! Non nimis de hoc cogitandum est, ne tentationi cedam. Causa satis gravis fortasse lancem inclinaret; quid si et mihi cerebrum a natura singulare datum est?

Quam bene homo ratiocinabatur! Insani intra fines suae dementiae mirum quam apte ratiocinantur. Miror quantarum vitarum pretium uni homini statuat, an unius tantum. Rationem summa cura clausit et hodie novum librum aperuit. Quot nostrum singulis vitae diebus novum librum aperimus?

Mihi videtur heri tantum totam vitam meam cum nova spe finitam esse, atque tunc vere novum librum me aperuisse. Sic erit donec Magnus Rationarius me summabit atque tabulas meas lucro an damno clauserit. O Lucia, Lucia, irasci tibi non possum, neque amico meo cuius felicitas tua est. Tantum sine spe exspectare atque laborare debeo. Labor! labor!

Utinam causam tam validam haberem quam pauper amicus insanus ibi—bonam, sui expertem causam quae me ad laborem impelleret. Id vero felicitas esset.

Commentarii Minae Murray

26 IULII.—Anxia sum, et solacio mihi est hic animi sensus litteris mandare; quasi mecum ipsa susurrem simulque auscultem. Etiam notae stenographicae nescio quid proprium habent, quo earum usus ab ordinaria scriptura differt. De Lucia et de Ionatha sollicita sum. A Ionatha iam aliquandiu nihil audiveram atque valde timebam; heri autem carus dominus Hawkins, qui mihi semper tam benignus est, epistulam ab eo mihi misit.

Scripseram rogans num quid audivisset; respondit litteras inclusas modo accepisse. Una tantum linea est, ex arce Dracula data, qua significat se iam domum proficisci. Hoc Ionathae non simile est. Non intellego et sollicita sum. Praeterea Lucia, quamvis tam bene valeat, ad veterem consuetudinem per somnum ambulandi nuper rediit. Mater eius mecum de hac re locuta est, et statuimus me ostium cubiculi nostri omni nocte claudere.

Domina Westenra sibi persuasit eos qui dormientes ambulant semper in tecta domorum aut ad margines rupium exire, deinde subito excitari atque cadere clamore desperato qui per totum locum resonet. Pauper cara, de Lucia naturaliter anxia est; narrat etiam maritum suum, Luciae patrem, eandem consuetudinem habuisse: nocte surgebat, se vestiebat atque, nisi prohiberetur, foras ibat.

Lucia autumno nuptura est atque iam de vestibus suis et de dispositione domus consilia facit. Eam intellego; ego enim idem facio. Sed Ionathas et ego vitam simplicissime incipiemus atque sumptus ad reditus diligentissime accommodare debebimus. Dominus Holmwood—Honorabilis Arthurus Holmwood est, unicus domini Godalming filius—mox huc venturus est, simul ac Londinio abesse poterit; pater enim eius minus bene valet, et credo caram Luciam momenta numerare donec veniat.

Cupit eum ad subsellium in rupe coemeterii ducere et pulchritudinem Whitbiae ostendere. Fortasse ipsa exspectatio eam perturbat; cum venerit, omnia in melius cedent.

27 IULII.—Nullus nuntius ab Ionatha. Valde de eo sollicita fio, quamquam cur ita sim nescio; utinam scriberet, vel unam tantum lineam. Lucia plus quam umquam per somnum ambulat, et singulis noctibus motu eius per cubiculum excitari soleo. Feliciter aer tam calidus est ut frigore laedi non possit; tamen anxietas et assidua nocturna excitatio iam me fatigant, et ipsa nervosa atque insomnis fio. Deo gratias, Lucia valetudinem servat.

Dominus Holmwood subito ad Ringum vocatus est ut patrem videat, qui graviter aegrotare coepit. Lucia dilatione adventus eius angitur, sed formae tamen eius nihil decessit; paulo plenior facta est, et genae pulcherrimo roseo colore florent. Pallorem anaemicum quem habuerat amisit. Oro ut ita maneat.

3 AUGUSTI.—Altera hebdomas abiit, et nihil ab Ionatha; ne dominus quidem Hawkins, a quo litteras accepi, quidquam novit. Utinam ne aegrotet! Certe scripsisset. Ultimam illius epistulam aspicio, sed nescio quomodo mihi non satisfacit. Non sonat sicut Ionathas, et tamen eius manu scriptae sunt litterae; de hoc dubitari non potest. Lucia hac ultima hebdomade minus per somnum ambulavit, sed mira quaedam intentio in ea est quam non intellego; etiam dormiens me observare videtur.

Ostium tentat; ubi clausum invenit, per cubiculum circumit clavem quaerens.

6 AUGUSTI.—Tres dies alii, et nihil novi. Haec incertitudo horrenda fit. Si modo scirem quo scribere aut quo ire possem, facilius ferrem; nemo autem verbum de Ionatha audivit post illas ultimas litteras. Tantum Deum orare possum ut patientiam mihi det. Lucia magis quam umquam excitabilis est, alioquin bene valet. Hesterna nox tempestatem minabatur, et piscatores dicunt magnam tempestatem imminere. Conabor eam observare atque signa caeli discere.

Hodie dies totus canus est, et dum scribo sol densis nubibus supra Kettleness altissime conditur. Omnia cana sunt, praeter herbam viridem quae inter cetera quasi smaragdus micat: saxa terreni coloris cinerea; nubes cinereae, extremo margine solis luce tinctae, super mare canum pendent; linguae arenae quasi digiti cani in mare porriguntur. Mare super vada et campos arenosos cum fragore volvitur, sonitu caligine marina ad terram fluenti obtuso. Horizon in nebula cana evanuit.

Omnia nescio quam immensitatem prae se ferunt. Nubes quasi saxa gigantum cumulantur; supra mare murmur profundum est quod mali alicuius praesagium sonat. Figurae obscurae hic illic in litore apparent, interdum dimidia nebula tectae, atque videntur “homines velut arbores ambulantes.” Piscatoriae naviculae in portum certatim redeunt, in longo maris tumore ascendunt descenduntque dum in portum feruntur, lateribus paene ad aquam inclinatis. Ecce senex dominus Swales.

Recta ad me venit; ex modo quo petasum tollit intellego eum loqui velle...

Pauper senex valde mutatus erat. Iuxta me consedit et mitissime dixit:

“Aliquid tibi dicere volo, domina.” Eum perturbatum vidi; manum eius rugosam cepi et rogavi ut libere loqueretur; ille autem manum in mea relinquens ita dixit:

“Vereor, cara mea, ne te offenderim tot impia per has hebdomades de mortuis talibusque dicendo. Sed ea serio non sentiebam, et volo te hoc meminisse cum ego abiero. Nos senes, altero iam pede in sepulcro, mortem nec reputare nec timere volumus; ideo iocor, ut animum meum erigam.

“Sed, Deus te amet, domina, mortem non timeo, ne minimum quidem; tantum mori nolo si vitare possum. Tempus meum prope est: senex sum, et centum annos nemo sperare potest. Senex ille iam falcem acuit. Vides? Iocandi consuetudinem subito deponere non possum. Mox Angelus Mortis tubam mihi canet.

“Sed noli maerere neque flere, cara mea!”—viderat enim me flere—“si hac ipsa nocte venerit, vocanti respondebo. Vita enim, si recte reputes, nihil aliud est quam exspectatio rerum futurarum; mors autem sola certa est. Contentus sum: veniet enim, et quidem cito. Fortasse iam in illo vento super mare venit, qui secum damna, naufragia, dolorem ac luctus affert.

“Vide! vide!” subito clamavit. “Aliquid est in illo vento et in illo murmure ultra mare quod sonitu, specie, sapore, odore mortem refert. In aere est; venire sentio. Domine, da mihi ut laetus respondeam cum vocatus fuero!” Bracchia velut precans sustulit, petaso simul elato. Labra movebantur quasi oraret. Post pauca silentii momenta surrexit, manum meam pressit, mihi benedixit atque vale dixit, deinde claudicans abiit. Haec omnia me valde commoverunt atque perturbaverunt.

Laeta fui cum custos litoris telescopio sub bracchio appropinquavit. Ut solet mecum constitit, sed navem quandam insolite errantem intentis oculis observabat.

“Eam intellegere non possum,” inquit. “Russica videtur; sed mirum in modum huc illuc fertur. Quo se vertat plane nescit. Tempestatem venire videt, sed statuere nequit utrum ad septentrionem in mare apertum fugiat an huc in portum veniat. Ecce iterum! Mire gubernatur: gubernantis manui non paret, sed omni venti impetu cursum mutat. De hac nave ante crastinam hanc horam plura audiemus.”

CAPUT VII

EX EPHEMERIDE “DAILYGRAPH” DESUMPTUM, 8 AUGUSTI

(Commentariis Minae Murray agglutinatum.)

A CORRESPONDENTE.

WHITBIA.

Una e maximis repentinisque tempestatibus, quarum memoria exstat, hic modo saevivit, nec minus mira quam insolita secum attulit. Aer aliquanto aestuosus fuerat, sed nihil quod mense Augusto insolens dici posset. Vesper diei Saturni tam serenus fuit quam umquam; itaque magna multitudo eorum qui feriarum causa ad litus venerant hesterno die ad silvas Mulgravias, Sinum Robini Hood, Molam Rigianam, Runswickiam, Staithes aliaque loca circa Whitbiam visenda profecta est.

Naves vaporariae Emma et Scarburgum secundum litus excursionibus vectores vehebant, magnaque praeter consuetudinem hominum multitudo Whitbia discedebat atque eo confluebat. Dies usque ad horas postmeridianas eximie serenus mansit; tum garruli quidam, qui coemeterium in Rupe Orientali frequentant atque ex illa edita sede latum mare ad septentrionem orientemque patentem spectant, animadverterunt in caelo ad boream occidentemque subito tenuia nubium fila apparuisse, equinarum caudarum similia.

Ventus tum ab Africo leniter flabat, eo gradu quem barometrorum sermone “gradum II, auram levem” vocant. Custos litoris qui excubias agebat statim rem rettulit; piscator autem quidam senex, qui plus quinquaginta annos ex Rupe Orientali signa tempestatum observaverat, magna asseveratione subitam procellam imminere praedixit.

Solis occasus adeo pulcher fuit, adeo magnificae nubes variis coloribus cumulatae sunt, ut magna hominum frequentia in ambulacro iuxta vetus coemeterium in rupe ad pulchritudinem contemplandam conveniret.

Priusquam sol post nigram molem Kettleness, quae contra occidentale caelum audacter procurrit, descenderet, iter eius innumeris nubibus omnibus coloribus vespertinis notabatur: flammeis, purpureis, roseis, viridibus, violaceis atque omnibus auri varietatibus; hic illic parvae quidem, sed prorsus nigrae, miris

formis ac tam definite circumscriptis ut ingentes umbrae pictae viderentur. Pictoribus res non excidit; neque dubitandum est quin nonnullae imagines quibus titulus erit Praeludium Magnae Tempestatis mense Maio proximo parietes Academiae Regiae atque Instituti Regii ornent.

Non pauci navarchi tum statuerunt cymbas suas, sive “cobble” sive “mule”, ut haec duo genera ibi vocantur, in portu retinere donec tempestas praeterisset. Vesperi ventus omnino cecidit; media nocte summa quies, calor gravis atque illa aeris contentio erat quae ante tonitru homines sensu acriore praeditos afficere solet.

Pauca in mari lumina cernebantur; ipsae quoque naves vaporariae quae litus legere solent in altum se receperant, neque multae cymbae piscatoriae apparebant. Una sola navis velifera externa, generis quod “schooner” vocant, omnibus velis expansis ad occidentem ire videbatur. Dum in conspectu mansit, temeritas aut ignorantia praefectorum eius omnibus sermonem praebuit; signis eam monere conati sunt ut, tanto periculo imminente, vela minueret.

Antequam nox omnia tegeret, in fluctibus leniter volvi visa est, velis otiose plaudentibus,

“Tam otiosa quam picta navis in picto mari.”

Paulo ante horam decimam quies aeris paene intolerabilis facta est. Silentium adeo profundum erat ut ovis in agris interioribus balantis aut canis in oppido latrantis vox clare audiretur; musicorum autem grex in molo hilarem cantilenam Gallicam canebat, cuius concentus inter ea naturae silentia paene discors audiebatur. Paulo post mediam noctem sonus insolitus e mari venit, atque alte supra capita nostra aer obscurum, tenue, cavum murmur ferre coepit.

Tum nullo praecedente signo tempestas erupit. Tanta celeritate, quae tum incredibilis visa est et etiam nunc vix mente comprehendi potest, tota facies naturae subito turbata est. Fluctus crescente furore surrexerunt, alius alium superans, donec paucissimis minutis mare quod paulo ante vitreum iacebat monstrum rugiens ac devorans factum esset.

Fluctus spuma alba coronati in planam harenam furiose incurrerunt atque per declivia rupium ascenderunt; alii super moles fregerunt, spumaque lucernas pharorum qui in extremis utriusque molis portus Whitbiensis surgunt perfuderunt. Ventus ut tonitru rugiebat tantaque vi ferebatur ut etiam viri validi aegre pedibus starent aut perticis ferreis pertinaciter adhaererent.

Spectatores omnes e molibus summovere oportuit; alioquin multo plures ea nocte periissent.

Ad difficultates periculaque accesserunt ingentes caliginis marinae moles ad terram delatae, nubes albae, udae, frigidae, quae larvarum more praeteribant. Tam udae frigidaeque erant ut haud magna opus esset imaginatione ad credendum animas naufragorum fratres suos vivos gelidis mortis manibus contingere; multi igitur cum volumina nebulae praeterirent horrebant.

Interdum caligo dividebatur, et mare ad aliquod spatium fulgure illustratum conspici poterat. Fulgura iam assidue micabant, quae continuo ingentes tonitrus sequebantur ut totum caelum supra nos sub tempestatis quasi pedibus contremiscere videretur.

Haec spectacula tanta maiestate patebant ut omnium animos tenerent. Mare, montium instar assurgens, singulis fluctibus ingentes massas spumae albae in caelum iaciebat, quas procella statim arripere atque in spatium torquere videbatur; hic illic cymba piscatoria exigua laceri veli parte tantum instructa furiose ad receptum ante ventum currebat; interdum alae albae avis marinae tempestate iactatae apparebant. In summa Rupe Orientali nova lucerna electrica exploratoria ad experimentum parata erat, sed nondum temptata.

Qui ei praeerant machinam confestim apparaverunt atque, cum nebula paulisper cederet, radio eius superficiem maris percurrebant. Semel atque iterum maximo usui fuit, praesertim cum cymba piscatoria, margine iam sub aqua demerso, in portum irrupit atque lumine salutari ducta periculum vitavit ne in moles impingeret.

Quotiens cymba aliqua incolumis in portum pervenerat, laetus clamor e multitudine litoris ortus paulisper ipsam procellam findere videbatur, mox autem vento abreptus evanescebat.

Non multo post radius exploratorius procul deprehendit navem veliferam omnibus velis expansis, eandem ut videbatur quae ante vesperam conspecta erat. Ventus iam ad orientem se verterat; qui in rupe spectabant, ubi tantum periculum intellexerunt, omnes horruerunt.

Inter navem et portum iacebat ingens scopulorum planum, in quo multae bonae naves diversis temporibus perierant; vento autem ex ea parte flante omnino fieri non posse videbatur ut navis ad ostium portus perveniret.

Iam tempus aestus maximi appropinquabat, sed fluctus tam alti erant ut inter eorum valles vada ipsa litoris paene conspicerentur. Navis vero, omnibus velis

patentibus, incredibili celeritate praeceps ferebatur; “Alicubi certe consistet,” inquit vetus quidam nauta, “etiamsi in ipso inferno.” Tum alia moles nebulae marinae, omnibus prioribus maior, in terram irruit; caligo uda omnia velut pallio cano obtexit et hominibus solum auditum reliquit, nam rugitus venti, fragor tonitrus atque ingentium fluctuum mugitus per umidam illam oblivionem etiam vehementius quam antea sonabant.

Radius lucernae exploratoriae in ostium portus trans Molem Orientalem fixus est, ubi collisionem futuram omnes exspectabant; homines spiritum continebant. Subito ventus ad Caeciam se convertit, reliquiae nebulae impetu eius dissipatae sunt, atque tum, mirabile dictu, inter duas moles apparuit navis illa insolita, de fluctu in fluctum saliens, praecipiti cursu vento acta, omnibus velis expansis, atque in tutum portus receptum intravit.

Lucernae radius navem secutus est; omnes qui viderunt horrore concussi sunt. Ad clavum enim corpus mortuum alligatum erat, capite demisso, quod omni motu navis foede huc illuc iactabatur. Nulla alia figura in toto constrato apparebat. Omnes stupor occupavit, cum intellegerent navem quasi miraculo portum invenisse, nullo vivente gubernatore, sed sola mortui manu directam. Haec tamen omnia citius facta sunt quam scribi possunt.

Navis neque substitit neque cursum minuit, sed per portum ruens se in cumulum arenae glareaeque coniecit quem multi aestus multaeque tempestates in angulum meridianum et orientalem molis sub Rupe Orientali prominentis congesserant; locus vulgo Moles Collis Tate appellatur.

Ictus sane magnus fuit cum navis in arenam irrupit. Mali, funes retinaculaque omnia simul vehementer concussa sunt, atque nonnulla e superiore apparatu cum fragore deciderunt. Sed omnium mirissimum: ipso momento quo terra tacta est canis ingens e parte inferiore in constratum prosiluit, quasi vi collisionis sursum emissus, ad proram cucurrit atque inde in harenam desiluit.

Recta ad abruptam rupem cucurrit, ubi coemeterium adeo supra angiportum ad Molem Orientalem imminet ut nonnulli lapides sepulcrales plani, quos incolae suo sermone “thruff-steans” vel “through-stones” appellant, extra ipsam rupem promineant ubi terra sustentans corruit. Ibi in tenebras evanuit, quae ultra terminum radii exploratorii densiores etiam videbantur.

Forte tum nemo in Mole Collis Tate aderat; omnes enim quorum domus prope erant aut iam cubitum ierant aut in superioribus locis spectabant. Itaque custos

litoris qui ad orientalem portus partem excubias agebat, statim ad moliculam decurrit primusque navem conscendit. Qui lucernae exploratoriae praeerant, postquam ostium portus lumine perlustraverunt nec quidquam aliud viderunt, radium in navem derelictam converterunt atque ibi retinuerunt.

Custos ad puppim cucurrit. Ubi ad clavum venit, se inclinavit ut propius inspiceret, deinde subito, quasi vehementi motu animi percussus, recessit. Hoc omnium curiositatem excitavit, atque complures currere coeperunt. Longum est iter a Rupe Occidentali per Pontem Mobilem ad Molem Collis Tate; correspondentis tamen vestri cursus satis bonus est, itaque multo ante multitudinem perveni.

Cum advenissem, magna iam turba in mole constiterat, quam custos litoris et vigiles publici navem conscendere prohibebant. Humanitate praefecti nautarum mihi, ut ephemeridis correspondenti, licuit in constratum ascendere; inter paucos igitur fui qui mortuum nautam adhuc ad clavum alligatum viderunt.

Haud mirum custos litoris obstupuerit. Tale enim spectaculum raro, si umquam, visum est. Manus mortui altera super alteram ad unum radiolum rotae gubernatoriae ligatae erant. Inter manum interiorem ac lignum rotae crucifixum iacebat; rosarium, cui crux affixa erat, circum utrumque carpus ipsamque rotam ductum, omnia funibus firmissime constricta.

Miser fortasse initio sederat; sed vela iactata rotam gubernatoriam ultro citroque agitaverant, atque ita corpus eius assidue traxerant, ita ut funes quibus ligatus erat carnem usque ad ossa secuissent. Omnia diligentissime descripta sunt. Medicus quidam, chirurgus I. M. Caffyn, qui numero 33 in Via Elliot Orientali habitat et paulo post me advenit, corpore inspecto affirmavit hominem iam duos fere dies mortuum esse.

In sacculo eius lagena inventa est, diligenter obturata, vacua praeter parvum chartae volumen; id supplementum diarii nautici esse compertum est. Custos litoris opinatus est mortuum suas ipsius manus ligavisse nodosque dentibus astrinxisse. Quod custos litoris primus navem conscendit aliquas fortasse difficultates in Curia Admiralitatis postea tollet; custos enim praemium servatae navis petere non potest, quod primo civi navem derelictam ingredienti iure competit.

Iam tamen iuris periti linguas exercent. Iuvenis quidam iuris studiosus magna voce affirmat iura domini navis iam prorsus intercidisse, quoniam res

eius contra leges de manu mortua tenetur: clavus enim, signum certe, etiamsi non plena probatio sit, potestatis delegatae, ipsa manu mortui possidetur.

Mortuum gubernatorem, ut par erat, summa cum reverentia e loco sustulerunt ubi honestam stationem usque ad mortem tenuerat, constantia haud minus nobili quam illa pueri Casabiancae. Corpus in mortuarium relatum est, ubi inquisitionem exspectabit.

Iam tempestas repentina transit atque impetus eius minuitur; turbae domum disperguntur, caelumque super colles Eboracenses rubescere incipit. In proximum ephemeridis vestrae numerum, si tempus dabitur, plura de nave derelicta mittam quae tam mirabiliter per tempestatem portum invenit.

WHITBIA, 9 AUGUSTI.—Quae post mirum navis derelictae adventum in tempestate hesternae noctis acciderunt paene stupendiora sunt quam ipse adventus. Navis velifera Russica e Varna esse comperta est, nomine Demeter. Saburra paene tota ex arena argentea constat; praeterea parvam tantum mercium copiam fert, magnas scilicet arcas ligneas terra plenas. Merces Samueli F. Billington, procuratori forensi Whitbiensi numero 7 in Via Crescentis habitanti, destinatae erant. Is hodie mane navem conscendit atque bona sibi missa sollemniter recepit.

Consul quoque Russicus, pro iis agens qui navem conduxerant, navem rite accepit atque omnia portus vectigalia aliaque debita solvit. Nihil hodie hic tractatur nisi mira rerum coniunctio. Officiales Consilii Mercaturae diligentissime curaverunt ut omnia quae leges vigentes praescribunt exacte servarentur.

Cum haec res, ut aiunt, “mira per novem tantum dies” futura sit, manifesto volunt ne postea ulla querela oriri possit. Multa quoque curiositas de cane erat qui, nave in arenam illisa, ad terram desiluit; non pauci e Societate ad Animalia a Crudelitate Protegenda, quae Whitbiae valde viget, animal excipere atque curare conati sunt. Omnibus tamen dolentibus canis nusquam repertus est; prorsus ex oppido evanuisse videtur.

Fieri potest ut metu perterritus in campos eremos fugerit ibique adhuc lateat. Sunt qui hanc ipsam facultatem timeant, ne animal postea periculum praebeat; ferox enim bestia manifeste est. Hodie summo mane canis magnus, ex mastivorum genere mixto sanguine ortus, mercatori carbonario prope Molem Collis Tate habitanti pertinens, mortuus in via contra domini sui aream repertus est.

Pugnaverat manifesto cum adversario saevissimo; guttur enim ei laceratum erat, venter autem quasi ungue valido discissus.

POSTEA.—Humanitate inspectoris Consilii Mercaturae mihi licuit diarium nauticum Demetris inspicere. Usque ad tres dies ante adventum ordine scriptum erat, nihilque memoratu dignum continebat praeter singula de nautis evanescentibus. Maxime tamen interest charta in lagena inventa, quae hodie in inquisitione prolata est; vix umquam narrationem duobus his documentis mirabiliorem legi.

Cum nihil celandum sit, ea proferre mihi licet; itaque exemplar mitto, omissis tantum rebus technicis ad navigationem et mercium rationes pertinentibus. Navarchus, vixdum in altum provectus, quadam insania correptus esse videtur, quae deinde per totum iter increverit.

Haec tamen, ut aiunt, cum grano salis accipienda sunt: festinante enim tempore, ex dictatu scribae consulis Russici scribo, qui documenta mihi benigne interpretatur.

DIARIUM NAUTICUM “DEMETRIS”

A VARNA AD WHITBIAM

Scriptum die 18 Iulii. Tam mira accidunt ut posthac omnia diligenter annotem, donec terram attingamus.

6 IULII.—Onerationem perfecimus: arena argentea et arcae terrae. Meridie solvimus. Ventus ab oriente, validus. Nautae quinque; praeterea duo praefecti, coquus, ego navarchus.

11 IULII.—Prima luce Bosporum intravimus. Custodes vectigalium Turci navem inspexerunt. “Backsheesh”. Omnia recta. Hora quarta post meridiem iter continuavimus.

12 IULII.—Per fretum Dardanellorum. Alii officiales vectigalium et cymba vexillifera classis custodientis. Iterum “backsheesh”. Inspectio accurata, sed celeris. Nos quam primum dimittere cupiunt. Sub vesperam Archipelagum intravimus.

13 IULII.—Promunturium Matapan praeterivimus. Nautae nescio quid aegre ferebant. Metu affecti videntur, sed aperte loqui nolunt.

14 IULII.—De nautis nonnihil sollicitor. Omnes viri constantes sunt, qui mecum antea navigaverunt. Primus praefectus causam invenire non potuit; tantum dicunt aliquid adesse et signo crucis se muniunt. Hodie praefectus iratus

unum eorum percussit. Magnam rixam exspectavi; omnia tamen quieta manserunt.

16 IULII.—Praefectus mane rettulit unum e nautis, Petrofsky, deesse. Quomodo evanuerit nemo explicare potest. Hesterno vesperi, octo campanis, excubias sinistras suscepit; Abramoff eum deinde liberavit, sed Petrofsky ad cubile non rediit. Nautae magis quam antea maesti. Omnes dicunt se tale quiddam exspectavisse, sed nihil amplius quam “aliquid in nave esse” dicere volunt. Praefectus eorum superstitione magis magisque irascitur. Vereor ne difficultas aliqua oriatur.

17 IULII.—Heri unus e nautis, Olgaren, in cabinam meam venit atque, metu quasi religioso commotus, mihi secreto dixit se credere hominem ignotum in nave esse. Dum excubias agebat, post domunculam constrati a pluvia se texerat; tum vidit virum altum et macilentum, nemini e nautis similem, per scalas in constratum ascendere, ad proram procedere atque evanescere. Cauto gradu secutus est; cum tamen ad proram pervenisset, neminem invenit, omnesque aditus inferiores clausi erant.

Superstitione paene amens factus est; vereor ne metus ad ceteros transeat. Ad hunc terrorem sedandum, hodie totam navem a prora ad puppim diligenter perquiram.

POSTEA.—Totam turbam in unum convocavi. Cum manifesto putarent aliquem in nave latere, dixi nos a prora ad puppim omnia perquisituros. Primus praefectus iratus est; rem stultam esse dixit, neque talibus opinionibus cedendum, ne animi nautarum frangerentur. Promisit se vecte ligneo nautas ab omni tumultu coerciturum esse. Eum ad clavum manere iussi; ceteri omnes, lucernas ferentes atque in eadem linea procedentes, navem summa cura perscrutati sunt. Nullum angulum reliquimus.

Cum praeter magnas arcas ligneas nihil fere in navi esset, nusquam erat ubi quis se occultare posset. Nautae, perquisitione perfecta, multo leviores ad laborem laeti redierunt. Primus praefectus vultu torvo tacuit.

22 IULII.—Triduum mare asperum; omnes velis intenti, neque timendi otium. Nautae terrorem suum obliti videntur. Praefectus iterum hilaris; pax inter omnes. Viros ob bonum laborem in tempestate laudavi. Gibraltar praeterivimus atque e freto in Oceanum exivimus. Omnia bene.

24 IULII.—Nescio quid mali huic navi imminere videtur. Iam uno nauta caremus; nunc in Sinum Biscayensem intramus, tempestate fera ante nos, atque

hesterna nocte alter nauta periit—simpliciter evanuit. Sicut prior, post excubias discessit nec deinde visus est. Nautae omnes metu paene insaniunt. Petitionem omnibus subsignantibus detulerunt, rogantes ut excubiae duplicentur, quia soli esse timent. Praefectus iratus. Vereor ne aut ille aut nautae ad vim veniant.

28 IULII.—Quattuor dies quasi in inferno. Navis huc illuc iactatur quasi in gurgite; ventus in procellam increvit. Nemo dormit. Omnes labore confecti. Vix iam scio quibus excubias committam, cum nemo ad eas idoneus sit. Secundus praefectus ultro clavum et vigilias suscepit, ut alii paucas horas dormire possent. Ventus minuitur; mare adhuc terribile, sed navis firmior est.

29 IULII.—Altera calamitas. Hac nocte singulae tantum excubiae, quia omnes nimis fessi erant ut duplicarentur. Mane, cum nova vigilia in constratum venit, praeter gubernatorem ad clavum neminem invenit. Clamor ortus est; omnes in constratum cucurrerunt. Navis diligenter perquisita, nemo repertus. Secundum praefectum iam amisimus, nautae autem metu perculsi sunt. Primus praefectus et ego convenimus ut posthac armati simus atque causae signum aliquod exspectemus.

30 IULII.—Hesterna nox. Gaudemus Angliam appropinquare. Tempestas bona, omnia vela expansa. Labore confectus cubitum ii alteque dormivi. Evigilavi praefecto nuntiante duos nautas qui excubias egerant gubernatoremque deesse. Nunc tantum ego, praefectus et duo nautae ad navem agendam supersumus.

1 AUGUSTI.—Duo dies nebulae, nulla navis conspecta. Speraveram nos, ubi in Fretum Britannicum venissemus, auxilium signis petere aut aliquem portum intrare posse. Quoniam vela tractare non valemus, vento nos committere cogimur. Demittere ea non audemus, quia rursus tollere non possemus. Ad nescio quod exitium trahi videmur. Praefectus nunc magis quam ipsi nautae animo fractus est. Natura eius fortior quasi in se ipsam conversa eum consumpsit. Nautae iam ultra timorem sunt; tacite et patienter laborant, pessimum parati excipere.

Nautae Russi sunt, praefectus Rumenus.

2 AUGUSTI, MEDIA NOCTE.—Post pauca minuta somni clamore excitatus sum, ut videbatur extra fenestellam meam. Nihil per nebulam videre potui. In constratum cucurri atque praefecto incidi. Clamorem se audivisse atque accurrisse dicit, sed nautam excubiarum nusquam invenisse. Alter periit. Domine, adiuva nos! Praefectus dicit nos iam Fretum Doverense praeteriisse;

momento enim quo nebula paulum aperta est promunturium North Foreland appellatum vidit, simul atque clamorem nautae audivit.

Si ita est, iam in Mari Septentrionali sumus. Solus Deus nos per nebulam ducere potest, quae nobiscum moveri videtur; sed Deus ipse nos reliquisse videtur.

3 AUGUSTI.—Media nocte ad clavum ii ut nautam ibi positum liberarem. Cum venissem, nemo aderat. Ventus constans erat, navisque recta ante eum currebat; clavum relinquere non ausus sum, itaque praefectum clamavi. Paucis post secundis praefectus in constratum cucurrit, vestibus laneis tantum indutus. Oculi feri, vultus exhaustus. Valde vereor ne mentem amiserit. Prope me venit et rauca voce in aurem susurravit, quasi timeret ne ipse aer audiret: “Hic est; nunc scio.

Hesterna nocte in vigiliis Illum vidi, quasi hominem, altum, macilentum, pallore mortuo. In prora stabat et prospiciebat. Post eum tacite accessi atque cultro percussi; sed culter per Illum transiit quasi per aerem vacuum.” Haec dicens cultrum suum eduxit et in aerem furiose egit. Deinde: “Sed hic est, et inveniam. Fortasse in cella oneraria, in una illarum arcarum. Singularum tabulas cochleis solvam et intus inspiciam. Tu clavum tene.” Tum digito ad labra admoto me monuit et infra constratum descendit.

Ventus asperior surgere coeperat; clavum relinquere non poteram. Eum paulo post iterum in constratum vidi, cistulam ferramentorum et lucernam ferentem; per aditum anteriorem infra descendit. Insanit, prorsus insanit, neque eum prohibere possum. Arcas magnas laedere non potest; in tabulis mercium “argilla” inscriptae sunt, atque eas commovere nihil periculi habet. Itaque hic maneo, clavum rego et haec scribo. Deo tantum confidere possum et exspectare dum nebula solvatur.

Tum, si hoc vento ad portum aliquem navem dirigere non potero, vela incidam, navem subsistere sinam atque auxilium signis petam...

Iam paene omnia acta sunt. Modo sperare coeperam praefectum quietiorem rediturum—audiebam enim eum infra aliquid ferire, et labor insanienti prodesse potest—cum subito ex aditu clamor territus exortus est, qui mihi sanguinem gelavit. In constratum prosiluit quasi telo emissus, oculis volventibus, vultu terrore contorto, prorsus furiosus. “Serva me! serva me!” clamavit; deinde nebulae pallium circumspiciebat.

Horror subito in desperationem mutatus est; voce iam firma dixit: “Tu quoque mecum veni, navarche, antequam sero sit. Illic est. Nunc secretum scio.

Mare me ab Eo servabit; nihil aliud restat!” Priusquam verbum dicere aut ad eum capiendum procedere possem, vallum laterale conscendit atque sua sponte in mare se praecipitavit. Credo me quoque nunc secretum scire. Ille insanus singulos viros sustulit; nunc eos ipse secutus est.

Deus me adiuvet! Quomodo tot horrores, si ad portum pervenero, explicabo? Si ad portum pervenero! Num umquam fiet?

4 AUGUSTI.—Nebula adhuc manet, quam sol oriens penetrare non potest. Scio solem ortum esse, quia nauta sum; quo alio modo id sciam, nescio. Infra descendere non audeo, clavum relinquere non audeo. Itaque tota nocte hic mansi; in obscuritate vidi Illud—Illum! Deus mihi ignoscat, sed praefectus recte fecit quod in mare desiluit. Melius est more viri mori, more nautae in alto mari; nemo id reprehendet. Ego tamen navarchus sum et navem relinquere non debeo.

Sed daemonem illum aut monstrum fallam. Cum vires deficere coeperint, manus meas ad rotam gubernatoriam alligabo; una cum iis alligabo rem quam Ille—Illud!—attingere non audet. Tum, sive bonus sive malus ventus venerit, animam meam atque honorem navarchi servabo. Debilior fio, nox appropinquat. Si iterum mihi in faciem inspicere potuerit, fortasse agendi tempus non habebo... Si navis frangatur, fortasse haec lagena invenietur et qui invenerint intellegent; sin minus...

... tum saltem omnes sciant me officio meo fidelem fuisse. Deus et Beata Virgo et sancti pauperem animam ignaram adiuvent, quae officium suum facere conatur...

Inquisitio, ut exspectari poterat, sententiam de causa mortis certam non tulit. Nulla enim probatio afferri potest; utrum navarchus ipse caedes commiserit necne nemo iam dicere potest. Incolae fere omnes navarchum plane heroem existimant, atque funus publicum ei decretum est. Iam constitutum est corpus eius cymbarum ordine aliquamdiu per Eskam sursum vehi, deinde ad Molem Collis Tate reduci atque per gradus abbatiae ad coemeterium in rupe efferri, ubi sepelietur.

Plus quam centum cymbarum domini iam nomina sua dederunt, quod eum ad sepulcrum sequi volunt.

Canis ille ingens nusquam repertus est. Multi id dolent; opinione publica tam commota, credo totum oppidum eum libenter adoptaturum fuisse. Cras funus erit; ita alterum hoc “mysterium maris” ad finem perveniet.

8 AUGUSTI.—Lucia tota nocte inquietissima fuit, neque ego dormire potui. Tempestas horrenda erat; cum inter fumariorum capita magna voce mugiret, horrebam. Quoties ventus acrior subito impingebat, quasi sclopetum procul explosum audiebatur. Mire Lucia non experrecta est; bis tamen surrexit atque vestes induit. Feliciter utroque tempore ego satis mature evigilavi, eam sine excitatione exui atque in lectum reduxi.

Res valde mira est ambulatio per somnum. Statim enim atque voluntas eius aliquo corporis obstaculo impeditur, propositum, si quod est, evanescere videtur, atque illa paene exacte ad consuetudinem vitae suae redit.

Prima luce ambae surreximus atque ad portum descendimus, ut videremus num quid nocte accidisset. Pauci homines aderant. Sol quidem splendebat, aer clarus et recens erat; sed fluctus magni et tristes, ipsi propter spumam nivis instar candidam atri, per angustum ostium portus vi se ingerebant quasi homo insolens per turbam iter sibi faciens. Nescio quo modo laetata sum Ionatham hac nocte non in mari, sed in terra fuisse.

Sed, o Deus, estne in terra an in mari? Ubi est, quomodo valet? De eo vehementer sollicita sum. Utinam scirem quid facere possem, atque aliquid facere possem!

10 AUGUSTI.—Funus pauperis navarchi hodie valde me movit. Omnes fere cymbae portus adesse videbantur, et loculus a navarchis ipsis a Mole Collis Tate usque ad coemeterium portatus est. Lucia mecum venit; mature ad vetus subsellium nostrum ivimus, dum pompa cymbarum ad Viaductum flumine sursum procederet atque rursus descenderet. Prospectus pulcherrimus erat, processionemque paene toto itinere videre potuimus.

Pauper prope subsellium nostrum sepultus est. Cum tempus venit, super subsellium stetimus atque omnia vidimus. Lucia valde commota videbatur; toto tempore inquieta et anxia erat. Non possum non putare somnia nocturna vires eius consumere. Unum in ea singulare est: mihi concedere non vult ullam causam huius inquietudinis esse; aut, si est, ipsa eam non intellegit. Accedit quod pauper dominus Swales hodie mane in ipso subsellio nostro mortuus inventus est, collo fracto.

Medicus dixit eum, terrore aliquo perculsum, retro in subsellium cecidisse; vultus autem ita metu atque horrore deformatus erat ut viri qui eum invenerant se horruisse dicerent. Pauper carissime senex! Fortasse moriens Mortem ipsam

oculis suis vidit. Lucia tam tenero animo est ut huiusmodi res acrius quam ceteri sentiat.

Modo parva quadam re valde perturbata est, quam ego vix animadvertissem, quamquam animalia ipsa valde amo. Unus ex viris qui huc saepe naves spectatum veniunt aderat; eum canis suus sequebatur. Canis semper cum eo est. Uterque quietus est; neque virum iratum umquam vidi neque canem latrantem audivi. Per officium funebre canis ad dominum suum venire nolebat, qui nobiscum in subsellio sedebat, sed paucis passibus distans latrabat atque ululabat.

Dominus primum blande, deinde severius, postremo iratus eum vocavit; canis tamen neque accessit neque tacuit. Quasi furore correptus erat, oculis feris, pilis omnibus horrentibus quasi cauda felis pugnam parantis. Tandem vir quoque iratus desiluit, canem pede percussit, deinde cervicis pelle prehensum partim traxit partim proiecit super lapidem sepulcralem cui subsellium nostrum affixum est.

Simul ac lapidem tetigit, miser canis subito quievit atque toto corpore tremere coepit. Fugere non conatus est, sed humi se contraxit, toto corpore contremiscens ac metu abiectus, tanto terrore ut eum consolari conata sim, sed frustra. Lucia quoque misericordia plena erat; canem tamen tangere non ausa est, sed eum vultu angoroso spectabat. Valde vereor ne natura eius nimis sensitiva sit ut vitam sine multis doloribus agat.

Certe hac nocte de his somniabit. Tot res simul congestae—navis a mortuo in portum gubernata; corpus eius ad clavum crucifixo rosarioque alligatum; funus tam triste; canis modo furens modo terrore exanimatus—omnia somniis eius materiam dabunt.

Optimum erit eam bene defessam cubitum mittere. Itaque Luciam longo itinere pedestri per rupes ad Sinum Robini Hood atque inde domum reducere statui. Tum fortasse minus cupiet per somnum ambulare.

CAPUT VIII

COMMENTARII MINAE MURRAY

EODEM DIE, HORA 11 NOCTIS.—O quam fessa sum! Nisi cotidie commentarios scribere mihi pro officio ducerem, eos hac nocte ne aperirem quidem. Pulcherrime ambulavimus. Lucia post aliquantum temporis laetissima facta est, credo propter vaccas quasdam benignas quae in agro prope pharum nos olfacturae accesserunt ac paene exanimaverunt. Omnia, ut opinor, oblitae sumus praeter timorem pro nobis ipsis; quasi tabula deleta esset et novum initium datum.

In Sinu Robini Hood in deversoriolo veteri suavissimo, cui fenestra prominens recta super saxa litoris algis tecta imminebat, copioso cibo cum thea refectae sumus. Credo nos appetitu nostro Novam Feminam scandalizaturas fuisse. Viri patientiores sunt, Deus eos benedicat! Deinde domum ambulavimus, non semel sed saepius ad requiescendum subsistentes, atque taurorum ferocium metu continenter sollicitae. Lucia vere defessa erat, et quam primum cubitum subrepere statuimus.

Tum vero advenit iuvenis vicarius paroeciae, quem domina Westenra ad cenam retinuit. Lucia et ego iam adversus Somnum, illum molitorem pulverulentum, acriter pugnabamus; ego certe fortiter certavi atque plane heroica fui. Aliquando, credo, episcopi inter se convenire debebunt ut novum genus vicariorum educent, qui cenam non accipiant quantumcumque rogentur atque intellegant quando puellae fessae sint. Lucia iam dormit et leniter spirat. Color in genis paulo vividior est quam solet, atque, o quam dulcis videtur!

Si dominus Holmwood eam in conclavi tantum visam adamavit, quid diceret si nunc eam videret? Scriptrices quaedam de Nova Femina aliquando fortasse doctrinam excogitabunt qua viris mulieribusque liceat alter alterum dormientem videre antequam matrimonium petant aut accipiant. Sed opinor Novam Feminam futura aetate ne accipere quidem dignaturam esse; ipsa petet. Quam scite vero rem aget! Hoc certe aliquod solacium est. Hac nocte tam laeta sum, quia cara Lucia melior esse videtur.

Equidem credo eam iam e discrimine evasisse nocturnasque illas vexationes cessavisse. Plane felix essem, si modo scirem de Ionatha... Deus eum benedicat atque custodiat.

11 AUGUSTI, HORA 3 MANE.—Iterum commentarii. Nunc dormire non possum; igitur scribam. Nimis commota sum ut dormiam. Talis casus, talis cruciatus nobis accidit! Simul ac commentarios clausi obdormivi... Subito plane evigilavi atque in lecto consedi, horrendo quodam timore correpta et sensu vacuitatis circa me. Cubiculum obscurum erat, itaque lectum Luciae videre non poteram; tacite ad eum accessi et manu quaesivi. Lectus vacuus erat. Surculum sulphuratum accendi et comperi eam in cubiculo non esse.

Ianua clausa erat, non tamen clavi obserata, sicut eam reliqueram. Matrem eius excitare verebar, quae his diebus plus solito aegrotat; itaque vestes quasdam celeriter indui atque ad quaerendam Luciam me paravi. Exiens subito cogitavi vestimenta quae illa sumpserat fortasse indicatura esse quo somnambula ire voluisset. Si vestem cubicularem sumpsisset, domi quaerenda esset; si diurnam, foris. Utraque tamen suo loco erat.

“Deo gratias,” mecum dixi, “longe abesse non potest, cum sola camisia nocturna induta sit.” Per scalas cucurri et in conclave commune inspexi. Non ibi! Deinde omnia alia conclavia domus quae aperta erant perquisivi, crescente usque metu, quo cor mihi constringebatur. Tandem ad ianuam principalem veni eamque apertam inveni. Non late patebat, sed pessulus in receptaculum serae non inciderat. Domestici ianuam singulis noctibus diligentissime claudunt; ideo timui ne Lucia sic ipsa exisset.

Nullum erat tempus cogitandi quid accidere posset; incertus quidam terror omnes alias cogitationes expulit. Magnum graveque pallium sumpsi atque foras cucurri. Horologium unam sonabat cum Viam Crescentis attigi; nemo usquam apparebat. Per Ambulacrum Septentrionale cucurri, sed nullum vestigium albae figurae quam quaerebam vidi. Ad marginem Rupis Occidentalis supra molem stans trans portum ad Rupem Orientalem prospexi, spe simul ac metu—nescio utro magis—Luciam in subsellio nostro dilecto visura.

Luna plena clarissime lucebat, sed nubes magnae nigrae vento actae trans eam fugiebant, totum spectaculum fugaci luminis umbraeque vicissitudine mutabant. Unum alterumve momentum nihil videre potui, quia umbra nubis ecclesiam Sanctae Mariae et omnia circa eam texerat. Deinde nube praetereunte ruinae abbatiae apparere coeperunt; et dum margo angustae fasciae luminis, acie gladii tam distinctus, procedebat, ecclesia et coemeterium paulatim patefacta sunt.

Nec frustra, quamvis incerta, id suspicata eram. Ibi enim in subsellio nostro lux argentea lunae figuram nive candidam, semireclinatam, percussit. Nubes tam cito rediit ut vix quicquam videre possem, nam umbra paene statim lumen operuit; mihi tamen visum est aliquid nigrum post subsellium stetisse ubi alba figura fulgebat atque super eam se inclinavisse.

Quid esset, homo an bestia, discernere non potui. Alterum aspectum exspectare nolui, sed per scalas abruptas ad molem volavi, inde praeter forum piscarium ad pontem, qui solus ad Rupem Orientalem ducebat. Oppidum mortuum videbatur; neminem vidi. Gaudebam ita esse, nam nullum testem miserae condicionis Luciae volebam. Tempus et via sine fine videbantur; genua mihi tremuerunt et anhelans vix spirabam dum infinitas scalas ad abbatiam ascendo.

Celeriter profecto cucurri, et tamen mihi videbatur pedes plumbo gravatos habere atque articulos omnes quasi rubigine obriguisse. Cum paene ad summum pervenissem, subsellium et albam figuram iam videre poteram, satis enim prope eram ut etiam inter vicissitudines umbrae discernerem. Sine dubio aliquid longum et nigrum super albam figuram semireclinatam inclinabatur.

Terrore clamavi: “Lucia! Lucia!” Tum nescio quid caput sustulit; ex eo loco ubi stabam vultum album et oculos rubros micantes videre potui. Lucia non respondit, et ad introitum coemeterii cucurri. Cum intrassem, ecclesia inter me et subsellium fuit, itaque per minutum fere eam e conspectu amisi. Ubi rursus videre potui, nubes iam transierat et luna tam clare lucebat ut Luciam semireclinatam cernerem, capite super dorsum subsellii reclinato.

Sola erat; neque quicquam vivum circa eam apparebat.

Cum ad eam me inclinavissem, vidi eam adhuc dormire. Labra aperta erant; non leniter, ut solet, respirabat, sed longis gravibusque spiritibus, quasi singulis vicibus pulmones implere contenderet. Cum propius accessi, manum dormiens sustulit et collum camisiae nocturnae circa iugulum arctius traxit. Eodem momento leviter horruit, quasi frigus sensisset.

Pallium calidum super eam ieci et margines circa collum diligenter contraxi, ne aer nocturnus, cum paene nuda esset, frigus aliquod mortiferum inferret. Subito eam excitare verebar; igitur, ut manus liberae mihi essent quibus eam adiuvarem, pallium ad guttur magna acu securitatis fixi. Sed sollicitudine fortasse imprudenter egi atque acus cutem eius pressit aut pupugit; nam paulo post, cum respiratio tranquillior fieret, rursus manum ad guttur admovit atque ingemuit.

Cum eam diligenter involvissem, calceos meos pedibus eius indui atque lenissime excitare coepi. Primo nihil respondebat; paulatim tamen inquietior in somno facta est, interdum gemens atque suspirans. Tandem, cum tempus celeriter praeteriret et multis de causis eam quam primum domum reducere vellem, vehementius eam quassavi, donec tandem oculos aperuit et evigilavit. Me conspicata minime mirata est, quia statim, ut par est, ubi esset non intellexit.

Lucia semper pulchre evigilat; etiam illo tempore gratiam suam non amisit, quamquam corpus eius frigore rigere, animum vero, cum noctu paene nuda in coemeterio experrecta esset, metu commoveri necesse erat. Paululum tremuit atque mihi adhaesit. Cum dixissem statim domum mecum redeundum esse, sine verbo surrexit, puerili oboedientia. Dum ibamus, glarea pedes meos laedebat, et Lucia me dolore contrahi animadvertit. Constitit atque omnino volebat ut calceos meos reciperem; recusavi.

Cum autem ad semitam extra coemeterium pervenissemus, ubi ex tempestate lacuna aquae remanserat, pedes luto oblevi, altero pede alterum vicissim tangens, ut, si forte aliquem domum euntes conveniremus, nemo pedes meos nudos animadverteret.

Fortuna nobis favit, et domum sine ullo occursu pervenimus. Semel virum vidimus, non omnino sobrium ut videbatur, per viam ante nos transeuntem; sed in vestibulo quodam delituimus donec per unum ex illis angiportibus angustis ac declivibus evanuisset. Toto tempore cor tam fortiter mihi pulsabat ut interdum deliquium mihi imminere putarem.

De Lucia vehementer sollicita eram, non solum propter valetudinem, ne ex illo frigore aegrotaret, sed etiam propter famam, si res divulgaretur. Cum intravissemus et pedes lavissemus atque simul gratias Deo agentes oravissemus, eam in lecto bene composui. Priusquam obdormiret, rogavit—immo obsecravit—ne cuiquam, ne matri quidem suae, verbum dicerem de nocturna illa somnambulatione.

Primo dubitavi num promittere deberem; sed cum cogitarem quam infirma esset mater eius, quantum eam talis notitia cruciatura esset, atque etiam quam facile talis narratio, si foras emanaret, detorqueretur—immo certe detorqueretur—sapientius esse putavi tacere. Spero me recte fecisse. Ianuam clavi observi, clavem autem ad carpum meum ligavi; fortasse ita rursus non perturbabor. Lucia alte dormit; aurora iam longe atque alte supra mare reflectitur...

EODEM DIE, MERIDIE.—Omnia bene se habent. Lucia dormivit donec eam excitavi atque ne latus quidem mutasse videbatur. Casus nocturnus nihil ei nocuisse videtur; immo profuisse, nam hoc mane melius spectat quam per multas hebdomadas. Dolebam quod acu securitatis eam revera laeseram. Res etiam gravis esse potuit, nam cutis gutturis perforata est.

Partem cutis laxae fortasse inter acus brachia prehendi atque transfixi; duo enim puncta minuta ac rubra apparent, quasi acus bis cutem pupugisset, et in fascia camisiae nocturnae gutta sanguinis erat. Cum veniam peterem atque sollicitam me ostenderem, risit, me blande mulsit, atque dixit se ne sensisse quidem. Feliciter nulla cicatrix remanere potest, tam exigua enim sunt puncta.

EODEM DIE, NOCTE.—Diem felicem egimus. Aer clarus, sol splendidus, ventus frigidulus erat. Prandium nostrum ad Silvas Mulgrave portavimus; Domina Westenra via raeda venit, Lucia autem et ego per semitam rupium ambulavimus atque apud portam ei occurrimus. Ego tamen paulo maesta eram; non poteram enim non sentire quam perfecta felicitas fuisset si Ionathas mecum adesset. Sed nihil; patientia mihi opus est.

Vesperi in Ambulacro Casini deambulavimus, praeclaram musicam a Spohr et Mackenzie compositam audivimus, atque mature cubitum ivimus. Lucia tranquilliorem se praebet quam iam diu; statim obdormivit. Ianuam obserabo atque clavem, sicut antea, ad carpum meum ligabo, quamquam hac nocte nullam difficultatem exspecto.

12 AUGUSTI.—Falsa fuit exspectatio. Bis enim nocte Lucia me excitavit, dum exire conatur. Etiam dormiens paulo impatiens videbatur quod ianuam clausam inveniret, atque velut aegre ferens ad lectum rediit. Prima luce evigilavi et aves extra fenestram pipientes audivi. Lucia quoque experrecta est; laeta vidi eam etiam melius valere quam hesterno mane.

Pristina ei hilaritas rediisse videbatur. Ad me in lectum accessit, se iuxta me contraxit atque omnia de Arthuro mihi narravit. Ego ei dixi quam sollicita de Ionatha essem; tum illa me consolari conata est. Aliquantum profecit; nam quamquam aliena misericordia res ipsas mutare non potest, eas tamen tolerabiliores reddit.

13 AUGUSTI.—Alius dies quietus; cubitum iterum cum clave ad carpum ligata. Nocte rursus evigilavi et Luciam in lecto sedentem inveni, adhuc dormientem, ad fenestram digito monstrantem. Tacite surrexi et velo fenestrae sublato prospexi. Luna splendidissime lucebat; mare autem et caelum molli eius lumine in unum

magnum tacitumque mysterium quasi confluebant, pulchrius quam verbis exprimi potest. Inter me et lunam vespertilio ingens volitabat, nunc magnis gyris accedens, nunc recedens.

Semel atque iterum valde appropinquavit; me tamen videns, ut opinor, timuit atque trans portum versus abbatiam avolavit. Cum a fenestra rediissem, Lucia iterum iacebat et quiete dormiebat. Tota nocte postea non mota est.

14 AUGUSTI.—Totum diem in Rupe Orientali legendo atque scribendo egimus. Lucia hunc locum paene aeque ac ego amare coepit, et difficile est eam inde abstrahere cum ad prandium, ad theam aut ad cenam domum redeundum est. Hodie post meridiem verba insolita dixit. Domum ad cenam ibamus et ad summum scalarum a Mole Occidentali ascendentium perveneramus; ut solet, ibi constitimus ad prospectum spectandum.

Sol occidens, iam humilis in caelo, post Kettleness descendebat; lumen rubrum in Rupem Orientalem et veterem abbatiam iaciebatur atque omnia pulchro roseo fulgore perfundere videbatur. Aliquamdiu tacebamus; subito Lucia quasi secum murmuravit: “Rursus oculi illius rubri! Iidem prorsus sunt.”

Tam inopinata erant verba, nullo cum sermone nexu dicta, ut me perculerint. Paululum me converti, ut Luciam bene videre possem sine specie curiosius intuendi; vidi eam quasi semisomniantem, vultu quodam insolito quem intellegere non poteram. Nihil igitur dixi, sed oculos eius secuta sum. Ad subsellium nostrum trans portum spectare videbatur; ibi figura obscura sola sedebat.

Ego quoque paulum territa sum, nam primo aspectu ignotus ille oculos tamquam duas flammas habere visus est; cum rursus aspexissem, error evanuit. Sol ruber in fenestras ecclesiae Sanctae Mariae post subsellium nostrum lucebat, et, dum sol descendebat, refractio atque reflexio satis mutabantur ut lux moveri videretur.

Luciae singularem effectum monstravi, et illa subito ad se rediit; tamen maesta videbatur. Fortasse de illa nocte horrenda cogitabat. Numquam de ea loquimur; itaque nihil dixi, et domum ad cenam rediimus. Lucia capitis dolore laborabat atque mature cubitum ivit. Eam dormientem vidi; deinde ipsa paulum deambulatum exii. Per rupes ad occidentem ambulavi, dulci quadam tristitia plena, nam de Ionatha cogitabam.

Domum rediens—luna tunc tam clare lucebat ut, quamquam anterior pars Crescentis nostri in umbra erat, omnia tamen facile viderentur—ad fenestram

nostram respexi atque caput Luciae prominens vidi. Putavi eam fortasse me exspectare; itaque sudarium explicui atque agitavi. Nullo tamen signo se me vidisse ostendit, neque omnino mota est. Eodem momento lunae lux circa angulum aedificii serpsit atque in fenestram incidit.

Ibi plane Lucia erat, capite ad latus liminis fenestrae reclinato, oculis clausis. Altissime dormiebat; iuxta eam autem, in ipso fenestrae limine, nescio quid sedebat, haud exiguae avi simile. Timui ne Lucia frigore afficeretur; itaque sursum cucurri. Cum cubiculum intravi, iam ad lectum redibat, adhuc dormiens et graviter respirans; manum ad guttur tenebat quasi contra frigus protegeret.

Eam non excitavi, sed calide operui. Curavi ut ianua obserata et fenestra firmissime clausa esset.

Quam dulcis dormiens videtur! Pallidior tamen solito est, et sub oculis macies quaedam atque lassitudo est quae mihi non placet. Vereor ne aliqua re angatur. Utinam invenire possem quid sit.

15 AUGUSTI.—Serius solito surreximus. Lucia languida et fessa erat atque postquam vocatae sumus adhuc dormivit. Ad ientaculum iucundum nuntium accepimus. Pater Arthuri melius valet et vult nuptias quam primum fieri. Lucia quieta laetitia plena est; mater eius simul gaudet et dolet. Postea diei causam mihi dixit. Dolet quod Luciam, quae tota sua fuit, amissura est; gaudet tamen quod mox aliquem habitura sit qui eam protegat. Pauper cara dulcis domina! Mihi secreto dixit se sententiam mortis accepisse.

Luciae non dixit et a me promissionem silentii exegit. Medicus ei dixit intra paucos menses, ad summum, morituram esse; cor enim eius debilitatur. Quovis momento, etiam nunc, repentina animi commotio mortem ei paene certo afferret. O quam sapientes fuimus quod horrendam illam noctem somnambulationis Luciae ab ea celavimus.

17 AUGUSTI.—Duos dies integros nihil scripsi; animus defuit. Velut pallium obscurum super felicitatem nostram descendere videtur. De Ionatha nihil audivi, Lucia vero debilitari videtur, dum matri eius vitae horae numerantur. Non intellego cur Lucia ita marcescat. Bene edit, bene dormit, aere recenti gaudet; tamen rosae genarum continuo pallescunt, et die in diem infirmior languidiorque fit; noctu eam anhelantem audio quasi aerem quaerat.

Clavem ianuae noctu semper ad carpum meum ligatam teneo; illa tamen surgit et per cubiculum ambulat, deinde ad fenestram apertam considit. Hesterna nocte, cum evigilavi, eam foras inclinantem inveni. Excitare conata sum, sed non

potui; in deliquio erat. Cum tandem eam recreavissem, adeo debilis erat ut vix se sustineret atque tacite flebat inter longas difficilesque respirationes. Cum quaererem quomodo ad fenestram venisset, caput movit et vultum avertit.

Spero eius aegritudinem non provenire ab illo infelici punctu acus securitatis. Modo guttur inspexi dum dormiebat; parva vulnera nondum sanata videntur. Adhuc patent, immo paulo maiora sunt quam antea, marginesque leviter albescunt. Parvis punctis albis cum centro rubro similia sunt. Nisi intra unum alterumve diem sanentur, insistam ut medicus ea videat.

Epistula Samuelis F. Billington et Filii, procuratorum forensium Whitbiensium, ad Carter, Paterson et Socios, Londinium

17 AUGUSTI.

Domini,—His litteris adiunctam accipietis, quaesumus, mercium rationem, quae via ferrata Societatis Magnae Septentrionalis mittuntur. Eae statim atque ad stationem mercium Crucis Regiae pervenerint ad Carfax prope Purfleet deferendae sunt. Domus nunc vacua est; claves tamen inclusae sunt, singulae inscriptione sua notatae.

Quinquaginta arcas, quae totam mercium consignationem efficiunt, ponatis quaeso in aedificio semiruto quod pars praedii est atque littera A in rudi schemate incluso notatur. Procurator vester locum facile agnoscet: vetus enim sacellum mansionis est. Merces hac nocte hamaxosticho hora 9.30 mittentur atque cras hora 4.30 post meridiem ad Crucem Regiam pervenire debent.

Quoniam cliens noster eas quam primum tradi cupit, nobis gratum erit si vehicula hora dicta apud Crucem Regiam parata habueritis mercesque statim ad destinatum locum transtuleritis. Ne ulla mora ex solitis rationibus solutionis in officiis vestris oriatur, chirographum argentarium decem librarum includimus; acceptum eius nobis significetis.

Si merces transportandae minore summa constiterint, reliquum reddere potestis; si maiore, statim audito pretio alterum chirographum pro differentia mittemus. Discedentes claves in atrio principali domus relinquatis; dominus eas ingrediens accipere poterit, cum clavem alteram ianuae apud se habeat.

Ne importunitati nobis vertatis quod tam instanter rogamus ut negotium quam celerrime conficiatis.

Vestri fideliter,

Samuel F. Billington et Filius.

Epistula Carter, Paterson et Sociorum, Londinii, ad Samuelem F. Billington et Filium, Whitbiam

21 AUGUSTI.

Domini,—Acceptas decem libras agnoscimus atque chirographum unius librae, septendecim solidorum et novem denariorum, quod reliquum est, remittimus, sicut ratio soluta his litteris inclusa ostendit. Merces exacte secundum mandata traditae sunt; claves, ut iussistis, in fasciculo in atrio principali relictae.

Vestri observanter,

Pro Carter, Paterson et Sociis.

Commentarii Minae Murray

18 AUGUSTI.—Hodie laeta sum atque haec in subsellio coemeterii sedens scribo. Lucia multo melior est. Hesterna nocte sine intermissione bene dormivit neque me semel quidem perturbavit. Rosae iam ad genas redire videntur, quamquam adhuc miserabiliter pallida et exsanguis apparet. Si aliquo modo anaemica esset, rem intellegerem; sed non est. Animo hilaris est, vita atque laetitia plena.

Illud morbidum silentium prorsus abiisse videtur. Modo ipsa mihi commemoravit—quasi ego admonitione egerem—illam noctem atque hoc ipsum subsellium in quo eam dormientem inveni. Dum narrabat, calcaneo calcei iocose tabulam lapideam pulsavit atque dixit: “Pauperes pediculi mei tum certe parum sonuerunt! Credo pauperem senem Swales dicturum fuisse hoc ideo accidisse quod Geordie excitare nollem.”

Cum tam libere loqueretur, quaesivi num illa nocte aliquid somniasset. Priusquam responderet, illa dulcis contractio frontis apparuit quam Arthurus—e consuetudine eius iam et ego Arthurum voco—se amare dicit; nec miror. Deinde quasi semisomnians, rem sibi ipsi revocare conata, dixit:

“Non prorsus somniavi; omnia tamen vera esse videbantur. Tantum hic, hoc ipso loco, esse volebam—nescio cur, nam aliquid timebam—nescio quid. Memini, quamquam credo me dormivisse, me per vias atque super pontem ivisse. Piscis cum praeterirem ex aqua prosiluit, et me inclinavi ut eum spectarem. Deinde multos canes ululantes audivi; totum oppidum canibus plenum esse videbatur, omnibus simul ululantibus, dum scalas ascendo.

“Tum vagam quandam memoriam habeo rei longae et obscurae oculis rubris, qualem in solis occasu vidimus; et simul aliquid valde dulce atque valde amarum circa me erat. Deinde mihi videbar in profundam aquam viridem mergi, atque in

auribus cantus erat, qualem homines morientes sub aqua audire dicuntur. Tum omnia a me recedere videbantur; anima mea quasi e corpore exibat et per aerem fluitabat.

“Meminisse mihi videor semel Pharum Occidentalem recta infra me fuisse; deinde dolor quidam terribilis erat, quasi terra ipsa quateretur, et ad me redii atque te corpus meum quassantem inveni. Vidi te id facere priusquam sensi.”

Tum risit; risus tamen eius mihi aliquantum ominosus visus est, et spiritum continens attentissime auscultabam. Non satis mihi placebat, atque melius putavi animum eius in ea re diutius non detinere. Ad alia igitur paulatim transivimus, et Lucia rursus ipsa vetus Lucia facta est. Cum domum venissemus, recens aura vires ei reddiderat, et pallidae genae vere roseiores erant. Mater eius eam videns laetata est, atque omnes simul vesperam felicissimam egimus.

19 AUGUSTI.—Gaudium, gaudium, gaudium! Neque tamen sine sollicitudine. Tandem nuntius de Ionatha! Carus ille aegrotavit; ideo non scripsit. Nunc, cum sciam, non timeo hoc cogitare aut dicere. Dominus Hawkins litteras ad me transmisit atque ipse scripsit, o quam benigne! Cras mane proficiscar ad Ionatham; eum, si opus erit, curabo atque domum reducam. Dominus Hawkins dicit haud malum esse si ibi ipsi nubamus.

Super litteras bonae Sororis tantum flevi ut eas umidas contra pectus sentiam, ubi nunc iacent. De Ionatha sunt, itaque iuxta cor meum esse debent, nam ipse in corde meo est. Iter omne iam disposui, sarcinas paravi. Praeter vestes quas gero, unum tantum vestimentorum apparatum mecum fero; Lucia cistam meam Londinium portabit atque servabit donec eam petam, nam fieri potest ut... Plura scribere non debeo; servanda sunt quae Ionathae, marito meo, dicam. Litterae quas ille vidit atque tetigit me consolentur donec conveniamus.

Epistula Sororis Agathae, e Nosocomio Sancti Iosephi et Sanctae Mariae Budapestino, ad Wilhelminam Murray

12 AUGUSTI.

Domina carissima,—Ex voluntate domini Ionathae Harker scribo, qui ipse nondum satis validus est ut scribat, quamquam Deo atque Sancto Iosepho et Sanctae Mariae gratias, bene convalescit. Fere sex hebdomadas sub cura nostra fuit, gravi febre cerebrali laborans. Iubet me amorem suum ad te mittere atque dicere me eodem hoc cursu tabellario pro eo ad dominum Petrum Hawkins, Exoniae, scribere, veniam eius nomine cum debita observantia petentem quod tam diu moratus sit atque affirmantem omne opus suum confectum esse.

Aliquot hebdomadis quietis in sanatorio nostro montano indigebit; postea tamen revertetur. Iubet etiam dicere se satis pecuniae secum non habere, atque se velle impensas commorationis suae solvere, ne alii qui auxilio egent propter eum careant.

Crede mihi,

Tua, omni benevolentia atque benedictione,

Soror Agatha.

P.S.—Aegroto meo nunc dormiente, litteras aperio ut aliquid amplius tibi dicam. Omnia de te mihi narravit, et dixit te mox uxorem suam futuram. Omnes benedictiones vobis ambobus! Terribile aliquod animi vulnus passus est—ita medicus noster dicit—atque in delirio horrenda clamabat: de lupis, veneno, sanguine; de larvis et daemonibus; ceteraque sunt quae ne commemorare quidem audeo.

Cura semper ne quid eiusmodi eum diu posthac excitet; vestigia talis morbi non facile evanescunt. Multo ante scripsissemus, sed nihil de amicis eius sciebamus, neque apud eum quidquam erat quod quisquam intellegere posset. Hamaxosticho ex Claudiopoli venit; custos hamaxostichi a stationis magistro ibi audiverat eum in stationem irrupisse clamantem sibi tesseram itinerariam domum dari.

Cum ex vehementi habitu eius intellexissent eum Anglum esse, tesseram itinerariam ei dederunt usque ad ultimam stationem versus Angliam ad quam ille hamaxostichus perveniebat.

Certissima esto eum bene curari. Dulcedine et mansuetudine sua omnium corda cepit. Vere bene convalescit, neque dubito quin paucis hebdomadis prorsus sibi restitutus sit. Sed cauta cum eo esto, propter salutem ipsius. Deum et Sanctum Iosephum Sanctamque Mariam oro ut multos, multos annos felices vobis ambobus concedant.

Commentarii Doctoris Ioannis Seward

19 AUGUSTI.—Hesterna nocte in Renfield mira atque repentina mutatio. Circa horam octavam excitari coepit atque aerem naribus captare, quasi canis vestigia quaerens. Custos modum eius animadvertit et, sciens quantopere mihi interesset, eum ad loquendum hortatus est. Custodi plerumque reverenter, interdum etiam serviliter se gerit; hac autem nocte, ut ille mihi narrat, valde superbus fuit. Ne loqui quidem cum eo dignabatur. Hoc tantum dixit:

“Tecum loqui nolo. Nunc nihil vales; Magister appropinquat.”

Custos putat eum subito quodam furore religioso correptum esse. Si ita est, tempestates exspectandae sunt; vir enim robustus, simul homicidali atque religioso furore correptus, periculosus esse potest. Horrenda sane coniunctio est. Hora nona ipse eum visitavi. Idem mihi atque custodi se praebuit; tam alte de se sentiebat ut inter medicum et custodem nihil discriminis faceret. Furor religiosus esse videtur; mox se ipsum Deum esse putabit.

Tam exigua discrimina inter hominem et hominem omnipotenti numini nimis vilia sunt. Quam facile hi insani se ipsos produnt! Deus verus etiam passerem cadentem curat; deus autem ex vana hominis superbia fictus inter aquilam et passerem nihil distinguit. O si homines tantum scirent!

Per semihoram aut amplius Renfield magis magisque excitabatur. Non ostendi me eum observare, sed attentissime omnia notabam. Subito oculi ei illum mobilem atque furtivum aspectum sumpserunt quem semper videmus ubi insanus ideam quandam arripuit; caput quoque et dorsum illo mobili motu agitare coepit quem custodes asylorum nimis bene noverunt. Tum subito quievit, ad lecti marginem accessit, ibi patienter consedit atque oculis hebetibus in spatium prospexit.

Volebam explorare num torpor ille verus esset an simulatus; igitur sermonem ad animalia eius deducere conatus sum, qua antea semper animum eius allicere poteram. Primo nihil respondit; tandem iracunde dixit:

“Pereant omnia! Ne flocci quidem ea facio.”

“Quid?” dixi. “Visne dicere te araneas non iam curare?” Araneae nunc maxime eum tenent, et libellus plenus fit columnis numerorum minutorum. Huic interrogationi aenigmatice respondit:

“Virgines sponsam comitantes eos delectant qui sponsae adventum exspectant; ubi vero ipsa sponsa appropinquat, comites eius oculis in sponsam intentis iam non fulgent.”

Explicare noluit; toto tempore quo apud eum mansi pertinaciter in margine lecti sedebat.

Hac nocte fessus sum atque animo demissus. Non possum non cogitare de Lucia, deque eo quam aliter omnia evenire potuissent. Nisi statim dormiam, chloralum, Morpheus hodiernus—$C_2HCl_3O \cdot H_2O$! Cavendum est ne in consuetudinem transeat. Non, hac nocte nihil sumam. De Lucia cogitavi; memoriam eius cum medicamento isto miscere dedecus puto. Si necesse erit, hac nocte non dormiam...

POSTEA.—Gaudeo me consilium cepisse; magis gaudeo me tenuisse. Iacebam huc illuc me vertens, et horologium bis tantum sonare audiveram, cum custos nocturnus ad me venit, ex ala aegrotorum missus, nuntiaturus Renfield effugisse. Vestes celeriter indui atque statim descendi; aegrotus meus nimis periculosus est ut libere vagetur. Furor eius in ignotos homines erumpere posset. Custos me exspectabat.

Dixit se minus decem minutis ante eum vidisse, ut videbatur in lecto dormientem, cum per fenestellam observationis in ianua inspexisset. Tum sonus fenestrae vi evulsae eum revocaverat. Cucurrit atque pedes Renfield per fenestram evanescentes vidit; statim igitur ad me misit. Aegrotus sola veste nocturna indutus erat, itaque longe abesse non poterat.

Custos utilius putavit observare quo iret quam eum statim sequi; timuit enim ne, dum per ianuam e domo exiret, eum e conspectu amitteret. Ipse vir corpore gravis est neque per fenestram exire potuit. Ego gracilis sum; eius igitur auxilio pedibus primum me extraxi, et, cum pauci tantum pedes usque ad terram essent, sine iniuria descendi. Custos dixit aegrotum ad sinistram recta cucurrisse; ego igitur quam celerrime secutus sum.

Cum per arborum cingulum exiissem, albam figuram vidi altum murum ascendere qui fines nostros a praedio domus desertae separat.

Statim redii, custodi imperavi tres aut quattuor viros continuo arcesseret atque me in praedium Carfax sequeretur, si forte amicus noster periculosus esset. Ipse scalam sumpsi; muro superato, in alteram partem descendi. Figuram Renfield modo post angulum domus evanescentem vidi atque cucurri. In ulteriore latere domus eum repperi ad veterem ianuam quercinam sacelli, ferro munitam, corpore toto pressum.

Cum aliquo loqui videbatur; sed propius accedere timui ne eum terrerem atque aufugeret. Apum examen profugum persequi ludus est prae insano nudo persequendo dum furor effugiendi eum tenet! Post pauca tamen minuta vidi eum nihil circa se animadvertere; itaque propius accessi, eo libentius quod viri mei iam murum transierant eumque circumveniebant. Audivi eum dicere:

“Hic sum ut iussa tua faciam, Magister. Servus tuus sum, et me remuneraberis, quia fidelis ero. Diu te procul adoravi. Nunc, cum prope sis, mandata tua exspecto; neque me praeteribis, nonne, care Magister, cum bona tua distribues?”

Quam sui studiosus est iste senex! De panibus et piscibus etiam tunc cogitat cum se in Praesentia Reali esse credit. Mira est coniunctio insaniarum eius. Cum eum circumdaremus, ut tigris pugnavit. Incredibili vi est; immo bestiae ferae similior quam homini fuit. Numquam insanum tanto furoris impetu correptum vidi, neque iterum videre cupio. Feliciter vim eius atque periculum satis mature cognovimus.

Tanta illi vis erat tantaque pertinacia ut gravissimas clades inferre potuisset antequam cohiberetur. Nunc saltem tutus est. Ne Iacobus Sheppard quidem e camisia coercitoria qua tenetur exire posset; praeterea in cella parietibus mollibus tecta ad parietem catena vinctus est. Clamores eius interdum horrendi sunt, sed silentia quae sequuntur etiam terribiliora; caedes enim in omni flexu atque motu eius latet.

Modo primum post haec omnia verba cohaerentia dixit:

“Patiens ero, Magister. Venit—venit—venit!”

Verba illa quasi mihi quoque dicta esse putavi, atque et ipse domum redii. Nimis excitatus eram ut dormirem; sed hi commentarii me tranquillaverunt, et sentio me hac nocte somnum capturum.

CAPUT IX

EPISTULA MINAE HARKER AD LUCIAM WESTENRA

BUDAPESTINI, 24 AUGUSTI.

Carissima mea Lucia,—Scio quam cupide exspectes ut tibi narrem quidquid acciderit ex quo in statione ferriviaria Whitbiae discessimus. Accipe igitur, cara mea: Hullum sine incommodo perveni, inde nave Hamburgum, deinde hamaxosticho huc. Vix quidquam itineris meminisse mihi videor, praeter hoc unum: sciebam me ad Ionatham venire, atque, quoniam ei aegrotanti ministratura eram, me interim quam plurimum dormire debere. Carissimum meum inveni—o quam macilentum, quam pallidum, quam infirmum visu!

Illa animi constantia e caris eius oculis evanuit, et illa quieta dignitas quam tibi in vultu eius esse narraveram evanuit. Ipse vix sui ipsius umbra est, neque meminit quid sibi per longum iam tempus acciderit. Certe vult me hoc credere; ego autem numquam rogabo. Horrendum aliquem ictum animi accepit, et vereor ne animum eius iam debilitatum nimis fatiget, si praeterita memoria repetere conetur.

Soror Agatha, optima mulier et natura ipsa ad aegrotos curandos nata, mihi dicit eum, dum sui compos non esset, de rebus horrendis deliravisse. Quae essent scire cupiebam; illa vero signo tantum crucis se munivit atque se numquam dicturam affirmavit. Deliria aegrotantium, inquit, arcana Dei sunt; si quae soror ea ex ipsa vocatione sua audiat, fidem sibi commissam religiose servare debet.

Dulcissima et optima anima est. Postridie, me perturbatam conspicata, ipsa rem rursus attigit. Dixit quidem se numquam posse repetere quae miser ille meus delirans locutus esset; hoc tamen addidit: “Hoc tantum tibi dicere possum, cara mea: nihil ad ullam rem pertinebat quam ipse male fecisset; neque tibi, quae uxor eius futura es, ulla causa sollicitudinis est. Te non oblitus est neque officii sui erga te. Metus eius de rebus magnis atque terribilibus erat, quas nullus mortalium verbis explicare potest.”

Vere credo bonam illam animam putavisse me fortasse aemulatione vexari ne miser meus aliam puellam adamavisset. Egone de Ionathae fide propter aliam mulierem dubitarem! Et tamen, cara, tacite tibi fateor, occulta quaedam laetitia animum pervasit cum intellexi nullam aliam mulierem causam doloris eius esse. Nunc iuxta lectum eius sedeo, ita ut vultum dormientis videre possim. Evigilat!...

Cum evigilasset, pallium suum petiit, quia aliquid e sinu sumere volebat. Sororem Agatham rogavi, quae omnia eius attulit. Inter ea libellum annotationum vidi; iam rogatura eram ut mihi liceret eum inspicere—sciebam enim me ibi fortasse indicium aliquod doloris eius inventuram—sed credo eum desiderium meum in oculis meis vidisse. Me ad fenestram ire iussit, quia paulisper prorsus solus esse volebat.

Deinde me revocavit. Cum accessissem, manum super libellum tenebat, atque gravissime mihi dixit:

“Wilhelmina”—statim intellexi eum rem ex animo gravissime agere, quia ex quo me in matrimonium petiit numquam me hoc nomine appellavit—“nosti, cara, quid de fide inter maritum et uxorem sentiam: nullum arcanum, nulla occultatio esse debet. Gravissimum animi ictum accepi; cum autem quid fuerit cogitare conor, caput mihi vertitur, neque scio utrum omnia vera fuerint an somnia insani. Scis me febri cerebrali laboravisse; id ipsum insanire est. Arcanum hic est, neque ego illud scire volo.”

“Vitam meam hinc, una cum matrimonio nostro, rursus incipere volo.” Iam enim, cara mea, constitueramus quam primum sollemnia perfici possent nos matrimonio iungendos esse. “Visne, Wilhelmina, eadem mecum ignorantia contenta esse? Ecce liber. Accipe eum et serva; lege, si vis, sed mihi numquam indica quid contineat, nisi forte grave aliquod officium me aliquando cogat ad amaras illas horas redire, sive per vigilias sive per somnum, sive sana mente sive mente alienata, quae hic consignata sunt passus sim.” Defessus in pulvinos recidit; ego librum sub pulvino posui atque eum osculata sum.

Sororem Agatham rogavi ut a Matre Superiore peteret nobis licere hac ipsa die matrimonio coniungi; responsum exspecto....

Modo rediit nuntiavitque capellanum ecclesiae missionis Anglorum arcessitum esse. Intra horam nubemus, aut quam primum post eam horam Ionathas evigilaverit....

Lucia, hora venit atque praeteriit. Nescio quid sollemne animum meum occupat, et tamen valde, valde felix sum. Ionathas paulo post horam evigilavit; omnia parata erant, atque in lecto pulvinaribus sustentatus assedit. “Volo” fortiter ac firmiter respondit. Ego vix loqui poteram; cor tam plenum erat ut etiam illa pauca verba mihi faucibus haerere viderentur. Carae sorores tam benignae fuerunt. Deo volente, numquam eas obliviscar, neque gravium

dulciumque officiorum quae in me suscepi. Nunc tibi de dono nuptiali meo dicendum est.

Cum capellanus sororesque discessissent meque solam cum marito reliquissent—o Lucia, primum nunc verba “maritus meus” scripsi!—libellum de sub pulvino tuli, charta alba involvi, taeniola pallide caerulea quae circa collum meum fuerat circumligavi, nodum cera obsignavi, anulo autem nuptiali pro sigillo usa sum.

Deinde librum osculata sum, marito ostendi, dixique me ita eum servaturam, ut per omnem vitam signum externum et visibile esset fiduciae quam alter in alterum haberemus; me numquam eum aperturam nisi eius ipsius carissimi causa aut si grave aliquod officium id postularet. Tum manum meam sua cepit—o Lucia, prima erat vice qua manum uxoris suae tenuit—atque dixit hoc sibi omnium rerum in toto mundo carissimum esse; se, si opus esset, totum praeteritum iterum passurum ut hoc obtineret.

Miser ille dicere volebat partem aliquam praeteriti; sed de tempore nondum recte cogitare potest. Non mirabor si initio non mensem tantum sed annum quoque confundat.

Quid, cara mea, dicere poteram? Tantum respondi me felicissimam omnium mulierum in toto mundo esse; nihil me ei dare posse nisi me ipsam, vitam meam atque fidem meam, quibus amor meus atque officium per omnes vitae dies adiungerentur. Et, cara, cum me osculatus est et infirmis illis manibus ad se traxit, tamquam sollemnissimum quoddam inter nos foedus ictum esset....

Cara Lucia, scisne cur haec omnia tibi narrem? Non solum quia mihi dulcissima sunt, sed quia tu mihi fuisti atque es carissima. Mihi datum est amica atque dux tua esse cum e schola puellarum in latiorem vitae orbem transires. Nunc volo ut, oculis felicissimae uxoris, videas quo me officium duxerit, ut in matrimonio tuo tu quoque tam felix esse possis quam ego sum.

Cara mea, Faxit Deus omnipotens ut vita tua talem se praebeat qualem nunc promittit: longus dies solis, sine vento aspero, sine officii oblivione, sine diffidentia. Non possum optare ne ullum dolorem patiaris; id mortalibus dari non potest. Sed ex toto corde spero te semper tam felicem futuram esse quam nunc ego sum. Vale, cara mea. Hanc epistulam statim mittam, et fortasse mox iterum scribam. Desinendum est; Ionathas evigilat—marito meo adesse debeo!

Semper amantissima tua

Mina Harker.

Epistula Luciae Westenra ad Minam Harker

WHITBIAE, 30 AUGUSTI.

Carissima mea Mina,—Maria amoris et decies centena milia osculorum! Utinam mox in domo tua cum marito tuo sis. Vellem te tam cito domum redire posse ut apud nos hic aliquantum maneres. Aer ille validus Ionatham celeriter reficeret; me certe prorsus refecit. Appetitu corvo marino digno fruor, vigore abundo atque bene dormio. Gaudebis audire me iam prorsus desisse somno ambulare. Credo me tota hebdomada e lecto, postquam nocte in eum intravi, ne semel quidem surrexisse. Arthurus dicit me pinguescere.

Obiter, oblita sum tibi dicere Arthurum hic esse. Quot ambulationes, quot itinera raeda, quot equitationes, remigationes, ludi pilae trans rete alternis ictibus pulsae atque piscationes simul facimus! Eum magis quam umquam amo. Ille dicit se me magis amare; hoc autem dubito, quia principio mihi dixit se plus amare non posse quam tum amabat. Sed nugae sunt. Ecce, me vocat. Igitur nunc nihil amplius a tua amantissima

Lucia.

P.S.—Mater te amanter salutat. Melior esse videtur, pauper cara.

P.P.S.—Die 28 Septembris nubemus.

Commentarii Doctoris Ioannis Seward

20 AUGUSTI.—Renfield nova in dies investigandi argumenta praebet. Nunc adeo quievit ut interdum furor omnino intermittere videatur. Prima hebdomada post impetum perpetuo violentus fuit. Deinde quadam nocte, ipsa luna oriente, subito quievit atque sibi identidem mussitabat: “Nunc exspectare possum; nunc exspectare possum.” Custos mihi nuntiavit; statim descendi ut eum ipse viderem.

Adhuc camisia coercitoria indutus in cella cuius parietes molli materia obducti erant versabatur, sed rubor suffusus e vultu recesserat, oculique aliquid pristinae illius supplicis—paene dicerem servilis—mansuetudinis recuperaverant. Statu eius praesenti contentus fui et eum solvi iussi. Custodes dubitaverunt; tandem tamen sine querela imperata fecerunt.

Mirabar aegrotum etiam tum tantum leporis retinuisse ut diffidentiam eorum animadverteret atque eam irrideret. Ad me propius accessit atque, dum furtim eos respicit, susurravit: “Putant me tibi nocere posse! Me tibi nocere! Stulti!”

Nescio quo pacto placebat mihi etiam apud hunc miserum ab aliis distingui; neque tamen cogitationem eius sequor. Putatne aliquid mihi secum commune

esse, ita ut quasi in eadem parte stemus? An ab me tantum bonum sperat ut salus mea sibi necessaria sit? Postea investigandum est. Hac nocte loqui non vult. Ne catulus quidem, ne felis adulta oblata, eum allicit.

Hoc unum dicit: “Feles iam nihili facio. Nunc maiora habeo de quibus cogitem; possum exspectare, possum exspectare.”

Post aliquantum temporis eum reliqui. Custos dicit eum quietum mansisse usque ad ipsam auroram; tum primum inquietum, mox violentum factum esse, donec tandem in talem paroxysmum incidit ut viribus exhaustus animo deficiens in altum quendam torporem incideret.

... Tres iam noctes eadem res accidit: interdiu violentus, a luna orta usque ad solem orientem quietus. Utinam aliquod causae indicium invenire possem. Paene videtur vis quaedam adesse quae accedit atque recedit. Bona cogitatio! Hac nocte sanorum hominum consilia cum insani sollertia certabunt. Ante sine auxilio nostro effugit; hac nocte nostro auxilio effugiet. Occasionem ei dabimus, viros autem paratos habebimus qui eum, si opus sit, sequantur....

23 AUGUSTI.—“Semper accidit quod non exspectatur.” Quam bene vitam noverat Beniaminus Disraeli! Avis nostra, ubi caveam apertam invenit, volare noluit; ita omnia consilia nostra tam callide comparata in irritum ceciderunt. Unum tamen probavimus: intervalla quietis satis diu durant. Posthac vincula eius per aliquot horas cotidie levare poterimus. Custodi nocturno imperavi ut, ubi aegrotus quietus factus sit, eum tantum in cella molli includat usque ad horam unam ante solis ortum.

Miseri corpus remissione fruetur, etiamsi mens beneficium non sentiat. Audi! Iterum quod non exspectatur! Vocor: aegrotus rursus effugit.

POSTEA.—Altera expeditio nocturna. Renfield callide exspectavit donec custos cubiculum ad inspiciendum intraret; tum praeter eum erupit atque per ambulacrum fugit. Custodes eum sequi iussi. Rursus in desertae domus praedium cucurrit, ubi eum eodem loco invenimus, veteris sacelli ianuae arcte adpressum. Cum me vidit, furiosus factus est; nisi custodes tempore eum apprehendissent, me interficere conatus esset. Dum eum tenebamus, res insolita accidit.

Subito vires duplicavit, deinde aeque subito quievit. Subito circumspicere coepi, sed nihil vidi. Tum oculos aegroti animadverti atque eorum aciem secutus sum; nihil tamen in caelo luna illustrato conspicere potui nisi vespertilionem magnum, qui tacito ac paene larvali volatu ad occidentem ferebatur. Vespertiliones plerumque circumvolant et huc illuc citato volatu discurrunt; hic

autem recta procedere videbatur, quasi certo sciret quo tenderet aut proprium aliquod consilium haberet. Aegrotus singulis momentis tranquillior factus est; mox dixit: “Non opus est me ligare; quiete redibo.” Sine difficultate in domum rediimus. Nescio quid ominosi in hac tranquillitate sentio; noctem hanc non obliviscar....

Commentarii Luciae Westenra

HILLINGHAMIAE, 24 AUGUSTI.—Minam imitari debeo atque res scribere pergere. Tum, cum tandem conveniemus, diu colloqui poterimus. Quando id futurum sit nescio. Utinam rursus mecum esset; valde enim infelix me sentio. Hesterna nocte rursus quasi somniabam, sicut Whitbiae. Fortasse mutatio aeris est, aut reditus domum. Omnia mihi obscura et horrenda sunt, quia nihil meminisse possum; tamen vagus quidam metus me implet, et adeo infirma atque exhausta sum.

Cum Arthurus ad prandium venisset, vultu paene dolente me aspexit; ego autem non tantum animi habebam ut hilaritatem simularem. Nescio an hac nocte in matris cubiculo dormire possim. Praetextum aliquem inveniam atque temptabo.

25 AUGUSTI.—Altera nox mala. Mater consilium meum non libenter accepit. Ipsa quoque non satis bene se habere videtur, atque fortasse cavet ne me ipsa sollicitet. Vigilare conata sum atque aliquandiu perstiti; sed ubi horologium duodecimam sonuit, e levi somno experrecta sum, itaque antea obdormiscere coeperam. Ad fenestram quasi scalpendi aut alis feriendi sonus erat; nihil tamen curavi, et cum nihil amplius meminerim, credo me tum dormivisse. Iterum somnia mala. Utinam meminisse possem.

Hoc mane misere infirma sum. Pallore mortuo affecta sum, et fauces dolent. Fortasse pulmonibus aliquid mali est, quia numquam satis aeris haurire mihi videor. Cum Arthurus venerit, laeta esse conabor; alioquin scio eum me talem videndo miserum futurum.

Epistula Arthuri Holmwood ad Doctorem Seward

DEVERSORIUM ALBEMARLIANUM, 31 AUGUSTI.

Carissime Ioannes,—Beneficium a te peto. Lucia aegrotat; hoc est, nullo quidem certo atque proprio morbo laborare videtur, sed miserrime se habet aspectu atque cotidie peior fit. Rogavi num aliqua causa esset; matrem autem eius interrogare non audeo, quia in praesenti valetudine mentem miserae dominae de

filia perturbare mortiferum esset. Domina Westenra mihi secreto dixit de se iam actum esse—morbus cordis—quamquam pauper Lucia adhuc nescit. Persuasum habeo aliquid mentem carissimae meae consumere.

Paene insanio cum de ea cogito; eam videre ipsum dolorem mihi affert. Dixi me te rogaturum ut eam videres; illa primo recusavit—scio cur, vetus amice—tandem tamen consensit. Scio hoc tibi grave futurum esse, amice; sed propter eam fit, neque ego petere neque tu agere dubitare debemus. Cras hora 2 ad prandium Hillinghamiam venies, ne suspicio ulla Dominae Westenra oriatur; post prandium Lucia occasionem inveniet ut sola tecum sit.

Ad theam ego veniam, deinde simul discedere poterimus. Anxietate impleor et quam primum postquam eam videris tecum solus colloqui cupio. Noli deesse!

Arthurus.

Telegramma Arthuri Holmwood ad Seward

1 SEPTEMBRIS.

Ad patrem meum arcessitus sum; gravius aegrotat. Scribo. Omnia plene per tabellarium huius noctis ad Ringum mitte. Si necesse est, telegramma mitte.

Epistula Doctoris Seward ad Arthurum Holmwood

2 SEPTEMBRIS.

Carissime vetus amice,—De valetudine Luciae Westenra statim tibi scribo. Mea quidem sententia, nulla perturbatio functionalis neque ullus mihi cognitus morbus reperitur. Eius tamen aspectus minime mihi probatur; miserabiliter mutata est ex quo novissime eam vidi. Meminisse autem debes mihi non tantam facultatem examinandi datam esse quantam vellem; ipsa amicitia nostra parvam quandam difficultatem facit quam ne ars quidem medica neque consuetudo prorsus tollere potest.

Optimum erit tibi exacte narrare quid acciderit, ut tu ipse aliquatenus iudicare possis. Deinde dicam quid fecerim et quid facere statuerim.

Luciam Westenra specie laetissimam inveni. Mater aderat, atque paucis momentis intellexi eam omnibus viribus conari matrem fallere ne anxia fieret. Non dubito quin, si causam cautelae non plane sciat, saltem suspicetur. Tres soli prandimus; cum omnes hilaritatem studiose sequeremur, velut laborum merces tandem aliquid verae hilaritatis inter nos ortum est. Deinde Domina Westenra cubitum ad requiescendum abiit, Lucia autem mecum relicta est.

In conclave secretum eius ivimus. Donec eo pervenimus laetitiam retinuit, quia ministri ultro citroque ibant. Simul autem atque ianua clausa est, simulatio e vultu decidit; magno suspirio in sellam consedit et oculos manu texit. Cum ficta hilaritas cessavisset, ea animi mutatione statim usus sum ut morbi naturam diligentius explorarem. Suavissime mihi dixit:

“Dicere non possum quantopere de me ipsa loqui oderim.” Eam admonui fidem medico commissam sacram esse, te autem gravissime de ea sollicitum esse. Quid vellem statim intellexit atque uno verbo rem composuit: “Arthuro quidquid vis dic. De me nihil laboro; de illo uno omnis mihi cura est!” Itaque plane liber sum.

Facile videbam eam aliquatenus exsanguem esse; signa tamen anaemiae usitata videre non poteram. Casu etiam sanguinis qualitatem explorare potui. Dum fenestram quae aegre aperiebatur aperire conabatur, funiculus ruptus est, illaque manum vitro fracto leviter incidit. Vulnus ipsum leve erat, sed opportunitatem manifestam praebuit; paucas sanguinis guttas collegi atque examinavi.

Analysis qualitativa statum prorsus normalem ostendit atque, quantum ex ea iudicare licet, valetudinem satis robustam esse indicat. In ceteris rebus physicis satis persuasum habui nullam causam esse cur solliciti essemus; cum tamen causa alicubi esse debeat, causam in aliqua animi perturbatione quaerendam esse censui. Queritur interdum se plene respirare non posse; somnum quoque gravem ac lethargicum pati, cum somniis quae eam terrent sed quorum postea nihil meminit.

Dicit se puellam ambulare per somnum solitam esse; Whitbiae consuetudinem rediisse, atque semel noctu foras ambulavisse et ad Rupem Orientalem pervenisse, ubi Domina Murray eam invenerit. Negat tamen id recentiore tempore accidisse. Dubito; itaque quod optimum mihi visum est feci: scripsi veteri amico atque magistro meo, Professori Van Helsing Amstelodamensi, qui de morbis obscuris quantum quisquam in toto orbe scit.

Eum rogavi ut huc veniat; et quia mihi dixisti omnes impensas ad te pertinere, indicavi ei quis sis et quo vinculo cum Lucia Westenra iungaris. Hoc, carissime, ex voluntate tua feci; mihi enim maxima gloria atque laetitia est quidquid possum pro ea facere. Van Helsing, certo scio, ob peculiare quoddam beneficium quod ei olim praestiti quidvis pro me faceret; quacumque igitur causa veniat, voluntati eius obsequi debemus.

Nonnumquam quasi sua sponte omnia praecipere videtur, sed tantum quia rem de qua loquitur melius quam ceteri intellegit. Philosophus est et metaphysicus, atque inter doctissimos huius aetatis rerum naturae investigatores numerandus; mentem autem, ut credo, omnino apertam habet.

Nervi ferrei, animus gelido quasi montis rivo similis et semper tranquillus, voluntas indomita, sui imperium et patientia, quae in eo iam non merae virtutes sed paene divina beneficia videntur, et cor omnium benignissimum atque sincerissimum—haec sunt instrumenta quibus nobile opus pro genere humano gerit, tam in doctrina quam in usu; nam tam late patet mens eius quam misericordia omnia complectitur. Haec tibi dico ut scias cur tantam in eo fiduciam ponam. Rogavi ut statim veniat. Cras Luciam Westenra iterum videbo.

Mihi apud Emporium occurret, ne matrem eius tam cito altera visitatione mea terream.

Semper tuus,

Ioannes Seward.

Epistula Abrahae Van Helsing, Medicinae Doctoris, Philosophiae Doctoris, Litterarum Doctoris, etc., ad Doctorem Seward

2 SEPTEMBRIS.

Amice bone,—Acceptis litteris tuis, iam ad te propero. Bene accidit: statim proficisci possum neque cuiquam eorum qui se mihi commiserunt iniuriam facio. Si fortuna aliter se haberet, illis malum esset; ego enim ad amicum venio cum me vocat, ut eos iuvem quos ille caros habet.

Amico tuo dic: cum olim gangraenae venenum ex vulnere meo tam celeriter exsuxisti, quod culter e manu trepidi amici nostri elapsus inflixerat, maius amico tuo beneficium contulisti quam universae eius divitiae afferre possent, cum ille auxilio meo egeat tuque me arcessas. Sed mihi etiam gaudium accedit quod pro amico tuo facio; ad te enim venio.

Cura igitur ut mihi conclavia in Deversorio Magno Orientali parentur, ut prope sim; et ita, quaeso, dispone ut cras non nimis sero iuvenem dominam videamus, quia fortasse eadem nocte huc redire debeam. Sin opus erit, post triduum iterum veniam atque diutius manebo, si necesse erit. Interim vale, amice Ioannes.

Van Helsing.

Epistula Doctoris Seward ad Arthurum Holmwood, virum honorabilem

3 SEPTEMBRIS.

Carissime Arthure,—Van Helsing venit atque abiit. Mecum ad Hillinghamiam venit; Lucia autem prudenter effecerat ut mater foris pranderet, itaque soli cum ea fuimus. Van Helsing aegrotam diligentissime examinavit. Mihi relationem mittet, ego autem te certiorem faciam; neque enim per totam examinationem adfui. Vereor ne graviter sollicitus sit, sed dicit se cogitare debere. Cum ei de amicitia nostra atque de fiducia tua in me dixissem, respondit: “Omnia quae tu putas ei dicere debes.”

“Quid ego putem quoque dic, si id divinare potes et si vis. Non, non iocor. Haec res iocus non est; de vita et morte agitur, fortasse de maiore re.” Rogavi quid significaret, nam valde gravis erat. Hoc dixit cum in urbem redieramus et poculum theae ante profectionem Amstelodamum bibebat. Nihil amplius indicare voluit. Noli ei irasci, Arthure; ipsa reticentia ostendit eum tota mente de Lucia cogitare.

Tempore opportuno satis aperte loquetur, certo scias. Dixi igitur me visitationem nostram simpliciter descripturum esse, quasi singularem relationem pro Telegrapho Cotidiano scriberem. Ille quasi non audisset; tantum animadvertit fuliginem Londiniensem non iam tam malam esse quam cum hic discipulus esset. Relationem eius cras accipiam, si omnino fieri poterit; certe litteras habebo.

Nunc de visitatione. Lucia laetior erat quam die quo primum eam vidi, et certe melius spectabat. Aliquid illius mortui palloris qui te tam graviter terruit amiserat, respiratioque normalis erat. Professori suavissima fuit, ut semper omnibus est, atque eum tranquillum facere conata est; tamen videbam miseram puellam magno conatu id agere. Credo Van Helsing quoque vidisse; illum enim sub hirsutis superciliis velocem aspectum animadverti quem olim bene noveram.

Tum de omnibus rebus praeter nos ipsos et morbos tam infinita comitate colloqui coepit ut paulatim ficta Luciae alacritas in veram mutaretur. Deinde, nullo quasi transitu visibili, sermonem leniter ad causam visitationis suae reduxit atque suaviter dixit:

“Carissima iuvenis, maximum mihi gaudium est quod tantopere amaris. Id multum valet, cara mea, etiam si aliud sit quod ego nondum video. Dicunt mihi te animo demissam fuisse et pallore quasi mortuo. Ego eis dico: ‘Phui!’” Digitos versus me crepuit atque perrexit: “Tu autem et ego ostendemus quam errent.”

“Quid ille”—me eodem vultu gestuque monstravit quo olim in schola discipulis me ostenderat, occasione quadam—immo, post illam occasionem—quam mihi numquam oblivioni dare sinit—“de puellis iuvenibus scire potest? Insanos suos habet quibuscum agat, quos ad laetitiam et ad eos qui eos amant reducat. Magnum opus est; et o quanta merces est, cum tantam felicitatem dare possumus!”

“Sed puellae iuvenes! Uxorem non habet neque filiam. Puellae autem iuvenibus se non aperiunt; senibus, mei similibus, aperiunt, qui multos dolores multasque eorum causas noverunt. Itaque, cara mea, eum in hortum mittemus ut sigarellum fumet, dum tu et ego pauca soli colloquimur.” Quid vellet intellexi atque per hortum ambulavi. Paulo post professor ad fenestram venit meque revocavit. Vultu gravis erat, sed dixit: “Diligenter examinavi; nulla causa functionalis est.”

“Tecum consentio multum sanguinis amissum esse; amissum est, sed nunc non amittitur. Status tamen eius nullo modo anaemicus est. Rogavi ut ancillam ad me mittat, ut unam aut duas quaestiones faciam, ne quid forte praeteream. Bene scio quid illa dictura sit. Et tamen causa est; semper causa cuiusque rei est. Domum redire atque cogitare debeo. Tu cotidie telegramma ad me mitte; si causa erit, iterum veniam.”

“Morbus—nam non omnino valere morbus est—me movet; et dulcis illa iuvenis me quoque movet. Ipsa me mirum in modum delectat; et propter eam, etiamsi non propter te neque propter morbum, veniam.”

Ut tibi dixi, ne cum soli essemus quidem quidquam amplius dicere voluit. Itaque nunc, Arthure, omnia scis quae ego scio. Vigilantissime observabo. Spero pauperem patrem tuum recreari. Gravissimum tibi est inter duos homines tam caros distrahi. Scio quid de officio erga patrem sentias, et recte facis quod illi adhaeres; sed, si necesse erit, statim tibi nuntium mittam ut ad Luciam venias. Noli igitur nimis sollicitus esse nisi a me audieris.

Commentarii Doctoris Ioannis Seward

4 SEPTEMBRIS.—Aegrotus zoophagus adhuc nos maxime tenet. Unum tantum furoris impetum habuit, eumque heri tempore insolito. Paulo ante meridiem inquietus fieri coepit. Custos signa noverat atque statim auxilium vocavit. Feliciter viri cursu venerunt atque tempore adfuerunt; ipso meridie tam violentus factus est ut omnium vires ad eum continendum opus essent.

Post circiter quinque minuta paulatim quietior fieri coepit; tandem in melancholiam quandam delapsus est, in qua usque adhuc manet. Custos dicit clamores eius inter paroxysmum vere horrendos fuisse. Cum advenissem, satis negotii habui ceteros aegrotos eius vocibus territos curando. Effectum facile intellego; etiam me sonitus perturbaverunt, quamquam satis procul aberam.

Iam hora cenae in asylo praeteriit; aegrotus tamen in angulo sedet cogitationibus mersus, vultu hebeti, truci, misero, qui aliquid potius significare quam aperte ostendere videtur. Rem prorsus intellegere non possum.

POSTEA.—Altera mutatio. Hora quinta eum visitavi; tam laetus atque contentus esse videbatur quam olim. Muscas capiebat atque edebat; quot autem cepisset, tot notas unguibus in margine ianuae inter mollis tegumenti iugos incidebat. Cum me vidit, ad me venit, de pravo suo modo agendi veniam petiit, atque humillime ac paene serviliter rogavit ut in cubiculum suum reduceretur et libellum annotationum reciperet.

Placuit ei morem gerere. Itaque iam in cubiculo suo est, fenestra aperta. Saccharum theae in limine fenestrae sparsit atque messem sane copiosam muscarum colligit. Nunc eas non edit, sed, sicut olim, in capsa ponit atque iam angulos cubiculi inspicit ut araneam inveniat. Conatus sum efficere ut de proximis diebus loqueretur; quodlibet enim indicium de cogitationibus eius maximo mihi auxilio esset. Sed allici non potuit.

Per unum alterumve momentum tristissimus visus est atque voce remota, quasi sibi potius quam mihi loqueretur, dixit: “Actum est! actum est! Me deseruit. Nulla mihi spes est, nisi ipse rem faciam!” Tum subito ad me conversus vultu firmo dixit: “Doctor, nonne mihi valde benignus eris atque paulo plus sacchari dabis? Credo mihi profuturum.”

“Et muscis?” dixi.

“Ita! Muscae quoque id amant, et ego muscas amo; ergo id amo.” Sunt tamen qui tam parum sapiant ut insanos ratiocinari negent. Duplicem sacchari portionem ei comparavi atque eum reliqui, tam felicem, opinor, quam quemquam in toto mundo. Utinam mentem eius penetrare possem.

MEDIA NOCTE.—Iterum mutatus est. Luciam Westenra visitaveram, quam multo meliorem inveni; modo redieram et ad portam nostram solis occasum spectabam, cum eum rursus ululantem audivi. Cubiculum eius in hac parte domus est, itaque sonum melius quam mane audire poteram.

Durus mihi fuit ille transitus a mirabili fumosa pulchritudine solis super Londinium occidentis, cum ardentibus luminibus, umbris atramento nigris et coloribus miris qui in nubibus sordidis non minus quam in aqua sordida nascuntur, ad frigidam severamque domum meam lapideam, tot miserias spirantes intra se continentem, atque ad cor meum solitarium quod omnia illa ferre debet. Ad eum perveni ipso sole occidente; e fenestra eius discum rubrum deorsum labi vidi.

Quo magis sol descendebat, eo minus ille furiosus fiebat; ipso momento quo sub horizontem abiit, e manibus eum tenentium quasi massa iners in pavimentum delapsus est. Mirum tamen quantam vim mentis recuperandae insani habeant; paucis enim minutis post placidissime surrexit atque circumspicere coepit. Custodibus signo indicavi ne eum tenerent; videre enim cupiebam quid facturus esset.

Recta ad fenestram ivit et micas sacchari foras deiecit; deinde capsam muscarum sumpsit, muscas foras effudit, capsam ipsam abiecit; tum fenestram clausit atque ad lectum rediit ibique consedit. Haec omnia miratus sum; quaesivi igitur: “Nonne muscas amplius servabis?”

“Non,” inquit; “taedet me omnium istarum nugarum!” Sane materia studii mirabilis est. Utinam aliquam mentis eius partem videre possem, aut causam repentini huius furoris. At enim—fortasse aliquid indicii tamen superest, si comperire possumus cur paroxysmi hodie meridie ipso atque sole occidente orti sint. Potestne esse vis quaedam maligna solis certis temporibus quae quasdam naturas afficiat, sicut luna interdum alias afficit? Videbimus.

Telegramma Sewardi, Londinio, ad Van Helsing, Amstelodamum

4 SEPTEMBRIS.
Aegrota hodie adhuc melior.

Telegramma Sewardi, Londinio, ad Van Helsing, Amstelodamum

5 SEPTEMBRIS.
Aegrota multo melior. Bonus appetitus; somno naturali fruitur; bono animo est; color redit.

Telegramma Sewardi, Londinio, ad Van Helsing, Amstelodamum

6 SEPTEMBRIS.
Horrenda in peius mutatio. Statim veni; ne horam quidem amittas. Telegramma ad Holmwood retineo donec te videro.

CAPUT X

EPISTULA DOCTORIS SEWARD AD ARTHURUM HOLMWOOD, VIRUM HONORABILEM

6 SEPTEMBRIS.

Carissime Arthure,—Quae hodie tibi nuntio parum laeta sunt. Lucia hoc mane aliquantum in deterius relapsa est. Unum tamen boni ex hac calamitate ortum est. Domina Westenra, ut par erat, de Lucia sollicita, me de valetudine eius ut medicum consuluit.

Occasione igitur usus ei dixi veterem magistrum meum Van Helsing, medicum clarissimum atque in morbis obscuris singulariter versatum, ad me venturum atque apud me mansurum esse, meque Luciae curam cum illo communicaturum esse. Ita nunc ad eam libere adire atque ab ea discedere poterimus neque matrem eius nimis terrebimus; nam subitus animi ictus mortem ei afferret, quod Luciae, tam infirma valetudine, exitiosum esse posset. Undique difficultatibus premimur, carissime vetus amice; sed, Deo volente, omnes superabimus.

Si quid opus erit, scribam. Nisi igitur a me audieris, scito me nova tantum exspectare. Festinans,

Semper tuus,
Ioannes Seward.

Commentarii Doctoris Ioannis Seward

7 SEPTEMBRIS.—Primum quod Van Helsing me rogavit, ubi in statione ferriviaria Viae Liverpolitanae convenimus, hoc fuit:

“Dixistine aliquid iuveni nostro, amatori eius?”

“Non,” inquam. “Exspectavi donec te vidissem, sicut in telegrammate dixi. Tantum litteras ei scripsi quibus nuntiavi te venturum esse, quod Lucia non tam bene valeret, meque eum certiorem facturum si opus esset.”

“Recte, amice,” inquit, “prorsus recte! Melius est eum nondum scire; fortasse numquam sciet. Id precor; sed, si opus erit, tum omnia sciet. Et, bone amice Ioannes, cave. Tu insanos curas. Omnes autem homines aliqua ex parte insaniunt; et sicut cum insanis tuis prudenter agis, ita cum insanis Dei quoque age—cum reliquo scilicet mundo. Insanis tuis non narras quid facias neque cur

facias; non narras quid sentias. Ita quod scis suo loco condas, ubi maneat, sui similia colligat atque ex se nova pariat.

“Tu et ego ea quae novimus adhuc hic et hic servabimus.” Pectus meum frontemque tetigit, deinde eodem modo se ipsum. “Nunc quidem quaedam mecum ipse reputo. Postea tibi explicabo.”

“Cur non nunc?” rogavi. “Fortasse aliquid proderit; fortasse aliquid certi constituere poterimus.” Constitit meque intuitus dixit:

“Amice Ioannes, cum frumentum iam adolevit, nondum tamen maturum est—dum adhuc matris terrae lacte alitur neque sol aureo colore pingere coepit—agricola spicam carpit, inter asperas manus terit, paleam viridem flatu dissipat atque tibi dicit: ‘Vide! bonum frumentum est; bonam messem suo tempore dabit.’” Quorsum haec pertinerent non videbam et ita ei dixi.

Pro responso aurem meam manu prehendit eamque iocose traxit, sicut olim in schola facere solebat. “Bonus agricola tum hoc tibi dicit quia scit; sed non ante. Neque bonum agricolam videbis frumentum quod sevit effodientem ut inspiciat num crescat. Hoc faciunt pueri qui agriculturam per ludum imitantur, non ii quibus ea totius vitae opus est.

“Iamne vides, amice Ioannes? Frumentum meum sevi; nunc Naturae opus suum agendum est, ut frumentum germinet. Si germinat, aliquid sperare licet; ego autem exspecto donec spica tumescere incipiat.” Subito tacuit, quod me intellegere viderat; deinde gravissime perrexit:

“Semper studiosus diligens fuisti, et liber casuum tuorum semper plenior erat quam ceterorum. Olim discipulus eras; nunc magister es, et spero te a bono illo more non recessisse. Memento, amice, scientiam memoria validiorem esse; rei infirmiori confidere non debemus.

“Etiamsi bonum illum morem non servavisti, hoc tibi dico: casus carissimae nostrae puellae talis esse potest—memento, dico potest—ut nobis aliisque tanti sit momenti ut omnia cetera in altera lance leviora fiant, ut vos dicitis. Quare omnia diligentissime adnota. Nihil tam parvum est ut omittatur. Etiam dubitationes coniecturasque tuas litteris manda. Postea fortasse iuvabit videre quam vere coniectaveris. Ex errore discimus, non ex successu!”

Cum Luciae indicia descripsissem—eadem quidem quae antea, sed iam multo manifestiora—vultum gravissimum induit; nihil tamen dixit. Secum ferebat sacculum multis instrumentis medicamentisque refertum, “horrendam salutaris

nostri artificii supellectilem," ut apparatum artis medicae professoris olim in quadam praelectione appellaverat.

Cum in domum introducti essemus, Domina Westenra nobis occurrit. Sollicita erat, sed multo minus quam exspectaveram. Natura, cum benigna est, etiam morti ipsi remedium quoddam suis ipsius terroribus opposuit. In hoc enim casu, ubi omnis animi commotio mortifera esse potest, ita natura providit ut, nescio qua causa, ea quae ad ipsam non pertinent—etiam horrenda mutatio filiae, quam tantopere amat—animum eius vix attingere videantur.

Simile quiddam accidit cum Natura circa corpus alienum involucrum quoddam materiae sensu carentis efficit, ne partes circumiectae eo contactu laedantur quo aliter laederentur. Quod si natura hunc sui amorem comparavit, cunctandum nobis est antequam quemquam ob vitium nimii sui amoris damnemus; potest enim eius vitii radix altius descendere quam scientia nostra pertingere possit.

Hac morborum animi cognitione usus sum atque statui Dominam Westenra neque apud Luciam adesse neque de morbo eius amplius cogitare debere quam omnino necessarium esset. Sine ulla difficultate consensit, adeo quidem ut rursus Naturae manum pro vita pugnantem agnoscerem. Van Helsing et ego in cubiculum Luciae deducti sumus. Si heri eam videns commotus eram, hodie aspectu eius exhorruisse me fateor.

Mortuae similis erat, pallore quasi creta obducta; rubor etiam e labiis gingivisque recessisse videbatur, ossa faciei exstabant; spiritus eius tam laboriosus erat ut et visu et auditu miserandus esset. Vultus Van Helsing velut marmoreus factus est, superciliaque coierunt donec paene supra nasum tangerent. Lucia immota iacebat neque vires loquendi habere videbatur; itaque aliquamdiu omnes tacebamus.

Tum Van Helsing mihi innuit. Leniter e cubiculo exivimus. Simul ac ianuam clauseramus, per ambulacrum ad proximum conclave, cuius ianua aperta erat, festinavit; me secum intro traxit atque ianuam clausit.

"Deus meus!" inquit. "Horrendum est. Ne momentum quidem terendum est. Solius sanguinis inopia morietur, nisi satis suppetet quo cordis motus rite sustineatur. Statim transfusio sanguinis facienda est. Tu an ego?"

"Iunior sum et robustior, Professor. Ego igitur sanguinem dare debeo."

"Tum statim para te. Sacculum meum afferam. Paratus sum."

Cum eo scalas descendebam, cum ianua vestibuli subito pulsa est. Ubi in aulam pervenimus, ancilla modo ianuam aperuerat, et Arthurus celeriter intrabat. Ad me cucurrit atque sollicita voce susurravit:

“Mi Ioannes, tam anxius fui! Ex epistula tua plura quam scripseras collegi, atque anxius discruciatus sum. Pater meliore valetudine uti coeperat; itaque huc properavi ut ipse viderem. Nonne ille Doctor Van Helsing est? Quam gratus tibi sum, domine, quod venisti!”

Ubi Professor primum eum conspexit, moleste ferebat quod in tanto rerum discrimine interpellaremur; sed cum corporis eius robur ac proceritatem animadvertisset atque iuvenilem illam vim, quae toto ex homine manare videbatur, oculi eius micuerunt. Sine mora, manum porrigens, graviter dixit:

“Domine, opportuno tempore venisti. Tu es amator carissimae nostrae puellae. Male valet, valde, valde male. Immo vero, fili mi, bono animo es!” Arthurus enim subito expalluit atque paene animo deficiens in sellam decidit. “Tu eam adiuvabis. Plus potes quam quisquam viventium, et animus tuus optimum auxilium erit.”

“Quid facere possum?” rauca voce rogavit Arthurus. “Dic mihi, et faciam. Vita mea illius est, et ultimam sanguinis guttam e corpore meo pro ea libenter darem.”

Professori ingenium valde facetum est; et ex veteri consuetudine nonnullum pristini eius leporis vestigium in responso agnovi.

“Iuvenis domine, non tam multum rogo—non ultimam!”

“Quid igitur faciam?” Ignis in oculis eius erat et nares patentes ardore tremebant. Van Helsing umerum eius palma percussit.

“Veni!” inquit. “Vir es; viro autem nunc nobis opus est. Melior es quam ego, melior quam amicus meus Ioannes.” Arthurus obstupefactus eum spectavit; Professor autem benigne rem explicare perrexit:

“Iuvenis domina male habet, valde male. Sanguine eget; sanguinem habere debet aut morietur. Amicus meus Ioannes et ego consilium cepimus; facturi sumus quod transfusionem sanguinis appellamus—sanguinem e venis plenis unius hominis in venas vacuas alterius, quae illo egent, transferimus. Ioannes sanguinem suum daturus erat, quia me iunior est atque robustior”—hic Arthurus manum meam cepit atque tacitus vehementer pressit—“sed nunc tu ades, et melior es quam nos, sive senes sive iuvenes, qui multum in cogitationum mundo laboramus. Nervi nostri non tam quieti sunt, neque sanguis tam purus ac vividus quam tuus!”

Arthurus ad eum conversus dixit: “Si tantum scires quam libenter pro ea morerer, intellegeres—” Vox ei faucibus haesit et tacuit.

“Bone puer!” inquit Van Helsing. “Non multo post laetaberis quod omnia pro ea quam amas fecisti. Veni nunc et tace. Priusquam rem agamus, semel eam osculare; tum autem abibis, et signo meo discedes. Dominae matri ne verbum dicas; scis enim quomodo cum ea res se habeat. Nulla commotio fieri debet; si hoc cognosceret, graviter commoveretur. Veni!”

Omnes in cubiculum Luciae ascendimus. Arthurus iussu extra ianuam mansit. Lucia caput convertit nosque aspexit, sed nihil dixit. Non dormiebat; tantum nimis infirma erat ut loqui conaretur. Oculi soli nobis loquebantur. Van Helsing quaedam e sacculo sumpsit atque in parva mensa, ab oculis eius remota, disposuit. Deinde potionem somniferam miscuit et ad lectum accedens hilari voce dixit:

“Nunc, parva domina, ecce medicamentum tuum. Totum bibe, sicut bona puella. Ecce, te sustollo ut facilius deglutias. Ita.” Enisa est et potionem hausit.

Mirabar quam tarde medicamentum vim suam ostenderet. Hoc ipsum, re vera, quanta esset eius infirmitas indicabat. Mihi certe longissimum tempus visum est, antequam somnus palpebris eius obrepere coepit. Tandem tamen medicamentum valuit, et in profundum somnum incidit. Cum Professor satis perspexisset eam alte dormire, Arthurum in cubiculum vocavit eumque pallium exuere iussit. Tum addidit: “Unum illud parvum osculum accipere potes, dum ego mensam huc affero. Amice Ioannes, adiuva me!” Itaque neuter nostrum aspexit dum ille super eam se inclinabat.

Van Helsing ad me conversus dixit: “Tam iuvenis robustusque est, sanguisque tam purus, ut sanguinem fibrina privare non sit necesse.”

Tum magna celeritate, sed summa cum cura atque ordine, Van Helsing operationem perfecit. Dum sanguis transfunditur, aliquid vitae in genas miserae Luciae redire videbatur; in crescente autem Arthuri pallore laetitia vultus eius plane fulgebat. Paulo post sollicitus fieri coepi, nam sanguinis amissio etiam Arthurum, quamvis validissimum, afficiebat. Tum intellexi quam graviter corpus Luciae exhaustum esset, cum id quod Arthurum tantum ex parte debilitabat eam vix ex parte reficeret.

Professor tamen vultu immoto stabat, horologium manu tenens, oculos modo in aegrotam modo in Arthurum defigens. Cor meum ipsum pulsare audiebam.

Tandem leni voce dixit: “Ne momento quidem moveare. Satis est. Tu Arthurum cura; ego Luciam curabo.”

Ubi omnia confecta sunt, vidi quantum Arthurus debilitatus esset. Vulnus obligavi atque bracchium eius cepi ut eum educerem, cum Van Helsing, ne conversus quidem (videbatur enim etiam tergo videre) dixit:

“Fortis amator, credo, alterum osculum meretur; mox habebit.” Iam confecta transfusione, pulvinum sub aegrotae capite composuit. Dum id faciebat, angusta taenia nigra e panno molli villoso, quam Lucia circa collum semper gestare videtur, fibula vetere adamante ornata, quam sponsus ei dederat, paulum sursum tracta est atque rubram notam in collo patefecit.

Arthurus eam non animadvertit; ego autem sibilantem illum halitum penitus haustum audivi quo Van Helsing interdum animi motum prodit. Tum nihil dixit; ad me tantum conversus est:

“Nunc fortem iuvenem nostrum deduc; vinum Portuense ei da, et paulisper iacere sine. Deinde domum ire atque quiescere debet, multum dormire multumque edere, ut vires propter id quod amori suo largitus est recipiat. Hic manere non debet. Siste! unum momentum. Intellego, domine, te de eventu sollicitum esse. Hoc tamen scito: sanguinis transfusio omni ex parte feliciter cessit. Hoc tempore vitam eius servavisti; domum ire potes animo quieto, sciens factum esse quidquid fieri potuit.

“Ego omnia ei narrabo cum bene valebit; neque minus te amabit propter id quod fecisti. Vale.”

Postquam Arthurus discessit, in cubiculum redii. Lucia leniter dormiebat, sed respiratio validior erat; stragulum moveri videbam dum pectus surgebat. Van Helsing iuxta lectum sedebat eam intentissime contemplans. Taenia nigra rursus rubram notam tegebat. Professorem susurrans rogavi:

“Quid tibi videtur ista nota in collo?”

“Quid tibi videtur?”

“Nondum examinavi,” respondi. Statim taeniam solvi. Supra ipsam venam iugularem externam duo puncta erant, non magna, sed aspectu parum sana. Nullum morbi indicium apparebat; margines tamen albidi attritique videbantur, quasi aliqua re crebro fricati essent. Statim mihi in mentem venit hoc vulnus, si ita appellandum erat, posse causam esse manifestae illius sanguinis amissionis; sed eodem paene momento opinionem abieci, nam fieri non poterat.

Totus lectus sanguine rubro maduisset, si puella tantum amisisset quantum necesse erat ut ante transfusionem in tantum pallorem veniret.

“Bene?” dixit Van Helsing.

“Bene,” inquam, “quid sibi velit prorsus nescio.” Professor surrexit.

“Hac nocte Amstelodamum redire debeo,” inquit. “Libri atque alia ibi sunt quibus egeo. Tu hic tota nocte manebis ne uno quidem momento ab ea oculos avertas.”

“Nutricem adhibeam?” rogavi.

“Nos ipsi optime aegrotam curabimus, tu et ego. Tu tota nocte vigilabis; vide ut bene alatur neque quidquam eam perturbet. Dormire hac nocte non debes. Postea dormire poterimus, tu et ego. Quam primum potero redibo. Tum fortasse incipiemus.”

“Incipiemus?” inquam. “Quid tandem significas?”

“Videbimus!” respondit atque festinans exiit. Momento post rediit, caput intra ianuam immisit, indice monente sublato dixit:

“Memento, tibi commissa est. Si eam reliqueris et quid mali acciderit, postea numquam quiete dormies!”

Commentarii Doctoris Ioannis Seward

(Continuantur.)

8 SEPTEMBRIS.—Tota nocte apud Luciam vigilavi. Medicamentum soporiferum sub vesperum paulatim vim amisit, eaque sua sponte experrecta est. Alia prorsus videbatur quam ante operationem. Animo etiam bono erat et laeta alacritate plena; tamen signa summae virium prostrationis quam passa erat perspicere poteram. Cum Dominae Westenra dixissem Doctorem Van Helsing iussisse me apud eam noctem vigilare, illa consilium vix necessarium putavit, ostendens filiam vires renovatas animosque optimos recepisse. Ego tamen constans fui atque ad longam vigiliam me paravi. Postquam ancilla Luciam ad noctem composuit, ego, cena interea sumpta, intravi atque iuxta lectum consedi. Nihil recusavit, sed quoties oculi nostri concurrerunt grato vultu me respexit.

Post longum tempus in somnum delabi videbatur; sed nisu quodam se collegit atque somnum excussit. Id aliquotiens repetivit, maiore semper conatu, brevioribus tamen subinde intervallis. Manifestum erat eam dormire nolle; itaque rem ipsam statim attigi:

“Dormire non vis?”

“Non; timeo.”

“Dormire times! Cur? Somnus enim beneficium est quod omnes expetimus.”

“Ah, non si mihi similis esses—si somnus tibi horroris praesagium esset!”

“Horroris praesagium! Quid tandem dicis?”

“Nescio; o nescio. Id ipsum tam terribile est. Omnis haec infirmitas mihi in somno accidit; adeo ut ipsam somni cogitationem horream.”

“Sed, cara puella, hac nocte dormire potes. Ego hic te custodio, et tibi spondeo nihil mali eventurum esse.”

“Ah, tibi credere possum!” Occasionem arripui atque dixi: “Promitto me, si ullum mali somnii signum videro, statim te excitaturum esse.”

“Vere? O vere facies? Quam bonus es mihi! Tum dormiam!” Vix haec dixerat cum profundo levaminis suspirio dato retro recubuit atque obdormivit.

Tota nocte iuxta eam vigilavi. Ne semel quidem se movit; sed alte ac placide, quasi vitam salutemque hauriret, continuo dormivit. Labra paulum patebant, pectusque aequis intervallis, velut horologii libramentum, surgebat ac descendebat. Risus levis in vultu erat, manifestumque fuit nullum malum somnium quietem animi eius turbavisse.

Prima luce ancilla venit; Luciam curae eius reliqui atque domum redii, multis enim rebus sollicitabar. Breve telegramma Van Helsing atque Arthuro misi, optimum operationis eventum nuntians. Negotia mea, quae interea cumulata erant, diem totum occupaverunt; iam tenebrae erant cum de aegroto meo zoophago quaerere potui. Bona de eo allata sunt: toto superiore die nocteque quietissimus fuerat.

Dum cenabam, telegramma a Van Helsing Amstelodamo venit, monens ut hac nocte Hillinghamiae essem, quoniam utile esset me prope adesse; ipse hamaxosticho tabellario nocturno proficisci et primo mane ad me venturus esse scribebat.

9 SEPTEMBRIS.—Satis fessus atque confectus eram cum Hillinghamiam perveni. Duabus noctibus vix oculos clauseram, cerebrumque iam illum stuporem sentire incipiebat qui nimiam cerebri defatigationem indicat. Lucia iam surrexerat et hilari animo versabatur. Cum mihi manum dedisset, vultum meum attente aspexit atque dixit:

“Hac nocte tu non vigilabis. Defessus es. Ego plane rursus valeo; vere valeo; et si quis vigilare debet, ego apud te vigilabo.” Ego de re contendere nolui, sed cenatum ivi. Lucia mecum venit; et iucunda eius praesentia recreatus laute

cenavi duoque pocula vini Portuensis optimi bibi. Deinde Lucia me in superius tabulatum duxit atque cubiculum suo proximum ostendit, ubi ignis commode ardebat. “Nunc,” inquit, “hic manebis.

“Hanc ianuam apertam relinquam atque meam quoque. In lectulo hoc recumbere potes; scio enim vos medicos, dum quis aegrotat, vix adduci posse ut ipsi in lectum eatis. Si quid mihi opus erit, clamabo, et statim ad me venies.”

Assentiri coactus sum; usque ad mortem fessus eram neque, etiamsi conatus essem, vigilare potuissem. Itaque, renovata eius promissione se me vocaturam si quid desideraret, in lectulum me proieci et omnium rerum oblitus sum.

Commentarii Luciae Westenra

9 SEPTEMBRIS.—Hac nocte tam felix sum. Tam misere infirma fueram, ut nunc posse cogitare ac moveri mihi idem sit ac solis lumen post diuturnos flatus venti orientalis sub caelo ferreo tandem sentire. Nescio quomodo Arthurus mihi valde, valde propinquus esse videtur. Praesentiam eius quasi calorem circa me sentio. Credo morbum atque infirmitatem hominem sui tantum studiosum facere, oculosque animi et misericordiam in nosmet ipsos convertere; valetudo autem viresque Amori habenas laxant, ut cogitatione sensuque quo velit vagari possit.

Scio certe ubi cogitationes meae sint. Utinam Arthurus sciret! Carissime, carissime, aures tuae, dum dormis, tinnire profecto debent, sicut meae vigilanti. O beatissimam quietem noctis praeteritae! Quam bene dormivi, bono illo ac caro Doctore Seward me custodiente. Et hac nocte dormire non timebo, cum ille prope sit atque uno clamore arcessi possit. Omnibus gratias ago quod tanta in me benignitate utuntur! Deo gratias! Bonam noctem, Arthure.

Commentarii Doctoris Ioannis Seward

10 SEPTEMBRIS.—Manum Professoris capiti meo impositam sensi atque e vestigio experrectus sum. Hoc saltem inter insanos discimus.

“Quomodo se habet aegrota nostra?”

“Bene, cum eam reliqui—immo cum illa me reliquit,” respondi.

“Veni, videamus,” inquit. Simul cubiculum intravimus.

Velum fenestrae demissum erat. Ego leniter illud attollere coepi, dum Van Helsing molli quasi felino gressu ad lectum accessit.

Cum velum sustulissem solque matutinus in cubiculum effusus esset, Professorem submisse spiritum sibilantem trahentem audivi; et quia id ab eo rarissime fieri noveram, dirus quidam metus subito pectus meum pervasit. Cum

ad lectum transirem, ille recessit; exclamatio eius horrenda, “Gott in Himmel!” nullo vultus cruciatu confirmari egebat. Manum sustulit atque ad lectum indicavit; vultus ille ferreus contractus erat et cinereus. Genua mihi tremere coeperunt.

Ibi in lecto, quasi animo defecisset, misera Lucia iacebat, multo horribilius quam umquam antea alba atque exanimis. Ipsa labra albuerant, gingivaeque a dentibus quasi recessisse videbantur, quemadmodum interdum in cadavere post diuturnum morbum cernimus. Van Helsing pedem sustulit quasi ira terram pulsaturus; sed vetus sui imperandi consuetudo eum continuit; pedemque leniter deposuit. “Cito!” inquit. “Vinum ardens affer.” In triclinium cucurri et vas liquoris attuli.

Labra illa misera et alba liquore madefecit; deinde una palmas, carpos, pectus fricare coepimus. Cor eius exploravit atque post aliquot momenta excruciantis exspectationis dixit:

“Nondum serum est. Cor pulsat, quamvis tenuissime. Totum opus nostrum irritum factum est; rursus incipiendum. Iuvenis Arthurus nunc hic non est; hoc tempore te ipsum, amice Ioannes, invocare debeo.” Haec dicens in sacculum manus demiserat atque instrumenta ad transfusionem proferebat; ego iam vestem exueram atque subuculae manicam sursum reieceram. Opiato nunc neque locus neque necessitas erat; itaque sine mora operationem incohavimus.

Aliquanto post—neque mihi breve tempus visum est, nam sanguinem suum effluere sentire, quantumvis libenter detur, horrendum est—Van Helsing digitum monentem sustulit. “Ne moveare,” inquit, “sed vereor ne, viribus redeuntibus, expergiscatur; id autem periculum, o tantum periculum, afferret. Sed cavebo.

“Morphini iniectionem subcutaneam dabo.” Deinde celeriter periteque quod statuerat fecit.

Luciae non male cessit; animi defectio sensim in somnum medicamento inductum transire videbatur. Non sine quadam gloria vidi tenuem colorem in genas labraque pallida furtim redire. Nemo, nisi expertus, scit quid sit sentire sanguinem vitae suae e se haustum in venas mulieris quam amat transire.

Professor me attente observabat. “Satis est,” inquit. “Iam?” reclamavi. “Multo plus ab Arthuro sumpsisti.” Tristi quodam risu respondit:

“Ille amator eius est, sponsus. Tibi opus est, multum opus, pro ea atque pro aliis faciendum; et quod iam datum est sufficit.”

Operatione finita, ille Luciam curavit, ego digito meam incisionem compressi. Dum exspectabam ut ille, cum vacaret, me curaret, recubui, nam languor ac nausea me corripuerant. Paulo post vulnus meum obligavit et deorsum misit ut mihi poculum vini sumerem. Cum cubiculum relinquerem, me secutus est atque paene susurrans dixit:

“Cave ne quid de hac re dicatur. Si iuvenis noster amator subito, sicut antea, advenerit, ne verbum quidem ad eum. Ea res statim et metum et aemulationem in eo excitaret. Hoc fieri non debet. Ita!”

Cum rediissem, me diligenter aspexit atque dixit:

“Haud multum ex hoc detrimenti cepisti. I in cubiculum, super lectulum tuum recumbe atque paulisper quiesce; deinde magnum ientaculum sume et ad me redi.”

Praecepta eius secutus sum, sciebam enim quam recta sapientiaque essent. Quod mei erat officii praestiteram; nunc vires mihi erant conservandae. Valde debilis eram, et ipsa infirmitas aliquid mihi admirationis rerum quae acciderant detraxit. Tamen in lectulo obdormivi, iterum atque iterum mecum reputans quomodo Lucia tam subito in deterius relapsa esset, quomodo tantum sanguinis ex ea auferri potuisset neque ullum usquam signum relinqueretur.

Credo me etiam in somnis mirari perrexisse; sive dormiens sive vigilans, cogitatio semper ad duo illa puncta parva in collo eius redibat atque ad margines eorum laceros atque attritos—quamquam ipsa puncta tam exigua erant.

Lucia multam partem diei dormivit; cum autem experrecta est, satis bene ac robuste se habebat, etsi longe minus quam pridie. Postquam Van Helsing eam inspexit, deambulatum exiit, me custodem relinquens atque severissime praecipiens ne uno quidem momento eam desererem. Vocem eius in atrio audire poteram, viam ad proximum officium telegraphicum quaerentis.

Lucia mecum libere fabulabatur, plane inscia quidquam accidisse. Conatus sum eam delectare atque animum occupare. Cum mater eius ad eam visendam ascendisset, nullam omnino mutationem animadvertisse videbatur, sed mihi grate dixit:

“Tam multa tibi debemus, Doctor Seward, pro omnibus quae fecisti; sed profecto cavendum est ne nimio labore te conficias. Ipse pallidus es. Uxore tibi opus est quae te curare atque aliquantulum fovere possit; ita vero!” Dum loquebatur, Lucia repente rubuit; sed momentum tantum duravit, nam venae

illae miserae exhaustae tam subitum sanguinis impetum in caput diu ferre non poterant. Mox pallor nimius rediit, illaque supplicibus oculis me respexit.

Subrisi, capite adnui, digitumque labiis admovi; illa suspirio dato inter pulvinos recubuit.

Van Helsing post duas fere horas rediit atque mox mihi dixit: “Nunc domum i atque multum ede satisque bibe. Te ipsum validum fac. Ego hac nocte hic maneo et apud parvam dominam ipse vigilabo. Tu et ego hunc casum observare debemus, neque quisquam alius scire debet. Graves causas habeo. Noli, quaeso, de eis quaerere; cogita quidquid voles. Ne ea quidem quae minime verisimilia videantur animo versare dubites. Bonam noctem.”

In atrio duae ancillae ad me accesserunt et rogaverunt num ipsae, vel altera earum, apud Dominam Luciam nocte vigilare possent. Obsecraverunt ut liceret; cum autem dicerem voluntatem Doctoris Van Helsing esse ut aut ille aut ego vigilaremus, paene flentes me rogaverunt ut apud “dominum peregrinum” pro eis intercederem. Tanta earum benevolentia vehementer commotus sum.

Fortasse nunc infirmitas mea me ita commovebat; fortasse quia tanta erga Luciam devotio earum apparebat. Saepe enim similia femineae benignitatis exempla vidi. Domum satis mature redii ut seram cenam sumerem; aegrotos meos circumivi—omnia recte—atque haec scribo dum somnum exspecto. Iam venit.

11 SEPTEMBRIS.—Hac postmeridie Hillinghamiam ivi. Van Helsing laetissimo animo, Luciam autem multo melius valentem, inveni. Paulo post adventum meum magnum involucrum peregre ad Professorem venit. Ille id magna cum gravitate—ficta sane—aperuit atque ingentem fascem florum alborum ostendit.

“Hi tibi sunt, Domina Lucia,” inquit.

“Mihi? O Doctor Van Helsing!”

“Ita, cara mea; sed non ut cum eis ludas. Medicamenta sunt.” Hic Lucia vultum fastidio quodam contorsit. “Ne time; non decocta aut alia specie ingrata devoranda sunt, itaque nasum illum tam venustum sic corrugare non debes; alioquin amico meo Arthuro indicabo quas aerumnas patiaturus sit cum tantam pulchritudinem, quam tam vehementer amat, tam foede distorqueri videat. Aha, parva mea pulchra, ecce nasus ille iterum rectus fit. Medicamentum est, sed nescis quomodo.

“Eos in fenestra tua ponam, pulchram coronam faciam atque collo tuo circumdabo, ut bene dormias. O ita! hi, sicut flos loti, efficiunt ut curarum

obliviscaris. Odor eorum similis est aquis Lethes atque fonti iuventutis quem illi Hispani novarum terrarum expugnatores in Florida quaesiverunt, nec nisi nimis sero reppererunt.”

Dum loquebatur, Lucia flores inspiciebat atque olfaciebat. Nunc autem eos abiecit, partim ridens partim fastidiens:

“O Professor, credo te tantum mecum iocari. Hi flores nihil aliud sunt quam vulgare allium.”

Me mirante, Van Helsing surrexit, vultu severissimo, maxilla ferrea obfirmata et superciliis hirsutis coeuntibus:

“Noli mecum nugari! Numquam iocor! Omnia quae facio gravem atque terribilem causam habent; teque moneo ne mihi obstes. Cave, propter alios saltem, si non propter te ipsam.” Deinde cum miseram Luciam, ut par erat, perterritam videret, mitius perrexit: “O parva domina, cara mea, noli me timere. Tantum pro bono tuo ago; magna enim tibi virtus in his tam vulgaribus floribus est. Vide, ego ipse eos in cubiculo tuo ponam. Coronam quam gestabis ipse faciam.

“Sed tace! Nihil aliis dicendum, qui tam curiosas quaestiones faciunt. Oboediendum est, et silentium pars oboedientiae est; oboedientia autem te robustam atque sanam in bracchia amantia quae te exspectant reducet. Nunc paulisper quieta sede. Veni mecum, amice Ioannes, et adiuvabis me cubiculum allio meo ornare; allium ab Haarlem usque advectum est, ubi amicus meus Vanderpool hanc herbam in tepidariis vitreis toto anno colit. Heri telegramma mittere debui, alioquin hodie hic non essent.”

In cubiculum ivimus, floribus nobiscum latis. Professoris acta sane insolita erant neque in ulla pharmacopoea, de qua umquam audiveram, reperienda. Primum fenestras clausit atque diligenter obfirmavit; deinde, fasciculo florum sumpto, per omnes compages fenestrarum eos fricuit, quasi vellet ut quidquid aeris intraret allii odorem secum ferret.

Postea eodem fasciculo omnem ianuae compagem, tum supra tum infra tum ex utroque latere, tum eodem modo totum focum circumfricuit. Omnia mihi ridicula videbantur; tandem dixi:

“Bene, Professor, scio te semper rationem habere omnium quae facis, sed hoc me prorsus confundit. Bene accidit quod nemo incredulus adest; alioquin diceret te incantamentum efficere quo spiritum malum arceres.”

“Fortasse id ipsum ago,” placide respondit, dum coronam quam Lucia circa collum gestatura erat texere incipiebat.

Deinde exspectavimus dum Lucia ad noctem se componebat. Cum in lecto esset, ipse intravit atque coronam allii collo eius circumdedit. Postrema verba ad eam haec fuerunt:

“Cave ne eam perturbes; etiamsi aer cubiculi gravis tibi videatur, hac nocte neque fenestram neque ianuam aperias.”

“Promitto,” inquit Lucia, “et vobis ambobus mille gratias ago pro tanta erga me benignitate! O quid ego feci ut talibus amicis beata essem?”

Cum a domo in raeda mea conducta discederemus, Van Helsing dixit:

“Hac nocte tandem quiete dormire possum; et somno egeo—duae noctes in itinere actae, dies legendo consumptus, crastini sollicitudo, nox integra insomnis ne semel quidem palpebris clausis. Cras primo mane me arcesses, et simul veniemus ut pulchram dominam nostram videamus, multo robustiorem propter ‘incantamentum’ meum quod feci. Ho! ho!”

Tam certus videbatur ut ego, recordatus me ipsum duabus noctibus antea aeque confisum fuisse atque perniciosum eventum inde secutum, occulto quodam horrore perculsus essem. Fortasse infirmitas mea fecit ut haesitarem amico meo id dicere; eo tamen acrius id sensi, quemadmodum lacrimae nondum effusae acrius urgent.

CAPUT XI

COMMENTARII LUCIAE WESTENRA

12 SEPTEMBRIS.—Quam omnes in me benigni sunt! Carum illum Doctorem Van Helsing valde diligo. Miror quid illi cum his floribus tantae curae fuerit. Me plane perterruit, tanta erat severitas eius. Recte tamen iudicasse videtur, nam iam ex eis solacium capio. Nescio quo modo hac nocte sola esse non reformido, et sine metu dormitum ire possum. Nullum alarum plausum extra fenestram curabo.

O quam terribile certamen mihi his proximis temporibus totiens cum somno fuit; quam acerbus vigiliae dolor, quam acerbus ipsius etiam somni metus, propter ignotos illos terrores quos somnus mihi secum afferre solet! Quam beati sunt ii quorum vita metu ac formidine vacat, quibus somnus nocte quaque velut beneficium advenit neque nisi dulcia somnia affert!

Ecce igitur hac nocte somnum sperans iaceo, qualis Ophelia in fabula, coronis virginalibus floribusque puellaribus strata. Allium antea numquam amavi; hac autem nocte iucundissimum est. Pax quaedam in odore eius inest; iam somnum advenire sentio. Bonam noctem omnibus!

Commentarii Doctoris Ioannis Seward

13 SEPTEMBRIS.—Ad Deversorium Berkeley ivi atque Van Helsing, ut semper, ad tempus paratum inveni. Raeda quam e deversorio arcessi iusseramus exspectabat. Professor sacculum suum sumpsit, quem nunc semper secum fert.

Omnia diligenter adnotanda sunt. Van Helsing et ego hora octava Hillinghamiam pervenimus. Mane amoenissimum erat; solis splendor recensque ille primi autumni vigor quasi naturam ad anni maturitatem pervenisse testabantur. Folia variis iam pulcherrimisque coloribus tingebantur, nondum tamen ex arboribus cadere coeperant. Intrantibus nobis, Domina Westenra e conclavi matutino egrediens occurrit; semper enim mature surgit. Nos amanter salutavit atque dixit:

“Gaudebitis cum audietis Luciam melius se habere. Cara puella adhuc dormit. In cubiculum eius introspexi atque eam vidi, sed non intravi, ne excitarem.” Professor risit atque plane exsultare videbatur. Manus inter se fricans dixit:

“Aha! Recte, ut putabam, causam mali dignovi. Curatio mea proficit.”

Illa autem respondit: “Noli, Doctor, omnem tibi laudem arrogare. Quod Lucia hoc mane melius se habet, aliqua ex parte mihi debetur.”

“Quid ita, domina?” rogavit Professor.

“Nocte praeterita de cara puella sollicita eram atque in cubiculum eius ivi. Alte dormiebat—tam alte ut ne adventu quidem meo excitaretur. Sed aer in cubiculo adeo conclusus ac gravis erat ut vix ferri posset. Illi horrendi flores odore vehementissimo passim dispositi erant, quin etiam sertum eorum circa collum gerebat. Verita sum ne tam gravis odor tam infirmae puellae noceret; itaque flores omnes sustuli fenestramque paulum aperui ut recens aer intraret. Certe, cum eam videritis, valde contenti eritis.”

Inde in conclave suum se recepit, ubi mane ientaculum sumere solebat. Dum loquebatur, vultum Professoris intuebar: sensim pallore cinereo perfundi vidi. Dum misera domina aderat, animi sui compos manere potuerat; sciebat enim quo morbo laboraret quantumque subitus terror noceret. Quin etiam arrisit, ianuam ei apertam tenens dum in conclave suum transiret. Sed simul atque illa e conspectu abiit, me repente ac vehementer arreptum in triclinium traxit atque ianuam clausit.

Tum primum in vita vidi Van Helsing animo frangi. Manus supra caput sustulit velut desperatione mutus; deinde palmas inter se velut auxilii inops percussit; postremo in sellam se demisit et, facie manibus obtecta, magnos siccosque singultus edere coepit, qui ex ipso cordis cruciatu erumpere videbantur. Deinde rursus bracchia sustulit, velut universum mundum imploraret. “Deus! Deus! Deus!” inquit.

“Quid fecimus? quid haec misera commeruit, ut tam graviter undique premamur? Num etiam nunc inter nos versatur Fatum quoddam ex antiquo gentilium mundo demissum, ut talia fieri necesse sit atque hoc modo? Misera mater, nihil sciens atque omnia optimo animo faciens, eo ipso efficit ut filiam corpore simul atque anima perdat; nos autem neque rem ei dicere neque eam monere possumus, alioquin ipsa morietur, tumque ambae morientur. O quam undique premimur! Omnes daemonum potestates in nos conspirant!” Subito in pedes exsiluit.

“Veni,” inquit, “veni; videndum et agendum est. Sive daemones adsunt sive non adsunt, immo etiamsi omnes concurrunt, nihil refert; adversus illum tamen pugnabimus.” Ad ianuam atrii ivit ut sacculum sumeret; una deinde ad Luciae cubiculum ascendimus.

Rursus velum fenestrae sustuli, dum Van Helsing ad lectum accessit. Cum nunc misellam eodem quo antea horrendo pallore cereo suffusam videret, non expavit. Vultus eius severam tristitiam infinitamque misericordiam praeferebat.

"Ut exspectabam," murmuravit, cum illum suum sibilantem spiritum duceret, quo tam multa significare solebat. Sine verbo ianuam clave clausit; deinde in mensula instrumenta alterius transfusionis sanguinis disponere coepit. Ego necessitatem iam pridem agnoveram atque pallium exuere incipiebam, sed ille manu sublata me repressit. "Non!" inquit. "Hodie tu operationem facies; ego sanguinem praebebo. Tu iam debilitatus es." Haec dicens pallium exuit manicamque subuculae revolvit.

Rursus transfusio, rursus medicamentum soporiferum; rursus genas cinereas tenuis color suffudit, respiratioque aequalis facta est, qualis salubrem somnum comitari solet. Hoc tempore ego aegrotam observabam, dum Van Helsing vires reficiebat atque quiescebat.

Paulo post occasionem nactus Dominae Westenra dixit nihil e Luciae cubiculo sine se consulto amovendum esse; flores vi medicamentorum praeditos esse atque eorum odorem haurire ad curationem pertinere. Deinde curam aegrotae totam ipse suscepit, dicens se hac nocte ac proxima vigilaturum atque mihi nuntium missurum quando venire deberem.

Post aliam horam Lucia e somno experrecta est, recenti atque alacri vultu, neque, ut videbatur, horrendo illo discrimine multum debilitata.

Quid tandem haec omnia sibi volunt? Iam mecum quaero num diuturna inter insanos consuetudo me quoque mente labefactare coeperit.

Commentarii Luciae Westenra

17 SEPTEMBRIS.—Quattuor dies totidemque noctes pacis! Adeo vires recipio ut me ipsam vix agnoscam. Tamquam diuturno incubo liberata modo experrecta solis lucem aspiciam et recentem auram matutinam hauriam.

Obscura mihi quasi dimidia memoria manet longorum anxiorumque temporum quibus exspectabam ac timebam; tenebrarum in quibus ne spei quidem dolor aderat qui praesentem aerumnam acriorem faceret; deinde longorum oblivionis intervallorum, tum reditus ad vitam, sicut urinator e magno aquarum pondere ad summam aquam emergit. Ex quo tamen Doctor Van Helsing mecum moratur, omnia illa mala somnia quasi evanuerunt. Sonitus qui antea paene me mente privabant—alarum plausus ad fenestras, voces longinquae quae mihi tamen proximae videbantur, asperi clamores nescio unde venientes meque

nescio quid facere iubentes—omnes cessaverunt. Nunc cubitum eo nullo somni metu; ne vigilare quidem conor. Allium iam paene amare coepi, capsaque allio plena cotidie mihi ab Harlemo mittitur.

Hac nocte Doctor Van Helsing abit, quod unum diem Amstelodami agere debet. Sed custode non egeo; satis valeo ut sola relinqui possim. Deo gratias propter matrem, propter carum Arthurum, propter omnes amicos nostros qui tam benigni fuerunt! Ne mutationem quidem sentire me arbitror; nam nocte praeterita Doctor Van Helsing multam partem temporis in sella dormivit. Bis experrecta eum dormientem vidi; neque tamen rursus obdormire timui, quamquam rami aut vespertiliones aut nescio quid paene irate vitra fenestrae subinde pulsabant.

"PALL MALL GAZETTE", 18 SEPTEMBRIS

LUPUS PROFUGUS

PERICULUM QUOD NUNTIUS NOSTER SUBIIT

COLLOQUIUM CUM CUSTODE HORTORUM ZOOLOGICORUM

Post multas quaestiones et paene totidem repulsas, verbis etiam "Pall Mall Gazette" velut formula quadam magica identidem usurpatis, tandem custodem eius partis Hortorum Zoologicorum in qua lupi servantur reperire potui. Thomas Bilder in una ex casulis intra saepta post domum elephantorum habitat; cum eum inveni, ad refectionem vespertinam consederat.

Thomas et uxor eius homines hospitales sunt, aetate provecti, liberis carentes; et si alios quoque hospites ita excipere solent ut me exceperunt, satis commode profecto vivunt. Custos de re ipsa, quam "negotium" appellabat, loqui noluit donec cena finita omnesque satiati essemus. Tum, mensa sublata fistulaque accensa, dixit:

"Age, domine, nunc roga quod vis. Ignosces quod de rebus artis meae ante cibum loqui nolui. Lupis, thoibus hyaenisque in nostra parte servatis cenam appono antequam eos interrogare incipio."

"Quid vis dicere cum ais te eos interrogare?" rogavi, quo eum ad plura dicenda allicerem.

"Una ratio est eos baculo in caput ferire; altera aures scalpere, cum domini bene nummati puellis suis aliquid spectaculi ostentare volunt. Illam priorem non magnopere recuso—baculo ferire antequam cenam iniciam; sed exspecto dum, ut

ita dicam, vinum Xericum et caffeum suum sumpserint, tum demum aures scalpere conor. At memento," addidit quasi philosophus, "multum nobis cum illis animalibus commune est.

"Ecce tu ad me venisti meque de officio rogas; ego autem tam morosus eram ut, nisi iste aureus semilibralis tuus intervenisset, nullum a me responsum tulisses, etiamsi prius periisses. Quin etiam, cum per ludibrium me rogavisti num vellem te a praefecto petere ut mihi quaestiones facere liceret, nonne, pace tua, dixi ut ad inferos abires?"

"Dixisti."

"Et cum dixisti te me propter verba obscoena delaturum, id erat quasi baculo mihi in caput ferire; sed aureus semilibralis omnia composuit. Pugnare nolui, itaque cibum exspectavi atque, sicut lupi leones tigresque, ululavi. Nunc vero, di te ament, postquam anus mea frustum placentae ad theam mihi ingessit ac thea ipsa me, ut ita dicam, perluit, fistulamque accendi, nunc aures meas quantum vis scalpe: ne fremitum quidem ex me elicies.

"Age, perge interrogationibus. Scio quo tendas: ad illum lupum qui effugit."

"Ita prorsus. Volo sententiam tuam audire. Narra mihi simpliciter quomodo res gesta sit; cum facta cognovero, rogabo quid causam fuisse existimes et quem finem tota res habitura sit."

"Bene, domine. Haec fere tota fabula est. Iste lupus quem Bersicker vocabamus unus erat e tribus lupis cinereis qui e Norvegia ad Jamrachum advecti sunt; nos eos abhinc quattuor annos ab illo emimus. Bellus erat ac bene moratus, neque ullam molestiam memoratu dignam umquam fecit. Eum exire voluisse magis miror quam si id ulla alia bestia hic fecisset. Sed quid facias? lupis, ut mulieribus, fidem habere non licet."

"Noli illum curare, domine!" interpellavit Domina Bilder hilari risu. "Tot annos bestias curavit ut, mehercule, ipse propemodum lupus evaserit! Sed mali nihil in eo est."

"Bene, domine. Heri, duabus fere horis post pastum, primum tumultum audivi. In domo simiarum stramentum pumae iuveni aegrotanti componebam; simul autem atque eiulatus ululatusque audivi, statim exii. Ecce Bersicker quasi insanus vectes furiose petebat, velut exire cuperet. Pauci eo die aderant; prope autem unus tantum vir stabat, procerus, macilentus, naso adunco barbaque acuminata in qua nonnulli pili albi apparebant.

“Vultum durum frigidumque habebat et oculos rubentes; statim mihi displicuit, quia suspicabar eum ipsum bestias irritare. Manus albis tegumentis e corio haedino operuerat; feras mihi digito monstrans ait: ‘Custos, hi lupi re quadam perturbari videntur.’

“‘Fortasse te vident,’ inquam; nam superbiam eius ferre non poteram. Non iratus est, sicut speraveram, sed insolenter subrisit, dentes albos acutosque aperto ore ostendens. ‘O non,’ inquit, ‘me non amarent.’

“‘Immo vero amarent,’ inquam, eum imitans. ‘Hora theae semper unum alterumve os amant quo dentes purgent; tu autem tot ossa in ipso corpore habes ut iis sacculus impleatur.’

“Mira res: simul atque bestiae nos colloquentes viderunt, procubuerunt; cum autem ad Bersicker accessissem, aures sibi, ut solebat, scalpere permisit. Tum iste vir quoque accessit et, di boni, manum intra saeptum misit atque veteris lupi aures ipse demulsit!

“‘Cave,’ inquam. ‘Bersicker ad mordendum promptus est.’

“‘Nihil refert,’ inquit. ‘Talibus assuevi.’

“‘Tu quoque hoc negotium exerces?’ rogo, petasum tollens; nam qui luporum ceterorumque eiusmodi animalium mercaturam facit, custodibus bonus amicus esse solet.

“‘Non,’ inquit, ‘non proprie hoc negotium; sed complures mansuefeci atque familiares habui.’ Tum petasum sustulit tam urbane quam dominus nobilis atque abiit. Vetus Bersicker eum oculis secutus est donec e conspectu excessit; deinde in angulum ivit ibique tota vespera cubuit neque exire voluit.

“Nocte autem praeterita, simul atque luna orta est, omnes hic lupi ululare coeperunt. Nihil erat propter quod ululārent; nemo prope erat, nisi aliquis post hortos in via ad Parcum canem vocare videbatur. Semel atque iterum exii ut inspicerem num omnia salva essent; recte se habebant, atque ululatus cessavit. Paulo ante mediam noctem, priusquam cubitum irem, circumspicere volui; et, mehercule, ubi ad veteris Bersicker caveam perveni, vectes fractos distortosque vidi, caveam autem vacuam. Haec sunt omnia quae certo scio.”

“Viditne quisquam alius aliquid?”

“Unus ex hortulanis nostris eo fere tempore e concentu quodam domum redibat. Ait se canem magnum cinerei coloris per saepes hortorum egredientem vidisse. Ita quidem dicit; ego autem parum fidei tribuo. Si enim vere vidisset, uxori domum reversus ne verbum quidem dixit; demum postquam lupi fuga nota

facta est nosque totam noctem per Parcum Bersicker quaerentes egimus, tum meminisse coepit se aliquid vidisse. Mea sententia concentus ille nimis diu ei in capite haeserat.”

“Nunc, domine Bilder, potesne ullo modo explicare quomodo lupus effugerit?”

“Bene, domine,” inquit modestia quadam suspecta, “credo me posse; sed nescio an tibi ratio placeat.”

“Certe placebit. Si vir qualis tu es, qui bestias usu novit, ne probabilem quidem coniecturam facere potest, quis tandem conabitur?”

“Ergo, domine, sic rem explico: mihi videtur iste lupus effugisse—simpliciter quia exire volebat.”

Ex cachinno quo Thomas uxorque iocum exceperunt intellexi eum iam saepe iactatum esse atque totam explicationem nihil nisi elaboratam ludificationem fuisse. Cum digno Thoma dicacitate contendere non poteram; sed certiorem viam ad animum eius nosse mihi videbar. Itaque dixi:

“Age, domine Bilder, primum illum aureum semilibralem iam meruisti; frater autem eius hic exspectat ut vindicetur, simul atque mihi dixeris quid deinceps futurum putes.”

“Recte, domine,” alacriter inquit. “Ignosces quod te paulum luserim; sed anus hic mihi connivebat, quasi tacite iuberet pergere.”

“Ego vero numquam!” exclamavit anus.

“Sententia mea haec est: iste lupus alicubi delitescit. Hortulanus ille qui tam tarde meminit ait eum ad septentrionem currisse celerius quam equus ire possit; sed ego non credo, quia, ut vides, domine, lupi, sicut canes, non eo modo currunt quo equi; corpus eorum aliter factum est. Lupi pulchrae bestiae sunt in fabulis, et credo, cum gregatim concurrunt aliquidque insectantur quod eos magis timet quam ipsi id, posse strepitum diabolicum facere atque rem quamcumque discerptam devorare.

“Sed, di te ament, in ipsa vita lupus nihil nisi bestia humilis est, boni canis ne dimidiam quidem calliditatem, ne octavam quidem eius audaciae partem habet. Hic noster neque pugnare neque sibi cibum quaerere assuevit; verisimilius est eum alicubi circa Parcum delitescere ac tremere, secum, si omnino cogitat, quaerentem unde ientaculum sit habiturus; aut fortasse in aream aliquam subterraneam delapsus in cella carbonaria latet.

“Euge! quam belle aliqua coqua exsiliet cum in tenebris oculos illius virides sibi relucentes videbit! Si cibum non invenerit, quaerere cogetur, fortasseque tempestive in macellum incidet. Sin minus, et nutrix quaedam cum milite deambulatum abierit infante in vehiculo relicto—tum ne mireris si in proximo censu unus infans desiderabitur. Haec omnia.”

Aureum semilibralem ei porrigebam, cum aliquid subito ad fenestram subsiliens illisum est; Dominus Bilder admiratione hians os paene bis tantum quam antea aperuit.

“Di boni!” inquit. “Ecce vetus Bersicker sua sponte rediit!”

Ad ianuam ivit eamque aperuit, quod mihi prorsus supervacuum videbatur. Semper enim existimavi feram numquam pulchriorem videri quam cum inter me et illam firmissimum aliquod saeptum positum est; quae ipse expertus sum hanc opinionem confirmaverunt, non infregerunt.

Sed nihil consuetudine potentius. Neque Bilder neque uxor eius lupum magis curabant quam ego canem. Ipsa bestia tam quieta morataque erat quam ille lupus qui in fabula Puellae Rubricucullatae, aviae personam simulans, puellae fidem captabat.

Totum spectaculum inenarrabilis mixtura ridiculi ac miserandi fuit. Lupus ille nefarius, qui dimidium diem totam Londinii urbem terrore perculerat puerosque adeo exterruerat ut totis membris contremiscerent, nunc quasi paenitens aderat atque excipiebatur et mulcebatur velut filius prodigus e lupino genere domum reversus. Vetus Bilder eum summa cura ac teneritudine totum exploravit; postquam paenitentem suum examinaverat, dixit:

“Ecce, sciebam miserum veterem in aliquam molestiam venturum; nonne semper dixi? Totum caput vulneratum est atque vitri fragmentis plenum. Evidenter aliquem murum transcendere conatus est. Turpe est hominibus licere muros suos fractis lagenis coronare. Ecce quid inde fiat. Veni, Bersicker.”

Lupum secum duxit atque in caveam clausit, frustum carnis ei dans quod, si copiam spectares, vitulo illi saginato haud indignum erat; deinde abiit ut rem praefecto nuntiaret.

Ego quoque discessi, ut solus hodie de mira illa lupi ex Hortis Zoologicis fuga certa comperta referrem.

Commentarii Doctoris Ioannis Seward

17 SEPTEMBRIS.—Post cenam in studio meo rationes meas ad hunc usque diem conficiebam; propter alia enim multa negotia et crebras ad Luciam profectiones

valde neglectae erant. Subito ianua magno impetu patefacta est, aegrotusque meus irrupit, vultu ira deformato. Obstupui; nam fere inauditum est aegrotum sua sponte in praefecti studium pervenire. Ne momento quidem cunctatus recta in me impetum fecit.

Cultrum mensarium manu tenebat; cum eum periculosum esse viderem, mensam inter nos retinere conatus sum. Ille tamen et celerior et fortior erat; priusquam pedem firmare possem, in me impetum fecit atque sinistrum carpum graviter vulneravit. Prius autem quam iterum feriret, dextra eum ita percussi ut supinus in pavimentum procumberet. Carpus meus largiter sanguinem fundebat, sanguisque in tapete parvam lacunam effecit.

Cum viderem amicum nostrum ad alterum impetum non parari, vulnus mihi obligare coepi, oculis tamen in prostratum hominem caute defixis. Ubi ministri irrupuerunt animumque ad eum convertimus, tam foedum erat spectaculum ut nausea me corriperet. Pronus in pavimento iacebat atque, more canis, sanguinem e carpo meo vulnerato delapsum lingua lambebat.

Facile comprehensus est; et, quod miratus sum, cum ministris placidissime abiit, hoc unum identidem repetens: “Sanguis vita est! Sanguis vita est!”

Hoc tempore sanguinis iacturam ferre minime possum. Nuper iam plus sanguinis amisi quam ut valetudini meae conveniat; praeterea diuturna cura de morbo Luciae ac de horrendis eius vicissitudinibus me quoque conficit. Nimis incitatus sum et viribus fractus; quiete, quiete, quiete egeo. Feliciter Van Helsing me non arcessivit; itaque somnum omittere non debeo. Hac nocte eo carere vix possem.

Telegramma Van Helsing, Antverpia, ad Seward, Carfax

(Ad Carfax in Sussexia missum, cum comitatus non indicatus esset; viginti duabus horis tardius traditum.)

17 SEPTEMBRIS.—Hac nocte Hillinghamiae adesse nullo modo omittas. Si non perpetuo vigilas, saepe visita et vide flores ita positos manere ut dispositi sunt; maximi momenti est; ne omittas. Ubi advenero, quam primum potero ad te veniam.

Commentarii Doctoris Ioannis Seward

18 SEPTEMBRIS.—Iam ad hamaxostichum Londinium petentem proficiscor. Accepto Van Helsing telegrammate, dirus me terror invasit. Tota nox perdita est; experientia autem acerba scio quid una nocte accidere possit. Fieri sane potest ut

omnia recte se habeant; sed quid interea accidere potuerit? Certe horrendum aliquod fatum nobis imminet, siquidem quidquid casu accidere potest conatibus nostris obstat. Cylindrum hoc mecum feram; tum commentarium de Lucia phonographo absolvere potero.

Memorandum a Lucia Westenra relictum

17 SEPTEMBRIS. NOCTE.—Haec scribo atque ita relinquo ut inveniatur, ne quis forte propter me in ullam molestiam incidat. Haec est exacta narratio eorum quae hac nocte acciderunt. Sentio me viribus deficere atque mori, vixque tantum virium habeo ut scribam; tamen scribendum est, etiamsi inter scribendum moriar.

Ut soleo cubitum ivi, diligenter curans ut flores ita ponerentur ut Doctor Van Helsing iusserat; mox obdormivi.

Experrecta sum alarum plausu ad fenestram, qui primum coepit post illam noctem qua per somnum ad rupem Whitbiensem ambulavi Minaque me servavit, quemque nunc tam bene novi. Non timebam; tamen valde optabam ut Doctor Seward in proximo conclavi esset—sicut Doctor Van Helsing eum futurum esse dixerat—ut eum vocare possem. Dormire conata sum, sed frustra. Rediit enim vetus ille somni metus, atque vigilare constitui.

Perverse ipse somnus tum advenire conabatur cum eum nolebam. Itaque, quia sola esse timebam, ianuam aperui atque exclamavi: “Adestne quisquam?” Nemo respondit. Matrem excitare verebar; ianuam igitur rursus clausi. Tum foris in fruticeto ululatum quasi canis audivi, sed ferociorem gravioremque. Ad fenestram ivi atque prospexi; nihil autem videre potui praeter magnum vespertilionem, qui manifeste alis in fenestram identidem impingebat.

Itaque in lectum redii, sed firmiter constitui me non dormituram. Paulo post ianua aperta est et mater intro respexit; cum ex motu meo intellexisset me non dormire, intravit atque iuxta me consedit. Voce etiam solito dulciore mollioreque dixit:

“De te sollicita eram, cara mea, atque veni ut viderem omnia recte esse.”

Verita sum ne frigore afficeretur ibi sedens; rogavi igitur ut mecum intraret ac dormiret. In lectum venit atque iuxta me recubuit; vestem cubicularem non exuit, dixit enim se paulisper tantum mansuram atque deinde in lectum suum redituram. Dum illa in bracchiis meis iacebat egoque vicissim in bracchiis illius, rursus alarum plausus ictusque ad fenestram auditi sunt.

Exterrita est atque aliquantum timuit, exclamans: “Quid est illud?” Eam tranquillare conata sum tandemque potui; quieta iacebat, sed cor eius miserum ac carum adhuc vehementissime pulsare audiebam. Paulo post rursus humilis ululatus in fruticeto sonuit; mox magno fragore fenestra fracta est, vitri fragmenta in pavimentum coniecta sunt. Velum fenestrae vento irruente retro actum est; in hiatu autem vitrorum confractorum caput ingentis lupi cani, macri atque horrendi apparuit.

Mater metu exclamavit atque se erexit et assedit, quidquid auxilio esse posset furiose arripiens. Inter alia sertum florum arripuit quod Doctor Van Helsing me circa collum gestare iusserat, idque a me avulsit. Per unum alterumve momentum erecta sedebat lupum digito monstrans, raucusque quidam horrendus sonus e faucibus eius audiebatur; tum collapsa est, quasi fulmine icta, caputque eius fronti meae allisum me ad momentum vertigine affecit.

Cubiculum omniaque circum me volvi videbantur. Oculos in fenestra defixos tenui; lupus autem caput retraxit, et innumerabilia quasi puncta minuta per fenestram fractam vento inferri visa sunt, circumagique ac volutari velut columna pulveris, qualem in deserto vento illo, quem simum vocant, excitari viatores narrant.

Movere me conata sum, sed velut incantamento quodam constricta eram; corpus autem carae matris miserae, quod iam frigescere videbatur—cor enim carissimum pulsare desierat—me pondere premebat. Deinde aliquamdiu nihil memini.

Tempus mihi longum non visum est, sed valde, valde horrendum, donec rursus ad sensum redii. Alicubi prope campana mortuum nuntians pulsabatur; canes per totam viciniam ululabant; in nostro autem fruticeto, quasi statim foris, luscinia canebat. Dolore, terrore atque infirmitate obruta, vix mei compos eram; tamen cantus lusciniae mihi videbatur quasi vox matris meae mortuae ad me consolandam reversa.

Sonitus etiam ancillas excitaverant; nam strepitum nudorum pedum extra ianuam meam audiebam. Clamavi; intraverunt; ubi autem viderunt quid accidisset et quid super me in lecto iaceret, clamorem sustulerunt. Ventus per fenestram fractam irruit ianuamque cum fragore clausit. Corpus carae matris a me sustulerunt; postquam surrexi, eam in lecto posuerunt linteoque texerunt.

Omnes adeo timidae ac perturbatae erant ut eas iuberem in triclinium ire atque singulas poculum vini sumere. Ianua vento subito aperta rursusque clausa

est. Ancillae exclamaverunt, deinde omnes simul in triclinium ierunt; ego quos flores habebam in pectore carae matris posui. Tum recordata sum quid Doctor Van Helsing dixisset; eos tamen auferre nolui, praesertim cum ancillas mecum vigilaturas crederem.

Mirabar cur ancillae non redirent. Vocavi, sed nullum responsum accepi; itaque in triclinium ivi ut eas quaererem.

Animus concidit cum viderem quid accidisset. Omnes quattuor humi iacebant, graviter respirantes. Lagena vini Xerici dimidia adhuc plena in mensa erat, sed odor acer insolitusque circumferebatur. Male aliquid suspicata lagenam examinavi. Laudanum redolebat; in abaco autem lagenulam qua medicus matris meae uti solet—o, solebat!—vacuam inveni. Quid faciam? quid faciam? Nunc rursus in cubiculo cum matre sum.

Eam relinquere non possum; sola sum praeter ancillas dormientes, quas aliquis medicamento sopivit. Sola cum mortua! Foras ire non audeo; humilem enim lupi ululatum per fenestram fractam audio.

Aer punctis minutis plenus est, quae ventus per fenestram irrumpens circumfert; lumina caerulea languide ardent. Quid faciam? Deus me hac nocte tueatur! Hanc chartam in sinu occultabo, ut eam inveniant qui corpus meum ad funus component. Mater mea carissima abiit! Iam tempus est ut ego quoque eam sequar. Vale, mi care Arthure, si hac nocte non superfuerim. Deus te custodiat, carissime, et Deus mihi auxilietur!

CAPUT XII

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD

18 SEPTEMBRIS.—Raeda confestim Hillinghamiam vectus mature perveni. Raeda apud portam exspectare iussa, solus per aditum arboribus cinctum processi. Leniter pulsavi atque tintinnabulum quam tacissime movi; Luciam enim aut matrem eius excitare verebar, aliquem tantum e famulatu ad ianuam evocare sperans. Cum aliquamdiu nullum responsum venisset, rursus pulsavi ac sonui; nemo respondit.

Ministrorum socordiam exsecratus sum, quod tali hora—iam enim decima erat—in lectis iacerent; itaque iterum, iam impatientius, sonui ac pulsavi, neque tamen responsum ullum. Hactenus ministros solos culpaveram; nunc autem metus quidam horribilis me incessit.

Num hoc desertum silentium alius tantum nexus erat catenae fati, quae circa nos artius artiusque constringi videbatur? Num vere ad domum iam morte occupatam serius quam oportebat adveneram? Sciebam singula morae minuta, immo momenta, Luciae horas periculi afferre posse, si rursus tam horrende in deterius versa esset; itaque domum circumivi, si quo forte aditum invenire possem.

Nullum ingressum reperire potui. Omnes fenestrae omnesque ianuae obseratae ac clave clausae erant; spe frustratus ad porticum redii. Tum crebrum ungularum sonitum equi citato cursu acti audivi. Ad portam substitit; paucis post momentis Van Helsing per aditum ad me cucurrit. Ubi me vidit, anhelans dixit:

“Tu igitur eras, modoque advenisti. Quomodo se habet? Serumne venimus? Telegramma meum non accepisti?”

Quantum potui breviter dilucideque respondi telegramma eius mane demum ad me pervenisse; me ne momentum quidem cunctatum huc venisse; neminem autem in domo ad vocem meam respondere. Ille constitit, petasum levavit, graviterque dixit:

“Tum vereor ne serius venerimus. Fiat voluntas Dei!” Mox solita animi vi statim se collegit atque perrexit: “Veni. Si nullus patet aditus, faciendus est. Nunc omne momentum magni est.”

Ad posticam domus partem ivimus, ubi fenestra coquinae erat. Professor e theca parvam serrulam chirurgicam protulit mihique tradidit, clathros ferreos

fenestrae monstrans. Statim eos aggressus sum atque brevi tres serrando dissecui. Deinde longo tenuique cultro claustrum fenestrae retrorsum impulimus eamque aperuimus. Professorem intus adiuvavi, deinde ipse per fenestram ingressus sum. Nemo in coquina neque in conclavibus ministrorum, quae prope erant, aderat.

Singula conclavia, dum procedebamus, temptavimus; in triclinio autem, radiis per clausas fenestrarum tabulas languide immissis vix illustrato, quattuor ancillas humi iacentes invenimus. Non erat cur mortuas crederemus; stertor enim earum atque acer laudani odor satis ostendebant quid accidisset. Van Helsing et ego inter nos aspeximus; abeuntes ille dixit: “Has postea curabimus.” Tum ad cubiculum Luciae ascendimus.

Ad ianuam momentum alterumve constitimus ut auscultaremus; nullus tamen sonus audiebatur. Pallidi, trementibus manibus, ianuam lente aperuimus atque intravimus.

Quomodo dicam quod vidimus? Duae mulieres in lecto iacebant, Lucia et mater eius. Haec interius iacebat, linteo albo tecta, cuius ora vento per fenestram fractam incidente reiecta erat, ita ut vultus contractus pallidusque, in quo terror velut fixus manebat, pateret. Iuxta eam Lucia iacebat, vultu etiam pallidiore magisque contracto.

Flores qui circa collum eius fuerant in pectore matris invenimus; ipsius autem collum nudum erat, duo illa parva vulnera ostendens quae antea animadvertimus, nunc horrende albida atque lacerata. Professor sine verbo super lectum se inclinavit, capite paene pectus miserae Luciae tangens; tum subito caput, quasi qui auscultet, convertit, pedibusque prosiliens mihi exclamavit:

“Nondum serum est! Cito, cito! Vinum ardens affer!”

Deorsum evolavi cumque eo redii, prius tamen diligenter odoravi gustavique, ne id quoque medicatum esset, sicut lagena vini Xerici quam in mensa inveneram. Ancillae adhuc respirabant, sed iam inquietius; vim narcotici languescere suspicatus sum. Non substiti ut certior fierem, sed ad Van Helsing redii. Ille, sicut antea, vinum ardens labris, gingivis, carpis, palmisque Luciae infricuit. Tum mihi dixit:

“Hoc facere possum; plus nunc non possum. Tu eas ancillas excita. Linteo udo faciem earum percute, atque fortiter. Iube ignem accendi, aquam calefieri,

balneum calidum parari. Misera haec paene tam frigida est quam illa quae iuxta iacet. Prius calefacienda est quam quidquam amplius facere possimus.”

Statim ivi atque tres mulieres haud difficulter excitavi. Quarta puella admodum iuvenis erat, quam medicamentum evidenter vehementius affecerat; eam igitur in toro deposui ac dormire sivi. Ceterae primo stupidae erant; ubi autem memoria rediit, vehementer flere ac singultire coeperunt. Ego tamen severe egi neque loqui eas permisi. Dixi unam vitam periisse plus satis esse; si cunctarentur, Luciae quoque mortem ipsas allaturas.

Ita flentes singultantesque, vix dimidio vestitae ut erant, ad munera sua redierunt ignemque atque aquam paraverunt. Feliciter ignis coquinae fornacisque aquariae adhuc ardebat, neque aqua calida deerat. Balneum paravimus Luciamque, qualis erat, extulimus atque in eo collocavimus. Dum artus eius frictione calefacimus, ianua principalis pulsata est. Una ancillarum cucurrit, vestimenta quaedam festinanter induit, atque ianuam aperuit.

Mox rediit nobisque susurravit virum quendam adesse qui nuntium a Domino Holmwood attulisset. Iussi ei responderi ut exspectaret, quod neminem nunc recipere possemus. Illa abiit ut responsum ferret; ego autem opere nostro totus occupatus hominem illum prorsus oblitus sum.

Numquam in omni usu meo Professorem tanto tamque inexorabili studio laborantem vidi. Sciebam—sicut et ipse sciebat—nos cum ipsa morte comminus certare; brevi quietis intervallo id ei dixi. Ille respondit verbis quae tum non intellexi, vultu autem omnium quos umquam videram severissimo:

“Si hoc tantum esset, hoc loco desisterem eamque placide exstingui sinerem; nullam enim in futura eius vita lucis spem perspicio.” Deinde, si fieri potuit, renovata etiam rabidiorique industria labori incubuit.

Paulo post ambo sentire coepimus calorem iam vim suam exercere. Cor Luciae per stethoscopium paulo clarius pulsabat, pulmonum quoque motus iam percipi poterat. Vultus Van Helsing prope exhilaratus est; dum eam e balneo tollimus linteoque calido involutam exsiccamus, mihi dixit:

“Primum lucrum nostrum est! Rex in scaccis premitur!”

Luciam in aliud conclave iam paratum transtulimus, in lecto collocavimus, paucasque vini ardentis guttas in fauces eius infudimus. Animadverti Van Helsing molle sericum sudarium circa collum eius ligare. Adhuc sensu carebat, neque minus graviter—immo fortasse gravius—quam umquam antea se habebat.

Van Helsing unam ancillam accivit iussitque apud Luciam manere neque oculos ab aegrota removere donec rediremus; deinde signo me e cubiculo evocavit.

“Deliberandum est quid agamus,” inquit dum scalas descendimus. In atrio ianuam triclinii aperuit; ingressi sumus, ipseque post nos diligenter clausit. Tabulae fenestrarum apertae erant, vela autem iam demissa, eo more funebri quem mulieres Britannicae humilioris ordinis tam religiose servant. Obscurum igitur erat conclave, sed satis adhuc luminis ad rem nostram supererat.

Severitas Van Helsing quadam perplexitate mitigata videbatur. Nescio qua cogitatione torqueri videbatur; paulisper igitur tacitus exspectavi, donec ille dixit:

“Quid nunc faciemus? Unde auxilium petemus? Alia transfusio sanguinis, eaque mox, necessaria est; alioqui de miserae puellae vita ne per horam quidem sperare poterimus. Tu iam exhaustus es; ego quoque exhaustus sum. Istis mulieribus confidere vereor, etiamsi venas praebere auderent. Quem inveniemus qui venas pro ea aperiat?”

“Quidni ego?”

Vox e toro in altera conclavis parte posito venit; cognita illa Quincii Morris vox cor meum solacio laetitiaque perfudit. Van Helsing ad primum sonum iratus expavit; mox tamen vultus remissus est oculique laetitia micuerunt, cum ego “Quinci Morris!” exclamans manibus porrectis ad eum cucurri.

“Quid te huc attulit?” clamavi dum manus iungimus.

“Arthuri causa, opinor.”

Telegramma mihi porrexit:

“TRIDUUM EST EX QUO NIHIL A SEWARD AUDIVI, SUMME SOLLICITUS. DISCEDERE NON POSSUM. PATER EODEM STATU. NUNTIA MIHI QUOMODO LUCIA SE HABEAT. NE CUNCTERIS.—HOLMWOOD.”

“Tempore, opinor, ipso adveni. Scis nihil opus esse nisi ut dicas quid faciendum sit.”

Van Helsing magnis passibus accessit, manum eius cepit, eumque oculis defixis intuens dixit:

“Mulieri periclitanti nullum in terris remedium sanguine viri fortis praestantius est. Vir es, neque de eo dubitari potest. Age, diabolus contra nos quantum potest laboret; Deus tamen, cum viris opus est, viros nobis mittit.”

Rursus illam horrendam operationem peregimus. Singula recensere animus non fert. Lucia gravissimo animi corporisque discrimine concussa erat, quod eam

multo magis quam priora debilitaverat; quamquam enim multus sanguis in venas eius transfusus erat, corpus curationi minus bene quam superioribus vicibus respondebat. Reditus eius ad vitam horrendus et visu et auditu erat. Nihilominus cordis pulmonumque actio melior facta est; Van Helsing autem, sicut antea, morphini iniectionem subcutaneam fecit bono cum effectu.

Defectio animi in profundum somnum transiit. Professor apud eam mansit, dum ego cum Quincio Morris deorsum ivi atque unam ancillam misi quae alteri ex aurigis exspectantibus pretium solveret. Quincium, post poculum vini, recubantem reliqui coquumque iussi bonum ientaculum parare. Tum cogitatio quaedam mihi incidit, atque ad conclave ubi Lucia nunc iacebat redii. Tacite ingressus Van Helsing inveni unum alterumve folium chartae manu tenentem.

Evidenter legerat, nunc autem fronte manu sustentata sedens rem secum reputabat. Vultu graviter contentus videbatur, velut qui iam dubitationem omnem exuisset. Chartam mihi tradidit hoc tantum dicens: “E sinu Luciae excidit cum eam ad balneum portaremus.”

Lecta charta, Professorem tacitus intuebar; mox post pausam rogavi: “Per Deum immortalem, quid haec omnia sibi volunt? Insana erat, aut est? aut quale hoc horribile periculum est?” Adeo confusus eram ut nihil amplius dicere scirem. Van Helsing manum porrexit chartamque recepit dicens:

“Nunc de hoc noli sollicitari. In praesentia obliviscere. Suo tempore omnia scies atque intelleges; sed postea. Nunc autem quid illud est quod mihi dicturus venisti?” His verbis ad praesentia revocatus animum statim collegi.

“De testimonio mortis loqui veni. Nisi rite prudenterque agimus, publica coronatoris inquisitio institui potest, atque illa charta in medium proferenda erit. Spero nos inquisitione carere posse; nam si fiat, misera Lucia, nisi quid aliud eam prius interfecerit, certe eo ictu morietur. Ego scio, tu scis, scit etiam alter medicus qui eam curavit Dominam Westenra cordis morbo laboravisse; possumus igitur testimonium dare eam eo morbo mortuam esse.

“Testimonium statim conficiamus; ego ipse ad tabularium civile illud deferam, deinde ad libitinarium ibo.”

“Bene, o amice Ioannes! Praeclare excogitasti! Profecto Lucia, si infelix est propter hostes qui eam circumstant, felicissima certe est amicis qui eam diligunt. Unus, duo, tres—omnes pro ea venas aperuerunt, atque etiam senex unus. Ah, ita, amice Ioannes; novi, non caecus sum! Eo ipso te magis diligo. Nunc abi.”

In aula Quincio Morris occurri, telegramma Arthuro destinatum manu tenenti, quo nuntiabatur Dominam Westenra mortuam esse, Luciam quoque aegrotavisse sed iam melius se habere, Van Helsing autem et me apud eam adesse. Dixi quo irem; ille me statim ire iussit, sed abeunti addidit:

“Cum redieris, Ioannes, licebitne mihi duo verba tecum secreto facere?” Capite annui atque exii. Sine ulla difficultate mortem apud tabularium publice professus sum; cum libitinario loci constitui ut vesperi veniret, corpus ad loculum faciendum metiretur ceteraque ordinaret.

Cum redii, Quincius me exspectabat. Dixi me, ubi primum de statu Luciae certior factus essem, ad eum venturum; statimque ad cubiculum eius ascendi. Adhuc dormiebat; Professor autem ne loco quidem suo iuxta eam motus videbatur. Cum digitum ad labra admoveret, intellexi eum sperare eam mox experrecturam atque naturam antevertere nolle.

Itaque ad Quincium descendi eumque in conclave ientaculo destinatum duxi, ubi vela fenestrarum non demissa erant, itaque locus ceteris paulo hilarior, vel potius minus tristis, videbatur. Ubi soli fuimus, mihi dixit:

“Ioannes Seward, nolo me ingerere quo ius mihi non est; sed haec res communis non est. Scis me puellam illam amavisse atque uxorem ducere voluisse; quamquam id iam praeteriit, non possum quin de ea adhuc sollicitus sim. Quid illi mali est? Batavus—bonus ille senex est, id video—tum cum vos duo in conclave intravistis dixit aliam transfusionem sanguinis necessariam esse, te autem et ipsum exhaustos esse.

“Scio quidem vos medicos inter vos secreto consulere, neque hominem exspectare oportere ut ea cognoscat quae clam deliberatis. Sed hoc commune negotium non est; quidquid autem rei est, partes meas egi. Nonne ita est?”

“Ita est,” inquam; ille perrexit:

“Conicio te et Van Helsing iam antea fecisse quod ego hodie feci. Nonne ita est?”

“Ita est.”

“Et Arthurum quoque, credo, in eadem re fuisse. Quattuor abhinc diebus eum domi suae vidi; mirum quantum mutatus erat. Numquam quidquam tam celeriter concidisse vidi ex quo in Pampis equa mihi carissima una nocte concidit. Unus ex illis magnis vespertilionibus quos vampyros appellant noctu eam invaserat; cum bestia se explevisset venaque aperta mansisset, tantum sanguinis amiserat ut stare non posset; itaque iacentem glande conficere coactus sum.

“Ioannes, si sine fide violanda dicere potes, Arthurus primus fuit, nonne?” Dum loquebatur, miser summe anxius videbatur. Suspenso animo cruciabatur propter mulierem quam amabat, et summa ignorantia horrendi mysterii quo illa circumdari videbatur dolorem augebat. Cor eius quasi sanguinem fundebat; omni eius virilitate—illa vero singulari ac prope regia—opus erat, ne animo frangeretur.

Antequam responderem paulisper haesitavi; sentiebam enim nihil prodendum esse quod Professor celari vellet. Sed iam tam multa sciebat, tam multa recte coniecerat, ut causa nulla videretur cur non responderem. Itaque eadem formula dixi: “Ita est.”

“Et quamdiu hoc fit?”

“Decem fere dies.”

“Decem dies! Tum, Ioannes Seward, misera illa formosa puella quam omnes amamus intra hoc tempus sanguinem quattuor virorum robustorum in venas accepit. Deus bone! Ne totum quidem corpus eius tantum sanguinis capere posset.” Tum ad me propius accessit atque feroci semisusurro dixit: “Quid illum sanguinem exhausit?”

Caput movi. “Hoc,” inquam, “ipsa crux est. Van Helsing paene furit quod causam non inveniat; ego plane quid agam nescio. Ne coniecturam quidem facere possum. Parvae quaedam res identidem acciderunt quae omnia consilia nostra de Lucia diligenter custodienda irrita fecerunt. Sed iterum non accidet. Hic manebimus donec aut bene aut male actum erit.” Quincius manum porrexit. “Me quoque in numero pone,” inquit. “Tu et Batavus dicite quid agendum sit; faciam.”

Cum sero postmeridiano experrecta est, primum Lucia manum in sinum misit atque, quod miratus sum, chartam protulit quam Van Helsing mihi legendam tradiderat. Cautus Professor eam quo loco exciderat reposuerat, ne experrecta, si chartam deesse animadvertisset, perturbaretur. Deinde oculi eius in Van Helsing, mox in me inciderunt, atque laetitia micuerunt. Tum circum cubiculum respexit; ubi agnovit quo loco esset, contremuit, magno clamore edito tenues miserasque manus pallido vultui admovit.

Uterque intelleximus quid hoc significaret—eam mortem matris plene intellexisse. Quare omni ope eam consolari conati sumus. Misericordia nostra sine dubio aliquid levamenti attulit; animo tamen penitus fracta erat, diuque tacite atque infirme flebat. Diximus alterum nostrum aut utrumque perpetuo apud eam mansurum esse; hoc eam aliquantum consolari visum est. Sub

crepusculum in levem somnum delapsa est. Tum res valde mira accidit. Adhuc dormiens chartam e sinu sumpsit eamque in duas partes rupit.

Van Helsing propius accessit fragmentaque sustulit. Illa tamen motum discindendi perrexit, quasi materia adhuc in manibus esset; tandem manus sustulit aperuitque velut fragmenta spargeret. Van Helsing mirari visus est; supercilia cogitatione coierunt, nihil tamen dixit.

19 SEPTEMBRIS.—Tota nocte superiore interruptis somnis dormivit, semper somnum reformidans; quotiens autem expergiscebatur, aliquanto infirmior videbatur. Professor et ego alter alteri in vigiliis successimus, neque eam uno momento sine custode reliquimus. Quincius Morris nihil de consilio suo dixit; sciebam tamen eum totam noctem circa domum ultro citroque circuisse.

Ubi dies illuxit, acre lumen quantum virium misera Lucia amisisset palam ostendit. Vix caput movere poterat; paululum alimenti quod sumere potuit nullum ei commodum afferre videbatur. Interdum dormiebat; Van Helsing autem et ego differentiam inter dormientem et vigilantem ambo animadvertimus.

Dormiens robustior videbatur, quamquam vultu magis emaciato, et spiritus mitior erat; os apertum pallidas gingivas a dentibus retractas ostendebat, unde dentes revera longiores acutioresque quam soliti videbantur. Ubi expergiscebatur, mollities oculorum totam faciem mutabat; ipsa sibi rursus similis videbatur, quamvis morti iam proxima. Postmeridiano tempore Arthurum petiit; telegramma igitur ad eum misimus. Quincius ad stationem abiit ei obviam.

Cum advenit, hora paene sexta erat; sol pleno calidoque splendore occidebat, lumenque rubrum per fenestram infusum pallidis genis colorem aliquem dabat. Ubi eam vidit, Arthurus animi motu quasi suffocatus est; nemo nostrum loqui potuit. Interea saepius saepiusque somnus, sive ille torpor qui somni speciem praebebat, eam occupabat, ita ut intervalla quibus colloqui licebat breviarentur.

Arthuri tamen praesentia quasi stimulum praebuit. Paululum se collegit Lucia, atque hilarius cum eo locuta est quam ex quo adveneramus umquam. Ille quoque animum confirmavit atque quam laetissime potuit respondit, ut omnia, quantum per res liceret, quam aequissime ferrentur.

Iam prope hora prima post mediam noctem est; Arthurus et Van Helsing apud eam sedent. Ego intra quartam horae partem eos relevabo; haec autem in phonographum Luciae dicto. Usque ad horam sextam illi conabuntur quiescere. Vereor ne crastinus dies vigiliis nostris finem imponat; ictus enim nimius fuit, neque misera puella vires recipere potest. Deus omnibus nobis adsit.

Epistula Minae Harker ad Luciam Westenra

(Ab ea non aperta.)

17 SEPTEMBRIS.

Carissima Lucia,—Saeculum mihi paene praeterisse videtur ex quo aut tu mihi aut ego tibi scripsi. Scio te omnibus meis culpis veniam daturam, ubi totum nuntiorum meorum fasciculum legeris. Age, maritum meum salvum recepi; cum Exoniam pervenissemus, raeda nos exspectabat, atque in ea Dominus Hawkins, quamquam podagrae impetu laborabat. Nos in domum suam duxit, ubi conclavia nobis omnibus commoda atque iucunda parata erant; simul cenavimus. Post cenam Dominus Hawkins dixit:

"'Carissimi mei, salutem vestram prosperitatemque bibere volo; omniaque bona vos ambos sequantur. Utrumque vestrum a pueritia novi, atque cum amore gaudioque vidi adolescere. Nunc volo ut domum vestram hic apud me habeatis. Nulla mihi iam soboles superest; omnes mihi erepti sunt, atque testamento omnia vobis relinquo.' Flevi, cara Lucia, dum Ionathas et senex ille manus iungunt. Vesper nobis felicissimus, felicissimus fuit.

"Ita nunc in pulcherrima hac antiqua domo consedimus. Ex cubiculo meo atque ex conclavi familiari magnas ulmos circa cathedralem ecclesiam videre possum, truncis ingentibus nigris contra vetustam flavam templi saxorum faciem eminentibus; super caput autem corvos frugilegos tota die crocitantes, garrientes, quasi res suas invicem referentes audio, more corvorum—et hominum. Ego, ut facile intellegis, tota domui ordinandae curandaeque me dedi. Ionathas et Dominus Hawkins per totum diem negotiis occupantur; nunc enim, cum Ionathas socius factus sit, Dominus Hawkins vult eum de singulis clientibus edocere.

"Quomodo cara mater tua se habet? Utinam mihi liceret intra paucos dies Londinium excurrere ut te viderem; nondum tamen audeo, tot rebus umeris meis impositis, atque Ionathas adhuc curandus est. Paulatim rursus carnem colligit, sed diuturno morbo horrende debilitatus erat. Etiam nunc interdum subito e somno exsilit atque tremefactus expergiscitur, donec eum blanditiis ad solitam animi quietem reducam.

"Deo tamen gratias, hi casus diebus procedentibus rariores fiunt, atque aliquando, spero, prorsus evanescent. Nunc, cum mea tibi narraverim, tua rogem. Quando nubetis, ubi, quis sacra nuptialia peraget, qua veste uteris, publicane an privata erit caerimonia? Omnia mihi narra, cara; omnia de omnibus rebus. Quidquid tibi cordi est, mihi quoque carissimum erit.

“Ionathas iubet me ‘officium observantissimum’ suum tibi mittere; sed hoc, opinor, a iuniore socio tam gravis societatis Hawkins & Harker satis non est. Itaque, quoniam tu me amas, ille me amat, ego autem te omnibus modis ac temporibus verbi amo, pro illo simpliciter ‘amorem’ mitto. Vale, carissima Lucia, omniaque bona tibi contingant.

“TUA

MINA HARKER.”

Relatio Patricii Hennessey, M.D., M.R.C.S., L.K.Q.C.P.I., etc., etc., ad Ioannem Seward, M.D.

20 SEPTEMBRIS.

Carissime Domine,—Ex voluntate tua relationem mitto de statu omnium rerum curae meae commissarum.... De aegroto autem Renfield plura dicenda sunt. Rursus furoris impetum habuit qui exitum horribilem habere poterat, sed feliciter sine ullo malo eventu finitus est. Hodie postmeridiano tempore plaustrum baiulorum cum duobus viris ad domum vacuam venit cuius horti nostris adiacent—domum, ut meministi, ad quam aegrotus bis effugit.

Viri ad portam nostram substiterunt ut a ianitore viam rogarent, quippe qui loci ignari essent. Ego ipse, post prandium fumans, e fenestra studii prospiciebam atque unum ex eis ad domum accedere vidi. Cum praeter fenestram cubiculi Renfield transiret, aegrotus intus eum maledictis incessere coepit, omniaque turpissima quae lingua proferre poterat in eum coniecit.

Vir, qui satis honestus videbatur, hoc tantum respondit ut eum, “mendicum spurcae linguae,” tacere iuberet; noster autem statim eum accusavit quod se spoliare atque occidere vellet, dixitque se illum impediturum etiamsi propterea suspendendus esset.

Fenestram aperui atque viro signo indicavi ne eum curaret. Ille, postquam locum circumspexit intellexitque in quale aedificium incidisset, hoc tantum dixit: “Di te servent, domine; ego certe non curarem quid mihi diceretur in damnata ista domo insanorum. Vestri me miseret—tui scilicet et domini—qui cum tali fera sub eodem tecto habitare cogimini.” Tum satis comiter viam rogavit; ego portam domus vacuae indicavi. Abiit, nostro aegroto minas, maledicta, convicia post eum iaciente. Descendi ut, si possem, causam tantae irae reperirem, cum alioqui satis bene se gerere soleat neque, exceptis violentiae accessionibus, umquam tale quid fecerit.

Mirum dictu, eum plane compositum atque humanissimo animo inveni. Conatus sum de re modo gesta eum in sermonem inducere; ille autem placide quaerebat quid sibi vellem, adeo ut paene crederem eum totius rei prorsus immemorem esse. Doleo tamen dicere hoc nihil nisi aliud calliditatis eius exemplum fuisse; intra dimidiam enim horam rursus de eo audivi. Tum per fenestram cubiculi eruperat atque per aditum currebat.

Ministros clamavi ut me sequerentur, ipseque post eum cucurri, veritus ne malum aliquod moliretur. Metus meus iustus fuit, ubi idem plaustrum quod antea transierat rursus per viam descendere vidi, magnas quasdam arcas ligneas vehens. Viri frontes tergebant, vultu rubentes quasi gravissimo labore confecti. Priusquam ad eum pervenire possem, aegrotus in eos irruit, unum e plaustro detraxit, caputque eius humi identidem illidere coepit.

Nisi eo ipso momento eum comprehendere potuissem, credo eum hominem illic statim necaturum fuisse. Alter de plaustro desiluit atque manubrio gravis flagelli caput eius percussit. Ictus terribilis fuit; ille tamen nihil curare visus est, sed hunc quoque corripuit atque contra nos tres ita luctatus est ut nos quasi catulos felium huc illuc traheret. Scis me nullo modo levem esse; alii quoque duo viri robustissimi erant.

Primo tacitus pugnabat; cum autem paulatim eum vinceremus ministrique camisam coercitoriam induerent, clamare coepit: “Consilia eorum irrita faciam! Non me spoliabunt! non paulatim interficient! Pro Domino et Magistro meo pugnabo!” aliaque eiusdem generis multa confusa. Summo labore in domum reductus est atque in cella mollibus parietibus tecta collocatus. Uni ex ministris, Hardy nomine, digitus fractus est; quem tamen reposui et obligavi, atque ille bene se habet.

Duo baiuli primo magna voce de actionibus damni sarciendi minabantur atque omnia legis supplicia nobis ingesturos pollicebantur. Minarum tamen erat admixta quaedam quasi excusatio, quod duo viri a debili insano superati essent. Dicebant, nisi vires eorum magnis illis arcis portandis atque in plaustrum attollendis consumptae essent, brevi negotio eum domituros fuisse.

Alteram cladis causam dicebant incredibilem sitim, quam pulverulentum opus eis intulerat, simulque queri coeperunt quam longe ab opere suo quaelibet taberna abesset.

Mentem eorum plane intellexi. Itaque post validum poculum potionis spirituosae aqua mixtae—immo post plura eiusdem—atque singulis aureo

nummo librae unius dato, iniuriam aequiore animo ferre coeperunt iuraveruntque se cotidie etiam peiorem insanum libenter conventuros, si ea occasione tam “egregium sodalem” quam hunc epistulae auctorem convenire liceret. Nomina habitationesque eorum scripsi, si forte postea his rebus opus esset.

Haec sunt: Jack Smollet, Dudding's Rents, King George's Road, Great Walworth; Thomas Snelling, Peter Parley's Row, Guide Court, Bethnal Green. Uterque apud Harris & Sons, societatem rerum transferendarum ac transportandarum, Orange Master's Yard, Soho, operam dat.

Quaecumque hic memoratu digna acciderint, statim tibi referam; si quid magni momenti acciderit, continuo telegramma mittam.

Vale, care Domine.
Tui fidelissimus,
PATRICIUS HENNESSEY.

Epistula Minae Harker ad Luciam Westenra

(Ab ea non aperta.)
18 SEPTEMBRIS.

Carissima Lucia,—Gravissimus dolor nobis accidit. Dominus Hawkins subito mortuus est. Alii fortasse non putabunt id nobis tam acerbum esse; sed uterque eum adeo diligere didiceramus ut patrem amisisse vere videamur. Ego neque patrem neque matrem umquam novi; itaque mors cari illius senis me gravissimo dolore affecit. Ionathas dolore vehementer affectus est.

Non solum illum bonum carumque virum luget qui tota vita sibi favit, extremo autem tempore quasi filium suum tractavit atque tantas divitias reliquit quae nobis, modeste educatis, ipsa avaritiae somnia superare videantur; alia quoque causa Ionatham perturbat. Dicit tantum negotiorum onus humeris impositum animum suum perturbare. De se ipso dubitare incipit. Ego eum erigere conor; fides mea in illum efficit ut ipse quoque sibi magis credat.

Sed hic maxime gravis ille animi ictus quem accepit vim suam ostendit. O quam indignum est naturam tam dulcem, simplicem, nobilem, fortem—quae auxilio boni cari amici nostri eum intra paucos annos a scriba ad negotii principem extulit—ita laesam esse ut ipsum robur quo sustentabatur quasi evanuerit.

Ignosce, cara, si inter tuam felicitatem curis meis te fatigo; sed, Lucia mea, necesse est alicui dicam. Me enim exhaurit labor vultus coram Ionatha semper

hilaris ac fortis praeferendi, neque hic habeo cui animum aperiam. Londinium proficisci vereor, quamquam perendie ire debemus; miser enim Dominus Hawkins testamento mandavit ut in eodem sepulcro cum patre suo poneretur. Cum nullus omnino cognatus supersit, Ionathas funus inter lugentes praecipue ducere debebit.

Conabor, carissima, ad te saltem paucis momentis excurrere. Ignosce quod te meis molestiis fatigo. Omnia bona tibi precor.

Amantissima tua
MINA HARKER.

Commentarii Doctoris Ioannis Seward

20 SEPTEMBRIS.—Sola constantia atque consuetudo efficiunt ut hac nocte quidquam commentariis mandem. Tam miser sum, tam fractus animo, adeo me taedet mundi rerumque omnium, ipsius denique vitae, ut nihil curem si hoc ipso momento alas angeli mortis plaudentes audiam. Et sane his proximis diebus ille tristes alas non frustra movit: matrem Luciae, patrem Arthuri, nunc autem.... Pergam ad opus meum.

Van Helsing in custodia Luciae rite relevavi. Arthurum quoque quiescere volebamus; primo recusavit. Demum, cum dicerem nobis interdiu auxilio eius opus futurum, neque omnes vigiliis frangi debere ne Lucia inde detrimentum caperet, concessit. Van Helsing ei benignissime locutus est. “Veni, fili,” inquit; “veni mecum. Aeger et infirmus es, multum dolorem multamque animi cruciationem tulisti, praeter illam virium iacturam quam ambo novimus.

“Solus esse non debes; solitudo enim plena metuum sollicitudinumque est. Veni in conclave familiare, ubi magnus ignis ardet et duo lectuli sunt. Tu in uno iacebis, ego in altero; mutua societas utrique solacio erit, etiam si taceamus, etiam si dormiamus.” Arthurus cum eo abiit, vultum Luciae desideranter respiciens, qui in pulvino paene linteo ipso candidior iacebat.

Illa penitus immota iacebat. Circum conclave inspexi ut omnia recte disposita esse certior fierem. Videbam Professorem hic quoque, sicut in altero cubiculo, allium eodem consilio adhibuisse: totae fenestrae allio redolebant; circa collum Luciae, supra sericum sudarium quod Van Helsing gestare eam iusserat, rudis corona ex iisdem odoratis floribus pendebat. Lucia spiritum aliquantum stertentem ducebat; vultus miserrimus erat, quia os apertum pallidas gingivas ostendebat.

Dentes in luce obscura incertaque longiores acutioresque quam mane videbantur. Praesertim, nescio quo luminis errore, dentes canini ceteris longiores atque acutiores apparebant. Iuxta eam consedi; paulo post inquieta se movit. Eodem momento quidam obtusus alarum plausus aut ictus ad fenestram auditus est. Leniter eo accessi atque per angulum veli prospexi.

Luna plenissima lucebat; videre poteram sonum a magno vespertilione fieri, qui circumvolabat—sine dubio lumine, quamvis tenui, allectus—atque subinde alis fenestram feriebat. Ubi ad sedem redii, Luciam aliquantum motam inveni atque flores allii e collo avulsisse. Quam optime potui reposui, deinde vigilans consedi.

Mox experrecta est; cibum ei dedi sicut Van Helsing praeceperat. Parum sumpsit, idque languide. Non iam videbatur in ea ille occultus vitae recuperandae viriumque reficiendarum nisus, quod morbum eius antea tam insigniter notaverat. Mirum mihi visum est quod, simul atque ad sensum rediit, flores allii sibi arcte admovit.

Certe res mira erat: quoties in torporem illum cum respiratione stertente incidebat, flores a se removebat; ubi autem expergiscebatur, eos arcte prehendebat. Nulla hic erroris facultas erat; nam per longas horas quae secutae sunt saepe dormivit saepe vigilavit, utrumque motum totiens repetens.

Hora sexta Van Helsing venit ut me relevaret. Arthurus tum in levem somnum delapsus erat; Professor misericorditer eum dormire sivit. Ubi vultum Luciae vidit, audivi illum sibi proprium sibilantem spiritum ducere; acri susurro mihi dixit: “Velum tolle; lumen volo!” Deinde se inclinavit atque, vultu paene faciem Luciae tangente, eam diligenter examinavit. Flores removit sericumque sudarium e collo sustulit.

Quo facto retro subsiluit; audivi eum “Mein Gott!” dicentem, voce faucibus paene suppressa. Ego quoque me inclinavi atque inspexi; simul gelidus quidam horror me pervasit.

Duo illa colli vulnera prorsus evanuerant.

Per quinque fere minuta Van Helsing stetit eam intuens, vultu summa severitate composito. Tum ad me conversus quiete dixit:

“Moritur. Non diu restat. Multum interest, memento, utrum conscia moriatur an dormiens. Excita miserum illum iuvenem; veniat atque extrema eius videat. Nobis credit, et ei promisimus.”

In triclinium ivi eumque excitavi. Paulisper stupuit; ubi autem solis lumen per oras clausarum tabularum influere vidit, sero se experrectum putavit ac metum suum aperuit. Confirmavi Luciam adhuc dormire; quam mitissime autem potui addidi Van Helsing et me vereri ne finis iam adesset. Vultum manibus texit, iuxta lectulum in genua procubuit, atque ita fortasse minutum mansit, facie inter manus abdita orans, umeris dolore tremulis.

Manu prehensum erexi. “Veni,” inquam, “mi care amice; omnem fortitudinem tuam convoca. Hoc illi optimum atque levissimum erit.”

Ubi in cubiculum Luciae intravimus, videbam Van Helsing solita providentia omnia composuisse, ut species eius quam gratissima esset. Etiam capillos Luciae pexuerat, ut in pulvino solitis aureis quasi undis iacerent. Ingressis nobis illa oculos aperuit; eum videns leniter susurravit:

“Arthure! O carissime, quam gaudeo te venisse!” Ille se inclinabat ut eam oscularetur, cum Van Helsing signo retrorsum eum continuit. “Noli,” susurravit; “nondum! Manum eius tene; magis eam consolabitur.”

Ita Arthurus manum eius cepit iuxtaque genibus nixus est. Illa tunc pulcherrima videbatur; omnes lineae vultus molles angelicae oculorum pulchritudini congruebant. Paulatim oculi clausi sunt atque in somnum delapsa est. Brevi tempore pectus leniter movebatur, spiritusque veniebat ac redibat velut pueri defessi.

Tum paulatim, nullo fere momento certo, mira illa mutatio quam noctu notaveram accessit. Stertens spiritum ducere coepit; os aperuit; gingivae pallidae retractae dentes longiores acutioresque quam umquam ostenderunt. Quasi inter somnum et vigiliam pendens, vaga et inscia, oculos aperuit, nunc simul hebetes durosque, atque voce molli, voluptuosa, qualem ex ore eius numquam audiveram, dixit:

“Arthure! O carissime, quam gaudeo te venisse! Osculare me!” Arthurus cupidissime se inclinavit ut eam oscularetur; sed eodem momento Van Helsing, quem sicut me vox eius exterruerat, in eum irruit, ambabus manibus cervicem arripuit, tantaque vi retraxit quantam in illo esse numquam credidissem, atque paene trans conclave abiecit.

“Ne pro vita quidem tua!” inquit; “ne pro anima tua viva, neque pro anima eius!” Velut leo ad pugnam compulsus inter eos constitit.

Arthurus adeo improviso facto stupefactus est ut paulisper neque quid faceret neque quid diceret sciret; prius tamen quam ira eum ad vim impellere posset, locum tempusque intellexit et tacitus stetit exspectans.

Oculos in Lucia defixos tenui, sicut et Van Helsing. Vidimus autem spasmum, irae quasi umbram, per vultum eius transire; dentes acuti inter se striderunt. Tum oculi clausi sunt atque graviter respiravit.

Paulo post oculos rursus aperuit, omni pristina mollitie plenos, atque manum miseram pallidam tenuemque porrigens magnam fuscam Van Helsing manum cepit; ad se traxit et osculata est. “Fidelissime amice,” dixit voce debili sed ineffabili pietate plena, “fidelissime amice mihi atque illi! O custodi eum, et mihi pacem da!”

“Iuro!” graviter respondit ille, iuxta eam genibus nixus dextramque in modum iurantis sublevans. Tum ad Arthurum conversus dixit: “Veni, fili; manum eius in tua sume, et frontem semel tantum osculare.”

Oculi eorum, non labra, inter se convenerunt; ita discesserunt.

Oculi Luciae clausi sunt; Van Helsing, qui intentissime observaverat, brachium Arthuri cepit eumque subduxit.

Tum respiratio Luciae rursus stertens facta est; subito autem cessavit.

“Actum est,” dixit Van Helsing. “Mortua est.”

Arthurum brachio prehensum in conclave familiare duxi; ibi consedit, vultum manibus texit, atque tali modo singultavit ut ipsum spectaculum me paene frangeret.

Ad cubiculum redii, Van Helsingque miseram Luciam contemplantem inveni, vultu etiam solito severiore. Mutatio quaedam corpus eius subierat. Mors partem pulchritudinis reddiderat; frons genaeque aliquid pristinae mollitiei receperant, ipsa etiam labra letalem pallorem amiserant. Quasi sanguis, cum iam cordi non inserviret, in vultum redisset ut mortis asperitatem quantum posset mitigaret.

“Mori eam putavimus, cum dormiret; Dormire autem, cum moreretur.”

Iuxta Van Helsing steti atque dixi:

“Ah, misera puella; tandem pacem habet. Finis est.”

Ille ad me conversus summa gravitate respondit:

“Minime! heu, minime. Hoc initium tantum est!”

Cum rogarem quid sibi vellet, caput tantum movit atque respondit:

“Nunc nihil facere possumus. Exspecta atque vide.”

CAPUT XIII

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD—CONTINUANTUR

Funus in diem posterum indictum est, ut Lucia materque una sepelirentur. Omnia illa lugubria funeris apparandi officia curavi; libitinarius autem urbanissimus ostendit ministros suos eadem qua ipse obsequiosa suavitate affectos esse—aut, si mavis, beatos. Ipsa etiam mulier quae extremis officiis mortuam composuerat, e cubiculo egressa, mihi quasi collegae secreto dixit:

“Pulcherrimum profecto corpus est, domine. Magno mihi honori est quod eam curare licet. Haud nimium dixero si affirmem eam domui nostrae funebri decori futuram esse!”

Animadverti Van Helsing numquam procul abesse. Id facile rerum domesticarum perturbationi tribui poterat. Nemo e propinquis aderat; Arthurus autem postridie redire debebat ut funeri patris interesset, neque quemquam eorum qui arcessendi erant tempestive certiorem facere poteramus. Quae cum ita essent, Van Helsing et ego suscepimus ut chartas ceteraque scripta inspiceremus. Ille autem Luciae chartas ipse perlegere institit.

Cur ita faceret quaesivi; verebar enim ne, cum peregrinus esset, quae iure Anglico requirerentur non satis nosset atque imprudens molestiam aliquam, quam vitare licuisset, excitaret. Respondit:

“Scio, scio. Oblivisceris me non medicum tantum, sed etiam iurisconsultum esse. Sed neque hoc solius legis causa facio. Id iam noveras cum coronatoris inquisitionem vitavisti. Mihi non coronator tantum vitandus est. Possunt esse aliae chartae—velut haec.”

Haec locutus e libello schedulam protulit, quae in sinu Luciae reperta erat quamque illa dormiens discerpsit.

“Ubi primum compereris quis procurator fuerit defunctae dominae Westenra, chartas eius omnes obsigna atque hac ipsa nocte ad eum scribe. Ego hic in hoc cubiculo atque in pristino Luciae cubiculo per totam noctem vigilabo et ipse quaeram quidquid forte sit. Non convenit ut ipsae cogitationes eius in alienas manus veniant.”

Partem mihi commissam peregi; intra dimidiam horam nomen domiciliumque procuratoris dominae Westenra repperi atque ad eum scripsi. Omnes miserae dominae chartae ordinatissimae erant; etiam de loco sepulturae

praecepta expressa reliquerat. Vix epistulam obsignaveram cum, me mirante, Van Helsing conclave intravit dicens:

“Possumne tibi opitulari, amice Ioannes? Nunc otium habeo; si licet, tibi libenter operam navabo.”

“Invenistine quod quaerebas?” rogavi. Ille respondit:

“Nihil certum quaerebam. Sperabam tantum me aliquid reperturum esse; et repperi quidquid ibi erat: nonnullas epistulas, paucas schedulas, et commentarium modo inchoatum. Omnia hic habeo; in praesentia de iis tacebimus. Cras vesperi miserum illum iuvenem videbo atque, si permiserit, nonnullis utar.”

Ubi opus quod instabat confeceramus, mihi dixit:

“Nunc autem, amice Ioannes, puto nos cubitum ire posse. Uterque somno indigemus atque quiete qua vires reficiamus. Cras multa nobis agenda erunt; hac autem nocte nihil iam nobis agendum est. Heu!”

Antequam cubitum iremus, miseram Luciam revisimus. Libitinarius profecto munere suo bene functus erat; cubiculum enim ad instar parvi sacelli funebris ornatum erat. Magna erat copia pulcherrimorum florum candidorum, atque mors, quantum fieri poterat, quam minime horrenda apparebat. Extrema sindonis ora faciem tegebat; Professor autem se inclinavit eamque leniter retraxit. Ambo conspecta pulchritudine obstupuimus; cerei alti satis luminis dabant ut omnia clare cerneremus.

Omnis Luciae venustas in morte redierat. Horae quae praeterierant non vestigia “digitorum putredinis omnia delentium” reliquerant, sed pristinum vitae decorem reddiderant, adeo ut oculis meis vix crederem me corpus mortuum intueri.

Professor vultum severum atque gravem praeferebat. Ille eam non sicut ego amaverat; neque causa erat cur lacrimae eius oculos implerent. “Mane donec redeam,” inquit atque e cubiculo exiit. Mox rediit cum manipulo florum allii silvestris e capsa quae in vestibulo nondum aperta stabat; flores inter ceteros supra circaque lectum disposuit. Deinde e collo, intra collare vestis, parvum crucifixum aureum detraxit atque ori imposuit. Sindonem in locum suum reposuit, et simul discessimus.

In cubiculo meo vestes exuebam cum ille, leviter pulsata ianua adventum suum praenuntians, intravit atque sine mora dixit:

“Cras ante noctem afferas mihi velim instrumenta et cultros ad cadavera secanda.”

“Ergone cadaver incidere paras?” rogavi.

“Ita et non. Secare volo, sed aliter quam putas. Nunc tibi dicam; tu autem ne verbum quidem alteri. Caput ei amputare volo atque cor e pectore eximere. Ah! chirurgus es et tamen horres! Te vidi manu cordeque immotis operationes facere in quibus de vita ac morte agitur, ad quas ceteri contremiscunt. Sed oblivisci non debeo, care amice Ioannes, te eam amavisse; neque oblitus sum. Ego ipse opus faciam; tu tantum adiuvabis.

“Hac ipsa nocte facere vellem; sed Arthuri causa non debeo. Cras post patris funus liber erit atque eam videre volet—videre ipsum corpus. Tum, postquam in loculo composita erit ad funus postridie faciendum, tu et ego, omnibus dormientibus, veniemus; operculum loculi cochleis solvemus, opus nostrum faciemus, deinde omnia ita restituemus ut praeter nos duos nemo sciat.”

“Sed cur omnino faciamus? Puella mortua est. Cur corpus illud miserum frustra mutilare? Si sectione cadaveris opus non est neque ex ea quidquam boni consequi possumus—si nihil ei, nihil nobis, nihil scientiae aut generis humani cognitioni prodest—cur faciamus? Id sine tali causa facere monstruosum est.”

Ad ea ille manum umero meo imposuit atque mira quadam pietate dixit:

“Amice Ioannes, miseror cor tuum cruentum; eo magis te diligo quod ita sanguine manat. Si possem, onus quod portas ipse susciperem. Sed sunt quae nescis, quae tamen scies, et mihi gratias ages quod ea sciam, quamquam iucunda non erunt. Ioannes, fili mi, iam multos annos amicus meus es; num umquam me sine iusta causa quidquam facere vidisti? Errare possum—homo enim sum—sed quidquid facio, recte me facere credo.

“Nonne propter haec me arcessivisti cum tanta illa calamitas incidit? Ita. Nonne obstupuisti, immo exhorruisti, cum Arthurum dilectam suam morientem osculari vetarem atque omnibus viribus ab ea abstraherem? Ita. Et tamen vidisti quomodo illa mihi gratias egerit, oculis illis in morte tam pulchris, voce tam infirma; quomodo hanc asperam senis manum osculata sit atque mihi bene precata sit? Ita. Nonne audivisti me iureiurando ei pollicitum esse, quo audito grata oculos clausit? Ita.

“Bene igitur. Nunc quoque iusta mihi causa est cur ea quae cupio faciam. Multos annos mihi credidisti; proximis hebdomadibus credidisti etiam cum res tam mirae acciderent ut iure dubitare posses. Paululum adhuc mihi crede, amice

Ioannes. Si mihi non credis, cogar tibi dicere quid sentiam; id autem fortasse non expedit.

“Et si laboro—laborabo enim sive mihi credis sive non—sine amici mei fiducia, gravi corde laborabo atque, heu, tam solus mihi videbor eo ipso tempore quo omni auxilio omnique animi robore egeo!” Paulisper tacuit; deinde graviter perrexit: “Amice Ioannes, dies insoliti atque terribiles nos manent. Concordes, quasi unus homo, laboremus, ut ad bonum finem perveniamus. Nonne mihi fidem habebis?”

Manum eius cepi atque me fidem habiturum promisi. Ianuam exeunti sustinui atque observavi donec in cubiculum suum intravit ianuamque clausit. Dum ibi immotus stabam, unam ex ancillis tacite per transitum ire vidi; terga mihi vertebat ideoque me non animadvertit. In cubiculum ubi Lucia iacebat intravit. Aspectus me commovit. Rara est talis pietas; quam grati sumus iis qui, nullo rogante, eam iis quos diligimus praestant.

Misera illa puella innatum mortis horrorem vincebat ut sola iuxta feretrum dominae quam amaverat vigilaret, ne miserum illud corpus solum maneret donec aeternae quieti traderetur....

Diu graviterque dormivisse videor; iam enim clara dies erat cum Van Helsing cubiculum meum ingressus me excitavit. Ad lectum accessit atque dixit:

“De cultris afferendis noli laborare; rem illam non agemus.”

“Cur non?” rogavi; tanta enim gravitas sermonis superioris noctis animum meum alte moverat.

“Quia,” severe respondit, “aut nimis sero est aut nondum tempus advenit. Aspice!” Tum parvum crucifixum aureum sustulit. “Hoc noctu surreptum est.”

“Quomodo surreptum?” miratus rogavi. “Cum nunc apud te sit?”

“Quia ab illa muliere nequam, quae id abstulerat, recepi, a muliere quae mortuam vivosque spoliavit. Poenam profecto dabit, sed non mea manu; non omnino scivit quid faceret, atque ideo, quia ignorabat, furtum tantum commisit. Nunc exspectandum est.”

His dictis discessit, me reliquit novo mysterio implicitum atque aenigma explicare conantem.

Triste ac taediosum mane transiit; meridie autem procurator venit, dominus Marquand e societate Wholeman, Sons, Marquand & Lidderdale. Vir erat perhumanus et ea quae feceramus valde probabat; omniaque negotia minutiora, quae nobis curae erant, in se suscepit. Inter prandium narravit dominam

Westenra iam diu mortem repentinam e cordis vitio exspectavisse atque res suas diligentissime ordinavisse. Addidit, praeter quoddam patris Luciae patrimonium successionis vinculo obnoxium, quod nunc, nullo rectae stirpis herede superstite, ad remotam familiae stirpem redibat, omnia reliqua bona, mobilia immobiliaque, Arthuro Holmwood sine ulla condicione relicta esse. His dictis perrexit:

“Ingenue fateor nos omnia fecisse ut eam a tali testamenti forma revocaremus; casus enim quosdam indicavimus quibus filia aut penitus inops fieri aut, si de nuptiis agendum esset, minus libera quam par esset manere posset. Rem adeo urgere perreximus ut paene ad contentionem veniremus; nam tandem nos rogavit utrum voluntatem suam exsequi parati essemus necne. Tum sane nihil aliud nobis restabat quam parere.

“Principio recte iudicavimus; nonaginta novem vicibus e centum eventus ipse consilium nostrum comprobavisset. Ingenue tamen fateor hoc in casu aliam quam hanc bonorum dispositionem voluntati eius exsequendae obstituram fuisse.

“Etenim, ea ante filiam mortua, filia in possessionem bonorum venisset; atque etiamsi matri quinque tantum minutis supervixisset, bona filiae, nullo testamento—quod tali tempore re ipsa confici non poterat—post mortem eius tamquam ab intestato relicta tractanda fuissent.

“Tum dominus Godalming, quamvis carissimus amicus, nullum prorsus iuris titulum habuisset; heredes autem remoti iura sua legitima propter affectum erga hominem sibi omnino alienum vix dimisissent. Hoc vobis affirmo, domini mei: eventu laetissimus sum, plane laetissimus.”

Vir bonus erat; sed quod ex una tantum parte tantae tragoediae—ea scilicet quae ad officium ipsius pertinebat—tam laetabatur, luculentum erat indicium quam parum interdum mens humana alienam calamitatem universam complecti possit.

Non diu commoratus est; se tamen eodem die rediturum dixit ut dominum Godalming videret. Adventus eius nobis aliquod solacium attulerat, quia iam constabat nobis non iam metuendum esse ne quis facta nostra in crimen vocaret. Arthurus hora quinta exspectabatur; itaque paulo ante eam horam cubiculum mortis visitavimus. Nunc vere ita appellari poterat, cum mater filiaque in eo simul iacerent.

Libitinarius, arti suae fidelis, supellectilem funebrem quam splendide ostentaverat; totus locus talem mortis apparatum spirabat ut animos nostros

statim deprimeret. Van Helsing iussit pristinam dispositionem restitui, explicans, cum dominus Godalming mox adesset, minus acerbum ei fore si quidquid e sponsa eius reliquum erat solum conspiceret.

Libitinarius sua ipse imprudentia perculsus videbatur atque statim omnia ad eum statum quo nocte priore reliqueramus reducere contendit; ita Arthurus veniens eos saltem animi ictus quos vitare poteramus non passus est.

Miser! Maestus prorsus ac fractus videbatur; ipsum viri robur tantis animi doloribus aliquantum debilitari visum est. Patrem, ut sciebam, sincere ac pie dilexerat; eum autem tali praesertim tempore amittere acerbum malum erat. Mecum eadem qua semper benevolentia egit, erga Van Helsing suavissime urbanus fuit; tamen non poteram quin aliquam animi cohibitionem in eo animadverterem. Professor quoque vidit atque signo mihi indicavit ut eum sursum adducerem.

Feci; atque ad ianuam cubiculi eum relinquere volebam, ratus eum solum omnino cum Lucia esse cupere. Ille autem brachium meum cepit meque intus duxit, rauca voce dicens:

“Tu quoque eam amabas, mi amice; ipsa mihi omnia narravit, neque ulli amico in corde eius locus erat propior quam tibi. Nescio quo modo tibi gratias agam pro omnibus quae ei fecisti. Nondum cogitare possum....”

Hic subito dolore victus est, brachia umeris meis circumdedit caputque in pectore meo posuit flens:

“O Ioannes! Ioannes! quid faciam? Tota vita mihi uno momento erepta videtur, neque in toto terrarum orbe quidquam restat cuius causa vivere velim.”

Quantum potui eum consolatus sum. In talibus rebus viri multis verbis non egent. Manus pressa, brachium umero circumdatum, communis singultus—haec cordi viri carissima sunt communis doloris indicia. Immobilis tacitusque steti donec singultus eius languescerent; tum leniter dixi:

“Veni, aspice eam.”

Simul ad lectum accessimus, egoque velum tenue a facie sublevavi. Deus, quam pulchra erat! Singulae horae venustatem eius augere videbantur. Aliquantum me terruit atque obstupefecit; Arthurus vero tremere coepit, ac tandem dubitatione quasi febri quatiebatur. Post longam pausam demum susurravit:

“Ioannes, vere mortua est?”

Tristi voce confirmavi ita esse; deinde, quia sentiebam tam horrendam dubitationem ne momento quidem longius quam necesse erat durare debere, explicavi vultus post mortem saepe mitescere atque ad ipsam iuventutis pulchritudinem quodammodo redire; id praecipue fieri ubi mortem acerbus aut diuturnus cruciatus praecessisset. Haec dubitationem eius plane sustulerunt. Aliquamdiu iuxta lectum genibus nixus eam diu amanterque contemplatus est; tandem se avertit.

Dixi iam valedicendum esse, quia loculus claudendus erat. Itaque rediit, manum exanimem sua complexus osculatus est; deinde se inclinavit et eius frontem osculatus est. Discedens identidem se convertit eamque amanter respexit.

Eum in conclavi familiari reliqui, Van Helsingque nuntiavi Arthurum vale dixisse. Professor igitur ad culinam descendit, ut libitinarii ministros iuberet reliqua perficere atque loculi operculum cochleis figere. Ubi inde rediit, quaestionem Arthuri ei narravi. Respondit:

“Non miror. Modo ipse per momentum dubitavi!”

Omnes una cenavimus; videbam autem miserum Arthurum summa ope conari ut casum aequo animo ferret. Van Helsing per totam cenam tacuerat; accensis tamen sigaris dixit:

“Domine—” Sed Arthurus eum interrupit:

“Noli, noli, per Deum! nondum saltem illo nomine. Ignosce, domine; contumeliose loqui nolui. Hoc tantum est: luctus meus tam recens est.”

Professor summa suavitate respondit:

“Hoc titulo tantum usus sum quia dubitabam quo te appellarem. Iam te ‘dominum Holmwood’ appellare non possum; te autem diligere coepi—ita, mi care iuvenis, diligere—ut Arthurum te appellem.”

Arthurus manum porrexit atque senis manum calide cepit.

“Quocumque nomine vis me appella,” inquit. “Spero me amici nomen semper habiturum. Et dicere vix possum quam parum verba sufficiant ad gratias agendas pro bonitate tua erga carissimam meam.” Paulisper tacuit; tum perrexit: “Scio illam bonitatem tuam etiam melius quam ego intellexisse; atque si tum, cum ita egisti—meministi—rudis aut quocumque modo minus officiosus fui”—Professor capite annuit—“ignoscas mihi.”

Ille gravi benignitate respondit:

“Scio tibi tum difficile fuisse mihi penitus credere; ut enim in eo qui tanta vi egisset fidem haberes, causam facti intellegere oportebat. Intellego te neque nunc mihi plene credere posse, quia nondum intellegis. Et fortasse iterum veniet tempus quo te mihi credere cupiam, cum neque possis neque fortasse debeas neque adhuc intellegere tibi liceat. Sed veniet hora qua fiducia tua in me integra perfectaque erit atque omnia tam clare intelleges ac si sol ipse per ea luceret.

“Tum mihi ab initio ad finem gratias ages propter te ipsum, propter alios, propter carissimam illam quam me defensurum esse iuravi.”

“Immo vero, domine,” calide dixit Arthurus, “in omnibus tibi fidem habebo. Scio atque credo cor tibi nobilissimum esse; Ioannis amicus es, illius quoque fuisti. Fac quod vis.”

Professor semel iterumque guttur purgavit quasi locuturus; tandem dixit:

“Licetne nunc aliquid a te petere?”

“Certe.”

“Scisne dominam Westenra omnia bona sua tibi reliquisse?”

“Nesciebam; misera cara! numquam de hoc cogitavi.”

“Cum igitur omnia tua sint, iure potes de iis pro arbitrio statuere. Volo ut mihi concedas omnes Luciae chartas epistulasque legere. Crede mihi, vana curiositas non est. Causam habeo quam illa ipsa, certo scio, probavisset. Omnia hic habeo. Antequam sciremus omnia ad te pertinere ea sustuli, ne aliena manus ea tangeret, ne alienus oculus per verba in animam eius introspiceret. Servabo ea, si licet; ne tibi quidem adhuc ostendam, sed salva custodiam.

“Nullum verbum peribit; tempore autem opportuno omnia tibi reddam. Grave est quod rogo; sed facies, nonne, propter Luciam?”

Arthurus ex animo respondit, quasi sibi ipse tandem redditus esset:

“Doctor Van Helsing, fac quidquid vis. Cum hoc tibi permitto, sentio me facere quod carissima mea probavisset. Nullis te quaestionibus onerabo donec tempus advenerit.”

Senex Professor surrexit atque graviter dixit:

“Recte facis. Dolorem omnes patiemur; sed non dolor tantum erit, neque hic dolor ultimus. Nos omnes, tu quoque—tu maxime, mi care fili—per aquas amaras transire debebimus antequam ad dulces perveniamus. Sed fortes animo et ab omni utilitatis nostrae studio alieni esse debemus atque officio fungi; tum omnia bene cedent!”

Ea nocte in lectulo ad sedendum apto, qui in cubiculo Arthuri erat, dormivi. Van Helsing cubitum omnino non ivit. Ultro citroque ibat, quasi vigil domum circumiret; cubiculum autem ubi Lucia in loculo iacebat numquam e conspectu amittebat. Illa floribus allii silvestris conspersa erat, quorum gravis ac paene intolerabilis odor per rosarum liliorumque fragrantiam in noctem diffundebatur.

Commentarii Minae Harker

22 SEPTEMBRIS.—In hamaxosticho Exoniam petente. Ionathas dormit.

Vix heri mihi videtur ultima nota scripta esse; tamen quantum interea accidit! Whitbia, totus orbis mihi patebat, Ionathas absens, nullus de eo nuntius; nunc autem Ionathae nupta sum; Ionathas iurisconsultus est, socius negotii, dives, suarum rerum dominus, dominus Hawkins mortuus atque sepultus, et Ionathas novo morbi impetu correptus qui ei nocere potest. Aliquando fortasse me de his interrogabit. Omnia igitur annotabo.

Stenographiae usu paulum desuevi—ecce quid subita prosperitas nobis faciat—itaque quovis exercitio eam repetere non inutile erit....

Funus simplicissimum atque gravissimum fuit. Aderamus tantum nos et ministri domestici, unus alterve veterum eius amicorum Exoniensium, procurator eius Londiniensis, atque vir qui dominum Ioannem Paxton, praesidem Societatis Iuris Incorporatae, repraesentabat. Ionathas et ego manibus iunctis stabamus atque sentiebamus optimum carissimumque amicum nostrum a nobis abiisse....

Sine strepitu Londinium rediimus atque raeda publica ad Hyde Park Corner vecti sumus. Ionathas putavit mihi iucundum fore si ad viam equitum quam Row vocant paulisper iremus; itaque consedimus. Pauci tamen homines aderant, tristeque ac desertum spectaculum erat tot sedes vacuas videre. Illae de sede vacua domi nos admonuerunt; surreximus igitur atque per Piccadilly ambulavimus. Ionathas brachium meum tenebat sicut olim solebat antequam ego ad scholam puellarum proficiscerer.

Mihi id parum decorum videbatur; neque enim puellas per aliquot annos de urbanitate ac decoro instituere potes quin aliquid illius magistralis severitatis etiam in te ipsa haereat. Sed Ionathas erat, maritus meus; neminem ibi noveramus qui nos videret—neque curavissemus etiamsi nos vidissent—itaque perreximus.

Pulcherrimam puellam aspiciebam, ingenti petaso rotundo, rotae plaustri simili, in raeda Victoria ante tabernam Giuliani sedentem, cum sensi Ionatham

brachium meum tam vehementer prehendere ut doleret; simul submissa voce dixit: “Deus meus!” De Ionatha semper anxia sum, ne novus aliquis nervorum impetus eum rursus perturbaret; itaque statim ad eum conversa rogavi quid eum commovisset.

Valde pallidus erat; oculi quasi e capite prosilire videbantur dum, partim terrore partim admiratione, virum procerum macilentum spectabat, naso aquilino, mustacio nigro barbaque in acumen demissa, qui ipse quoque puellam pulchram intuebatur. Tam fixe in eam oculos defixerat ut neutrum nostrum animadverteret, itaque eum bene contemplari potui. Vultus eius minime bonus erat: durus, crudelis, libidinosus; dentes magni candidi, eo candidiores quod labra adeo rubra erant, in acumen animalium more desinebant.

Ionathas eum spectare pergebat donec verita sum ne ille id animadverteret. Adeo ferox improbusque videbatur ut timui ne aegre ferret. Rogavi Ionatham cur tam commotus esset; ille autem, manifesto putans me rem aeque bene atque se nosse, respondit: “Videsne quis sit?”

“Non, care,” dixi; “non novi. Quis est?” Responsum me simul percussit atque horrore quodam perstrinxit; ita enim locutus est quasi nesciret se mihi, Minae, loqui:

“Ipse ille est!”

Carissimus ille manifesto nescio quo terrore correptus erat, ingenti quidem; credo eum, nisi me haberet cui inniteretur atque a qua sustineretur, concidisse. Spectare tamen pergebat. Alius vir e taberna exiit parvum involucrum ferens atque puellae tradidit; illa deinde raeda abiit. Vir ille vultu atro oculos in eam defixos tenuit; cum raeda Piccadilly sursum procederet, eadem via secutus est atque raedam Hansomianam clamore arcessivit. Ionathas eum oculis persecutus est atque, quasi sibi loquens, dixit:

“Credo Comitem ipsum esse; sed iuvenior factus est. Deus meus, si ita est! O Deus meus, Deus meus! Si modo scirem! si modo scirem!” Tantopere se ipse angebat ut vererer ne, si quaestiones facerem, animum eius in re retinerem; tacui igitur. Leniter eum abduxi; ille brachio meo innixus facile secutus est. Paululum longius ambulavimus, deinde in Green Park ingressi sumus ibique paulisper consedimus. Dies pro autumno calidus erat, atque sedile commodum in umbra invenimus.

Post pauca minuta quibus in vacuum tantum aspexerat, oculi Ionathae clausi sunt atque placide obdormivit, capite super umerum meum posito. Optimum hoc

ei esse putavi, ideoque non excitavi. Post viginti fere minuta experrectus est atque hilari voce dixit:

“Quid, Mina, dormivine? O ignosce mihi quod tam inurbanus fui. Veni, alicubi theam sumamus.” Manifesto de illo peregrino atro prorsus oblitus erat, sicut in morbo suo oblitus fuerat omnium quae hic recens eventus in memoriam revocaverat. Haec subita rerum oblivio mihi non placet; vereor ne aut novam cerebri laesionem faciat aut pristinam renovet. Interrogare eum non debeo, ne plus noceam quam prosim; sed aliqua ratione facta itineris eius transmarini cognoscenda sunt.

Tempus, vereor, advenit ut involucrum illud aperiam atque quae scripta sunt cognoscam. O Ionatha, certo scio te mihi veniam daturum si quid peccavero; propter te ipsum carissimum facio.

POSTEA.—Tristis domum reditus omnibus modis: domus illo caro animo vacua qui nobis tam benignus fuit; Ionathas adhuc pallidus et vertigine affectus post levem morbi recidivam; nunc autem telegramma a Van Helsing, quisquis ille est:

“Dolebis audire dominam Westenra quinque abhinc diebus mortuam esse, Luciam autem nudiustertius. Utraque hodie sepulta est.”

O quantus dolor paucis verbis inclusus! Misera domina Westenra! misera Lucia! Abierunt, abierunt, numquam ad nos rediturae! Et miser, miser Arthurus, cui tanta dulcedo e vita erepta est! Deus nos omnes adiuvet ut dolores nostros feramus.

Commentarii Doctoris Ioannis Seward

22 SEPTEMBRIS.—Actum est. Arthurus Ringum rediit, Quincium Morris secum ducens. Quam praeclarus vir est Quincius! Intimo corde credo eum de morte Luciae non minus quam quemquam nostrum doluisse; tamen dolorem tanta constantia tulit quantam a fortissimo Vicingo, moribus tamen integerrimo, exspectes. Si America tales viros gignere perget, magna profecto inter gentes potentia erit. Van Helsing iacet atque paulisper quiescit ante iter.

Hac nocte Amstelodamum proficiscitur, sed cras nocte se rediturum dicit; pauca tantum disponere vult quae ipse praesens disponere potest. Tum, si fieri possit, apud me manebit; ait sibi Londinii opus esse quod aliquandiu eum detinere possit. Miser senex! Vereor ne superioris hebdomadis contentio ipsam ferream eius firmitatem fregerit. Per omne funus videbam eum se ipsum terribili quodam imperio continere.

Ubi omnia finita sunt, iuxta Arthurum stabamus. Miser de ea operatione loquebatur qua sanguis eius in venas Luciae transfusus erat; videbam autem vultum Van Helsing modo albescere modo purpureum fieri. Arthurus dicebat se ex illo tempore sensisse quasi vere matrimonio coniuncti essent, eamque coram Deo uxorem suam fuisse. Nemo nostrum verbum dixit de ceteris transfusionibus; neque umquam dicemus.

Arthurus et Quincius simul ad stationem profecti sunt; Van Helsing autem et ego huc venimus. Simul ac soli in raeda fuimus, ille subito quodam hysterico animi impetu correptus est. Postea quidem negavit id hysteriam fuisse, contendens tantum vim suam ridendi inter tam horrendas res erupisse.

Risit donec lacrimaret, adeo ut vela fenestrarum demittere cogerer ne quis nos videret atque perperam iudicaret; deinde lacrimavit donec rursus rideret; denique simul ridebat ac flebat, prorsus sicut mulier interdum facit. Conatus sum eum severe compescere, ut mulierem in tali casu solemus compescere; nihil profeci. Quam aliter viri ac mulieres nervorum robur infirmitatemve produnt! Ubi tandem vultus eius rursus gravis severusque factus est, rogavi cur risisset atque cur tali tempore.

Respondit, ut eius erat consuetudo, ratione quidem et vi, sed non sine mysterio. Dixit:

“Ah, non intellegis, amice Ioannes. Noli putare me non dolere quia rideo. Ecce, etiam dum risus me suffocabat, lacrimavi. Sed ne putes me totum dolore oppressum esse cum lacrimo; risus enim eodem modo venit. Hoc semper memoria tene: risus qui fores tuas pulsat atque dicit, ‘Licetne intrare?’ verus risus non est. Minime! Rex est; venit quando et quomodo vult. Neminem rogat; tempus opportunum non eligit.

“Dicit: ‘Adsum.’ Ecce exemplum: cor meum propter dulcissimam illam puellam dolore consumitur; sanguinem meum ei dedi, quamquam senex fessusque sum; tempus, artem, somnum dedi; alios aegrotos meos ope mea carere passus sum, ut illa omnia haberet. Et tamen ad ipsum sepulcrum eius ridere possum—ridere cum gleba e pala fossoris super loculum cadit ac sonum illum ‘tump! tump!’ in corde meo edit, donec sanguinem e genis meis pellit.

“Cor meum pro misero illo iuvene dolet—caro iuvene, aetate fere filii mei ipsius, si tam beatus fuissem ut filius meus viveret; capillos quoque oculosque similes habet. Nunc scis cur eum adeo diligam.

“Et tamen cum dicit quae mariti cor meum ad vivum tangunt atque patris cor ad eum trahunt sicut ad nullum alium virum—ne ad te quidem, amice Ioannes, quia tu et ego experientia magis pares sumus quam pater et filius—etiam illo momento Rex Risus ad me venit atque in aurem clamat et boat: ‘Ecce me! ecce me!’ donec sanguis rursus saliat atque aliquid lucis solaris, quam secum fert, in genas meas reducat.

“O amice Ioannes, mirus mundus est, tristis mundus, miseriarum, dolorum, aerumnarum plenus; et tamen cum Rex Risus venit, omnia illa ad modum quem ipse modulatur saltare cogit. Corda sanguinantia, ossa arida coemeterii, lacrimae quae cadentes urunt—omnia simul ad musicam quam ore non ridente facit saltant. Et crede mihi, amice Ioannes, bonum est quod venit, benignumque. Ah, nos viri mulieresque quasi funes sumus vi in diversas partes tracti atque intenti.

“Tum erumpunt lacrimae; et sicut pluvia funes, ita lacrimae nos rursus firmiores reddunt, donec fortasse vis maior sit quam ferre possumus atque rumpamur. Sed Rex Risus sicut sol venit atque intentionem rursus relaxat; tum labori, qualiscumque erit, ferendo pares sumus.”

Nolebam eum laedere quasi sententiae vim non perspicerem; sed cum causam risus adhuc non intellegerem, interrogavi. Dum respondebat, vultus eius severus factus est atque voce omnino mutata dixit:

“O, ironia illa dira omnium rerum! Illa puella tam pulchra, floribus coronata, tam vitae similis ut singuli dubitaremus num vere mortua esset; in pulcherrima illa domo marmorea iacet, in coemeterio solitario ubi tot propinqui eius quiescunt, posita iuxta matrem quae eam amavit quamque ipsa amavit; sacra illa campana ‘toll! toll! toll!’ tam tristiter tam tarde sonat; sacri illi viri vestibus candidis quasi angelorum, libros legere simulant cum oculi eorum ne semel quidem in pagina maneant; nos omnes capitibus inclinatis.

“Quorsum igitur haec omnia? Mortua est; sic est! nonne?”

“Pro vita mea, Professor,” dixi, “nihil in his invenire possum quod risum moveat. Immo explicatio tua aenigma difficilius reddit quam antea. Sed etiamsi funeris ritus ridiculus fuit, quid de misero Arthuro eiusque dolore? Cor eius plane frangebatur.”

“Ita prorsus. Nonne dixit sanguinem suum in venas eius transfusum eam vere sponsam suam fecisse?”

“Dixit; dulcis autem cogitatio erat quae eum consolabatur.”

“Ita. Sed difficultas erat, amice Ioannes. Si hoc verum est, quid de ceteris? Ho, ho! Tum dulcissima puella nostra pluribus viris nupta est; ego autem—uxore mea mihi quasi mortua, sed lege Ecclesiae viva, mente penitus amissa—ego ipse, qui ei quae mihi iam quasi uxor non est fidelis tamen maritus maneo, duas simul uxores habeo.”

“Ne hic quidem video ubi iocus sit!” dixi; neque mihi valde placebat eum talia dicere. Manum brachio meo imposuit atque dixit:

“Amice Ioannes, ignosce si te laedo. Affectum meum aliis non ostendi ubi eos laesisset; tibi tantum, veteri amico cui credere possum. Si tunc in ipsum cor meum inspicere potuisses, cum ridere cupiebam; si cum risus venit inspicere potuisses; si nunc inspicere posses, cum Rex Risus coronam suam et quidquid ad eum pertinet colligit—longe enim, longe a me proficiscitur, et per longum longumque tempus—fortasse me omnium maxime miserareris.”

Vocis eius suavitate permotus quaesivi cur.

“Quia scio!”

Nunc omnes dispersi sumus; multosque dies solitudo tamquam avis alis expansis tectis nostris incubabit. Lucia in maiorum suorum sepulcro iacet, magnifico mortis domicilio in coemeterio solitario, longe a Londinio hominum frequentissimo; ibi aer purus est, sol supra collem Hampstediensem oritur, floresque silvestres sua sponte crescunt.

Ita hos commentarios finire possum; solus Deus novit num alios umquam inchoem. Si inchoavero, aut si hos iterum aperuero, de aliis hominibus aliisque rebus scribendum erit; hic enim, in fine ubi fabula amoris vitae meae narrata est, antequam rursus filum operis totius vitae meae recipiam, tristis sine spe dico:
“FINIS.”

“WESTMINSTER GAZETTE”, 25 SEPTEMBRIS

MYSTERIUM HAMPSTEDIENSE

Vicinia Hampstediensis his ipsis diebus serie rerum commovetur, quae in memoriam revocant casus olim in actis sub titulis “HORROR KENSINGTONIENSIS”, “MULIER CULTRIFERA” aut “MULIER NIGRO VESTITU” editos. Superioribus duobus tribusve diebus complures pueri parvi domo aberraverunt aut, postquam in Campo Hampstediensi ludebant, domum redire neglexerunt.

In omnibus his casibus pueri nimis parvi erant ut de se ipsis ullam satis intellegibilem narrationem darent; in hoc tamen eorum excusationes consentiunt: se cum “domina pulcla” fuisse. Semper sero vesperi desiderati sunt; bis autem ante primam sequentis diei lucem reperti non sunt.

Vulgo in vicinia creditur, quia primus puer desideratus absentiam suam ita excusaverat, “dominam pulclam” se ad ambulandum secum vocavisse, ceteros verba ab illo arripuisse iisque, quotiens res postularet, usos esse. Id eo facilius creditur quod ludus nunc parvulis gratissimus est dolis alter alterum abducere. Nuntius quidam nobis scribit summum risum movere si quis hos pusillos videat personam “dominae pulclae” agentes.

Nonnulli, ait, e caricaturarum pictoribus nostris aliquid de ridicula deformitatis ironia discere possent si rem ipsam cum imagine compararent. Cum natura humana talis sit qualis est, mirum non est “dominam pulclam” partes maxime expetitas in his ludis sub divo agere. Nuntius noster simpliciter addit ne ipsam quidem Ellen Terry tam blande allicere posse quam nonnulli ex his parvulis sordidis vultibus se simulant—immo sibi ipsis persuadent—posse.

Res tamen fortasse etiam graviorem partem habet; nonnulli enim pueri, immo omnes qui noctu desiderati sunt, leviter in gutture lacerati aut vulnerati reperti sunt. Vulnera talia esse videntur qualia mus aut parvus canis facere posset; et quamquam singula parvi momenti sunt, tamen indicare videntur bestiam, quaecumque ea sit, certa quadam ratione mordere.

Vigilibus huius regionis mandatum est ut pueros errantes, praesertim minimos, in Campo Hampstediensi et circa eum, itemque quemlibet canem errantem qui forte ibi versetur, diligentissime observent.

“WESTMINSTER GAZETTE”, 25 SEPTEMBRIS

NUNTIUS EXTRAORDINARIUS

HORROR HAMPSTEDIENSIS

ALTER PUER LAESUS

“DOMINA PULCLA”

Modo accepimus alium puerum, qui nocte praeterita desideratus erat, sero demum mane sub frutice ulicis repertum esse in ea parte Campi Hampstediensis quae ad Shooter’s Hill spectat atque, ut videtur, minus quam ceterae frequentatur. Idem parvum in gutture vulnus habet quod in ceteris casibus

observatum est. Viribus admodum fractus erat atque macie confectus videbatur. Is quoque, ubi aliquantulum refectus est, eandem ac ceteri fabulam narravit: se a “domina pulcla” abductum esse.

CAPUT XIV

COMMENTARII MINAE HARKER

23 SEPTEMBRIS.—Ionathas post malam noctem melius se habet. Valde gaudeo eum negotiis distineri; ita enim mens eius a rebus illis terribilibus avocatur. O quam laetor quod onere novi muneris iam non premitur! Sciebam eum sibi ipsi fidelem futurum; nunc autem quam superba sum cum Ionatham meum video novo honori parem se praebere atque omnibus officiis sibi impositis egregie satisfacere. Totum diem usque ad serum aberit; dixit enim se domum ad prandium redire non posse.

Domesticis curis iam perfuncta sum; itaque commentarios eius peregrinationis sumam, me in cubiculo claudam atque eos legam....

24 SEPTEMBRIS.—Heri nocte animus ad scribendum mihi non fuit; tam vehementer me illa terribilis Ionathae narratio commovit. Pauper carissime! Quantum pati debuit, sive vera sunt quae scripsit sive tantum animo ei visa sunt! Miror num quid omnino veri in iis sit. Num primum febri cerebrali correptus tum illa omnia horrenda scripsit, an rebus illis aliquid veri subfuerit? Vereor ne numquam sciam; rem enim cum eo movere non audeo.... Et tamen ille vir quem heri vidimus! De illo plane certus videbatur....

Pauper! Credo funus eum perturbavisse atque mentem ad pristinum quendam cogitationum cursum revocavisse.... Ipse certe omnia vera credit. Memini quid die nuptiarum nostrarum dixerit: “Nisi forte grave aliquod officium me aliquando cogat ad amaras illas horas redire, sive dormiens sive vigilans, sive insanus sive sanus.” Per omnia quasi unum idemque filum ducitur.... Comes ille terribilis Londinium petebat.... Quid si ita sit atque ille Londinium venerit inter tot hominum miliones? ...

Fortasse grave illud officium revera veniet; si venerit, non refugiemus.... Parata ero. Hac ipsa hora machinam dactylographicam sumam atque exscribere incipiam. Tum, si opus fuerit, omnia aliis quoque legenda parata erunt. Et si quando necesse erit, fortasse, cum omnia parata habeam, Ionathas miser perturbatione carebit; ego enim pro eo loqui potero nec sinam eum omnibus illis iterum vexari aut fatigari.

Si Ionathas umquam prorsus ex illa animi trepidatione convaluerit, fortasse ipse mihi omnia narrare volet; tum eum interrogare, singula explorare, atque videre potero qua ratione eum consolari possim.

Epistula Doctoris Van Helsing ad Dominam Harker

24 SEPTEMBRIS.

(SECRETA.)

Domina carissima,—Ignosce quaeso quod, cum tibi vix notus sim, ad te scribere audeo ut triste nuntium afferam: Luciam Westenra mortuam esse. Beneficio domini Godalming mihi permissum est epistulas chartasque eius legere, quoniam res quasdam gravissimas animo anxio persequor. Inter eas epistulas tuas inveni, quae ostendunt quam arcte amicae fueritis et quanto amore eam amaveris. O Domina Mina, per ipsum illum amorem te oro: adiuva me.

Pro aliorum bono rogo—ut magnam iniuriam sarciam et multis gravissimisque aerumnis, fortasse maioribus quam suspicari possis, medear. Licetne mihi te videre? Mihi fidere potes. Amicus sum Doctoris Ioannis Seward et domini Godalming, qui Luciae Arthurus fuit. Haec tamen in praesentia omnibus celare debeo. Statim Exoniam ad te visendam veniam, si mihi scriberes licere me venire, quo loco quaque hora. Iterum veniam peto, domina.

Epistulas tuas ad miseram Luciam legi; scio quam bona sis atque quantum maritus tuus passus sit. Te igitur oro, si fieri potest, eum de his rebus nondum certiorem facias, ne eiusmodi cognitio ei noceat. Rursus veniam peto; ignosce mihi.

VAN HELSING.

Telegramma Dominae Harker ad Van Helsing

25 SEPTEMBRIS.—Veni hodie hamaxosticho qui hora decima et quadrante proficiscitur, si eum assequi potes. Quacumque hora adveneris, te videre possum.

WILHELMINA HARKER.

COMMENTARII MINAE HARKER

25 SEPTEMBRIS.—Vehementer commoveor, dum hora visitationis Doctoris Van Helsing appropinquat; nescio enim qua ratione, sed spero eum aliquid lucis tristibus Ionathae casibus allaturum. Praeterea, cum carissimae miserae Luciae in extremo morbo adfuerit, omnia de ea mihi narrare poterit. Haec scilicet adventus eius causa est: de Lucia eiusque somnambulatione agitur, non de

Ionatha. Ergo veram rerum causam nunc numquam cognoscam! Quam stulta sum.

Terribiles illi commentarii animum meum totum occupant atque omnia suo quodam colore inficiunt. Sine dubio de Lucia agitur. Consuetudo illa miserae redierat; nox autem illa dira in rupe eam aegrotare fecisse debuit. Propter meas res paene oblita eram quam male postea se habuisset. Lucia ei certe narravisse debuit quid sibi dormienti in rupe accidisset, addidisseque me totam rem novisse; nunc igitur vult ut ei rem exponam, quo intellegere possit.

Spero me recte fecisse quod dominae Westenra nihil dixi. Numquam mihi ignoscerem, si quid a me factum vel etiam omissum carissimae miserae Luciae nocuisset. Spero quoque Doctorem Van Helsing mihi non vitio daturum; his diebus tantum doloris tantaeque sollicitudinis passa sum ut vix amplius pati posse videar.

Credo interdum lacrimas omnibus prodesse: aerem animi purgant sicut pluvia aerem caeli. Fortasse commentarios heri legisse me perturbavit; praeterea Ionathas hodie mane discessit, totum diem noctemque a me abfuturus; primum est ex quo nupsimus ut tam diu separemur. O utinam carus ille sibi caveat neque quidquam accidat quod eum iterum commoveat. Hora secunda est; medicus mox aderit. Nihil de commentariis Ionathae dicam nisi ipse rogaverit.

Quam gaudeo quod commentarios meos machina dactylographica iam exscripsi! Si de Lucia quaerat, statim ei tradere potero; multis ita interrogationibus supersedebimus.

POSTEA.—Venit atque abiit. O quam mirus congressus, adeo ut capite vertiginem sentiam! Velut in somnio versari mihi videor. Possuntne haec omnia vera esse, aut ulla saltem pars? Nisi commentarios Ionathae antea legissem, ne quicquam tale fieri posse quidem putassem. Pauper, pauper carissime Ionatha! Quantum pati debuit. Det bonus Deus ne haec omnia eum iterum perturbent.

Conabor eum ab iis servare; fortasse tamen ipsa certitudo—quamvis terribilis sit et consequentiis dira—ei solacio atque auxilio erit: neque oculos neque aures neque mentem eum fefellisse, omniaque vera esse. Fortasse dubitatio ipsa eum persequitur; ea sublata, sive vigilans res vidit sive somniavit, animo quietior erit atque ictum melius sustinere poterit.

Doctor Van Helsing vir bonus non minus quam doctus esse debet, si Arthuri et Doctoris Seward amicus est atque illi eum ex ipsa Hollandia arcessiverunt ut Luciae mederetur. Ex ipso congressu sentio eum bonum, benignum, natura

nobilem esse. Cum cras redierit, de Ionatha eum interrogabo; tum, Deo volente, omnis hic dolor atque sollicitudo ad bonum aliquem exitum pervenient.

Olim saepe cogitabam mihi fore iucundum more diurnariorum homines percontari. Amicus quidam Ionathae apud Acta Exoniensia ei dixerat memoriam in tali opere summam rem esse: singula fere verba accurate excipienda esse, etiamsi postea nonnihil expoliri deberent. Ecce nunc rarissima mihi data est colloquii occasio; conabor igitur verba ipsa, quantum possum, referre.

Hora secunda et dimidia erat cum ianua pulsata est. Totum animum colligens exspectavi. Paucis post minutis Maria ianuam aperuit nuntiavitque: “Doctor Van Helsing.”

Surrexi caputque inclinavi. Ad me accessit vir mediocri statura, corpore robusto, umeris retroductis et pectore lato profundoque, collo robusto, cui caput apte ac firmiter insidebat. Ipse capitis habitus statim cogitandi vim atque animi robur indicare videbatur; caput nobile, amplum, latum, post aures grande.

Vultus imberbis mentum firmum quadratumque praeferebat, os magnum, firmum, mobile, nasum satis magnum ac fere rectum, naribus tamen mobilibus atque sensibilibus, quae dilatari videntur cum magna supercilia hirsuta descendunt et os contrahitur. Frons lata atque pulchra est, primo paene recta surgens, deinde supra duas eminentias sive iuga longe inter se distantia retro recedens; tanta frons ut capilli subrufi nullo modo in eam decidere possint, sed sua sponte retro atque in latera cadant.

Oculi magni, caerulei obscuri, longe inter se positi sunt, atque pro animi motu nunc vividi mitesque, nunc severi. Dixit mihi:

“Domina Harker, nonne?” Capite annui.

“Quae olim Mina Murray fuisti?” Iterum annui.

“Minam Murray veni visurus, amicam illius miserae carissimae puellae Luciae Westenra. Domina Mina, mortuae causa venio.”

“Domine,” inquam, “nulla res tibi maius apud me ius tribuere posset quam quod amicus adiutorque Luciae Westenra fuisti.” Manum ei porrexi. Cepit eam et suaviter dixit:

“O Domina Mina, sciebam amicam illius miserae puellae, tamquam lilii candidae, bonam esse debere; sed adhuc discendum mihi erat—” Quod reliquum erat urbano capitis nutu significavit. Rogavi qua de re me videre vellet; statim igitur coepit:

“Epistulas tuas ad Luciam legi. Ignosce mihi; alicunde enim quaerere incipere debui, neque erat quem interrogarem. Scio te apud eam Whitbiae fuisse. Commentarios interdum scribebat—noli mirari, Domina Mina; postquam discessisti eos tuo exemplo inducta inchoavit—atque in illis quaedam, quantum conicere licet, ad somnambulandi casum refert, in quo se a te servatam scribit.

“Magna igitur perplexitate ad te venio atque ex tanta benignitate tua peto ut mihi omnia quae meministi narres.”

“Omnia de ea re, opinor, tibi narrare possum, Doctor Van Helsing.”

“Ah! Ergo rerum singularumque circumstantiarum tenacem memoriam habes? Non semper ita accidit inter puellas.”

“Non memoria sola, doctor; omnia enim eo ipso tempore scripsi. Si vis, tibi ostendere possum.”

“O Domina Mina, gratissimus ero; magnum mihi beneficium praestabis.” Temperare mihi non potui quin paulisper eum eluderem—fortasse primi illius pomi sapor aliquid etiamnunc in ore nostro reliquerat—itaque commentarios stenographice scriptos ei tradidi. Grato capitis nutu eos accepit atque dixit:

“Licetne legere?”

“Si vis,” respondi quam modestissimo vultu. Aperuit; confestim vultu concidit. Deinde surrexit atque me salutavit.

“O quam sollers es mulier!” inquit. “Iam diu sciebam dominum Ionatham virum gratissimi animi esse; sed ecce uxor eius virtutibus omnibus abundat. Nonne me tanto honore afficies atque tantum adiuvabis ut mihi ipsa legas? Heu, stenographiam nescio.” Iam iocus ille levis finem habuerat atque me paene pudebat. Ex canistro operis exemplar machina scriptum tuli eique tradidi.

“Ignosce,” inquam; “resistere non potui. Sed cum putarem te de carissima Lucia interrogaturum, atque ne exspectare deberes—non mei causa, sed ne tempus tuum tereretur—omnia machina dactylographica tibi exscripsi.”

Accepit; oculi ei fulserunt. “Quam bona es,” inquit. “Licetne nunc legere? Fortasse, cum legero, quaedam te roganda habebo.”

“Libentissime,” dixi; “lege dum prandium curari iubeo; deinde inter edendum me interrogare poteris.” Capite demisso in sella consedit, tergo ad lucem verso, atque chartis penitus intentus est; ego autem ad prandium curandum discessi, praecipue ne quis eum interpellaret. Cum redii, eum celeriter ultro citroque per conclave ambulantem inveni, vultu animi ardore flagrantissimo. Ad me cucurrit ambasque manus meas cepit.

“O Domina Mina,” inquit, “quo modo dicam quantum tibi debeam? Haec charta mihi velut sol est; portam aperit. Tanta luce obstupesco, immo paene occaecor; et tamen post omnem lucem rursus nubes volvuntur. Sed hoc tu nondum, immo ne potes quidem, intellegere. O quam tibi gratus sum, prudentissima femina. Domina,”—haec gravissime dixit—“si Abraham Van Helsing umquam quidquam pro te aut tuis facere poterit, oro ut me certiorem facias.

“Voluptas mihi atque gaudium erit, si tibi ut amicus servire licebit; immo quidquid umquam didici, quidquid umquam efficere potero, tibi iisque quos amas praesto erit. Sunt in vita tenebrae, sunt et lumina; tu unum e luminibus es. Vita tibi felix erit atque bona, maritusque tuus in te beatus.”

“At, doctor, nimis me laudas; atque—atque me non nosti.”

“Te non novi—ego senex, qui totam vitam virorum feminarumque naturam investigavi; ego, cui cerebrum et omnia quae ad illud pertinent atque ex illo consequuntur praecipua cura fuit! Commentarios tuos legi, quos tam fideliter mihi scripsisti, in quibus omnis linea veritatem spirat.

“Ego, qui suavissimam illam epistulam tuam ad miseram Luciam de nuptiis tuis atque fiducia tua legi, te non novi! O Domina Mina, bonae feminae tota vita sua, die, hora, momento talia loquuntur quae angeli legere possunt; nos autem viri, qui cognoscere cupimus, aliquid angelici visus in nobis habemus. Maritus tuus natura nobilis est; tu quoque nobilis, quia confidis, neque fiducia in animo ignobili habitat. De marito autem tuo—narra mihi de eo.

“Plane convaluitne? Febris illa abiitne omnino? Robustusne nunc atque vegetus est?” Hic occasionem vidi eum de Ionatha rogandi; itaque dixi:

“Paene convaluit; sed morte domini Hawkins vehementer commotus est.” Interrupit:

“Ah, ita, scio, scio. Duas ultimas epistulas tuas legi.” Tum perrexi:

“Credo id eum perturbavisse; nam cum superiore die Iovis Londinii essemus, subito quasi ictu quodam percussus est.”

“Ictu, tam cito post febrem cerebralem! Non bonum. Qualis fuit?”

“Putavit se quemdam vidisse qui terribile quiddam in memoriam revocaret, id ipsum unde febris cerebralis orta esset.” Tum repente omnia uno impetu me oppresserunt: misericordia Ionathae, horror quem passus erat, totum terribile commentariorum eius mysterium, metus denique qui ex illo tempore mihi incubuerat—omnia simul tumultuose irruerunt. Credo me impetu animi tam

vehementi correptam esse ut animo paene deficerem; nam in genua procubui, manus ad eum sustuli, atque obsecravi ut maritum meum rursus sanum faceret.

Manus meas cepit, me erexit atque in molli sede longiore considere iussit; ipse iuxta consedit, manum meam tenens, atque—o qua infinita suavitate!—dixit:

“Vita mea sterilis atque sola fuit, tam plena laboris ut amicitiis vix tempus habuerim. Sed ex quo ab amico Ioanne Seward huc vocatus sum, tam multos bonos homines cognovi tantamque animi nobilitatem expertus sum ut, quo magis senesco, eo acrius solitudinem vitae meae sentiam.

“Crede igitur me ad te summa erga te observantia venire; tu autem spem mihi dedisti—spem non quidem de re quam quaero, sed bonas feminas adhuc superesse quae vitam beatam reddant; feminas bonas quarum vita veritasque posteris pueris bona exempla esse possint. Gaudeo, gaudeo quod hic tibi aliquid prodesse possum; nam si maritus tuus patitur, intra fines studii atque experientiae meae patitur.

“Polliceor me libentissime quidquid possim pro eo facturum—ut vita eius firma virilisque sit, tua felix. Nunc autem edendum est. Nimium affecta es, fortasse nimis sollicita. Maritus tuus Ionathas nollet te tam pallidam videre; quod in ea quam amat ei displicet, ipsi quoque bono esse non potest. Itaque eius causa edere debes atque ridere. De Lucia omnia mihi narravisti; nunc de ea taceamus ne te cruciet.

“Hac nocte Exoniae manebo; volo enim quae dixisti mecum reputare, et cum reputavero quaedam te interrogabo, si licebit. Tum quoque de mariti Ionathae malo, quantum poteris, mihi narrabis; sed nondum. Nunc ede; postea omnia dices.”

Post prandium, cum in conclave commune rediissemus, dixit mihi:

“Nunc omnia de illo narra.” Cum coram tanto tamque docto viro loquendum esset, timere coepi ne me infirmam stultamque, Ionatham vero insanum putaret—tam mira enim sunt quae in commentariis leguntur—atque haesitavi. Sed tam suavis erat et benignus, auxiliumque promiserat; ego autem ei confidebam. Itaque dixi:

“Doctor Van Helsing, quae tibi narranda sunt tam mira sunt ut neque me neque maritum meum derideas. Ab heri quasi febre dubitationis laboro; benigne me audi neque stultam putes quod quibusdam rebus mirissimis vel dimidiam fidem habuerim.” Vultu verbisque simul me confirmavit:

“O cara mea, si tantum scires quam mira sit ipsa res cuius causa huc veni, tu potius rideres. Didici neminis fidem, quamvis mira videatur, contemnere. Mentem ab omni praeiudicio liberam servare studui; neque res usitatae vitae eam claudere possunt, sed potius insolitae atque extraordinariae, quae hominem dubitare cogunt utrum ipse sanus sit an insanus.”

“Gratias, gratias millies! Ingens onus animo meo levasti. Si permittis, scriptum tibi dabo legendum. Longum est, sed machina exscripsi. Meas Ionathaeque angustias tibi exponet; exemplar est commentariorum quos ille peregre scripsit, cum omnibus quae acciderunt. De iis ipsa dicere non audeo; tu lege atque iudica. Deinde cum te videro, fortasse tam benignus eris ut mihi dicas quid sentias.”

“Polliceor,” inquit, dum chartas ei tradebam. “Cras mane, quam primum potero, te maritumque tuum visum veniam, si licebit.”

“Ionathas hora undecima et dimidia aderit; veni igitur nobiscum ad prandium atque eum tum vide. Hamaxostichum celerem hora tertia et triginta quattuor minutis post meridiem capere poteris, quo ante horam octavam ad Paddington pervenies.” Miratus est me tempora hamaxostichorum sine tabulis statim nosse; nescit autem me omnium hamaxostichorum Exoniam petentium atque inde proficiscentium tempora descripsisse, ut Ionathae, si quando properet, praesto esse possim.

Chartas igitur secum tulit atque abiit; ego autem hic sedeo cogitans—cogitans, nescio quid.

Epistula manu scripta Van Helsing ad Dominam Harker

25 SEPTEMBRIS, HORA SEXTA.

Domina Mina carissima,—Commentarios mariti tui tam mirabiles legi. Sine metu quiescere potes. Quamvis mira atque terribilia sint, vera sunt! Vitam meam pro fide eorum spondeo. Aliis fortasse graviora mala minantur; vobis autem duobus nihil est quod metuatis. Vir nobilis est; atque ex hominum experientia hoc tibi dicam: qui, ut ille fecit, per murum illum descendere ausus sit atque in illud cubiculum—immo iterum descendere—non est homo quem ictus animi perpetuo frangat.

Cerebrum corque eius sana sunt; hoc iuro, etiam priusquam eum viderim. Quiesce igitur. Multa de aliis rebus ab eo roganda habebo. Beatus sum quod hodie ad te veni; simul enim tam multa didici ut rursus tanta luce obruar—maiore quam ante—atque mihi cogitandum sit.

Fidelissimus tuus,
ABRAHAM VAN HELSING.

Epistula Dominae Harker ad Van Helsing

25 SEPTEMBRIS, HORA SEXTA ET DIMIDIA POST MERIDIEM.

Doctor Van Helsing carissime,—Millies gratias pro benignissima epistula tua, quae magnum pondus ex animo meo sustulit. Et tamen, si vera sunt, quam multa terribilia in hoc mundo sunt; quam horrendum, si ille vir, immo illud monstrum, vere Londinii versatur! Cogitare metuo. Hoc ipso momento, dum scribo, telegramma ab Ionatha accepi: hac nocte hora sexta et viginti quinque minutis Launcestonia proficiscitur, hora decima et duodeviginti minutis huc venturus; itaque hac nocte timere non debeo.

Visne igitur, loco prandii, ad ientaculum hora octava venire, si ea hora non nimis matutina est? Si properas, hamaxosticho hora decima et dimidia discedere poteris, quo hora secunda et triginta quinque minutis Paddington pervenies. Huic epistulae ne respondeas; si nihil audiero, te ad ientaculum venturum esse intellegam.

Crede mihi,
Fidelem gratamque amicam tuam,
MINAM HARKER.

COMMENTARII IONATHAE HARKER

26 SEPTEMBRIS.—Putaveram me hos commentarios numquam iterum scripturum; tempus tamen venit. Cum heri nocte domum redii, Mina cenam paraverat; post cenam mihi narravit Van Helsing ad se venisse, seque illi utrorumque commentarios exscriptos tradidisse, atque quantopere de me sollicita fuisset. Epistulam doctoris mihi ostendit, qua constabat vera esse omnia quae scripseram. Ea epistula me quasi alium hominem reddidit. Dubitatio de ipsius rei veritate me fregerat.

Impotens mihi videbar, quasi in tenebris errans atque omnibus diffidens. Nunc autem, cum sciam, ne ipsum quidem Comitem timeo. Ergo tandem consilium suum perfecit atque Londinium pervenit; ipse erat quem vidi. Iuvenior factus est—quo modo? Van Helsing, si talis est qualem Mina describit, homo est qui eum detegere atque insectari possit. In multam noctem sermones produximus omniaque inter nos reputavimus. Mina nunc vestitur; paucis post minutis ad deversorium ibo eumque huc adducam....

Miratus, opinor, est me adventantem videre. Cum in cubiculum eius ingressus me nominassem, umero me cepit, faciem ad lucem convertit, diu acuteque inspexit, deinde dixit:

“At Domina Mina mihi dixit te aegrotavisse, ictum animi passum esse.” Ridiculum simul et iucundum erat audire uxorem meam ab hoc sene benigno robustoque vultu “Dominam Minam” appellari. Subrisi atque dixi:

“Aegrotavi; ictum passus sum; sed tu me iam sanavisti.”

“Quo modo?”

“Epistula tua quam heri nocte Minae scripsisti. Dubitabam; tum omnia quasi falsa et inania videbantur, nec iam sciebam quid crederem, ne ipsorum quidem sensuum meorum testimonio. Cum nescirem quid crederem, quid agerem nesciebam; itaque nihil mihi restabat nisi ut in eo vitae meae sulco laborare pergerem quo antea usus eram. Sed ne ille quidem sulcus me iam adiuvabat, atque mihi ipsi diffidere coepi. Doctor, nescis quid sit de omnibus, etiam de te ipso, dubitare.

“Non, id nescis; talibus superciliis praeditus id pati non posses.” Visus est eo ioco delectari; risit atque dixit:

“Ita! Ex vultu hominum ingenium conicere scis. Quavis hic hora plura disco. Magno gaudio ad ientaculum vestrum venio; atque, domine, laudationem senis ignosces: beatus es uxore tua.” Per totum diem eum Minam laudantem audire potuissem; itaque tantum annui atque tacui.

“Una est e feminis Dei, ipsius manu formata ut nobis viris aliisque feminis ostendat caelum esse quo ingredi possimus, eiusque lucem iam hic in terra esse posse. Tam vera, tam suavis, tam nobilis, tam sui oblita—atque hoc, crede mihi, multum est hac aetate tam incredula atque sui cupida. Tu autem, domine—omnes epistulas ad miseram Luciam legi, quarum nonnullae de te loquuntur; itaque iam aliquot dies ex aliorum testimonio te noveram, sed ab heri nocte verum te ipsum vidi.

“Manum mihi dabis, nonne? Amici simus dum vivemus.”

Dextras iunximus; tanta in eo erat gravitas atque benignitas ut mihi vox paene intercluderetur.

“Nunc,” inquit, “licetne amplius auxilium a te petere? Magnum mihi opus faciendum est; principio autem res cognoscenda est. In hac re me iuvare potes. Potesne narrare quae ante iter tuum in Transsilvaniam acciderint? Postea fortasse maius aliudque genus auxilii rogabo; nunc hoc satis erit.”

“Audi, domine,” inquam, “opus tuum ad Comitem pertinet?”

“Pertinet,” graviter respondit.

“Tum toto animo tecum ero. Cum hamaxosticho hora decima et dimidia profecturus sis, tibi hic chartas legere non vacabit; fasciculum igitur omnium actorum afferam. Tecum feres atque in itinere leges.”

Post ientaculum eum ad stationem comitatus sum. Dum discedebamus, dixit:

“Fortasse Londinium venies si te accivero; Dominam Minam quoque adducas.”

“Ambo veniemus quandocumque volueris,” respondi.

Acta matutina atque acta Londiniensia noctis superioris ei comparaveram. Dum ad fenestram currus colloquebamur hamaxostichi profectionem exspectantes, ille folia versabat. Subito oculus eius aliquid in uno ex iis deprehendisse visus est—erat “Westminster Gazette”, colore statim agnovi—atque ille prorsus expalluit. Aliquid summa intentione perlegit, secum gemens: “Mein Gott! Mein Gott! Tam cito! tam cito!” Credo me eo momento omnino e memoria eius excidisse. Tum sibilus factus est et hamaxostichus moveri coepit.

Hoc eum ad se revocavit; e fenestra se protulit, manu agitata clamans: “Dominae Minae meo nomine amanter saluta! Quam primum potero scribam.”

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD

26 SEPTEMBRIS.—Vere nihil umquam prorsus finitur. Nondum hebdomada est ex quo “FINIS” scripsi; ecce tamen rursus initium facio, vel potius eandem narrationem persequor. Usque ad hanc postmeridianam horam nihil erat quod me ad res actas revocaret. Renfield, quantum eius condicio ferebat, mentis tam compos erat quam umquam. In muscis captandis iam multum profecerat; nuper etiam araneas colligere coeperat; itaque nullam mihi molestiam exhibuerat.

Epistulam ab Arthuro acceperam, die Solis scriptam; ex ea intellego eum mirabiliter calamitatem sustinere. Quincius Morris apud eum est, quod multum prodest; ipse enim velut fons hilaritatis effervescit. Quincius quoque pauca ad me scripsit; ex eo audio Arthurum aliquid pristini animi alacritatis iam recipere. Quare de illis omnibus animo quietus eram.

Ego quoque operi meo pristino rursus ardentiore studio incumbebam, adeo ut paene dicere potuerim vulnus quod misera Lucia mihi reliquerat iam cicatricem ducere. Nunc autem omnia rursus rescissa sunt; quis finis futurus sit, solus Deus novit. Suspicor Van Helsing se quoque scire putare; sed tantum

singulis vicibus de consilio suo aperit quantum ad curiositatem acuendam satis est. Heri Exoniam profectus est atque ibi pernoctavit.

Hodie rediit, hora quinta fere et dimidia in cubiculum meum paene prosiliens, atque “Westminster Gazette” vesperi superioris editam mihi in manus obtrusit.

“Quid de hoc putas?” rogavit, retro stans brachiisque complicatis.

Acta perlegi, quia quid sibi vellet omnino nesciebam. Ille tamen ea mihi eripuit atque locum monstravit de pueris Hampstedii dolis abductis. Primo parum me movit, donec ad verba perveni quae parva vulnera velut puncturas in gutture describebant. Subito cogitatio me percussit atque oculos sustuli. “Quid igitur?” inquit.

“Similia sunt vulneribus miserae Luciae.”

“Et quid inde conicis?”

“Simpliciter causam quandam communem esse. Quidquid illam laesit, hos quoque laesit.” Responsum eius non plane intellexi:

“Indirecte verum est; directe autem non.”

“Quid vis dicere, Professor?” rogavi. Paulum propensus eram gravitatem eius parvi facere—quattuor enim dies quietis atque vacuitas ab ardenti illa cruciante sollicitudine animum sane reficiunt—sed cum vultum eius vidi, statim ad gravitatem revocatus sum. Numquam, ne in ipsa quidem desperatione nostra de misera Lucia, severior visus erat.

“Dic mihi,” inquam. “Nihil conicere possum. Quid sentiam nescio, neque ulla mihi sunt indicia quibus coniectura mea niti possit.”

“Visne mihi dicere, amice Ioannes, te ne suspicari quidem qua re misera Lucia mortua sit; ne post tot signa, non tantum rebus ipsis data sed etiam a me?”

“Prostratione nervorum, quae magnam sanguinis iacturam secuta est.”

“Et quo modo sanguis amissus est?” Caput movi. Ad me accessit, iuxta me consedit atque perrexit:

“Vir prudens es, amice Ioannes; recte ratiocinaris, audax ingenium habes; sed praeiudicatis opinionibus nimium teneris. Oculos videre, aures audire non sinis; quod extra cotidianam vitam tuam est, pro nihilo habes. Nonne putas esse quaedam quae intellegere nequeas et tamen sint; quosdam homines videre quae alii non videant? Sunt autem res veteres et novae quas homines intueri nolunt, quia aliqua sciunt—aut scire se putant—quae ab aliis hominibus audierunt.

“Ah, hoc scientiae nostrae vitium est: omnium rerum rationem reddere vult; si quid explicare non potest, tum nihil esse quod explicetur pronuntiat. At quotidie circa nos videmus novas opiniones crescere quae se novas putant, cum re vera veteres sint, iuventutem mentientes velut dominae elegantes in theatro. Credo te nunc corporis translationem non admittere. Non? Neque materiei quasi e nihilo apparitionem? Non? Neque corpora siderea? Non? Neque cogitationum aliorum cognitionem? Non? Neque hypnotismum—”

“Immo,” inquam. “Charcot hoc satis firmiter demonstravit.” Subrisit atque perrexit: “Ergo de eo tibi constat. Ita? Et sine dubio intellegis quo modo agat, atque magni Charcot—heu, iam mortui!—mentem usque in ipsam aegroti animam quam afficit sequi potes.

“Non? Ergo, amice Ioannes, hoc tantum accipis quod factum est, atque a praemissa ad conclusionem lacunam relinqui pateris? Non? Tum mihi dic—nam cerebri studiosus sum—quo modo hypnotismum recipis, cogitationum autem lectionem reicis. Dicam tibi, amice, hodie in disciplina electricitatis fieri quae ipsi inventores electricitatis impia iudicassent; ipsi autem paulo ante, quasi magi, igni concremati fuissent. Semper in vita mysteria manent.

“Cur Mathusala nongentos annos vixit, senex autem ille Parr centum sexaginta novem, cum misera Lucia, sanguine quattuor virorum in miseris venis suis, ne unum quidem diem vivere potuerit? Nam si unum diem amplius vixisset, eam servare potuissemus.

“Omne vitae mortisque mysterium nosti? Totam anatomiam comparativam ita tenes ut dicere possis cur animalium quaedam proprietates in quibusdam hominibus sint, in aliis non sint? Potesne dicere cur, cum aliae araneae parvae sint atque cito moriantur, una illa ingens aranea per saecula in turri veteris ecclesiae Hispanicae vixerit atque creverit, donec descendens oleum omnium lampadum ecclesiae bibere posset? Potesne dicere cur in Pampis—immo et alibi—vespertiliones sint qui noctu veniant, venas boum equorumque aperiant atque sanguinem exsugant; quo modo in quibusdam insulis marium occidentalium vespertiliones tota die ex arboribus pendeant, tamquam ingentes nuces aut folliculi, ut qui viderunt narrant, et, cum nautae propter calorem in ponte navis dormiant, ad eos devolent, atque deinde—deinde mane homines mortui reperiantur, pallidi sicut ipsa Lucia?”

“Bone Deus, Professor!” exclamavi exsiliens. “Visne dicere Luciam a tali vespertilione morsam esse; taleque animal Londinii saeculo undevicesimo adesse?” Manu silentium imperavit atque perrexit:

“Potesne dicere cur testudo diutius quam hominum generationes vivat; cur elephas pergat pergatque donec dynastias viderit; cur psittacus numquam fere nisi morsu felis aut canis aut alio morbo pereat? Potesne dicere cur omnibus aetatibus atque locis homines crediderint esse paucos quosdam qui, si permittantur, semper vivant; viros feminasque esse qui mori non possint? Omnes scimus—scientia enim rem comprobavit—bufones aliquando per milia annorum saxis inclusos repertos esse, tam angusto foramine conclusos ut inde a mundi iuventute ibi mansisse videantur.

“Potesne dicere quo modo asceta Indus se in speciem mortis redigere possit, deinde sepeliatur, sepulcrum obsignetur, super illud frumentum seratur, metatur, secetur, iterum seratur atque iterum metatur seceturque; postremo homines redeant, sigillum integrum tollant, atque ibi asceta Indus iaceat non mortuus, sed surgat et inter eos ambulet sicut ante?” Hic eum interpellavi.

Iam perturbari coeperam; tam dense naturae insolita atque ea quae fieri posse videantur, quamvis vix credibilia sint, menti meae ingerebat ut imaginatio mea quasi inflammaretur. Obscure sentiebam eum aliquam doctrinam mihi tradere, sicut olim in conclavi suo Amstelodamensi solebat; tum tamen rem ipsam mihi aperire consueverat, ut semper ante mentem haberem de quo cogitandum esset. Nunc autem eo auxilio carebam; tamen eum sequi volebam. Itaque dixi:

“Professor, sine me rursus discipulum tuum dilectum esse. Propositum ipsum dic, ut scientiam tuam, dum pergis, ad id referre possim. Nunc cogitationes meae in omnes partes vagantur, tamquam hominis insani, non sani, qui opinionem aliquam nullo ordine sectetur. Mihi videor tiro per paludem in nebula errans, ab uno cespite ad alterum caeco tantum conatu saliens ut progrediar, nesciens quo pergam.”

“Bona imago est,” inquit. “Bene; dicam. Hoc mihi propositum est: ut credas.”

“Credere quid?”

“Iis rebus credere quibus te credere non posse putas. Exemplum dabo. De Americano quodam audivi qui fidem ita definivisse diceretur: ‘facultas quae efficit ut ea credamus quae falsa esse scimus.’ Ego illum virum sequor. Hoc volebat: mentem ad verum accipiendum paratam habeamus, neque exiguam veri

partem sinamus impetum veritatis multo maioris impedire, sicut parvus lapis currum ferriviarium sistit. Parvam veritatem primum accipimus. Bene! Servamus eam, magni aestimamus; sed ne sinamus eam sibi videri totam universi veritatem."

"Ergo vis ne ullam opinionem ante conceptam sinam mentem meam minus capacem reddere rei alicuius mirae accipiendae. Rectene doctrinam tuam intellego?"

"Ah, adhuc discipulus meus dilectus es. Operae pretium est te docere. Iam, quia intellegere vis, primum gradum ad intellegendum cepisti. Putas igitur parva illa foramina in gutturibus puerorum ab eodem facta esse qui vulnus in Luciae gutture inflixit?"

"Ita existimo." Surrexit atque graviter dixit:

"Tum falleris. O utinam ita esset! Sed heu, non est. Peius est—multo, multo peius."

"Per Deum, Professor Van Helsing, quid vis dicere?" exclamavi.

Desperanti similis in sellam se abiecit, cubita mensae imposuit, faciem manibus texit atque dixit:

"Ab ipsa Domina Lucia facta sunt!"

CAPUT XV

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD

(Continuantur.)

Aliquamdiu ira mihi omnem animum occupavit; tamquam Luciam, dum viveret, in faciem percussisset. Mensam vehementer percussi atque surgens ei dixi:

“Doctor Van Helsing, insanisne?” Caput sustulit meque aspexit; nescio quomodo vultus eius benignitate statim placatus sum. “Utinam insanirem!” inquit. “Insaniam facilius ferrem quam talem veritatem.

“O amice, cur, putas, tam longis ambagibus usus sum, cur tam diu cunctatus sum priusquam rem tam simplicem tibi aperirem? Quia te odi semperque per omnem vitam odi? Quia tibi dolorem afferre volui? Quia nunc demum ulcisci volebam quod olim vitam meam servavisti, atque ab horrenda morte servavisti? Ah, minime!”

“Ignosce mihi,” inquam. Ille perrexit:

“Amice, id feci quia leniter tibi rem aperire volebam; scio enim te dulcissimam illam dominam amavisse. Sed ne nunc quidem exspecto ut credas. Difficile est rem aliquam, etiamsi in universum tantum proponitur, statim pro vero accipere; dubitare enim solemus an fieri possit id quod fieri non posse semper putavimus. Multo difficilius est tam tristem rem ipsam admittere, praesertim de tali domina qualis Lucia fuit. Hac nocte id probabo. Audesne mecum venire?”

Haec me perturbaverunt. Talem veritatem nemo libenter comprobare conatur; Byron tamen zelotypiam excepit:

“Atque id ipsum verum esse probare quod maxime horrebat.”

Me cunctantem animadvertit atque dixit:

“Simplex est ratio; non iam ratio insani qui in palude nebula operta de cespite in cespitem salit. Si falsum est, experimento levabimur; certe nihil detrimenti capiemus. Si verum est! Ah, hoc vere terribile erit. Sed ipse terror causam meam adiuvare debet, quia in eo ipso est aliquid quod fidem requirat. Age, dicam quid proponam. Primum ad valetudinarium eamus puerumque illum invisamus. Doctor Vincent, qui in Valetudinario Septentrionali curat aegrotos, ubi acta puerum esse dicunt, amicus meus est, atque, ut credo, tuus quoque, ex quo Amstelodami discipulus eras. Si duobus amicis id non concedet, certe duobus

viris scientiae deditis aegrotum suum inspicere permittet. Nihil ei dicemus nisi nos rem cognoscere velle. Deinde autem—”

“Deinde?” Clavem e sinu protulit atque sustulit. “Deinde tu et ego noctem in coemeterio agemus ubi Lucia iacet. Haec sepulcri clavis est. A libitinario accepi, ut eam Arthuro traderem.” Animus mihi concidit; sentiebam enim horrenda quaedam nobis subeunda esse. Nihil tamen facere poteram; itaque quantum potui animi collegi atque dixi festinandum esse, quia iam dies ad vesperum vergeret....

Puerum iam experrectum invenimus. Dormiverat, aliquid cibi sumpserat, atque omnino satis bene se habebat. Doctor Vincent fasciam e gutture eius sustulit nobisque exigua vulnera ostendit. Tam similia erant iis quae in Luciae gutture conspexeramus ut dubitari non posset. Minora erant, marginesque recentiores videbantur; cetera prorsus congruebant.

Vincent interrogavimus unde vulnera illa orta esse putaret. Animal aliquod puerum momordisse sibi persuasum esse respondit, fortasse murem; se tamen potius suspicari morsum alicuius ex illis vespertilionibus qui in collibus ad septentrionem Londinii tam frequentes essent. “Inter tot innoxios,” inquit, “potest aliquod ferum animal ex australibus regionibus adesse, nocentioris generis.

“Fortasse nauta quidam unum domum attulit, qui postea effugit; aut e vivario publico pullus aliquis elapsus est, vel ibi ex vespertilione vampyro natus. Scitis eiusmodi casus interdum accidere. Decem tantum abhinc diebus lupus effugit, cuius vestigia, ut credo, in hanc partem reperta sunt. Per totam deinde hebdomadam pueri et in Campo Hampstediensi et in omnibus angiportis viciniae nihil nisi fabulam de Puella Rubro Cucullo Induta ludebant, donec hic ‘dominae pulclae’ terror ortus est; ex eo tempore festa paene continua agunt.

“Etiam hic misellus, cum hodie experrectus esset, nutricem rogavit num abire liceret. Quaerenti cur abire vellet, respondit se cum ‘domina pulcla’ ludere velle.”

“Spero,” inquit Van Helsing, “te, cum puerum domum remittes, parentes moniturum ut eum diligentissime custodiant. Haec vagandi libido summum periculum affert; si puer extra domum alteram noctem egerit, verisimile est eum periturum. Sed certe aliquot dies eum abire non sines?”

“Minime vero; hebdomada saltem praeteribit priusquam eum dimittam, immo diutius manebit, si vulnus nondum sanatum erit.”

Diutius in valetudinario quam putaveramus commorati sumus, atque sol iam ad occasum descenderat cum exivimus. Ubi Van Helsing vidit quantum tenebrarum esset, dixit:

“Non est cur festinemus. Serius iam est quam putaveram. Age, quaeramus ubi cenemus; tum iter pergamus.”

In Deversorio “Arce Ioannis Straw” cenavimus cum parva turba eorum qui birotis iter faciebant aliorumque, hilariter tumultuantium. Hora fere decima e deversorio profecti sumus. Iam valde obscurum erat; lampades autem hinc illinc positae, ubi e spatio ab unaquaque illuminato excesseramus, tenebras maiores reddere videbantur. Professor viam nobis sequendam diligenter notaverat; sine ulla cunctatione enim procedebat. Ego vero locorum rationem penitus amiseram.

Quo longius processimus, eo rariores nobis homines obvii facti sunt; tandem vel equites custodes, solita vigilia suburbana loca circumeuntes, nobis obviam facti nonnihil admirationis moverunt. Ad murum coemeterii denique pervenimus eumque transcendimus. Non sine aliqua difficultate—nam valde obscurum erat totusque locus nobis tam insolitus videbatur—sepulcrum Westenrarum invenimus. Professor clavem sumpsit, ianuam stridentem aperuit atque secedens urbane, ne ipse quidem hoc animadvertens, gestu me priorem intrare invitavit.

Tacitam quandam ironiam in ea invitatione sentiebam, in ipsa urbanitate qua tam horribili tempore mihi priorem ingressum concedebat. Socius me confestim secutus est atque ianuam caute adduxit, postquam diligenter exploravit pessulum demittendum esse, neque ianuam, simul atque adduceretur, sponte obserari. Si sponte clausa esset, male profecto nobis accidisset. Deinde in sacculo quaesivit atque, capsula igniariorum et candelae fragmento prolatis, lumen accendit.

Sepulcrum iam interdiu, recentibus floribus redimitum, satis triste atque horrendum visum erat. Nunc autem, aliquot diebus interiectis, cum flores marcidi mortuique penderent, albis petalis ferrugineo, viridibus fusco colore infectis; cum aranea scarabaeusque pristina loca occupassent; cum lapis vetustate decolor, calx harena temperata pulvere obducta, ferrum rubiginosum atque umidum, aes obscuratum et argentum quo res obductae erant maculis infectum debilem candelae lucem redderent, omnia miseriora atque sordidiora videbantur quam quisquam antea fingere potuisset.

Hoc aspectu mihi vel invito subibat cogitatio non sola animantia perire posse.

Van Helsing ordine opus suum aggressus est. Candelam ita tenens ut inscriptiones in laminis loculorum legeret, dum guttae adipis cetacei in metallum cadentes statim coibant albasque maculas faciebant, loculum Luciae certo agnovit. Rursus in sacculo quaesivit atque instrumentum quo cochleae torquentur protulit.

“Quid facturus es?” interrogavi.

“Loculum aperiam. Etiam tibi persuadebo.” Statim cochleas extrahere coepit, tandemque operculum sustulit et loculum plumbeum intus inclusum patefecit. Tale spectaculum vix sustinere potui. Tam gravis iniuria mortuae fieri videbatur ac si, dum viva dormiret, vestes ei detraxisset; manum eius etiam prehendi ut prohiberem. Ille tantum dixit: “Videbis,” atque rursus in sacculo quaerens serrulam tenuissimam protulit.

Instrumentum illud ad cochleas torquendas celeri ictu per plumbum deorsum adegit—ad quem ictum ego exhorrueram—parvumque foramen fecit, satis tamen magnum ut serrulae cuspis intraret. Ex cadavere iam septem dies mortuo foetidum vaporem subito erupturum esse exspectaveram. Nos medici, quibus pericula nostra cognoscenda sunt, talibus rebus assuescere debemus; ego tamen ad ianuam recessi. Professor ne punctum quidem temporis cunctatus est; per unum latus loculi plumbei duorum fere pedum spatium serrula incidit, deinde transversum secuit atque per alterum latus descendit.

Marginem laminae iam solutae prehendit eamque ad eam loculi partem ubi pedes iacerent reflexit; deinde candelam ad aperturam admovens gestu me inspicere iussit.

Accessi et aspexi. Loculus vacuus erat.

Hoc sane mirum mihi visum est atque vehementer me percussit; Van Helsing autem nulla re commovebatur. Nunc etiam firmius quam ante suae sententiae confidebat, eoque audacius opus persequi parabat. “Iamne tibi satis est, amice Ioannes?” interrogavit.

Ingenitam mihi disputandi pertinaciam reviviscere sentiebam, cum responderem:

“Satis mihi constat Luciae corpus in isto loculo non esse; sed hoc unum tantum probat.”

“Quidnam, amice Ioannes?”

“Id ibi non esse.”

“Hactenus recte ratiocinaris,” inquit. “Sed quomodo explicas—quomodo explicare potes—cur ibi non sit?”

“Fortasse aliquis cadaver furatus est,” respondi. “Potest fieri ut quidam ex libitinarii ministris illud abstulerint.” Sentiebam me ineptire; haec tamen sola causa erat quam re vera afferre poteram. Professor suspiravit. “Age,” inquit, “pluribus nobis argumentis opus est. Veni mecum.”

Operculum loculi reposuit, omnia quae secum habebat collegit atque in sacculo condidit, lumen exstinxit et candelam quoque in sacculum posuit. Ianuam aperuimus atque exivimus. Post nos ianuam clausit et obseravit. Clavem mihi porrexit dicens: “Visne eam servare? Praestat te ipsum rem cognoscere.” Risi—haud sane hilarem risum fuisse fateor—atque gestu eum clavem retinere iussi.

“Clavis nihil valet,” inquam; “aliae claves eiusdem formae esse possunt; atque huiusmodi seram sine clave aperire non difficile est.” Nihil respondit, sed clavem in sinum reposuit. Deinde me in altera coemeterii parte vigilare iussit, dum ipse in altera vigilaret. Post taxum locum cepi atque obscuram eius figuram progredientem vidi, donec cippi arboresque interiectae eam e conspectu meo subduxerunt.

Ibi solus excubabam. Paulo postquam locum ceperam, horologium procul duodecimam horam sonare audivi, deinde suo tempore primam atque secundam. Frigebam, animus languebat; irascebar Professori quod me ad tale negotium adduxisset, mihique quod venissem. Nimis frigore atque somno premebar ut diligenter observarem, neque tamen ita somnolentus eram ut fidem fallerem; itaque tristissimum ac miserrimum tempus egi.

Subito, cum me converterem, aliquid quasi albam lineam inter duas obscuras taxos moveri videre mihi visus sum, in ea coemeterii parte quae a sepulcro maxime aberat. Simul obscura quaedam moles, ex ea parte ubi Professor erat commota, illuc celeriter contendebat. Tum ego quoque processi; sed cippos sepulcraque cancellis saepta circumire debebam, atque in tumulos offendebam. Caelum nubibus obductum erat, et alicubi procul gallus ante lucem cecinit.

Non longe, ultra iuniperos hinc illinc dispositas, quae semitam ad ecclesiam ducentem indicabant, alba quaedam atque obscura figura ad sepulcrum volitavit. Ipsum sepulcrum arboribus tegebatur; itaque ubi figura evanuisset videre non potui. Strepitum alicuius vere se moventis audivi eo loco ubi primum albam figuram videram; cum eo venissem, Professorem parvulum puerum ulnis gestantem inveni. Ubi me vidit, eum mihi porrexit atque dixit:

“Iamne tibi satis est?”

“Non,” respondi ea voce quam ipse inimicam esse sentiebam.

“Nonne puerum vides?”

“Video; puer est. Sed quis eum huc attulit? Et num vulneratus est?” interrogavi.

“Videbimus,” inquit Professor; atque ambo properanter e coemeterio exivimus, illo puerum dormientem portante.

Ubi paulum discessimus, in arbustum intravimus atque igniario accenso guttur pueri inspeximus. Neque levem cutis laesionem neque cicatricem ullam habebat.

“Nonne recte dixi?” interrogavi quasi victoriam reportassem.

“Tempestive adfuimus,” inquit Professor grato animo.

Tum constituendum erat quid de puero ageremus; itaque inter nos deliberavimus. Si eum ad custodum stationem duceremus, aliquo modo explicare deberemus quid noctu egissemus; certe dicendum esset quomodo puerum invenissemus. Tandem igitur constituimus eum in Campum ferre atque, ubi custodem appropinquantem audiremus, eo loco relinquere ubi ab illo inveniri necesse esset; deinde domum quam celerrime redire. Omnia bene cesserunt.

Ad Campi Hampstediensis fines gravem custodis pedum strepitum audivimus atque, puero in semita deposito, procul exspectavimus donec ille, dum laternae lumen huc illuc versaret, eum vidit. Eum admirantem exclamare audivimus, deinde taciti discessimus. Forte feliciter prope Deversorium “Hispanorum” raedam meritoriam invenimus atque in urbem vecti sumus.

Dormire non possum; itaque haec scribo. Conandum tamen est ut paucas horas dormiam, quia Van Helsing meridie me arcessere veniet. Urget ut in aliam expeditionem secum eam.

27 SEPTEMBRIS.—Iam ad horam secundam post meridiem perventum erat, cum tandem idoneam conatus nostri occasionem nacti sumus. Funus meridie celebratum omnino confectum erat, postremique ex iis qui funus prosecuti fuerant tarde discesserant, cum nos, inter aliquot alnos occultati atque diligenter prospicientes, aedituum vidimus egredientem portam post se obserare. Tum

scivimus nobis, si vellemus, usque ad mane tuto manere licere; Professor tamen dixit nobis unam ad summum horam opus fore.

Rursus horror ille me cepit, cum res ipsas esse veras sentirem, neque quidquam quod imaginatio effingeret in hoc negotio locum habere videretur; clareque intellexi quantis nos legum periculis obiceremus, opus religioni quoque contrarium aggressi. Praeterea omnia tam inutilia videbantur. Aperire loculum plumbeum, ut videremus num femina iam septem fere dies mortua vere mortua esset, atrox quidem fuerat; nunc autem sepulcrum iterum aperire, cum oculis ipsis testibus sciremus loculum vacuum esse, summae stultitiae videbatur.

Umeros tamen sustuli atque tacui; Van Helsing enim quo semel animum intendisset pergere solebat, quisquis contra diceret. Clavem sumpsit, cryptam aperuit atque rursus urbane me priorem intrare invitavit. Locus non tam horrendus erat quam nocte praeterita; sed, o, quam inenarrabiliter sordidus videbatur, solis lumine introrsum effuso! Van Helsing ad loculum Luciae accessit, ego secutus sum. Inclinatus laminam plumbeam vi rursus reflexit; tum me subita admiratio atque formido pervasit.

Ibi Lucia iacebat, prorsus, ut videbatur, qualem eam nocte ante funus videramus. Etiam magis quam umquam pulchritudine effulgebat, si id quidem fieri poterat; neque eam mortuam esse mihi persuadere poteram. Labra rubra erant, immo rubriora quam ante; genas autem tener rubor ornabat.

“Num hae praestigiae sunt?” interrogavi.

“Iamne tibi persuasum est?” respondit Professor. Dum haec dicebat, manum admovit atque—ita ut ego inhorrescerem—labra mortua retraxit, dentesque candidos ostendit.

“Vide,” perrexit, “vide: etiam acutiores sunt quam ante. Hoc et hoc”—unum dentem caninum eumque qui infra erat tetigit—“his dentibus parvuli pueri morderi possunt. Iamne credis, amice Ioannes?” Rursus inimica contradicendi cupiditas in me excitata est. Tam horribilem cogitationem quam ille suggerebat admittere non poteram; itaque aliquid disputare conatus, cuius me iam tum pudebat, dixi:

“Potuit post noctem praeteritam huc reponi.”

“Itane? Potuit. Sed a quo?”

“Nescio. Aliquis fecit.”

“Atqui iam hebdomadam mortua est. Plurima cadavera post tantum temporis spatium non ita appararent.” Ad haec nihil habebam quod responderem; itaque tacui. Van Helsing silentium meum non animadvertere videbatur; certe nec aegre id ferebat nec tamquam victor laetabatur. Vultum mortuae intentissime spectabat, palpebras levans atque oculos inspiciens, rursusque labra aperiens dentes examinabat. Deinde ad me conversus dixit:

“Hic aliquid reperitur quod ab omnibus adhuc memoriae traditis discrepat; hic duplex quaedam vitae condicio est, a communi diversa. A vampyro morsa est cum sopore oppressa per somnum ambularet—ah, expavescis; hoc nescis, amice Ioannes, sed postea omnia scies—atque in tali sopore facillime ille accedere poterat ut plus sanguinis auferret. Sopita mortua est, atque sopita etiam mortua vivens est. Ita fit ut ab omnibus aliis differat.

“Plerumque, cum mortui viventes domi dormiunt”—dum loquitur, lato brachii gestu ostendit quid vampyro ‘domus’ esset—“vultu naturam suam produnt; haec autem, quae tam dulcis erat antequam mortua vivens fieret, ad communium mortuorum quasi inanitatem redit.

“Nihil ibi malignitatis est, vide; eo difficilius mihi est eam dormientem occidere.” Sanguis mihi prae formidine obriguit, atque paulatim intellegere coepi me Van Helsing sententiis assentiri. Sed si vere mortua esset, quid tandem horrendum erat in eo quod occideretur? Caput sustulit meque aspexit; mutationem vultus mei vidit, nam paene laetus dixit:

“Ah, nunc credis?”

Respondi: “Noli me tam vehementer statim urgere. Paratus sum assentiri. Quomodo hoc cruentum opus facies?”

“Caput ei amputabo et os allio implebo, atque palum per corpus adigam.” Horrui reputans corpus feminae quam amaveram ita lacerandum esse. Neque tamen sensus ille tam vehemens erat quam exspectaveram. Re vera iam hanc ipsam—mortuam viventem, ut Van Helsing appellabat—praesentem horrescere atque aversari incipiebam. Fierine potest ut amor totus in animo amantis sit, aut totus in eo quem amat?

Diu exspectavi ut Van Helsing inciperet; ille autem tamquam cogitationibus defixus stabat. Mox sacculi fibulam sonitu clausit atque dixit:

“Cogitavi atque constitui quid optimum sit. Si solum animi mei impetum sequerer, nunc, hoc ipso momento, facerem quod faciendum est. Sed alia quoque consideranda sunt, eaque milies difficiliora, quoniam nondum quid sibi velint

intellegimus. Hoc simplex est. Neminem adhuc vita privavit, quamquam nihil nisi tempus deest; si nunc ageremus, periculum ab illa impendens in perpetuum tolleremus.

“Sed fortasse Arthuro opus nobis erit; quomodo autem ei hoc narrabimus? Si tu, qui vulnera in Luciae gutture vidisti atque tam similia vulnera in gutture pueri apud valetudinarium; si tu, qui loculum nocte praeterita vacuum, hodie autem plenum vidisti, feminamque quae tota hebdomada post mortem nihil mutata est nisi ut rubicundior atque pulchrior fieret—si haec omnia nosti, et albam illam figuram quae nocte praeterita puerum in coemeterium attulit, neque tamen ipsis oculis atque auribus tuis fidem habuisti, quomodo sperare possum Arthurum crediturum esse, qui nihil horum novit? Mihi diffisus est cum eum ab eius osculo retraxi, dum illa moriebatur.

“Scio eum mihi ignovisse, quod, ut ipse putat, falsa quadam opinione ductus eum prohibuerim ne, ut oportuit, vale diceret. Sed fortasse putabit nos alio etiam graviore errore deceptos hanc feminam vivam sepelivisse, atque omnium maxime erravisse cum eam occiderimus. Tum rursus argumentabitur nos, errore deceptos, nostris opinionibus eam occidisse; itaque semper miserrimus erit. Neque tamen umquam certus esse poterit; hoc autem omnium pessimum est.

“Aliquando putabit eam quam amavit vivam sepultam esse, atque ea cogitatio somnia eius horrore eorum quae illa pati debuerit implebit. Rursus putabit nos fortasse recte sensisse, carissimamque suam revera mortuam viventem fuisse. Minime! Semel ei dixi, atque ex eo tempore multa didici. Nunc, cum omnia vera esse sciam, centies milies certius scio eum per aquas amaras transeundum ei esse, ut ad dulces perveniat.

“Misero illa una hora subeunda est, quae vel ipsum caeli vultum ei atrum reddat; tum omnibus consulere poterimus pacemque ei reddere. Constitui. Abeamus. Tu ad valetudinarium tuum redi, ut ibi hac nocte sis, atque cura ut omnia recte se habeant. Ego autem hanc noctem hic in coemeterio meo modo agam. Cras nocte ad Deversorium Berkeley hora decima ad me venies. Arthurum quoque arcessam, atque illum egregium iuvenem Americanum qui sanguinem suum dedit.

“Postea omnibus nobis laborandum erit. Tecum usque ad Piccadilly veniam atque ibi cenabo; ante solis enim occasum huc redeundum est.”

Sepulcrum igitur obseravimus atque discessimus; murum coemeterii haud difficulter transgressi, raeda vecti Piccadilly rediimus.

EPISTULA A VAN HELSING IN SARCINA SUA APUD DEVERSORIUM BERKELEY RELICTA AD IOANNEM SEWARD MEDICINAE DOCTOREM

(Non tradita.)

27 SEPTEMBRIS.

Amice Ioannes,—

Haec scribo, si quid forte acciderit. Solus ad illud coemeterium excubitum eo. Volo ne Lucia, mortua vivens, hac nocte exeat, quo cras nocte avidior sit. Itaque quaedam quae illa non amat—allium atque crucifixum—affigam, atque ita ostium sepulcri praecludam. Nuper demum mortua vivens facta est; his rebus parebit.

Haec tamen tantum prohibent ne exeat; fortasse nihil valebunt si intrare cupiet. Tum enim mortuus vivens desperatione agitatur, atque viam qua minime resistitur inveniet, quaecumque erit. Tota nocte adero, a solis occasu usque ad tempus quo sol iam ortus erit; si quid cognosci poterit, cognoscam. Neque pro Lucia neque ab ipsa quidquam metuo; sed alter ille, cui debetur quod ipsa mortua vivens est, iam potest sepulcrum eius petere atque ibi perfugium invenire.

Callidus est, ut ex domino Ionatha scio atque ex eo quo modo nos per omne tempus decepit, dum nobiscum de Luciae vita ludebat, nosque victi sumus. Mortui autem viventes multis modis valent. Semper in una manu vires viginti virorum habet; etiam nos quattuor, qui vires nostras Luciae dedimus, eas omnes illi quoque dedimus. Praeterea lupum suum arcessere potest, atque alia nescio quae. Itaque si hac nocte huc venerit, me inveniet; nemo autem alius me inveniet—donec sero nimis erit.

Sed fortasse locum non tentabit. Nulla causa est cur tentet; in venandi locis multo uberior ei praeda suppetit quam in coemeterio ubi femina mortua vivens dormit atque unus senex vigilat.

Itaque haec scribo, si forte.... Sume chartas quae cum hac epistula sunt, commentarios Harker ceterasque, atque lege; deinde magnum illum mortuum viventem reperire stude, caputque ei amputa et cor combure, aut palum per illud adige, ut mundus ab eo quiescat.

Si ita evenerit, vale.

Van Helsing.

28 SEPTEMBRIS.—Mirum quantum hominem reficiat bene captus nocturnus somnus. Heri paene paratus eram portentosas Van Helsing opiniones admittere; nunc autem illae mihi nunc taetro quodam lumine illustratae videntur, sanae rationi vim inferentes. Non dubito quin ille omnia credat. Miror num mens eius aliqua ratione turbata sit. Certe aliqua ratio esse debet qua omnia haec arcana explicentur.

Num fieri potest ut Professor ipse haec fecerit? Tanto ingenii acumine praeditus est ut, si mente alienatus esset, quidquid ex aliqua cogitatione animo infixa facere vellet mira arte perficeret. Invitus talia suspicor; sane Van Helsing insanire paene aeque mirum esset ac illud alterum. Quidquid tamen est, eum diligenter observabo. Fortasse aliquid reperiam quo arcanum illustretur.

29 SEPTEMBRIS, MANE.... Nocte praeterita, paulo ante horam decimam, Arthurus et Quincius in cubiculum Van Helsing venerunt. Omnibus nobis dixit quid nos facere vellet, praecipue tamen Arthurum allocutus est, quasi omnium nostrum consilia ex eius voluntate penderent. Coepit dicere se sperare nos omnes quoque secum venturos esse; “nam,” inquit, “grave officium ibi explendum est. Epistulam meam sine dubio miratus es?” Haec quaestio ipsi domino Godalming proposita est.

“Miratus sum. Aliquamdiu etiam me perturbavit. Tot nuper calamitates familiam meam afflixerunt ut plures certe non desiderem. Cupidus quoque fui cognoscendi quid velis. Quincius et ego de eo locuti sumus; sed quo plura dicebamus, eo minus intellegebamus, donec nunc de me dicere possum me prorsus haerere neque quidquam de ulla re intellegere.”

“Ego quoque,” breviter inquit Quincius Morris.

“Ah,” inquit Professor, “tum vos ambo initio propiores estis quam amicus Ioannes hic, cui longa via redeundum est antequam vel eo perveniat unde incipere possit.”

Apparebat eum, me ne verbo quidem dicente, intellexisse me ad pristinam dubitandi consuetudinem rediisse. Deinde ad alios duos conversus summa gravitate dixit:

“Volo ut mihi permittatis hac nocte facere quod bonum esse puto. Scio me multum petere; ubi autem cognoveritis quid facere proponam, tum demum intellegetis quantum petam. Itaque licetne rogare ut, re nondum cognita, mihi

promittatis? Ita postea, etiamsi aliquamdiu mihi irati eritis—quod fieri posse dissimulare mihi non debeo—vos ipsos de nulla re accusabitis."

"Aperte certe loqueris," interposuit Quincius. "Ego Professoris fidem praestabo. Quo tendat non satis intellego; sed virum probum esse iuro, atque hoc mihi satis est."

"Gratias tibi ago, domine," inquit Van Helsing cum dignitate. "Honori mihi duxi te inter amicos mihi fidentes numerare; hoc autem fidei tuae testimonium mihi carissimum est." Manum porrexit, quam Quincius prehendit.

Tum Arthurus locutus est:

"Doctor Van Helsing, non libenter 'porcum in sacco emo,' ut apud Scotos dicitur. Si quid agitur quod aut meum viri honesti honorem aut fidem Christianam laedat, tale promissum facere non possum. Si mihi confirmare potes id quod paras neutri repugnare, statim consentio; quamquam quid tandem velis nullo modo intellegere possum."

"His condicionibus assentior," inquit Van Helsing; "hoc unum a te peto: si quid a me factum condemnare necessarium duxeris, primum diligenter rem considera atque perspice num id condicionibus quas posuisti repugnet."

"Convenit," inquit Arthurus; "id aequum est. Nunc autem, his dictis, licetne quaerere quid nobis faciendum sit?"

"Volo ut mecum venias, atque clam venias, ad coemeterium Kingsteadense."

Arthurus vultu demisso quasi attonitus dixit:

"Ubi misera Lucia sepulta est?" Professor caput inclinavit. Arthurus perrexit: "Et cum ibi fuerimus?"

"Sepulcrum intrabimus!" Arthurus surrexit.

"Professor, serio loqueris, an iocus aliquis immanis est? Ignosce; video te serio loqui." Rursus consedit; videbam tamen eum firmum atque erectum sedere, dignitatis suae memorem. Silentium erat, donec iterum interrogavit:

"Et cum in sepulcro fuerimus?"

"Loculum aperiemus."

"Nimis hoc est!" dixit atque iratus rursus surrexit. "Paratus sum omnia patienter ferre quae rationi consentanea sunt; sed hoc—hanc sepulcri profanationem—eius quae—" Ipsa indignatio vocem ei interclusit. Professor eum miserans aspexit.

"Si vel unum a te dolorem avertere possem, miser amice," inquit, "Deus scit quam libenter id facerem. Sed hac nocte nobis per spinosas semitas incedendum

est; alioquin postea atque in perpetuum pedes quos amas per vias flammarum ambulabunt!”

Arthurus vultu pallido atque rigido caput sustulit dixitque:

“Cave, domine, cave!”

“Nonne satius esset audire quae dicturus sum?” inquit Van Helsing. “Tum saltem scies quo usque consilium meum pertineat. Pergamne?”

“Satis aequum est,” interposuit Morris.

Post aliquam moram Van Helsing non sine labore, ut apparebat, perrexit:

“Lucia mortua est, nonne? Ita! Ergo nulla ei iniuria fieri potest. Sed si mortua non est—”

Arthurus subito surrexit.

“Bone Deus!” exclamavit. “Quid vis dicere? Num aliquis error fuit? Num viva sepulta est?” Gemuit eo dolore quem ne spes quidem mitigare poterat.

“Non dixi eam vivere, mi fili; neque id putavi. Hoc tantum dico: potest fieri ut mortua vivens sit.”

“Mortua vivens! Nec viva! Quid vis dicere? Num hoc omne somnium horrendum est, an quid est?”

“Sunt arcana quae homines tantum coniectura persequi possunt, quaeque per saecula non nisi ex parte explicare possunt. Crede mihi: nunc in limine unius ex illis mysteriis stamus. Sed nondum omnia dixi. Licetne mihi Luciae mortuae caput amputare?”

“Per caelum atque terram, minime!” Arthurus exclamavit immani animi impetu. “Ne pro toto quidem mundo consentiam ut corpus eius mortuum ullo modo mutiles. Doctor Van Helsing, nimis me temptas. Quid tibi feci ut me sic torqueas? Quid misera dulcissima illa puella fecit ut tantam ignominiam sepulcro eius inferre velis? Tu insanis qui talia dicis, an ego insanio qui audio? Ne ausis quidem amplius de tanta profanatione cogitare; nihil tibi facere permittam.

“Meum officium est sepulcrum eius ab iniuria defendere; atque, per Deum, faciam!”

Van Helsing ex eo loco ubi totum tempus sederat surrexit atque graviter et severe dixit:

“Domine Godalming, mihi quoque officium est, officium erga alios, officium erga te, officium erga mortuos; atque, per Deum, faciam! Hoc unum nunc a te peto: veni mecum, aspice atque audi. Si postea, cum idem rogavero, non etiam

acrius quam ego ipse id fieri cupies, tum—tum officium meum exsequar, quale id esse existimavero.

“Deinde, ut voluntati tuae satisfaciam, rationem tibi reddere paratus ero, quando et ubi voles.” Vox eius paulum fracta est, atque voce misericordiae plena perrexit:

“Sed, obsecro te, noli mihi iratus discedere. Per longam vitam multa feci quae saepe ingrata factu erant atque interdum cor meum torquebant; numquam tamen tam grave opus mihi fuit quam nunc. Crede mihi: si tempus venerit quo animum erga me mutare possis, unus tuus benignus aspectus omnem huius tristissimae horae dolorem delebit; nam omnia facerem quae homo facere potest ut te a dolore servarem. Cogita modo.

“Cur enim tantum laboris atque doloris mihi ipse imponerem? E patria mea huc veni ut quidquid possem boni facerem; primum ut amico Ioanni gratificarer, deinde ut dulcissimae puellae subvenirem, quam ego quoque amare coepi. Illi—pudet me tantum dicere, sed tua causa dico—idem dedi quod tu: sanguinem venarum mearum. Dedi ego, qui non, ut tu, amator eius eram, sed tantum medicus atque amicus.

“Noctes meas diesque ei dedi—ante mortem, post mortem; atque si mors mea ei etiam nunc prodesse potest, cum mortua sit atque mortua vivens, mortem meam ultro ei concedam.” Haec dixit cum gravitate quadam miti, Arthurumque vehementer commovit. Senis manum prehendit atque voce fracta dixit:

“O quam difficile est hoc cogitare, neque intellegere possum; sed certe tecum veniam atque exspectabo.”

CAPUT XVI

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD

(Continuantur.)

Horae duodecimae quarta pars deerat, cum humilem murum transgressi in coemeterium intravimus. Nox atra erat; interdum tamen inter gravium nubium hiatus, quae per caelum citatae ferebantur, luna lucebat. Nescio quo modo omnes conferti procedebamus, Van Helsing paulum ante nos viam monstrante. Cum ad sepulcrum prope accessissemus, Arthurum diligenter inspexi; verebar enim ne locus tam tristibus memoriis refertus eius animum perturbaret. Ille tamen se bene sustinebat. Ipsa, ut opinor, rei quam agebamus obscuritas maerori eius quodammodo levamento erat. Professor ianuam reseravit atque, cum nos variis de causis, ut par erat, haesitare videret, cunctationem nostram sustulit ipse prior ingressus. Nos ceteri secuti sumus, et ianuam clausit. Tum laternam, cuius lumen operculo celari poterat, accendit atque loculum ostendit. Arthurus dubitans processit; Van Helsing mihi dixit:

“Heri hic mecum fuisti. Eratne dominae Luciae corpus in isto loculo?”

“Erat.” Professor ad ceteros conversus dixit:

“Auditis; tamen unus est qui mihi hac in re non credat.” Instrumentum ad cochleas torquendas sumpsit atque rursus loculi operculum sustulit. Arthurus pallidissimus tacitus spectabat; remoto operculo processit. Loculum plumbeum intus esse aut nesciverat, ut apparebat, aut certe non cogitaverat. Ubi incisuram in plumbo vidit, subito rubor eius genas suffudit, sed aeque celeriter evanuit; itaque horribiliter pallidus remansit, semper tacitus. Van Helsing marginem plumbi vi reflexit; omnes inspeximus atque resilivimus.

Loculus vacuus erat!

Aliquot minuta nemo verbum fecit. Silentium Quincius Morris rupit:

“Professor, ego pro te spopondi. Mihi unum verbum tuum satis est. Alias tale quid non rogarem; neque enim te tanto dedecore afficerem ut dubitare de te viderer. Sed hic tantae rei horror omnem honoris atque dedecoris rationem superat. Tu hoc fecisti?”

“Per omnia quae sancta habeo tibi iuro me neque eam amovisse neque tetigisse. Res ita se habuit. Ante duas noctes amicus meus Seward et ego huc venimus, bono consilio, mihi crede. Hunc loculum, tum adhuc obsignatum,

aperui atque vacuum, ut nunc, invenimus. Deinde exspectavimus et aliquid album per arbores venire vidimus. Postridie interdiu huc rediimus; illa hic iacebat. Nonne ita erat, amice Ioannes?"

"Ita."

"Illa nocte opportuno tempore adfuimus. Alius puer desiderabatur; eum inter sepulcra, Deo gratias, incolumem invenimus. Heri ante solis occasum huc veni; sole enim occidente mortui viventes moveri possunt. Tota nocte hic usque ad solis ortum exspectavi, sed nihil vidi. Id eo maxime factum esse puto quod super ianuae fibulas allium imposueram, quod mortui viventes ferre non possunt, aliaque quae fugiunt. Nocte praeterita nulla mortua vivens exiit; itaque hodie ante solis occasum allium meum ceteraque sustuli. Ideo hunc loculum vacuum invenimus. Sed patienter audite. Adhuc multa mira sunt; mecum foris exspectate, ita ut neque videamini neque audiamini, et multo mirabiliora evenient. Sic"—hic operculum laternae clausit—"nunc foras." Ianuam aperuit, et singuli ordine exiimus; ipse postremus secutus ianuam post se obseravit.

O quam recens et purus post illius cryptae terrorem nocturnus aer videbatur! Quam iucundum erat nubes per caelum festinantes aspicere atque inter eas, dum concurrunt praetereuntque, lunae fulgores modo apparentes modo evanescentes, velut gaudia et dolores vitae humanae; quam iucundum recentem aerem ducere, nulla mortis aut tabis contagione infectum; quantum nos ad humanitatem revocabat rubens ultra collem caelum videre atque procul audire obtusum illum fremitum quo magnae urbis vita indicatur! Omnes suo quisque modo graves atque animo oppressi eramus. Arthurus tacebat et, quantum videre poteram, conabatur intellegere quo mysterium tenderet quidve penitus significaret. Ipse satis patienter ferebam atque rursus paene inducebar ut dubitationem abicerem et Van Helsing sententiis assentirer. Quincius Morris ea tranquillitate praeditus erat qua vir omnia accipit, animo aequo atque intrepido, etiamsi omnia sua in discrimen adducantur. Cum fumare non posset, satis magnum tabaci frustum sibi praecidit atque mandere coepit. Van Helsing autem certum quiddam agebat. Primum e sacco massam cuiusdam rei protulit, quae crustuli tenuissimi speciem habebat et albo linteolo diligenter involuta erat; deinde tantum materiae subalbidae, farinae subactae aut glutino similis, quantum utraque manu capere posset. Crustulum minute comminuit atque manibus cum illa massa permiscuit. Hanc deinde in tenues taeniolas redactam rimis inserere coepit quae inter ianuam et lapideam sepulcri compagem erant. Quid hoc sibi vellet haud satis

intellegebam; itaque, cum prope essem, quid ageret interrogavi. Arthurus quoque et Quincius, eadem cognoscendi cupiditate, accesserunt. Respondit:

“Sepulcrum ita praecludo ut mortua vivens intrare non possit.”

“Et istane materia quam imposuisti hoc efficiet?” interrogavit Quincius. “Pro deum fidem! Ludimusne hic?”

“Ita est.”

“Quid est quo uteris?” Hanc quaestionem Arthurus proposuit. Van Helsing reverenter petasum sustulit atque respondit:

“Hostia consecrata. Amstelodamo attuli. Veniam habeo.” His verbis vel qui maxime dubitabat obstupuit; singuli enim sentiebamus, cum Professorem tam gravi consilio agere videremus ut re sibi omnium sanctissima sic uteretur, diffidere ei non licere. Reverenter taciti loca nobis adsignata circa ipsum sepulcrum cepimus, ita tamen ut ab appropinquantibus cerni non possemus. Ceterorum miserebar, praesertim Arthuri. Me quidem priores adventus huic horrendae vigiliae adsuefecerant; et tamen ego, qui vel una ante hora argumenta repudiaveram, animum mihi deficere sentiebam. Numquam sepulcra tam horribili candore apparuerant; numquam cupressus aut taxus aut iuniperus ipsius funebris maestitiae speciem tam prae se tulerat; numquam arbores aut herbae tam sinistre movebantur vel susurrabant; numquam ramus tam arcano stridore sonuerat; neque umquam longinquus canum ululatus tam triste praesagium per noctem miserat.

Diu silentium obtinuit, velut ingens quoddam vacuum dolore plenum; tum Professor acutum “S-s-s!” edidit. Manu ostendit; procul inter taxorum ordines albam figuram procedere vidimus, obscuram quandam figuram albam, quae aliquid atrum ad pectus tenebat. Constitit; eodem momento radius lunae inter nubium citatarum agmina perrupit atque insigni claritate mulierem capillo nigro, sepulcralibus vestibus indutam, ostendit. Faciem cernere non poteramus; inclinata enim erat super id quod puerum flavis capillis esse videbamus. Paulum intercessit, tum brevis clamor acutusque, qualem puer dormiens edit aut canis qui ante focum iacens somniat. Iam procurrere coeperamus, sed Professoris manus monentis, quam post taxum stantis videbamus, nos continuit; deinde, nobis spectantibus, alba figura rursus processit. Iam satis prope erat ut clare videremus, et luna lucebat adhuc. Cor mihi velut gelu obriguit; Arthurum anhelantem audivi, cum Luciae Westenrae lineamenta agnovissemus. Lucia Westenra erat, sed quam mutata! Suavitas in duritiam adamanteam atque

immisericordem crudelitatem conversa erat, castitas in libidinosam lasciviam. Van Helsing e latebris processit; nos quoque omnes eius nutui obsecuti processimus atque quattuor uno ordine ante sepulcri ianuam constitimus. Van Helsing laternam sustulit et operculum reduxit; luce in Luciae faciem collecta vidimus labra recenti sanguine rubere, rivumque per mentum delapsum purum sindonis funebris candorem maculavisse.

Horrore contremuimus. Lumine tremulo animadverti ne Van Helsing quidem ferream animi constantiam servavisse. Arthurus iuxta me erat; nisi brachium eius prehendissem eumque sustinuissem, cecidisset.

Ubi Lucia—sic rem quae ante nos erat appello, quia eius formam gerebat—nos vidit, irato fremitu, qualem felis necopinato deprehensa edit, recessit; deinde oculos per nos circumtulit. Oculi forma coloreque Luciae oculos referebant; sed pro puris illis mitibusque quos noveramus, Luciae oculi impuri erant et inferno igne pleni. Eo momento quidquid amoris in animo mihi reliquum erat in odium fastidiumque versum est; si tum occidenda fuisset, ego eam saeva quadam voluptate occidere potuissem. Dum nos intuetur, impia luce oculi flagraverunt atque facies libidinoso risu diffusa est. O Deus, quanto horrore me aspectus ille perfudit! Neglegenter, immitis ut daemon, puerum in terram abiecit, quem adhuc ad pectus artissime tenuerat super eum fremens, ut canis super osse fremit. Puer acute exclamavit atque ibi gemens iacuit. Tanta in eo facinore erat immanis atque frigida crudelitas ut Arthuro gemitum exprimeret; cum autem ad eum brachiis porrectis et lascivo risu accederet, ille recessit atque faciem manibus texit.

Illa tamen procedere pergebat atque languida et libidinosa venustate dixit:

“Veni ad me, Arthure. Relinque istos ceteros et ad me veni. Brachia mea tui avidissima sunt. Veni, et una quiescere poterimus. Veni, mi marite, veni!”

Erat in vocis eius sono diabolica quaedam suavitas, aliquid velut vitri percussi tinnitus, quod etiam nobis, quamquam verba ad alium dicta audiebamus, penitus in animo resonabat. Arthurus vero quasi incantatus videbatur; manibus a facie remotis brachia late pandit. Iam illa in brachia eius se conicere parabat, cum Van Helsing prosiluit atque parvum crucifixum aureum inter eos obtendit. Illa resilivit, facieque subito furore plena ac depravata, praeter eum se proripuit quasi sepulcrum intratura.

Sed uno alterove pede a ianua distans constitit, quasi vi quadam cui resisti non posset retenta. Tum se convertit; faciem eius clarus lunae fulgor, qui subito

eruperat, et laternae lumen illustraverunt; neque iam lumen tremuit, adeo Professor ferream constantiam recuperaverat. Numquam tantam malignitatem frustratam in ullius vultu vidi; neque, ut spero, tale portentum cuiquam mortalium umquam rursus apparebit. Pulchritudo vultus in livorem versa est; oculi scintillas inferni ignis iacere videbantur; frons sic in rugas contracta erat ut carnis plicae Medusae serpentium spiras referrent; os pulchrum et sanguine cruentum in apertam quadratam formam diductum est, sicut in personis quibus apud Graecos Iaponesque vehementes animi motus exprimuntur. Si umquam facies mortem minata est, si aspectus occidere potuit, id tum vidimus.

Sic inter crucifixum sublatum et aditum sacra materia praeclusum dimidii minuti spatio stetit, quod aeternitas videbatur. Silentium Van Helsing rupit Arthurum interrogans:

“Responde mihi, o amice! Pergamne in opere meo?”

Arthurus in genua procubuit atque faciem manibus texit, cum responderet:

“Fac ut vis, amice; fac ut vis. Nihil umquam posthac tam horrendum esse potest”; atque ex intimo animo ingemuit. Quincius et ego eodem tempore ad eum accessimus atque brachia eius prehendimus. Crepitum clausae laternae audivimus, dum eam Van Helsing demitteret; ad sepulcrum accedens partem sacrae illius materiae quam ibi posuerat e rimis removere coepit. Omnes horrore attoniti spectavimus mulierem, cui corpus tam vere solidum erat quam nostrum cuiusque, eo recedente per angustum intervallum intrantem quo vix cultri lamina transire potuisset. Omnes recreati sumus, quasi gravi onere levati, ubi Professorem tranquillo animo taeniolas glutinis ianuae marginibus reddentem vidimus.

His confectis puerum sustulit atque dixit:

“Agite nunc, amici; nihil amplius usque ad crastinum facere possumus. Meridie funus erit; non multo post omnes huc veniemus. Qui funus comitati erunt ante horam secundam discesserint; ubi aedituus portam obseraverit, nos manebimus. Tum aliud opus erit, sed non tale quale hac nocte fuit. Hic parvulus haud graviter laesus est et cras nocte bene valebit. Eum, sicut altera nocte, ibi relinquemus ubi custodes publici eum inveniant; deinde domum.” Ad Arthurum propius accedens dixit:

“Amice Arthure, gravem dolorem perpessus es; sed postea, cum haec respicies, quam necessaria fuerint videbis. Nunc in aquis amaris es, mi fili. Cras hac hora,

Deo volente, eas transieris atque e dulcibus aquis biberis; noli igitur nimium maerere. Ante id tempus non petam ut mihi ignoscas.”

Arthurus et Quincius mecum domum venerunt; in itinere invicem animos erigere conati sumus. Puerum in tuto reliqueramus, et fessi eramus; itaque omnes somno nos dedimus, alius altiore, alius leviore.

29 SEPTEMBRIS, NOCTE.—Paulo ante horam duodecimam nos tres, Arthurus, Quincius Morris et ego, ut Professorem deduceremus venimus. Mirum erat animadvertere nos omnes quasi communi consensu nigras vestes induisse. Arthurus quidem, qui in summo luctu erat, ut par erat nigris utebatur; ceteri autem naturali quodam motu idem feceramus. Ad coemeterium hora prima et dimidia pervenimus atque circumambulavimus, ita ut nos ministri non animadverterent; quare, ubi fossores opus perfecerunt et aedituus, cum omnes abiisse arbitraretur, portam obseravit, locum soli tenebamus. Van Helsing pro sacculo suo nigro saccum longum scorteum secum habebat, illi similem quo instrumenta ludi cricetici feruntur; satis gravem esse apparebat.

Postquam soli relicti sumus et extremi pedum sonitus per viam evanuerunt, taciti et quasi ex composito Professorem ad sepulcrum secuti sumus. Ianuam reseravit atque intravimus, post nos ea clausa. Tum e sacco laternam protulit et accendit, praeterea duas candelas cereas; his accensis imisque partibus liquefactis, eas aliis loculis adfixit, ut satis luminis ad opus faciendum suppeditarent. Ubi rursus Luciae loculi operculum sustulit, omnes inspeximus—Arthurus velut populi folium tremens—atque corpus ibi omni sua funebri pulchritudine iacere vidimus. Sed in corde meo nihil amoris erat, nihil praeter fastidium impurae illius rei, quae Luciae formam sine anima sumpserat. Videbam etiam Arthuri vultum, dum spectat, durescere. Mox Arthurus Van Helsing ita allocutus est:

“Estne hoc vere Luciae corpus, an daemon tantum eius formam gerens?”

“Corpus eius est, neque tamen est. Sed paulisper exspectate, et omnes eam videbitis qualis erat atque est.”

Ibi iacens Luciae simulacrum videbatur, quale per quietem ad terrorem obici solet; dentes acuti, os sanguine cruentum ac libidinosum, quod sine horrore aspici non poterat, totus denique corporis habitus, in quo nihil nisi caro, nihil animi apparebat, quasi diabolica ludificatio castitatis qua dulcis illa Lucia floruerat erant. Van Helsing, solitum rerum ordinem servans, varia quae in sacco erant promere atque ad usum parare coepit. Primum ferrum ad metalla

solidanda et aliquantum plumbi ad commissuras conglutinandas protulit; deinde parvam lucernam oleariam, quae in sepulcri angulo accensa vaporem emisit caerulea flamma vehementer ardentem; tum cultros chirurgicos, quos ad manum posuit; postremo palum ligneum teretem, duos cum semisse aut tres pollices crassum et tres fere pedes longum. Altera eius extremitas igni adusta atque indurata erat atque in tenuissimam cuspidem exacuta. Deinde malleum gravem protulit, qualis domi in cella carbonaria ad frusta carbonum frangenda adhibetur. Mihi quidem, qui medicus sum, instrumentorum apparatus animum addit; haec autem Arthurum et Quincium pavore quodam affecerunt. Uterque tamen animum retinuit atque tacitus quietusque mansit.

Omnibus paratis, Van Helsing dixit:

“Antequam quidquam faciamus, hoc vobis exponere liceat; e doctrina et usu veterum omniumque eorum sumptum est qui mortuorum viventium vires investigaverunt. Ubi tales facti sunt, una cum hac mutatione accedit immortalis vitae maledictio; mori non possunt, sed aetatem post aetatem novas victimas sibi adiungere malaque mundi augere coguntur. Omnes enim qui mortuorum viventium incursibus pereunt ipsi mortui viventes fiunt et sui generis homines depraedantur. Ita circulus semper latius patet, velut circuli quos lapis in aquam coniectus excitat. Amice Arthure, si illud osculum quod nosti, antequam misera Lucia moreretur, accepisses, aut rursus nocte praeterita, cum ei brachia aperuisti, tempore procedente, ubi mortuus esses, nosferatu factus esses, ut in Europa orientali appellant; atque per omne tempus plures tales mortuos viventes effecisses, qui nos tanto horrore impleverunt. Huius carissimae dominae tam infelicis cursus vix coepit. Pueri quorum sanguinem sugit nondum multum mali acceperunt; sed si mortua vivens permanserit, magis magisque sanguinem amittent atque, eius imperio subiecti, ad eam ipsi accedent; sic ore illo scelerato sanguinem eorum hauriet. Si autem vere mortua erit, omnia cessabunt; parva in gutturibus vulnera evanescent, et ad ludos suos redibunt, quid umquam factum sit nescientes. Sed hoc omnium beatissimum est: ubi haec, quae nunc mortua vivens est, vere mortua quieverit, anima miserae dominae quam amamus rursus libera erit. Pro eo quod noctu scelera facit atque interdiu illis quasi in se receptis magis magisque corrumpitur, inter ceteros angelos locum suum obtinebit. Itaque, amice, benedicta illi erit manus quae ictum ad liberandam eam intulerit. Ego id facere paratus sum; sed estne nemo inter nos qui id maiore iure faciat? Nonne posthac dulce erit, cum noctu somnus te fugerit, haec tecum reputare: ‘Mea

manus eam ad astra misit; manus eius fuit qui eam omnium maxime amavit, quamque ipsa ex omnibus, si eligere potuisset, elegisset'? Dicite mihi num talis aliquis inter nos sit."

Omnes Arthurum aspeximus. Ipse quoque quod omnibus iam perspicuum erat intellexit, infinitam illam benignitatem qua suadebatur ut eius manus esset quae Luciam nobis restitueret, pia iam, non impia memoria recolendam. Processit atque fortiter, quamquam manus tremebat et facies nivis instar pallebat, dixit:

"O vere amice, ex intimo corde, quamvis dolore fracto, tibi gratias ago. Dic quid mihi faciendum sit, nec deficiam!" Van Helsing manum umero eius imposuit atque dixit:

"Fortis iuvenis! Unius momenti fortitudine opus est, et factum erit. Hic palus per corpus eius adigendus est. Horrenda res tibi subeunda erit, nec id tibi dissimulo; sed breve tantum tempus durabit, et postea gaudium tuum maius erit quam dolor fuit. Ex hoc tristi sepulcro tamquam a terra sublatus exibis. Sed ubi semel coeperis, deficere non debes. Hoc unum cogita: nos, veros amicos tuos, circa te adesse atque toto illo tempore pro te precari."

"Perge," rauca voce dixit Arthurus. "Dic quid mihi faciendum sit."

"Hunc palum sinistra manu tene, paratus cuspidem supra cor ponere, malleum autem dextra. Deinde, ubi preces pro mortuis inceperimus—ego legam, librum hic habeo, ceteri sequentur—in Dei nomine feri, ut bene sit mortuae quam amamus et mortua vivens esse desinat."

Arthurus palum et malleum sumpsit; ubi animum ad rem gerendam intendit, manus eius ne minimum quidem tremuerunt. Van Helsing librum missalem aperuit et recitare coepit; Quincius et ego quam optime poteramus secuti sumus. Arthurus cuspidem supra cor posuit, et ego spectans vestigium eius in carne candida impressum videre poteram. Tum omnibus viribus percussit.

Res illa in loculo se torsit, et ex apertis labris rubris foedus stridor, qui sanguinem horrore gelaret, erupit. Corpus quatiebatur, tremebat, effrenatis motibus torquebatur; dentes acuti candidique tam vehementer inter se collidebantur ut labra inciderentur, osque spuma cruenta oblineretur. Arthurus tamen numquam defecit. Thoris dei imaginem referebat, dum brachium suum firmum attollit atque demittit, palum misericordiam afferentem altius usque adigens, sanguine e corde transfixo circa eum exundante atque prosiliente. Vultus eius rigidus erat, summaque officii religio in vultu eius elucebat. Hoc

spectaculum nobis animum addidit, ut voces nostrae per parvam cryptam resonare viderentur.

Tum corporis torsiones et tremores minui coeperunt; dentes inter se collidi desierunt et facies tremere desiit. Tandem immotum iacuit. Horrendum opus confectum erat.

Malleus e manu Arthuri cecidit. Vacillavit atque cecidisset nisi eum cepissemus. Magnae sudoris guttae ex eius fronte manabant, spiritumque interruptis anhelitibus ducebat. Horribili sane contentione laboraverat; nisi rationibus humana condicione maioribus ad hoc opus compulsus esset, numquam id perficere potuisset. Aliquot minuta ita eum curabamus ut ad loculum non respiceremus. Cum tandem respeximus, repentinae admirationis murmur ab alio ad alium nostrum pervasit. Tam avide intuebamur ut Arthurus, qui humi consederat, surgeret atque accederet ut ipse quoque videret; tum mira quaedam laetaque lux vultum eius perfudit omnemque horroris caliginem quae ei insederat dissipavit.

Ibi in loculo iam non impura illa res iacebat, quam tam vehementer timueramus atque odisse coeperamus ut eius perdendae munus ei qui id optimo iure sibi vindicaret tamquam privilegium concederetur, sed Lucia qualem in vita noveramus, vultu incomparabili suavitate ac puritate praedito. Erant quidem ibi, sicut in vita videramus, curae et doloris et tabis vestigia; sed haec omnia nobis cara erant, quippe quae eam qualem olim noveramus esse testarentur. Omnes ad unum sentiebamus sanctam illam quietem, quae vultum corpusque confectum velut solis lumine perfundebat, terrenum tantum indicium atque imaginem eius quietis esse quae in aeternum regnatura esset.

Van Helsing accessit atque, manu Arthuri umero imposita, ei dixit:

“Nunc igitur, amice Arthure, care iuvenis, nonne iam mihi ignovisti?”

Remissa horribili illa contentione, animi motus eruperunt; senis manum suis manibus prehendit atque ad labra admotam osculatus dixit:

“Ignovi tibi! Deus tibi benedicat, qui carissimae meae animam, mihi pacem reddidisti.” Manus Professoris umero imposuit atque capite in pectus eius demisso aliquamdiu tacitus flevit, nobis immotis stantibus. Ubi caput sustulit, Van Helsing ei dixit:

“Nunc, mi fili, eam osculari potes. Osculare mortuae labra, si vis, sicut ipsa vellet, si eligere posset. Non enim iam daemon est rictu foedo, non impura res in

omnem aeternitatem; non iam diaboli mortua vivens est. Dei iam est, vere mortua; anima eius apud eum est!”

Arthurus se inclinavit eamque osculatus est; tum eum et Quincium e sepulcro emisimus. Professor et ego palum, qua parte e corpore eminebat, serra praecidimus, cuspide in corpore relicta. Deinde caput amputavimus atque os allio implevimus. Loculi plumbei commissuras glutinavimus, operculum cochleis adfiximus atque, rebus nostris collectis, discessimus. Ubi Professor ianuam obseravit, clavem Arthuro dedit.

Foris aer suavis erat, sol lucebat, aves canebant, omnisque rerum natura alio quodam sono consonare videbatur. Ubique gaudium, hilaritas, pax erant; nam ipsi, quod ad hanc unam rem attinebat, securi eramus atque gaudebamus, quamquam temperato gaudio.

Antequam abiremus, Van Helsing dixit:

“Nunc, amici, una operis nostri pars confecta est, quae nobis ipsis acerbissima fuit. Sed maius opus restat: auctorem omnis huius nostri doloris invenire atque delere. Indicia habeo quae sequi possumus; sed longum opus est atque difficile, periculosum et dolore plenum. Nonne omnes me adiuvabitis? Omnes credere didicimus, nonne ita est? Quae cum ita sint, nonne quod nobis faciendum sit videmus? Ita! Nonne etiam promittimus nos ad extremum usque perseveraturos?”

Singuli deinceps manum eius prehendimus atque promisimus. Tum, nobis abeuntibus, Professor dixit:

“Post duas noctes mecum convenietis atque hora septima apud amicum Ioannem una cenabimus. Duos alios invitabo, quos nondum nostis; paratusque ero vobis totum opus nostrum ostendere consiliaque explicare. Amice Ioannes, tu mecum domum veni; multa enim sunt de quibus deliberandum est, et me adiuvare potes. Hac nocte Amstelodamum proficiscor; cras nocte redibo. Tum magna nostra inquisitio incipiet. Sed prius multa mihi dicenda erunt, ut sciatis quid faciendum quidve timendum sit. Tum invicem fidem nostram renovabimus; horrendum enim opus nobis propositum est, et cum semel manum ad aratrum admoverimus retro cedere non debemus.”

CAPUT XVII

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD

(Continuantur.)

Cum ad deversorium Berkeley pervenissemus, Van Helsing telegramma ad se missum ibi reperit:

“Hamaxosticho advenio. Ionathas Whitbiae est. Nuntium magni momenti habeo.—Mina Harker.”

Professor gaudio exsultavit. “O mirabilem illam dominam Minam!” inquit. “Vere inter feminas margarita est! Ipsa venit; ego autem manere non possum. Ad domum tuam veniat oportet, amice Ioannes. Ei ad stationem obviam ito. Telegramma ei in itinere mitte, ut ad adventum parata sit.”

Misso telegrammate, poculum theae bibit; dum bibit mihi narravit Ionatham Harker, dum peregre versaretur, commentarios scripsisse, eorumque exemplar machina dactylographica exscriptum mihi tradidit, una cum commentariis quos domina Harker Whitbiae composuerat. “Accipe haec,” inquit, “atque diligenter perlege. Ubi rediero, omnia quae acciderunt perspecta habebis; tum demum rem accuratius investigare poterimus. Caute serva: magni enim pretii multa his chartis continentur. Omni tua fide opus erit, quamquam tu ipse hodie talia expertus es. Quae hic narrantur”—haec dicens manum graviter atque instanter in fasciculum chartarum imposuit—“fortasse tibi mihique aliisque multis initium finis erunt; fortasse autem mortuis illis qui mortui non sunt et per terras vagantur funebrem campanam pulsabunt. Quaeso, omnia animo ad nova accipienda parato lege; et si quid ad narrationem istam addere poteris, adde. Maximi enim momenti est. Tu de his omnibus rebus tam miris commentarios conscripsisti, nonne ita est? Ita! Ergo, ubi convenerimus, omnia haec una pertractabimus.” Tum ad profectionem se paravit, nec multo post vehiculo ad stationem Viae Liverpool vectus est. Ego Paddingtoniam petivi, quo circiter quarta hora ante hamaxostichi adventum perveni.

Multitudo, ut in stationibus fieri solet, huc illuc festinans paulatim dissipata est. Iam sollicitus fieri coeperam, ne eam cui obviam veneram praetermitterem, cum puella vultu suavi habituque venusto ad me accessit et, me celeriter intuita, “Doctor Seward,” inquit, “nonne tu es?”

“Tu vero domina Harker es!” continuo respondi; quae manum mihi porrexit.

“Ex iis quae misera carissimaque Lucia de te narraverat, te agnovi; sed—” Subito conticuit; genas eius repente rubor suffudit.

Mihi quoque rubor in genas ascendit; nescio tamen quo pacto is mutuus rubor utrumque pudore liberavit, velut tacita responsio rubori illius reddita. Sarcinas eius, inter quas machina dactylographica erat, suscepi; tum hamaxosticho subterraneo ad stationem Viae Fenchurch profecti sumus. Prius tamen ei quae domui meae praeerat telegramma miseram, quo iuberem conclave ad sedendum cubiculumque dominae Harker statim parari.

Tandem ad domum venimus. Sciebat quidem eam mentis aegris recipiendis destinatam esse; tamen, cum intraremus, tremorem reprimere non potuit, id quod animadverti.

Dixit se, si mihi placeret, paulo post in studium meum venturam esse, quod multa haberet quae mecum communicaret. Itaque nunc, dum eam exspecto, hanc commentariorum partem phonographo dicto. Chartas quas Van Helsing reliquit, quamvis coram me apertae iaceant, nondum inspicere potui. Aliqua re animum eius occupare debeo, ut mihi eas legendi spatium detur. Nescit quam pretiosum nobis sit tempus, neque quanti sit opus quod suscepimus. Cavendum est ne eam terream. Ecce venit!

COMMENTARII MINAE HARKER

29 SEPTEMBRIS.—Postquam cultum meum composui, in studium Doctoris Seward descendi. Ad ianuam paulisper substiti; putabam enim me eum cum aliquo colloquentem audire. Sed quoniam me instanter rogaverat ut festinarem, ianuam pulsavi atque, cum ille “Intra!” exclamasset, ingressa sum.

Summa cum admiratione vidi neminem apud eum esse. Solus prorsus erat; in mensa autem contra posita machina erat quam ex descriptione statim phonographum esse cognovi. Numquam antea tale instrumentum videram, itaque magnam eius rei cognoscendae cupiditatem mihi incussit.

“Spero me te non diu exspectare coegisse,” inquam; “sed ad ianuam paulisper mansi, quia te loquentem audiebam et aliquem tecum esse putabam.”

“Minime,” subridens respondit; “commentarios meos huic machinae tantum dictabam.”

“Commentarios tuos?” admirans quaesivi.

“Ita,” inquit. “In hanc machinam eos refero.” Simul manum phonographo imposuit. Tanta me eius rei cupiditas cepit ut incautius exclamarem:

“Atqui hoc ipsum notas compendiarias superat! Licetne mihi hanc machinam loquentem audire?”

“Certe,” alacriter respondit, atque surrexit ut instrumentum ad verba reddenda aptaret. Deinde tamen constitit, et vultus eius perturbatus est.

“Re vera,” haesitans coepit, “in hoc tantum commentarios meos servo; qui cum omnino—paene omnino—de aegrotis quos curandos habeo agant, fieri potest ut difficile sit; id est, dicere volo—” Hic conticuit. Ego eum e molestia expedire conata sum.

“Tu Luciam carissimam, cum extremo morbo laboraret, curasti. Sine me audire quomodo mortua sit; nam, quidquid de ea rescivero, tibi gratias agam. Mihi carissima, carissima erat.”

Admirans vidi vultum eius ingenti horrore perculsum esse; respondit enim:

“De morte eius tibi narrare? Ne pro universo quidem orbe terrarum!”

“Quam ob rem non?” quaesivi; iam enim gravis nescio quae atque horrenda formido me invaserat. Iterum haesitavit, et videbam eum aliquam excusationem excogitare conari. Tandem balbutiens dixit:

“Vides enim me nescire quo modo ullam certam commentariorum partem seligam.” Dum haec loquebatur, subita cogitatione quasi illustratus, alia voce, puerili quadam simplicitate, nescius quam aperte loqueretur, adiecit: “Quod quidem verissimum est, per fidem meam! Ne verbum quidem falsum dico!” Non potui quin subriderem; ille autem vultum contraxit. “Nunc me ipse prodidi!” inquit.

“Sed scisne, cum iam complures menses hos commentarios dictaverim, ne semel quidem mihi in mentem venisse quo pacto certum eorum locum, si quando opus esset, reperire possem?” Iam statueram commentarios medici qui Luciam curaverat aliquid fortasse ad cognoscendum nefandum illud monstrum allaturos esse. Audacter igitur dixi:

“Ergo, Doctor Seward, satius erit ut mihi permittas hos commentarios tibi machina dactylographica exscribere.” Ille ita expalluit ut mortuo similis videretur; deinde respondit:

“Non! Non! Non! Nec si mihi universum orbem dederis, sinam te tam horrendam fabulam cognoscere!”

Ergo horrenda erat! Vera fuerat animi mei praesensio. Paululum cogitavi; dum autem oculis per conclave vagabar, quasi occasionem aliquam mihi opportunam quaerens, conspexi magnum chartarum machina exscriptarum fasciculum in

mensa positum. Ille me eodem respicere animadvertit atque, priusquam quid faceret cogitaret, ipse oculos eo convertit. Ubi chartas vidit, quid significarem intellexit.

“Tu me nondum nosti,” inquam. “Cum illas chartas legeris—meos dico commentarios et mariti mei, quos ipsa exscripsi—melius me cognosces. Ego in hac causa nihil eorum quae in intimo animo habebam celavi. Sed tu me, ut par est, nondum nosti; neque exspectare debeo ut mihi tantum fidere velis.”

Nobilis profecto animi vir est; misera carissimaque Lucia recte de eo iudicaverat. Surrexit magnumque scrinii loculum extraxit, in quo multi cylindri metallici, intus cavi atque cera fusca obducti, ordine dispositi erant. Tum dixit:

“Recte dicis. Non tibi confidebam, quod te non noveram. Nunc autem te novi; immo fateor me iam pridem te nosse debuisse. Scio Luciam tibi de me narravisse; mihi quoque de te narravit. Licetne mihi hoc saltem modo culpam emendare? Accipe cylindros atque audi. Primi sex de meis rebus privatis agunt; nihil ibi audies quod te horrore afficiat. Ita me quoque melius cognosces. Interea cena parata erit; ego vero has chartas perlegam, ut nonnulla quae nondum intellego mihi clariora fiant.” Ipse phonographum in conclave meum diurnum extulit atque ad usum meum accommodavit. Nunc aliquid iucundum, ut spero, audiam: altera enim pars illius historiae veri amoris, cuius alteram iam novi, mihi narrabitur....

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD

29 SEPTEMBRIS.—Tam penitus commentariis mirabilibus Ionathae Harker atque uxoris eius legendis occupatus eram, ut tempus praeterfluere non animadverterem. Domina Harker nondum descenderat cum ancilla accurrens cenam paratam esse nuntiavit. Itaque dixi: “Fortasse itinere fessa est; cena horam differatur,” atque lectionem persecutus sum. Vix commentarios dominae Harker absolveram, cum ipsa intravit. Vultum habebat venustum ac suavem, sed maestissimum, et oculi eius fletu rubebant. Quod spectaculum nescio quomodo animum meum vehementer movit.

His proximis diebus satis mihi lacrimandi causarum fuit, Deus testis est! Sed lacrimarum solacium mihi negatum est. Nunc autem illi dulces oculi recentibus lacrimis perlucentes me penitus commoverunt. Quam mitissime igitur dixi:

“Valde vereor ne te dolore affecerim.”

“O minime; non me dolore affecisti,” respondit, “sed dolor tuus multo magis me commovit quam verbis exprimere possim. Mira profecto est illa machina, sed quam crudeliter verum loquitur! Ipsa vocis sonoritate mihi patefecit quantis angustiis animus tuus premeretur. Animam ipsam ad Deum omnipotentem clamantem audire videbar. Nemo umquam has voces iterum ita prolatas audire debet! Aspice: conata sum tibi prodesse. Omnia verba machina dactylographica exscripsi, neque posthac cuiquam necesse erit ita cordis tui pulsus audire, sicut ego audivi.”

“Nemo ea scire debet; nemo umquam sciet,” submissa voce respondi. Illa manum suam meae imposuit atque gravissime dixit:

“Immo, oportet ut sciant!”

“Scire debent? Cur tandem?” quaesivi.

“Quia haec ad horrendam illam historiam pertinet, pars mortis miserae carissimaeque Luciae atque omnium rerum quae ad eam perduxerunt. Quia in certamine quod nobis subeundum est, ut terram ab isto monstro horribili liberemus, omni rerum cognitione omnibusque auxiliis quae nobis suppetant egemus. Credo cylindros quos mihi dedisti plura continuisse quam quae me cognoscere velles; sed video in commentariis tuis multa esse quibus huius obscurissimi mysterii tenebrae aliqua ex parte dispelli possint.

“Sinesne me opem ferre? Iam magnam rerum partem novi; et, quamquam commentarii tui tantum ad diem septimum Septembris pertinebant, iam perspicere possum quot periculis misera Lucia circumventa sit, quamque horrendum fatum paulatim ei paratum sit. Ionathas et ego, ex quo Professor Van Helsing nos convenit, dies noctesque laboravimus. Ionathas Whitbiam profectus est ut plura comperiret, atque cras huc veniet, quo nos adiuvet.

“Nihil inter nos occultum esse debet. Si omnes iunctis viribus summaque fide operam navaverimus, haud dubie plus poterimus quam si quidam nostrorum in tenebris relinquantur.” Tam precantibus oculis me intuens, tantam simul fortitudinem animi atque constantiam prae se ferens, ut statim eius voluntati cederem. “Facies,” inquam, “quidquid hac in re volueris.

“Deus mihi ignoscat, si quid peccavero! Multa adhuc horrenda discenda sunt; sed si iam tantum viae ad cognoscendam Luciae miserae mortem processisti, scio te nolle reliquam eius partem ignorare. Quin etiam finis—ipse rerum finis—fortasse aliquam pacis lucem tibi ostendet. Sed veni: cena parata est. Alter alterius vires sustentemus ad ea quae imminent; saevum enim ac formidolosum

opus nobis est. Ubi cenaveris, reliqua audies; ego autem ad omnia quae rogaveris respondebo, si quid forte obscurum tibi videbitur quod nobis, qui interfuimus, manifestum erat.”

COMMENTARII MINAE HARKER

29 SEPTEMBRIS.—Post cenam cum Doctore Seward in studium eius redii. Ille phonographum e conclavi meo rettulit; ego machinam dactylographicam mecum tuli. Me in sella commode collocavit, instrumentumque ita disposuit ut sedens id attingere possem; simul docuit quo modo sisterem, si quando intermittere vellem. Deinde, singulari quadam verecundia, in sella, dorso ad me converso, consedit, quo ego, nullo inspectante, liberius agere possem, atque legere coepit. Ego furculam metallicam auribus admovi et auscultavi.

Cum horrenda narratio mortis Luciae atque—atque omnium quae eam secuta sunt ad finem pervenisset, viribus destituta in sella reclinata iacebam. Feliciter non facile animo linquor. Doctor Seward, ubi me aspexit, horrore exclamans e sella prosiluit, atque ex armario lagenam vini ardentis protulit atque paulum mihi potandum dedit; quo factum est ut intra pauca minuta nonnihil recrearer.

Omnes cogitationes perturbato animo tumultuabantur; neque, ut opinor, tantos horrores sustinere potuissem quin in gemitus lacrimasque erumperem, nisi inter tot nefanda velut sacer quidam lucis radius apparuisset: carissimam, carissimam Luciam tandem in pace quiescere. Tam fera, tam arcana, tam incredibilia haec omnia sunt, ut, nisi ea scirem quae Ionathas in Transsilvania expertus est, nullo pacto credere potuissem. Etiam nunc quid crederem nesciebam; itaque, ut animum ex hac difficultate expedirem, aliud agere coepi.

Machinae dactylographicae tegumentum sustuli, atque Doctori Seward dixi:

“Sine me iam omnia haec exscribere. Parati esse debemus cum Doctor Van Helsing venerit. Ionathae telegramma misi ut, ubi Whitbia Londinium redierit, huc statim veniat. In hac causa dierum temporumque ratio plurimum valet; et si omnes chartas paratas habuerimus atque singula quaeque suo ordine temporum disposuerimus, magnam operis partem perfecerimus. Dicis dominum Godalming et dominum Morris quoque venturos esse. Curandum est ut, ubi venerint, omnia eis exponere possimus.”

Tum phonographum ita composuit ut lente voces redderet; ego autem a septimi cylindri initio exscribere coepi. Chartis carbone illitis interpositis, tria simul exemplaria commentariorum confeci, sicut in ceteris omnibus feceram.

Alta iam nocte opus absolvi. Doctor interim aegrotos suos ordine invisit; cum circumitionem confecisset, rediit atque iuxta me sedens legebat, ne in opere solitudine premerer.

Quam bonus ille est, quam diligenter aliis consulit! Mundus bonis viris abundare videtur, quamquam etiam monstra in eo versantur. Priusquam ab eo discederem, recordata sum Ionatham in suis commentariis narravisse quam perturbatus Professor fuisset, cum in statione Exoniensi quaedam in ephemeride vespertina legisset. Itaque, cum viderem Doctorem Seward acta diurna servare, fasciculos ephemeridum quae “Westminster Gazette” atque “Pall Mall Gazette” inscribuntur ab eo commodatos in cubiculum meum tuli.

Memini quantopere nobis profuerint “Dailygraph” et “Whitby Gazette,” ex quibus nonnulla excideram, ad intellegenda ea horrenda quae Whitbiae acciderunt, cum comes Dracula eo appulisset. Itaque ephemerides vespertinas inde ab eo tempore perlegam; fortasse aliquid novi luminis reperiam. Somnus non venit; labor autem animum sedabit.

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD

30 SEPTEMBRIS.—Dominus Harker hora nona advenit. Telegramma uxoris paulo ante profectionem acceperat. Ex vultu, si quid inde conicere licet, vir ingenio est prorsus egregio, summoque vigore animi praeditus. Si commentarii illi vera narrant—et, post ea quae ipse mirabiliter expertus sum, vera esse necesse est—magnae etiam constantiae vir est. Illud praesertim memorabile fuit, quod iterum in cryptam descendere ausus est. Postquam narrationem eius legeram, virum fortitudine ac virili constantia insignem exspectabam; vix tamen exspectaveram eum tam placidum atque negotiis gerendis tam intentum esse qualis hodie ad nos venit.

POSTEA.—Post prandium Harker cum uxore in cubiculum suum rediit. Paulo ante, cum praeterirem, sonitum machinae dactylographicae audivi. Acriter laborant. Domina Harker dicit se omnia testimoniorum fragmenta, quamvis minima, ita contexere ut singula temporis ordine subsequantur. Harker epistulas adeptus est quae inter eum cui arcae Whitbiae traditae sunt et vectores Londinienses earum curam suscipientes missae erant. Nunc legit commentarios meos, quos uxor eius machina exscripsit. Quid ex iis colligant, miror. Ecce ipse....

Mirum est me numquam cogitavisse domum proximam ipsius Comitis latebram esse posse! Deus scit quam multa nobis indicia Renfield aegrotus

moribus suis praebuerit! Fasciculus epistularum de emptione illius domus cum commentariis exscriptis iacebat. O si eas antea habuissemus, fortasse miseram Luciam servare potuissemus! Siste! Sic ad insaniam delabor! Harker rursus se ad opus recepit, et documenta inter se conferre pergit. Ait se cum uxore ante cenam universam rerum narrationem continuo ordine composituros esse.

Interim Renfield me visere debere putat; hunc enim, ut ait, hactenus velut indicem quendam fuisse adventuum discessuumque Comitis. Hoc nondum satis intellego; sed, ubi dies inter se comparavero, credo me intellecturum. Quam bene factum est quod domina Harker cylindros meos in scripturam convertit! Alioqui dies certos invenire numquam potuissem....

Renfield in cubiculo suo sedebat placidissime, manibus coniunctis, benigne subridens. Eo tempore vix quemquam vidi qui saniorem mentem prae se ferret. Consedi atque de variis rebus cum eo collocutus sum; de omnibus naturaliter atque apte disseruit. Tum sua sponte mentionem fecit domum redeundi, rem de qua, quantum scio, toto tempore quo hic fuit ne semel quidem locutus est. Quin etiam certo sibi persuasum esse dicebat se continuo e custodia dimittendum esse.

Credo me, nisi modo cum Harker collocutus essem atque epistulas diesque illorum furoris impetuum legissem, post brevem observationem facile adduci potuisse ut eius dimissionem subscripto meo probarem. Nunc autem occulta quadam suspicione teneor. Omnes illi impetus aliquo modo cum vicinitate Comitis coniuncti erant.

Quid igitur tam absoluta haec animi tranquillitas sibi vult? Num instinctu quodam persuasum ei est vampyrum tandem victorem fore, atque ea spe iam prorsus quiescit? At exspecta: ipse enim bestiolas devorare solet; atque in furiosis illis clamoribus quos ante ianuam sacelli desertae domus edidit, semper “dominum” suum commemorabat. Haec omnia nostram opinionem confirmare videntur. Aliquanto tamen tempore elapso discessi. Amicus noster nunc paulo sanior est quam ut tutum sit nimis alte interrogationibus animum eius perscrutari. Incipere enim cogitare posset; tum vero—! Itaque discessi.

Talibus animi eius quietibus non confido. Custodem igitur monui ut diligentissime eum observaret atque tunicam ad brachia vincienda paratam haberet, si forte opus fieret.

29 SEPTEMBRIS, IN HAMAXOSTICHO LONDINIUM PETENTE.—Cum humanum illud domini Billington nuntium accepissem, quo se mihi quidquid posset notitiarum libenter daturum esse pollicebatur, optimum visum est Whitbiam proficisci atque ea quae requirebam ibi ipso in loco investigare. Hoc iam mihi constitueram, ut nefariam illam Comitis sarcinam ad locum Londiniensem quo delata esset persequerer. Postea fortasse de ea tollenda consilium capere poterimus. Billington filius, adulescens perhumanus, mihi ad stationem occurrit meque ad patris domum deduxit; apud eos enim constitutum erat me eam noctem mansurum esse.

Vere hospitalitatem regionis Eboracensis praestant: hospiti omnia praebent, deinde eum suo arbitratu agere sinunt. Omnes sciebant me multis negotiis distineri brevique tempore apud eos mansurum; dominus autem Billington in tabulario suo iam paraverat omnes chartas ad arcarum translationem pertinentes. Paene obstupui, cum rursus unam ex epistulis viderem quas in mensa Comitis conspexeram, priusquam nefanda eius consilia cognovissem. Omnia diligenter ante provisa atque certo ordine summaque cura administrata erant.

Videbatur nullum impedimentum, quod casus eius consiliis opponere posset, non ante providisse. Ut Americani dicere solent, nihil temere commiserat; nec mirum erat mandata eius ad unguem perfecta esse, cum ipse rem tanta cura disposuisset. Rationem mercium vidi eiusque verba exscripsi: “Quinquaginta arcae terrae communis, ad experimenta instituenda destinatae.” Item exemplum epistulae ad societatem Carter Paterson missae et responsi inde redditi vidi; utriusque mihi exemplar paravi.

Haec erant omnia quae dominus Billington mihi significare poterat. Itaque ad portum descendi atque cum custodibus litoris, vectigalium exactoribus et praefecto portus collocutus sum. Singuli aliquid de mirabili illo navis adventu narrare poterant, qui iam in fabulis loci celebrari coepit; nemo tamen descriptioni simplici “arcae quinquaginta terrae vulgaris” quidquam addere potuit. Deinde stationis praefectum conveni, qui perhumaniter curavit ut cum iis hominibus loquerer qui arcas ipsi receperant.

Numerus quem acceperant cum indice prorsus congruebat. Nihil praeterea referebant, nisi arcas prorsus immani pondere fuisse et transferendi laborem sitim movisse. Unus adiecit iniquum sane fuisse quod nemo vir generosus,

“cuiusmodi tu es, domine,” adfuisset qui laborem eorum aliquo potu remuneraretur. Alter affirmavit tantam tum sitim exortam esse ut ne tanto quidem temporis intervallo prorsus exstincta esset.

Vix opus est dicere me, antequam discederem, operam dedisse ut liberalitate mea haec querendi causa penitus tolleretur.

30 SEPTEMBRIS.—Stationis praefectus tam benignus fuit ut brevem epistulam ad veterem suum collegam, stationis apud Crucem Regis praefectum, mihi daret. Itaque, cum eo mane pervenissem, de arcarum adventu statim interrogare potui. Ille quoque sine mora me cum ministris idoneis colloqui fecit; atque numerum arcarum cum prima mercium ratione exacte congruere comperi.

Hic quidem rariores fuerant causae tam insolitae sitis; sed iis, quae fuerant, egregie usi erant. Quare iterum mihi necesse fuit rem post factum, impensa facta, componere.

Inde ad tabularium principale societatis Carter Paterson profectus sum, ubi summa comitate exceptus sum. Negotium in commentariis diurnis et epistularum libris quaesiverunt, statimque per telephonum ex officio suo apud Crucem Regis plura requisiverunt. Forte fortuna factum est ut ii qui plaustro arcas vexerant otiosi operam exspectarent. Itaque praefectus eos continuo ad me misit; per unum eorum etiam indicem vecturae ceteraque documenta ad arcarum Carfax traditionem pertinentia transmisit.

Hic quoque numerus prorsus conveniebat. Vectores tamen paucis illis scriptis nonnulla, quae chartae tacebant, addere poterant. Mox cognovi ea paene omnia ad ingentem pulveris copiam, qua opus illud refertum fuerat, et ad sitim quae operariis inde orta erat pertinere. Cum eis, nummis huius regni adhibitis, occasionem praebuissem qua illud utile malum postea restinguerent, unus ex hominibus dixit:

“Ista domus, domine mi, omnium quas umquam intravi longe mirissima est. Hercle! Iam centum annos nemo eam curavisse videtur. Tantus ibi pulvis erat ut in eo dormire posses, nec ossa tua laederes; tam omnia neglecta, ut ipsam veterem Hierosolymam tibi olfacere videreris. At sacellum illud vetus—illud vero omnia superabat! Ego et socius meus nihil magis cupiebamus quam celerrime inde effugere. Hercle, ne unius quidem minuti spatium ibi post solis occasum manerem, nisi mihi pro singulis minutis libra nummorum daretur!”

Quoniam ipse domum intraveram, facile ei credidi; sed, si ille sciret quae ego scio, credo pretium postulaturum fuisse maius.

Hoc nunc mihi exploratum est: omnes arcas quas navis Demeter Varna Whitbiam advexit in sacello vetere Carfax in tuto depositas esse. Quinquaginta igitur ibi esse debent, nisi quae postea amotae sunt; quod ex commentariis Doctoris Seward factum esse vereor.

Conabor plaustrarium illum convenire qui arcas e Carfax abstulit, cum Renfield eos qui vehebant invasisset. Hoc indicium si persecuti erimus, multa fortasse discemus.

POSTEA.—Mina et ego totum diem laboravimus atque omnes chartas in ordinem redegimus.

COMMENTARII MINAE HARKER

30 SEPTEMBRIS.—Tanto gaudio afficior ut vix me continere possim. Credo hanc animi mutationem ortam esse ex eo quod diuturno quodam metu liberata sum: semper enim metuebam ne haec res tam horrenda atque veteris vulneris renovatio Ionathae valetudini officerent. Cum ad Whitbiam proficisceretur, vultu quam maxime composito eum dimisi; intus tamen sollicitudine paene aegrotabam. Sed hic labor ei profuit. Numquam tam firmo consilio fuit, numquam tantas vires habuit, numquam tam ferventi ac velut ex profundo erumpente animi impetu agebat quam nunc.

Ita prorsus est ut carus bonusque Professor Van Helsing dicebat: vir est firmissimo animo praeditus, atque adversis rebus, quae infirmiorem interficerent, ipse magis magisque roboratur. Rediit vitae, spei, constantiae plenus; omniaque ad hanc noctem paravimus. Ego ipsa tanta animi alacritate exsulto ut vix me contineam. Fortasse decet misereri cuiuslibet rei cui, ut nunc Comiti, tam acriter instatur. Sed hoc ipsum est: haec Res homo non est; ne fera quidem est. Qui commentarios Doctoris Seward de morte miserae Luciae deque iis quae secuta sunt legerit, fieri non potest quin in eius animo omnis misericordiae fons exarescat.

POSTEA.—Dominus Godalming et dominus Morris citius quam exspectaveramus venerunt. Doctor Seward negotii causa egressus erat atque Ionatham secum duxerat; quare mihi eos excipiendos esse intellexi. Graviter me afflixit ille congressus, quippe qui omnes spes carissimae Luciae, quas paucis tantum mensibus ante conceperat, mihi revocaret. Sane uterque de me Luciam loquentem audiverat; videbatur etiam Doctor Van Helsing, ut dominus Morris

dixit, me undique laudibus extulisse. Miseri viri! Neuter scit me omnia de precibus coniugii quas Luciae obtulerunt cognovisse.

Nesciebant quid dicerent quove modo se gererent, quippe qui ignorarent quantum ego rerum scirem; itaque de iis tantum rebus disserere cogebantur quae nullius animi dolorem attingerent. Ego tamen re mecum reputata optimum esse iudicavi ut omnia quae nuper acciderant eis exponerem. Ex commentariis Doctoris Seward didiceram ambos morti Luciae—verae scilicet morti—interfuisse; neque iam verebar ne quid, antequam tempus esset, proderem.

Itaque, quantum potui, narravi me omnes chartas et commentarios perlegisse atque me cum marito, postquam omnia machina dactylographica exscripsissemus, modo in ordinem redegisse. Utrique singulum exemplar dedi, ut in bibliotheca legeret. Cum dominus Godalming suum accepisset atque folia evolvens inspexisset—magnus sane chartarum cumulus erat—dixit:

“Tu haec omnia exscripsisti, domina Harker?”

Capite annui. Ille perrexit:

“Quorsum haec spectent nondum satis video. Sed vos omnes tam boni estis, tam benigne agitis, tam diligenter atque indefesse laboratis, ut nihil mihi relinquatur nisi vestris consiliis etiam clausis oculis confidere atque quantum possum adiuvare. Iam semel didici vera quaedam accipere, quorum experientia virum ad ultimum vitae diem humilem reddere debet. Praeterea scio te miseram meam Luciam amavisse—” Hic aversus faciem manibus operuit. Vocem eius lacrimis suffocari audiebam.

Dominus Morris, ingenita quadam verecundia, manum ad momentum umero amici leniter imposuit, deinde tacitus e conclavi discessit. Nescio quid in ipsa mulierum natura sit, quod viris concedat coram eis tandem animum fractum ostendere atque teneros sensus sine ullo virilitatis dedecore aperire. Nam dominus Godalming, ubi solum se mecum esse intellexit, in sedili amplo et molli consedit totusque, nullo iam retento affectu, dolori cessit. Ego iuxta eum consedi manumque eius prehendi.

Spero eum non putavisse me ultra decorum processisse; atque, si posthac hoc recordabitur, spero ne tum quidem sic iudicaturum esse. Sed hac in re iniuriam ei facio: scio eum numquam ita iudicaturum; verae enim humanitatis vir est. Cum viderem cor eius dolore frangi, dixi:

“Carissimam Luciam dilexi; scio quanti tu ei fueris, quantumque ipsa tibi. Illa et ego sororum loco inter nos fuimus. Nunc vero, cum illa nobis erepta sit, nonne

me, quaeso, velut sororem habebis quae te in luctu consoletur? Scio quantas calamitates pertuleris, quamquam quantus earum dolor sit penitus intellegere non possum. Si tibi in tanta aegritudine pietas et misericordia prodesse possunt, sine me tibi aliquid solacii afferre—Luciae causa."

Continuo miser carusque iuvenis dolore paene obrutus est. Videbatur quidquid his proximis diebus tacitus pertulerat uno impetu viam sibi aperuisse. Tam vehementer perturbabatur ut sui compos vix esset; manibus apertis sublatis palmas inter se dolore immani identidem percutiebat. Surrexit, deinde rursus consedit, lacrimis per genas velut imbri fluentibus. Infinita eius miseratione permota, nescia quid facerem brachia aperui. Ille suspirans cum singultu caput in umero meo posuit atque, toto corpore commotus, quasi puer lassitudine fractus flevit.

Nescio quid materni animi nobis feminis natura tribuerit, quo fit ut, ubi ille sensus excitatur, ceteras curas obliviscamur. Dum magni huius viri luctu confecti caput in pectore meo requiescere sentiebam, tale mihi visum est quasi infans esset qui aliquando fortasse in sinu meo quiescet; itaque capillos eius manu mulcebam velut proprii filii. Ne tum quidem mihi in mentem venit quam insolita haec omnia essent.

Paulo post singultus eius remiserunt. Caput sustulit atque veniam petivit, neque tamen animi motum dissimulavit. Narravit se per tot dies noctesque—dies laboriosos, noctes somno vacuas—nemini potuisse animum ita aperire, ut viro gravi luctu affecto interdum necesse est. Nulla mulier aderat cuius misericordia eum sublevaret; nulla cui, propter horrendas res quibus dolor eius circumdatus erat, libere animum aperire posset.

"Nunc intellego," inquit, oculis siccatis, "quantum doluerim. Sed nondum intellego—neque alius quisquam umquam intellegere potest—quantum mihi hodie dulcissima tua misericordia profuerit. Tempore procedente id melius cognoscam; atque mihi crede: quamquam iam nunc ingratus non sum, quo clarius beneficium intellexero, eo magis tibi gratus ero. Sinesne me tibi per omnem vitam fratris loco esse—Luciae carissimae causa?"

"Luciae carissimae causa," respondi, manibus inter nos iunctis. "Immo etiam tua causa," adiecit; "nam si cuiusquam viri aestimatio et gratia dignae sunt quae expetantur, utramque meam tu hodie consecuta es. Si quando in posterum tempus venerit quo viri auxilio indigeas, mihi crede te non frustra me invocaturam.

“Det Deus ne umquam talis dies tibi veniat qui vitae tuae serenitatem obnubilet. Sin autem venerit, promitte mihi te me certiorem facturam esse.” Tam ardenter haec dicebat tamque recens erat dolor eius, ut existimarem me aliquid solacii ei allaturam esse, si promitterem. Itaque dixi:

“Promitto.”

Cum per ambulacrum redirem, dominum Morris ad fenestram stantem atque foras prospicientem vidi. Auditis pedibus meis conversus est. “Quid agit Art?” inquit. Deinde oculis meis rubentibus animadversis perrexit: “Ah, intellego te eum consolata esse. Miser amicus! Solacio sane eget. Nemo praeter feminam viro subvenire potest, cum cor eius dolet; neque erat qui eum consolaretur.”

Ipse dolorem suum tam fortiter ferebat ut cor mihi eius miseratione paene sanguinaret. Manuscriptum in manu eius conspexi; sciebam eum, ubi legisset, intellecturum quantum ego iam scirem. Itaque dixi:

“Utinam omnes quibus cor dolet consolari possem! Sinesne me amicam tuam esse? Veniesne ad me solacium petitum, si quando eo egebis? Postea intelleges cur haec dicam.” Vidit me ex animo loqui; atque, se inclinans, manum meam cepit et ad labra admotam osculatus est. Parum tamen solacii tam forti tamque aliorum semper commoda spectanti animo praestitisse mihi videbar; itaque subito commota me inclinavi atque eum osculata sum. Lacrimae in oculis eius ortae sunt, et vox ad momentum in faucibus haesit; tum placidissime dixit:

“Puellula, huius benignitatis ex sincero corde profectae te, dum vives, numquam paenitebit!” Deinde in studium ad amicum suum intravit.

“Puellula!”—iisdem ipsis verbis Luciam allocutus erat; atque, o quam verum amicum se praestitit!

CAPUT XVIII

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD

30 SEPTEMBRIS.—Hora quinta domum redii. Dominum Godalming et dominum Morris iam advenisse comperi; qui etiam commentariorum epistularumque apographa, quae Harker eiusque admirabilis uxor descripserant atque in ordinem redegerant, iam perlegerant. Harker nondum redierat ab iis qui merces plaustris vehebant, de quibus Doctor Hennessey ad me scripserat. Domina Harker poculum theae unicuique nostrum obtulit; et vere dicere possum has veteres aedes, ex quo eas incolo, tum primum mihi domus esse coepisse. Ubi potione finita surreximus, domina Harker sic me allocuta est:

"Doctor Seward, licetne a te beneficium petere? Renfield, aegrotum tuum, videre cupio. Obsecro te, fac ut eum videam. Quae enim de eo in commentariis tuis scripsisti magna me cognoscendi cupiditate afficiunt." Tam supplici vultu tantaque venustate me intuebatur, ut roganti negare non possem; nec sane erat causa cur negarem. Itaque eam mecum duxi. Cum cubiculum ingressus essem, Renfield dixi mulierem quandam velle eum convenire. Ille tantum "Cur?" respondit.

"Aedes inspicit," inquam, "omnesque qui in iis sunt videre cupit." "Esto," inquit; "intret sane. Sed paulisper exspectate, dum cubiculum componam." Mirus autem fuit eius componendi modus: muscas araneasque, quas in capsulis servabat, omnes deglutivit priusquam prohibere possem. Videbatur eos qui in sua negotia se immiscerent aut metuere aut aegre pati.

Postquam foedum illud negotium perfecit, hilari vultu "Iam domina intret," inquit; atque in lecti margine consedit, capite demisso sed palpebris ita sublatis ut eam ingredientem conspicere posset. Subiit suspicio ne mulieri vim inferre, immo necem parare vellet. Memineram enim quam tranquillus visus esset paulo antequam me in meo studio adoriretur; itaque eo loco steti unde, si in eam repente impetum faceret, statim manibus comprehendere possem.

Illa tanta naturali venustate tamque securo incessu intravit ut vel insanissimus quisque statim reverentia moveretur; nam facilitas illa animi ex iis rebus est quas mente turbati maxime venerantur. Ad eum accessit, benigne subridens, manumque porrexit.

“Salve, Renfield,” inquit. “Vides me te nosse; Doctor enim Seward mihi de te narravit.” Ille primo nihil respondit, sed eam intentis oculis a capite ad calcem perlustravit, fronte pertinaciter corrugata. Mox illa torvitas admirationi, admiratio dubitationi cessit; tum, quod maxime miratus sum, haec dixit:

“Non tu illa es puella quam medicus uxorem ducere voluit? Non potes esse: illa enim mortua est.” Domina Harker dulcissime subridens respondit:

“Minime! Maritum enim habeo, cui nupsi priusquam aut ego Doctorem Seward aut ille me umquam vidisset. Ego domina Harker sum.”

“Quid igitur hic agis?”

“Maritus meus et ego apud Doctorem Seward hospites sumus.”

“Tum ne diutius hic commoremini.”

“Quam ob causam?” Cum hunc sermonem dominae Harker haud minus quam mihi ingratum fore arbitrarer, ipse me sermoni interposui: “Unde scis me mulierem aliquam uxorem ducere voluisse?” Ille, dum oculos a domina Harker ad me convertit, deinde continuo ad eam rettulit, haec tantum contemptissime respondit:

“Quam stulta est ista interrogatio!”

“Ego vero nihil in ista interrogatione stultum video, Renfield,” inquit domina Harker, continuo me defendens. Illi vero tanta comitate ac reverentia respondit, quanto me contemptu affecerat:

“Intellegis profecto, domina Harker, cum hic qui nos hospitio excipit adeo ametur colaturque, omnia quae ad eum pertinent huic parvae nostrae communitati curae esse. Doctorem Seward non modo domestici atque amici, verum etiam aegroti diligunt; quorum nonnulli, cum mens iis parum constet, causas ab effectis male distinguere solent. Cum ipse in valetudinario mentis aegrotorum verser, animadvertere non possum quorundam incolarum ratiocinationes captiosas ad eos errores inclinare quos dialectici non causa et ignoratio elenchi nominant.”

Hac tam subita mutatione obstupefactus oculos late aperui. Ecce aegrotus ille meus singularissimus, qui inter omnes huius generis homines quos nossem insania maxime flagraverat, de primis philosophiae praeceptis loquebatur, vultu moribusque hominis politissimi! Mecum quaerebam num dominae Harker praesentia aliquem memoriae eius nervum tetigisset. Sive vero haec mutatio sua sponte orta erat, sive aliqua vi ab ea inscia profecta, necesse erat mulierem singulari quadam facultate praeditam esse.

Aliquamdiu sermocinati sumus. Cum ille prorsus sanae mentis videretur, domina Harker, me prius oculis quasi interrogans, ausa est sermonem ad id deducere de quo ille libentissime loquebatur. Rursus obstupui. Nam de ea re tanta cum aequitate tamque sincera iudicii integritate disputavit, ut homo sanissimus non aliter potuisset; immo, cum quaedam commemoraret, se ipsum in exemplum adduxit.

“Ego ipse,” inquit, “exemplo esse possum hominis qui miram quandam opinionem olim secutus sit. Nec profecto mirum erat amicos meos perterritos institisse ut in custodiam traderer. Putabam olim vitam rem quandam re ipsa exstantem atque perpetuam esse, posseque hominem, si plurima animantia, quamvis infimo in genere animalium posita, consumeret, vitam suam in infinitum producere. Tam vehementer interdum hoc credebam ut etiam hominem occidere conatus sim. Doctor hic testari potest me semel ipsum interficere temptavisse, ut sanguinem eius hauriendo vitalem vim in corpus meum transferrem atque meas vires augerem. Nitebar scilicet verbis sacrarum litterarum: ‘Sanguis enim vita est.’ Quidam tamen medicamenti nundinator hanc sententiam per se veram ac notam tam vulgari iactantia celebravit ut paene contemptui exponeret. Nonne vera dico, doctor?”

Capite annui; adeo enim obstupefactus eram ut paene nescirem quid cogitandum quidve dicendum esset. Difficile erat credere me eundem hominem ante vix quinque minuta araneas muscasque devorantem vidisse. Horologium inspexi, et intellexi mihi ad stationem eundum esse, ut Van Helsing venienti occurrerem. Dominae igitur Harker dixi iam tempus esse discedendi. Confestim surrexit, Renfield autem comiter valere iussit: “Vale,” inquit, “atque spero nos saepius, melioribus tibi auspiciis, conventuros esse.” Cui ille, mirum dictu, respondit:

“Vale, mea cara. Deum precor ne umquam denuo dulcissimum illum vultum aspiciam. Deus tibi benedicat atque te sospitem servet!”

Cum ad stationem proficiscerer ut Van Helsing exciperem, iuvenes duos domi reliqui. Miser Arthurus hilarior mihi videbatur quam ex quo Lucia aegrotare coeperat; Quincius quoque iam diu neque tam laetus neque tam sui similis fuerat.

Van Helsing e curru hamaxostichi tam alacriter desiluit quam puer solet. Simul ac me conspexit ad me cucurrit dicens: “Ah, amice Ioannes, quomodo res se habent? Bene? Optime! Multum negotii gessi; huc enim ita veni ut, si opus erit, diu manere possim. Res omnes meas expedivi; multaque habeo quae narrem.

Domina Mina apud vos est? Estne? Et egregius ille maritus eius? Arthurus quoque et Quincius amicus meus adsunt? Bene factum!”

Dum curru domum vehimur, ei narravi quae accidissent, quemadmodum ipsi commentarii mei, suadente domina Harker, aliquando usui esse coepissent. Hic Professor sermonem interpellavit: “Ah, mirabilis illa domina Mina! Ingenium habet viri—quale vir egregiis naturae dotibus praeditus habere debeat—cor autem feminae. Non sine consilio eam bonus Deus finxit, mihi crede, cum has dotes tam feliciter coniunxit. Amice Ioannes, hactenus fortuna nobis dedit ut ea auxilio esset; post hanc noctem vero huic tam horrendo negotio se immiscere non debet. Non oportet ut tanta pericula subeat. Nos viri decrevimus—immo, nonne promisso sollemni nos obstrinximus?—hoc monstrum delere; ea vero mulieris provincia non est.

“Etiamsi nullo malo ipsa afficiatur, inter tot tantasque res horrendas animus ei succumbere potest; postea etiam, sive vigilans nervorum perturbatione sive dormiens somniis vexata, diu excrucietur. Praeterea adulescens est et nuper nupta: fortasse alia quoque aliquando, etsi non iam, consideranda erunt. Dicis omnia eam conscripsisse? Tum hodie nobiscum deliberet; cras autem huic labori valedicat. Nos soli pergamus.”

Eidem sententiae toto animo assensus sum. Tum ei exposui quid absente eo comperissemus, domum scilicet quam Dracula emisset ipsis meis aedibus confinem esse. Vehementer obstupuit, mox magna sollicitudine correptus. “O si hoc ante cognovissemus!” inquit. “Fortasse enim tempore opportuno ad eum pervenire atque miseram Luciam servare potuissemus. Sed lac quod effusum est frustra postea deploratur, ut vos dicere soletis. Non est quod ista reputemus; ad finem propositum pergamus.” Deinde tacitus mansit, dum ad aedium mearum portam pervenimus.

Priusquam ad cenam vestem mutaturi discederemus, dominam Harker adiit: “Ioannes amicus meus mihi rettulit, domina Mina, te et maritum tuum omnia quae usque ad hoc tempus gesta sint diligentissime in ordinem redegisse.”

“Non usque ad hoc ipsum tempus, Professor,” illa continuo incitatius respondit, “sed usque ad hoc mane.”

“Cur autem non usque ad praesens tempus? Vidimus quantam lucem res etiam minimae afferant. Arcana nostra inter nos patefecimus, nec quisquam qui arcana sua aperuit ullam inde iacturam fecit.”

Domina Harker erubuit, et chartam quandam e sinu depromens dixit: “Doctor Van Helsing, velisne haec legere et dicere utrum ceteris adiungenda sint? Quae hodie acciderunt hic rettuli. Intellexi enim omnia nunc memoriae mandanda esse, quantumvis levia videantur; at in his perpauca sunt quae non ad me privatim pertineant. Num haec quoque addenda sunt?” Professor chartam attente legit, deinde reddidit dicens:

“Si nolueris, minime necesse est ut addantur; ego tamen vehementer rogo ut addantur. Id nihil efficiet nisi ut maritus tuus te magis amet, nos autem amici tui te etiam maiore honore, observantia atque amore prosequamur.” Illa, iterum erubescens et laete subridens, chartam recepit.

Itaque nunc, usque ad hanc ipsam horam, omnia quae habemus monumenta integra atque ordine composita sunt. Professor unum exemplar secum abstulit, ut post cenam, ante conventum nostrum hora nona constitutum, perlegeret. Ceteri iam cuncta legimus; quare, cum in studio conveniemus, omnia quae gesta sunt satis perspecta habebimus, et consilium belli adversus hunc terribilem occultumque hostem capere poterimus.

COMMENTARII MINAE HARKER

30 SEPTEMBRIS.—Cum hora octava, duabus post cenam horis (hora enim sexta cenaveramus), in studio Doctoris Seward convenissemus, nescio quo pacto, nullo id decernente, velut in consilium quoddam convenimus. Professor Van Helsing primum ad mensae caput accessit, quo Doctor Seward eum ingredientem manu invitaverat. Me ad dextram suam assidere atque scribae munere fungi rogavit; Ionathas iuxta me consedit. Ex adverso sederunt dominus Godalming, Doctor Seward et dominus Morris: Godalming Professoris lateri proximus erat, Doctor autem Seward medius erat.

Professor ita exorsus est: “Satisne mihi constat vos omnes ea quae his chartis continentur cognovisse?” Cum omnes assensi essemus, perrexit: “Expedit, ut opinor, primum vobis exponere de genere hostis cum quo nobis res est. Deinde vobis narrabo quae de huius hominis vita et rebus gestis mihi comperta sunt. Tum de consilio nostro deliberare atque pro rerum condicione agendi rationem constituere poterimus.

“Vampyros esse nemo iam dubitare potest; quibusdam ex nobis de eorum existentia certa testimonia suppetunt. Etiamsi nulla tam infelicis experientiae nostrae documenta haberemus, veterum tamen doctrinae et monumenta satis

argumentorum suppeditant quibus etiam homines sana mente praediti ad credendum adducantur. Fateor me initio dubitavisse; ac nisi per multos annos didicissem ne quid temere reicerem, credere non potuissem donec res ipsa velut tonitru auribus meis insonuit clamans: “Ecce! Ecce! Rem probo! Rem probo!” Heu me miserum! Si ab initio ea quae nunc scio scivissem—immo, si vel suspicatus essem quis esset—illa vita multis nostrum carissima servari potuisset. Sed quod periit revocari non potest; sic igitur agendum est ne aliae animae miserae pereant, quas servare adhuc possumus. Nosferatu non, ut apes, uno aculeo infixo moriuntur. Immo fortiores fiunt; et quo fortiores, eo maiore ad nocendum potentia pollent.

“Is autem vampyrus qui inter nos versatur unus ipse viginti virorum robur habet; astutia plus quam mortalis est, quippe quae per multa saecula creverit. Accedunt artes necromantiae, id est divinationis per mortuos, ut ipsum nomen declarat; mortuis omnibus quos attingere potest imperat. Ferus est, immo feris ipsis ferocior; duritia diabolo par est, neque cor ullum habet. Intra certos tamen fines potest, cum et ubi libuerit, quamcumque ex formis sibi concessis induere; intra fines sibi datos elementis imperat, procellis, nebulae, tonitrui; viliora quoque animantia in dicione habet: mures, noctuas, vespertiliones, papiliones nocturnos, vulpes, lupos. Crescere potest, contrahi in exiguum corpus; interdum etiam evanescere atque occulte adesse.

“Quomodo igitur primum eum adoriamur ut deleamus? Quomodo inveniemus ubi lateat? Quo invento, qua ratione perdemus? Magnum, amici, opus suscipimus atque terribile, cuius exitum etiam fortissimi horreant. Nam si in hoc certamine victi erimus, ille profecto vincet; quo tum deveniemus? Vita per se nihil est; neque eius rationem habeo. At hic non agitur tantum de vita aut morte. Hoc potius timendum est, ne ipsi eius similes fiamus, ne posthac nocturna foedaque monstra simus qualis ille est, neque cor neque conscientiam habentes, corporibus animisque carissimorum nostrorum insidiantes. Nobis caelum in perpetuum claudetur; quis enim eius portas denuo aperiat? Per omne aevum cunctis exosi erimus, macula quae ipsam solis Dei lucem foedet, telum in latus eius qui pro hominibus mortuus est.

“Sed officium nostrum ante oculos est. Num in tanto officio tergiversandum est? Ego certe non tergiversabor. Equidem senex sum; vitae gaudia, solis splendor, amoeni loci, avium cantus, musica atque amor, mihi iam longe post

tergum relicta sunt. Vos autem iuvenes estis. Nonnulli dolorem experti estis, sed dies etiam felices vos manent. Quid respondetis?”

Dum ille loquebatur, Ionathas manum meam apprehenderat. Cum manum eius ad me porrectam vidissem, vehementer timui ne periculi nostri atrocitas animum eius oppressisset. Sed eo tactu quasi vitam recepi: manus enim firma erat, fiduciam atque animi constantiam testans. Manus fortis viri per se eloquens est; neque amore mulieris eget ut eius quasi concentus audiatur.

Cum Professor orationem finivisset, maritus meus me in oculos inspexit, ego autem illum; verbis nihil inter nos opus erat.

“Pro Mina atque pro me respondeo,” inquit.

“Me quoque in numero vestro habete, Professor,” inquit dominus Quincius Morris, solita brevitate.

“Vobiscum sum,” ait dominus Godalming, “vel propter Luciam solam, si nulla alia causa esset.”

Doctor Seward nihil locutus capite annuit. Professor surrexit; crucifixo aureo in mensa posito, manum utramque in utrumque latus porrexit. Ego dextram eius prehendi, Godalming sinistram; Ionathas dextram meam sinistra sua complexus, dextram ad dominum Morris ultra porrexit. Ita iunctis omnium manibus sollemne foedus ictum est. Cor mihi gelidum factum esse sensi; ne in mentem quidem mihi venit ut recederem. Deinde in sedes rediimus; Doctor Van Helsing hilariore quodam vultu sermonem repetivit, quo apparuit ad seria iam consilia nos descendisse. Rem pari gravitate pari diligentia tractandam esse ducebat atque quodlibet ex communibus vitae negotiis.

“Age,” inquit, “iam nostis quibus viribus hostis nitatur; neque tamen nos ipsi viribus destituti sumus. Consilia operasque in commune conferre possumus; id autem vampyrorum generi negatum est; suppetunt nobis scientiae adiumenta; libere et cogitare et agere possumus; aeque nobis patent horae diei atque noctis. Denique, quantum nostra potestas patet, nulla vincula nos impediunt, et viribus nostris pro arbitrio uti licet. Causae nosmet ipsos devovimus, neque quod petimus privatae cuiusquam utilitati servit. Haec haud parva sunt.

“Nunc videamus quibus finibus vampyrorum vires in universum contineantur, quibusque hic ipse praecipue teneatur. Breviter: primum de vampyrorum natura communi, tum de huius singulari vi atque finibus disquiramus.

“Traditiones nobis tantum et quas vulgus superstitiones vocat suppetunt. Haec primo aspectu levia videri possunt, ubi non solum vitae mortisque, sed rerum

vita morteque graviorum periculum vertitur. His tamen niti necesse est: primum quia nihil aliud nobis datur quo nitamur; deinde quia illae ipsae traditiones atque superstitiones omnia fere constituunt. Nonne ex iis ceterorum hominum—nostra quidem, pro dolor, causa iam excepta—opinio de vampyris pendet? Quis nostrum ante annum, hoc ipso saeculo undevicesimo, scientia tam florente, incredulitate tam diffusa, rebusque exploratis unice dedito, talia fieri posse credidisset? Immo quae postea ante ipsos oculos vera esse vidimus antea ridicula iudicavimus. Accipiamus ergo in praesentia eodem fundamento niti et notitiam vampyri et opinionem de finibus virium eius et de remediis quibus vincatur. Nec putetis eum ignotum esse ulli genti ubi umquam homines habitaverint.

“Apud veteres Graecos et Romanos notus fuit; per totam Germaniam, Galliam, Indiam, etiam in Chersoneso, viget. Quin apud Sinenses, gentem nobis omni ratione tam remotam, etiam nunc reperitur et timetur. Quocumque processerunt Islandi illi bellicoso furore correpti, Hunni velut a diabolo geniti, Slavi, Saxones, Hungari, eorum vestigia persecutus est. Haec igitur argumenta nobis sunt quibus niti possimus; nec dubium est quin plurima quae vulgo de vampyris creduntur iis rebus comprobentur quas ipsi infeliciter experti sumus.

“Vampyrus in infinitum vivere potest; non enim solo temporis lapsu moritur. Viget dummodo viventium sanguine saginari possit. Quin etiam vidimus eum inter nos rursus iuvenescere, viresque eius corroborari ac velut renovari, ubi peculiaris ille cibus abundet. Sine hoc autem alimento vigere non potest; neque enim more ceterorum cibum sumit. Ne Ionathas quidem amicus, qui per complures hebdomadas cum eo habitavit, umquam illum edentem vidit—numquam! Nullam umbram iacit, nullam in speculo imaginem reddit, ut idem Ionathas animadvertit. Robore manuum plurimos viros superat: testis est Ionathas, qui eum et ianuam adversus lupos claudere et sibi e raeda descendenti opem ferre vidit.

“In lupum se convertere potest; id ex nave Whitbiam appulsa colligimus, cum canem discerpsit. In vespertilionem quoque se vertere potest: talis a domina Mina ad fenestram Whitbiae visus est, ab Ioanne amico meo e domo huic proxima evolans, a Quincio autem ad fenestram Luciae. In nebula quoque, quam ipse gignit, adventare potest, quod nobilis ille navis magister testatus est; sed, quantum scimus, spatium per quod nebulam producere valet finitum est, nec nisi circum ipsum fieri potest.

“Per radios lunae quasi in tenuissimum pulverem resolutus advenire potest; tale aliquid Ionathas de tribus illis feminis in arce Draculae animadvertit. Tam exiguum se reddere potest ut per minimum intervallum subeat; ipsi vidimus Luciam, priusquam quies ei redderetur, per rimam vix capillo latiorem ad ostium sepulcri delabi. Ubi semel aditum sibi patefecit, ex quavis re exire atque in quamvis rem intrare potest, etiamsi artissime clausa vel igne ita conglutinata sit ut nulla rima appareat—quod vos ferruminatum appellatis. In tenebris videre potest: non exigua sane facultas, cum dimidia mundi pars lumine careat. Sed audite omnia.

“Haec omnia efficere potest; liber tamen non est. Immo artius constrictus est quam remex ad navem catenis vinctus aut insanus in custodia clausus. Non ei quocumque velit ire licet. Quamquam ipse praeter naturam est, nonnullis tamen naturae legibus parere cogitur; cur ita sit ignoramus. In nullam domum primum intrare potest, nisi quis ex iis qui ibi habitant eum invitaverit; ubi autem semel admissus est, postea libere intrat. Adveniente die vis eius, ut omnium rerum malarum, cessat.

“Certis tantum temporibus terminatam quandam libertatem habet. Si ab eo loco abest cui alligatus est, formam mutare non potest nisi ipso meridie, aut eo ipso momento quo sol oritur vel occidit. Sic traditum est; nostris quoque monumentis nonnulla argumenta suppetunt ex quibus idem coniciamus. Nam cum in sua terra, suo loculo, sua infernali sede versatur—loco scilicet non consecrato, qualis erat tumulus eius qui Whitbiae se ipse interfecerat—multa pro finibus suae potentiae arbitratu suo efficit; aliis vero temporibus nonnisi horis constitutis formam commutat.

“Ferunt quoque eum aquam fluentem transire non posse nisi aestu vel quiescente vel ad summum perveniente. Sunt autem res quae ita vim eius frangant ut nihil agere possit: allium illud nobis iam notum; deinde res sacrae, quale est hoc crucifixum meum, quod paulo ante in ipso foederis nostri actu nobiscum erat. Contra has res nihil potest; earum praesentia in remotum locum secedere cogitur, tacitus quasi reverens. Sunt et alia, quae vobis indicabo, ne, si in persequendo eo usui esse possint, ea ignoretis.

“Ramus rosae silvestris supra loculum eius positus impedit ne inde discedat; glans sacra sclopeto in loculum immissa eum ita occidit ut vere mortuus fiat; quid palus per corpus eius adactus valeat, quaeque pax inde consequatur, iam didicimus; caput quoque abscindere requiem affert. Haec ipsi oculis vidimus.

“Itaque ubi illius, qui olim homo fuit, sedem invenerimus, eum in loculo includere atque exstinguere poterimus, si ea quae novimus diligenter observaverimus. Sed callidus est. Amicum meum Arminium, qui in universitate Budapestiensi versatur, rogavi ut, omnibus monumentis quae adire poterat consultis, res huius viri gestas investigaret. Ex iis quae reperire potuit rettulit eum fuisse, ut videtur, illum ipsum Draculam vaivodam, qui bello contra Turcas trans magnum flumen in ipso imperii Turcici confinio nomen sibi peperit.

“Quod si verum est, vir certe haud vulgaris fuit: illo enim tempore multis etiam postea saeculis inter omnes filios illius terrae quae ‘ultra silvam’ vocatur acerrimo ingenio, maxima sollertia atque fortitudine praestitisse dicebatur. Eodem illo ingenio potentissimo atque ferrea constantia ad sepulcrum descendit; eadem nunc contra nos pugnant. Genus Dracularum, ut Arminius refert, antiquum erat et nobile; ex eo tamen interdum orti sunt quos aequales cum ipso Satana commercium habuisse suspicarentur.

“Diaboli arcana in schola, quam Scholomance appellant, didicerant; ea inter montes supra lacum Hermanstadiensem sita est, ubi diabolus decimum quemque discipulum sibi deberi dicitur. In veteribus monumentis haec verba reperiuntur ‘stregoica’, quod sagam significat; ‘ordog’ et ‘pokol’, quibus diabolus et infernus appellantur. In uno etiam codice hic ipse Dracula ‘wampyr’ appellatur—vocabulum cuius vim, pro dolor, nimis bene intellegimus. Ex huius ipsius viri stirpe magni quidam viri bonaeque mulieres orti sunt; eorum sepulcris ea terra consecratur in qua sola haec foeditas habitare potest. Nec ex minimis huius rei terroribus est quod malum tam alte in bonis rebus radices egit: nam solo sacris memoriis vacuo requiescere non potest.”

Dum ceteri loquebantur, dominus Morris fenestram intentus spectaverat; tum tacitus surrexit atque e conclavi exiit. Breve silentium intercessit, deinde Professor perrexit:

“Nunc quid nobis agendum sit constituendum est. Multa testimonia collecta habemus; belli rationem disponamus. Ex Ionathae investigatione scimus quinquaginta arcas terra repletas ab arce Draculae Whitbiam advectas esse, inde omnes ad Carfax pervenisse. Compertum quoque habemus saltem nonnullas arcas ex iis aedibus asportatas esse. Primum igitur nobis explorandum videtur num ceterae omnes in domo trans illum murum sita, quam hodie intuemur, adhuc maneant, an plures inde alio translatae sint. Quod si alio translatae sunt, vestigia earum persequi debemus—”

Hic repentina res omnes vehementer exterruit. Extra aedes sclopeti sonitus auditus est; fenestrae vitrum glande perfractum est, quae, a superiore recessus fenestrae margine repercussa, in parietem conclavis oppositum impacta est. Vereor ne animo natura sim ignava; clamorem enim edidi. Viri omnes exsiluerunt; Godalming ad fenestram accurrit atque fenestram parte inferiore sursum sublata aperuit. Tum foris vocem domini Morris audivimus:

"Ignoscite! Vereor ne vos terruerim. Iam intro veniam et rationem reddam." Paulo post ingressus dixit: "Stultissime feci, fateor; te vero, domina Harker, ex animo veniam oro. Valde te perterruisse me metuo. Re autem vera, dum Professor loquitur, vespertilio ingens advolavit et in fenestrae limine consedit. Post recentia mala tantus mihi istorum exsecrabilium animalium horror est ut ea ferre non possim; egressus igitur sum ut eum telo peterem. Id quod his proximis vesperis facere consuevi, quotiens vespertilionem viderem. Tum solebas, Arthure, me irridere."

"Num eum feristi?" interrogavit Doctor Van Helsing.

"Nescio; credo me non ferisse, nam in silvam evolavit." Nihil amplius locutus consedit; Professor autem orationem resumere coepit:

"Omnium illarum arcarum vestigia persequenda sunt. Tum, rebus praeparatis, aut monstrum in latibulo suo comprehendere vel interficere aut terram eius, ut ita dicam, sterilem reddere debemus, ne amplius ibi perfugium inveniat. Sic aliquando contingere potest ut inter meridiem et solis occasum eum humana forma deprehendamus, eo tempore quo viribus maxime destitutus est, atque tum cum eo manum conseramus.

"Tu vero, domina Mina, post hanc noctem ab omni hoc negotio abstinebis, donec omnia bene cesserint. Nimium cara nobis es ut te tanto periculo exponi patiamur. Cum hac nocte discesserimus, nihil amplius ex nobis quaeras; omnia tempore opportuno narrabimus. Nos viri sumus, qui laborem atque pericula sustinere possumus; tu autem stella nostra atque spes eris. Tanto liberius agemus quanto certius sciemus te extra ea pericula esse quibus ipsi obviam imus."

Viri omnes, ne Ionatha quidem excepto, aliquantum levati esse videbantur. Ego autem parum recte fieri putabam ut illi propter mei curam pericula susciperent et fortasse ipsam salutem suam deminuerent—cum summa enim tutela sit in viribus coniunctis. Sed sententiam iam constituerant; itaque, quamquam res mihi acerbissima erat, nihil aliud dicere potui quam me eorum generosam sollicitudinem accepturam esse. Dominus Morris rursus de re agenda verba fecit:

“Quoniam tempus nullum perdendum est, censeo nos ilico domum eius inspicere debere. Ei tempus maximum est adiumentum; nobis vero celeritas fortasse alterius miserae victimae vitam servabit.”

Fateor animum meum labare coepisse, cum ipsa agendi hora tam prope adesset. Nihil tamen dixi; plus enim verebar ne, si me impedimento sibi esse ostendissem, omnino ex consiliis suis excluderent. Nunc ad Carfax profecti sunt, instrumentis ad domum aperiendam idoneis instructi.

Ipsi sane, ut mos virorum est, me cubitum ire atque dormire iusserunt; quasi ulla mulier dormire possit, dum ii quos amat in periculo versantur! Decumbam igitur somnumque simulabo, ne Ionathas rediens propter me novam sollicitudinem suscipiat.

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD

1 OCTOBRIS, HORA QUARTA ANTE MERIDIEM.—Cum iam ex aedibus exituri essemus, a Renfield nuntius ad me missus est; petebat ille ut statim eum convenirem, quippe qui rem summae gravitatis mihi indicandam haberet. Nuntio respondi dicendum esse me mane voluntati aegroti satisfacturum; me nunc occupatum esse. Custos autem addidit:

“Vehementer urget, domine. Numquam eum tam cupidum alicuius rei vidi. Metuo ne, nisi eum mox conveneris, unus ex illis violentis furoris impetus eum corripiat.” Sciebam custodem haud temere ita loqui. “Age igitur,” inquam, “iam ibo.” Ceteros rogavi ut me paulisper exspectarent, dum “aegrotum” meum convenirem.

“Mecum te ire sine, amice Ioannes,” inquit Professor. “Quae de eo in commentariis tuis legi magnum mihi studium excitaverunt; nonnumquam etiam cum nostro negotio coniunctus visus est. Perlibenter eum viderim, praesertim nunc, cum animo perturbatus sit.”

“Licetne mihi quoque venire?” quaesivit dominus Godalming.

“Ego quoque?” inquit Quincius Morris. Capite annui, et per ambulacrum omnes simul processimus.

Renfield vehementer commotum invenimus; at sermone moribusque multo sanior erat quam umquam antea eum videram. De se ipso tam recte iudicabat quale in homine mente capto numquam antea inveneram; pro certoque habebat rationes suas etiam apud homines sanae mentis valituras esse. Quattuor simul

cubiculum intravimus, nec ceterorum quisquam primo quicquam locutus est. Petebat autem ut se statim ex valetudinario dimitterem domumque remitterem.

Petitionem rationibus corroborabat, affirmans se penitus convaluisse atque nunc sana mente uti. “Amicos tuos appello,” inquit; “fortasse recusare nolent quin de causa mea iudicent. Sed eos mihi nondum nominavisti.” Tantopere obstupui ut ne cogitarem quidem quam absurdum esset insanum, qui in ipso valetudinario teneretur, hospitibus praesentare. Praeterea tanta erat in vultu eius dignitas, tam libere tamquam inter pares se gerebat, ut continuo eos inter se nominarem: “Dominus Godalming; Professor Van Helsing; dominus Quincius Morris, e Texia; dominus Renfield.” Singulis dextram porrexit atque singulos suo ordine allocutus est:

“Domine Godalming, mihi olim honor contigit ut, cum pater tuus apud Windham nominaretur, eum suffragio meo adiuvarem. Doleo me ex eo quod tu nunc titulo uteris intellegere illum vita decessisse. Omnes eum qui noverant amabant atque colebant; eum autem, cum adulescens esset, potionem quandam e rhumo igne adusto primum excogitavisse audivi, qua nocte certaminis equestris quod Derby vocatur multi uti solebant. Tu vero, domine Morris, de magna civitate tua gloriari debes. Quod Texia in foedus civitatum recepta est, exemplum praebuit cuius vis olim late pateat, cum fortasse etiam terrae sub ipso polo atque inter tropicos sitae cum stellis et lineis vexilli vestri foedus pangant. Ius foederum inter civitates pangendorum aliquando amplissimum accessionis instrumentum fieri poterit, cum doctrina Monroensis locum suum, inter fabulas rerum civilium, demum obtinuerit.

“Quibus autem verbis quisquam exprimat quantum gaudii sibi afferat congressus cum Van Helsing? Tibi, vir clarissime, quod sollemnes honoris titulos praetereo, minime me excusabo. Etenim cum quis artem medendi novo illo de continua materiae cerebralis evolutione invento penitus renovaverit, solita honoris vocabula parum apta sunt, quippe quae eum in communem hominum ordinem redigere videantur. Vos igitur, viri, quos sive patria sive maiorum genus sive ipsae naturae dotes ad locum quem quisque in rebus humanis obtinet idoneos reddunt, testes appello me non minus sanae mentis esse quam plurimos eorum qui plena libertate fruuntur. Certus quoque sum te, Doctor Seward, quippe qui non modo medicus ac vir scientiae deditus sed etiam humanitatis studiosus iurisque medici peritus sis, officium tuum esse iudicaturum hanc meam causam singulari quadam cura tractare.”

His postremis verbis tanta cum fiducia, tanta comitate usus est ut ipsa oratio sua quadam venustate non careret. Omnes, ut opinor, obstupuimus. Ego certe, quamvis ingenium hominis eiusque anteactam vitam nossem, credere paene coeperam mentem ei restitutam esse; adeo me impulit ut pronuntiare vellem me iam de sanitate eius persuasum esse, atque mane de iis quae ad missionem e custodia iure requirerentur acturum. Sed antequam rem tam gravem pollicerer exspectare satius esse duxi: diu enim expertus eram quam repentinis mutationibus hic praecipue aegrotus obnoxius esset.

Itaque contentus fui dicere eum mirum in modum in melius proficere videri; me mane diutius cum eo collocuturum esse, tumque consideraturum qua ratione voluntati eius satisfieri posset. Quae responsio eum minime placavit. Confestim enim inquit:

“Vereor, Doctor Seward, ne nondum probe intellegas quid petam. Abire volo statim—hinc—nunc—hac ipsa hora—hoc ipso momento, si liceat. Tempus urget; atque in tacito illo foedere quod cum ipsa Morte, velut sene falce armato, habemus, tempus ipsum summa pacti condicio est. Persuasum habeo, si res tam simplex tamque gravis medico tam perito quam tu es, Doctor Seward, proponatur, fore ut quod peto continuo fiat.”

Me intentissime intuitus, cum in vultu meo negationem animadvertisset, ad ceteros se convertit atque singulos attente perlustravit. Cum nihil ex cuiusquam vultu spei colligeret, perrexit:

“Fierine potest ut opinione mea deceptus sim?”

“Deceptus es,” aperte respondi, quamquam sensi verba mea nimis dura fuisse. Secutum est silentium non breve; tum lente ille dixit:

“Restat igitur ut petitionem meam alia ratione commendem. Hanc saltem veniam—beneficium, privilegium, quocumque id nomine appellare mavultis—mihi concedite. In re tanta supplex esse non recuso, nec mea causa, sed aliorum gratia. Non mihi licet omnes causas patefacere; hoc tamen mihi credite, eas et iustas et graves et ab omni privata utilitate alienas esse, ex altissimoque officii sensu proficisci. Si in ipsum cor meum penetrare, domine, posses, eas animi affectiones quibus ducor omnino probaturus esses. Quin etiam me inter amicissimos fidelissimosque tuos numerandum putares.”

Rursus nos omnes acerrime intuitus est. Mihi autem paulatim persuasum fiebat hanc tam subitam universae eius rationis mutationem nihil nisi novam aliquam insaniae formam esse. Itaque constitueram eum paulo diutius loqui

sinere; usu enim didiceram insanos fere omnes, si diutius loquerentur, tandem se ipsos proditurus esse.

Van Helsing in eum oculos acerrime defixerat; supercilia densa, dum tam acriter intueretur, paene inter se coniungebantur. Tum Renfield eo sono allocutus est qui tum mihi mirus non videbatur, postea vero, cum rem mecum reputarem, mirandus visus est: nam tamquam parem eum alloquebatur.

“Nonne nobis aperte dicere potes quid revera te cogat ut hac ipsa nocte liber esse cupias? Hoc tibi polliceor: si mihi saltem, homini tibi alieno, praeiudicio vacuo atque ad res libere examinandas assueto, rationem tui consilii probaveris, Doctor Seward suo periculo suaque auctoritate libertatem quam petis tibi concedet.” Renfield caput maeste quassavit, vultu acerrimum animi dolorem prae se ferente. Professor perrexit:

“Age, vir bone, rem diligentius reputa. Rationis plenissimum usum tibi vindicas, quippe qui nobis persuadere coneris te omni ex parte sana mente esse. Hoc autem petis, cum de sanitate tua merito dubitetur, quoniam nondum ab ea curatione dimissus es quam ob ipsam mentis infirmitatem sustines. Si nos non adiuvas ut sapientissimum consilium capiamus, quomodo officio satisfacere poterimus quod tu ipse nobis imposuisti? Prudenter age, nos adiuva; nos quoque, si poterimus, tibi auxilio erimus ut optatum consequaris.”

At ille caput adhuc quassans respondit: “Doctor Van Helsing, nihil habeo quod dicam. Rationem plenissime explicavisti, atque, si dicere mihi liberum esset, ne punctum quidem temporis dubitarem. Sed in hac re mihi ipsi meo arbitratu agere non licet. Tantum vos rogo ut mihi fidem habeatis. Quod si negaveritis, culpa penes me non erit.”

Iam tempus esse putabam finem huic rei imponere, quae nimia ipsa gravitate paene ridicula fiebat; itaque ad ostium processi, haec tantum dicens: “Venite, amici; opus nos manet. Bonam noctem.”

Cum autem ad ianuam prope pervenissem, nova repente mutatio aegrotum invasit. Tam celeriter ad me contendit ut ad momentum timerem ne iterum ad caedem impetum faceret. Sed timor vanus erat: ambas enim manus supplex ad me sustulit atque miserabiliter orare coepit. Ubi intellexit ipsam animi commotionem, quod tam immodica esset, petitioni suae obesse, quippe cum ita facilius ad pristinam de eo opinionem rediremus, ardentius etiam gestibus precibusque instabat.

Professorem aspexi; eandem quam ipse habebam sententiam in oculis eius agnovi. Itaque in sententia paulo constantior, nec tamen asperior, factus sum, eique nutu significavi precibus se nihil proficere. Eandem in eo animi vehementiam alias videram, cum rem aliquam tum vehementer concupitam impetrare studeret, velut cum felem sibi dari postularet; itaque exspectabam eum denique, ut antea, tristi ac tacita obsequendi voluntate cessurum esse.

At opinio me fefellit. Ubi enim cognovit nihil precibus se impetraturum, in summam desperationem atque furorem incidit. In genua procubuit, manus ad caelum tollens atque suppliciter torquens, torrentem precum effudit; lacrimae per genas volvebantur, totusque vultus atque habitus corporis intimam animi commotionem indicabant:

“Obsecro te, Doctor Seward, per te oro atque obtestor, hinc me continuo emitte! Quocumque modo, quocumque loco, mitte me. Mitte mecum custodes flagellis catenisque instructos; tunica arctissima me constrictum, manicis et pedicis vinctum, etiam in carcerem duci iube—dummodo ex his aedibus exeam! Nescis quid facias me hic retinendo. Ex intimo corde loquor, immo ex ipsa anima. Nescis quem laedas neque quo modo; neque mihi licet dicere. Heu me miserum! Non licet dicere.

“Per omnia quae sancta ducitis, per omnia quae cara habetis, per amorem vobis ereptum, per spem adhuc superstitem, per ipsum Deum omnipotentem, hinc me abducite et animam meam a sceleris culpa servate! Nonne audis, homo? Nonne intellegis? Numquamne disces? Nescis me nunc sana mente atque ex animo loqui? Non sum insanus aliquo furore abreptus, sed homo sanae mentis pro anima sua dimicans. O audi me! Audi! Dimitte me! Dimitte! Dimitte!”

Putabam, quo diutius ita pergeret, eo efferatius acturum esse, donec novus furoris impetus erumperet. Manu igitur apprehensum erexi.

“Age,” inquam severe, “haec iam satis superque dicta sunt. Ad lectum redi et te modestius gere.”

Ille subito conticuit atque me per aliquot momenta intentissime aspexit. Tum, nullo verbo prolato, surrexit, ad lectum accessit, in margine consedit. Repente animi impetus consederat, ut antea saepe acciderat, prorsus ut exspectaveram. Cum e cubiculo ultimus discederem, voce placida atque urbana mihi dixit:

“Spero, Doctor Seward, te aliquando aequum de me iudicaturum atque memoria retenturum me hac nocte quantum in me fuerit contendisse ut tibi persuaderem.”

CAPUT XIX

COMMENTARII IONATHAE HARKER

KALENDIS OCTOBRIBUS, HORA QUINTA ANTE MERIDIEM.—Cum ceteris ad explorandum profectus sum satis tranquillo animo; Minam enim numquam, ut opinor, tam firmis viribus tamque integra valetudine vidi. Gaudeo vehementer quod ipsa assensa est domi manere et reliquam operis partem nobis viris relinquere. Nescio quo pacto mihi semper terrori fuerat eam in tam diris rebus versari; nunc autem, cum suas iam partes peregerit, atque ipsius industria, sollertia, providentiaque effectum sit ut tota rerum gestarum narratio ita colligeretur atque ordinaretur ut singula aliquid ad rem conferant, iure sibi persuadere potest munus suum esse expletum et cetera deinceps nobis committere. Omnes, credo, iis quae apud Renfieldum acciderant aliquantum perturbati eramus. E cubiculo eius egressi taciti usque in tablinum rediimus. Tum Morris ad Doctorem Seward conversus ait:

“Dic mihi, mi Ioannes: nisi ille homo consulto nos fallere conabatur, numquam sane vidi insanum qui tam sanae mentis esse videretur. Certe affirmare non possum; credo tamen eum aliquid magni momenti animo volvisse. Quod si ita est, satis acerbum illi fuit quod ne facultas quidem data est rem suam agendi.” Dominus Godalming et ego tacebamus; Van Helsing autem adiecit:

“Amice Ioannes, tu de insanis plus nosti quam ego, qua re gaudeo; vereor enim ne, si penes me iudicium fuisset, eum ante ultimum illum animi impetum dimisissem. Sed usu discimus, neque in hoc negotio nostro quicquam temere periclitari debemus, ut amicus meus Quincius dicere solet. Ut nunc res se habent, optime se habent.” Doctor Seward, quasi per somnium loquens, utrique respondit:

“Non nego me vobiscum facere. Si communis generis insanus esset, fortasse ausus essem ei fidem habere; sed tam mira quadam indiciorum conspiratione cum Comite coniunctus videtur, ut verear ne, si vanis eius cupiditatibus indulgeam, imprudens aliquid mali faciam. Oblivisci non possum quam ardenter aliquando felem sibi dari imploraverit, mox autem dentibus guttur mihi lacerare conatus sit. Accedit quod Comitem ‘dominum et magistrum’ appellavit; fortasse hinc exire cupit ut Comiti aliquo diabolico artificio opem ferat.

“Monstrum illud lupis muribusque ac sui generis monstris adiutoribus utitur; quidni etiam insano quodam, quamvis honesto, ad consilia sua utatur? Ille tamen gravissime ac sincere loqui videbatur. Utinam recte consuluerimus! Haec omnia, una cum illo tam insolito atque atroci negotio quod suscepimus, animum hominis sane concutiunt.” Tum Professor ad eum accessit, manumque umero eius imponens graviter simul ac benigne dixit:

“Amice Ioannes, ne metuas. In re tristissima et terribili officium nostrum facere conamur; nihil possumus nisi id facere quod optimum iudicamus. Quid aliud sperandum nobis restat nisi misericordia Dei optimi?” Dominus Godalming paulisper se subduxerat; iam autem rediit. Fistulam quandam argenteam parvam ostendens dixit:

“Vetus illa domus muribus fortasse referta erit; quod si ita est, remedium in promptu habeo.” Muro superato ad aedes perreximus, diligenter curantes ut, quoties luna e nubibus erumperet, in umbris arborum per pratum porrectis lateremus. Ubi ad vestibulum pervenimus, Professor sacculum aperuit compluraque instrumenta protulit; quae in limine posuit atque in quattuor parvos acervos divisit, singulos, ut apparebat, singulis ex nobis destinatos. Tum ita locutus est:

“Amici, in maximum periculum ingredimur; armis igitur multis atque diversis opus est. Hostis noster non spiritus tantum est. Memineritis ei viginti virorum vires esse; nostra quidem colla humana atque asperae arteriae frangi aut elidi possunt; eius autem collum atque fauces mera vi frangi nequeunt. Vir eo robustior, aut complures homines coniunctis viribus eum superantes, eum certis temporibus retinere poterunt; nocere tamen ei non poterunt sicut ille nobis nocere potest. Itaque diligenter cavendum est ne nos attingat.

“Hoc prope pectus habeto”—haec dicens parvam crucem argenteam sustulit mihique, quod ei proximus stabam, porrexit—“hos flores collo circumda”—simul coronam e floribus allii iam aridis mihi dedit—“contra hostes magis terrenos hoc sclopetum rotatorio tympano instructum et hunc cultrum sume; ad omnia autem usui vobis erunt hae exiguae lucernae electricae, quas pectoribus vestris adnectere potestis; postremo, ad omnia, atque praecipue ad rem ultimam, hoc, cuius sanctitatem sine necessitate temerare nefas est.” Haec dicens particulam Hostiae consecratae, involucro chartaceo conditam mihi tradidit.

Ceteri quoque eodem modo instructi sunt. “Nunc,” inquit, “amice Ioannes, ubi sunt claves quibus varias seras aperire possumus? Si per ostium intrare

poterimus, non erit necesse, ut apud dominam Luciam fecimus, fenestra effracta domum ingredi.”

Doctor Seward clavem unam alteramque temptavit; plurimum eum adiuvabat digitorum sollertia, quam in chirurgia exercenda sibi comparaverat. Tandem aptam invenit; ea paulisper ultro citroque versata, pessulus tandem cessit et cum stridore ferri rubigine obducti recessit. Ostium impulimus; cardines rubiginosi gemuerunt, et valvae lente patuerunt. Mira erat huius rei cum imagine similitudo quam ex commentariis Sewardi de aperto dominae Westenra sepulcro mente conceperam. Credo eandem cogitationem ceteris quoque incidisse; omnes enim quasi uno impetu gradum rettulerunt.

Professor primus progressus per apertum ostium intravit.

“In manus tuas, Domine!” inquit, signo crucis se muniens dum limen transibat. Ostium post nos clausimus, ne, lucernis accensis, forte ab iis qui via praeterirent conspiceremur. Professor seram diligenter exploravit, ne, si subito effugiendum esset, ostium ab interiore parte reserare non possemus. Tum omnes lumina accendimus atque explorare coepimus.

Minutae illae lucernae miras per omnem locum lucis figuras proiciebant: radii enim modo inter se decussabantur, modo corporibus nostris interclusi ingentes umbras iaciebant. Suspicari non desinebam alium quempiam nobiscum adesse. Causam fuisse credo memoriam horrendarum rerum quas in Transsilvania expertus eram, quarum recordationem tristissimus ille locus vehementer excitabat.

Idem, ut opinor, omnes sentiebamus; animadverti enim ceteros, ad quemque sonum novamque umbram rursus atque rursus post tergum respicere, sicut ego ipse faciebam.

Pulvis omnia densissime tegebat. Pavimentum pulvere aliquot digitos alto oppletum videbatur, exceptis locis quibus recens aliquis incesserat: ubi lucernam propius admovebam, vestigia clavorum, quibus calceorum soleae munitae erant, agnoscebam, in pulvere quasi crusta coacto. In parietibus tanta pulveris lanugo haerebat ut velut denso vellere obducti viderentur; in angulis autem ingentes aranearum telae pendebant, quae tantum pulveris collegerant ut, pondere suo passim disruptae, lacera veterum pannorum frusta referre viderentur. In mensa quae in vestibulo stabat magnus clavium fasciculus iacebat; singulis autem clavibus titulus vetustate flavescens alligatus erat.

Apparebat claves illas saepius adhibitas esse; nam pulveris stratum quo mensa tegebatur pluribus locis interruptum erat, eodem modo ac ibi unde Professor modo claves sustulerat. Conversus ad me dixit:

“Locum hunc nosti, Ionatha. Huius domus tabulas exscripsisti; certe plura de his aedibus quam nos nosti. Qua itur ad sacellum?” Quo fere loco esset coniciebam, quamquam priore adventu eo mihi aditus non patuerat. Itaque praecessi, et, postquam aliquoties perperam defleximus, tandem ad humile ostium quercinum fornicatum, laminis ferreis transversis munitum, pervenimus.

“Hic ipse locus est,” inquit Professor, dum lucernam in exiguam aedium descriptionem intendit, quam ex epistularum mearum de domo emenda tabulario descriptam habebat. Clavem ex fasciculo tandem non sine labore repertam in seram immisimus atque ostium aperuimus. Molestum quiddam nos manere suspicabamur; iam enim, dum ostium reserabamus, aura tenuis mali odoris per commissuras exhalare visa erat. At talem foetorem, qualis nobis occurrit, nemo nostrum umquam exspectaverat.

Ceteri Comitem adhuc numquam de proximo viderant; ego autem eum aut in conclavibus suis, cum ieiunus esset, conspexeram aut in aedificio ruinoso atque ad auras patente, cum recenti sanguine satur esset. Hic vero locus angustus erat et clausus, atque aer diuturna loci desertione immotus ac putidus factus erat. Inter foetorem graviorem terrenus quidam odor perveniebat, sicci cuiusdam pestilentis halitus similis.

Quibus vero verbis illum ipsum foetorem describam? Non solum omnem mortalium corporum tabem atque acrem illum et mordacem sanguinis odorem in se habere videbatur, sed quasi ipsa putredo putrefacta esset. Pro deum fidem! Etiam nunc, cum eius recordor, nausea me tenet. Singulae illius monstri expirationes parietibus locique angustiis adhaesisse atque foeditatem auxisse videbantur.

Alias talis foetor profecto nos ab incoepto deterruisset; sed hoc negotium omnem consuetudinem longe superabat; finis enim ille sublimis atque terribilis, cui operam navabamus, tantum animi nobis addidit ut corporis sensuumque molestias contemneremus. Igitur, postquam primo odoris impetu omnes inviti resilivimus, ad laborem quasi in horto rosis consito versaremur pari studio accessimus.

Locum summa diligentia perscrutati sumus; Professor enim initio operis dixerat:

“Primum quaerendum est quot arcae supersint; deinde singulos recessus, angulos, rimasque excutiamus, ut ex vestigiis, si qua repererimus, cognoscamus quo reliquae delatae sint.” Quam multae superessent uno intuitu deprehendi poterat: arcae enim illae terra repletae tanta mole erant ut neque praeteriri neque cum alia re confundi possent.

Ex quinquaginta tantum undetriginta remanserant! Inter haec semel vehementer perterritus sum. Cum enim Godalming repente converteretur et per fornicatum ostium in obscurum transitus spatium intueretur, oculos etiam ego eodem conieci; tum paulisper cor mihi constitisse visum est. E tenebris quasi emicare visa sunt insignia illa scelerati Comitis vultus: nasus prominens, oculi rubentes, labra rubra, pallor horrendus.

Sed ea species momento evanuit. Nam Godalming “Faciem mihi videre visus sum,” inquit, “sed nihil praeter umbras erat,” atque ad quaerendum rediit; ego autem lucernam eodem converti atque in transitum processi. Nullum hominis indicium ibi erat; et, quoniam nec angulus ullus nec ostium nec omnino foramen apparebat, sed solidi tantum transitus parietes, ne illi quidem latibulum suppetere potuisset. Metu imaginationem excitatam esse ratus tacui.

Paucis post minutis Morris, dum angulum quendam diligenter scrutatur, subito resilire vidi. Omnes oculis motum eius secuti sumus, quippe cum omnes magis magisque animi trepidatione teneremur. Ecce innumera lumina quasi phosphorea emicuerunt, quae stellarum instar micabant. Sua sponte omnes gradum rettulimus. Totus locus muribus repente scatere coeperat.

Per unum alterumve momentum obstupefacti stetimus, praeter Godalming, qui tali casui paratus esse videbatur. Is ad ingens ostium quercinum ferro munitum, quod Seward ab exteriore parte descripserat quodque ipse olim videram, cucurrit, clavem in sera convertit, maximos pessulos reppulit atque ostium patefecit. Tum fistulam argenteam ex sinu prolatam tenui quidem sed acuto sono inflavit. A tergo domus Sewardi canes latratibus acutis responderunt; atque intra fere unum minutum tres terrarii canes angulum domus circumcurrentes impetu advenerunt. Nescio quo pacto omnes ad ostium propius accesseramus. Dum procedimus, animadverti pulverem ibi multum perturbatum esse: arcae quas abstulerant hac via exportatae erant. At intra unum illud minutum incredibiliter creverat murium multitudo.

Simul ex omnibus partibus quasi effundi videbantur; radii autem lucernarum in nigris eorum corporibus atque oculis maligne micantibus repercussi locum

quasi aggerem innumeris cicindelis consitum ostendebant. Canes impetu accurrerunt; sed in ipso limine subito constiterunt et ringentes fremere coeperunt. Tum omnes eodem tempore naribus erectis tam luctuose ululaverunt ut miserabilius nihil audiri posset. Mures iam ad multa milia multiplicabantur atque undique se effundebant.

Godalming unum canum sustulit atque in sacellum illatum humi deposuit. Vix pedes eius pavimentum tetigerant, cum subito animus rediit, et in hostes sibi natura infestos irruit. Hi tanta celeritate fugerunt ut, antequam viginti circiter correptos quassando necaret, ceteris canibus, qui eodem modo intromissi erant, vix pauci mures ad praedam relinquerentur: iam enim tota murium turba evanuerat.

His fugatis videbatur nefaria quaedam vis e loco excessisse. Canes enim laeti circumsiliebant atque hilariter latrabant, subito in hostes prostratos impetum faciebant, eos huc illuc volutabant, ferociterque quassatos in aera iactabant. Omnium nostrum animi recreari videbantur.

Utrum sacelli ostio aperto aer pestilens purgatus esset an nobis, ubi sub divo esse coepimus, animus levatus, nescio; certe terroris umbra velut amiculum quoddam e nobis delapsa est, neque iam opus ad quod veneramus aeque dirum videbatur, quamquam nihil de constantia propositi remisimus. Ostium exterius clausimus, obice munivimus atque sera firmavimus; canibusque nobiscum adductis reliquas aedes perscrutari coepimus.

Nihil usquam invenimus praeter incredibilem pulveris abundantiam, qui intactus iacebat, exceptis meis vestigiis, quae priore adventu reliqueram. Canes ne semel quidem ullum timoris indicium praebuerunt; quin etiam, cum ad sacellum rediissemus, tam laete circumsiliebant quasi aestivo tempore in silva cuniculos venati essent.

Iam lux matutina ab oriente celeriter clarescebat, cum per ianuam anteriorem egressi sumus. Doctor Van Helsing clavem vestibuli e fasciculo exemerat, ostiumque more solito obseravit; quo facto clavem in sinum condidit.

“Ad hoc usque tempus,” inquit, “huius noctis expeditio egregie successit. Nihil mali nobis accidit, quod tamen metuebam; et comperimus quot arcae absint. Praecipue autem gaudeo primum hunc gradum—fortasse omnium difficillimum atque periculosissimum—ita a nobis peractum esse ut dulcissima domina nostra Mina non adduceretur, neque vigilantis aut dormientis mens spectaculis, sonis, odoribus horrendis turbaretur, quorum fortasse numquam oblivisci posset.

“Hoc quoque didicimus, si ex uno exemplo de ceteris iudicare licet, feras ipsas, quamquam Comitis iussis parent, non ita vi eius arcana teneri ut adversus aliorum animalium impetum immunes sint. Nam hi mures, qui eius iussu convocari possunt, sicut ille olim ex summa suae arcis parte lupos advocavit, cum tu discederes miseraque illa mater auxilium imploraret, quamquam ad illum veniunt, a parvis his canibus amici mei Arthuri in fugam praecipites aguntur.

“Aliae res, alia pericula, alii metus nobis imminent; monstrum illud hac nocte imperio suo in feras non semel tantum nec postremum usum est. Si alio profectus est, bene habet! Nobis enim facultatem dedit in hoc scaccorum certamine, quod pro hominum animis gerimus, aliquo modo regem adversarii in discrimen adducendi. Nunc domum redeamus. Aurora iam adest; satis causae habemus cur primo huius noctis opere laetemur.

“Forsitan multae adhuc noctes multique dies, periculis referti, nobis destinati sint; pergere tamen necesse est, nec ulli periculo tergum vertere debemus.”

Domum reversi summum silentium invenimus, nisi quod nescio quis miser in remotis aedium partibus vociferabatur et ex Renfieldi cubiculo gemitus quidam submissus audiebatur. Infelix sine dubio se ipse, more insanorum, vanis doloris cogitationibus excruciabat.

Pedetemptim in cubiculum nostrum intravi. Minam dormientem repperi; tam leniter spirabat ut aurem propius admovere deberem, quo halitum eius audirem. Solito pallidior mihi videtur. Spero nocturnum illum conventum animum eius non perturbavisse. Vere gaudeo quod placuit eam deinceps neque operum neque consiliorum nostrorum participem esse. Maior est haec animi contentio quam femina sustinere possit. Aliter initio iudicabam; nunc melius intellego. Gaudeo igitur rem constitutam esse.

Fortasse futura sunt quae eam, si audiat, terreant; at si quid sibi celari suspicabitur, magis fortasse nocuerimus tacendo quam aperte narrando. Itaque ex hoc tempore res omnes a nobis actae ei quasi liber obsignatus erunt, donec saltem nuntiare ei poterimus omnia perfecta esse terramque ab illo inferorum monstro liberatam.

Difficile fortasse erit, cum tam diu omnia inter nos communicaverimus, tacere incipere. Sed mihi constandum est: crastino die nihil eorum quae hac nocte gesta sunt aperiam, neque quicquam de iis narrare volam. In lecto diurno recumbo, ne somnum eius interpellem.

KALENDIS OCTOBRIBUS, POSTERIUS.—Non mirum est nos omnes somno diutius quam consuevimus oppressos esse; diem enim occupatissimum nox sine ulla quiete secuta erat. Mina quoque lassitudine affecta esse debuit. Nam quamquam ego usque ad solem iam alte ascendentem dormivi, tamen ante eam experrectus sum et bis terve eam vocare debui priusquam excitaretur. Tam alto somno tenebatur ut primis momentis ne me quidem agnosceret, sed attonito quodam et inani terrore intueretur, qualem in vultu eius videmus qui ex malo somnio excitatus est.

De lassitudine paulum questa est; itaque eam etiam diutius interdiu quiescere permisi. Nunc compertum habemus unam et viginti arcas esse ablatas; quod si in una aliqua vectura plures simul translatae sunt, fieri potest ut omnes persequi possimus. Id profecto laborem nostrum mirum quantum levabit; quo celerius igitur rem aggrediamur, eo melius. Hodie Thomam Snelling quaesitum ibo.

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD

KALENDIS OCTOBRIBUS.—Iam fere meridies erat cum Professor in cubiculum meum ingressus me excitavit. Solito hilarior atque laetior erat; plane apparebat nocturnum opus sollicitudinem qua diu premebatur aliquantulum levasse. Cum peractam noctis rem denuo recensuissemus, subito dixit:

“Aegrotus tuus mirum quantum me allicit. Licetne mihi eum hoc mane tecum invisere? Aut, si tu negotiis impedieris, solus ad eum ire potero, si id fieri potest. Novum sane mihi est videre insanum qui de philosophia disputet tamque recte ratiocinetur.” Negotia quaedam mihi instabant; respondi igitur mihi gratum fore si solus iret, ne dum me exspectaret tempus tereret. Ministrum itaque arcessivi mandataque necessaria dedi.

Priusquam Professor ex cubiculo discessit monui ne ex aegroto nostro falsam opinionem conciperet. “Atqui,” inquit, “cupio ut de se ipso loquatur deque illa opinione qua sibi persuasit vitam sibi ex animantibus devorandis accrescere. Ut in tuis hesternis commentariis lego, dominae Minae dixit se olim ita credidisse. Cur rides, amice Ioannes?”

“Ignosce,” respondi, “sed ecce responsum.” Manum in paginas machina scriptas imposui. “Eodem ipso tempore quo insanus noster sapiens atque eruditus narrabat se olim vitam animantium edendo sibi adsumpsisse, os eius muscis araneisque, quas paulo ante adventum dominae Harker devoraverat, adhuc foedabatur.” Van Helsing vicissim subrisit.

“Recte,” inquit, “recte meministi, amice Ioannes; debui hoc meminisse. At vero ipsa haec cogitationis memoriaeque perversitas efficit ut morborum animi cognitio adeo nos alliciat. Fortasse ex huius insani stultitia plus doctrinae consequar quam ex sapientissimi cuiusque praeceptis. Quis scit?”

Ad negotia redii, quae brevi confeci. Tam cito rediit Van Helsing ut mirarer eum iam in tablinum adesse. In limine stans comiter interrogavit: “Num te interpello?”

“Minime,” respondi. “Ingredere. Opus absolvi, nunc vacuus sum; si placet, tecum ire possum.”

“Non opus est: iam eum vidi!”

“Quid igitur?”

“Vereor ne de me haud magnam opinionem conceperit. Breve fuit colloquium nostrum. Cum in cubiculum eius ingressus sum, in parvo sedili medio cubiculo sedebat, cubitis genibus impositis, vultu obstinate moroso. Quam potui hilarissime eum salutavi, simul quantum potui speciem reverentiae prae me ferens. Ne verbum quidem respondit. ‘Nonne me agnoscis?’ inquam. Responsum me parum confirmavit: ‘Novi te satis superque; tu es senex ille stultus Van Helsing.

“‘Utinam te tuasque insulsas de cerebro opiniones alio auferas! Pereant omnes isti Hollandenses hebetes!’ Nihil postea dicere voluit; sed eodem tristi atque indomabili vultu consedit, perinde me neglegens ac si ne adessem quidem. Ita mihi ad praesens spes excidit multa discendi ab hoc insano tam callido. Ibo igitur, si licet, atque paucis laetis sermonibus cum dulcissima illa domina Mina animum recreabo.

“Amice Ioannes, incredibili me gaudio afficit quod illa neque amplius dolore afficietur neque sollicitudine ob res nostras tam horrendas vexabitur. Etsi auxilio eius magno carebimus, tamen multo satius ita est.”

“Tibi toto pectore assentior,” vehementer respondi; nolebam enim eum in hac sententia labare.

“Multo praestat dominam Harker ab hoc negotio remotam manere. Iam nobis, viris qui multa experti multisque iam periculis exerciti sumus, haec res plus satis terribilis est. Feminae autem in his rebus locus non est; quod si diutius iis implicata mansisset, tempore procedente haud dubie animo funditus fracta esset.”

Van Helsing igitur cum domina Harker eiusque marito colloquendi causa abiit; Quincius autem et Arthurus foris sunt, indiciorum de arcis terra repletis quaerendorum causa. Ego curas meas peragam; omnes hac vespera rursus conveniemus.

COMMENTARII MINAE HARKER

KALENDIS OCTOBRIBUS.—Mirum mihi videtur hodie a tam multis rebus arceri; postquam Ionathas per tot annos omnia mecum communicare solitus est, nunc eum video certas res, easque omnium gravissimas, de industria silentio praeterire. Hoc mane ob hesternam lassitudinem serius experrecta sum; quamquam Ionathas quoque diu dormivit, ante me tamen experrectus est. Priusquam discessit me allocutus est; numquam dulcius aut tenerius locutus fuerat, sed ne verbum quidem de iis quae in Comitis aedibus acciderant fecit.

Atqui probe sciebat quanta sollicitudine angerer! Miser carissimus! Credo haec illi etiam graviora quam mihi fuisse. Omnes inter se consenserunt satius esse me diutius in hoc opere horrendo non versari, atque ego concessi. Sed ille tamen aliquid mihi celat! Ecce rursus lacrimo, quasi stulta quaedam, cum certo sciam omnia ex maximo viri mei amore et optima illorum fortium virorum erga me voluntate proficisci.

Lacrimasse tamen mihi profuit. Bene; aliquando Ionathas mihi omnia narrabit. Neque volo eum umquam vel momento suspicari me quicquam illi occultasse; itaque commentarios, sicut antea, cotidie scribere pergo. Quod si quando ei mea fides dubia videbitur, hos ei ostendam, in quibus singulas animi mei cogitationes exaratas reperiet, ut carissimis suis oculis omnia legere possit. Hodie miro quodam maerore ac languore opprimor; puto id fieri quod tanta animi commotio tandem remisit.

Heri nocte, postquam viri profecti sunt, cubitum ivi, quia ita me iusserant; non quod somno tenerer: immo edax sollicitudo animum meum angebat. In memoriam revocabam omnia quae ex eo tempore contigerant quo Ionathas Londinii me invisit; universa res mihi tamquam tragoedia quaedam horrenda videbatur, in qua fatum inexorabile ad finem iam constitutum omnia impelleret. Quidquid enim agas, etiam si rectissime agas, id ipsum efficere videtur ut accidat quod maxime vitandum sit.

Nisi Whitbiam profecta essem, fortasse Lucia mea carissima etiam nunc nobiscum viveret. Illa coemeterium frequentare non coepit nisi postquam ego

adveneram. Nisi autem interdiu mecum eo ivisset, noctu per somnum ambulans illuc non rediisset; neque, nisi ibi per somnum nocte vagata esset, monstrum illud eam ita perdere potuisset. O me miseram! Cur umquam Whitbiam profecta sum? Ecce iterum lacrimae! Nescio quidnam hodie mihi acciderit.

Hoc Ionathae celandum est. Nam si intellegeret me uno mane bis flevisse—me, quae numquam mei ipsius causa flere solerem, neque cui ipse umquam lacrimas excussisset—carissimus ille dolore paene conficeretur. Itaque fortem me praebebo; et, si mihi rursus lacrimae oborientur, numquam hoc videbit. Fortasse id quoque discendum nobis est, miseris feminis....

Haud satis memini quo pacto heri nocte obdormiverim. Memini me audivisse canes repente latrare, deinde e cubiculo Renfield, quod alicubi infra hoc positum est, miras quasdam voces, quasi quis magno cum tumultu preces funderet. Tum omnia conticuerunt: tam altum erat silentium ut territa surrexerim et per fenestram prospexerim. Omnia tenebris silentioque oppressa erant; nigrae autem umbrae, quas luna proiciebat, tacitum nescio quod mysterium in se continere videbantur.

Nihil usquam moveri videbatur; omnia tam torpida et immota stabant quasi mors ipsa aut fatum. Tum tenuis quaedam nebula alba, quae tam lente ut vix oculis perspici posset per gramen ad aedes serpebat, quasi sensu ac vita propria praedita mihi visa est. Credo me inde quod cogitationes meas alio converti aliquantum recreatam esse; nam, cum in lectum rediissem, veternus quidam me paulatim occupare coepit. Paulo tempore iacui, sed somnus omnino non veniebat; quare surrexi iterumque per fenestram inspexi.

Nebula iam latius diffusa erat, iamque ad ipsas aedes pervenerat; iuxta parietem densam iacere videbam, quasi furtim ad fenestras conscendere conaretur. Miser ille homo vehementius quam umquam clamabat; verba eius singula discernere non poteram, sed in voce eius nescio quo modo ardentem quandam supplicationem agnoscebam. Deinde certaminis strepitus auditus est; intellexi ministros eum continere conari.

Tantus me terror cepit ut in lectum me receperim, stragula super caput traxerim atque digitos auribus inseruerim. Tum omnino non somnolenta eram, aut certe ita mihi videbatur. Sed sine dubio obdormivi: nam nihil postea nisi somnia memini, donec mane Ionathas me excitavit. Credo mihi aliquantum laboris temporisque opus fuisse ut agnoscerem ubi essem, atque illum qui super me inclinaretur Ionatham esse.

Somnium autem mirissimum fuit, atque mire ostendit quo pacto cogitationes vigilantis in somnia influant, vel in iis quasi continuentur.

Somniabam me dormire, Ionathae reditum exspectantem. De eo gravissime sollicita eram, sed nihil agere poteram: pedes, manus, ipsa mens tanto pondere premebantur, ut nihil solita celeritate agere possem. Ita anxia dormiebam simulque cogitabam. Paulatim mihi videbatur aer gravis, umidus, frigidusque fieri. Stragula a facie removi; tum mirata sum quod omnia circa me obscura erant.

Lux gasi, quam Ionathae causa accensam sed ad exiguam flammam redactam reliqueram, per nebulam quasi parva scintilla rubra tantum apparebat. Nebula enim evidenter densior facta erat atque in cubiculum influxerat. Tum subiit animum meum me fenestram antequam cubitum irem clausisse. Surrexisse vellem ut rem explorarem, sed plumbeus quidam torpor membra ipsamque voluntatem quasi vinculis tenebat. Immota iacui atque tuli: nihil aliud poteram. Oculos clausi, sed etiam per palpebras videre mihi videbar.

(Mirum quam multa nobis somnia imponant, quamque facile in somnis res quaslibet fingere possimus!) Nebula usque densior fiebat. Iam etiam qua ratione intraret cernere poteram: tamquam fumus, aut velut albicans vapor aquae ferventis, non per fenestram sed per ostii commissuras in cubiculum se effundebat. Densior usque fiebat, donec in medio cubiculo in unam quasi nubis columnam coire videretur, cuius e summo lumen gasi quasi oculus rubens conspiciebatur.

Iam cogitationes in cerebro meo circumagi coeperunt, sicut nubis columna in cubiculo circumvolvebatur; inter quas haec Scripturae verba subierunt: “columna nubis per diem et ignis per noctem.” Num divina quaedam vis etiam in somnis mihi viam monstrabat? At columna illa utrumque simul continebat, et quod interdiu et quod noctu viam monstrat: ignis enim erat in illo oculo rubro; qui, dum talia cogitabam, novo quodam fascino animum meum attrahere coepit. Dum eum intuebar, ignis in duas partes divisus est, ita ut duo rubri oculi per nebulam in me fulgere viderentur, quales Lucia mihi descripserat, cum paulisper mente perturbata in rupe staret atque ultimi solis radii fenestras ecclesiae Sanctae Mariae percuterent.

Subito ingenti horrore intellexi sic Ionatham olim vidisse terribiles illas feminas, e nebula lunae lumine perfusa ac circumvoluta paulatim formam accipientes. Tum in ipso somnio animo defecisse videor, nam omnia in

densissimas tenebras abierunt. Ultimum quod imaginatio mihi ostendit fuit facies quaedam livida et pallidissima, quae e nebula supra me se inclinabat. Cavendum mihi est ne saepius talia somniem; nam nimia talium somniorum frequentia mentem ipsam e sede sua deturbare posset. Rogarem Van Helsing aut Seward ut medicamentum aliquod ad somnum conciliandum mihi praescriberet, nisi timerem ne eos terrerem. Tale enim somnium hoc tempore cum ceteris eorum de me timoribus continuo coniungeretur. Hac nocte omni ope contendam ut sine medicamentis dormiam. Sin minus, crastina nocte eos rogabo ut chlorali quodam medicamine potionem mihi dent: semel tantum sumptum nocere non poterit, noctem autem placide dormiam. Somnus hesternus magis me fatigavit quam si omnino non dormivissem.

ANTE DIEM SEXTUM NONAS OCTOBRES, HORA DECIMA NOCTIS.—Heri nocte dormivi quidem, sed sine somniis. Tam alte dormivisse debeo ut Ionathae in lectum venientis adventum non senserim. Somnus tamen vires non restituit; nam hodie incredibiliter imbecilla et animo fracta sum. Totum hesternum diem vel legere conando vel recumbens leviter dormitans transegi. Post meridiem Renfield rogavit num me videre sibi liceret. Miser ille mitissimus erat; cum autem discederem, manum meam osculatus Deum precatus est ut mihi benediceret. Nescio quo modo haec tam alte animo meo insederint: etiam nunc de eo cogitans lacrimo.

Nova haec est infirmitas, cui diligenter cavendum est. Ionathas aegerrime ferret si me flere sciret. Ipse ceterique usque ad cenam abfuerunt, omnesque fessi redierunt. Quantum potui eos hilariores reddere conata sum; id mihi quoque, ut puto, profuit, nam propriae lassitudinis oblita sum.

Post cenam me cubitum miserunt; ipsi autem, ut dicebant, simul fumum tabaci hausturi discesserunt. Sciebam tamen eos inter se communicare velle quae cuique per diem accidissent; ex ipsius Ionathae habitu apparebat eum magni momenti aliquid nuntiaturum esse. Neque satis somnolenta eram; itaque, priusquam discesserunt, rogavi Doctorem Seward ut parvam potionem ex opio aut alio quopiam somnifero medicamento mihi pararet, cum superiore nocte non bene dormivissem.

Ille perhumaniter potionem mihi composuit ac tradidit, dicens nullo modo nocituram, quippe quae admodum levis esset.... Iam hausi, et somnum exspecto, qui tamen adhuc me fugit. Utinam nihil imprudenter fecerim! Nam iam, cum somnus blandiri mihi incipit, novus metus subit: ne stulte egerim, cum

facultatem, si opus fiat, e somno expergiscendi mihi ipsa eripuerim. Fortasse mihi ea facultate opus erit. Ecce somnus advenit. Bonam noctem.

CAPUT XX

COMMENTARII IONATHAE HARKER

KALENDIS OCTOBRIBUS, VESPERE.—Thomam Snelling domi suae, in vico cui nomen Bethnal Green, repperi; sed, quod dolendum est, ita se habebat ut nihil reminisci posset. Spes cerevisiae adventu meo excitata adeo eum illexerat; itaque compotationem multo maturius quam constituerat inchoaverat. Ab uxore tamen eius, muliere paupere quidem sed, ut videbatur, honesta, comperi virum tantummodo Smolleti adiutorem fuisse, Smolletum autem alterum e duobus operariis negotio praefuisse. Itaque vehiculo conducticio ad Walworth profectus Iosephum Smollet domi inveni, veste exteriore deposita, sola subucula indutum, qui serius solito theam e patella sorbebat. Vir probus est et intellegens, ex eo genere artificum quibus tuto credas, suique iudicii homo. Omnia de arcis transportatis memoria tenebat; atque ex mirabili quodam libello, angulis complicatis atque usu attritis, quem e nescio quo sinu vestis ad clunes deprompsit, in quo notae quasi hieroglyphicae, crasso stilo plumbagineo scriptae et iam dimidio deletae, apparebant, locos mihi indicavit quo arcae delatae essent.

Sex, inquit, uno curru a Carfax transportatas in via Chicksand, numero centesimo nonagesimo septimo, apud Mile End New Town deposuerat; alias sex in angiportu Jamaica Lane, apud Bermondsey. Si igitur Comes haec horrenda sua perfugia per totam Londinii urbem spargere in animo habebat, hi loci primi electi erant, ut deinde latius ceteras arcas distribueret. Ratio qua res administrata erat me admonebat eum minime duabus tantum urbis partibus contentum fore. Iam sedes suas in extrema orientali parte ripae septentrionalis, in orientali parte ripae australis, atque in ipsa meridiana urbis parte collocaverat. Certe neque septentrionem neque occidentem ex nefario suo consilio exclusurus erat, nedum ipsam Civitatem mercatoriam aut splendidissimas regiones urbis ad occidentem et inter occidentem meridiemque sitas. Itaque ad Smollet conversus rogavi num sciret alias quoque arcas e Carfax esse exportatas.

Ille respondit: “Enimvero, domine, perliberaliter me tractavisti”—dimidium enim aureum ei dederam—“ideoque quidquid scio tibi dicam. Ante quattuor noctes audivi quendam Bloxam nomine in caupona Leporis et Canum Venaticorum, quae in angiportu Pincher sita est, dicentem se cum socio suo in aedibus quibusdam veteribus apud Purfleet opus incredibili pulvere sordidum

confecisse. Raro tam sordidum opus contingit; itaque fortasse Sam Bloxam aliquid tibi de hoc negotio narrare poterit." Quaesivi num sciret ubi homo ille inveniretur.

Dixi, si domicilium illius rescivisset, alterum dimidium aureum se accepturum esse. Tum reliquias theae uno haustu exhausit, surrexit, atque ilico quaesiturum se dixit. Ad ianuam paulum substitit et adiecit: "Audi, domine, nihil est cur hic me exspectando moreris. Fortasse Sam cito inveniam, fortasse non; sed hac nocte, etiamsi inventus erit, parum tibi narrare poterit. Nam si semel compotationem inchoavit, vix ullum modum tenet. Da mihi modo involucrum epistulae, cui signum publicum iam adhaereat, in quo nomen tuum atque domicilium scriptum sit; ego ubi Sam reperiri possit explorabo, atque hodie vesperi domicilium eius per tabellarium ad te mittam. Tu vero prima luce eum convenire debes, ne forte non assequaris; nam Sam diluculo ad opus discedere solet, etiamsi nocte superiore nimium bibit."

Haec omnia prudenter dicta erant. Itaque una e liberis eius, asse accepto, emere iussa est involucrum chartaeque folium, reliquum sibi retentura. Qua reversa, nomen meum et locum quo litterae mittendae essent in involucro inscripsi, atque tabellam vectigalis adfixi. Cum Smollet denuo firmiter promisisset se, ubi domicilium comperisset, litteras missurum, domum reversus sum. Certe aliquod iam vestigium tenemus. Hac nocte fessus sum et somno egeo. Mina graviter dormit atque aliquanto pallidior quam decet videtur; oculi lacrimarum vestigia prae se ferunt.

Misera carissima! Non dubito quin graviter ferat quod nostra consilia ab ea celantur, atque eo magis de me ceterisque sollicitetur. Attamen hoc melius est. Praestat nunc eam et spe frustrata et sollicitudine premi quam animo penitus frangi. Recte medici censuerunt illam ab hoc horrendo negotio removendam esse. Mihi constanter perseverandum est; mihi enim peculiare hoc silentii onus ferendum est. Nulla re adductus ipse sermonem de hoc negotio apud eam umquam instituam.

Fortasse ne difficile quidem erit. Nam ipsa, postquam consilium nostrum ei nuntiavimus, de hac re taciturnior facta est, neque de Comite aut de rebus eius inde ab illo tempore locuta est.

ANTE DIEM SEXTUM NONAS OCTOBRES, VESPERE.—Dies longus ac molestus, tot animi motibus plenus! Primo tabellarii adventu involucrum accepi, cuius inscriptionem ipse scripseram; intus erat sordidum chartae frustulum, in quo

stilo plumbagineo fabrorum, grandibus litteris atque inaequali manu haec verba scripta erant:

“Sam Bloxam, Korkrans, 4, Poters Cort, Bartel Street, Walworth. De eo qui ‘depite’ dicitur interrogato.”

Epistulam in lecto accepi; tum surrexi Minam non excitans. Somnolenta gravisque videbatur, pallida ac languida, plane minus valens. Nolui eam excitare; mecum autem statui, ubi ex hac nova investigatione rediissem, mihi curae fore ut Exoniam rediret. Feliciorem enim eam Exoniae domi, ubi cotidiana munera animum eius occuparent, futuram credo quam hic nobiscum, eorum quae agimus ignaram. Doctorem Seward vix paulisper conveni; dixi quo proficiscerer, promittens me, simul ac aliquid didicissem, rediturum atque omnia ceteris narraturum. Ad Walworth vectus aegre tandem aulam Potter's Court reperi. Me enim Smolleti orthographia fefellerat, cum Poter's Court pro Potter's Court quaererem. Postquam tamen aulam inveni, deversorium Corcorani nullo negotio repperi. Cum ab homine qui ianuam aperuerat hominem “depite” dictum quaererem, caput quassans dixit: “Nescio quem dicas. Nemo tali nomine hic est; numquam, per omnem vitam meam, talem hominem audivi. Neque puto ullum eius generis hominem hic aut usquam habitare.”

Tum epistulam Smolleti deprompsi; eam legens memini quomodo iam perperam scriptum aulae nomen me de via deiecerat. “Quas tu hic partes agis?” inquam. “Ego sum qui vicem domini gero,” respondit. Statim intellexi me recte venisse: iterum enim scriptura ad sonum potius quam ad litteras accommodata me fefellerat. Nummo dimidiae coronae dato, vicarius omnia quae noverat mihi exposuit. Didici Bloxam, qui in Corcorani deversorio nocte superiore nimiam potationem somno exegerat, quinta hora matutina ad opus suum Poplar profectum esse.

Quo loco opus fieret dicere non poterat; obscure tamen opinabatur opus in horreo quodam novi generis institui. Tam tenui indicio fretus ad Poplar iter institui. Iam meridies erat, cum tandem de tali aedificio certius aliquid audivi, in caupona ubi caffei pocula vendebantur et nonnulli operarii prandebant. Unus ex iis dixit in via Cross Angel Street novum horreum ad res frigore asservandas exstrui. Cum id descriptioni “horrei novi generis” optime conveniret, protinus eo me contuli. Ianitor morosus et operum praefectus etiam morosior, uterque tamen pecunia placatus, me ad Bloxam perduxerunt. Praefecto enim proposui ut

operarii mercedem unius diei penderem, si mihi liceret eum de re privata paucis interrogare; sic accersitus est.

Vir erat haud hebes, sermone tamen et habitu incultus. Cum ei mercedem pro eo quod narraturus esset pollicitus essem partemque ante dedissem, narravit se bis inter Carfax et domum quandam in via Piccadilly vectum esse, atque novem arcas ingentes—“graves sane, et quidem valde”—e priore loco in posteriorem transportavisse, equo plaustroque ad id conductis. Roganti mihi num numerum domus in Piccadilly diceret respondit:

“Numeri quidem oblitus sum, domine; sed paucis tantum aedibus distat a templo quodam magno candido, aut aedificio eius modi, quod haud ita pridem exstructum est. Vetus praeterea erat domus, et pulvere plenissima, quamquam non tam sordida quam illa unde arcas illas detestandas sustulimus.”

“Quo modo in utramque domum introistis, cum utraque vacua esset?”

“Senex ille qui me conduxerat in aedibus apud Purfleet iam me exspectabat. Arcas mecum sustulit atque in plaustrum imposuit. Di immortales, quam fortis erat! Neminem umquam vidi tam robustum; et tamen senex erat, canis pilis supra labrum, tam macilentus ut umbram vix iacere posse videretur.”

His verbis vehementer commotus sum!

“Unamquamque arcam ab una parte tam facile sustollebat quasi paucas libras theae ferret; ego autem, qui neque puerulus neque imbecillus sum, sudans anhelansque vix alterum caput attollere poteram.”

“Quo modo autem domum in Piccadilly intravistis?” quaesivi.

“Ibi quoque aderat. Ante me profectus illuc prior pervenisse debet; nam cum campanulam pulsavissem, ipse ianuam aperuit atque arcas mecum in vestibulum intulit.”

“Novemne omnes?” inquam.

“Ita; quinque primo itinere, quattuor altero. Illa opera ita pulverulenta erat ut vehementer sitiremus; neque satis memini quo pacto domum redierim.” Interpellavi:

“Arcae in vestibulo relictae sunt?”

“Ita; amplum erat vestibulum, nihilque praeterea ibi erat.” Unum adhuc temptavi ut aliquid amplius comperirem:

“Clavemne ullam habuisti?”

“Numquam clave aut re tali usus sum. Senex ipse ianuam aperuit, deinde me abeunte clausit. Postremi itineris non satis memini; cerevisia enim memoriam mihi turbavit.”

“Ne numerum quidem domus recordaris?”

“Minime, domine; sed nullo labore invenies. Domus alta est, fronte lapidea et parte quadam in arcum prominente; gradus quoque alti ad ianuam ducunt. Eos bene memini: tres enim homines otiosi, qui spe exiguae mercedis accesserant, mihi arcas per gradus efferenti opem tulerunt. Senex singulos eis solidos dedit; qui cum tantum accepissent, plus postulabant. Ille autem unum ab umero arripuit paeneque per gradus praecipitem dedit. Tum omnes maledictis eum insectantes discesserunt.”

Hac descriptione fretus speravi me domum inventurum; itaque operario mercede soluta Piccadilly petivi. Rem novam nec parum molestam didiceram: Comitem, ut iam constabat, arcas terra repletas suis manibus movere posse. Quod si ita erat, ne momentum quidem amittendum erat. Nam, cum iam complures sedes paravisset, reliquas tempore a se electo ac nemine observante per urbem distribuere poterat. In foro cui Piccadilly Circus nomen est raedarium dimisi et pedibus ad occidentem perrexi; ultra sodalitatem quae Junior Constitutional appellatur domum a Bloxam descriptam inveni. Satis mihi persuasum erat hoc esse alterum perfugium a Dracula provisum. Domus specie sua diu inoccupata videbatur. Fenestrae pulvere crustatae, fenestrarum valvae obductae erant; tota lignea compages vetustate nigruerat, ac de ferramentis color paene omnis defluxerat. Manifestum erat paulo ante ingentem tabulam cum inscriptione ante maenianum affixam fuisse; ea violenter avulsa erat, stipitibus qui eam sustinuerant adhuc stantibus. Post ferreos maeniani cancellos asseres quosdam solutos animadverti, quorum recens sectae orae albicabant.

Magnum sane pretium dedissem si tabulam integram videre licuisset; fortasse enim aliquid de domino aedium indicasset. Recordatus sum quae de investigatione ac venditione aedium Carfax antea cognoveram; fieri posse videbatur ut, priore domino cognito, aliquam viam ad eas intrandas reperiremus. Ex parte quae ad viam Piccadilly spectabat nihil amplius discere aut agere poteram. Itaque a tergo adii, si quid inde comperiri posset. In stabularum angiporto multum erat negotii, quippe cum pleraeque aedes Piccadilly incolerentur. Unum alterumve equisonem ac ministrum quaesivi num de domo vacua aliquid sciret. Unus nuper eam emptam aut conductam esse audierat, sed

quis eam comparasset nesciebat. Dixit tamen usque ad recens tempus tabulam "VENUM DATUR" inscriptam ibi positam fuisse; fortasse igitur societatem Mitchell, Sons & Candy, cui aedium venditiones curandae essent, aliquid explicare posse: nomen enim societatis in ea tabula se vidisse recordari videbatur. Nolui nimiam curiositatem prae me ferre, neque homini occasionem dare ut quid quaererem suspicaretur; igitur pro more ei gratias egi ac lente discessi. Iam crepusculum instabat, noxque autumnalis descendebat; ideo morari nolui.

Ex indice quem in deversorio Berkeley inspexi, societatis Mitchell, Sons & Candy domicilium cognovi; mox in officina eorum, quae in via Sackville Street sita erat, adfui.
Vir qui me excepit summam praebebat urbanitatem, sed pari cura arcana custodiebat. Ubi semel dixerat domum Piccadilly—quam per totum colloquium "domum magnificam" appellabat—venditam esse, negotium meum iam absolutum existimabat. Cum quaererem quis eam emisset, oculos paulum latius aperuit, pauca momenta substitit, tum respondit:

"Vendita est, domine."

"Ignosce quaeso," inquam eadem urbanitate, "sed peculiari de causa scire cupio quis eam emerit."

Iterum diutius tacuit et supercilia altius sustulit. "Vendita est, domine," breviter respondit.

"Num igitur," inquam, "id saltem mihi significare recusas?"

"Immo vero id mihi molestum est," respondit. "Apud Mitchell, Sons & Candy res a clientibus commissae sanctissime celantur." Iam apparebat hominem esse fastidiosum mirum in modum et inani sui fiducia inflatum; nihil disputando profecturus eram. Itaque satius esse putavi iisdem artibus uti.

"Beati sane sunt," inquam, "qui talem suorum arcanorum custodem nacti sint. Ipse quoque honestam artem profiteor." Hic tesseram meam ei porrexi. "Neque mera curiositate agor. Ago enim domini Godalming nomine, qui de aedibus illis, quas nuper venales fuisse intellexit, quaedam comperire desiderat." His verbis res aliam faciem accepit; ille enim dixit:

"Cupio equidem, si fieri possit, tibi gratificari, domine Harker, praecipue autem domino Godalming. Olim, cum adhuc honorabilis Arthurus Holmwood appellaretur, nonnulla ei conclavia locavimus. Si mihi domicilium quo litteras ad eum mittamus indicaveris, socios meos consulam; quoquo modo res se habebit,

hodierno vespere per tabellarium ad ipsum scribam. Nobis gratissimum erit, si licuerit, paulum a consuetudine nostra recedere atque rem petitam domino illi significare.”

Cum amicum potius quam inimicum mihi parare vellem, gratias egi, domicilium Doctoris Seward, ubi nunc degebamus, indicavi, atque discessi. Iam nox erat; fessus eram et fame laborabam. In taberna societatis Aërated Bread Company poculum theae bibi, atque proximo hamaxosticho Purfleet redii.

Ceteros omnes domi inveni. Mina fessa pallidaque videbatur; tamen forti animo laetitiam prae se ferebat. Cor mihi dolebat quod aliquid ei celare coactus essem, et hac ipsa dissimulatione eam sollicitam reddidissem. Deo gratias, hac nocte postremum inter nos disserentes videbit, dolens quod eam consiliorum nostrorum participem non facimus. Summa animi constantia mihi opus erat ut consilium, quamvis prudens, eam a tam tristi negotio arcendi servarem.

Nescio quo modo aequiore animo id ferre videtur; nisi forte res ipsa iam adeo ei odiosa facta est ut, si quis fortuito eius mentionem faciat, toto corpore contremiscat. Gaudeo nos satis mature de ea removenda statuisse: quippe sic affectae ea quae cotidie discimus dolorem intolerabilem afferrent.

Nondum, cum alii adessent, quae eo die comperissem indicare poteram. Itaque post cenam, quam modica musica secuta est, ut aliquid saltem cotidianae consuetudinis servaremus, Minam in cubiculum duxi atque ad cubandum reliqui. Carissima illa etiam solito tenerius me amplexa est, tam tenaciter mihi adhaerens quasi me retinere cuperet; sed multa cum aliis communicanda erant, ideo discessi. Deo gratias, quamquam non iam omnia communicamus, animorum tamen concordia nihil imminuta est.

Cum descendissem, ceteros circa focum in musaeo congregatos repperi. In hamaxosticho commentarios meos hucusque conscripseram; eos simpliciter recitavi, ut quidquid ipse comperissem sine mora cognoscerent. Cum finem fecissem, Van Helsing dixit:

“Magnum hodie opus perfecisti, amice Ionatha. Profecto vestigia arcarum deperditarum iam tenemus. Si omnes ibi invenerimus, operis finis iam instabit. Sin aliquae deerunt, quaerere pergere debebimus donec omnes reperiantur. Tum demum ultimum impetum faciemus, atque miserum illum monstrum persecuti morte vera conficiemus.” Aliquamdiu taciti sedimus; deinde repente Morris exclamavit:

“Age vero, quonam tandem modo illam domum intrabimus?”

“Alteram certe intravimus,” celeriter respondit dominus Godalming.

“At, Arthure, longe alia res est. Carfax vi intravimus, noctis tenebris et horto muris saepto defensi. In via autem Piccadilly, sive interdiu sive noctu, alienas aedes vi effringere longe periculosius erit. Ego quidem non video quomodo ingredi possimus, nisi ille fastidiosus aedium procurator aliquam clavem nobis comparaverit. Fortasse, epistula mane accepta, apparebit quid agendum sit.” Godalming fronte contracta surrexit atque per cubiculum deambulavit. Post aliquantum temporis substitit, ac modo ad hunc modo ad illum conversus dixit:

“Quincius recte iudicat. Non iam leve est alienas aedes effringere. Semel quidem impune evasimus; nunc autem difficillimum nobis negotium propositum est, nisi forte ipsius Comitis clavium calathum reperire poterimus.”

Quoniam ante lucem nihil commode agi poterat, praeterea satius erat exspectare donec domino Godalming responsum a Mitchell venisset, statuimus nihil ante ientaculum diei sequentis moliri. Diu sedimus tabacum fumantes, rem omnibus ex partibus versantes; ego interea commentarios ad hanc usque horam persecutus sum. Vehementer somno premor; iam cubitum ibo....

Pauca adhuc adscribenda sunt. Mina alte dormit, spiritum aequabiliter trahens. Frons exiguis rugis contrahitur, quasi etiam in somnis cogitet. Adhuc nimis pallida est, sed non tam confecta videtur quam hoc mane. Cras, ut spero, omnia melius se habebunt: Exoniae domi iterum sibi similis erit. O quam graviter somno premor!

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD

KALENDIS OCTOBRIBUS.—De Renfield denuo incertus sum. Tam celeriter animi eius motus mutantur ut vix eos observare atque intellegere possim; cumque semper aliud quiddam praeter ipsius valetudinem indicare videantur, res est non modo insolita, sed investigatu perquam digna. Hoc mane, cum post repulsam Van Helsing acceptam eum convenissem, ita se gerebat quasi ipsi fato imperaret. Et sane, sua quidem sententia fato prorsus imperabat. Nihil vere curabat quod ad res terrenas tantum pertineret; inter nubes sibi versari videbatur, indeque mortalium nostrorum miserias, infirmitates, cupiditates despicere. Occasionem discendi aliquid arripere constitui. Itaque rogavi:

“Quid his diebus de muscis tuis agitur?” Is mihi subrisit singulari quadam superioris hominis dignitate, qualis in ipso Malvolione convenisset, atque respondit:

“Musca, mi domine, unam praeclaram habet proprietatem: alae eius vires animi in aera quasi elatas significant. Recte veteres animam papilione significaverunt.”

Ut hanc similitudinem ad extremum persequerer, continuo dixi: “Quid? Animas igitur nunc sectaris?” Insania rationem eius perturbavit; vultus perplexus factus est. Caput vero tanta constantia quanta raro in eo videram movens ait:

“Minime vero, minime! Nullas animas cupio. Vita sola mihi necessaria est.” Tum hilarior factus adiecit: “Sed nunc de ea parum sollicitus sum. De vita satis cautum est; quidquid cupio habeo. Tibi, doctor, alium aegrotum quaerendum est, si zoophagiam investigare velis.”

Haec me aliquantulum perturbaverunt; itaque plura ex eo elicere conatus sum: “Ergo vitae imperas; deus, ut opinor, factus es?” Risit ineffabili benignitatis specie, qua se ceteris longe superiorem esse indicabat.

“O minime! Absit ut mihi divinas proprietates arrogem! Neque me attingunt illa Dei opera quae proprie ad res spiritales pertinent. Si mihi sententiam meam aperire liceat, quod ad res mere terrestres attinet, fere eo loco sum quo Enoch in iis quae ad Deum pertinent olim erat.” Hic me tam insolita responsione confudit. Non statim meminisse poteram quid Enoch ad hanc rem pertineret; itaque simpliciter quaerere coactus sum, quamquam timebam ne hac ipsa interrogatione apud insanum existimationem meam minuerem:

“Cur autem Enoch?”

“Quia cum Deo ambulabat.” Quid similitudine vellet non intellegebam, sed confiteri nolui. Itaque ad illud quod negaverat reversus sum:

“Ergo neque vitam curas neque animas cupis. Quare?” Haec celeriter atque paulo severius dixi, ut hominem de gradu deicerem. Profeci: nam subito pristinum illum servilis animi habitum, ipse nesciens, recepit. Ad me inclinatus paene suppliciter blandiebatur, dum responderet:

“Animas vero nullas volo, profecto, profecto! Nolo! Etiamsi eas haberem, iis uti non possem; nullum mihi usum praeberent. Neque edere eas possem, neque...” Repente conticuit; tum pristina calliditas per vultum eius, quasi levis aura per aquae superficiem, percurrit. “At, doctor, quid tandem est vita? Cum ea omnia quae requiris tibi suppetunt, certusque es nihil tibi posthac defuturum, nihil aliud opus est. Habeo amicos, bonos amicos, qualis tu es, doctor Seward.” Haec vultu tam insidiose subridente dixit ut vix describi possit.

“Scio numquam mihi vitae subsidia defutura esse!”

Credo eum per caliginem insaniae suae aliquid adversi animi in me sensisse. Nam protinus ad extremum eiusmodi hominum perfugium, pertinax silentium, confugit. Brevi tempore intellexi frustra me nunc cum eo disputaturum esse. Morosus erat; itaque discessi.

Postea eodem die misit qui me arcesseret. Aliis temporibus sine gravi causa non venissem; nunc vero adeo cupio quid in animo eius agatur intellegere ut libenter ad eum irem. Praeterea quidquid horas fallere potest mihi gratum est. Harker foris est, vestigia quaerens; item dominus Godalming et Quincius. Van Helsing in musaeo meo sedet, commentarios a coniugibus Harker in ordinem redactos diligenter perlegens. Singula rerum momenta quam diligentissime perspecta habere cupit, spe ductus fore ut inde aliquod indicium reperiat.

Nisi magna causa intercedit, ab hoc opere se avocari non vult. Voluissem eum mecum ad aegrotum ducere, nisi veritus essem ne post recentem repulsam ad eum redire nollet. Accedebat alia ratio: Renfield fortasse liberius mecum solo quam alio praesente locuturus erat.

Eum in medio cubiculo in suo scabello sedentem inveni, quo sedere solet cum mens eius aliquo studio vehementius occupatur. Ubi intravi, continuo, quasi quaestionem iam dudum in ore haberet, interrogavit:

“Quid de animabus?” Tum intellexi suspicionem meam veram fuisse. Mens eius, quamvis insana, etiam ipso inscio eandem rem agitabat. Rem penitus exquirere decrevi. “Quid vero tu ipse de iis censes?” rogavi. Is paulisper non respondit; oculos passim circumtulit, sursum deorsumque respiciens, quasi alicunde responsum sibi suggerendum exspectaret.

“Nullas animas cupio,” dixit voce debili et quasi veniam petens. Res animum eius graviter angebat; itaque ea uti decrevi, ut poetae verbis utar, “ut bene faciam, crudeliter agam.”

“Vitam diligis,” inquam, “vitamque adipisci cupis?”

“Maxime! Sed res illa bene constituta est; de ea tibi sollicitum esse non oportet.”

“Sed,” inquam, “qua ratione vitam obtinebimus, nisi una animam accipiamus?” Hac quaestione turbatus est; itaque institi:

“Quam praeclare aliquando te habebis, cum illic per aëra volitans animas milium muscarum, aranearum, avium, felium circum te susurrantes, pipilantes, miaulantes audies! Vitas earum abstulisti, scilicet; itaque animas quoque ferre debebis.” Haec animum eius aliquo modo commoverunt. Nam digitos auribus

inseruit oculosque clausit, vehementer contrahens faciem, velut puer cui facies sapone lavatur.

Miserabilis quaedam in eo species me tetigit; simul aliquid novi mihi monstravit. Nam puerum mihi cernere videbar, vere puerum, quamquam vultus aetate et curis confectus erat et mentum albis barbae setis horridum. Manifestum erat animum eius nova quadam perturbatione affici. Cum autem scirem priores animi eius motus saepe ea significasse quae primo ad ipsum nihil pertinere viderentur, statui, quantum possem, in cogitationes eius penetrare et eas una cum eo persequi.

Primum animum ei firmare oportebat. Itaque voce satis magna, ut per obturatas aures audiret, interrogavi:

“Visne tibi aliquid sacchari dari, ut muscas rursus allicere possis?” Repente quasi e somno experrectus caput quassavit; tum ridens respondit:

“Minime gentium! Muscae, rem si diligenter consideres, miserae sunt bestiolae.” Post paululum addidit: “Sed ne tum quidem volo animas earum circa me susurrare.”

“An araneas potius?” perrexi.

“Valeant atque pereant araneae! Quid enim araneis opus est? Nihil in iis est quod edas aut...” Hic subito constitit, quasi rei cuiusdam vetitae recordatus.

“Sic est,” mecum cogitavi; “iam iterum ante verbum ‘bibere’ substitit nec id proferre ausus est. Quid hoc sibi vult?” Ipse quoque lapsum sensisse visus est; itaque festinavit alia loqui, ut animum meum a priore verbo averteret:

“De nugis istis nihil omnino curo. ‘Mures maiores minoresque et ceterae parvae ferae,’ ut Shakespeare ait, vix aliud sunt quam gallinarum pabulum in cella penuaria. Ista omnia stultitia mihi iam pridem exciderunt. Me de minoribus carnivoris sollicitum reddere, cum sciam quid me maneat, tam absurdum est quam si quis hominem iubeat tenuissima materiae corpuscula duobus bacillis, quibus orientales ad cibum utuntur, capere ac devorare.”

“Iam intellego,” inquam. “Maiora cupis, quibus dentes vehementer infigas. Quid si elephantem ad ientaculum apponeremus?”

“Quam ineptissime loqueris!” Iam nimis intentus atque sui compos fiebat; itaque vehementius urgendum eum putavi. “Mihi quidem mirum videtur,” inquam quasi mecum reputans, “qualis sit elephanti anima!”

Quod volueram effectum est. Statim omissa illa quasi regia dignitate puer rursus factus est.

“Nolo elephanti animam, neque ullam omnino animam!” inquit. Paulo tempore maestus consedit. Tum subito in pedes exsiluit, oculis fulgentibus atque omnibus animi perturbati vehementissimi signis. “Abi in malam crucem cum animabus tuis!” magna voce exclamavit. “Cur me de animabus perpetuo vexas? Nonne satis habeo quod me sollicitet, cruciet, distrahat, ut de animabus etiam cogitare cogar?” Tam infesto vultu me intuebatur ut novum homicidii furorem ei instare putarem; itaque fistula sibilum edidi, quo custodes arcesserem.

Vix tamen signum ediderам cum protinus placidus factus, veniam petens dixit: “Ignosce mihi, doctor; mei oblitus sum. Nullum opus est tibi auxilio. Tantopere anxius sum ut facile ira commovear. Si scires quanta difficultate premar, et quanta contentione eam solvere coner, misererer mei, patienter ferres atque ignosceres. Obsecro, ne me tunica illa, qua manus brachiaque cohibentur, constringas. Cogitare enim volo; neque animo libere uti possum, cum corpus constrictum est. Scio te me intellecturum esse!” Satis apparebat eum sibi imperare posse. Itaque cum custodes advenissent, dixi nihil esse cur sollicitarentur, eosque dimisi.

Renfield eos abeuntes spectabat; ubi ianua clausa est, non sine quadam gravitate et mira suavitate dixit:

“Doctor Seward, perhumaniter me tractasti. Crede mihi, ex animo tibi gratias ago, maximas sane gratias!” In hoc animi statu eum relinquere optimum visum est, itaque abii. Certe in huius hominis condicione multa sunt diligentius expendenda. Complura indicia, si recto ordine disponerentur, efficerent id quod diurnarii Americani “narrationem” appellant. Haec sunt:

Verbum “bibere” commemorare recusat.

Timet ne cuiuscumque rei “anima” onustus sit.

Certus est “vitam” sibi in posterum numquam defuturam.

Vilia animalia prorsus contemnit, sed animas eorum se insectaturas esse metuit.

Ex his omnibus hoc unum colligitur: aliquam fidem accepit fore ut vitae genere sublimiore potiatur. Consequentiam tamen reformidat, animae scilicet onus. Ergo vitam alicuius hominis sibi in potestatem venturam exspectat!

Sed quis ei eam spem dedit...?

Deus misericors! Comes ad eum venit, atque novum aliquod terroris consilium iam molitur!

POSTEA.—Cum aegrotos lustrassem, ad Van Helsing veni eique suspicionem meam aperui. Ille vultu severiore, re aliquandiu reputata, rogavit ut se ad Renfield ducerem. Duxi. Ad ianuam accedentes insanum intus laete cantantem audivimus, sicut olim facere solebat, eo tempore quod nunc longe remotum videtur. Cum intravissemus, mirati vidimus eum more veteri saccharum sparsisse. Muscae, quae autumnali frigore torpebant, in cubiculum paulatim susurrantes introvolabant.

Conati sumus eum ad sermonem priorem revocare; sed audire noluit, atque ita cantare perrexit quasi nos ne adfuissemus quidem. Chartae frustulum nactus id complicabat, ut libellum ex eo conficeret. Nihilo doctiores discessimus quam ingressi eramus.

Vere mirabilis est huius hominis condicio; hac nocte diligenter observandus erit.

EPISTULA SOCIETATIS MITCHELL, SONS & CANDY AD DOMINUM GODALMING

KALENDIS OCTOBRIBUS.

“Domine illustrissime,

“Semper nobis gratissimum est voluntati tuae obsequi. Quod ad ea pertinet quae per dominum Harker tuo nomine cognoscere voluisti, haec de venditione et emptione aedium numero CCCXLVII in via Piccadilly positarum significamus. Qui eas antea venales proposuerant, testamenti exsecutores erant defuncti Archibaldi Winter-Suffield. Emptor autem est nobilis quidam peregrinus, Comes de Ville, qui ipse rem emit, pretium ad ipsam mensam chartis argentariis numerans, si tam vulgari locutione apud te uti nobis ignoscis. Nihil praeterea de eo compertum habemus.

“Sumus, domine illustrissime,

“Humillimi observantissimique servi tui,

“MITCHELL, SONS & CANDY.”

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD

ANTE DIEM SEXTUM NONAS OCTOBRES.—Heri nocte custodem in ambulacro collocavi, iussum ut omnes sonos e cubiculo Renfieldi auditos diligenter notaret; praeterea mandavi ut, si quid insoliti accideret, me statim arcesseret. Post cenam, cum omnes in bibliotheca circum focum convenissemus—domina Harker iam

cubitum profecta—de rebus eo die actis atque compertis disputavimus. Solus Harker aliquid certi compererat, magnamque spem habemus indicium ab eo inventum magni momenti fore.

Priusquam cubitum irem, ad conclave aegroti me contuli atque per fenestellam qua custodes intus inspiciunt contemplatus sum. Alte dormiebat; pectus eius, dum aequabiliter spiritum duceret ac redderet, attolli ac remitti videbatur.

Hoc mane custos cui vigilia mandata erat nuntiavit eum paulo post mediam noctem inquietum fuisse, precesque voce satis magna identidem dixisse. Quaesivi num haec essent omnia; ille se nihil aliud audivisse respondit. Sed nescio quid tam suspectum in eius vultu animadverti ut eum aperte interrogarem num ipse dormivisset. Negavit se dormivisse, sed confessus est se aliquantulum obdormitavisse. Miserum profecto est nemini fidere posse nisi quem ipse custodias.

Hodie Harker indicium suum persequitur, Arthurus autem et Quincius equos parant. Godalming censet equos semper paratos habendos esse, quippe cum, postquam ea quae quaerimus compererimus, ne momentum quidem amittere liceat. Omnem terram quam Comes peregre advexit inter ortum et occasum solis sterilem reddere debemus. Sic Comitem deprehendemus cum minime virium habebit, nullo perfugio relicto quo confugiat. Van Helsing ad Museum Britannicum profectus est, ut veterum medicorum scripta atque auctoritates consulat.

Antiqui medici quaedam remedia adhibebant quae posteriores repudiaverunt; Professor igitur remedia adversus maleficia ac daemones quaerit, quae nobis postea utilia esse possint.

Interdum arbitror nos omnes insanire ac tandem ad sanam mentem experrecturos esse, sed tum iam tunicis quibus insani cohibentur constrictos.

POSTEA.—Rursus convenimus. Tandem vestigiis insistentes profecisse videmur, et fortasse opus crastinum initium finis erit. Miror num Renfieldi tranquillitas cum hac re quicquam commune habeat. Animi eius vicissitudines adeo cum rebus a Comite gestis congruere solent ut fortasse futura monstri pernicies occulto quodam modo ad eum perveniat. Utinam noscere possemus quid in animo eius actum sit inter contentionem quam hodie cum eo habui et tempus quo rursus muscas capere coepit! Id enim magni pretii indicium nobis suppeditare posset.

Nunc aliquandiu quiescere videtur... An vero quiescit?—Clamor ille ferus e cubiculo eius venisse videtur....

Custos repente in cubiculum meum irrupit, dicens Renfield nescio quo casu graviter laesum esse. Clamorem eius audiverat; deinde ad eum ingressus pronum in pavimento iacentem reppererat, undique sanguine respersum. Statim illuc ire debeo....

CAPUT XXI

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD

ANTE DIEM QUINTUM NONAS OCTOBRES.—Quae, ex quo postremum in his commentariis scripsi, acciderunt, quam accuratissime, quoad memoria consequi possum, litteris mandanda sunt. Ne minimum quidem eorum quae recordari possum praetermittam; animo sedato omnia persequar.

Cum ad Renfieldi cubiculum pervenissem, eum humi in latus sinistrum prostratum iacentem inveni, in magno sanguinis stagno quod luce micabat. Ubi eum commovere conatus sum, statim apparuit gravissima eum vulnera accepisse; neque enim inter corporis membra ulla motuum consensio apparebat, qualis etiam in iis qui mentis torpore laborant plerumque superest. Cum facies eius patefacta esset, vidi eam horrendum in modum contusam esse, quasi in pavimentum identidem illisa esset; ex ipsis enim faciei vulneribus omnis illa sanguinis copia effluxerat.

Custos, qui iuxta corpus genu nixus erat, dum aegrum convertimus, mihi dixit:

“Vereor, domine, ne spina eius fracta sit. Ecce, dextrum bracchium dextrumque crus et tota dextra faciei pars moveri non possunt.” Quo pacto res tam mira accidere potuisset, custos omnino non intellegebat. Plane attonitus, fronte contracta, addidit:

“Haec duo conciliare non possum. Faciem sibi ita laedere potuisset, si caput in pavimentum identidem impegisset. Quondam in valetudinario Eversfieldensi mulierem adulescentem idem facientem vidi, priusquam quisquam eam tenere posset. Potuit etiam spinam frangere, si e lecto ita delapsus esset ut corpus in pravam quandam flexuram torqueretur. Sed nullo pacto intellegere possum quomodo utraque res acciderit. Si enim tergum iam fractum erat, caput humi tundere non potuit; sin facies ante casum ita laesa erat, aliqua eius rei vestigia apparuissent.” Tum ego:

“Ad doctorem Van Helsing curre eumque roga ut continuo huc venire velit. Ne momentum quidem morandum est.” Ille confestim abiit; nec multis post minutis Professor, veste domestica laxiore indutus ac soleis cubicularibus calceatus, adfuit. Ubi Renfieldum iacentem aspexit, paulisper eum acerrime intuitus est, deinde ad me se convertit. Credo eum ex oculis meis intellexisse quid cogitarem; nam placidissima voce, ita ut custos audiret, dixit:

“Ah, miserabilis casus! Summa custodia assiduaque curatione ei opus erit. Ipse tecum manebo; sed prius vestem mutabo. Si hic exspectaveris, paucis minutis ad te redibo.”

Iam aeger cum rauco stertore spirabat; gravissime eum laesum esse facile apparebat. Van Helsing mira celeritate rediit, arculam chirurgicis instrumentis plenam ferens. Rem iam perpenderat consiliumque ceperat; nam vixdum aegrotum inspexerat, cum mihi in aurem insusurravit:

“Custodem dimitte. Soli cum eo esse debemus, cum sectione facta ad se redierit.” Itaque dixi:

“Sat est, Simmons. Quod in praesentia fieri potuit fecimus. Tu interea reliqua conclavia pro more inspice; doctor Van Helsing operationem peraget. Si quid usquam insoliti acciderit, mihi statim renuntia.”

Homine dimisso, aegrotum diligenter exploravimus. Faciei vulnera leviora erant; gravissima autem laesio erat fractura cranii ossibus introrsus depressis, quae usque ad eam cerebri regionem pertinebat unde membrorum motus gubernantur. Professor brevi cogitatione interposita dixit:

“Vis qua cerebrum comprimitur minuenda est, et rerum status, quantum fieri potest, in pristinum restituendus. Tam citus sub osse sanguinis effluxus gravitatem vulneris ostendit. Tota ea cerebri pars unde membrorum motus reguntur affecta videtur. Sanguinis effusio in cerebro celeriter augebitur; itaque cranium statim terebra aperire debemus, ne auxilium serum veniat.” Dum haec dicebat, lenis ad ianuam pulsatio audita est. Accessi, aperui, atque in ambulacro Arthurum et Quincium conspexi, vestibus nocturnis indutos et calceis domesticis. Prior ita locutus est:

“Audivi tuum ministrum Van Helsing arcessere eique de casu nuntiare. Itaque Quincium excitavi; immo vero eum vocavi, quippe qui nondum dormiret. Res tam celeriter tamque praeter consuetudinem eveniunt, ut his diebus nemo nostrum alte dormire possit. Mihi in mentem venit crastinam noctem non eundem rerum statum inventuram. Nobis et praeterita diligentius reputanda et futura cautius prospicienda erunt. Licetne intrare?” Capite annui, ianuamque apertam tenui, dum ambo intrarent; tum eam clausi.

Quincius, cum aegrotum ita prostratum et horrendum humi sanguinis stagnum vidisset, submissa voce dixit:

“Deus bone! Quid illi accidit? Miserum hominem, miserum!” Paucis rem exposui, adiciens nos sperare eum post operationem ad sensus reversurum,

saltem ad breve tempus. Ille protinus ad lectum accessit inque margine consedit; Godalming autem iuxta eum assedit. Omnes patienter exspectavimus.

“Tantum morabimur,” inquit Van Helsing, “dum locum ossis aperiendi opportunissimum reperiamus, ut sanguinem concretum quam celerrime atque quam plenissime auferre possimus; constat enim effusionem sanguinis augeri.”

Minuta illa exspectationis intolerabili tarditate praeterire videbantur. Metu cor mihi subsistere videbatur; ex vultu autem Van Helsing intellexi eum quoque de rebus instantibus metu sollicitudineque teneri. Horrebam cogitans quid Renfield dicturus esset. Quin etiam cogitare timebam; sed quid venturum esset quasi praesentiebam, quemadmodum iis accidere legi qui crepitum insecti mortem portendentis audiverunt. Miser aegrotus interruptis incertisque halitibus spiritum trahebat.

Singulis prope momentis oculos aperturus et locuturus videbatur; deinde longus cum stertore spiritus subsequebatur, atque in altiorem sensuum stuporem relabebatur. Quamquam lectis aegrotantium mortique assueveram, tamen illa exspectatio mihi magis magisque gravis fiebat. Iam paene ipsos cordis mei pulsus audiebam; sanguis autem ad tempora pulsans tamquam mallei ictus auribus meis insonabat. Denique silentium ipsum intolerabile factum est.

Socios meos singulos respexi; ex vultibus rubentibus sudoreque madidis intellexi eos pari angore cruciari. Omnium animos intentos ac trepidos idem terror tenebat, quasi ingens aliquod funestum tintinnabulum supra capita nostra, tum maxime cum minime exspectaremus, repente vehementissime personaturum esset.

Tandem manifestum fuit aegroti vires celeriter deficere; quovis momento mori poterat. Ad Professorem respexi atque eius oculos in me defixos conspexi. Vultu immoto dixit:

“Ne tempus amittamus. Verba eius plurium hominum vitas servare possunt; id mihi hic stanti iam dudum in mentem venit. Fortasse etiam anima quaedam in discrimine versatur. Cranii os paulo supra aurem aperiemus.”

His dictis, nullo alio verbo addito, manum operi admovit. Paulisper aegrotus cum stertore spirare perrexit; deinde spiritum tam longum duxit ut pectus ipsi diruptum iri videretur. Subito oculos aperuit eosque truci simul atque imbecillo obtutu defixit. Paulisper ita mansit; tum obtutus ille mitescere coepit, laeta quaedam admiratio in oculis apparuit, et ex labiis suspirium quasi levato pondere elapsum est. Toto corpore convulsus dixit:

“Quietus ero, doctor. Iube illos tunicam qua constrictus sum solvere. Somnium horribile vidi; tantumque virium mihi ademit ut moveri nequeam. Quid faciei meae accidit? Tota mihi intumuisse videtur et vehementer urit.” Caput convertere conatus est; sed ipso conatu oculi rursus obtorpescere videbantur, itaque leniter caput in pristinum locum reposui. Tum Van Helsing tranquilla et gravi voce dixit:

“Narra nobis somnium tuum, domine Renfield.” Voce eius audita, vultus aegri, quamvis foede laceratus, illustrari visus est; atque ille respondit:

“Doctor Van Helsing adest! Quam benigne fecisti quod huc venisti! Da mihi paulum aquae; labia enim sicca sunt. Tum narrare conabor. Somniavi...” Hic constitit atque animo linqui visus est. Quincium tacite appellavi: “Vinum destillatum—apud me in tablinio est—cito!” Ille evolavit moxque cum poculo, vase liquoris et urceo aquae rediit. Labia sicca madefecimus, et aeger statim aliquantum recreatus est.

Interim tamen cerebrum miseri hominis, quamquam vulneratum erat, cogitatione occupatum fuisse videbatur. Nam ubi plane ad se rediit, me acerrime intuitus, vultu dolore et animi perturbatione tam misere confuso ut eius numquam obliviscar, dixit:

“Me ipsum fallere non debeo: somnium illud non fuit, sed horrenda veritas.” Tum oculos per cubiculum circumtulit; ubi duos viros ad lecti marginem patienter sedentes animadvertit, perrexit:

“Quod si ante dubitassem, ex illorum praesentia rem certe cognoscerem.” Ad unum momentum oculos clausit, non dolore aut somno victus, sed sponte, quasi omnes animi vires colligeret. Iis iterum apertis, festinanter ac maiore quam antea vigore dixit:

“Cito, doctor, cito! Morior! Sentio mihi pauca tantum minuta superesse; tum ad mortem—aut aliquid morte peius—revertar. Iterum liquore illo labia mihi madefac. Quaedam ante mortem dicenda habeo, aut certe antequam miserum hoc cerebrum confractum intereat. Gratias ago. Illa nocte accidit, postquam a me discessisti, cum te oravissem ut me abire sineres. Tum loqui non poteram; linguam enim mihi quasi alligatam sentiebam. Ceterum tum aeque compos eram mentis ac nunc, hac una re excepta.

“Post discessum tuum diu summa desperatione cruciabar; multas horas elapsas esse mihi videbatur. Tum repente tranquillitas quaedam animum meum occupavit. Cerebrum mihi quasi refrigerari visum est, et ubi essem intellexi.

Canes post nostram domum latrantes audivi, sed non in ea parte ubi Ille erat!” Dum ita loquitur, Van Helsing ne palpebras quidem semel commovit; manum tamen suam extendit meamque arripuit atque vehementer compressit. Nihil tamen vultu prodidit; leviter tantum capite annuit ac submissa voce dixit: “Perge.” Renfield sic prosecutus est:

“Ad fenestram in nebula venit, sicut eum saepe antea videram; sed tum corpus solidum habebat, neque larva inanis erat, et oculi ei truculenti erant sicut hominis irati. Rubris labiis ridebat; dentes candidi acuti in lumine lunae fulgebant, cum capite converso trans arborum ordinem locum aspiceret, unde canes latrantes audiebantur. Primo eum ut intraret invitare nolui, quamvis scirem id eum cupere, sicut semper cupiverat.

“Tum mihi multa polliceri coepit, non verbis, sed rebus ipsis quas efficiebat.” Professor uno verbo interpellavit:

“Quomodo?”

“Rebus ipsis efficiendis. Sic olim solebat, sole lucente, muscas in cubiculum immittere, grandes illas et pingues, alis ferro sapphiroque fulgentibus; noctu autem ingentes papiliones, quibus in tergo cranium cum duobus ossibus decussatis pictum erat.” Van Helsing capite annuit et, quasi sui oblitus, mihi susurravit:

“Acherontia atropos, e genere Sphingum, quam vos papilionem cui mortui capitis effigies est appellatis!” Aeger sine mora perrexit:

“Tum susurrare coepit: ‘Mures, mures, mures! Centeni, milleni, decies centena milia; et unusquisque vitam habet. Canes quoque qui mures devorent, et feles! Omnes vitas habent, omnes sanguinem rubrum, in quo multorum annorum vita latet; nec muscas tantum susurrantes!’ Irrisi eum; videre enim volebam quid posset. Tum canes longe ultra obscuras arbores, in eius praedio, ululare coeperunt. Me ad fenestram manu vocavit. Surrexi atque prospexi. Ille manus sustulit ac velut sine ullis verbis aliquid imperare visus est.

“Tum atra quaedam moles per gramen se diffudit, quasi flamma late se propagans. Ille vero nebulam huc illuc dimovit, et milia murium vidi, quorum oculi rubri flagrabant, sicut Illius, sed multo minores.

“Manum sustulit, omnesque continuo substiterunt. Tum mihi haec quasi dicere visus est: ‘Has omnes vitas tibi dabo, immo vero plures longeque maiores, per innumerabiles aetates, si procidens me adoraveris!’ Deinde nubes rubra, sanguinis colore, oculos meos obduxisse visa est; ac, priusquam quid facerem

intellexissem, fenestrae mobilem partem attollebam eique dicebam: ‘Ingredere, domine et magister!’ Mures omnes evanuerant; Ille autem per fenestrae rimam in cubiculum delapsus est, quamquam vix unius pollicis latitudine patebat, quemadmodum ipsa Luna per angustissimam rimam saepe intravisse mihi visa est et ante me integra magnitudine totoque splendore suo constitisse.”

Iam vox eius infirmior fiebat; itaque labia iterum liquore illo madefeci. Tum narrare perrexit; memoria tamen eius, ut videbatur, narrationem praecurrerat. Ego eum ad id unde digressus erat revocaturus eram, cum Van Helsing mihi susurravit: “Sine eum pergere. Ne interpelles; redire ad priora non potest, ac fortasse, si semel narrationis filum amiserit, ne procedere quidem valebit.” Ille perrexit:

“Totum diem exspectavi ut ab eo aliquid acciperem, sed nihil mihi misit, ne muscam quidem grandem. Cum autem luna orta esset, vehementer ei irascebar. Tum, etsi fenestra clausa erat, per eam in cubiculum delapsus est, nec prius ostium pulsaverat; quod me plane in furorem egit. Me irridens, vultu candido e nebula eminente, oculis rubris coruscantibus, ita incessit quasi tota domus ipsius esset, ego autem nullius pretii homo. Ne odor quidem ei idem erat cum me praeteriret. Eum retinere non potui. Nescio quo modo dominam Harker in cubiculum venisse mihi videbatur.”

Duo viri, qui in lecto sedebant, surrexerunt et propius accesserunt, post aegrotum consistentes, unde clarius audirent neque ab eo viderentur. Uterque tacebat; Professor tamen repente commotus contremuit, vultusque eius etiam severior et torvior factus est. Renfield nihil animadvertens pergebat:

“Cum domina Harker hac postmeridie me inviseret, non eadem videbatur; quasi potio e foliis theae facta esset, cui nova aqua infusa omnem fere saporem abstulerat.” His auditis omnes commoti sumus, sed nemo verbum dixit. Ille porro:

“Eam adesse nescivi priusquam locuta est; nec idem iam erat eius aspectus. Pallidos non amo; eos malo quorum venae sanguine abundant. Omnis fere sanguis ex illa effluxisse videbatur. Tum quidem de ea re non cogitavi; sed post eius discessum rem mecum reputans intellexi Illum vitam ei eripere, et ira exarsi.” Sentiebam ceteros, sicut me, contremiscere; nihil tamen movebamur. “Itaque cum hac nocte rursus veniret, paratus eram.

“Vidi nebulam sensim intro se insinuantem, eamque manibus fortiter arripui. Audiveram insanos vires supra hominum consuetudinem habere; et quia me insanum esse sciebam—interdum certe insanum—ea vi uti decrevi. Neque

frustra: sensit enim Ille me tenere, atque e nebula exire coactus est ut mecum luctaretur. Fortiter eum constringebam; iamque victoriam sperabam, quippe qui me illum amplius quicquam vitae dominae Harker detrahere non passurum esse statueram. Sed tum oculos eius vidi. Hi in me velut ignes penetrabant; vires autem meae quasi in aquam resolutae sunt.

“E manibus meis elapsus est; cum autem iterum eum retinere conarer, me sustulit atque in terram proiecit. Nubes rubra ante oculos obversabatur, strepitus tamquam tonitrus auditus est, nebulaque sub ianua clam se subducere visa est.” Vox eius paulatim extenuabatur, spiritus magis magisque stertebat. Van Helsing sua sponte surrexit.

“Iam pessimum quod timebamus compertum habemus,” inquit. “Hic adest et quid sibi velit scimus. Fortasse etiamnum opportune subvenire possumus. Arma sumamus, eadem quibus superiore nocte instructi fuimus; sed ne cunctemur: ne momentum quidem amittendum est.” Nihil opus erat metum nostrum, immo certam opinionem, verbis declarare; idem omnes sentiebamus. Confestim singuli in cubicula nostra festinavimus eademque sumpsimus quibus ad domum Comitis ingrediendam usi eramus. Professor sua iam parata habebat. Cum in ambulacro convenissemus, ea nobis ostendens significanter dixit:

“Haec semper mecum fero; neque prius ab eis discedam quam misera haec res finem habuerit. Vos quoque caute agite, amici. Neque enim cum vulgari hoste nobis res est. Heu, heu, quod illa dulcissima domina Mina tanta pati debeat!” Hic substitit, voce ei iam frangente. Ipse autem utrum ira an terror in animo meo vehementius arderet nesciebam.

Ante ianuam cubiculi coniugum Harker substitimus. Arthurus et Quincius paulum substiterunt; hic quaesivit:

“Num eius quietem turbabimus?”

“Necesse est,” inquit Van Helsing torvo vultu. “Si ianua obserata erit, eam effringam.”

“At nonne id eam vehementer perterrebit? Inusitatum est in mulieris cubiculum vi irrumpere!”

Van Helsing graviter respondit: “Recte semper mones; sed de vita et morte agitur. Medico nulla cubiculorum distinctio est; etiamsi qua esset, hac certe nocte nihil mea interesset. Tu, amice Ioannes, cum ansam convertero, si ianua non cedet, umero incumbens eam impelle; idem vos quoque, amici, facite. Nunc!”

Haec loquens ansam convertit, sed ianua non patefacta est. Omnes in eam impetum fecimus; fragore ingenti effracta est, nosque paene praecipites in cubiculum irrupimus. Professor re vera humi cecidit; ego autem trans eum, dum manibus genibusque nixus se erigeret, interiorem partem cubiculi aspexi. Quod vidi tantum mihi horrorem incussit ut capilli in cervice tamquam saetae erigerentur atque ipsum cor in pectore subsistere videretur.

Tanta erat lunae claritas ut per densa flava fenestrae velamina satis luminis in cubiculum penetrasset ad omnia cernenda. In lecto iuxta fenestram Ionathas Harker iacebat, vultu rubenti graviter spirans, quasi stupore oppressus. In lecti margine nobis propiore, foras conversa, uxor eius veste alba induta genibus nitebatur. Iuxta eam vir procerus macilentusque, veste nigra amictus, stabat. Faciem a nobis averterat; sed primo statim obtutu Comitem omnes agnovimus, usque ad cicatricem in fronte eius.

Manu sinistra ambas dominae Harker manus apprehenderat, ita retinens ut bracchia eius in omnem longitudinem violenter distenderentur; dextra cervicem a tergo prehensam comprimebat, osque eius in pectus suum deprimebat. Alba mulieris vestis nocturna sanguine foedata erat; tenuis autem sanguinis rivulus per nudum viri pectus decurrebat, quod veste violenter discissa patebat. Horrendum spectaculum puerum referebat, qui catuli felis nasum in pateram lactis vi deprimit ut eum bibere cogat.

Nobis irrumpentibus Comes faciem ad nos convertit, et statim vultus eius infernalem illam feritatem induit, quam alii mihi descripserant. Oculi diabolico furore rubro igne ardebant; magnae nasi albi adunci nares late patebant earumque margines tremebant; acuti dentes candidi post labra tumida oris sanguine stillantis inter se frendebant, more ferae saevientis. Repente mulierem tanto impetu retro in lectum coniecit, quasi ex alto praecipitasset; ipse autem versus nos impetu facto prosiluit.

Sed interim Professor in pedes surrexerat et adversus eum chartaceum involucrum, quo Hostia consecrata tegebatur, porrigebat. Comes statim constitit, quemadmodum miseranda Lucia ante sepulcrum constiterat, ac terrore retro cessit. Magis magisque refugiebat, dum nos crucifixis sublatis procedebamus. Tum subito lux lunae defecit, atra ingenti nube caelum praetereunte; et ubi Quincius lucernam gasariam admota flamma accendit, nihil nisi tenuem vaporem conspeximus.

Tenuis ille vapor, nobis spectantibus, sub ianua se insinuavit; ianua enim, vi qua effracta erat repercussa, in pristinam fere positionem resilierat. Van Helsing, Arthurus et ego ad dominam Harker accessimus. Illa iam spiritum receperat, simulque clamorem adeo ferum, acrem atque desperationis plenum edidit ut mihi nunc etiam videatur eum usque ad ultimum vitae diem auribus insessurum esse. Paucis momentis immota misereque iacebat.

Vultus eius horrendum in modum pallebat, quem sanguis labiis, genis mentoque illitus etiam magis notabilem reddebat; e collo tenuis sanguinis rivulus fluebat; oculi metu paene insaniebant. Deinde miseras manus contusas ante faciem obtendit; in candida cute rubra vestigia manuum immanis Comitis apparebant. Post manus illas gemitus humilis atque destitutus audiebatur, prae quo prior ille terribilis clamor una tantum brevis luctus infiniti significatio visa est.

Van Helsing progressus stragulum leniter super corpus eius duxit; Arthurus vero, postquam vultum mulieris momento uno desperanter intuitus est, e cubiculo cucurrit. Van Helsing mihi susurravit:

“Ionathas eo stupore tenetur quem vampyrum inferre posse novimus. Miserae dominae Minae nihil paulisper praestare possumus, dum sui compos fiat; illum excitare debemus!” Lintei angulum aqua frigida imbuit eaque faciem eius leviter identidem percussit. Uxor interea vultum manibus operiens flebat singultibus adeo miserabilibus ut audientis animum lacerarent. Ego velum fenestrae sustuli atque foras prospexi.

Luna late terras illustrabat. Conspexi Quincium Morris per pratum ante domum currentem seque sub umbra magnae taxi occultantem. Quid sibi vellet mirabar; sed eo ipso momento Ionathae, qui partim ad se redierat, subitum clamorem audivi atque ad lectum me converti. In vultu eius, ut consentaneum erat, incredibilis quaedam admiratio apparebat. Paucis momentis stupefactus iacuit; tum subito sui plane compos factus se erexit.

Uxor repente illo motu excitata ad eum se convertit, bracchiis porrectis quasi complexura; sed continuo ea retraxit atque, cubitis inter se iunctis, manus ante faciem tenuit, toto corpore ita contremiscens ut lectus ipse sub ea quateretur.

“Per nomen Dei, quid hoc sibi vult?” exclamavit Harker. “Doctor Seward, doctor Van Helsing, quid est? Quid accidit? Quid mali est? Mina mea, carissima, quid tibi est? Quid sibi vult ille sanguis? Deus meus, Deus meus! Hucine res deducta est?” Tum genibus in lecto nixus manus vehementer inter se percussit.

“Deus bone, succurre nobis! Illi succurre! Obsecro, illam serva!” Repentino motu e lecto desiluit atque vestes induere coepit; omnes enim animi corporisque vires excitaverat necessitas statim agendi.

“Quid accidit? Omnia mihi narrate!” sine intermissione clamabat. “Doctor Van Helsing, te Minam amare scio. Obsecro, aliquid fac ut eam serves. Nondum res eo progressa esse potest ut salus nulla supersit. Vos eam custodite; ego Illum persequar!” Uxor, quamvis pavore, horrore doloreque obruta, certum quoddam marito imminens periculum perspexit. Continuo sui ipsius aerumnis oblita eum comprehendit atque exclamavit:

“Non, non, Ionatha! Me relinquere non debes. Satis, ut Deus novit, hac nocte passa sum; nunc timorem quoque ne ille tibi noceat sustinere non possum. Mecum mane! Mane cum his amicis qui te custodient!” Dum ita loquitur, vultus eius incredibili animi perturbatione mutabatur. Ille precibus cessit; illa eum in lecti margine considentem ad se detraxit atque vehementer complexa est.

Van Helsing et ego ambos sedare conati sumus. Professor parvum crucifixum aureum sustulit et admirabili tranquillitate dixit:

“Noli timere, filia carissima. Adsumus; et dum hoc prope te erit, nulla res impura appropinquare poterit. Hac nocte tuta es; nos vero compositis animis quid agendum sit deliberare oportet.” Illa contremuit et obmutuit, capite in mariti pectus demisso. Ubi caput erexit, candida mariti vestis nocturna sanguine infecta erat, iis locis ubi eam uxoris labra tetigerant, atque ubi e tenui uxoris colli vulnere sanguinis guttae manaverant. Id simul ac vidit, cum levi gemitu se subduxit atque inter singultus quibus verba paene suffocabantur susurravit:

“Impura, impura sum! Non licet mihi eum amplius tangere aut osculari. Heu, me nunc eius inimicam omnium periculosissimam factam esse, quamque ille maxime iure metuat!” Cui maritus firmissima voce respondit:

“Absit, Mina! Pudet me talia ex te audire. Haec de te ab alio audire non sustinerem; neque a te ipsa patiar. Deus me pro meritis meis iudicet et poenis etiam hac hora gravioribus afficiat, si umquam mea voluntate aut facto quidquam inter nos intercesserit!” Bracchia extendit atque eam ad pectus suum complexus est; illa aliquandiu flebat. Ipse super demissum eius caput nos intuebatur, oculis madentibus palpebras identidem claudentibus, naribus tremulis, ore ad duritiam ferri compresso.

Post aliquantum temporis singultus eius rariores lenioresque facti sunt. Tum Ionathas ad me conversus, meditata quadam tranquillitate loquens, quam sentiebam vix maximis animi conatibus contineri posse, dixit:

“Nunc, doctor Seward, rem totam mihi explica. Summam eius, pro dolor, nimis bene intellego; singula omnia narra.” Quid accidisset ordine exposui. Ille vultu quasi nihil sentiret audiebat; sed nares ei movebantur, oculique flammabant, dum narrabam quemadmodum Comes manibus immitibus uxorem eius tam foede retinuisset et quam foedo modo os eius aperto sui pectoris vulneri admovisset.

Etiam tum animum meum movit quod videbam: facies, pallida iraque rigida, supra uxoris demissum caput nervorum motibus convulsis agitata erat, manus autem eius summa cum teneritudine capillos mulieris turbatos blandis motibus componebant. Vix narrationem finieram, cum Quincius et Godalming ad ianuam pulsaverunt. Vocati ingressi sunt. Van Helsing me respexit, quasi aliquid interrogaret.

Intellexi eum quaerere num occasione adventus eorum uti conveniret, ut miserorum coniugum cogitationes, si fieri posset, ab aerumnis suis ad alias res averteremus. Itaque capite annui; Professor quaesivit quid illi vidissent aut egissent. Godalming respondit:

“Neque in ambulacro neque in ullo cubiculo nostro eum videre potui. Tablinum quoque inspexi; eo quidem venerat, sed iam discesserat. Unum tamen...” Repente substitit, ad miseram figuram in lecto languentem oculos convertens. Van Helsing graviter dixit:

“Perge, amice Arthure. Nulla iam nobis res occultanda est. Spes nostra tota in eo posita est ut omnia cognoscamus. Libere dic!” Itaque Arthurus perrexit:

“Ibi fuerat; et quamquam vix paucas secundas ibi moratus esse poterat, omnia foede vastaverat. Omnes chartae manu scriptae igni traditae erant; caeruleae flammulae adhuc inter cineres albos tremebant. Cylindri quoque phonographi tui in ignem coniecti erant; cera liquefacta flammam auxerat.” Hic ego interpellavi: “Deo gratias, exemplum alterum in arca munita servatur!” Illius vultus momento uno illustratus est; mox tamen rursus obscuratus, dum reliqua narrabat: “Inde per scalas descendi, sed nusquam eius vestigium conspexi. In cubiculum Renfieldi quoque inspexi; ibi autem nihil praeter...” Iterum haesitavit. “Perge,” rauca voce Harker dixit. Itaque Arthurus capite demisso labiaque lingua

madefaciens addidit: “praeter hoc unum: miser ille mortuus iacebat.” Domina Harker caput sustulit, oculisque a nobis ad alios conversis graviter dixit:

“Fiat voluntas Dei!” Mihi persuasum erat Arthurum aliquid reticere; sed cum eum non sine causa facere existimarem, nihil dixi. Van Helsing ad Morris conversus rogavit:

“Tu vero, Quinci amice, num quid habes quod narres?”

“Nonnihil,” respondit. “Id postea magni momenti esse potest; nunc autem quantum valeat nondum dicere possum. Scire, si possem, volui quo Comes e domo exiens proficisceretur. Ipsum non vidi; sed vespertilionem e fenestra Renfieldi evolantem conspexi atque ad occidentem alis se ferentem. Existimabam eum aliqua specie ad Carfax reversurum; sed aliam latebram petivisse videtur. Hac nocte non redibit; iam enim caelum ab oriente rubescit, et aurora imminet. Cras nobis agendum erit!” Ultima verba dentibus compressis protulit.

Aliquantulum, fortasse duo minuta, omnes tacuerunt; mihi vero ipsos cordium nostrorum pulsus audire videbar. Tum Van Helsing manum summa cum teneritudine in caput dominae Harker imposuit et dixit:

“Nunc, domina Mina, misera et carissima Mina, narra nobis quid prorsus acciderit. Deus scit me minime velle tibi dolorem renovare; sed omnia cognosci necesse est. Nunc enim magis quam umquam celeriter, acriter ac summa gravitate laborandum est. Iam appropinquat dies qui omnia ad exitum perducere debet, si id nobis concessum erit; nunc autem opportunitas data est ut vivamus et discamus.”

Misera illa carissima contremuit; nervos eius summo labore contentos esse videbam, dum maritum arctius complexa caput magis magisque in pectus eius deprimeret. Tum caput cum magna animi dignitate erexit, unam manum Van Helsing porrexit. Ille manum accepit, atque reverenter inclinatus osculo eam tetigit; deinde fortiter tenuit. Altera eius manus mariti manui coniuncta erat; ille autem alterum bracchium circa uxorem ad eius tutelam porrexerat. Paulisper cogitationes suas componens tacuit, deinde coepit:

“Potionem soporiferam quam tam benigne mihi dedisti sumpsi; sed diu nihil profecit. Quin mihi videbar magis magisque vigilare, et innumerabiles cogitationes horribiles animum meum obsidebant, omnes de morte, vampyris, sanguine, dolore atque calamitate.” Maritus invitus ingemuit; illa ad eum conversa amanter dixit: “Ne te excrucies, carissime. Forti constantique animo

esse debes et me iuvare ut hanc rem horrendam narrare possim. Si scires quanti mihi constet haec vel narrare, intellegeres quantum auxilio tuo egeam.

“Animadverti igitur non medicamento solum, sed etiam mea voluntate ad somnum opus esse, si quid utilitatis ex eo capere vellem; ac firmiter constitui ut dormirem. Nec dubito quin mox somnus advenerit, nam postea nihil memini. Ionathae ingressus me non excitavit; nam cum primum rursus aliquid meminisse potui, eum iam iuxta me iacentem inveni. In cubiculo tenuis eadem nebula candida erat quam antea animadverteram.

“Sed iam nescio an id vos noveritis; in commentariis meis invenietis, quos postea vobis ostendam. Eundem incertum terrorem sensi quem antea senseram, eundemque sensum cuiusdam praesentiae incertae. Ad Ionatham excitandum me converti; sed adeo alte dormiebat ut potionem soporiferam ille potius quam ego bibisse videretur. Quantum potui eum excitare conata sum, sed frustra. Hinc ingens me terror occupavit, et pavida circumspicere coepi.

“Tum vero mihi cor in pectore concidit. Iuxta lectum vir procerus et macilentus, totus veste nigra indutus, stabat, quasi ex nebula processisset; immo quasi nebula ipsa in eius figuram mutata esset, nam ea omnino evanuerat. Ex ceterorum descriptione continuo eum agnovi: vultum cerae similem, nasum altum aduncum, quem tenuis candida luminis linea percurrebat, labra rubra diducta, inter quae dentes candidi et acuti apparebant, oculosque rubros quales mihi olim in occasu solis in fenestris ecclesiae Sanctae Mariae Whitbiensis videre visa eram. Agnovi etiam rubram cicatricem in fronte, ubi Ionathas eum percusserat. Ad unum momentum cor mihi consistere visum est; clamare volui, sed membra stupore obriguerant. Dum ita haerebam, ille voce tenui, acuta, secante velut sibilo locutus est, simul ad Ionatham digitum intendens:

“‘Tace! Si vel unum sonum edideris, hunc arripiam atque ante ipsos oculos tuos cerebrum eius excutiam.’ Tantus me terror oppresserat ut nec loqui nec quicquam agere possem. Ille cum irrisionis risu manum umero meo imposuit et, me fortiter retinens, altera manu collum meum nudavit, dicens: ‘Primum paulum me reficiam, laboris mei mercedem accepturus. Quiescere tibi expediet; neque enim nunc primum aut secundum venarum tuarum sanguis sitim meam sedat!’ Mentem mihi consternatam esse sentiebam; atque, quod mirum dictu est, eum prohibere ne cupiebam quidem. Credo hoc quoque ad horribilem illam maledictionem pertinere, qua eius tactus in eos quibus nocet valet. Et heu, Deus meus, Deus meus, miserere mei! Foeda illa labra gutturi meo admovit!” Maritus

iterum ingemuit. Illa manum eius etiam artius compressit, miseranti vultu eum intuens quasi ille potius vulneratus esset, atque perrexit:

“Sentiebam vires paulatim me deserere atque paene animo linquebar. Quamdiu ista res horrenda duraverit nescio; sed longum tempus elapsum esse videbatur, priusquam horrendum illud os, irridenti rictu distortum, a gutture meo amoveret. Vidi sanguinem recentem ex eo stillantem!” Haec recordatio aliquantisper eam ita oppressit, ut capite demisso prorsus collapsura fuisset, nisi mariti bracchio sustentata esset. Magno deinde conatu se recollegit atque perrexit:

“Tum irridens ita mihi locutus est: ‘Ergo tu quoque, ut illi, ingenio tuo contra ingenium meum certare ausa es! His viris auxilium ferre, me venari, consilia mea evertere ausa es! Nunc intellegis—et illi partim iam intellexerunt, mox autem plene intelligent—quid sit mihi obstare. Operam suam potius in rebus sibi propioribus impendere debuerant.

“‘Dum me dolis suis circumvenire student—me, qui gentibus imperavi, earum causa consilia secreta molitus sum, bella gessi, multis antequam nascerentur saeculis—ego interim cuniculos sub ipsorum pedibus agebam. Tu vero, quam illi omnium maxime diligunt, iam mihi es caro de carne mea, sanguis de sanguine meo, propinqua ex propinquis meis; ad tempus mihi velut uberrimum torcular eris, postea autem socia adiutrixque mea. Tu quoque per vicem vindicaberis; nullus enim ex illis erit qui non tuis necessitatibus serviat. Nunc tamen pro factis tuis poenas pendere debes.

“‘Consilia mea impedire adiuvisti; nunc ad me vocata venies. Cum mens mea tibi “Veni!” imperaverit, terras mariaque transibis ut iussa mea exsequaris. Atque ad id perficiendum—hoc!’ His dictis vestem circa pectus diduxit atque unguibus longis acutisque venam in pectore aperuit.

“Cum sanguis impetu prosilire coepisset, ambas manus meas una manu arripuit artissimeque compressit; altera vero cervicem meam prehendit et os vulneri ita admovit ut aut suffocari aut aliquid ex illo sanguine haurire cogerer... O Deus meus, Deus meus! Quid feci? Quid commisi ut tantam sortem mererer, ego quae per omnem vitam mansuete iusteque degere conata sum? Miserere mei, Deus! Respice hanc miseram animam, cui maius quam mortis periculum imminet; et misericordia tua miserere eorum quibus cara est!” Tum labra manibus fricare coepit, quasi foedam maculam abstersura.

Dum haec horribilia narrabat, caelum orientale sensim clarescebat, et omnia in cubiculo distinctius apparebant. Harker immotus ac tacitus manebat; sed, progrediente narratione, vultus eius pallore cinereo obductus est, qui crescente luce matutina gravior videbatur, donec primo rubore orientis erumpente vultus eius ater contra capillos albescere incipientes eminebat.

Constituimus unum ex nobis prope miseros coniuges manere, ita ut statim vocari posset, donec omnes convenire atque quid agendum esset statuere possemus.

Hoc unum certe scio: sol hodie exoriens, toto terrarum orbe quem cotidiano cursu lustrat, nulli domui magis miserae lucem affert.

CAPUT XXII

COMMENTARII IONATHAE HARKER

ANTE DIEM QUINTUM NONAS OCTOBRES.—Nisi aliquid egero, in insaniam incidam; itaque hos commentarios scribo. Iam hora sexta est; post dimidiam horam in tablinio conveniemus cibumque sumemus, nam doctor Van Helsing et doctor Seward consentiunt nos, nisi cibum sumpserimus, totis viribus laborare non posse. Hodie autem, Deus ipse novit, summis viribus nostris opus erit. Quotiens licuerit, scribendum mihi est: nam consistere atque cogitare non audeo. Omnia, sive magna sive parva, litteris mandabo; fortasse denique res nunc minimi momenti plurimum nos docebunt.

Sed quidquid docuerint, sive magni sive parvi momenti, neque Minam neque me in graviorem miseriam quam ea qua nunc premimur conicere potuissent. Nihilo minus fiducia ac spe standum est. Misera Mina modo mihi dixit, lacrimis per dilectas genas fluentibus, adversis rebus atque aerumnis fidem nostram explorari; perseverandum nobis esse in fiducia, Deumque usque ad finem auxilium laturum. Finem! O Deus meus, qualem finem?... Ad opus! Ad opus!

Postquam doctor Van Helsing et doctor Seward, Renfieldo misero viso, redierunt, quid agendum esset graviter deliberavimus. Primum Seward nobis narravit se et Van Helsing, cum in inferius cubiculum descendissent, Renfieldum humi in se contractum iacentem invenisse. Vultus eius totus livoribus contusus erat et introrsus depressus; cervicis quoque ossa confracta erant.

Seward custodem, qui in transitu excubabat, interrogavit num quid audivisset. Ille respondit se sedentem—confessus est se paulum dormitasse—voces e cubiculo clare audivisse; tum Renfieldum saepius magna voce exclamasse: “Deus! Deus! Deus!” Deinde sonitum quasi alicuius cadentis exauditum esse; cum autem ipse cubiculum intrasset, aegrum pronum humi invenisse, prorsus ut medici eum viderant.

Van Helsing quaesivit utrum “voces” an “vocem” audivisset. Custos affirmare non potuit: primum duas voces sibi audire visum esse; sed cum neminem praeter aegrotum in cubiculo conspexisset, unam tantum fuisse posse. Illud, si iure iurando opus esset, se confirmaturum: vocabulum “Deus” ab ipso aegroto pronuntiatum esse. Seward, ubi soli fuimus, dixit se rem ulterius persequi nolle. De publica quaestione qua mortis causa cognosceretur deliberandum erat; veritatem autem proferre minime licebat, cum nemo eam crediturus esset.

Custodis testimonio fretus se de mortis causa scribere posse existimabat, quo Renfieldum casu ex lecto delapsum interiisse declararet. Si magistratus cui talium mortium cognitio mandata esset id postularet, publica de morte quaestio legitime institueretur, quae necessario in eandem sententiam exitura esset.

Ubi de proximis consiliis disserere coepimus, hoc ante omnia statuimus: Minam omnium rerum consciam esse debere, nec quidquam omnino, quamvis acerbum, ab ea celandum. Ipsa huius consilii prudentiam agnovit; miserum tamen erat videre quantam fortitudinem cum tanto maerore tamque profunda desperatione coniungeret. “Nihil celandum est,” inquit. “Heu! Iam nimis multa inter nos celata sunt.

“Praeterea nihil est in toto terrarum orbe quod maiorem mihi dolorem inferre possit quam quem iam perpessa sum, immo quam hoc ipso tempore patior. Quidquid deinceps acciderit, novam aliquam spem vel maiorem animi fortitudinem mihi afferat necesse est!” Dum haec loquitur, Van Helsing in eam defixis oculis intuebatur, tum subito, sed placide, interrogavit:

“Sed, carissima domina Mina, nonne times—non tibi ipsi, sed pro aliis, ne quid eis per te mali eveniat, post ea quae acciderunt?” Vultus eius riguit; oculi autem pietate, qualis martyrum esse solet, fulserunt, cum responderet:

“Minime! Nam certum iam consilium cepi!”

“Quodnam?” blande rogavit. Omnes immoti silebamus, quoniam singulos nostrum suo quemque modo obscura quaedam suspicio incesserat quid his verbis significaret. Illa simplicissime, quasi rem manifestam enuntians, respondit:

“Si umquam in me animadvertam—id enim diligentissime observabo—aliquod indicium quo cognoscam me iis quos amo nocituram esse, moriar!”

“Num vero te ipsa interficere velis?” rauca voce quaesivit.

“Facerem, si nullus adesset amicus qui me amaret quique a tanto dolore tamque desperato conatu me liberaret!” Haec dicens significanter eum aspexit. Professor sedebat; tum autem surrexit, propius accessit, et manu capiti eius imposita graviter locutus est:

“Filia mea, adest qui tibi eiusmodi auxilium praestare velit, si id in bonum tuum cedat. Ego quidem, si talem tibi mortem sine cruciatu comparare possem, etiam hoc ipso tempore, si optimum esset—immo, si tutum esset—rationem facti apud Deum reddere posse confiderem. Sed, filia mea...” Hic paulisper, voce quasi

in faucibus haerente, constitit; ingens singultus ei subiit, quem aegre repressit, tum perrexit:

“Adsunt hic qui inter te mortemque ipsam se opponant. Mori tibi non licet. Nulla manu occidi debes, tua vero minime omnium. Priusquam ille, qui dulcissimam vitam tuam contaminavit, vere interierit, mori tibi non licet. Nam quamdiu ille inter mortuos qui vivunt versatur, mors tua te in eiusdem generis monstrum mutabit. Non, vivendum tibi est! Pugnandum, contendendum, ut vivas, quamvis mors beneficium supra verba optandum videatur.

“Contra ipsam Mortem dimicandum est, sive dolorem sive gaudium afferat, sive interdiu sive noctu veniat, sive tuta sis sive in periculo verseris. Per animam tuam viventem tibi impero ut non moriaris—quin etiam ne de morte quidem cogites—donec hoc ingens malum superatum sit!” Misera dilecta mea mortis instar expalluit atque toto corpore contremuit, sicut arenam mobilem, cum marinus aestus accedit, tremere ac fluctuare vidi. Omnes siluimus; nihil efficere poteramus.

Tandem aliquanto tranquillior facta, ad eum conversa manum porrexit atque voce dulci, sed quam flebili, dixit:

“Promitto tibi, carissime amice, me, si Deus vitam mihi concesserit, omni studio conaturam eam servare, donec, si suo tempore placuerit, horrendum hoc malum a me auferatur.” Tam bona tamque fortis erat ut omnes animos nostros ad laborandum pro ea atque ad omnia toleranda confirmatos esse sentiremus. Itaque quid agendum esset deliberare coepimus. Dixi ei omnia documenta in arca ferrea servata ipsi committenda esse, item quaecumque posthac sive in chartis sive in commentariis sive in cylindris phonographicis consignaremus; ipsamque, ut antea, rerum gestarum rationem diligenter habituram.

Gaudebat quod aliquid agere posset—si quidem vox “laeta” de occupatione tam tristi recte usurpari potest.

Van Helsing, ut solebat, longius quam ceteri prospiciens, iam ordinem totius operis accurate constituerat.

“Fortasse bene accidit,” inquit, “quod post explorationem Carfacensem convenientes nihil de arcis terra refertis, quae ibi iacebant, agere decrevimus. Nam si tum quidquam fecissemus, Comes consilia nostra suspicatus procul dubio ante providisset quomodo similes conatus adversus reliquas arcas frustraretur. Nunc vero consilia nostra ignorat. Quin etiam verisimile est eum ne scire quidem

talem nobis potestatem esse qua latebras eius ita consecrare possimus ut eis, sicut antea, uti nequeat.

“Iam vero adeo certiores facti sumus quo pacto arcae illae distributae sint, ut, domo Piccadillensi explorata, eas omnes ad ultimam usque investigare possimus. Hic igitur dies noster est; in eo spes omnis nititur. Sol qui hodie nostris maeroribus ortus est, cursu suo nobis praesidio erit. Donec hodie occiderit, monstrum illud qualem nunc habet formam retinere cogetur. Corporis terreni finibus continetur. Non potest in tenuem aerem dissolvi, neque per rimulas, fissuras, angustissimaque foramina evanescere.

“Si per ostium transire voluerit, ianuam more hominum aperire debebit. Totus igitur hic dies nobis datur, quo omnia eius refugia inveniamus atque ita consecremus ut deinceps eis uti nequeat. Ita, etiamsi nondum eum ceperimus atque deleverimus, eum in aliquam latebram compellemus unde aliquando certo capi atque interfici possit.” His auditis subito surrexi; retinere enim me non poteram, cum mecum reputarem momenta pretiosissima, quibus salus felicitasque Minae penderet, nobis inter sermones elabi, dum nihil ageremus.

Sed Van Helsing manu sublata me monuit. “Minime, amice Ionatha,” inquit, “hac in re, ut vestrum proverbium habet, via quae celerrime domum ducere videtur longissima est. Agemus omnes, atque incredibili celeritate agemus, cum tempus advenerit. Sed considera: verisimillimum est summam totius rei in illa domo Piccadillensi positam esse. Comes fortasse multas aedes emit. Earum tabulas emptionis, claves aliaque instrumenta habebit; chartas quibus scribat, libellum etiam quo pecuniam ex argentaria per syngraphas exigat.

“Multa sunt quae alicubi servare necesse habet; cur non in illa domo, tam media in urbe posita, tam quieta, in quam per ianuam anteriorem aut posteriorem quavis hora ingredi et ex qua egredi possit, cum in ipso frequentissimo hominum concursu nemo eum observet? Illuc igitur ibimus, domum perquiremus; ubi quae intus sint cognoverimus, tum id agemus quod amicus Arthurus, venatorum more loquens, ‘vulpium latibula obstruere’ appellat: sic veterem illam vulpem usque ad ultimam latebram persequendo concludemus. Itane est?”

“Ergo statim eamus!” exclamavi. “Tempus pretiosissimum, pretiosissimum frustra terimus!” Professor immotus mansit, hoc tantum interrogans:

“Qua autem ratione in domum illam Piccadillensem intrabimus?”

“Quacumque ratione!” exclamavi. “Si opus erit, vi fores effringemus.”

“Quid autem custodes publici vestri? Ubi aderunt, quid dicent?”

His verbis perculsus sum; sciebam tamen eum, si moram interponere vellet, iustam causam habere. Quare, quantum potui composita voce, respondi:

“Ne diutius quam necesse est moreris. Quibus ego cruciatibus torquear, satis, opinor, intellegis.”

“Ah, fili mi, satis intellego; nihil enim minus volo quam dolorem tuum augere. Sed reputa tecum quid agere possimus priusquam viae hominum frequentia compleantur. Tum nostrum tempus erit. Multum mecum reputavi; simplicissimam rationem omnium optimam esse existimo. In domum ingredi volumus, sed clavem non habemus: nonne ita est?” Annui.

“Finge igitur te verum illius domus dominum esse, neque tamen intrare posse; finge praeterea nullum tibi esse scrupulum si domum, velut fur, vi aperire debeas. Quid faceres?”

“Fabrum honestum, qui seras aperire norit, arcesserem eumque iuberem seram mihi aperire.”

“At custodes publici intercederent, nonne?”

“Minime; non, si scirent fabrum legitime conductum esse.”

“Ergo,” inquit, me acriter intuens, “hoc unum quaeritur: qualis sit conscientia eius qui fabrum conduxit, quidque custodes publici de eius conscientia arbitrentur. Profecto mirabiliter acres atque perspicaces sunt custodes publici vestri—o quam perspicaces!—si in talibus rebus ipsam hominum conscientiam perscrutari solent.

“Minime, minime, amice Ionatha. Vel centum domorum vacuarum seras in hac vestra Londinio, aut in quavis alia urbe, auferri iube, modo res eo tempore eoque habitu quo tales operae fieri solent administrentur: nemo impediet. Legi de viro quodam qui pulcherrimas Londinii aedes possidebat. Cum ille aestate per aliquot menses in Helvetia commoraretur domumque clausam reliquisset, fur quidam fenestra posteriore effracta intus penetravit.

“Tum valvas fenestrarum ante aedes aperuit, atque per ostium ante oculos ipsorum custodum publicorum ultro citroque ambulavit. Deinde in ipsa domo auctionem instituit, eam publice nuntiavit, tabulam magnam proposuit; constitutoque die omnia illius alterius viri bona per insignem auctionum praeconem vendidit. Postea redemptorem aedium convenit eique ipsam domum vendidit, pacto facto ut is intra certum tempus eam demoliretur omniaque

auferret. Custodes interea publici reliquique magistratus quantum poterant auxilium ferebant.

“Cum vero dominus post ferias Helveticas rediret, nihil praeter foveam inanem eo loco ubi domus fuerat invenit. Omnia secundum sollemnem consuetudinem gesta erant; nos quoque nostro in negotio eandem speciem legitimae actionis praebebimus. Neque tam mane ibimus ut custodes, tum negotiis vacui, rem miram suspicentur; sed post horam decimam, cum viae hominibus plenae erunt et tales operae dominorum iussu fieri soleant.”

Non poteram quin ei assentirer. Etiam vultus Minae, quem tam dira desperatio contraxerat, paulum remitti visus est: in tam prudenti consilio aliqua spes erat. Van Helsing perrexit:

“Ubi semel intra domum fuerimus, alia fortasse indicia reperiemus. Certe aliqui nostrum ibi manere poterunt, dum ceteri loca reliquarum arcarum terra refertarum investigant, Bermondseiam et Mile End.”

Dominus Godalming surrexit. “Hic ego vobis usui esse possum,” inquit. “Meis per telegramma mandabo ut equi raedaeque locis opportunis praesto sint.”

“Audi, mi care amice,” inquit Morris, “praeclarum consilium est equos paratos habere, si equitando nobis opus sit. Sed nonne putas unum ex splendidis tuis vehiculis, gentiliciis insignibus ornatum, in angusto aliquo vico Walworthiae aut Mile End nimis multorum oculos in se conversurum? Mihi quidem videtur, cum in meridiem aut orientem urbis ibimus, raedis meritoriis utendum esse, iisque etiam aliquantulum ante locum ad quem pergimus relictis.”

“Recte sentit amicus Quincius!” inquit Professor. “Caput eius, ut vestro more dicam, cum horizonte bene congruit. Difficile negotium suscipimus; quantum fieri potest cavendum ne quis nos observet.”

Mina consiliis nostris studio in dies crescente interfuit. Gaudebam videre curas praesentis negotii efficere ut horrenda superioris noctis experientiae aliquandiu oblivisceretur. Erat autem pallidissima, paene cadaveri similis, adeo macra ut, labiis retractis, dentes aliquanto prominere viderentur. Hoc postremum non commemoravi, ne supervacuo eam dolore afficerem; sed sanguis mihi in venis frigescere videbatur, quotiens recordarer quid miserae Luciae accidisset, cum Comes sanguinem eius exsuxisset.

Dentes quidem nondum acutiores facti videbantur; sed perbreve adhuc tempus praeterierat, itaque nobis adhuc erat quod in posterum timeremus.

Cum de ordine agendorum deque viribus distribuendis dissereremus, nova exorta sunt dubia. Tandem placuit, antequam Piccadilly proficisceremur, proximum Comitis perfugium delendum esse. Nam, si ille hoc nimis mature comperiret, nos tamen in reliquis eius latebris destruendis eum praevenire possemus; atque, cum interdiu sola corporis forma teneretur viribusque quam infirmissimus esset, fortasse novum aliquod indicium de eo nobis suppeditare posset.

De hominibus distribuendis Professor hoc proposuit: post visitationem Carfacensem omnes in domum Piccadillensem intraremus; ibi duo medici et ego maneremus, dum Godalming et Quincius refugia Walworthiae et Mile End sita quaererent delerentque. Fieri posse, quamquam id vix verisimile esset, ut Comes interdiu Piccadilly adveniret; tum fortasse nos qui ibi maneremus cum eo statim congredi possemus.

Certe, si effugeret, coniunctis viribus eum insequi possemus. Huic consilio acriter restiti, praesertim quod ad me ipsum attinebat; dicebam enim me apud Minam mansurum eiusque salutem defensurum esse, neque de hac re sententiam mutaturum. Mina autem contradictionem meam audire noluit.

Dicebat posse fieri ut quaestio quaedam iuris occurreret in qua mea opera utilis esset; inter chartas Comitis indicium aliquod fortasse latere quod ego propter ea quae in Transsilvania expertus essem intellegere possem; denique adversus tam extraordinariam Comitis potentiam omnium vires colligendas esse. Cedere coactus sum, quippe cum Mina firmissimo proposito staret: unicam sibi reliquam spem esse ut omnes una operaremur. “Quod ad me attinet,” inquit, “non timeo.

“Iam quantum mali fieri potest perpessa sum; quidquid deinceps acciderit aliquam saltem spem aut consolationem afferat necesse est. Abi igitur, mi coniunx. Deus, si ita voluerit, me solam non minus bene quam aliquo praesente custodire potest.” Tum ego exsilui atque exclamavi: “Ergo, per Deum, statim eamus! Tempus amittimus. Comes fortasse citius quam arbitramur Piccadilly veniet.”

“Minime vero!” inquit Van Helsing, manu sublata.

“Cur non?” rogavi.

“Oblitusne es,” inquit, etiam subridens, “eum superiore nocte abunde epulatum esse, ideoque sero experrecturum esse?”

Egone oblitus eram! Num umquam obliviscar, num oblivisci potero? Num quis nostrum horrendam illam rem umquam oblivisci potest? Mina fortiter nitebatur vultum tranquillum servare; dolor tamen eam vicit, manusque ad faciem admovit ac gemens toto corpore contremuit. Van Helsing minime voluerat superioris noctis cruciatum ei in memoriam revocare. Dum enim totus rerum consiliis animum intendebat, Minae miseraeque eius condicionis oblitus erat. Ubi intellexit quid dixisset, sua inconsiderantia exterritus, eam consolari conatus est.

“O domina Mina,” inquit, “carissima, carissima domina Mina! Heu me miserum! Ego, qui te prae ceteris tantopere veneror, verba tam inconsiderata protuli! Haec mea labia senilia, hoc caput insipiens tanto honore quo me prosequeris indigna sunt. Sed mihi ignosces, nonne?” Dum loquitur iuxta eam se demisit; illa manum eius prehendit et lacrimantibus oculis eum intuens rauca voce dixit:

“Neque oblivisci possum neque debeo. Sed una cum illa memoria tot dulcia de te recordor ut omnia simul accipiam. Iam vero mox vobis abeundum est. Ientaculum paratum est; omnes comedamus ut vires habeamus.”

Mirum nobis omnibus illud ientaculum visum est. Conabamur hilaritatem simulare nosque invicem confirmare; Mina autem inter nos omnium laetissima atque alacerrima videbatur. Mensa remota, Van Helsing surrexit atque ita locutus est:

“Iam, carissimi amici, ad terribile nostrum opus proficiscimur. Num omnes armati estis, sicut illa nocte qua primum ad inimici latebram accessimus, adversus impetus tam spiritales quam corporeos?” Omnes nos ita instructos esse affirmavimus. “Bene igitur. Tu autem, domina Mina, hic usque ad solis occasum certe tuta eris; ante id tempus nos redibimus—si... Redibimus! Sed priusquam abeamus, videam ut adversus impetum qui tibi ipsi inferatur munita sis.

“Ipse, ex quo huc descendisti, cubiculum tuum rebus illis quarum vim novimus ita disposui ut ille ingredi nequeat. Nunc te ipsam protegam. Hanc sacrae Hostiae particulam fronti tuae admoveo, in nomine Patris et Filii et...”

Tum exortus est clamor tam terribilis ut audientibus prope sanguinem congelaret. Nam cum Hostiae particulam fronti Minae admovisset, ea velut ferrum candens carnem eius adussit, rubrum adustionis vestigium in carne relinquens. Dilectae meae mens quid hoc portenderet eadem velocitate perceperat qua nervi dolorem senserant; utrumque tam vehementer eam percussit ut natura iam supra modum fatigata illo horrendo clamore erumperet.

Mox quid sentiret verbis patefecit: vix enim sonus clamoris in aere conticuerat, cum illa subita animi commotione in genua procubuit, dolore ac pudore penitus deiecta. Pulchros crines ante faciem detrahens, velut olim leprosus pallio faciem obtegere solebat, lugubriter exclamavit:

“Impura! Impura! Ipse Deus omnipotens contaminatam meam carnem aspernatur! Hoc ignominiae signum in fronte usque ad diem Iudicii ferre debeo!” Omnes constiterunt. Ego dolore impotenti iuxta eam me proieci, bracchiisque complexus artissime tenui. Aliquot momenta corda nostra, eodem maerore oppressa, una pulsabant, dum amici circa nos astantes oculos lacrimis tacite manantibus averterent.

Tum Van Helsing gravissime locutus est, tanta quidem gravitate ut eum quasi divino quodam afflatu permotum esse crederem, nec sua tantum sed quasi divinitus accepta eloqui:

“Fortasse hoc signum ferre oportebit, donec Deus ipse, cum ei placuerit, sicut certo faciet, die novissimo omnia quae in terra liberisque suis iniuste facta sunt iudicet atque corrigat. Et, o domina Mina, carissima, carissima, utinam nobis, qui te amamus, liceat praesentes videre, cum illa rubra cicatrix, signum quod Deus omnia quae acciderunt novit, tandem abolebitur et frontem tuam non minus puram relinquet quam cor tuum, cuius puritatem bene novimus.

“Nam tam certe quam vivimus cicatrix illa evanescet, ubi Deus onus quod graviter nos premit auferre dignum iudicaverit. Interim crucem nostram feremus, sicut Filius eius Patri oboediens suam tulit. Fortasse nos quoque ad voluntatem eius exsequendam electi sumus, ut, sicut ille, eius iussa secuti per verbera et ignominiam, per lacrimas et sanguinem, per dubitationes et timores, per ea denique omnia quae Dei naturam ab humana distinguunt, ad eum ascendamus.”

Haec verba spe ac solacio plena nos ad omnia aequo animo ferenda hortabantur. Id ego Minaque simul sensimus, unaque ambo singulas senis manus prehendentes osculati sumus. Tum, nemine quicquam dicente, omnes una genua fleximus et manibus inter nos iunctis fidem mutuam servaturos esse iuravimus. Nos viri spopondimus nubem maeroris a capite mulieris, quam quisque nostrum suo modo diligebat, sublaturos; auxilium quoque consiliumque divinum in tam terribili opere nobis proposito precati sumus.

Iam discedendum erat. Minae igitur vale dixi—quod vale neuter nostrum usque ad mortem obliviscetur—et profecti sumus.

Hoc unum apud me certum constitui: si compertum fuerit Minam denique in vampyrum convertendam esse, non sola in illam ignotam horrendamque regionem proficiscetur. Credo hac ipsa ratione antiquitus ex uno vampyro multos fieri solitos esse: quemadmodum taetra illorum corpora nonnisi terra sacra requiescere poterant, ita amor sanctissimus novos milites ad nefandas eorum acies conscribebat.

Carfacenses aedes nullo negotio ingressi sumus; omnia sicut prima vice disposita invenimus. Vix credibile videbatur inter tam vulgaria pulveris, incuriae ruinaeque vestigia causam latere tantorum terrorum quantos iam experti eramus. Nisi animo firmiter constituto fuissemus, nisi horrendae memoriae nos incitavissent, vix inceptum opus persequi potuissemus. Neque chartas neque ullum signum quod domus habitaretur invenimus; in vetere autem sacello arcae magnae prorsus tales apparebant quales ultimo videramus. Doctor Van Helsing, dum ante eas stabamus, graviter dixit:

“Iam, amici mei, officium hic nobis obeundum est. Hanc terram, tot sacris memoriis consecratam, quam ille e regione longinqua ad tam sceleratum usum advexit, eius usibus ineptam reddere debemus. Quoniam sancta fuit, eam elegit; nos igitur ipsius armis eum vincemus, si terram sanctiorem reddiderimus. Hominum usui olim consecrata est; nunc Deo ipsi eam consecramus.” Haec dicens e pera ferramentum quo cochleae vertuntur et aliud quo firmiter prehendantur extraxit; nec multo post unius arcae operculum apertum erat.

Terra situm et gravem quasi aeris diu clausi odorem exhalabat; tamen nescio quo pacto nihil nobis molestum erat, quoniam omnium oculi ad Professorem conversi erant. Ille ex theca sacrosanctae Hostiae particulam sumpsit, reverenter super terram posuit, tum operculo demisso cochleas denuo obstringere coepit, nobis in opere adiuvantibus.

Singulas deinceps arcas eodem modo tractavimus. Ita eas reliquimus ut specie externa prorsus eaedem ac prius viderentur; in unaquaque tamen sacrae Hostiae particula inclusa erat.

Ubi ianuam post nos clausimus, Professor sollemni voce inquit:

“Hoc iam perfectum est. Quod si apud reliquas quoque arcas pari felicitate egerimus, fortasse sol hodie occidens frontem dominae Minae eboris instar candidam et omni macula liberam, illustrabit!”

Dum per pratum ad stationem, ut hamaxostichum conscenderemus, transibamus, domus insanorum frontem conspicere poteramus. Intentis oculis

respexi atque in fenestra cubiculi mei Minam conspexi. Manum ad eam agitavi capiteque annui, quo significarem opus nostrum ibi prospere confectum esse. Illa vicissim annuit se intellegere declarans. Postremo eam conspexi manum ad nos in valedictionem agitantem. Gravi animo stationem petivimus et hamaxostichum vix attigimus, qui iam vaporis nubibus circumdatus ad suggestum adventabat.

Haec in ipso hamaxosticho scripsi.

PICCADILLY, HORA DUODECIMA ET DIMIDIA.—Paulo antequam ad stationem vici Fenchurch pervenimus, dominus Godalming mihi dixit:

“Quincius et ego fabrum serarium quaeremus. Melius erit te nobiscum non venire, si qua difficultas oriatur; nam nobis, cum talia sint tempora, in domum vacuam irrupisse minus turpe videretur. Tu autem iurisconsultus es, atque collegium vestrum iurisconsultorum tibi exprobrare posset quod prudentius agere debueris.” Ego recusavi, quod nollem illos solos periculum, vel infamiam tantum, subire; sed ille perrexit: “Praeterea minus in oculos incidemus, si non tot simul adfuerimus.

“Titulus nobilitatis meae fabro satis erit et cuicumque custodi publico fortasse obviam facto. Tu vero cum Ioanne atque Professore in Hortum Viridem abi; ibi eo loco exspectate unde domum conspicere possitis. Ubi ianuam apertam fabrumque discessisse animadverteritis, transite. Nos vos observabimus et intromittemus.”

“Recte consulit!” dixit Van Helsing; nihil igitur amplius diximus. Godalming et Morris raedam meritoriam festinanter conscenderunt; nos altera secuti sumus. Ad compitum vici Arlington e raeda descendimus atque in Hortum Viridem otiose ingressi sumus. Cor mihi vehementer palpitabat, cum domum, in qua tanta pars spei nostrae posita erat, conspexissem. Illa inter vicinas aedes, laetiores atque elegantius cultas, deserta, tacita, tristi quodam aspectu imminebat.

In subsellio unde satis commode conspicere poteramus consedimus, atque sigaria accendimus, ut quam minimum hominum animos ad nos converteremus. Dum reliquorum adventum exspectabamus, minuta ipsa quasi plumbeis pedibus incedere videbantur.

Tandem raedam quattuor rotis instructam advenientem vidimus. Ex ea Godalming et Morris otiose descenderunt; ex sede aurigae opifex crasso validoque corpore, fiscinam iuncis textam ferramentis plenam ferens, descendit. Morris aurigae mercedem dedit; ille capite inclinato pileum tetigit atque abiit. Duo amici una cum fabro gradus ad ostium ascenderunt, Godalmingque ostendit

quid fieri vellet. Opifex lento motu paenulam exuit atque ex uno cancellorum ferreorum aculeo suspendit; eodem tempore custodi publico, qui forte praeterambulabat, aliquid dixit.

Custos capite annuit, operi assentiens. Faber tum in genua demissus fiscinam iuxta se posuit; ex ea rimatus plura instrumenta protulit, quae ordine iuxta se disposuit. Deinde surrexit, foramen clavis diligenter inspexit, in illud insufflavit, et ad eos qui eum conduxerant conversus aliquid dixit. Godalming subrisit; opifex autem magnum clavium fasciculum sustulit, unamque delectam in seram inseruit, tamquam eius interiores meatus exploraret.

Postquam aliquandiu frustra tentaverat, secundam clavem experiri coepit, deinde tertiam. Subito ostium levi eius impulsu cessit, atque ille cum duobus aliis in vestibulum introiit. Nos sedentes mansimus: meum sigarium tam vehementer ardebat ut celeriter consumeretur, Professoris autem omnino exstinctum erat. Patienter exspectavimus, dum opifex rursus exiret ut fiscinam suam intro ferret. Deinde ianuam semiadapertam genibus fulciens serae clavem aptavit.

Quam clavem tandem domino Godalming tradidit; hic crumenam protulit et aliquid pecuniae ei dedit. Opifex pileum tetigit, fiscinam sustulit, paenulam induit atque abiit; nec quisquam praetereuntium rem ne leviter quidem animadvertit.

Ubi ille plane discessisset, nos tres viam transivimus foresque pulsavimus. Confestim Quincius Morris aperuit; iuxta eum Godalming stabat sigarium accendens.

“Quam foede hic locus olet!” inquit Godalming dum intramus. Re vera foedissimus odor erat, qualis in veteri sacello Carfacensi; ex iis quae prius experti eramus facile intelleximus Comitem his aedibus frequenter usum esse. Ad explorandam domum processimus, omnes una manentes ne quis ex improviso nos adoriretur: sciebamus enim nobis cum hoste valido callidoque rem esse, nec adhuc constabat utrum Comes intus esset an abesset. In triclinio, quod post vestibulum situm erat, octo arcas terra plenas invenimus.

Octo tantum, cum novem quaereremus! Non igitur labor noster perfectus erat, nec umquam perfectus futurus donec illam unam deficientem invenissemus. Primum valvas fenestrae aperuimus, quae in aream angustam lapide stratam prospiciebat; ex adverso erat paries caecus stabuli, cuius fastigium velut parvae domunculae frontem imitari videbatur. Nullae ibi fenestrae erant, quare ne quis nos inde observaret non timebamus. Nulla mora interposita ad arcas inspiciendas conversi sumus.

Ferramentis quae nobiscum attuleramus singulas aperuimus atque eodem modo tractavimus quo ceteras in sacello veteri tractaveramus. Comitem tum in domo non esse satis apparebat. Itaque ad reliquas eius res investigandas processimus.

Cum a cella subterranea usque ad summum tectum omnia cubicula cursim peragravissemus, coniecimus in triclinio positas esse res quae ad Comitem pertinere possent. Eas igitur accuratissime scrutati sumus. In magna mensa triclinari res ordine quodam inter ipsam confusionem dispositae erant. Ingenti fasciculo continebantur tabulae emptionis domus Piccadillensis; aliae tabulae quibus emptas esse domos Mile End et Bermondseiae constabat; item chartae epistulis scribendis, involucra, calami, atramentum.

Omnia tenui charta involuta erant, ne pulvis insisteret. Aderant praeterea peniculus vestibus purgandis, peniculus capillis curandis et pecten, urceus atque pelvis; in hac aqua sordida erat, colore rubro tincta tamquam sanguine. Postremo clavium diversi generis ac magnitudinis parvum acervum invenimus; quae fortasse ad alias eius domos pertinebant.

His ultimis rebus inspectis, dominus Godalming et Quincius Morris, cum accuratissime inscriptiones domorum ad orientalem meridianamque urbis partem sitarum descripsissent, magnum clavium fasciculum secum tulerunt atque profecti sunt, ut arcas iis in locis servatas consecrando Comiti inutiles redderent. Nos reliqui, quanta possumus patientia, eorum reditum exspectamus —aut ipsius Comitis adventum.

CAPUT XXIII

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD

ANTE DIEM QUINTUM NONAS OCTOBRES.—Dum reditum domini Godalming et Quincii Morris exspectabamus, tempus tam lente labi videbatur ut vix ferre possemus. Professor sermone assiduo animos nostros occupare conabatur. Quam benigna mente id faceret, ex aspectu quo interdum Harkerum ex obliquo intuebatur facile intellexi. Miser ille tanto maerore oppressus est, ut spectaculum eius horrorem moveat. Heri vespere vir erat vultu aperto ac laeto, iuvenili vigore plenus, capillis castaneis subnigris. Hodie macie laboribusque confectus tamquam senex apparet; cani capilli cum oculis cavis atque ardentibus et altis doloris vestigiis in vultu egregie congruunt. Nec tamen pristinam vim amisit; immo flammae viventis similis est. Haec ipsa vis fortasse eum servabit: nam, si omnia prospere cesserint, per gravissimum desperationis tempus eum sustentabit, donec ad veram vitae condicionem quasi rursus experrectus redire possit. Miserum! Meas ipse aerumnas satis graves putaveram; at eius—! Haec Professor probe intellegit, nihilque non agit ut animum eius occupatum teneat. Quae nobis disseruit, rerum condicione ipsa considerata, animum mirum in modum tenuerunt. Verba eius, quantum memoria consequi possum, haec fuerunt:

“Omnia scripta ad hoc monstrum pertinentia, ex quo primum ad me pervenerunt, iterum atque iterum perlegi; quo diligentius autem ea considero, eo magis video quam necesse sit illud penitus exstinguere. Ubique vestigia incrementi eius apparent: non solum potentiae, sed etiam intellegentiae qua suam potentiam cognoscit. Ex iis quae Arminius amicus meus Budapesti investigavit didici eum, dum inter vivos versaretur, virum fuisse plane singularem. Miles erat, rei publicae gerendae peritus, et artis illius arcanae qua metallorum naturas mutare conabantur gnarus; quae tum summum scientiarum fastigium habebatur. Ingenio acerrimo, doctrina cui vix par inveniretur, animo nec metum nec paenitentiam sentiente praeditus erat. Ausus est etiam scholam illam arcanam, quam Scholomance vocant, adire; nihil denique erat in doctrinis aetatis suae quod experiri non auderet. Itaque, corpore mortuo, ingenii vires in eo superfuerunt, quamquam memoria non omnino integra mansisse videtur. Quibusdam animi facultatibus infans erat atque etiam nunc est; sed crescit: quae

initio puerilia fuerant iam ad virilem quandam magnitudinem excreverunt. Experimenta facit, neque infeliciter. Nisi nos ei obstitissemus, iam fortasse novi cuiusdam animantium generis auctor aut propagator esset—et, si nos defecerimus, adhuc esse poterit—cuius iter non per vitam, sed per mortem duceret."

Harker gemitum edidit: "Atque haec omnia contra carissimam coniugem meam comparata sunt! Sed quomodo ista experimenta facit? Hoc si cognoverimus, fortasse eum vincere poterimus."

"Ab adventu suo vires suas paulatim quidem, sed certo progressu, experitur. Immane illud ingenium adhuc infantile exercetur. Nobis feliciter accidit quod infantile adhuc est; nam si iam initio quaedam suscipere ausus esset, iam pridem extra potestatem nostram evasisset. Sed constituit rem ad exitum perducere; qui vero saecula vitae ante se habet, is potest et exspectare et lente procedere. Festina lente ei velut insigne vitae praeceptum esse potest."

"Non satis intellego," inquit Harker voce lassitudine fracta. "Obsecro, apertius mihi expone. Fortasse maeror curaeque ingenii aciem mihi obtundunt."

Professor manu molliter umero eius imposita respondit: "Mi fili, rem aperiam. Nonne animadvertis quomodo hoc monstrum nuper scientiam experiendo sibi comparet? Quomodo aegroto nostro, qui animalia devorare solebat, usus sit, ut per eum in aedes Ioannis amici nostri admitti posset? Nam vampyrus, quamvis post primum ingressum quocumque tempore et quocumque modo voluerit redire possit, primo tamen invitante aliquo ex iis qui domum incolunt intrare debet. Haec autem nequaquam gravissima eius experimenta sunt. Nonne videmus magnas illas arcas initio ab aliis semper portatas esse? Tum aliam rationem transferendi ignorabat; sed dum puerile illud ingenium crescit, cogitare coepit num ipse arcam movere posset. Primum igitur aliis opem tulit; postquam id sine periculo fieri cognovit, solus eas transferre conatus est. Ita progressus est, sepulcra sua huc illuc dispersit, neque praeter ipsum quisquam novit ubi reposita sint. Fortasse decreverat eas in terra alte defodere. Dummodo noctu, vel tum cum formam mutare potest, iis utatur, aeque bene sibi serviunt; neque quisquam suspicari potest illas latibula eius esse. Sed noli, mi fili, desperare. Haec tamen paulo serius didicit quam ut sibi prodesse possint. Iam omnia fere receptacula eius praeter unum ita sanctificata sunt ut ei inutilia sint; atque ante solis occasum idem de uno illo reliquo fiet. Tum nullus erit locus quo se recipiat aut ubi lateat. Hac ipsa de causa hoc mane moram consulto interposui,

quo certiores essemus. Nonne nobis plura quam illi in discrimine versantur? Cur igitur non etiam cautiores quam ille simus? Secundum horologium meum hora iam prima post meridiem est; atque, si res bene processerunt, Arthurus et Quincius amici ad nos redeunt. Hic dies noster est; lente licet, sed certo procedamus, ne ullam occasionem amittamus. En! Ubi illi redierint, quinque erimus."

Haec loquentibus nobis subito ostium atrii pulsatum est, gemino illo pulsu quo puer nuntius telegraphicus adventum suum significare solet. Uno impetu omnes in atrium prosiluimus; Van Helsing autem, manu sublata silentium indicens, ad ianuam accessit eamque aperuit. Puer nuntium scriptum tradidit. Professor ianua rursus clausa, cum inscriptionem inspexisset, chartam explicuit atque clara voce legit:

"Cavete a D. Modo, hora duodecima et quadraginta quinque minutis, Carfax festinans exiit atque ad meridiem properavit. Videtur loca sua ordine circumire; fortasse etiam vos invisere velit. Mina."

Paulisper siluimus; tum Ionathae Harker vox silentium rupit: "Nunc Deo gratias! Mox ei occurrere poterimus!" Van Helsing repente ad eum versus: "Deus," inquit, "suo tempore suoque modo aget. Ne timeas, sed necdum laeteris; nam id ipsum quod nunc maxime optamus nobis exitio esse potest."

"Nihil iam curo," respondit ille ardentius, "nisi ut hanc beluam e rerum natura deleam. Ut hoc efficiam, vel animam ipsam meam venderem!"

"Tace, obsecro, tace, fili mi!" inquit Van Helsing. "Deus animas tali pretio non emit; diabolus vero, si emat, fidem non servat. At Deus misericors et iustus est, doloremque tuum atque amorem erga carissimam dominam Minam novit. Cogita quanto gravior illi dolor futurus sit, si ista tua verba tam efferata audiat. Noli vereri ne quis nostrum causam istam deserat: omnes huic causae nos totos dedidimus, atque hodie finis aderit. Iam tempus agendi appropinquat. Hodie vampyri potestas viribus humanis continetur, nec ante solis occasum formam mutare potest. Dum huc venit, aliquantum temporis consumet: ecce, iam viginti minuta post primam horam pomeridianam praeterierunt; etiam si celerrime currat, paulum adhuc aberit. Unum maxime speremus: ut Arthurus et Quincius ante eum adveniant."

Dimidia fere hora postquam telegramma dominae Harker acceperamus, ianua atrii iterum pulsata est, hoc tempore placide ac firmiter. Ictus minime insolitus erat: talem honesti homines cotidie innumeris foribus inferunt. Mihi

tamen et Professori pectora vehementer palpitabant. Inter nos intuiti simul in atrium processimus. Sua quisque arma in promptu habebat: sinistra arma sacra, dextra quibus corpore oppugnare possemus. Van Helsing pessulum retraxit, ianuamque dimidiam aperiens retro stetit, utraque manu ad agendum expedita. Quam laeti facti simus vultus nostri procul dubio ostenderunt, cum in limine Arthurum Godalming et Quincium Morris conspeximus. Illi celeriter ingressi ianuam post se clauserunt. Godalming, dum per atrium incedimus, ait:

“Bene se habent omnia. Utrumque locum invenimus: in utroque sex arcae erant, easque omnes delevimus!”

“Delevistis?” quaesivit Professor.

“Ei quidem inutiles fecimus!,” respondit Arthurus. Paulisper taciti mansimus; deinde Quincius:

“Nihil superest nisi ut hic exspectemus. Sin autem ante horam quintam non venerit, abeundum erit: non enim licet dominam Harker post solis occasum solam relinquere.”

“Iam non diu aberit,” inquit Van Helsing, libello suo inspecto. “Animadvertite in telegrammate dominae dici eum a Carfax ad meridiem discessisse: id significat eum flumen transire voluisse, quod facere non potuit nisi cum aestus paulisper quievisset, paulo, ut opinor, ante horam primam. Quod ad meridiem ivit aliquid nos docet. Adhuc tantum suspicatur; itaque primum a Carfax ad eum locum contendit ubi minime suspicaretur quemquam res suas attigisse. Vos paulo ante eius adventum Bermondseiae fuisse oportet. Quod nondum huc pervenit, ostendit eum deinde Mile End petisse; eo autem iter aliquantum trahitur, quoniam tum aliqua ratione trans flumen vehendus erat. Mihi credite, amici: non multo amplius exspectabimus. Quomodo eum adoriamur iam constituendum est, ne occasio ulla pereat. Silentium! Iam tempus deest. Arma quisque habeat; parati estote!” Dum ita monet manum sustulit; audiebamus enim omnes clavem leniter in ianuae exterioris sera immitti.

Ne illo quidem momento temperare potui quin mirarer quam facile animus ad imperandum natus principatum sibi sumeret. In venationibus nostris et periculosis expeditionibus per varias orbis partes Quincius Morris semper consilia capere solitus erat; Arthurus autem et ego sine ulla dubitatione eius imperiis parere consueveramus. Nunc pristina consuetudo quasi sponte rediit. Uno oculorum circuitu cubiculum lustravit, atque sine verbo, gestu tantum, quid quisque ageret et quo loco staret constituit. Van Helsing, Harker et ego proxime

post ianuam constitimus: ut, ea aperta, Professor aditum teneret, nos duo inter intrantem et ostium consisteremus. Godalming a tergo, Quincius paulo ante eum, ambo ita se abdiderunt ut non conspicerentur, parati, si opus esset, ad fenestram intercludendam prosilire. Tanta animi contentione exspectabamus ut singula momenta, velut in somnio horrendo, tardissime labi viderentur. Passus lentos cautosque per atrium accedentes audivimus; Comes evidenter aliquid insidiarum exspectabat, aut saltem metuebat.

Subito uno saltu in cubiculum irrupit atque nos praeteriit, priusquam quisquam manum ad eum cohibendum porrigere posset. In illo saltu aliquid pantherae simillimum, aliquid prorsus ab humana natura alienum erat; ea species nos omnes, primo eius adventu attonitos, subito ad animi praesentiam revocavit. Primus Harker se movit: subito enim ante ostium constitit quod ad anteriorem domus partem ducebat. Cum nos Comes aspexisset, vultum eius rictus quidam ferinus horribiliter distorsit, ita ut dentes canini longi ac praeacuti apparerent; sed risus ille malignus statim in frigidum obtutum, ferocis leonis contemptui similem, mutatus est. Rursus autem vultum mutavit, cum nos omnes uno impetu in eum processimus. Paenituit nos rationem oppugnandi non accuratius composuisse: nam ego quoque illo ipso momento mecum quaerebam quid esset agendum, neque sciebam num arma quibus homines interficiuntur contra eum quicquam valerent. Harker tamen periculum experiri constituerat. Magnum illum cultrum curvum iam manu paratum tenebat, quem “kukri” vocant, eoque feroci atque improviso ictu Comitem petivit. Ictus validissimus fuit; neque quicquam praeter incredibilem ac paene diabolicam celeritatem, qua Comes retro prosiluit, eum servavit. Si paulo tardius cessisset, ferrum cor ipsum transfodisset. Nunc autem mucro tantum vestem eius incidit, hiatu lato relicto; ex ea scissura fasciculus syngrapharum argentariarum decidit et nummi aurei torrentis instar effusi sunt. Tam infernalis erat tum vultus Comitis ut ad momentum pro Harkero pertimuerim, quamquam eum videbam tremendum cultrum rursus in altum tollere, alterum ictum illaturum. Ego instinctu quodam ad eius auxilium prosilui, crucifixum et particulam Sacrae Hostiae sinistra tenens. Per bracchium meum vim quandam ingentem ferri sensi; monstrum pavens retro cedere vidi nec miratus sum, ceteris quoque nostrum sua sponte sacra eodem gestu proferentibus. Quis describere posset odium, malitiam frustratam, iram, furoremque tartareum quibus facies Comitis deformata est? Cutis eius, quae antea quasi cera palluerat, nunc ardentibus oculis collata flavo

subviridique colore suffundi videbatur; cicatrix autem rubra in fronte, in cute exsangui, vulneris viventis ac micantis speciem praebebat.

Proximo momento flexuoso corporis motu sub bracchio Harkeri elapsus est, priusquam ferrum demitteretur; quantum pecuniae una manu capere potuit ex pavimento corripuit, per cubiculum transcurrit atque ad fenestram se coniecit. Vitris cum fragore dissilientibus et in aere micantibus, in aream lapidibus stratam inferius decidit. Inter fragorem vitrorum auri tinnitum clare audivi, cum aliquot aurei Britannici in lapides inciderent.

Ad fenestram cucurrimus atque eum e terra illaesum exsilientem conspeximus. Ille gradus raptim ascendit, per aream stratam transiit atque ostium stabuli vi impulit. Ibi conversus nos allocutus est:

“Putatisne vos mihi obstare posse, vos, qui vultibus pallidis ordine statis velut oves in laniena? Huius vos omnes, singuli, aliquando paenitebit! Putatis me omni receptaculo spoliatum esse? Plura mihi supersunt. Ultio mea vix coepit! Per saecula eam propagabo; tempus enim pro me pugnat. Feminae vestrae, quas tantopere diligitis, iam meae sunt; per eas et vos et alios mihi subiiciam. Servi mei eritis, iussa mea facietis, et velut thoes mei, quotiens pasci voluero, mihi praedam venabimini. Phui!”

Haec dicens labra contemptu distorsit, atque per ostium raptim evasit. Pessulum rubigine obsitum, dum ianuam post se obstruebat, stridentem audivimus; tum alterum ostium longius positum aperiri ac claudi. Cum perspiceremus quam difficile esset eum per stabulum insequi, ad atrium redire coepimus. Primus Professor locutus est:

“Aliquid didicimus, immo permulta! Quamvis magna iactet, nos timet: tempus timet, inopiam timet. Alioquin cur tam festinat? Ipsa vox eum prodit, nisi aures meae falluntur. Cur pecuniam secum rapuit? Vos eum celeriter persequimini: venatores ferarum estis, huiusque rei periti. Ego interim curabo ne quid hic relinquatur quo ille, si redierit, uti possit.”

Haec dicens pecuniam quae supererat in sinum suum condidit, tabulas quibus domorum ius dominii comprobabatur, ita in fasciculo positas ut Harker eas reliquerat, sustulit; reliquas autem res omnes in focum apertum coniecit atque igne e ligniculo sulphurato excitato succendit.

Godalming et Morris in aream iam proruperant; Harker vero se ex fenestra demiserat, ut Comitem sequeretur. Ille tamen stabuli fores pessulo obstruxerat; cum eas tandem vi fregissent, nusquam iam apparebat. Ego et Van Helsing in

postica domus parte sciscitari conati sumus num quis eum vidisset; sed angiportus stabulis cinctus desertus erat, nec quisquam discedentem conspexerat.

Iam inclinabat dies, nec solis occasus procul aberat. Intellegendum erat nos eo die nihil amplius efficere posse. Itaque tristes Professoris sententiae assensi sumus, cum dixit:

“Redeamus ad dominam Minam, miseram, miserrimam illam carissimam dominam Minam. Quae nunc fieri poterant fecimus; illuc saltem reversi eam defendere poterimus. Sed non est desperandum: una tantum arca terrae superest; illam reperire conemur. Quod si perfecerimus, etiam nunc omnia in melius verti poterunt.”

Intellexi eum, quantum poterat, firmo animo loqui ut Harkerum consolaretur. Miser ille penitus fractus erat; subinde graves gemitus invitus emittebat: uxorem suam cogitabat.

Tristibus animis domum meam repetivimus. Ibi domina Harker nos exspectabat, vultum pro viribus hilarem prae se ferens, qua fortitudinem atque sui immemorem caritatem egregie declarabat. At ubi vultus nostros conspexit, subito ipsa mortis instar expalluit; momento vel altero oculos clausit, quasi secreto Deum precaretur; mox hilari voce dixit:

“Numquam satis vobis omnibus gratias agere potero. O carissime miselle!” Haec dicens canum mariti caput manibus complexa osculata est. “Hic, miselle, caput reclina et quiesce. Omnia adhuc bene cedent, dilectissime. Deus nos tuebitur, si ita bonitate sua constituerit.” Miser ille ingemuit. Tantus erat dolor eius, tam excelsus, ut verba locum non haberent.

Cenulam simul sumpsimus, morem potius servantes quam appetitui obsequentes. Qua re paulo refecti sumus, ut opinor, omnes. Fortasse cibus esurientibus corporibus calorem reddidit—nemo enim nostrum post ientaculum quicquam gustaverat—fortasse ipsa societas mutuo solacio fuit; utcumque res se habuit, dolor paulum imminutus est, et crastinum diem non omni spe vacare videbamus. Ut promiseramus, omnia quae acciderant dominae Harker narravimus. Quamquam, ubi marito periculum imminuisse audiebat, interdum tamquam nix expallescebat, ubi vero amor eius in ipsam manifestabatur, rubore perfundebatur, fortiter tamen ac placide omnia auscultavit. Cum ad partem narrationis ventum esset qua Harker temere in Comitem irruerat, mariti bracchium amplexa tam arcte tenuit, quasi illo amplexu eum ab omni futuro

periculo defendere posset. Nihil tamen dixit antequam cuncta exposita essent atque ad praesentem usque horam pervenissemus. Tum, manu mariti non dimissa, in medio nostrum consurrexit et locuta est.

Utinam possim qualis illa fuerit species aliquatenus verbis effingere! Illa mulier tam dulcis, tam bona, iuvenili pulchritudine atque animi alacritate radiabat; in fronte tamen rubram cicatricem gerebat, quam ipsa semper sentiebat, nos autem dentibus frendentibus intuebamur, memores unde et quomodo orta esset. Ex una parte pia eius erga omnes benevolentia, ex altera nostrum asperum odium; illinc tenera fides, hinc metus nostri atque dubitationes. Et nos, qui sciebamus eam—quod ad signa externa attineret—quamvis bonitate, castitate fideque plenam, quasi a Deo exclusam esse!

“Ionatha,” inquit, atque ipsum nomen tantam vocis dulcedinem et amorem habebat ut musicae simile audiretur, “carissime Ionatha, vosque omnes, verissimi amici mei, hoc unum per totum horrendum tempus memoria teneatis velim. Scio vos pugnare debere, immo etiam delere, sicut falsam illam Luciam delevistis ut vera Lucia post mortem viveret. Sed non odio id faciendum est. Miser ille animus qui tantas calamitates nobis intulit omnium est miserrimus. Cogitate quanta illi quoque futura sit laetitia, ubi peior eius pars exstincta erit, ut melior pars immortalitate animi fruatur. Misericordiam igitur etiam illi praestate, neque tamen propterea manus a necessario eius exitio retrahite.”

Dum haec dicebat, videbam faciem mariti paulatim obscurari atque contrahi, quasi ira intus flagrans viscera ipsa eius exureret. Quasi naturae impulsu manum uxoris artius compressit, adeo ut articulos digitorum albos fieri viderem. Illa dolorem, quem certe sentiebat, nullatenus prodidit, sed eum oculis etiam quam antea suppliciorbus aspexit. Ubi illa loqui desiit, ille subito exsiluit, manum paene e manibus eius eripiens, atque exclamavit:

“Utinam Deus hunc mihi aliquando in potestatem tradat, saltem tantisper ut vitam illam terrenam, quam exstinguere conamur, auferre possim! Quod si eius animam post mortem in ignem inferorum sempiternum detrudere possem, profecto facerem!”

“O tace, tace, per Deum optimum!” inquit illa. “Noli talia loqui, Ionatha, marite mi; alioquin metu atque horrore me penitus conteres. Considera, carissime—hoc enim toto longissimo die mecum reputavi—fortasse … aliquando … mihi quoque huiusmodi misericordia opus erit; et fortasse alius, tibi similis nec minore ira accensus, mihi eam negabit. O mi marite, mi marite! Hanc

cogitationem a te libenter amovissem, si qua alia via pateret. Sed precor Deum ne efferata ista verba nisi tamquam lamentum accipiat pectoris dolore fracti, hominis amantissimi atque gravissime vulnerati. O Deus, hos miseros canos capillos testes esse iube quantas aerumnas ille pertulerit, qui tota vita nemini iniuriam fecit, cui tamen tam multa tristia evenerunt!”

Tum omnes nos viri lacrimabamus. Continere lacrimas non poteramus: palam igitur flebamus. Ipsa quoque flebat, quod mitioribus monitis suis animos nostros flexisset. Maritus ad genua eius procubuit, eamque bracchiis circumplexus vultum in vestis eius sinibus abscondit. Van Helsing nobis tacitus manu significavit ut discederemus; nosque furtim e cubiculo egressi sumus, duo illa corda amantia cum Deo suo sola relinquentes.

Priusquam cubitum irent, Professor cubiculum ita instruxit ut vampyrus, si advenire conaretur, arceretur; dominaeque Harker affirmavit eam secure quiescere posse. Illa animum suum ad eam fiduciam revocare conata est, et, ut apparebat, mariti potissimum causa placidam se praebere studuit. Certamen fortissimum fuit, neque, ut equidem credo, fructu caruit. Van Helsing tintinnabulum iuxta lectum posuerat, quo alteruter, si quid repentinum accideret, nos advocare posset. Postquam illi se receperunt, Quincius, Godalming et ego constituimus ut noctem inter nos vigiliis divideremus atque miserae mulieri praesidio essemus. Quincius primam vigiliam suscipiet; ceteri igitur quam primum cubitum ibimus. Godalming iam se recepit, quoniam secunda vigilia illi contingit. Ego quoque, opere meo nunc absoluto, dormitum ibo.

COMMENTARII IONATHAE HARKER

NOCTE INTER DIEM QUINTUM ET QUARTUM NONAS OCTOBRES, PROPE MEDIAM NOCTEM.—Hesternus dies finem habiturus numquam mihi videbatur. Somnum inexplebili quodam desiderio cupiebam, caeca quadam spe fretus me, ubi experrectus essem, res mutatas inventurum esse, nec ullam mutationem iam fieri posse quae non in melius vergeret. Priusquam discederemus, quid deinceps agendum esset inter nos deliberavimus, sed nihil certi constituere potuimus. Hoc solum sciebamus, unam adhuc arcam terrae superesse, neque quemquam praeter Comitem scire ubi esset. Quod si se abdere voluerit, annos complures nos eludere poterit; interea autem—! Tam horrenda est cogitatio ut ne nunc quidem eam mente persequi audeam. Illud certo scio: si umquam mulier omnis virtutis perfectae fuit, est carissima mea coniunx, tanto scelere laesa. Propter

dulcissimam illam miserationem quam heri vespere ostendit, qua meum adversus monstrum odium mihi ipsi turpe videri coepit, nunc eam millies magis diligo. Non potest profecto Deus pati mundum tali muliere spoliari. Haec una spes mihi superest. Iam omnes ad scopulos quasi fluctibus deferimur; sola fides nobis pro ancora est. Deo gratias! Mina dormit, nec ullis somniis vexatur. Vereor enim qualia somnia illi futura essent, cum tot tamque horrendarum rerum memoria animum eius premat. Numquam, postquam sol occidit, tam placidam eam vidi. Tum aliquamdiu tanta tranquillitas vultum eius occupavit, ut ipsa verna serenitas post Martias procellas videretur. Tum eam tranquillitatem molli rubentis vesperis luce in vultu eius effici putabam; nunc nescio quo modo altiorem ei significationem inesse suspicor. Ego vero, quamquam defatigatus sum —ad mortem usque defatigatus—somnum non sentio. Conandum tamen est dormire; crastinus enim dies curam poscit, neque mihi requies dabitur donec ...

* * * * *

POSTEA.—Videtur me somnus cepisse; nam Mina me excitavit. In lecto erecta sedebat, vultu trepido. Satis clare eam videbam; cubiculum enim non erat prorsus obscurum. Manu os meum leniter obtexit, ne loquerer; tum ad aurem submissa voce dixit:

“Tace! Aliquis in ambulacro est!” Tacitus surrexi et cubiculum transgressus ianuam leniter aperui.

Proxime extra limen dominus Morris super culcitam humi stratam iacebat, plane vigil. Manu sublata silentium imperavit, atque susurravit: “Tace! Redi ad lectum; nihil periculi est. Unus nostrum tota nocte hic excubabit. Nihil fortunae permittere in animo habemus!”

Vultus eius atque gestus me ulterius interrogare vetuerunt. Itaque regressus rem Minae narravi. Illa suspiravit, atque tenuis quaedam risus umbra per pallidissimum vultum quasi furtim transiit; tum bracchiis me complexa placide dixit: “Deo gratias quod tales viri tam boni tamque fortes exstant!” Suspirio edito rursus in somnum delapsa est. Haec nunc scribo, quia somnus me fugit; rursus tamen conandum est.

* * * * *

ANTE DIEM QUARTUM NONAS OCTOBRES, MANE.—Rursus nocte me Mina excitavit. Hoc tamen tempore satis bene omnes dormiveramus; iam enim adventantis aurorae lumen cinereum fenestras quadrangulas in luce obscura

delineabat, atque lucernae gasalis flamma non iam orbis lucidus sed punctum tantum videbatur. Illa festinanter mihi dixit:

“Abi, Professorem voca. Statim eum convenire volo.”

“Quid accidit?” interrogavi.

“Consilium habeo. Puto id noctu mihi in mentem venisse et, me nesciente, paulatim perfectum esse. Necesse est ut ille me ante diluculum somno magnetico sopiat; tum enim loqui potero. Festina, carissime; tempus instat.” Ad ianuam ivi. Doctor Seward in culcita quiescebat; me conspicatus statim exsiluit.

“Num quid mali est?” perterritus quaesivit.

“Nihil,” respondi; “sed Mina Professorem Van Helsing confestim videre vult.”

“Ego ibo,” inquit, atque ad cubiculum Professoris properavit.

Duobus aut tribus minutis interiectis Van Helsing, veste domestica amictus, in cubiculum venit. Dominus Morris et Godalming cum doctore Seward ad ianuam stabant, quid accidisset interrogantes. Ubi Professor Minam aspexit, sincerus ille risus omnem sollicitudinem e Professoris vultu depulit; manibus inter se tritis exclamavit:

“O carissima domina Mina, haec profecto magna mutatio est! Videsne, Ionatha amice? Hodie dilectissimam illam dominam Minam, qualis olim fuerat, nobis redditam habemus!” Tum ad eam conversus alacri voce perrexit: “Quid igitur pro te faciam? Neque enim hac hora sine causa me arcessivisti.”

“Volo ut me somno artificioso sopias,” inquit illa. “Hoc ante auroram fac; sentio enim me tum loqui posse, libereque loqui. Festina, tempus breve est!” Ille nullo verbo respondit, sed manu significavit ut in lecto erecta sederet.

Oculos in eam defixit atque manibus alternis ante faciem eius motus quosdam lenes facere coepit, a capite deorsum. Mina aliquot minuta eum intentissime aspexit. Mihi interim cor tam vehementer pulsabat, quasi malleus ingens incudem identidem feriret; sentiebam enim rem gravissimam iam instare. Paulatim oculi eius se clauserunt; ipsa prorsus immota sedebat, nec eam vivere nisi ex levissimo pectoris motu cognoscere posses. Professor paucis adhuc manuum motibus factis substitit; tum in fronte eius magnas sudoris guttas apparere vidi. Mina oculos aperuit, sed non iam eadem femina videbatur. Oculi eius procul nescio quo spectabant, voxque tristem quandam somniantis languorem habebat, qualem numquam antea in ea audieram. Professor manu silentium imperans mihi significavit ut ceteros intro ducerem. Illi summis pedum digitis intraverunt, ostium post se clauserunt atque ad lecti pedes constiterunt,

rem intuentes. Mina eos videre non videbatur. Van Helsing quietem submissa, aequabili voce rupit, quae cursum cogitationum eius non turbaret:

“Ubi es?” Respondit illa sine ullo animi affectu:

“Nescio. Somnus nullum locum habet quem suum appellet.”

Aliquot minuta silentium fuit. Mina recta atque immota sedebat, Professor eam defixis oculis intuebatur; nos reliqui vix respirare audebamus. Cubiculum paulatim clarius fiebat. Van Helsing, oculos a vultu Minae non avertens, manu mihi innuit ut vela fenestrae tollerem. Feci; iamque dies appetere videbatur. Stria rubra in caelo enituit, et lux rosea per totum cubiculum diffusa est. Eodem momento Professor iterum interrogavit:

“Ubi nunc es?” Respondit somniculosa quidem voce, sed tamquam aliquid certa mente interpretaretur; eundem dicendi sonum audiveram cum notas suas per compendia scriptas recitaret:

“Nescio. Omnia mihi mira atque ignota sunt!”

“Quid vides?”

“Nihil videre possum. Omnia obscura sunt.”

“Quid audis?” In voce Professoris, quamvis placida et patienter moderata, animi contentionem deprehendi.

“Aquae leniter allabentis strepitum. Aqua praeterlabitur et gurgitat, atque undulae subsiliunt. Eas foris audire possum.”

“Ergo in nave es?” Nos inter nos respeximus, quasi alter ab altero aliquid certi discere posset. Ipsam cogitationem formidabamus. Statim responsum venit:

“Ita vero!”

“Quid praeterea audis?”

“Hominum supra caput currentium pedes graviter plaudentes. Catena stridet; deinde sonitus metallicus clare tinnit, cum pessulus verriculi in rotam dentatam incidit.”

“Quid tu agis?”

“Immota sum—o quam prorsus immota! Morti simile est!” Vox eius in longum spiritum, qualem dormiens ducit, sensim extenuata est; oculi, qui apertissimi fuerant, rursus clausi sunt.

Iam sol ortus erat, plenoque diei lumine circumfundebamur. Van Helsing manus in umeris Minae posuit atque caput eius leniter in pulvinar reclinavit. Illa paulisper infantis dormientis instar iacuit; deinde longo suspirio edito experrecta est, miratque nos omnes circa lectum stantes respexit. “Num per somnum locuta

sum?” Haec tantum dixit. Rem tamen, nemine referente, quodam modo intellexisse videbatur; cupide autem scire volebat quid dixisset. Professor universam interrogationem cum responsis repetivit; tum illa:

“Ne momentum quidem amittendum est; fortasse nondum sero est!”

Morris et Godalming ad ianuam prosilierunt; sed eos tranquillissima Professoris vox revocavit:

“Manete, amici. Navis illa, ubicumque erat, dum Mina loquebatur ancoras tollebat. Multae autem naves e portu Londiniensi hac ipsa hora ancoras solvunt. Quam igitur quaeritis? Deo gratias quod aliquod vestigium rursus tenemus, etsi quo nos ducturum sit nescimus. Quodam modo caeci fuimus, ut homines saepe sunt: postquam res gesta est, ea videmus quae antea videre potuissemus, si tum ea quae postea apparitura erant praesensisse licuisset! Heu, quam implicata est haec sententia! Nonne in ipsis verbis meis implicor? Nunc saltem intellegere possumus quid Comes cogitaverit, cum pecuniam secum abstulit, quamvis Ionathae acutissimus culter eum in periculum adduxerit quod etiam ille metuit. Fugere volebat. Audite: FUGERE! Vidit enim unam sibi tantum arcam terrae superesse, et hominum catervam, velut canes vulpem, vestigia sua persequentem; Londinium igitur sibi locum tutum non esse intellexit. Ultimam arcam in navem imponendam curavit et terra excessit. Se effugisse putat; at minime! Nos eum sequemur. Euge! Venationem instauramus, ut Arthurus noster, veste venatoria rubra indutus, clamare solet. Vetus illa vulpes astuta est, o quam astuta! Ideo nos quoque callide eum insequi debemus. Ego etiam astutus sum; puto me paulatim cogitationes eius cognoscere posse. Interim tranquille requiescere licet: inter nos aquae sunt, quas ille transire nec cupit nec, etiamsi cupiat, potest, nisi cum navis ad terram appulerit; tum quoque non nisi pleno aut quiescente aestu. Ecce, sol modo ortus est, et totus nobis dies usque ad occasum patet. Lavemur igitur, induamur, ientaculum sumamus, quo omnes indigemus; id securi sumere poterimus, quoniam ille iam in eadem terra nobiscum non versatur.”

Mina supplici vultu eum interrogavit: “Cur autem necesse est eum etiam nunc persequi, cum a nobis discesserit?” Ille manum eius cepit leniterque palpavit, atque respondit:

“Nunc nihil amplius me interroga. Postquam ientaverimus, ad omnia respondebo.” Nihil addidit; itaque singuli discessimus ut nos vestiremus.

Post ientaculum Mina quaestionem repetivit. Professor eam paulisper graviter intuitus, tum maesta voce dixit:

“Quoniam, carissima, carissima domina Mina, nunc magis quam umquam eum reperire debemus, etiamsi ad ipsas inferorum fauces persequendus erit!” Illa etiam pallidior facta submissa voce quaesivit:

“Cur?”

“Quoniam,” respondit ille graviter, “ille per saecula vivere potest, tu autem mortalis es. Iam tempus ipsum timendum est, ex quo signum illud collo tuo impressit.”

Vix satis mature manum porrexi ut eam, cum subito animi defectione praeceps caderet, exciperem.

CAPUT XXIV

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD PHONOGRAPHO EXCEPTI: VERBA PROFESSORIS VAN HELSING

HAEC IONATHAE HARKER.

Tu apud carissimam dominam Minam manere debes. Nos quaesitum proficiscemur, si tamen quaerere id recte dici potest; iam enim rem scimus; confirmare tantum volumus. Tu vero hodie apud eam mane eiusque curam gere; nullum tibi officium aut praestantius aut sanctius esse potest. Hodie certe hic eum invenire non poterimus. Quod nobis quattuor iam cognitum est, quippe quibus exposuerim, tibi quoque indicabo: hostis noster abiit, atque in Transsilvaniam, ad castellum suum, regressus est.

Tam certo id scio, ac si ingens manus igneis litteris in pariete scripsisset. Iam antea quodam modo rem paraverat, et ultimam illam arcam terra plenam in navem imponendam destinaverat. Hanc ob causam pecuniam sustulit; hanc ob causam novissime tantopere properavit, ne priusquam sol occideret a nobis opprimeretur. Una praeterea ei spes supererat: poterat fortasse in sepulcro latere quod misera Lucia, quam sibi iam similem esse putabat, sibi apertum servaret. Sed tempus non suppetebat.

Ubi id consilium frustratum est, statim ad extremum subsidium confugit, ad ultimam, si verborum ambiguitate ludere licet, terrae munitionem: arcam scilicet terra refertam, quae simul refugium ac praesidium erat. Callidus est, immo mirifice callidus! Intellexit sibi hic iam actum esse; itaque domum reverti constituit. Navem eadem qua venerat via navigaturam invenit atque ea profectus est. Nunc quaesitum imus qua nave vectus sit et quo illa tendat; id ubi compererimus, revertemur vosque de omnibus docebimus. Tum tibi et miserae carissimaeque dominae Minae novam spem afferemus.

Nam profecto, si rem reputaveris, spes est: nondum omnia perierunt. Haec ipsa belua, quam persequimur, per complura saecula laboravit ut tandem Londinium perveniret; nos autem, ubi primum intelleximus qua ratione ei resistere possemus, uno die eam urbe pepulimus. Sunt tamen illius potentiae certi fines, quamvis plurimum nocere possit nec, ut nos, doloribus obnoxius sit.

Nos vero singuli proposito tenaces sumus, coniuncti multo fortiores. Erige igitur iterum animum, carissimae Minae marite.

Hoc proelium vix coeptum est; sed victoriam ad ultimum reportabimus, non minus certo quam Deus excelsus super filios suos vigilat. Quare bono animo nos usque ad reditum exspecta.

VAN HELSING.

COMMENTARII IONATHAE HARKER

ANTE DIEM IV NONAS OCTOBRES.—Ubi verba Van Helsing phonographo excepta Minae recitavi, misella animo mirum in modum recreata est. Iam id ipsum, quod certo constabat Comitem e Britannia excessisse, ei solacio fuit; solacium autem ei vires suppeditat. Equidem, cum periculum illud horrendum iam ante oculos nostros non versetur, vix mihi persuadere possum rem veram fuisse. Quin etiam ea quae ipse in castello Draculae pertuli, velut somnium iam dudum oblitteratum mihi videntur. Hic, in puro illo autumnali aere et sub claro sole—

Heu me miserum! Quomodo mihi licet dubitare? Dum haec mecum reputo, oculi forte inciderunt in rubram cicatricem quam in candida fronte carissimae meae conspicio. Dum ea permanet, non erit dubitationi locus; cum autem evanuerit, memoria eius ipsa fidem non minus claram servabit quam purissimum crystallum. Mina et ego otium ferre non possumus; ideo commentarios omnes iterum iterumque perlegimus. Nescio quo pacto, quo certior nobis rerum veritas fit, eo minores dolor et metus videntur. Per totam rerum seriem quoddam providentis consilii vestigium apparet, quae res magno nobis solacio est.

Mina ait fieri posse ut ad summum aliquod bonum efficiendum adhibeamur. Ita sane fortasse est; eius sententiae acquiescere conabor. De rebus futuris inter nos adhuc nihil locuti sumus. Melius est exspectare dum Professor ceterique ab investigatione redeant.

Dies celerius labitur quam umquam speraveram mihi diem rursus lapsurum esse. Iam hora tertia pomeridiana est.

COMMENTARII MINAE HARKER

ANTE DIEM III NONAS OCTOBRES, HORA QUINTA POST MERIDIEM.—Conventus noster de rebus gestis. Aderant Professor Van Helsing, dominus Godalming, doctor Seward, Quincius Morris, Ionathas Harker, Mina Harker.

Doctor Van Helsing exposuit qua ratione eo die indagavissent qua nave Comes Dracula effugisset et quo tenderet.

“Cum scirem eum in Transsilvaniam redire cupere, certo mihi persuadebam aut per ostium Danuvii aut per aliquem Euxini Ponti portum navigaturum, quippe qui eadem via ad nos venisset. Primo tamen nullum investigandi initium reperiebamus. Omne ignotum pro magnifico: itaque anxiis animis quaerere coepimus quae naves proxima nocte ad Pontum Euxinum solvisserint. Nave velifera eum vehi necesse erat, quandoquidem domina Mina de velis explicandis rettulerat.

“Huius generis naves minores in tabulis diurnis quas Times vocant plerumque non recensentur. Quare, Godalming suadente, ad tabularium nauticum quod Lloydianum vocant ivimus, ubi omnium navium, vel minimarum, exitus annotantur. Ibi unam tantum navem ad Pontum Euxinum profecturam cum aestu e portu exisse reperimus: Czarina Catherine vocatur. A Doolittlei crepidine in Varnam, inde ad alia loca ac denique Danuvio adverso navigatura erat.

“‘Euge,’ inquam, ‘hac profecto nave Comes vectus est.’ Confestim ad crepidinem Doolittlei contendimus, ibique virum in tabulario ligneo tam angusto invenimus ut ipse tabulario maior videretur. Ab hoc de profectione navis Czarina Catherine sciscitati sumus.

“Multum iurabat ille, rubicundus erat, voce strepitosa; nihilo minus haud malus homo. Quincius autem aliquid e sinu protulit, quod complicatum strepitum chartae edebat, et in perpusillum sacculum ab illo intra vestimenta penitus absconditum imposuit; tum vir ille nobis multo officiosior et paene obsequentissimus factus est. Nobiscum abiit compluresque operarios interrogavit, homines asperos caloreque aestuantes; hi quoque, postquam sitis eorum restincta est, multo benigniores evaserunt.

“Saepe inter loquendum ‘sanguinem’ et ‘flores’, aliaque mihi obscura iurandi verba iactabant; quid sibi ista verba vellent non prorsus intellegebam, etsi coniectura assequebar; nihilominus omnia quae scire cupiebamus nobis aperuerunt.

“Ex eorum sermonibus cognovimus pridie circiter hora quinta vespertina virum quendam advenisse summa festinatione. Erat procerus, macer, pallidus, naso eminenti, dentibus candidissimis, oculis tamquam ardentibus. Totus atris vestibus indutus erat, excepto petaso stramineo, qui neque homini neque anni

tempori conveniebat. Pecuniam ultro profundebat, dum properanter quaereret quae navis ad Pontum Euxinum proficisceretur atque quo portu tenderet.

“Nonnulli eum ad tabularium, deinde ad navem deduxerunt. In navem tamen ascendere noluit; in litore ad ponticuli caput constitit, rogavitque ut magister navis ad se veniret. Magister, cum audisset se largiter remuneratum iri, accessit; et, quamquam primo vehementer maledixit, condiciones tandem accepit. Tum gracilis ille abiit; quidam vero ei locum monstravit ubi equus et plaustrum conduci possent. Illuc profectus mox plaustrum ipse agens rediit, cui ingens arca imposita erat. Hanc suis manibus deposuit, quamquam pluribus viris opus erat ut eadem arca in plaustrulum onerarium navis transferretur.

“Multis verbis magistrum docere studuit quo loco et qua ratione arca conderetur. Magister id aegre ferebat, atque omnibus quas noverat linguis conviciatus est, dixitque si vellet, eum ipsum descendere et locum inspectare posse. Ille autem respondit nondum se conscensurum, quoniam multa sibi restarent agenda. Tum magister iussit eum celeriter redire, multis interiectis diris et sanguinis commemorationibus, quoniam navis, ut dicebat, ante aestus conversionem solutura esset.

“Tum macer ille risit et dixit sane magistrum navigare debere quotiens ipsi placeret; se tamen miraturum esse si is tam cito solveret. Magister iterum pluribus linguis exsecratus est; sed macer ille nescio qua vi effecit ut magister caput inclinaret. Tum ipse, magistro gratias agens, dixit se usurum esse illius benignitate atque ante navis profectionem conscensurum. Tandem magister, rubicundior etiam quam antea factus, etiam pluribus linguis clamavit se Francogallos, quos sanguine floribusque execrabatur, in navi sua minime desiderare.

“Sic, ubi quaesivit ubi in propinquo formularia navalia emi possent, discessit.

“Nemo sciebat quo profectus esset, neque, ut ipsi loquebantur, quisquam eius rei curam gerebat; quippe qui aliis negotiis, imprecationibus identidem interpositis, occupati essent. Brevi enim omnibus apparuit navem quae Czarina Catherine vocabatur haud eo tempore quo sperabatur soluturam esse. Tenuis primum nebula e flumine serpere coepit; deinde ita crevit ut navem cunctaque circumiecta caligine densissima involveret. Magister navis multis linguis, omnibus imprecationum generibus, et sanguinis et florum nominibus, furenter exsecrabatur; nihil tamen proficere potuit.

“Crescentibus aestus aquis flumen altius assurgere coepit, adeo ut magister timeret ne facultatem cum aestu navigandi prorsus amitteret. Itaque parum placato animo erat cum, ipso aestu summo, vir ille macilentus ponticellum rursus ascendit, petivitque ut sibi ostenderetur quo loco arca sua reposita esset. Cui magister respondit malle se illum ipsamque arcam, omnibus probris atque exsecrationibus exornatam, in inferis esse! Ille tamen nullo modo offensus est, sed cum magistri navis adiutore sub constratum descendit, locum in quo arca posita erat vidit, deinde regressus aliquandiu in constrata navi media nebula constitit.

“Postea nemine animadvertente discessisse videtur; nemo enim eum discedentem vidit. Neque sane de eo cogitabant: nam paulo post nebula dissolvi coepit, omniaque rursus clara apparuerunt.

“Nautae nostri, quibus et sitis et maledicendi ars insignis erat, cum risu narrabant magistrum navis tum longe solito vehementius et variis linguis exsecratum esse, praesertim ubi ab aliis nautis eadem hora per flumen ultro citroque vectis quaesivisset num nebulam vidissent, atque cognovisset vix quemquam eo tempore usquam nebulam vidisse, nisi eam quae solam crepidinem navis circumfuderat. Navis tamen recedente aestu profecta est, atque sine dubio prima luce iam procul ab ostio fluminis erat. Cum nobiscum locuti sunt, iam in alto mari versabatur.

“Ita fit, carissima domina Mina, ut nobis paulisper quiescendum sit. Hostis enim noster in mari est, nebulas imperio suo regens, ad ostia Danuvii iter faciens. Navis quamlibet celeriter feratur, ad navigandum tamen certo tempore opus est; nos autem, cum profecti erimus, terrestri itinere multo celerius ad eundem locum perveniemus atque ibi ei occurrere poterimus. Spes optima in eo sita est ut eum inter ortum et occasum solis in arca inclusum deprehendamus. Tum enim repugnare non poterit, licebitque nobis rem qua oportet ratione conficere. Complures dies nobis restant quibus consilia parare possimus.

“Quo destinatus sit iam compertum habemus; nam dominum navis adivimus, qui tabulas onerarias et omnes quae rei conveniebant litteras nobis ostendit. Arca quam quaerimus Varnae exponenda est tradendaque negotiatori cuidam, nomine Ristics, qui litteras fidei suae exhibebit; tum mercator noster officio suo functus erit. Cum ille quaesivisset num quid minus recte actum esset, offerretque se per nuntium telegraphicum Varnam scribere atque rem per magistratus investigari curare, negavimus: negotium enim nostrum nec magistratibus nec

portitoribus committendum est. Nobis ipsis, nostro consilio nostrisque manibus, id perficiendum est.”

Cum doctor Van Helsing verba fecisset, quaesivi num sibi exploratum esset Comitem adhuc in eadem nave manere. Respondit: “Certissimum eius rei testimonium habemus, nempe id quod tu ipsa hodie mane, somno magnetico sopita, dixisti.”

Iterum rogavi num revera oporteret eos Comitem persequi. Heu, quam vehementer metuebam Ionathae a me discessum! Sciebam enim eum sine dubio cum ceteris profecturum, si illi proficiscerentur. Professor primum quiete respondit; tum sermone procedente magis magisque commotus est, ita ut vox eius gravior iratiorque fieret; tandem perspicuum erat quantum illius imperiosae auctoritatis, qua per tot annos inter homines principem locum tenuisset, etiam tum in eo superesset.

“Ita vero: necesse est, necesse, necesse! Primum tua causa, deinde humani generis causa. Iam hoc monstrum plurimum nocuit, quamquam in angusto adhuc campo egit, et per breve tempus, cum, velut corpus in tenebris haesitans, parva tantum suae facultatis mensura uteretur nec sciret quid posset. Haec omnia ceteris exposui; tu, carissima domina Mina, ex commentariis Ioannis amici nostri, quos phonographus excepit, aut ex mariti tui scriptis cognosces.

“Narravi illis quot saeculis opus fuerit ut ex sua regione deserta, ubi homines rari sunt, in novam terram transiret, ubi tanta hominum multitudo viget ut velut spissae segetes stent. Si alius quispiam ex iis qui mortui nec tamen mortui sunt eadem quae iste efficere conaretur, fortasse neque omnia saecula praeterita neque omnia futura ei sufficerent. In hoc autem uno occultae illae ac potentissimae naturae vires mirabili quadam conspiratione coniunctae esse videntur.

“Ipsa regio ubi per tot saecula, quasi mortuus nec tamen vita prorsus carens, versatus est, miris terrae structuris atque occultis corporum mixturis abundat. Profundae ibi speluncae sunt et terrae hiatus, qui quousque pertineant nemo novit. Montes olim ignem vomuerunt; ex quibusdam adhuc aquae miris proprietatibus praeditae erumpunt, spiritusque sive mortiferos sive vitam quodammodo excitantes emittunt.

“Nescio an in tam multiplici occultarum virium coniunctione vis quaedam magnetica vel electrica insit, quae corporum vitam miris modis afficiat. Sed et ipse ab initio egregiis quibusdam animi dotibus praeditus erat. Saevis bellisque

plenis temporibus fertur nervis ferreis, ingenio callidissimo, pectore intrepidissimo ceteros superasse. In eo principium quoddam vitae ad summam mirabili ratione vim pervenisse videtur: ita ut, corpore firmo manente, crescente et vegeto, mens quoque eius cresceret.

“Atque haec omnia dico, etiam auxilio illo diabolico praetermisso, quo eum sine dubio iuvari constat. Nam ea vis cedere cogitur potestatibus quae ex bono oriuntur atque bonum significant. Iam vero quid hoc ad nos pertineat accipite. Te, carissima, veneno suo infecit—ignosce, quaeso, quod tam crudelem rem dicere cogor; sed tua causa dicenda est. Sic te infecit ut, etiamsi nihil posthac in te moliatur, satis sit tibi eodem quo antea dulci more vivere: mors enim tandem, quae omnibus mortalibus communis est atque Deo concedente advenit, te ei similem faciet.

“Hoc fieri non debet! Omnes una iuravimus ne fieret. Itaque voluntatis divinae administri sumus: ne mundus, ne homines pro quibus Filius Dei mortuus est, monstris tradantur, quorum ipsa exsistentia Deo contumeliam inferret. Iam unam animam nobis redimere concessit; nunc, velut antiqui crucis milites, ad alias quoque animas redimendas proficiscimur. Quemadmodum illi, solem orientem versus iter faciemus; et, si ceciderimus, honesta in causa cademus.”

Paulisper tacuit. Tum ego: “Sed nonne Comes, accepta repulsa, prudentius aget? Cum ex Anglia expulsus sit, nonne eam deinceps vitabit, quemadmodum tigris vicum vitat e quo venatu depulsa est?”

“Euge!” inquit; “apte tigrem commemorasti, atque hac similitudine utar. Tigris illa quam Indi hominum devoratricem appellant, semel gustato humano sanguine, reliquam praedam neglegit neque umquam a venatione hominum desistit. Noster quoque hostis, quem e vico nostro expulimus, eiusmodi tigris est, quae homines devorat nec umquam venari desinit. Neque ei mos est abire proculque quietum manere.

“Cum inter vivos erat, Turcarum fines transgressus est ut hostem in ipsius terra adoriretur. Repulsus est; num cessavit? Minime: rediit, iterum rediit, atque iterum rediit. Vide quam pertinax, quam patiens sit. Iam pridem, ingenio quod infantile appellavi, consilium intrandae magnae urbis conceperat. Quid egit? E cunctis orbis terrarum locis eum delegit qui sibi maximam praedam polliceretur; tum consulto et composito animo inceptum parare coepit.

“Diu patienterque exploravit quantum virium haberet quibusque artibus polleret. Novas linguas edidicit; novos hominum inter se vivendi mores, veterum

consuetudinum formas in novo vitae cultu mutatas, rem publicam, leges, commercia pecuniaria, artes et disciplinas, mores novae terrae novique populi qui post eius aetatem exstiterunt, studiose pervestigavit. Quae primum animadverterat non satiaverunt, sed appetitum acriorem cupiditatemque ardentiorem effecerunt. His ipsis studiis mens eius profecit, cum omnia confirmarent quam recte initio de rebus coniecisset.

“Haec solus, prorsus solus, e sepulcro diruto in terra paene oblivioni data effecit! Quid tum efficere poterit, si maior ille cogitationum orbis ei patebit? Is, quem ipsi novimus, mortem irridere potest atque in ipsis morbis quibus integrae gentes exstinguuntur florere potest! O si talis a Deo, non a diabolo, provenisset, quantum boni in hoc nostro tam vetere mundo efficere potuisset! Sed nos iam obstrinximus fidem ut mundum eo liberaremus.

“Tacite nobis laborandum est; omnia consilia occultanda; nam hac aetate quae se illustratam iactat, qua homines ne iis quidem quae oculis suis vident fidem habent, doctorum hominum dubitatio hosti praecipuum praesidium esset. Ea dubitatio ei simul vagina, lorica armaque fieret, quibus nos, inimicos suos, perderet; nos qui non dubitamus ipsas animas nostras periculo obicere pro salute unius quam diligimus, pro salute generis humani, pro Dei honore atque gloria.”

Multis inde inter nos disputatis placuit nihil ea nocte certi statuere, sed singulos rem totam noctu secum perpendere et quid inde sequeretur reputare. Postridie ad ientaculum iterum convenire decrevimus ut, sententiis collatis, certum agendi consilium caperemus.

* * * * *

Mira hac nocte tranquillitate atque quiete fruor. Velut praesentia quaedam diu me vexans a me remota est. Fortasse ...

Cogitationem perficere non potui, neque umquam perfici poterat. Nam in speculo maculam illam rubram fronti meae impressam conspexi, intellexique me adhuc pollutam esse.

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD

ANTE DIEM III NONAS OCTOBRES.—Omnes mature surreximus; somnus, ut opinor, nobis omnibus plurimum profuit. Cum primo mane ad ientaculum convenissemus, tanta omnium hilaritas erat quantam nemo nostrum umquam se recuperaturum speraverat.

Mirum sane est quantam vim se rursus erigendi natura humana habeat. Sublata quacumque causa quae animum premebat, quomodocumque sublata, vel per mortem, statim ad pristinam spem laetitiamque recurrimus. Non semel, dum ad mensam sedebamus, mirabundus me ipse interrogavi num omnia priorum dierum somnium fuissent. Tum demum, ubi notam illam rubram in dominae Harker fronte aspexi, ad veritatem revocatus sum.

Etiam nunc, cum rem graviter animo volvo, vix mihi persuadeo causam omnium calamitatum nostrarum etiamnum superesse. Ipsa domina Harker per integra temporis intervalla mali sui oblivisci videtur; tum demum, cum aliquid memoriam excitat, cicatricis illius horrendae recordatur. Post dimidiam horam in meum conclave conveniemus atque consilium capiemus.

Unum tantum impedimentum proximum prospicio, quod potius instinctu quodam quam ratione percipio. Nobis omnibus aperte loquendum erit; at vereor ne miserae dominae Harker lingua arcanis quibusdam vinculis teneatur. Scio eam sua sponte conclusiones colligere; ex omnibus autem quae gesta sunt colligere possum eas tum acutissimas tum verissimas esse. At ipsa eas aut aperire non vult aut aperire non potest. Id Professori indicavi, et cum soli erimus de hac re colloquemur.

Suspicor partem illius horrendi veneni quod in venas eius infusum est iam vim suam exercere coepisse. Comes enim consilium suum certe habebat, cum ei quod Van Helsing “vampyri baptismum sanguinis” appellavit imposuit. Potest profecto ex rebus etiam bonis virus quoddam emanare; nostra autem aetate, cum ne ipsa quidem venena quae ptomainas vocant satis cognita sint, nihil mirari debemus. Unum certo scio: si suspicio mea de dominae Harker silentio vera est, tum in opere quod nobis incumbit gravissimum impedimentum, immo periculum adhuc ignotum, latet. Eadem vis quae eam tacere cogit fortasse et loqui cogere potest. Cogitationem ulterius persequi non audeo; nam si id facerem, nobilissimae feminae honori ipsa suspicione derogarem.

Van Helsing ante ceteros paulo maturius in meum conclave venturus est. Rem ei aperire conabor.

POSTEA.—Cum Professor advenisset, de omni rerum statu collocuti sumus. Animadverti ei nescio quid in animo esse quod dicere cuperet sed proferre haesitaret. Postquam aliquamdiu ambages egit, repente dixit:

“Amice Ioannes, est quod initio saltem a nobis duobus solis tractari debeat. Postea fortasse necesse erit ceteros in consilium admittere.” Hic constitit, ego exspectavi; tum perrexit:

“Domina Mina, misera nostra carissima domina Mina, mutatur.” Frigidus tremor per membra mihi cucurrit, cum timores meos gravissimos ita ab eo confirmari audirem. Professor autem prosecutus est:

“Tristis Luciae casus nos monet ut, priusquam res longius procedat, caveamus. Negotium nostrum nunc revera difficilius quam umquam est; novum hoc malum facit ut nulla hora sine maximo periculo amitti possit. In eius vultu iam quaedam vampyri indicia emergere video. Levissima quidem sunt, levissima; sed videri tamen possunt, si oculis a praeiudicio liberis intuemur. Dentes eius paulo acutiores facti sunt, oculi interdum duriores.

“Neque haec sola sunt. Saepe nunc tacet, ut olim Lucia tacere solebat. Illa enim ne tunc quidem loquebatur, cum ea scriberet quae postea aliis nota fieri cuperet. Hoc igitur maxime timeo: si Mina per somnum a nobis inductum dicere potest quid Comes videat atque audiat, nonne multo magis ille, qui primus eam somno magnetico sibi subiecit, qui sanguinem eius hausit suumque ei bibendum dedit, poterit, si voluerit, efficere ut quae noverit ei patefaciat?” Assensus sum nutu. Ille perrexit:

“Id igitur nobis prohibendum est. Necesse est ut consiliorum nostrorum ignara maneat; quod enim nescit, id indicare non potest. Durum officium, amice! Tam durum ut vix possim sine summo animi dolore de eo cogitare; at faciendum est.

“In hodierno conventu dicam ei ob causas quas explicare nolumus eam iam nostris consiliis non interfuturam, sed tantum a nobis custodiendam esse.” Haec cogitans, quantum dolorem miserae feminae, tot iam malis conflictatae, allaturus esset, sudore copioso frontem madentem detersit. Intellegebam ei aliquam consolationem futuram, si dicerem me quoque in eandem sententiam venisse; sic enim dubitationis molestia saltem sublata esset. Dixi igitur, atque id effectum est quod exspectaveram.

Iam tempus prope est quo omnes conveniemus. Van Helsing abiit ut se ad conventum atque ad partes illas sibi tam acerbas peragendas compararet. Equidem existimo eum solum precaturum abiisse.

POSTEA.—Statim initio conventus magnum et Professori et mihi levamen allatum est. Nam domina Harker per maritum nuntiaverat se ad praesentem

consultationem non venturam, quod satius putaret nos de itineribus nostris libere colloqui nec eius praesentia impediri. Professor et ego brevi momento inter nos respeximus; uterque quodammodo recreatus videbatur. Ego quidem, si ipsa domina Harker periculum perspexerat, multum simul doloris ac periculi sublatum esse arbitrabar.

Rebus sic se habentibus, tacito quaerentis respondentisque oculorum nutu et digito ad labra admoto, convenit suspiciones nostras dissimulare, donec soli rursus conferri possemus. Statim de ratione belli gerendi deliberare coepimus. Van Helsing primum res ipsas summatim proposuit:

“Czarina Catherine heri mane e Tamesi solvit. Ad Varnam pervenire ei, etiamsi tam celeriter naviget quam umquam navigavit, non minus quam tribus hebdomadibus opus erit; nos autem eundem locum terrestri itinere tribus diebus attingere possumus. Quod si duos dies de eius navigatione detrahimus, tempestatum causa quas Comitem movere posse novimus, unum praeterea diem noctemque tardationibus fortuitis nostris tribuimus, spatium nobis fere duarum hebdomadum reliquum est.

“Quare, ut nihil temere committamus, non serius quam die septimo decimo huius mensis proficisci debemus. Tum certe ante navis adventum uno saltem die Varnae erimus, et omnia quae necessaria videbuntur parare poterimus. Nempe omnes armati ibimus; atque adversus mala tam spiritalia quam corporalia arma comparabimus.” Hic Quincius Morris interiecit:

“Comitem ex terra luporum venire accepi; fieri potest ut illuc ante nos perveniat. Itaque suadeo ut sclopeta repetentia, quae Winchester vocantur, armis nostris addamus. Ego vero in eiusmodi periculis tali sclopeto magnopere confido. Meministine, Arthure, cum apud Tobolsk grex luporum nos insequeretur? Quantum tum dedissemus ut singuli tale sclopetum haberemus!”

“Bene!” inquit Van Helsing. “Sclopeta Winchester nobis erunt. Quincius semper mentem sobriam atque rectam habet, sed tum maxime cum venandum est; quamquam hac venandi similitudine fortasse scientiam nostram magis dehonesto quam lupi hominum saluti nocent. Interim hic nihil agere possumus. Cum autem Varnam nemo nostrum, ut arbitror, satis norit, cur non citius illuc pergamus? Exspectatio hic non brevior erit quam illic. Hodie et cras res necessarias apparare poterimus; tum, si omnia bene cesserint, nos quattuor iter instituemus.”

“Nos quattuor?” Harker, unum post alterum intuens, interrogavit.

“Nimirum!” Professor celeriter respondit. “Tu apud dulcissimam coniugem tuam manere debes, ut eius curam geras!” Harker aliquamdiu tacuit; deinde voce inani: “De hac re,” inquit, “cras mane deliberemus. Minam prius consulere volo.”

Ego putabam hoc ipsum tempus esse quo Van Helsing Ionatham monere oporteret ne consilia nostra uxori patefaceret. Ille tamen nihil dixit. Ego eum significanter intuitus tussim simulavi; ille digito ad labra admoto vultum avertit.

COMMENTARII IONATHAE HARKER

ANTE DIEM III NONAS OCTOBRES, POST MERIDIEM.—Aliquamdiu post conventum matutinum cogitare vix potui. Nova rerum condicio mentem meam stupore ita oppressit ut liberae cogitationi nihil loci relinqueretur. Minae consilium a deliberatione abstinendi me cogitationibus exercuit; sed cum rem cum ipsa disputare nequirem, coniecturis tantum uti poteram. Nec nunc quidem propius ad solutionem perveni.

Etiam miror quomodo ceteri hoc consilium acceperint: nam in ultimo conventu, cum de hac re collocuti sumus, inter nos constitueramus nihil deinceps celandum esse. Mina nunc quiescit, placide ac suaviter ut parvula puella. Labra eius ad risum leniter flectuntur, vultus laetitia resplendet. Deo gratias ago quod ei etiamnum tales horae conceduntur!

POSTEA.—Quam mirum est omne hoc negotium! Sedebam Minam feliciter dormientem intuens, ipseque paene tantum felicitatis sensi quantum mihi umquam posthac contingere posse arbitror. Cum vesper adpropinquaret atque terra, sole paulatim occidente, longiores umbras duceret, silentium cubiculi mihi paulatim maiore quadam religione gravari videbatur. Subito Mina oculos aperuit, meque amantissime intuita dixit:

“Ionatha, aliquid mihi fide tua obstrictus promittere debes. Mihi quidem promittes, sed coram Deo sancte spondendum, neque umquam frangendum, etiamsi ipsa genibus provoluta lacrimis amarissimis te obsecro. Cito, nunc mihi id promitte!”

“Mina,” inquam, “tam grave promissum statim suscipere non possum: fieri potest ut ne iure quidem mihi id suscipere liceat.”

“At carissime,” respondit illa tanto animi ardore ut oculi quasi stellae ad polum fixae fulgerent, “ego hoc cupio, neque mea ipsius causa. Van Helsing interrogare potes utrum recte iudicem; si is dissentiat, quod vis facies. Quin etiam, si postea vos omnes consenseritis, promisso isto solutus eris.”

“Promitto!” inquam; tum per momentum summa felicitate perfusa videbatur. Mihi vero rubra illa frontis cicatrix prohibebat quominus eius felicitate ipse laetarer. Tum ita locuta est:

“Promitte te nihil mihi umquam de consiliis adversus Comitem capiendis indicaturum: neque verbis, neque per coniecturas, neque ullo obliquo indicio; nullo omnino tempore, dum hoc mihi permanebit!” Haec dicens sollemniter cicatricem monstravit. Intellexi quantopere rem serio ageret atque eadem gravitate respondi:

“Promitto!” Cum haec dixi, sensi velut ianuam quandam inter nos eo ipso momento clausam esse.

POSTEA, MEDIA NOCTE.—Mina tota vespera alacris hilarisque fuit; ita ut ceteri quoque quasi eius laetitia afflati animos reciperent. Inde factum est ut mihi ipsi videretur paulum levata illa quasi funebris caligo qua premebamur. Omnes mature cubitum concessimus. Mina nunc infantis more dormit. Mirabile est facultatem dormiendi, inter tantas calamitates, ei non ereptam esse. Deo gratias agamus; nam dum saltem dormit curarum suarum oblivisci potest.

Fortasse exemplum eius mihi proderit, sicut hilaritas eius hac nocte profuit. Experiar. Utinam somno sine somniis frui possim!

PRIDIE NONAS OCTOBRES, MANE.—Aliud inopinatum accidit. Mina me primo mane, eadem fere hora qua pridie, excitavit petivitque ut Van Helsing adducerem. Ratus iterum de somno magnetico agi, nihil quaesivi, sed statim Professorem arcessitum ivi. Is talem vocationem praesensisse videbatur, nam vestitum in cubiculo suo inveni. Ianua eius paulum patebat, ut ianuam cubiculi nostri recludi audire posset. Sine mora venit; dum in cubiculum intrabat, Minam rogavit num ceteros quoque adduci vellet.

“Minime,” respondit illa simplicissime, “non erit necesse. Tu eis aeque bene omnia renuntiare poteris. Vobiscum in itinere ire debeo.”

Non minus quam ego ipse Professor attonitus est. Post breve silentium interrogavit: “Quam ob rem?”

“Necesse est ut me vobiscum ducatis. Apud vos et ego tutior ero et vos tutiores eritis.”

“Sed cur, carissima domina Mina? Scis nobis omnium officiorum sanctissimum esse salutem tuam tueri. Nos in pericula imus quibus tu propter ... propter rerum condicionem ... propter ea quae acciderunt ... facilius quam quisquam nostrum obnoxia esse potes.” Hic pudore impeditus substitit.

Respondens Mina digitum attollens frontem suam monstravit: “Scio. Id ipsum est cur ire debeam. Nunc, dum sol oritur, dicere possum; postea fortasse non licebit. Scio me, ubi Comes mihi imperaverit, oboedire debere. Scio, si clam ad se venire iusserit, me dolis quibuslibet usuram esse, ut etiam Ionatham ipsum fallam.” Deus ipse vidit quo me vultu haec dicens aspexerit; atque si revera angelus est qui omnia hominum facta litteris mandat, illum vultum ad eius sempiternum honorem consignavit. Manum eius tantum prehendere potui. Loqui nequibam, tantum commovebar ut ne lacrimis quidem dolori meo levamen quaerere possem.

Perrexit: “Vos viri fortes atque validi estis. Ipso numero fortiores estis; iunctis enim viribus id sustinere potestis cui unus, si solus vigilaret, succumberet. Praeterea fortasse vobis usui esse potero: nam me somno magnetico submittere poteritis atque ita cognoscere quae ne mihi quidem nota sunt.”

Van Helsing gravissime respondit: “Domina Mina, ut semper, sapientissime loqueris. Nobiscum venies, et communibus viribus quod suscepimus perficiemus.”

Quibus dictis, cum Mina diu taceret, ad eam respexi. In pulvinar reclinata dormiebat; ne tum quidem experrecta est cum velum fenestrae subduxi solemque in cubiculum late radiantem admisi. Van Helsing nutu significavit ut eum tacitus sequerer. In eius cubiculum transivimus; intra unum minutum etiam Godalming, Seward et Morris aderant.

Professor quid Mina dixisset eis exposuit, deinde addidit: “Cras mane Varnam proficiscemur. Iam nova nobis rerum condicio consideranda est: domina Mina. O quam fidelis est eius animus! Iam ea ipsa quae nobis dixit summo ei dolori fuerunt; sed rectissime fecit, et tempore opportuno moniti sumus. Nullam facultatem praetermittere licet; Varnae parati esse debemus ut primo quo navis advenerit momento agamus.”

“Quidnam igitur facere constituimus?” Quincius Morris breviter quaesivit. Professor antequam responderet paulisper tacuit:

“Primum navem conscendemus; deinde, ubi arcam quam quaerimus agnoverimus, ramum rosae silvestris super eam imponemus firmiterque alligabimus. Nam eo imposito nemo exire posse dicitur; ita saltem tradita superstitio affirmat. Initio igitur superstitioni fidem habere cogimur; nam ex pristina hominum fide nata est et in fide ipsa adhuc radicem habet. Tum vero, ubi

id tempus nacti erimus quod quaerimus, cum nulli testes aderunt, arcam aperiemus, et ... et omnia recte se habebunt."

"Equidem nullam occasionem exspectabo," inquit Morris. "Ubi arcam conspexero, statim aperiam atque monstrum delebo, etiamsi mille homines spectaverint, etiamsi ipso proximo momento ob id interficiendus sim!" Sponte manum eius arripui, eamque tam firmam inveni quam chalybem. Vultum meum, ut opinor, intellexit; saltem spero eum intellexisse.

"Euge, fortissime iuvenis!" inquit Van Helsing. "Quincius totus vir est. Deus ei pro hac virtute benedicat. Fili mi, mihi crede, nemo nostrum terga vertet neque ullo timore cessabit. Tantum dico quid facere possimus atque quid facere debeamus; sed quid tum re ipsa facturi simus, profecto, profecto, nunc dicere non possumus. Tot tamque variae res accidere tamque diversos exitus afferre possunt, ut quid tum agendum sit ante ipsum temporis discrimen certo dicere non possimus. Omnibus igitur generibus armorum muniti erimus, atque ubi finis aderit, neque studium neque vis nobis deerit.

"Nunc hodierno die res nostras omnes componamus. Quaecumque ad carissimos nostros atque eos qui a nobis pendent pertinent, ea omnia perficiamus; nam nemo nostrum praedicere potest quando, quo modo, vel quo exitu negotium finietur. Meas quidem res iam ordinavi; nihilque aliud mihi agendum restat. Itaque proficiscendi rationem disponam, tesseras itineris ceteraque profectioni necessaria curabo."

Nihil iam addendum erat; itaque discessimus. Nunc omnia quae ad hanc vitam pertinent componam, paratus quaecumque fortuna tulerit excipere.

POSTEA.—Omnia confecta sunt: testamentum scripsi, reliquaque composui. Si Mina mihi supervixerit, sola heres omnium erit; sin minus, quod reliquum erit iis relinquo qui tam benigne nobiscum egerunt.

Iam sol ad occasum vergit; sollicitudo Minae id me admonet. Certum habeo nescio quid animum eius premere, quod ipso solis occasu patefiet. Hae horae iam omnibus nobis acerbissimae fiunt; nam omnis solis ortus omnisque occasus novum aliquod discrimen novumque dolorem affert, qui tamen, si Deo placuerit, ad bonum aliquem finem ducere potest. Haec omnia commentariis mandavi, quoniam nunc carissima mea ea audire non debet; si quando autem ea rursus legere poterit, omnia parata inveniet.

Me vocat.

CAPUT XXV

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD

ANTE DIEM V IDUS OCTOBRES, VESPERI.—Ionathas Harker me rogavit ut haec memoriae mandarem: sibi enim, ut ait, vix ad scribendum vires suppetere; voluit autem ut omnia accurate litteris mandarentur.

Nemo nostrum, opinor, miratus est cum paulo ante solis occasum ad dominam Harker convenire iussi sumus. Nuper enim didicimus ortum occasumque solis ei peculiares quasdam libertatis horas praebere, quibus pristina eius indoles apparere possit, nulla vi externa eam vel comprimente vel coercente vel ad agendum incitante. Is animi habitus dimidia fere hora, interdum etiam maturius, ante verum solis ortum aut occasum incipit; permanet autem donec aut sol alte conscenderit aut nubes post solis occasum radiis supra horizontem effusis adhuc collustrentur. Primo quasi remissio quaedam fit, velut vinculum aliquod laxetur; mox plena libertas succedit. Ubi vero libertas abit, pristina animi servitus confestim redit, brevi tantum silentio praemonente.

Hac vespera, cum convenissemus, domina Harker aliquantum cohibita videbatur et omnia interioris certaminis signa prae se ferebat. Id ego inde fieri putabam quod, simul atque liceret, vehementer nitebatur ut sui iuris esset. Paucis tamen minutis interiectis plane sui compos facta est. Tum nutu maritum invitavit ut secum in lecto longo, ubi ipsa semirecumbebat, assideret; nos quoque sellis admotis propius accedere significavit. Mariti manu in suam accepta ita coepit:

“Nunc omnes hic simul congregati liberi sumus, fortasse postremum! Scio, mi carissime, scio te mecum usque ad finem futurum.” Haec marito dicebat, cuius digitos manum uxoris artius premere vidimus. “Cras ad opus nostrum proficiscimur; quid cuique nostrum futurum sit unus Deus novit. Tanta in me benignitate estis ut me vobiscum ducere velitis. Novi vos omnia facturos quae fortes constantesque viri miserae mulieri imbecillae praestare possunt, cuius anima fortasse iam perdita est—non, non, nondum perdita, sed certe in discrimine versatur. At meminisse vos oportet me non talem esse quales vos estis. Venenum quoddam sanguini meo atque animae infusum est: id me perdere potest, immo perdet, nisi aliquod nobis auxilium obtigerit. O amici mei, vos, non minus quam ego, intellegitis animam meam in summo periculo esse; quamquam scio unam mihi patere viam, neque vobis neque mihi eam ingredi licet!” Tum

singulos nostrum suppliciter aspexit, a marito incipiens atque ad maritum oculos postremo referens.

“Quae est ista via?” rauca voce Van Helsing rogavit. “Quaenam illa est via quam neque sequi debemus neque ingredi licet?”

“Ut iam nunc moriar, sive mea sive aliena manu, antequam maius malum penitus perficiatur. Scio ego, scitis et vos, si iam semel mortua essem, vos immortalem meum spiritum liberare posse ac liberaturos esse, sicut miseram Luciam liberavistis. Si mors aut metus mortis solus obstaret, non recusarem hic et nunc inter amicos, qui me diligunt, vitam deponere. Sed non mors sola spectanda est. Non possum credere Dei voluntatem esse ut hoc modo moriar, cum adhuc spes supersit atque grave nobis opus perficiendum restet. Itaque ego, quod ad me attinet, quietis aeternae certitudini hic renuntians in tenebras egrediar, ubi me fortasse atrocissima exspectant, quaecumque vel hic mundus vel inferi continent!”

Taciti omnes mansimus: sentiebamus enim haec non nisi exordium esse. Ceterorum vultus obfirmati erant; Harker autem cinereo paene pallore suffusus est. Fortasse melius quam nos quid sequeretur praesenserat. Illa perrexit:

“Hoc est quod ego in collationem conferre possum.” Non potui quin animadverterem illam ex iure sumptam formulam in re tam insolita tanta cum gravitate adhibitam. “Quid vero vos singuli in collationem conferetis? Vitas vestras, scio,” celeriter addidit; “hoc viris fortibus facile est. Vitae vestrae Dei sunt, eique eas reddere potestis. Sed quid mihi dabitis?” Iterum quaerentibus oculis nos circumspexit, vultum tamen mariti tum vitavit. Quincius rem intellexisse visus est atque capite annuit; quo signo vultus eius laetitia refulsit. “Iam igitur aperte dicam quid petam; nihil enim in hac re inter nos ambiguum relinqui debet. Promittite mihi vos omnes, ne uno quidem excepto, etiam tu, marite carissime, vos me, si tempus illud venerit, interfecturos esse.”

“Quod tempus?” Quincius quaesivit voce humili atque vix expressa.

“Cum vobis plane persuasum erit me adeo mutatam esse ut satius sit me mori, quo vere vivere possim. Cum ita corpore mortua fuero, ne momento quidem interposito palum per corpus meum transigite caputque praecidite; aut quidquid aliud ad quietem mihi reddendam opus erit peragite.”

Post silentium Quincius primus surrexit, coram ea in genua procubuit, manuque eius accepta gravissime dixit: “Homo sum moribus agrestior, neque fortasse ita vixi ut tanto honore dignus sim. Sed per omnia quae sancta caraque

habeo tibi iuro, si umquam tempus illud venerit, me ab officio quod nobis imponis non refugiturum esse. Illud quoque promitto: nihil incertum relinquam; nam si vel dubitare coepero, tum ipsum tempus advenisse iudicabo."

"O mi amice fidelissime!" haec sola inter crebras lacrimas dicere potuit; tum se inclinans eius manum osculata est.

"Idem ego quoque iuro, carissima domina Mina," inquit Van Helsing. "Et ego!" addidit dominus Godalming. Singuli deinceps ante eam genibus flexis idem iuraverunt; ego quoque eodem sacramento me obstrinxi. Tum maritus eius, oculis languescentibus, pallore etiam subviridi, qui niveum capillorum candorem obscurabat, ad eam conversus quaesivit:

"Egone etiam, uxor mea, talem promissionem facere debeo?"

"Etiam tu, carissime," inquit, tanto miserationis affectu atque desiderio in voce oculisque expressis ut vix id sustinere possemus. "Ne animum demittas. Tu mihi omnium proximus carissimusque es; tu mihi totus mundus es; animae nostrae in unum per omnem vitam omneque aevum coalescunt. Cogita, mi dilecte, fuisse tempora quibus fortes viri uxores atque feminas suas occiderint, ne in hostium manus inciderent. Neque manus eorum eo minus firmae fuerunt quod ipsae mulieres, quas amabant, ut necarentur eos orabant. Hoc in maximis periculis erga carissimos virorum officium fuit. Et o mi carissime, si mihi necessitas erit quacumque manu moriendi, illa potius me occidat manus quae me maxime diligit. Doctor Van Helsing, non sum oblita quantam, cum de misera Lucia ageretur, misericordiam ei praestiteris qui eam diligebat"—hic subito erubuit, sententiamque correxit—"illum cui potissimum ius erat requiem illi reddendi. Si similis hora iterum advenerit, a te peto ut marito meo haec per omnem vitam felix memoria maneat: se manu sua me amanter ab horribili servitute liberavisse."

"Iterum iuro!" voce clara et sonora Professor respondit. Domina Harker subrisit, immo aperte subrisit; suspirio levata se reclinavit atque addidit:

"Nunc unum etiam moneo, quod numquam oblivisci debetis. Tempus illud, si quando venturum est, repente atque inopinato adesse potest; tum ne minimam quidem occasionem amittatis. Eo tempore ego ipsa fortasse ero—immo si tempus illud advenerit, certe ero—cum hoste vestro adversus vos coniuncta."

"Unum adhuc rogo," inquit, admodum sollemni vultu. "Non tam necessaria est quam prior postulatio; sed aliquid pro me vos facere velim, si vobis placet." Omnes assensi sumus, nullo verbum faciente; verbis opus non erat.

“Cupio ut preces pro mortuorum sepultura solitas recitetis.” Maritus graviter ingemuit; illa manum eius sibi ad pectus admovit et tenens perrexit: “Aliquando has preces super me recitare debetis. Quicumque tandem exitus huius horrendi casus erit, iucunda recordatio erit omnibus aut saltem aliquibus nostrum. Te, carissime, eas lecturum spero; ita enim vox tua, quidquid evenerit, memoriae meae in perpetuum insidebit.”

“At, o carissima,” suppliciter dixit, “longe a te adhuc mors abest.”

“Minime,” inquit, manu in signum monentis sublata; “hoc ipso momento altius in morte demersa sum quam si grave sepulcrum terrenum me iam premeret!”

“O coniunx mea, num mihi istae preces legendae sunt?” dixit, priusquam inciperet.

“Id mihi solacio erit, mi marite,” tantum respondit; atque, libro iam ab ea praeparato, ille legere coepit.

Quibus ego verbis, quibus quisquam illam miram rem exprimat: tantam religionem, tantum maerorem, tristitiam, horrorem, simul tamen incredibilem dulcedinem? Etiam is qui de omnibus sacris rebus et animi affectibus dubitat, neque in eis nisi acerbae veritatis quandam imitationem cernit, ad intima usque praecordia commotus esset, si parvum illum coetum amicorum ardentissime se diligentium circa afflictam ac dolentem mulierem genua flectentium vidisset; aut mariti eius vocem plena amoris pietate audivisset, dum simplices illas pulcherrimasque exsequiarum preces legeret, voce saepe ita affectu interrupta ut subsistere cogeretur. Ego... ego pergere non possum; verba... et v-vox... mihi d-desunt.

* * * * *

Recte eam animi quodam instinctu id petivisse apparuit. Quamquam omnia mira erant atque fortasse aliquando etiam nobis, qui vim eorum tum sensimus, insolita videbuntur, magnum inde solacium cepimus; silentiumque illud quo dominam Harker mox ab animi libertate in pristinum torporem relapsuram esse intelleximus, non iam ita desperatione nos afficiebat ut antea metueramus.

COMMENTARII IONATHAE HARKER

IDIBUS OCTOBRIBUS, VARNAE.—Die duodecimo huius mensis mane e statione Charing Cross profecti sumus, eadem nocte Lutetiam Parisiorum pervenimus, loca in tramine Orientali Expresso, nobis iam reservata, occupavimus. Dies

noctesque iter fecimus, et huc hora fere quinta pervenimus. Dominus Godalming ad officium consulis profectus est, ut quaereret num telegramma ad se missum esset; reliqui in hoc deversorium, cui nomen Odessus, venerunt. Fortasse multa in itinere memoria digna acciderunt; ego tamen tam cupidus procedendi eram ut ad ea animum attendere non possem. Donec Czarina Catherine in portum intraverit, nihil omnino in orbe terrarum ad me pertinere videbitur.

Deo gratias! Mina bene valet atque in dies firmior esse videtur; pristinus color ad vultum redit. Multum dormit: per totum fere iter dormivit. Ante solis tamen ortum et occasum maxime vigilat atque intenta est; iamque Van Helsing his horis eam sopore hypnotico afficere consuevit. Initio id non sine labore efficiebat multisque manuum gestibus utebatur; nunc vero quasi consuetudine ducta statim cedit et vix quidquam agere necesse est. His quidem momentis tam magnam in eam potestatem habere videtur ut sola voluntate imperet atque illius cogitationes obsequantur. Quaerit semper quid videat quidve audiat. Ad primum respondet: “Nihil; tenebrae ubique sunt.” Ad alterum: “Audio undas lateribus navis leniter illidi atque aquam praeterlabentem effluere. Vela funesque tenduntur, mali antennaeque stridunt. Ventus validus est; inter rudentes eum audio; prora spumam refundit.” Inde patet Czarina Catherine adhuc in mari esse atque Varnae cursum celerrime tenere.

Modo rediit dominus Godalming. Quattuor telegrammata accepit, singulis diebus a profectione nostra singula missa; in omnibus idem nuntiabatur: Czarina Catherine nullo adhuc loco apud societatem Lloydensem nuntiata erat. Nam antequam Londinio excederet, procuratori suo mandaverat ut cotidie sibi per filum nuntiaret num quae de nave relata essent. Etiam si nihil nuntiatum esset, id ipsum mitti iusserat, quo certo sciret Londinii de nave diligenter vigilari.

Cenati mature cubitum ivimus. Cras viceconsulem adibimus atque, si fieri potest, impetrabimus ut, simul atque navis advenerit, eam conscendere nobis liceat. Van Helsing ait occasionem inter solis ortum et occasum captandam esse. Comes, etiam si vespertilionis speciem sumpserit, aquam fluentem sua sponte transire nequit; quare nave exire non potest. Cum vero in hominis speciem mutari sine excitanda suspicione non audeat—quam vitare omnino cupere apparet—intra arcam manere cogetur. Si igitur post solis ortum navem conscendere potuerimus, in nostra potestate erit; arcam enim aperire atque eum, antequam expergiscatur, penitus conficere poterimus, sicut miseram Luciam

liberavimus. Quam ex nobis clementiam sperare possit, haud magni momenti erit.

Nec magnum nobis cum magistratibus aut nautis negotium futurum putamus. Deo gratias! In hac regione pecunia ad corrumpendos homines adhibita omnia impetrare potest, nos autem satis largam pecuniae copiam habemus. Unum hoc curandum est: ne navis inter solis occasum et ortum, nobis ignorantibus, portum ingredi possit. Hoc proviso tuti erimus. Iudex Nummus, ut opinor, causam dirimet!

* * * * *

ANTE DIEM XVII KALENDAS NOVEMBRES.—Nihil mutatur in relatione Minae: fluctus lateribus illiduntur, aqua praetercurrit, omnia obscura sunt, secundi venti spirant. Opportune satis advenisse videmur, atque ubi primum de Czarina Catherine audiverimus, parati erimus. Cum necessario per fretum Dardanellarum transeat, nihil dubitamus quin de ea nuntium aliquem accepturi simus.

* * * * *

ANTE DIEM XVI KALENDAS NOVEMBRES.—Omnia, ut arbitror, iam satis comparata sunt quibus Comitem ex itinere redeuntem excipiamus. Godalming mercatoribus, qui merces nave miserant, dixit se suspicari arcam in eam impositam rem quandam amico suo subreptam continere. Ita impetravit ut arcam suo periculo aperire ei quodammodo concederetur. Dominus navis litteras ei dedit quibus magistro navis mandabat ut ei quidquid in nave agere vellet libere permitteret; similem quoque auctoritatem procuratori suo Varnae tribuit. Procuratorem convenimus, quem benignitas et comitas Godalming plurimum commoverunt; persuasum omnibus est eum, quoad poterit, voluntati nostrae obsecuturum.

Quid agendum sit, si arcam aperuerimus, iam inter nos constitutum est. Si Comes ibi repertus erit, Van Helsing et Seward statim caput ei praecident palumque per cor agent. Morris, Godalming et ego prohibebimus ne quis illos impediat, etiam armis, quae prompta habebimus, si necesse erit. Professor docet corpus Comitis, si ita tractatum erit, paulo post in pulverem dissolutum iri. Tum nihil erit quo contra nos crimen probetur, si qua caedis suspicio orta erit. Sed etiam si corpus non evanuerit, factum nostrum defendere aut eius poenas subire debebimus; fortasse aliquando haec ipsa scripta documentum esse poterunt quo

quis nostrum ad laqueum damnabitur. Ego certe talem condicionem libentissime suscipiam, si ita res postulaverit. Nihil omnino inexpertum relinquemus, quo consilium perficiatur. Cum nonnullis magistratibus iam pacti sumus ut, simul atque Czarina Catherine conspecta erit, nuntius proprius confestim ad nos mittatur.

* * * * *

ANTE DIEM IX KALENDAS NOVEMBRES.—Hebdomada tota nihil nisi exspectavimus. Singulis diebus ad Godalming telegrammata venerunt, sed semper idem: “Nondum nuntiata.” Mina mane ac vesperi per somnum hypnoticum eadem narrat: undarum sonitum, aquam praetereuntem, malorum stridorem.

TELEGRAMMA, DIE XXIV OCTOBRIS

RUFUS SMITH, E SOCIETATE LLOYDENSI LONDINII, AD DOMINUM GODALMING, CURA VICECONSULIS BRITANNICI VARNAE.

“Navis Czarina Catherine hodie mane apud Dardanellas nuntiata est.”

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD

ANTE DIEM IX KALENDAS NOVEMBRES.—Quantum desidero meam machinam phonographicam! Calamo commentarios exarare me taedet; sed Van Helsing iubet ut scribam. Hodie, cum Godalming telegramma e societate Lloydensi accepisset, tanta omnes animi commotione correpti sumus ut vix nostri compotes essemus. Nunc intellego quid milites in acie sentiant ubi ad pugnam signum datur. Sola domina Harker nulla perturbationis indicia ostendebat. Nec sane mirum; curavimus enim diligentissime ne quid de hac re sciret, et quotiens ea aderat omnem animi excitationem occultare conati sumus. Olim, pro certo habeo, quaelibet nostra dissimulatio ei frustra fuisset; sed tribus his proximis hebdomadibus mirum quantum mutata est. Torpor illam paulatim gravius opprimit; quamquam valida atque sana videtur et color aliquis in genas redit, neque Van Helsing neque ego animo tranquillo sumus. Saepe inter nos de eius valetudine colloquimur, sed ceteris nullum adhuc verbum fecimus. Misero Harker cor frangeretur—animi certe robur labefactaretur—si vel suspicari nos aliquid de uxoris periculo sciret. Van Helsing narrat se dentes eius, dum sopore hypnotico tenetur, diligentissime inspicere: dum enim non acutiores fieri coeperint, nullum praesentis mutationis periculum esse affirmat. Si vero id

acciderit, consilium aliquod capiendum erit!... Ambo satis intellegimus quale id consilium esse oporteat, quamquam alter alteri cogitationem ne nominat quidem. Neuter tamen officium refugeret, quamquam vel illud animo fingere horrendum est. “Euthanasia” egregium atque solacii plenum vocabulum est! Gratias habeo ei qui primus id finxit.

A Dardanellis ad nos, si cursum quem Czarina Catherine a Londinio tenuit spectamus, una fere die navigatur. Cras igitur mane navem perventuram putamus. Prius certe appelli non potest; quam ob rem mature omnes cubitum ire statuimus. Hora prima post mediam noctem surgemus, ut omnia parata sint.

* * * * *

ANTE DIEM VIII KALENDAS NOVEMBRES, MERIDIE.—Nulla adhuc de navis adventu fama. Mina hoc mane in sopore hypnotico eadem rettulit quae semper: fortasse igitur quovis momento nuntium accepturi sumus. Ceteri omnes impatientia velut febri corripimur; Harker solus tranquillus manet; manus eius frigidae ut glacies sunt. Ante horam eum, dum ingentis cultri Ghoorkensis, quem nunc semper secum gestat, aciem cote exacuebat, deprehendi. Male erit Comiti si umquam acies illius cultri, quem Kukri vocant, ab illa manu dura et gelida agitata guttur eius attigerit!

Van Helsing et ego hodie de domina Harker nonnihil perterriti sumus. Sub meridiem in singularem quendam stuporem incidit, qui nobis minime placebat. Quamquam ceteris nihil indicavimus, uterque nostrum graviter angebatur. Tota ante meridiem inquieta fuerat; itaque primo gaudebamus cum dormire coepisset. Cum autem maritus eius velut aliud agens dixisset eam tam alte dormire ut nullo modo excitare posset, cubiculum adivimus ut ipsi perspiceremus. Aequabiliter spirabat atque tam tranquilla tamque sana videbatur ut nihil melius quam somnum ei profuturum esse inter nos conveniret. Misera puella! Tot habet quae oblivisci velit, ut mirum non sit si somnus, oblivionem afferens, ei salutaris sit.

* * * * *

POSTEA.—Recte iudicavimus; nam cum aliquot horis somno recreata experrecta esset, hilarior atque vegetior visa est quam per multos iam dies fuerat. Occidente sole solitam relationem in sopore hypnotico dedit. Quocumque in Ponto Euxino naviget, Comes ad destinatum locum festinat: ad exitium suum, ut spero!

* * * * *

ANTE DIEM VII KALENDAS NOVEMBRES.—Alius dies elapsus est, neque ullum de Czarina Catherine nuntium accepimus. Iam pridem adesse debuit. Nihilominus etiamnunc alicubi navigat, quod e relatione Minae sub solis ortum eadem manente patet. Fieri potest ut interdum propter caliginem cursum sistat. Nonnullae naves vaporariae heri vesperi portum ingressae caliginis tractus tum ad septentriones tum ad meridiem conspectos rettulerunt. Pergendum est vigilare: nam navis omni iam momento apparere potest.

* * * * *

ANTE DIEM VI KALENDAS NOVEMBRES, MERIDIE.—Res mira! Nullum adhuc nuntium de nave quam exspectamus. Heri vesperi et hoc mane domina Harker, ut solet, dixit: “Undae alliduntur et aqua praeterlabitur”; addidit tamen “undas vix audio”. Telegrammata Londinio missa idem confirmant: “Nihil amplius nuntiatum.” Van Helsing sollicitudine paene consumitur. Modo mihi dixit se metuere ne Comes nobis elabatur, tum graviter addidit:

“Non mihi placebat ille dominae Minae torpor. Animae memoriaeque mira quaedam in sopore hypnotico efficere possunt.” Plura eum rogaturus eram, sed eo ipso momento Harker intravit, et Professor manu sublata me tacere iussit. Hac vespera sub solis occasum conabimur impetrare ut illa, dum hypnotico sopore tenetur, plura nobis aperiat.

* * * * *

TELEGRAMMA, DIE XXVIII OCTOBRIS

RUFUS SMITH LONDINIO AD DOMINUM GODALMING, CURA VICECONSULIS BRITANNICI VARNAE.

“Czarina Catherine hodie hora prima post meridiem Galatium portum ingressa nuntiatur.”

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD

ANTE DIEM V KALENDAS NOVEMBRES.—Cum telegramma de nave Galatium delata accepimus, non tantam, ut opinor, cuiquam nostrum perturbationem attulit quantam exspectari potuisset. Nesciebamus sane unde aut qua ratione aut quo tempore repentinum illud fulmen in nos casurum esset; sed omnes nescio quid insoliti eventurum animo iam praesagiebamus. Quod enim navis Varnam nondum advenerat, id singulis persuasum fecerat rem non omnino ex sententia

nostra cessuram; unum restabat: cognoscere ubi fortuna cursum mutatura esset. Nihilominus nuntius inopinatus nos perculit. Ita, credo, natura humana spe quadam sustentatur, ut contra ipsam rationem speremus res futuras esse quales esse oporteat, non quales futuras esse iam intellegere deberemus. Rerum supra sensus positarum philosophia angelis velut fax praelucens est, etiamsi hominibus ignis fatuus palustris videatur.

Mirum erat videre quam diverse idem casus singulos afficeret. Van Helsing manum paulisper supra caput sustulit, quasi cum Deo ipso expostulare vellet; nullum tamen verbum emisit et paucis momentis post vultu severo ac firmo constitit. Dominus Godalming vehementer expalluit atque sedens graviter anhelabat. Ego ipse paene attonitus nunc hunc nunc illum intuebar. Quincius Morris cingulum subito contraxit eo motu quem ex veteribus nostris peregrinationibus optime noveram: id apud eum significabat “agendum est”. Domina Harker pallore funereo perfusa est, adeo ut cicatrix in fronte eius igne ardere videretur; manus tamen mansuete iunxit atque oculis ad caelum sublatis oravit. Harker subrisit—vere subrisit—tristi illo atque amaro risu hominis qui omnem spem abiecerit; simul autem gestus eius risui repugnabat, quoniam manus sua sponte ad manubrium ingentis cultri Kukri delapsae ibi quieverunt.

“Quando proximum tramen Galatium proficiscitur?” Van Helsing universos interrogavit.

“Cras mane hora sexta et dimidia!” Omnes commoti conversi sumus; nam domina Harker responderat.

“Unde tandem hoc nosti?” quaesivit Arthurus.

“Oblitus es—aut fortasse numquam didicisti, quamquam Ionathas et doctor Van Helsing id sciunt—me tabulis horariis traminum studio quodam immoderato incumbere. Cum Exoniae habitarem, ego semper temporum tabulas viarum ferrearum conficere solebam, ut marito meo usui essem. Hoc aliquando tantopere profuit ut deinde omnes deinceps eius generis tabulas diligenter perscrutari consueverim. Sciebam, si quando iter ad castellum Draculae suscipiendum esset, nos per Galatium, aut certe per Bucarestum, ituros esse; ideo itinera earum viarum studiose didici. Nec, pro dolor, multa erant discenda, nam unum tantum cras tramen proficiscitur, ea ipsa hora quam dixi.”

“O admirabilem feminam!” Professor submissa voce dixit.

“Nonne tramen nobis proprium conducere possumus?” quaesivit dominus Godalming. Van Helsing caput quassavit.

“Vereor ne non possimus. Multum haec regio a patria tua meaque differt; etiam si tramen proprium paravissemus, fortasse serius quam illo publico perveniremus. Praeterea quaedam nobis comparanda sunt. Cogitandum est. Nunc res ordinemus. Tu, Arthurus amice, stationem adito, tesseras viatoribus eme, curaque ut omnia ad profectionem matutinam parata sint. Tu vero, Ionatha, procuratorem navis adi, atque ab eo litteras ad Galatii procuratorem sume, quibus nobis eadem quae hic investigandi potestas detur. Tu, Quinci Morris, viceconsulem conveni; eius auxilium apud collegam Galatii posce, et quidquid ad transitum nostrum expediendum fieri possit impetra, ne, cum Danuvium transierimus, temporis quicquam amittamus. Ioannes apud dominam Minam et me manebit; una deliberabimus. Si vos tardius reverteritis, nihil oberit, quoniam ego hic cum domina manebo eiusque relationem sub solis occasum accipiam.”

“At ego quoque,” inquit domina Harker alacriter, multo magis sui pristini similis quam diu fuerat, “omni qua potero ratione vobis prodesse conabor; cogitabo scribamque pro vobis sicut antea facere solebam. Nescio quo pacto aliquid a me recedere sentio, atque iam liberiorem me quam nuper esse intellego!” Tres iuvenes hoc audito laetiores facti sunt; verborum enim eius vim intellegere videbantur. At Van Helsing et ego, cum oculos inter nos converteremus, alter alterius vultum sollicitum atque gravem vidimus. Nihil tamen tum diximus.

Cum tres viri ad sua officia abiissent, Van Helsing dominam Harker rogavit ut exemplaria commentariorum afferret et ea loca reperiret quibus Ionathas res in castello gestas narravisset. Illa chartas quaesitura discessit. Ianuam post se clausit; tum Professor ad me conversus dixit:

“Idem cogitamus ambo! Eloquere!”

“Mutatio quaedam facta est. Spes quaedam me tenet, quae tamen ita me cruciat ut paene aegrescam; ea enim nos fallere potest.”

“Ita prorsus. Scisne cur eam iusserim commentarios afferre?”

“Nescio,” respondi, “nisi quod mecum solus colloqui volebas.”

“Ex parte recte conicis, Ioannes amice, sed ex parte tantum. Rem tibi dicere cupio. O mi amice, magno, immo horrendo me discrimini committo, sed id faciendum esse credo. Ipso momento quo domina Mina ea verba protulit quibus mentes nostrae ambae tam subito commotae sunt, consilium quoddam quasi divinitus in mentem mihi venit. Triduo ante, cum illa sopore illo teneretur, Comes spiritum suum ad eam misit ut cogitationes eius perspiceret; aut potius animum

eius ad se in arcam terra plenam, qua in nave vehebatur, perduxit, inter aquas circumfluentes, eodem modo quo ei sub solis ortum atque occasum libera esse licet. Tunc didicit nos hic esse. Ipsa enim libera, oculis videntibus auribusque audientibus, plura ei nuntiare potuit quam ipse, intra arcam suam tamquam intra sepulcrum conclusus, cognoscere poterat. Nunc summis viribus nobis elabi conatur. Nunc quidem ea uti non cupit.

“Certo sibi persuadet ex magna sua scientia fore ut illa, cum vocaverit, accurrat. Sed eam a se disiunxit: quantum sua potestate licuit, ex imperio suo ipsam exemit, ne ad eum venire possit. Hinc mihi spes nascitur mentem humanam nostram, quae tanto tempore inter homines exercitata neque Dei gratia destituta est, plus posse quam puerilem illius mentem, quae per saecula in sepulcro iacuit neque adhuc ad nostram maturitatem adolevit, atque nihil nisi sibi servit et propterea exigua tantum spectat. Ecce domina Mina redit. Ne verbum quidem de illo animi excessu ei dicamus! Ipsa nescit quid factum sit; haec enim res cognita eam desperatione opprimeret, eo tempore quo eius spe, virtute, excellenti ingenio maxime indigemus. Ingenium enim eius viri eruditi disciplina formatum est, sed animo femineo dulcissimo coniunctum; peculiari praeterea facultate praeditum est quam Comes ei indidit, quamque fortasse omnino eripere non potest, quamvis ipse aliter opinetur. Tace! Sine me loqui, atque cognosces. O Ioannes, amice, in summo periculo versamur. Numquam tantopere timui. Unum nobis reliquum est, ut Deo bono confidamus. Silentium: ecce adest!”

Professor mihi visus est paene animo concidere atque in lacrimas nervorumque convulsiones erumpere, sicut olim post Luciae mortem; summo tamen animi conatu se continuit, et cum domina Harker hilari vultu in cubiculum celeriter ingressa esset, tam compositus erat quam umquam. Illa, dum operi vacabat, miseriarum suarum velut oblita videbatur. Ingressa complures paginas machina scriptas Van Helsing porrexit. Ille graviter legit, et vultus inter legendum paulatim serenior factus est. Deinde chartas pollice et indice tenens ait:

“Ioannes amice, qui tanta rerum experientia iam uteris, et tu quoque, carissima domina Mina, quae adhuc iuvenis es, accipite praeceptum: numquam cogitationibus nostris frena iniciamus. Diu semiperfecta quaedam cogitatio in cerebro meo obstrepuit, cui tamen alas explicandi licentiam dare non ausus sum. Nunc, ampliori cognitione instructus, ad eius initia redeo, atque eam non dimidiam cogitationem esse invenio, sed plenam atque perfectam, quamquam

adhuc tam tenera sit ut parvis suis alis niti vix possit. Quin, sicut anaticula illa deformis apud amicum meum Hans Andersen, non anatica cogitatio est, sed cygnus magnus et egregius, qui alis amplis superbe volabit, cum tempus erit ut eas experiatur. Audite quid hic Ionathas scripserit."

Tum legit: "Illum alterum eiusdem gentis, qui posterioribus saeculis identidem copias trans magnum flumen in terras Turcorum duxit; qui, quotiens repulsus erat, iterum atque iterum rediit, etiamsi solus a sanguineo campo reverti debebat, militibus suis passim trucidatis, quoniam sciebat se unum tandem victoriam reportaturum esse."

"Quid haec docent? Parumne? Minime! Puerilis Comitis mens nihil perspexit; ideo tam libere de se ipso loquebatur. Mens tua adulta nihil vidit, mea quoque nihil, usque ad hanc horam. Sed aliud verbum accessit, ab ea quae ipsa, cum diceret, vim eius nesciebat, neque quid significare posset suspicabatur. Sicut quaedam rerum elementa quieta latent, quae ubi naturae vi mota inter se contingunt, subito—ecce!—fulgur per immensum caelum emicat, quod alios caecat interficit deletque, universas tamen terras per multa milia passuum illustrat. Nonne ita est? Expediam. Primum quaero: num umquam philosophiae criminum operam dedistis? Tu, Ioannes, etiam; tu, Mina, minime. Tu enim, Ioannes, eam novisti, quoniam ad insaniae studium pertinet; tu vero, domina Mina, non novisti, quia scelus vitam tuam numquam attigit, nisi semel. At rectissime mens tua ratiocinatur nec a particulari ad universale temere transit. Est quaedam sceleratorum propria nota. Tam constans apud omnes gentes omnique aetate est ut ipsi etiam ministri publici, quamvis philosophiae parum periti, observatione discant eam exstare. Hoc est per experientiam discere.

"Sceleratus, si vere sceleratus est, cui una quaedam sceleris consuetudo quasi fato data est, idem facinus perpetuo repetere solet, nec aliud vult. Ei non est intellectus plenus viri adulti. Callidus est, versutus, sollers in rebus inveniendis; sed mente virili nondum maturuit; multa in eo pueri sunt. Et hic noster scelestus ad scelus quasi natus est; puerilem quoque mentem habet, et puerilis naturae est quod hactenus fecit. Avicula, pisciculus, bestiola non ex ratione universali sed usu discunt. Ubi aliquid semel didicerunt, id quasi initium habent unde ad maiora progrediantur. 'Dos pou sto', dixit Archimedes, 'Da mihi ubi consistam, et terram movebo.' Quod semel factum est fulcrum fit quo puerilis mens ad virilem crescat; quamdiu autem nihil amplius agere sibi proponit, eadem semper iterat quae antea fecit. O carissima domina, video tibi oculos apertos esse et illo fulgure

immensum prospectum patefactum!” Nam domina Harker manibus plaudere coeperat, oculis laetitia micantibus. Professor perrexit:

“Nunc tu loquere. Nobis duobus, aridis istis rerum naturalium studiosis, dic quid istis oculis tam claris videris.” Dum ea loquebatur, manum eius comprehendit tenuitque. Pollice et indice, ut mihi videbatur, inscius atque instinctu quodam pulsus eius explorabat.

“Comes scelestus est, ad certum sceleratorum genus pertinens,” inquit Mina. “Nordau et Lombroso ita eum in certo scelestorum genere ponerent; atque ut sceleratus mente nondum plene adulta est. Ideo, ubi difficultatibus premitur, ad consuetudinem recurrit ut subsidium quaerat. Vita praeterita indicium nobis praebet. Unum eius folium, idque ex ipsius ore cognitum, docet eum iam olim, cum—ut dominus Morris diceret—in angustias venisset, ex terra quam occupare conatus erat ad patriam suam rediisse, ibique, proposito non dimisso, novam expeditionem paravisse. Postea melius instructus rediit atque vicit. Sic Londinium venit ut novam terram invaderet; pulsus autem, ubi omnis victoriae spes exstincta erat et vita ipsa periclitabatur, trans mare domum profugit, sicut olim ex terra Turcorum trans Danuvium fugerat.”

“Optime, optime, o femina sapientissima!” Van Helsing ardenter exclamavit, inclinans se manumque eius osculans. Post momentum ad me conversus, tam placide ac si de aegroto nobiscum consuleret, dixit: “Pulsus septuaginta duo tantum, inter tantam animi commotionem. Spem habeo.” Tum ad eam denuo spe flagrante conversus:

“Sed perge, perge! Plura etiam dici possunt, si velis. Ne timeas; Ioannes et ego scimus. Ego certe intellego et dicam an recte censeas. Loquere audacter.”

“Conabor, sed indulgebitis mihi si nimium de me ipsa loqui videbor.”

“Noli timere! Immo de te ipsa loqui debes; te enim maxime cogitamus.”

“Ergo cum sceleratus sit, sui solius studiosus est; et cum intellectu angusto sit atque cupiditatibus suis ducatur, omnia consilia ad unum tantum finem dirigit. In eo proposito nullam misericordiam novit. Ut olim trans Danuvium fugiens exercitum suum hostibus trucidandum reliquit, ita nunc solam suam salutem quaerit, ceterorum nihil curans. Hac ipsa sui cura fit ut animus meus aliquantum ab horribili potestate liberetur quam ille nocte funestissima in me adeptus erat. Sensi hoc! O, vere sensi! Deo pro tanta misericordia gratias ago. Liberior nunc est anima mea quam post horam illam tam atrocem umquam fuit. Hoc tantum me

excruciat, ne forte ille per aliquem soporem aut somnium scientia mea ad sua consilia abusus sit.”

Professor exsurrexit: “Abusus est mente tua; per eam effecit ut nos hic Varnae remaneremus, dum navis qua vehebatur, circumfusa caligine, ad Galatium properaret, ubi sine dubio omnia ad fugam nobis celandam comparaverat. Sed puerilis eius mens longius non prospexit. Fieri potest ut, divina providentia ita moderante, res ipsa ex qua sceleratus summum suum commodum sperabat ei maximum malum afferat. Ipse venator, ut magnus Psalmista ait, laqueo suo capitur. Nunc cum se ab omni nostri vestigio liberatum esse existimet atque tot horarum spatio nos antevertisse putet, puerilis eius mens solius commodi avida eum ad quietem hortabitur. Putat etiam, quod mentem tuam sibi noscendam interclusit, tibi nullam de eo cognitionem superesse posse. Hic vero errat!

“Ille horribilis sanguinis baptismus, quem tibi intulit, efficit ut spiritu ad eum pergere possis, sicut iam facis horis quibus libera es, oriente scilicet et occidente sole. Tum non illius sed mea voluntate eo pergis. Haec autem facultas et tibi et aliis salutaris est; eam ex ipsis doloribus quos ille tibi intulit consecuta es. Eo autem pretiosior nunc est haec facultas quod ille eam ignorat; nam ut se tutum praestaret, ne ipse quidem sciat ubi nos versamur, a cognitione tua sese abscidit. Nos tamen non nostra tantum commoda quaerimus; Deumque per tantas tenebras tamque longas adversitates nobiscum adesse confidimus. Eum persequemur neque umquam animo deficiemus, etiamsi eo periculo nos committamus ut ipsi quoque illi similes fieri possimus. Ioannes amice, magni momenti haec hora fuit, multumque ad rem nostram perficiendam contulit. Tu scriba esto; omnia quae dicta sunt ex ordine mandes litteris, ut cum ceteri ex officiis suis redierint, eis ostendere possis; ita eadem quae nos scimus scient.”

Haec igitur scripsi dum ceteros exspectamus; domina autem Harker, postquam commentariorum exemplar attulit, omnia nunc machina sua scriptoria ex meis scriptis descripsit.

CAPUT XXVI

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD

ANTE DIEM IV KALENDAS NOVEMBRES.—Haec in curru ferriviario scribo, quo Varna Galatium vehimur. Heri vesperi, paulo ante solis occasum, omnes convenimus. Quisque nostrum quod sibi commissum erat pro viribus exsecutus est; quantum prudentia, industria tempusque sinebant, tam ad iter omne quam ad ea quae Galatii agenda erunt parati sumus. Ubi hora consueta advenit, domina Harker animum ad soporem arte inducendum composuit. Van Helsing autem diutius et intentius quam antea laborare debuit, priusquam illa in somnum illum artificiosum incideret. Plerumque ad levem admonitionem respondere solet; tum vero Professor identidem et satis instanter interrogare coactus est, antequam quidquam cognoscere possemus. Tandem haec dixit:

“Nihil video; immoti sumus. Undae ad latera non alliduntur; sed aqua assiduo lenique motu circum funem, quo navis religata est, in gyros volvitur. Hominum voces audio, aliorum prope, aliorum procul clamantium, remorum in scalmiis versantium strepitum stridoremque. Alicubi sclopetum displodítur; sonus eius repercussus e longinquo redire videtur. Supra caput pedes calcant, funes catenaeque trahuntur. Quid hoc est? Lumen aliquod emicat; auram in me flantem sentio.”

Hic tacuit. E sella longa in qua recubabat tamquam subito quodam impetu surrexerat atque ambas manus, palmis in caelum versis, sustulerat, quasi grave quiddam attolleret. Van Helsing et ego taciti nos mutuo aspeximus, quasi uterque quid gestum esset intellexisset. Quincius supercilia leviter sustulit et in eam intentis oculis respexit; Harker autem sua sponte manu capulum cultri illius, quem Kukri vocant, corripuit. Diu siluimus. Omnibus apparebat tempus quo illa loqui posset iam praeterire; nihil tamen dicendo profecturos esse sentiebamus.

Repente erecta consedit, oculos aperuit et blande dixit:

“Num nemo vestrum potionem theae cupit? Omnes certe valde fessi estis!” Tam benignam eius invitationem recusare noluimus; itaque consensimus. Illa alacriter ad theam parandum discessit. Postquam illa exiit, Van Helsing ita locutus est:

“Videtisne, amici? Iam litori appropinquat; arcam terra plenam reliquit. In litus autem nondum evasit. Noctu alicubi occultus iacere potest; sed, nisi ipse in

terram portetur aut navis ad litus appellatur, litus sua sponte attingere nequit. Quod si haec nocte fiant, mutata specie vel prosilire vel advolare potest, sicut apud Whitbiam fecit. Sin ante lucem litus non attigerit, tum, nisi alii eum portaverint, effugere non poterit.

“Quod si portabitur, fieri potest ut exactores portorii quid arca contineat explorent. Quare, si hac nocte vel ante primam lucem in terram non evaserit, integer dies illi peribit. Fortasse igitur tempore adveniemus. Nam si nocte non effugerit, interdiu eum intra arcam conclusum atque in nostra potestate inveniemus; neque enim audebit, vigil ac palam conspicuus, in propria forma apparere, ne agnoscatur.”

Nihil amplius dicendum erat. Auroram igitur patienter opperiebamur, qua iterum ex domina Harker aliquid cognoscere possemus.

Hodie primo diluculo, suspenso spiritu, responsum eius in somno artificioso exspectavimus. Maiore etiam mora quam antea somnus ei inductus est; cum denique voluntati Professoris parere coepisset, tam exiguum tempus ad solis ortum supererat ut spem paene abiceremus. Van Helsing omnes animi vires in eam rem intendere videbatur. Tandem eius voluntati obtemperans respondit:

“Tenebrae undique sunt. Aquam eadem qua ego sum altitudine leniter allidentem audio, item lignorum inter se stridentium quendam crepitum.” Hic substitit, simulque sol rubens supra horizontem emicuit. Nobis usque ad vesperum exspectandum est.

Ita Galatium summo animi cruciatu petimus. Inter secundam et tertiam horam post mediam noctem eo perventuri eramus; sed iam Bucarestae tramen tribus horis tardius quam constitutum erat procedebat, neque nisi multo post solis ortum eo pervenire poterimus. Bis igitur adhuc dominam Harker in somnum inducere poterimus, ac fortasse alterum aut utrumque responsum rebus nostris aliquid lucis afferet.

POSTEA.—Sol iam occidit. Feliciter eo tempore quo nullo impedimento tenebamur id accidit; nam si in statione ferriviaria fuissemus, quietem et solitudinem, quibus ad rem opus erat, vix obtinuissemus. Domina Harker multo etiam aegrius quam hodie mane sopori paruit. Vereor ne facultas qua Comitis sensus percipit tum maxime deficiat, cum nobis maxime necessaria sit. Quin etiam mihi videtur imaginationem eius iam veris sensuum testimoniis se immiscere.

Antehac, quotiens sopita erat, simplicissima tantummodo rerum indicia rettulerat. Quod si imaginatio sensuum testimonia obscuraverit, nos tandem in errorem inducere poterit. Equidem si una cum cognoscendi facultate Comitis quoque potestatem in illam languescere mihi persuadere possem, gauderem; sed vereor ne contrarium accidat. Tandem cum loqueretur, obscura haec verba protulit:

“Nescio quid egreditur; praeter me labitur, tamquam ventus frigidus. Procul voces confusas audio, velut homines peregrinis linguis loquentes, aquae magno impetu praecipitis sonitum, luporum ululatus.” Ibi conticuit; tremor totum eius corpus pervasit atque per pauca momenta ita ingravescebat ut tandem toto corpore quasi nervorum morbo correpta quateretur. Nihil postea dixit, quamquam Professor vehementer atque imperiose interrogabat. E somno excitata frigida erat, viribus exhausta atque languida; mens tamen integra vigebat.

Nihil memoria repetere poterat, sed quid dixisset interrogavit. Ubi ei relatum est, diu tacita et summa cum attentione rem reputavit.

ANTE DIEM III KALENDAS NOVEMBRES, HORA SEPTIMA ANTE MERIDIEM.—Iam Galatii appropinquamus; fortasse posthac scribendi otium mihi non erit. Omnes hodie solis ortum solliciti exspectavimus. Van Helsing, sciens quam difficulter sopor ille iam induceretur, prius solito manus supra eam ducere coepit. Nihil tamen profecit donec tempus consuetum advenit; tum vero, minuto tantum ante solis ortum, maiore quam umquam difficultate somno concessit. Professor statim interrogavit, illa pari celeritate respondit:

“Tenebrae sunt undique. Aquam in gyros actam prope aures meas circumfluere audio, et ligna lignis attrita stridere. Procul pecora mugiunt. Alius quoque sonus est, insolitus, tamquam—” Substitit, et pallere coepit, deinde magis magisque exalbuit.

“Perge, perge! Loquere, iubeo!” Van Helsing voce angore paene interrupta exclamavit. Simul desperatio in oculis eius apparebat; sol enim iam ortus rubore suo pallidum quoque dominae Harker vultum tingebat. Illa oculos aperuit; nos vero omnes commoti sumus cum suaviter et tamquam nihil omnino curans diceret:

“Mi Professor, cur a me postulas quod me facere non posse scis? Nihil memini.” Tum, cum vultus nostros admiratione stupefactos vidisset, alium post alium sollicita intuens subiecit:

“Quid dixi? Quid feci? Nihil scio, nisi me hic semisomnem iacuisse atque te dicentem audivisse: ‘Perge! Loquere, iubeo!’ Mirum sane mihi visum est te mihi tamquam puellam improbam obiurgare!”

“O domina Mina,” ille maeste respondit, “quantum te diligam atque honore prosequar vel hinc intellegitur: tam insolens tibi videtur me, etiam tua causa atque maiore quam umquam contentione, imperavisse ei cui obtemperare mihi gloria est!”

Iam fistularum signa audimus; Galatii appropinquamus. Sollicitudo nos et cupiditas properandi exurit.

COMMENTARII MINAE HARKER

ANTE DIEM III KALENDAS NOVEMBRES.—Dominus Morris me ad deversorium duxit, ubi cubicula nostra per telegraphum iam parata erant. Eum enim facillime a negotiis avocare poteramus, quoniam nullam peregrinam linguam novit. Labores fere eodem modo atque Varnae distributi sunt, nisi quod dominus Godalming viceconsulem adiit; sperabat enim nobilitatem suam, cum tanta celeritate opus esset, eum qui negotia consularia curaret statim de fide nostra persuasuram esse. Ionathas autem et duo medici procuratorem navium petiverunt, ut de adventu Czarinae Catherine diligentius cognoscerent.

POSTEA.—Dominus Godalming reversus est. Consul abest, viceconsul aegrotat; itaque negotia ordinaria a scriba quodam administrantur. Is humanissimus fuit, atque quidquid in sua potestate esset se libenter facturum pollicitus est.

COMMENTARII IONATHAE HARKER

ANTE DIEM III KALENDAS NOVEMBRES.—Hora nona doctor Van Helsing, doctor Seward et ego ad Mackenzie et Steinkoff, procuratores societatis Hapgood Londiniensis, venimus. Iam acceperant nuntium telegraphicum Londinio missum, quo, rogatu domini Godalming, commendati eramus ut omni qua possent humanitate nos adiuvarent. Mira benignitate nos exceperunt, statimque nos ad navem Czarina Catherine deduxerunt, quae in fluminis portu ad ancoram stabat. Ibi praefectum navis, Donelson nomine, convenimus, qui navigationem suam nobis enarravit.

Aiebat se numquam antea tam prospera navigatione usum esse.

“Heus, viri!” inquit, “paene nos terruit felicitas illa: putabamus enim nobis magnam aliquam calamitatem postea esse subeundam, ne fortuna ultra

consuetum nobis faveret. Non enim naturale videtur a Londinio ad Pontum Euxinum continuo vento a puppi spirante vehi, quasi ipse diabolus vela nostra quo vellet inflaret. Nec per totum iter quidquam circum nos perspicere potuimus. Quotiens navi aut portui aut promunturio appropinquabamus, nebula nos occupabat atque comitabatur; cum deinde discussa esset et circumspiceremus, nihil omnino conspiciebamus.

“Gaditana freta transivimus neque signum dare potuimus; nec, donec ad Dardanellas pervenimus atque veniam transeundi petere oportuit, ulli tam propinqui fuimus ut vocem mittere possemus. Initio decreveram vela remittere atque huc illuc navigare donec caligo discederet; deinde cogitavi, si diabolus nos celeriter in Pontum deferre vellet, sive volentibus sive invitis id facturum. Si vero iter breve feliciter confecissemus, nec dominis navis id displiceret nec negotiis nostris obesset; diabolus autem, ubi quod voluerat perfecisset, fortasse nobis gratiam haberet quod ei non obstitissemus.”

Haec simplicitas calliditati mixta, haec superstitio cum mercatoris ratione coniuncta Van Helsing commoverunt, qui respondit:

“Amice, diabolus ille multo callidior est quam nonnulli existimant; bene autem novit quando sibi parem invenerit!” Navis magistro blanditia haud ingrata fuit; itaque perrexit:

“Postquam Bosporum superavimus, nautae queri coeperunt. Quidam ex eis, Rumeni natione, me orabant ut magnam quandam arcam in mare proicerem, quam paulo ante discessum nostrum Londinio senex quidam specie insolita in navem imponi iusserat. Videram eos hominem suspicaciter intuentes duosque digitos contra eum protendentes, ut fascinum arcerent.

“Homines! Ridicula prorsus est peregrinorum superstitio! Illos ilico ad munia sua remisi; sed paulo post, cum rursus nos nebula involvisset, nescio quid ipse quoque eiusdem suspicionis sensi, quamquam non dixerim arcam ipsam causam fuisse. Perreximus tamen, atque cum nebula per quinque dies non dissiparetur, navem vento ferri sinebam. Nam si diabolus quo destinaretur pervenire voluisset, ad locum sane perventurus erat; sin minus, nos nihilominus diligenter circumspiceremus.

“Ventus sane secundus erat et aquae ubique satis altae. Ante biduum, cum sol matutinus per nebulam tandem emicuisset, in flumine ipso contra Galatium nos esse animadvertimus. Rumeni vehementer tumultuabantur, volebantque me omnino arcam e nave in flumen praecipitare.

“Vecte eos in officio continere coactus sum. Cum postremus eorum, caput manibus tenens, e tabulato in quod deiectus erat surrexisset, satis illis demonstraveram sive fascinum esset sive non esset, merces a dominis meis mihi commissas meis potius in manibus quam in Danuvii undis esse debere. Illi tamen arcam in navis tabulatum attulerant, ut in aquam proicerent; quam cum inscriptam vidissem ‘GALATIUM PER VARNAM’, ibi relinquere statui, donec in portu mercibus exoneratis omnino ea liberaremur.

“Eo die parum oneris exposuimus, noctemque ad ancoram exigere oportuit. Mane autem, bene mature, hora fere una ante lucem, homo navem conscendit litteras afferens ex Anglia ad se missas, quibus arcam Comiti Draculae destinatam sibi tradendam esse demonstrabat. Omnia in promptu erant. Omnia documenta recte habebat; ego vero laetissimus ab arca damnata liberatus sum, nam iam ipse quoque ab ea aliquid mali suspicabar. Si diabolus ullam sarcinam in nave mea habebat, eam ipsam fuisse puto!”

“Quo nomine vocabatur is qui arcam accepit?” Van Helsing studio vix compresso quaesivit.

“Statim vobis dicam!” ille respondit; deinde in suum cubiculum descendit et accepti oneris chirographum attulit, quo nomen ‘Immanuel Hildesheim’ subscriptum erat. Domicilium erat in via Burgenstrasse, numero sexto decimo. Cum intellexissemus navis magistrum nihil amplius scire, gratias egimus atque discessimus.

Hildesheim in officina sua invenimus, Iudaeum, qui histrionem ex theatro Adelphiensi quodammodo referebat, naso ovillo atque pilleo Turcico insignem. Eius orationem nummis sonantibus quasi interpungere oportebat; nos ipsi signa interpunctionis suppeditavimus. Tandem, de mercede aliquantulum pacti, quid sciret aperuit. Pauca erant, sed magni momenti. Litteras acceperat a domino de Ville Londiniensi, quibus iubebatur arcam e nave Czarina Catherine Galatium allaturam excipere, si fieri posset ante solis ortum, ut exactores portorii vitaret.

Arcam deinde cuidam Petrofo Skinsky in custodiam tradere debebat; is cum Slovacis mercatoribus per flumen ad portum navigantibus negotia gerebat. Pro opera sua charta argentaria Anglica mercedem acceperat; quam apud Argentariam Internationalem Danuvianam auro permutaverat. Cum Skinsky ad eum venisset, secum ad navem duxerat arcamque ei tradiderat, ne merces baiulis solvenda esset. Haec sola comperta habebat.

Deinde Skinsky quaesivimus, nec tamen invenire potuimus. Unus e vicinis, qui eum parum diligere videbatur, dixit illum ante biduum profectum esse, quo autem nemo sciret. Idem dominus aedium confirmavit: clavem domus cum debita mercede conductionis, Anglica pecunia persoluta, per nuntium receperat. Id inter horam decimam et undecimam nocte superiore acciderat. Rursus nihil habebamus unde ulterius progrederemur.

Dum colloquimur, quidam accurrit et anhelans rettulit corpus Skinsky intra maceriam coemeterii Sancti Petri repertum esse, iugulo ita discerpto quasi fera aliqua eum invasisset. Ii cum quibus loquebamur statim ad horrendum spectaculum cucurrerunt; feminae autem clamabant: “Slovacus hoc facinus commisit!” Nos festinanter discessimus, ne forte in eam rem vel inviti implicaremur atque retineremur.

Domum redeuntes nihil certi colligere potuimus. Omnibus tamen persuasum erat arcam in aqua iam ad locum quendam ferri; quo autem tenderet, investigandum restabat. Maesti ad deversorium et ad Minam rediimus.

Cum denuo convenissemus, primum quaesivimus num iterum Minam consiliorum nostrorum participem facere deberemus. Res iam in summum discrimen venit; aliqua tamen spes inde capi potest, quamvis cum periculo coniuncta. Ante omnia illa me promisso quod ei dederam absolvit.

COMMENTARII MINAE HARKER

ANTE DIEM III KALENDAS NOVEMBRES, VESPERI.—Adeo fessi, fracti, spe deiecti redierunt ut, nisi aliquantulum quievissent, nihil agere potuissent. Itaque omnes rogavi ut semihoram decumberent, dum ego res omnes usque ad praesentem horam litteris mandarem. Quantas gratias ei debeo qui machinam scriptoriam portatilem, quam Traveller appellant, excogitavit, quantasque domino Morris qui mihi hanc comparavit! Si calamo omnia exarare debuissem, in hoc opere me plane impeditam sensissem.

Iam cuncta confecta sunt. O miserum, carissimum Ionatham! Quanta passus sit, quanta nunc patiatur! In sella longa recubans vix spirare videtur, totumque corpus viribus destituitur. Supercilia ei contracta sunt, vultus dolore quasi contortus est. Miser! Fortasse secum cogitat; video enim frontem atque faciem eius tantopere corrugari quanta contentione mentem intendat. Utinam ei quoquo modo subvenire possem! Quidquid potero, faciam.

Doctorem Van Helsing rogavi; omnes quas nondum videram chartas mihi attulit. Dum ceteri quiescunt, omnia diligenter perlegam, sperans me aliquid inde fortasse intellecturam esse. Professorem imitabor, qui res cognitas sine praeiudicata opinione animo expendere solet.

Iam mihi persuadere incipio me, divina providentia ducente, aliquid reperisse. Tabulas geographicas afferam atque inspiciam.

Multo etiam certius quam antea mihi persuadeo recte me coniecisse. Iudicium meum iam constitutum est; socios igitur convocabo et illis eam perlegam. Ipsi de veritate eius iudicent. Accurate omnia definiri oportet, cum singula momenta magni sint.

MEMORANDUM MINAE HARKER

(IN COMMENTARIIS EIUS CONSCRIPTUM)

RATIO QUAESTIONIS.—Comiti Draculae hoc imprimis agendum est, ut in propriam sedem revertatur.

(a) Necesse est ab alio eum referri. Id manifesto constat: nam si ipse quo vellet moveri posset, vel hominis vel lupi vel vespertilionis vel alterius cuiuslibet rei specie ire liceret. Sed profecto timet ne detegatur aut impediatur, tum praesertim cum inter solis ortum et occasum in arca lignea inclusus, fere omni facultate sese movendi aut agendi carens, maneat.

(b) Qua ratione transportabitur? Ad rem diiudicandam vias ordine expendere atque eas quae non conveniunt excludere iuvat. Utrum itinere terrestri, ferrivia an aqua?

1. VIA TERRESTRI.—Innumeris difficultatibus via impeditur, praesertim si ex urbe exeundum est.

(x) Homines ubique adsunt, homines curiosi qui res explorare solent. Vel levis suspicio, vel coniectura, vel dubitatio quid in arca lateat, ei exitium afferre potest.

(y) Praeterea exactores portorii atque vectigalium, aut praesentes aut forte obviam futuri, praetereundi sunt.

(z) Persecutores vestigiis eius insistere possunt. Id maxime metuit; atque ne per me prodatur, etiam me, quam in suam potestatem redegerat, quantum potuit a se repulit.

2. FERRIVIA.—Nemo est cui arca singulariter commissa sit. Itaque fortuito fieri potest ut aliquo casu retardetur; mora autem exitiosa erit, inimicis vestigia sequentibus. Potest quidem nocte elabi; sed quid faciet, si in regione incognita

relinquetur, ubi nullum ad quod confugiat receptaculum habet? Hoc ille non vult, neque tali periculo se committere constituit.

3. VIA AQUATICA.—Haec una ex parte tutissima est, altera vero maximum periculum secum fert. In aqua interdiu nihil sua sponte agere potest, noctu quoque nihil praeter nebulam, tempestatem, nivem et lupos suos convocare potest. Sin naufragium fiat, aqua viva eum auxilio prorsus destitutum obruet, atque tum re vera peribit. Potest sane efficere ut navigium litus petat; sed, si regio ei infesta erit in qua nequeat libere moveri, idem extremum discrimen manebit.

Ex litteris scimus eum in aqua vehi. Restat igitur ut in quo aquarum cursu versetur investigemus.

Primum accurate intellegere debemus quid hactenus egerit; ex eo fortasse aliquid lucis capiemus ad intellegendum quid deinceps agere constituerit.

PRIMUM.—Distinguendum est quid Londinii iam pridem ad consilium suum pertinens statuerit, quid vero subita necessitate temporisque angustiis pressus paraverit.

DEINDE.—Ex iis quae nobis comperta sunt quantum fieri potest coniciendum est quid hic egerit.

Quod ad priorem partem attinet, Galatium navem perventuram esse procul dubio ab initio voluit; mercium tamen indicem Varnam destinatum misit ut nos falleret, ne quem exitum ex Anglia parasset cognosceremus. Tum unum atque proximum ei propositum erat: effugere. Id probant litterae ad Immanuelem Hildesheim missae, quibus iubebatur arcam ante ortum solis a portorii custodia expedire atque abducere. Adde mandata Petrofo Skinsky data, quae quidem coniectura tantum assequimur: sed litteras aliquas aut nuntium necesse est ad eum pervenisse, quoniam ipse Hildesheim convenit.

Hactenus consilia Comitis feliciter successisse scimus. Czarina Catherine incredibili celeritate cursum perfecit, adeo ut etiam Donelson magister navis rem suspectam haberet; sed eius superstitio cum calliditate coniuncta Comiti usui fuit. Secundo vento actus per nebulas usque ad Galatium quasi obvelatis oculis delatus est. Comitem autem omnia accurate ordinavisse eventus docuit: Hildesheim arcam a vectigalibus liberavit, e nave extulit atque Skinsky tradidit.

Skinsky eam accepit; hic autem vestigia eius amittimus. Tantum scimus arcam alicubi aqua ferri atque proficisci. Exactores portoriorum atque vectigalium, si qui sunt, vitati sunt.

Nunc quaerendum est quid Comes post adventum in terram apud Galatium facere debuerit.

Arca Skinsky ante solis ortum tradita est. Sole oriente Comes in propria forma apparere poterat. Cur igitur Skinsky potissimum sibi adiutorem elegit? In commentariis mariti mei legitur Skinsky cum Slovacis qui merces flumine ad portum deveherent negotia exercuisse. Dictum autem hominis qui caedem Slovaco cuidam tribuebat satis demonstrat quam infensa erga hoc hominum genus vulgi opinio sit. Comes solitudinem atque secretum quaerebat.

Haec est mea coniectura: Comitem Londinii decrevisse per aquam in suum castellum reverti, quae via tutissima atque occultissima videretur. Ex castello olim a Szganis vectus est, qui fortasse merces Slovacis tradiderunt; hi arcas Varnam detulerunt, unde Londinium missae sunt. Itaque Comes iam noverat qui homines talem translationem curare possent.

Cum arca in terra esset, sive ante solis ortum sive post solis occasum, Comes ex ea egressus Skinsky convenit eique mandavit ut arcam per aliquod flumen adverso cursu referendam curaret. Postquam omnia parata atque disposita esse comperit, vestigia sua, ut putabat, ita delevit ut ipsum ministrum interficeret.

Tabulam regionis inspexi atque intellexi flumen per quod Slovaci commodissime ascendere possent aut Pruthum esse aut Serethum. In exemplaribus machina scriptoria descriptis legi me in illo sopore vaccarum mugientium voces, aquam prope aures circumvolutam et lignorum stridorem audivisse. Igitur Comes in arca sua per flumen, aperto navigio vehebatur; navigium verisimiliter remis aut perticis movebatur, nam ripae prope sunt atque adverso flumine laborandum est. Si navigium secundo flumine veheretur, tales sonitus non exsisterent.

Fieri quidem potest ut neque Serethus neque Pruthus sit. Sed ulterius investigare poterimus. Ex his autem duobus Pruthus navigatu facilior est; in Serethum tamen apud Fundu Bistritza influit, quae cursu suo saltum Borgo ambit. Eius autem anfractum constat locum esse quo per aquam ad castellum Draculae quam proxime accedi possit.

COMMENTARII MINAE HARKER (CONTINUANTUR)

Ubi haec perlegi, Ionathas me complexus osculatus est. Ceteri ambas mihi manus identidem premebant; doctor autem Van Helsing dixit:

“Carissima domina Mina iterum magistra nostra facta est. Eius oculi viderunt quod nos videre non poteramus. Iam rursus eius vestigiis insistimus, atque hac vice fortasse victoriam feremus. Inimicus nunc quam maxime inops virium est; si eum interdiu in aqua deprehendere poterimus, opus confectum erit. Ante nos quidem profectus est, sed iter accelerare non potest: arcam enim relinquere non audet, ne qui eum portant suspicari incipiant; si quid suspicati fuerint, eum in flumen fortasse proicient, ubi interibit. Hoc ille novit neque id ausurus est.

“Nunc, viri, ad consilium belli redeamus; hic atque hoc ipso tempore quid singulis quid omnibus agendum sit constituere debemus.”

“Ego parvum navigium vaporarium comparabo atque eum persequar,” dominus Godalming inquit.

“Ego vero equos parabo et per ripam sequar, ne forte in ripam exponatur,” dominus Morris addidit.

“Optime,” Professor respondit, “utrumque consilium optimum est. Sed neuter solus eat. Si vi nobis resistetur, vi quoque superanda erit. Slovaci robusti et asperi sunt, armis rudibus instructi sunt.” Tum omnes viri arriserunt; tot enim arma secum gerebant ut parvum paene armamentarium haberent. Dominus Morris ait:

“Nonnulla sclopeta Winchesteriana attuli, quae, si adversus hominum multitudinem pugnandum sit, usui erunt; lupi quoque occurrere possunt. Comes, si meministis, alia quaedam sibi cavere conatus est; nonnulla ab aliis requirere auditus est quae domina Harker neque plane audire neque intellegere potuit. Ad omnia igitur parati simus.” Doctor Seward ita locutus est:

“Ego cum Quincio proficisci malo. Saepe una venati sumus; nos duo armati omnibus quae forte occurrerint pares erimus. Tu, Arthure, ne solus eas. Forsitan cum Slovacis pugnandum erit; unus fortuitus ferri ictus—nam hos homines sclopetis uti non arbitror—universa nostra consilia evertere poterit.

“Hac vice nihil fortunae temere committendum est. Non quiescemus donec caput Comitis a corpore separaverimus et nobis plane constiterit eum reviviscere non posse.” Haec loquens Ionatham respexit; Ionathas autem me intuitus est. Videre poteram miserum carissimum animo huc illuc distrahi. Mecum sane manere cupiebat; at verisimile erat eos qui navigio vaporario proficiscerentur illum ... illum ... vampyrum interfecturos esse. (Cur scribere hoc verbum tam diu dubitavi?) Paulisper tacuit; interea Van Helsing dixit:

“Amice Ionatha, duplici causa hanc partem tibi tribuo. Primum, quia iuvenis es, fortis et ad pugnam paratus, atque in extremis fortasse omnibus viribus opus

erit; deinde quia tibi potissimum ius est illum interimendi—monstrum illud, quod tibi tuisque tantum dolorem attulit. De domina Mina ne timeas; meae curae, si tibi placet, erit. Ego senex sum; neque tam celeriter quam olim pedibus curro, neque equitare diu aut tam longam fugientis persecutionem sustinere soleo, nec armis letalibus pugnare. Aliis tamen officiis prodesse possum; alio certandi genere uti possum.

“Mori quoque, si necesse sit, non minus quam iuvenis paratus sum. Nunc igitur quod decrevi audi. Dum tu, Ionatha, una cum domino Godalming celeri illo navigiolo flumen ascendes, dum Ioannes et Quincius ripam custodient, in qua forte ille exponatur, ego dominam Minam in ipsam regionis hostilis medullam ducam.

“Dum vulpes ille senex arcae suae vinctus adverso flumine fertur, neque in terram evadere potest—dum enim Slovaci eum portant, operculum arcae aperire non audet, ne illi metu correpti eum relinquant aquis periturum—nos eam viam sequemur qua Ionathas profectus est, a Bistricia per saltum Borgo, atque ad ipsum castellum Draculae pervenire conabimur. Ibi facultas qua domina Mina in soporem inducta res occultas percipit profecto nobis opitulabitur; ea duce viam inveniemus, quae ceteroquin obscura atque incognita maneret, prima luce, cum ad illum funestum locum appropinquaverimus.

“Multa illic agenda sunt, aliaque loca sacris praesidiis expianda, ut nefandum illum viperarum nidum penitus deleamus.” Hic Ionathas eum vehementer interpellavit:

“Tune igitur, Professor Van Helsing, Minam, tali in statu positam, huius diaboli morbo contaminatam, in ipsas mortiferi laquei eius fauces ducturus es? Numquam id patiar! Non pro omnibus rebus mundi, non pro caelo aut inferis!” Per aliquot momenta vix loqui prae perturbatione potuit, deinde perrexit:

“Num scis qualis ille locus sit? Vidistine horribilem illam infernorum scelerum speluncam, ubi ipsa lunae lux diris formis animata videtur, et in singulis pulveris granis vento circumactis velut monstra rapacia nasci videantur? Sensistine labra vampyri gutturi tuo admota?” Hic ad me conversus, simul atque cicatricem in fronte mea conspexit, brachia in caelum sustulit magnaque voce exclamavit: “O Deus meus! Quid fecimus ut tam atrox calamitas nos persequatur?” Tum maerore fractus in lectulum corruit.

Professor voce clara et suavi, quae quasi per ipsum aera resonaret, cunctorum animos sedavit:

“O amice, ipsa causa qua dominam Minam ab illo horribili loco servare cupio me ire cogit. Deus avertat ne illam in eum locum introducam! Ibi opus asperum, immo horrendum, faciendum est quod oculis eius subiciendum non est. Nos viri, Ionatha solo excepto, propriis oculis vidimus quid prius agendum sit quam locus ille purificari possit. Mementote quantis periculis premamur.

“Si hac vice Comes effugerit—potens enim est et callidus et astutissimus—fieri potest ut per saeculum integrum dormire malit. Deinde, ubi tempus venerit, carissima nostra”—hic manum meam cepit—“ad eum accedet ut comes illi fiat, et talis erit quales alias tu, Ionatha, vidisti. Narravisti nobis labra illarum impia voluptate gestientia; audivisti impudicum illarum risum cum saccum quendam motu intus agitari visum, quem Comes eis proiecerat, rapiebant. Horrescis, et merito. Da veniam quod tantum tibi dolorem excito; sed hoc dicendum erat.

“Mi amice, nonne tam gravis causa est haec, pro qua fortasse vitam meam impendam? Quod si quis in illum locum ire et ibi permanere debeat, ego potissimum ero cui illuc ire atque ibi manere necesse sit.”

“Quod vobis visum erit facite,” Ionathas inter singultus, quibus totum corpus concutiebatur, respondit; “in Dei manibus sumus!”

POSTEA.—O quantum me recreavit videre quo studio hi fortissimi viri in opere versarentur! Quomodo fieri potest ut feminae viros non diligant, cum tam constantes, tam fideles, tam fortes sint? Tum etiam mirifica mihi pecuniae vis in mentem venit. Quid non efficere potest ubi recte adhibetur! Et quantum vero mali, si ad scelus adhibetur! Deo gratias egi quod dominus Godalming dives est, quod et ille et dominus Morris, cui etiam amplae opes sunt, tam liberaliter pecuniam suam profundere volunt.

Nisi enim id facerent, parva nostra expeditio neque tam celeriter neque tam instructa proficisceretur quam intra proximam horam profectura est. Nondum tres horae sunt ex quo partes singulorum constitutae sunt; iam tamen Godalming et Ionathas navigium vaporarium percommodum paraverunt, vapore iam excitato, quod quovis momento solvere potest. Doctor Seward et dominus Morris sex equos probos omnibus rebus instructos habent. Tabulas geographicas et instrumenta omnis generis quae reperiri poterant acquisivimus.

Professor Van Helsing et ego hoc vespere tramine hora undecima et quadragesimo minuto ad Veresti proficiscemur; inde vehiculo ad saltum Borgo eundum erit. Pecuniam multam praesentem ferimus, nam currum equosque emere constituimus. Ipsi aurigabimus, cum nemini alii tantam rem tuto credere

possimus. Professor multas linguas aliquatenus novit, ita ut ex difficultatibus nos expediamus. Omnes armati sumus; mihi quoque sclopetum revolvens ampliore fistula paratum est. Ionathas enim, nisi me aeque atque ceteros armatam vidisset, securus esse non potuisset.

Heu mihi! Uno tamen praesidii genere, quo ceteri utuntur, ego uti non possum; vetat enim me cicatrix in fronte. Bonus Van Helsing me consolatur, dicens me tamen satis esse munitam, praesertim cum lupis occurrere possimus. Frigus in horas ingravescit, nivis procellae breves identidem oriuntur ac desinunt, velut hiemis iam imminentis nuntiae.

POSTEA.—Summis animi viribus opus fuit ut carissimo meo vale dicerem. Fortasse numquam iterum conveniemus. Fortis esto, Mina! Professor te attente intuetur; eius vultus te admonet. Nunc lacrimae non sunt fundendae, nisi Deus aliquando laetitiae lacrimas tibi concedet.

COMMENTARII IONATHAE HARKER

ANTE DIEM III KALENDAS NOVEMBRES, NOCTE.—Haec ad lucem per ostiolum fornacis navigii vaporarii emissam scribo; dominus Godalming focum alit. Huius operis peritus est, cum per multos annos unum navigium vaporarium in Tamesi flumine, alterum in paludibus Norfolciensibus habuerit. Quod ad consilia nostra attinet, denique Minam recte coniecisse statuimus; atque, si Comes ad castellum suum itinere fluviali rediturus esset, primum Serethum, deinde ab ipso confluente Bistritzam eum secuturum esse.

Credidimus eum locum circa gradum quadragesimum septimum latitudinis septentrionalis electurum, ubi a flumine per terram ad montes Carpaticos transire posset. Noctu quoque celeriter adverso flumine navigare non timemus; flumen satis aquarum habet, ripae satis inter se distant, ut etiam per tenebras navigio vaporario sine magno periculo progredi possimus. Godalming iubet me aliquandiu dormire, quod unum ad praesens vigilare satis sit.

Sed dormire nequeo. Qui enim possum, cum carissima mihi uxor in tanto discrimine sit atque in illum locum horribilem proficiscatur? Unum solacium mihi superest: in Dei manibus nos esse. Nisi ea fides me sustineret, facilius mihi videretur morte semel omnibus aerumnis finem imponere quam vivere. Dominus Morris et doctor Seward, priusquam nos solveremus, longum iter equis iam susceperant. Dextram fluminis ripam sequentur, sed satis longe ab aqua ut

loca editiora petant unde longos fluminis tractus prospicere possint neque omnes eius anfractus circumire cogantur.

In primis itineris partibus duos viros habebunt qui equitent atque reliquos equos ducant, ut quattuor tantum equites in via videantur, ne multitudo suspicionem moveat. Eos viros brevi dimittent, deinde ipsi equos curabunt. Fortasse nobis omnes vires coniungendae erunt; si ita acciderit, equi toti nostrae societati sufficient. Una equestris sella cornu amovibile habet, atque, si necesse erit, facile aptari poterit ad Minam vehendam.

Silvestris profecto et audax est expeditio quam suscepimus. Nunc, dum summa celeritate per tenebras pergimus, frigus e flumine consurgere atque nos ferire videtur; undique occultae noctis voces audiuntur, et quid agamus penitus sentimus. In terras incognitas, in vias incognitas, in orbem obscuris et horrendis rebus plenum ingredi videmur. Godalming ostiolum fornacis claudit.

PRIDIE KALENDAS NOVEMBRES.—Eadem celeritate pergimus. Dies ortus est, Godalming dormit, ego excubias ago. Frigus matutinum acerbissimum est; calor tamen fornacis gratissimus, quamvis vestibus e pellibus gravibus tecti simus. Adhuc paucas tantum naves apertas praeterivimus; nulli earum arca aut aliud onus inerat tantae magnitudinis quantum quaerimus. Nautae autem, quotiens lucernae nostrae electricae lumen in eos intendebamus, territi in genua cadebant et precabantur.

KALENDIS NOVEMBRIBUS, VESPERI.—Toto die nullum nuntium, nihil eius generis quod quaerimus invenimus. Iam in Bistritzam invecti sumus; si coniectura nostra falsa est, occasio periit. Omnia navigia, magna parvaque, consecuti et diligenter exploravimus. Hodie primo mane quidam nautae nostrum esse navigium publicae potestatis arbitrati sunt et proinde summa observantia exceperunt. Hoc ad negotia facilius expedienda nobis usui fore intelleximus; itaque apud Fundu, ubi Bistritza Seretho miscetur, vexillum Rumenicum comparavimus, quod nunc in conspectu omnium pandimus.

Ex illo tempore, quotiens aliud navigium consecuti sumus, eadem fraus successit: ubique summa reverentia excepti sumus, nec quisquam umquam de iis quae quaerebamus aut faciebamus quicquam recusavit. Nonnulli Slovaci narraverunt magnam navem se praeterisse, quae solito celerius navigaret, quod duplo plures remiges haberet. Id autem antequam ad Fundu pervenirent acciderat; quare dicere non poterant utrum navis illa in Bistritzam flexisset an Serethum ultra ascendisset.

Apud Fundu nihil de tali navi audire potuimus; noctu igitur illinc praeterisse necesse est. Somnus me iam graviter premit; frigus fortasse vires meas minuere incipit, et naturae aliquando requies danda est. Godalming instat ut ipse primam noctis custodiam suscipiat. Deus ei propter summam in miseros Minam et me benignitatem benedicat!

ANTE DIEM IV NONAS NOVEMBRES, MANE.—Iam dies clarus est. Optimus ille vir me excitare noluit. Ait scelus fuisset somnum meum perturbare, cum placide dormirem atque aerumnarum mearum oblitus essem. Mihi vero turpiter mei tantum commodi rationem habuisse videor, quod tam diu dormivi et illum tota nocte vigilare passus sum; sed ille recte fecit. Hodie mane me velut renatum sentio; eum nunc dormientem intuens, simul machinae operam dare, clavum tenere atque vigilare possum. Vires et alacritatem mihi redire sentio.

Ubinam hoc tempore Mina et Van Helsing sint miror. Mercurii die circa meridiem Veresti pervenire debuerunt. Ad currum equosque emendos aliquanto tempore opus erat; si iam profecti sunt atque strenue iter egerunt, nunc iam ad saltum Borgo appropinquabunt. Deus illos dirigat atque adiuvet! Horreo cogitans quid eis accidere possit. Utinam celerius ire possemus! Sed nequaquam licet; machinae vehementer pulsant omnesque vires exserunt. Quo modo Seward et Morris iter conficiant etiam miror.

Innumeri paene rivuli e montibus in hoc flumen decurrere videntur; sed cum nullus nunc saltem admodum magnus sit—licet hieme aut liquefactis nivibus sine dubio terribiles fiant—equites nostros haud multum fortasse retardaverunt. Spero nos antequam ad Strasbam pervenerimus eos conspecturos; nam si eo usque Comitem assecuti non erimus, fortasse una deliberandum erit quid deinceps agamus.

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD

ANTE DIEM IV NONAS NOVEMBRES.—Tres iam dies in itinere consumpti sunt. Nihil novi audivimus, neque, si audivissemus, tempus scribendi fuisset; momenta enim omnia pretiosa sunt. Tantum quievimus quantum equis ad vires reficiendas opus erat; nos autem labores admirabiliter ferimus. Veteres nostrae venationes et audaces excursiones nunc utilissimae fiunt. Properandum est; numquam securi erimus antequam navigium vaporarium rursus viderimus.

ANTE DIEM III NONAS NOVEMBRES.—Apud Fundu audivimus navigium Bistritzam ascendisse. Utinam frigus minus grave esset! Nives iam imminent; si

copiosae ceciderint, nos prohibebunt. Tum trahea nivaria comparata more Russorum pergere oportebit.

PRIDIE NONAS NOVEMBRES.—Hodie audivimus navigium, dum adversus rapidos fluminis fluctus viam sibi aperire conaretur, casu quodam retardatum esse. Slovacorum navigia, funibus et gubernatorum peritia adiuta, eos fluctus sine impedimento ascendunt; nonnullae paucis horis ante transierant. Godalming ipse machinarum reparandarum aliquam peritiam habet; procul dubio igitur ille erat qui navigium denuo composuit. Tandem, auxilio incolarum adhibito, rapidos illos fluctus superaverunt atque in cursum insequendi redierunt.

Vereor tamen ne navigio casus ille nocuerit. Rustici enim narrant illud, postquam ad aquam rursus placidam pervenisset, interdum subsistere visum esse, quamdiu oculis persequi poterant. Nobis etiam acrius quam antea properandum est: brevi forte auxilio nostro opus erit.

COMMENTARII MINAE HARKER

PRIDIE KALENDAS NOVEMBRES.—Meridie Veresti pervenimus. Professor dicit se hodie sub primum diluculum vix omnino somnum illum mihi inducere potuisse, neque aliud me respondisse quam “tenebrae et silentium”. Nunc ad currum equosque emendos profectus est. Ait se postea etiam alios equos emere conaturum esse, ut in via saepius mutare possimus. Plus quam septuaginta miliaria nobis conficienda restant. Regio amoenissima atque visu dignissima est; utinam in aliis rerum adiunctis totam contemplari liceret!

Quanta esset voluptas, si Ionathas et ego soli curru per hos agros veheremur! Subsistere, homines convenire, de vita moribusque eorum discere, animos nostros memoriamque pulchris huius regionis ferae coloribus et imaginibus implere possemus. Heu!

POSTEA.—Doctor Van Helsing rediit. Currum equosque comparavit; cenabimus atque post unam horam proficiscemur. Hospita amplissimum cibariorum corbem nobis instruit, qui integrae militum manui satis futurus videatur. Professor eam hortatur, mihique tacitus in aurem dicit fieri posse ut per hebdomadem integram nullum cibum idoneum inveniamus. Ipse quoque multa emit, ad deversorium deferri iussit magnam miramque vim tunicarum e pellibus, palliorum ceterarumque rerum ad frigus arcendum. Nulla erit causa cur frigore laboremus.

* * *

Iam mox proficiscemur. Reformido cogitans quid nobis accidere possit. In Dei manibus vere sumus. Ipse solus novit quae ventura sint. Eum totis animi mei, maesti quidem sed humilis, viribus precor ut carissimum maritum meum custodiat; ut, quidquid nobis contigerit, Ionathas sciat me eum plus quam verbis exprimere possim dilexisse et coluisse, atque ultimam ac verissimam animi mei cogitationem semper ad eum pertinere.

* * *

CAPUT XXVII

COMMENTARII MINAE HARKER

KALENDIS NOVEMBRIBUS.—Totum diem iter fecimus, idque magno cursu. Equi, ut videtur, benignam curam intellegunt: quod enim itineris spatium singulis datur libenter et quam celerrime emetiuntur. Iam totiens eos commutavimus atque eandem ubique alacritatem experti sumus, ut speremus reliquum iter haud difficulter confectum iri. Doctor Van Helsing paucis verbis utitur: rusticis se Bistriciam festinare dicit, pecuniamque largiter dat, ut equos sine mora mutent. Interim aut iusculum calidum aut potio ex caffeo aut thea parata nobis praebetur; tum statim procedimus.

Regio amoenissima est, omnibus quas fingere possis pulchritudinis generibus abundans; incolae fortes, robusti, simplices atque egregiis animi dotibus praediti videntur. Sed mirum quam superstitionibus dediti sint! In prima domo apud quam substitimus, mulier quae nobis ministrabat, ubi cicatricem in fronte mea vidit, signo crucis se munivit, duosque digitos adversus me extendit, quasi ita oculi maligni vim depulsura esset. Credo etiam eos plus solito allii cibis nostris consulto admiscuisse; mihi vero nihil allio molestius est.

Ex illo tempore caveo ne pileum aut velum deponam; ita suspiciones eorum effugio. Tanta celeritate progredimur, neque quisquam auriga nobiscum est qui rumores disseminet, ut famam ipsam quae de nobis ferri possit antecedere videamur; metuo tamen ne metus oculi maligni per totum iter vestigia nostra subsequatur. Professor lassitudinis expers esse videtur. Toto die requiescere noluit, quamquam me per aliquot horas dormire coegit.

Sub solis occasum me sopore artificioso affecit; respondisse me dicit, ut soleo: “Tenebrae, aqua ad latera navis allabitur, ligna stridunt.” Itaque hostis noster adhuc flumine vehitur. De Ionatha cogitare vereor; nescio tamen quo pacto iam neque pro illo neque pro me ipsa timeo. Haec scribo dum in villa rustica exspectamus, donec equi parentur. Doctor Van Helsing dormit. O miserum carumque senem! Quam fessus, quam senex, quam canus apparet! Labra tamen adeo firme compressa sunt, ut victoris constantiam prae se ferant; etiam dormienti invicta animi constantia inest.

Simul atque iter rursus ingressi erimus, efficiam ut ipse quiescat, dum ego habenas teneo. Dicam iter complurium dierum nobis adhuc superesse, neque

tunc viribus deficiendum esse, cum maxime illis opus futurum sit... Omnia parata sunt; iam paulo post proficiscemur.

ANTE DIEM IV NONAS NOVEMBRES, MANE.—Quod volui perfeci: vicibus alternis tota nocte currum egimus. Iam illuxit dies serenus, quamquam frigidus. Mira quaedam gravitas aeri incumbit—“gravitas” dico, quod verbum aptius non invenio; utrumque nostrum premit atque urget. Frigus est acerrimum; solae pelles calidae quibus involuti sumus nos a frigore defendunt. Sub lucem Van Helsing me sopore artificioso affecit. Ait me respondisse: “Tenebrae, stridor lignorum et fragor aquarum.” Apparet igitur aliam iam esse fluminis naturam, quo altius adverso amne ascendunt.

Utinam carissimus meus nulli periculo se committat, nisi quantum necesse est! Sed in Dei manibus sumus.

ANTE DIEM IV NONAS NOVEMBRES, NOCTE.—Per totum diem vecti sumus. Quo longius progredimur, eo asperior atque incultior fit regio; magna montium Carpaticorum iuga in longos quasi ramos porrecta, quae Veresti procul atque humilia in ultimo caeli ambitu apparebant, nunc undique circumfunduntur ac supra capita nostra attolluntur. Utrique animus satis firmus esse videtur; credo alterum alteri hilaritatem ostendere conari, ut eius animum confirmet, atque ita ipsi quoque animum recipimus. Doctor Van Helsing ait nos cras mane ad saltum Borgo perventuros.

Rarissimae iam sunt habitationes. Professor equos, quos postremo comparavimus, usque ad finem nobiscum ducendos esse dicit, quoniam fortasse alios in eorum locum invenire non poterimus. Duos enim equos praeter duos nuper commutatos adiunxit; itaque nunc quattuor equis rudi quodam apparatu iunctis curru vehimur. Boni illi equi patientes sunt atque faciles, nec ullam nobis molestiam faciunt. Cum viatores fere nullos offendamus, etiam ego currum regere possum. Ad saltum luce diei perveniemus; ante lucem pervenire nolumus. Itaque cursum aliquantum remittimus et uterque per vices diutius conquiescit.

O quid nobis dies crastinus afferet? Locum petimus ubi infelix carissimus meus tanta perpessus est. Deus det ut recta via ducamur, atque pro sua clementia maritum meum ceterosque nobis ambobus carissimos, tanto mortis periculo circumdatos, custodiat! Ego vero indignissima sum quae coram eo consistam. Heu, impura sum in conspectu eius, neque aliter ero donec ipse me inter eos qui iram eius non meruerunt rursus adstare patiatur.

MEMORANDUM ABRAHAMI VAN HELSING

PRIDIE NONAS NOVEMBRES.—Haec amico meo veteri et fideli, Ioanni Seward, medicinae doctori, apud Purfleet prope Londinium habitanti, relinquo, si mihi eum iterum videre non contigerit. Haec fortasse rem explicabunt. Mane est. Ad ignem scribo quem tota nocte, adiuvante domina Mina, alui. Frigus, frigus intolerabile! Caelum grave, cinereum, nivibus plenum est; quae ubi deciderint, toto hiemis tempore mansurae videntur, quoniam terra iam duratur, velut ad nives recipiendas parata. Hoc frigore domina Mina affecta videtur: toto die tanto capitis torpore laboravit ut sui dissimilis appareret.

Dormit, dormit, semper dormit! Quae alias tam vigilans et alacris est, per diem paene nihil omnino fecit; quin etiam edendi appetitum amisit. Ne in exiguis quidem commentariis suis quidquam consignavit, quae antea in quavis itineris mora tam diligenter scribere solebat. Occulta quaedam vox animum monet non omnia recte se habere. Hac tamen nocte vivacior est. Longus ille somnus diurnus vires ei reddidit: nunc tam suavis atque hilaris est quam umquam fuit.

Sub occasum solis eam sopire conatus sum, sed heu! frustra. Facultas illa in dies magis languebat; hac nocte prorsus me destituit. Fiat igitur Dei voluntas, quaecumque erit et quocumque nos ducet!

Nunc ad res gestas redeo. Quoniam domina Mina nihil iam celeribus notis suis conscribit, mihi, antiquo illo tardiorique scribendi more, omnia exponenda sunt, ne ullus dies noster sine testimonio praetereat.

Heri paulo post solis ortum ad saltum Borgo pervenimus. Ubi primum aurorae indicia conspexi, ad somnum illum inducendum me comparavi. Currum sistere iussi, descendimusque ambo, ne quis currus motus rem impediret. Ex pellibus cubile composui; in eo recumbens domina Mina sopori artificioso, sicut antea, se permisit, sed tardius multoque breviore tempore quam antea. Responsum idem fuit: “Tenebrae et aquae in gyros volutae.” Tum evigilavit, nitida atque laeta; nos iter ingressi mox ad saltum pervenimus.

Tum vero mirabili studio atque alacritate exarsit; novus quidam instinctus viam ei monstrare videbatur. In viam quandam digitum intendens dixit: “Hac eundum est.”

“Unde id scis?” interrogavi.

“Scio sane,” respondit; paulisper autem morata subiecit: “Nonne meus Ionathas hac ipsa via iter fecit, atque ipsum hoc iter in commentariis suis descripsit?”

Primum miratus sum; sed mox intellexi unam fere tantum eius generis viam transversam ibi patere. Raro frequentatur, longeque differt a via publica quae a Bucovina Bistriciam ducit, latiore firmioreque atque multo frequentatiore.

Hanc igitur viam ingressi sumus. Ubi aliae viae occurrebant—nec semper scire poteramus utrum verae viae an mera vestigia essent, adeo deserta erant loca et levi nive iam tecta—equis ipsis viam eligendam reliqui. Habenas remisi; illi patientissime processerunt. Paulatim omnia reperimus quae Ionathas in mirandis suis commentariis descripserat. Deinde per longissimas horas iter continuavimus. Primo dominam Mina dormire iussi; conata est atque obdormivit.

Diu dormivit; adeo ut tandem sollicitus factus excitare conarer. Sed alto somno oppressa permansit, nec ullis meis conatibus excitari potuit. Durior esse nolui, ne quid mali afferrem; noveram enim quam multa perpessa esset, et somnum interdum unicum ei solacium esse. Videor et ipse aliquantisper dormitasse: subito enim, velut alicuius culpae conscientia me urgeret, exsilui; tum me habenas adhuc tenere animadverti, equosque eodem lento aequabilique gradu pergere.

Deorsum spectavi: domina Mina adhuc dormiebat. Iam solis occasus haud procul aberat; lux aurea late super nivem effusa erat, atque ad praeruptos montium clivos longissimas umbras nostras proiciebamus. Semper altius ascendebamus; omnia tam aspera, tam saxosa, tam deserta erant, ut ad ultimos terrarum fines venisse videremur.

Tum dominam Mina excitavi. Hac vice non difficulter experrecta est. Iterum somnum artificiosum inducere conatus sum, sed nihil profeci: ita me non sentiebat, quasi ne praesens quidem essem. Institi tamen iterum atque iterum, donec repente nos ambos tenebris circumdatos vidi. Circumspexi: sol occiderat. Domina Mina risit; ego conversus vultum eius conspexi. Plane vigilabat, tam sana tamque vegeta videbatur ut talem eam non viderim ex illa nocte qua apud Carfax domum Comitis primum intravimus.

Stupui, neque anxietas me reliquit; sed tanta erat eius hilaritas, tanta erga me benignitas atque cura, ut timorem omnem paulisper obliviscerer. Ignem accendi—ligna enim nobiscum advexeramus—illaque cibum paravit, dum ego equos curru solutos sub tecto alligavi atque pabulo refeci. Ubi ad ignem redii, cenam iam mihi instruxerat. Ut eam adiuvarem accessi; at illa subridens dixit se iam cenavisse: tanta fame se laborasse ut exspectare non potuisset.

Non placuit id mihi; gravibus suspicionibus animum meum vexari sensi. Veritus tamen ne illam terrerem, tacui. Assedit mihi dum solus cenabam; tum pellibus involuti iuxta ignem recubuimus. Dormire illam iussi, me ipsum excubaturum pollicitus. Sed paulo post officii mei vigilandi prorsus oblitus sum. Ubi repente officii memini, eam quiete iacentem, sed vigilantem meque oculis miro fulgore nitentibus intuentem deprehendi. Id semel iterumque accidit; magnam igitur noctis partem dormivi, donec lux adventare coepit.

Experrectus eam sopire temptavi; sed heu, quamvis oculos mihi oboediens clausisset, somnus non venit. Sol ascendit, ascendit, adhuc ascendit; postea demum somnus illam oppressit, sed nimis sero, isque tam gravis ut excitari nullo modo posset. Equos iunxi ceteraque paravi; tum ipsam dormientem sustuli atque in curru collocavi. Adhuc dormit domina Mina; dormiens salubrior etiam ac rubicundior quam antea apparet. Quod mihi vehementer displicet.

Timeo, timeo, omnia timeo! Etiam cogitare reformido. Sed progrediendum est. De vita morteque, immo de rebus ipsa vita morteque gravioribus, decertamus: retro cedere non licet.

NONIS NOVEMBRIBUS, MANE.—In omnibus rebus diligentissime vera referre volo. Nam quamvis tu et ego multa una miranda conspeximus, fortasse primo crederes me, Van Helsing, mente alienatum esse, ac tot horrenda spectacula tamque diuturnam animi nervorumque intentionem tandem rationem mihi eripuisse.

Totum hesternum diem iter fecimus, montibus semper propius accedentes, per regiones in dies asperiores magisque desertas. Praeruptae rupes minaci specie imminent, aquaeque undique praecipites ruunt: ipsa rerum natura hic quasi Bacchantium furore olim exagitata videtur. Domina Mina dormiebat atque iterum dormiebat; ego famem quidem sensi et cibo me sustentavi, sed eam ne cibi quidem sumendi causa excitare potui. Timere coepi ne fatalis loci vis eam teneret, quae impuro illo vampyri baptismate contaminata esset.

“Age,” mecum dixi, “si illa per omnem diem dormiat, ego nocte vigilabo.” Dum asperam viam, antiquam quidem et male factam, curru sequimur, caput demisi obdormivique. Rursus culpae meae temporisque amissi conscientia experrectus sum; dominam Mina adhuc dormientem et solem iam ad occasum inclinatum conspexi.

Sed omnia interea mutata erant. Montes illi minaces longius abesse videbantur; iam ad fastigium ardui collis appropinquabamus, cuius in summo

castellum exstabat cuius formam Ionathas in commentariis suis descripserat. Laetitia simul ac timore perculsus sum: iam enim, seu bene seu male res cessura erat, finis imminebat.

Dominam Mina excitavi atque rursus sopori artificioso tradere conatus sum; sed frustra, donec tempus idoneum praeteriit. Tum, priusquam tenebrae plenae ingruerent—nam etiam post occasum solis caelum adhuc super nivem lucem eius repercussam reddidit, ita ut diu crepusculum permaneret—equos iugo solutos in loco quam tutissimo quem invenire potui pabulo refeci. Ignem deinde excitavi, iuxtaque eum dominam Mina, nunc vigilantem solitoque etiam amabiliorem, mollibus tegumentis circumdatam commode considere iussi. Cibum paravi; illa tamen edere recusavit, nihil aliud dicens quam sibi famem non esse.

Non institi, quoniam videbam frustra me hortaturum esse. Ipse autem cenavi: omnibus enim viribus nunc mihi opus erat. Tum, metu eorum quae fieri possent agitatus, circa locum ubi sedebat dominam Mina amplum circulum duxi, ut commodius intra eum maneret; per ipsius circuli ambitum minuta Hostiae consecratae fragmenta sparsi, ut undique munita esset. Illa toto tempore immota sedebat, adeo immota ut mortua videretur; pallidior semper fiebat, donec ipsam nivem candore aequaret; ne verbum quidem protulit.

Ubi propius accessi, me complexa est; intellexi miseram a capite ad pedes tam vehementer tremere ut miserabile esset illam intueri. Postquam aliquantum conquievit, rogavi:

“Nonne huc ad ignem venies?” Experiri enim volebam quid facere posset. Obsequens surrexit, sed vix uno gradu progresso substitit, quasi fulmine percussa.

“Cur non pergis?” quaesivi. Illa caput quassavit, ad locum unde surrexerat rediit atque consedit. Tum oculis apertis, tamquam recens e somno excitata, me intuens simpliciter respondit:

“Non possum.” Neque quidquam amplius locuta est. Laetatus sum: noveram enim id quod illa transire non posset, ab eis quoque quos metuebamus transiri non posse. Quamvis corpus eius in periculo versaretur, anima tamen tuta erat!

Paulo post equi acutos metuque plenos hinnitus edere coeperunt et vincula sua violenter tendere, donec ad eos accessi atque sedavi. Cum manuum mearum tactum sensissent, leniter quasi gaudio hinnierunt, manusque lambentes aliquamdiu quieti steterunt. Saepius per noctem ad eos redii, usque ad illam

horam frigidissimam qua tota rerum natura maxime languescere solet; quotiens accessi, totiens conquieverunt.

Illa hora frigidissima ignis deficere coepit. Iam e circulo egressurus eram ut ligna adicerem; nivis enim turbines vento acti saeviebant, quibus nebula glacialis admixta erat. Etiam in tenebris lumen quoddam apparebat, quale semper nivibus obducta terra reddit; nivis autem flocci nebulosaeque volutae paulatim mulierum effigies induere videbantur, quarum vestes longe post se traherentur. Gravissimum atque horribile silentium erat, nisi quod equi metum suum gemitu ac tremore significabant.

Tum mihi timores exorti sunt, timores horrendi; sed simul recordatus sum me intra circulum tutum stare. Existimare coepi haec omnia nocti, tenebris, diuturno animi labore atque horribili sollicitudini tribuenda esse. Videbatur quasi memoria malorum quae Ionathas perpessus erat animum meum falleret: nam nives et nebulae circumvolvi coeperunt, donec obscuras illarum mulierum, quae eum osculari voluerant, figuras paene cernere possem.

Interea equi humi magis magisque se contraxerunt, atque tam miserabiliter gemebant ut hominum dolore cruciatorum voces imitarentur. Tantus eos metus obstupefecerat ut ne furentis quidem fugae vires suppeterent. Dominae Mina vehementer timui, cum illae formae insolitae propius venientes nos circumirent. Ad eam respexi: placide sedebat mihique subridebat. Ubi autem ad ignem accessurus eram ut ligna supponerem, me prehendit retraxitque; tum voce tam demissa ut velut in somnis audiri videretur susurravit:

“Noli! Noli extra circulum egredi! Hic tutus es!” Ad eam conversus atque in oculos eius intuens respondi:

“At tu? Tibi timeo!” Illa submisso quodam risu vix humano risit, atque ait:

“Propter me times? Cur propter me timeas? Nemo in toto orbe adversus illas tutior est quam ego.” Dum quid sibi illa verba velint mecum reputo, subitus venti flatus flammam extulit, atque in fronte eius rubram cicatricem conspexi. Tum, heu, omnia intellexi! Quod nisi intellexissem, mox tamen didicissem: nebulosae enim atque nivosae formae propius accedebant, sed extra sacri circuli terminum constanter manebant.

Paulatim corpora solidiora induerunt, donec—nisi Deus mentem mihi eripuit, propriis enim oculis vidi—tres illae mulieres coram me carnem et ossa induisse videbantur, quas Ionathas in cubiculo illo viderat cum guttur eius osculis

appetere vellent. Agnovi earum corpora sinuose se flectentia, oculos claros et duros, dentes candidos, ora rubicunda, labra libidinis plena.

Ad miseram caramque dominam Mina assidue arridebant; dein per silentium noctis risu personantes, bracchiis inter se implicatis digitisque in eam intentis, vocibus tam dulcibus ac penetrantibus locutae sunt, ut illum poculorum aquae sono resonantium tinnitum recordarer, cuius suavitatem Ionathas intolerabilem dixerat:

“Veni, soror. Veni ad nos. Veni! Veni!” Pavens ad dominam Mina respexi; tum cor meum gaudio velut flamma exsiluit. Nam tantus erat in dulcibus eius oculis formido, tanta aversatio atque horror, ut mihi spes omnis rediret. Deo gratias! Nondum ex illarum numero erat. Ex lignis quae iuxta me erant quaedam arripui; particula Hostiae sacrae prae me porrecta adversus mulieres illas ad ignem processi. Illae retro cesserunt, submisso quidem sed horrendo risu cachinnantes.

Ignem alui neque iam illas metui: sciebam enim nos praesidiis nostris tutos esse. Dum sacram Hostiam praetenderem, mihi appropinquare non poterant; neque dominae Mina, quamdiu intra circulum permaneret, quem ipsa egredi non magis valebat quam illae ingredi. Equi iam gemere desierant atque humi immobiles iacebant; nix leniter super eos cadebat, corporaque magis magisque dealbabat. Intellexi miseras bestias iam nihil amplius timere posse.

Ita usque ad auroram mansimus, donec primus rubor inter nebulas niveas apparuit. Desertum me sentiebam, timore maeroreque oppressus; sed ubi sol pulcherrimus supra horizontem surgere coepit, quasi ad vitam redii. Primo diluculo effigies illae horribiles inter nives nebulasque circumvolutas dilapsae sunt; obscurae earum umbrae, tenues ac paene perspicuae, castellum versus recedentes evanuerunt.

Prima luce animi quodam instinctu ad dominam Mina conversus eam sopire volui; sed repentino tam alto somno oppressa erat ut excitari nullo modo posset. Eam etiam dormientem sopori illi artificioso subicere conatus sum; nihil tamen respondebat, nihil omnino. Interea dies illuxit. Adhuc e loco moveri vix audeo. Ignem restitui, equosque inspexi: omnes mortui sunt.

Hodie multa mihi hic agenda sunt. Exspecto donec sol in caelum altius ascenderit: fortasse enim loca quaedam intranda erunt, ubi lux solis, quamquam nive et nebula obscurata, mihi tutelam praebebit.

Primum ientaculo vires colligam, deinde opus illud mihi horrendum aggrediar. Domina Mina etiamnum dormit; et Deo gratias! Somnus eius placidus est...

COMMENTARII IONATHAE HARKER

PRIDIE NONAS NOVEMBRES, VESPERE.—Infortunium illud quod navigio nostro accidit gravissimum nobis detrimentum attulit. Nisi id accidisset, iam pridem navem illam consecuti essemus, et hoc ipso tempore carissima mea Mina libera esset. De ea cogitare reformido, quae in vastis illis solitudinibus prope locum tam exsecrabilem versatur. Equos comparavimus atque vestigia persequimur. Haec scribo dum Godalming cetera parat. Arma nobis adsunt; caveant igitur sibi Zingari, si pugnare voluerint. O si Morris et Seward nobiscum essent!

Spes sola nobis restat. Si nihil posthac scripsero, vale, Mina! Deus tibi benedicat teque custodiat.

COMMENTARII DOCTORIS IOANNIS SEWARD

NONIS NOVEMBRIBUS.—Primo diluculo agmen Zingarorum procul conspeximus, qui cum curru longo, quem leiter-wagon vocant, ab amne summa celeritate discedebant. Turmatim eum circumdabant atque ita properabant quasi hostes a tergo instarent. Nix leniter decidit, et mira quaedam animi commotio in aere ipso esse videtur. Fortasse nos ipsi ita afficimur; sed insolita est illa tristitia quae nos urget. Procul luporum ululatum audio; nives eos e montibus deducunt, atque undique omnibus pericula imminent. Equi paene parati sunt; mox proficiscemur.

Ad mortem alicuius equitamus. Quis autem moriturus sit, aut ubi, aut quid accidat, aut quando et quomodo, solus Deus novit...

MEMORANDUM ABRAHAMI VAN HELSING

NONIS NOVEMBRIBUS, POST MERIDIEM.—Saltem sana mihi mens est. Deo ob id beneficium gratias ago, quamquam horrenda erant ea quibus id mihi comprobatum est. Cum dominam Mina intra circulum sacrum dormientem reliquissem, ad castellum iter feci. Malleus fabrilis quem Veresti in curru reposueram magno usui fuit: nam, quamvis fores omnes apertae starent, eas a cardinibus ferrugine confectis vi evelli, ne aut cuiusquam dolo aut casu clauderentur, atque ita, postquam intrassem, exitus mihi intercluderetur. Hic Ionathae misera experientia monuerat quid cavendum esset.

Commentariorum eius memor ad sacellum antiquum viam repperi; sciebam enim ibi mihi opus esse. Aer oppressus erat; videbatur aliquid sulphuris halare, quo interdum vertigine corripiebar. Aut in auribus meis ingens fremitus exoriebatur, aut procul luporum ululatus audiebatur. Tum dominae Mina carissimae recordatus animo prorsus perturbatus sum. Hinc inde me sollicitudo gravissima premebat, nec quo me verterem reperiebam.

Illam enim in eum locum ducere non ausus eram; intra sacrum circulum contra vampyrum tuta manebat; at ne ibi quidem a lupis immunis erat! Constitui tamen opus mihi hoc loco perficiendum esse; de lupis autem, si ita Deo placeret, eius voluntati obtemperandum. Neque enim aliud quam mors immineret, post quam libertas exspectaretur. Id pro illa eligendum mihi visum est. Quod si de mea sola vita ageretur, facile esset eligere: satius esset in faucibus lupi perire quam in sepulcro vampyri quiescere! Sic statui opere instituto perseverare.

Sciebam tria saltem sepulcra quaerenda esse, sepulcra non vacua. Quaesivi igitur et quaesivi, donec unum repperi. Iacebat ibi femina somno vampyri sopita, tam viva specie, tam lasciva pulchritudine insignis, ut horrore perstringerer, quasi caedem commissurus advenissem. Equidem non dubito quin superioribus saeculis, cum talia fiebant, multi qui tale opus aggressi essent, extremo momento audaciam primum, tum ipsam animi constantiam amiserint.

Cunctati sunt atque iterum cunctati, donec sola pulchritudo illecebraeque impudicae illius mortuae nec tamen vere mortuae eos fascinaverint. Sic manent, manent, donec sol occidat et somnus vampyri solvatur. Tum pulchrae mulieris oculi aperiuntur amore simulato lucentes, libidinosa labra osculum offerunt—et vir fragilis est. Alia igitur victima in gregem vampyrorum trahitur; alius miser in torvam foedamque mortuorum nec tamen mortuorum aciem adnumeratur!...

Magna certe huic rei vis animos fascinandi inest: nam me quoque ipsius conspectus commovit, quamquam in monumento vetustate corroso et saeculorum pulvere oppresso iacebat, atque taeter ille odor manabat, qualis in Comitis latebris olere solebat. Ita vero: commotus sum, ego, Van Helsing, quamvis propositum firmum atque gravissimas odii causas haberem; tanta me cepit cunctandi cupiditas, ut et corporis facultates et animum ipsum mihi quasi vinculis impediret.

Fortasse naturali somni necessitati et insolitae aeris oppressionis vi iam succumbebam. Illud certum est, me sensim somno opprimi, qualem experitur is qui apertis oculis dulci cuidam illecebrae cedit, cum repente per aera nive paene

silentem longus ac summissus gemitus insonuit, tanto maerore misericordiaque plenus ut velut clara tuba me excitaret. Dominae enim Mina carissimae vocem audiveram.

Animum tum ad opus horrendum iterum confirmavi; monumentorum opercula vi removens alteram sororem, eam quoque nigro capillo, inveni. Ne ausus quidem sum illam tam diu contemplari quam priorem, ne rursus fascinarer. Itaque quaerere perrexi, donec in magno quodam tumulo alte exstructo, quasi alicui praecipue dilectae parato, tertiam illam pulchram sororem reperi, quam, sicut Ionathas, olim e tenuissimis nebulae particulis formari conspexeram.

Tam formosa erat, tanta faciei claritate ac tanta corporis venustate, ut ipsa virilis natura, qua ad feminam diligendam protegendamque impellimur, novo quodam affectu me vertigine corriperet. Sed Deo gratias! miserabilis illa dominae Mina vox nondum ex auribus meis excesserat; prius igitur quam illecebrae me penitus vincerent, ad opus illud atrox obeundum vires animi collegi.

Iam, quantum cognoscere poteram, omnia sacelli sepulcra perscrutatus eram; cum autem tria tantum simulacra mortuarum neque tamen vere mortuarum per noctem circum nos apparuissent, nullas alias eiusdem generis illic versari existimavi. Unum supererat monumentum omnibus ceteris augustius, ingens et egregia membrorum proportione exstructum. In eo unum tantum nomen inscriptum erat:

DRACULA.

Hoc igitur erat sepulcrum regis vampyrorum, cui tot alii vampyri nefandam originem debebant. Quod vacuum erat, mihi rem iam cognitam certissime confirmabat. Priusquam mulieres illas opere meo horribili ad veram tandem mortem reducerem, particulas Hostiae consecratae in Draculae sepulcrum posui, quo ei, quamdiu mortuus nec tamen vere mortuus permaneret, in aeternum aditus ad illud prohiberetur.

Tum opus tremendum aggressus sum, timore ipso correptus. Si una tantum fuisset, facilius aliquanto res se haberet. Sed tres! Post unum tam crudele facinus bis idem iterare! Nam si cum dulcissima Lucia Westenra tam grave fuit, quanto gravius cum istis ignotis feminis, quae per tot saecula superstites manserant, ipsaque annorum successione corroboratae erant, quaeque, si potuissent, pro nefandis suis vitis pugnassent!...

O mi Ioannes, carnificis opus fuit! Nisi cogitatio aliorum iam mortuorum atque viventium, quibus tam atroces timores impendebant, vires mihi addidisset, pergere non potuissem. Etiam nunc toto corpore contremisco; sed, Deo gratias, donec omnia confecta sunt, animi constantia me non deseruit. Nisi priorem illam, momento antequam prorsus solveretur, tranquillo vultu iacere vidissem, atque laetitiam quandam in vultu eius sensim emergentem, velut ipsa iam intellegeret animam suam servatam esse, reliquum caedis opus ferre non potuissem.

Non sustinuissem stridorem illum horrendum, cum palus in pectus adigeretur, neque saevos corporis cruciatu se torquentis motus, neque spumam sanguineam circa labra. Timore victus profugissem, opere imperfecto relicto. Sed omnia finita sunt! Miserarum illarum nunc misereri possum atque flere, dum eas recolens cogito quam placide singulae per exiguum momentum in vero mortis somno iacuerint, priusquam omnino evanescerent.

Nam, amice Ioannes, vix uniuscuiusque caput cultro amputaveram, cum totum corpus dissolvi atque in pristinum pulverem dilabi coepit; tamquam mors illa quae ante multa saecula advenire debuerat tandem ius suum vindicasset, velut clara voce proclamans: “Adsum!”

Priusquam castello egrederer, aditus ita clausi atque munivi ut Comes illuc, quamdiu vampyrus maneret, numquam amplius intrare posset.

Cum in circulum intrassem ubi domina Mina dormiebat, illa experrecta, simul ac me vidit, dolore plena exclamavit me nimium perpessum esse.

“Veni!” inquit, “hinc discedamus, ex hoc loco horribili! Eamus obviam marito meo; scio enim eum ad nos venire.” Macilenta erat, pallida, viribusque fracta; oculi tamen puri lucebant ac studio flagrantes. Gaudebam pallorem morbumque eius cernere: recens enim horrendum illud vampyrorum in somno rubentium spectaculum animum meum occupaverat.

Ita, spe atque fiducia erecti, nec tamen omni timore liberati, orientem versus progredimur, obviam amicis nostris—atque ipsi Ionathae—quos domina Mina ad nos venire se scire dicebat.

COMMENTARII MINAE HARKER

ANTE DIEM VIII IDUS NOVEMBRES.—Iam dies ad vesperum inclinabat, cum Professor et ego iter ad orientem suscepimus, unde Ionatham venire sciebam. Nec celeriter procedebamus, quamquam via praecipiti descensu ferebatur; nam graves pelles, stragula et tegumenta nobiscum ferenda erant: committere enim

nolebamus ut in tanto frigore atque inter nives omni tegumento destitueremur. Partem quoque cibariorum nobiscum sumpsimus; in vastissima enim solitudine versabamur, neque, quantum per nives cadentes prospicere poteramus, vel minimum habitationis indicium apparebat.

Postquam circiter mille et centum passus progressi sumus, laborioso itinere fessa paulisper conquiescere consedi. Tum conversi castellum Draculae conspeximus, cuius clara et acuta forma in caelum eminebat. Tam longe enim infra collem cui impositum erat descenderamus, ut montium Carpaticorum fastigia ex illo conspectu longe infra castellum viderentur. Totam eius magnitudinem contemplati sumus: in ipso vertice praeruptae rupis mille fere pedes altae sublime eminebat; ingens autem hiatus illud a lateribus proximorum montium secernere videbatur.

Nescio quid ferum atque insolens illi loco inerat. Luporum ululatus procul audiebatur; quamvis longe abessent, sonus ille, nivibus paene exstinctus, tamen terrorem incutiebat. Ex eo quo Doctor Van Helsing circumspiciebat intellexi, eum locum aliquem natura munitum quaerere, ubi, si hostes impetum facerent, minus expositi essemus. Via aspera etiamnum declivis ferebatur; eius vestigia inter nives congestas dignoscere poteramus.

Non multo post Professor mihi manu signum fecit; surrexi igitur atque ad eum accessi. Mirum quendam locum invenerat: saxum intus natura excavatum, cui aditus inter duo saxa magna quasi ostium patebat. Manu me prehendit et intro duxit. “Aspice,” inquit, “hic tuto latebis; quod si lupi advenerint, singulos singulatim excipere potero.” Pelles nostras intulit, mollissimum mihi cubile instruxit, cibosque quosdam deprompsit, atque ut inde aliquid ederem vehementer institit.

Ego vero edere non poteram; etiam sola edendi cogitatio mihi nauseam movebat. Quamvis libentissime illi morem gessissem, ad temptandum quidem me cogere nequivi. Tristis admodum me aspexit, neque tamen increpavit. Tum specilla gemina e theca deprompta secum ferens in summum saxum ascendit, et oculis per omnem horizontem vagatus est. Subito exclamavit:

“Aspice! Domina Mina, aspice, aspice!” Exsilui atque in saxo iuxta eum steti; specilla mihi tradidit manuque locum ostendit. Nix iam densior cadebat, vento magno insurgente in saevas volutas agebatur. Interdum tamen nivis impetus paulisper remittebatur, et spatia late patentia discernere poteram.

Ex eo loco edito longissime prospicere licebat. Procul, ultra immensam nivei campi vastitatem, flumen conspexi, quod velut taenia nigra per campos sinuosis flexibus ducta per regionem serpere videbatur. Recta ante nos, haud longe—immo tam prope ut mirarer cur eos antea non vidissemus—turma equitum magna celeritate veniebat. Medius inter eos longus currus erat, quem leiter-wagon appellant; is, quotiens in asperam viae partem incidebat, huc atque illuc iactabatur, velut canis cauda cum movetur.

Cum omnes in candida nive distincte apparerent, ex vestibus intellegebam rusticos aut Zingaros cuiusdam generis esse.

In curru ingens arca quadrata posita erat. Quam ubi conspexi, cor mihi exsiluit: finem iam instare sentiebam. Vesper aderat, nec ignorabam monstrum illud, quod adhuc intra arcam inclusum iacebat, simul atque sol occidisset libertatem recepturum esse, atque in multas formas mutatum omnem insequentium industriam elusurum. Pavens ad Professorem me converti: sed, quod me magis etiam terruit, nusquam eum conspiciebam. Paululo post infra saxum apparuit. Circa scopulum circulum duxerat, eiusdem generis quo superiore nocte nos tutati eramus.

Ubi eum perfecit, ad me rediit et ait:

“Hoc saltem loco ab illo tuta eris!” Specilla a me recepit; ubi procella nivis paululum remisit, campum omnem infra nos oculis peragravit. “Videsne?” inquit. “Quanto impetu accurrunt! Equos flagellis urgent atque ad summam celeritatem incitant.” Substitit; deinde voce cavo quodam sono mutata perrexit:

“Cum solis occasu cursu certant. Vereor ne serius advenerimus. Fiat voluntas Dei!” Nova tum nivis procella tam densa descendit ut nihil usquam videretur. Brevi tamen transiit, atque ille rursus per speculares planitiem perlustravit. Tum repente exclamavit:

“Aspice! Aspice! Aspice! Duo equites ab austro advolant, illos insequentes. Quincius et Ioannes esse debent. Accipe specilla. Aspice, priusquam omnia nix iterum obtegat!” Accepi atque inspexi. Duo illi viri fortasse Doctor Seward et dominus Morris erant; illud saltem certo sciebam neutrum Ionatham esse. Eodem tamen tempore Ionatham haud procul abesse sensi; itaque circumspiciens a septentrionali parte turmae appropinquantis alios duos viros conspexi, qui summa equorum celeritate vehebantur.

Unum ex eis statim Ionatham esse cognovi; alterum, ut par erat, dominum Godalming existimavi. Hi quoque turbam currum comitantem insequebantur.

Quod cum Professori nuntiavissem, ille gaudio velut puer scholasticus exclamavit; postquam intentius respexit donec nix prospectum ademit, sclopetum Winchesterianum saxo ad ipsum latebrae nostrae aditum apposuit, paratum ut statim uteretur. “Omnes ad eundem locum concurrunt,” inquit.

“Cum ad rem ventum erit, Zingari undique circa nos erunt.” Ego quoque sclopetulum rotatorium, quod vulgo revolver appellant, promptum sustuli: dum enim loquimur, luporum ululatus magis magisque appropinquabat. Cum nix ad breve tempus remisit, iterum prospeximus. Mirum spectaculum erat: proxime ad nos tanta densitate flocci cadebant, ultra autem eorum nubem sol, dum ad remota montium cacumina inclinabatur, clarius semper fulgebat.

Specillis quaquaversum directis passim puncta quaedam mobilia cernebam, alia singula, alia bina aut terna, alia frequentiore numero: lupi ad praedam congregabantur.

Singula exspectationis momenta integrarum aetatum instar erant. Ventus nunc repentinis saevissimisque flatibus insurgebat, nivesque summo furore in gyros circum nos volvebat. Interdum ne ad unius quidem brachii spatium prospicere poteramus; interdum autem ventus, dum magno murmure transiret, aerem circum nos ita purgabat ut remotissima quoque loca cerneremus. Iam diu ortus occasusque solis tam diligenter observaveramus, ut fere certo nosse possemus quando occubiturus esset. Sciebamus autem tempus illud iam paene adesse.

Vix credibile erat, cum horologia nostra consuleremus, nos minus quam unam horam in illo saxeo perfugio exspectavisse, cum turmae diversae in conspectum nostrum propius concurrere coeperunt. Ventus iam acrius asperiusque, fere constanter a septentrione, spirabat. Nubes nivales abegisse videbatur; nam nunc tantum interdum brevis nivis procella ingruebat. Singulos homines, tum eos qui fugiebant tum qui insequebantur, aperte dignoscebamus.

Quod mirum fuit, fugitivi aut insequi se non animadvertebant aut rem nihili faciebant; cursum tamen magis magisque incitabant, quo propius sol montium cacuminibus deprimebatur.

Iam propius atque propius aderant. Professor et ego post saxum nostrum consedimus, armis promptis; liquido videbam eum constituisse nemini inde transitum permittere. Nec quisquam eorum nobis adesse suspicabatur.

Repente simul duae voces exclamaverunt: “Consistite!” Altera Ionathae mei erat, acutissima animi ardore elata; altera gravis et firma domini Morris, qua

tranquilla imperii auctoritas exprimebatur. Zingari fortasse verba non intellexerunt, sed imperandi sonum, quaecumque lingua adhibebatur, ignorare non poterant. Sponte sua equos retinuerunt. Eodem momento ex una parte Godalming et Ionathas, ex altera Seward et Morris advolaverunt.

Dux Zingarorum, vir specie egregia atque equitandi peritissimus, ut Centauro paene similis videretur, illos manu abigere conatus est, atque sociis fera voce aliquid imperavit quo pergerent. Illi equos flagellis ceciderunt, qui statim prosilierunt; sed quattuor amici nostri sclopeta Winchesteriana sustulerunt et tam aperte consistere iusserunt ut quid imperarent nemini dubium esset. Simul Professor et ego ex posteriore saxi parte surreximus atque arma in eos direximus. Qui, cum se undique circumdatos viderent, habenas contraxerunt equosque consistere coegerunt.

Dux conversus signo dato iussit omnes qui in sua turma erant arma expedire. Statim quisque quod gerebat, cultrum vel sclopetulum, distrinxit, ad pugnam se comparavit. Repente ad manus ventum est.

Dux repente habenis tractis equum suum ante ceteros egit; deinde primum solem, iam montium iugis propinquum, tum castellum digito ostendens quaedam dixit quae intellegere non potui. Respondentes quattuor amici nostri ex equis desiluerunt atque impetu facto ad currum contenderunt.

Ionatham in tanto periculo videns ingenti metu affici debuissem; sed ardor pugnae me quoque non minus quam ceteros ceperat. Nullum timorem sensi; tantum effrenata quaedam cupiditas me impulit ut aliquid ipsa facerem. Dux Zingarorum, cum nostros subito moveri conspexisset, imperium dedit; illico homines eius incondita quadam acie currum circumsteterunt, umeris inter se impellentes collidentesque, dum quisque mandatum efficere properat.

In hac turbatione videbam Ionatham ex una hominum coronae parte, Quincium ex altera, viam ad currum sibi aperire. Manifestum erat eos ante solis occasum opus conficere constituisse. Nulla res eos inhibere aut morari posse videbatur: neque arma adversum eos intenta neque Zingarorum cultri ante oculos micantes neque luporum a tergo ululatus eos a proposito avocabant.

Ionathae impetus atque propositum, quod nihil aliud spectabat, eos qui obstabant tanto metu perculisse videbantur; ultro enim a via se subtrahebant atque transire sinebant. Uno momento in currum insiluit; tum viribus vix credibilibus arcam ingentem sustulit et supra rotam in terram deiecit. Interea

dominus Morris, ut per suam Zingarorum coronae partem perrumperet, vi atque armis uti coactus erat.

Dum Ionatham intento animo atque spiritu suspenso spectabam, Quincium quoque, quantum extremo oculorum obtutu licebat, acriter procedentem conspexeram; videram etiam Zingarorum cultros fulgere dum inter eos viam aperiebat, atque illos in eum cultros vibrare eumque ferire.

Ille magno cultro suo Bowieano ictus depellebat. Primo etiam eum incolumem evadere credidi; sed ubi iuxta Ionatham exsiluit, qui iam e curru descenderat, vidi eum sinistra manu latus premere, sanguinemque per digitos eius magno impetu effluere.

Ne tum quidem substitit. Nam dum Ionathas summa vi alteram arcae partem adoriebatur, operculum grandi illo cultro quem Kukri appellant vi sublevare conatus, ille alterum latus cultro Bowieano furenter oppugnabat. Utriusque viribus operculum iam cedere coepit; clavi stridore acuto e ligno trahebantur, donec arcae operculum in posteriorem partem reiectum est.

Iam Zingari, se sclopetis Winchesterianis intentis coerceri atque in Godalming et Seward potestatem venisse conspicientes, se dediderant neque amplius repugnabant. Sol iam paene post montium iuga occiderat, et omnium longissimae umbrae super nivem procumbebant. Vidi Comitem intra arcam super terram iacentem; pars autem illius terrae, cum arca e curru deiecta esset, super corpus eius dispersa erat.

Mortis pallore horrebat, imagini e cera factae simillimus; oculi autem rubri horrendo illo ultionis ardore fulgebant, quem nimis bene agnoscebam.

Dum eum intuebar, ipsius oculi solem cadentem aspexerunt, atque in vultu odium subito in triumphum mutatum est.

Sed eodem temporis momento magnus Ionathae culter per aera fulsit atque descendit. Clamorem edidi cum ferrum guttur Comitis uno ictu findere vidi; simul dominus Morris cultro suo Bowieano cor eius transfixit.

Res miraculo similis fuit: sub ipsis enim oculis nostris, vix uno spiritu ducto, totum corpus in pulverem dilapsum est atque ab oculis evanuit.

Quamdiu vivam, gaudebo quod etiam illo supremo dissolutionis momento vultus eius tantam pacis speciem prae se tulit, quantam ibi apparere posse numquam putavissem.

Iam castellum Draculae adversus rubrum caelum eminens apparebat, atque singuli lapides e dirutis propugnaculis ad solis occidentis lumen singillatim cernebantur.

Zingari, nos quodam modo auctores mirabilis illius hominis mortui evanescentiae putantes, sine verbo se converterunt et, quasi salutem fuga peterent, equos concitaverunt. Qui pedibus ibant in currum longum insiluerunt atque equitibus clamabant ne se desererent. Lupi, qui se in tutam distantiam receperant, eos fugientes consecuti sunt, nos solos relinquentes.

Dominus Morris humi prolapsus cubito nitebatur, altera manu latus premebat; sanguis adhuc inter digitos effluebat. Ad eum cucurri, quoniam sacer ille circulus iam non obstabat; idem duo medici fecerunt. Ionathas post vulneratum genibus procubuit; ille caput retro in umerum eius reclinavit. Suspirans, exiguo quodam virium conatu manum meam manu sua, quae sanguine non erat respersa, comprehendit. Credo eum ex vultu meo intellexisse quanto dolore animus meus premeretur; nam subridens ita locutus est:

“Quam gaudeo me vobis aliquo modo prodesse potuisse! O Deus!” repente exclamavit, dum vix ad sedendum se erigeret, et in me digitum intendit, “ut hoc viderem, vel mori operae pretium fuit! Aspicite! Aspicite!”

Sol eo ipso momento montium fastigium contingebat; rubra eius lux in vultum meum cecidit eumque roseo quodam fulgore perfudit. Uno quasi impetu viri omnes genibus procubuerunt; atque, cum ad eum locum oculos intenderent quem moriens digito demonstrabat, gravis et ex intimo pectore expressa vox omnium “Amen” insonuit. Tum ille moribundus dixit:

“Nunc Deo gratias agamus, quod nihil frustra factum est! Aspicite! Ne ipsa quidem nix purior est quam frons eius! Maledictio sublata est!”

Tum, summo cum nostro dolore, subridens ac tacitus, generosus ille fortisque vir animam efflavit.

ADNOTATIO

Septem abhinc annis omnes quasi per ignem transivimus; felicitatem autem quam nonnulli nostrum ex illo tempore consecuti sunt tantam esse arbitramur ut dolores tum perpessos abunde compenset. Hoc praeterea mihi et Minae singulari gaudio est, quod filius noster eundem diem natalem habet quo Quincius Morris diem supremum obiit. Mater eius, ut mihi persuasum est, tacite credit aliquid fortis amici nostri animi in puerum transisse. Tot nomina ei imposuimus ut universa illa parva virorum societas quasi uno vinculo cum eo coniungatur; nos tamen Quincium eum appellamus.

Aestate huius anni in Transsilvaniam iter fecimus, locaque illa rursus perlustravimus quae tam vividas tamque horrendas memorias in nobis adhuc excitant. Vix credere poteramus ea quae ipsi oculis conspexeramus auribusque audiveramus revera accidisse. Omne earum rerum vestigium deletum erat. Castellum, ut antea, supra vastam solitudinem in sublime erectum stabat.

Domum reversi de illis temporibus saepe inter nos colloquebamur. Iam enim omnes sine desperatione praeterita recolere poteramus; nam et Godalming et Seward coniugio feliciter iuncti sunt. Ego chartas e receptaculo tuto deprompsi, ubi inde a tam remoto reditus nostri tempore servatae erant. Mirati sumus quod in tanta documentorum mole e quibus haec historia confecta est vix unum testimonium vere authenticum reperitur: paene omnia machina scriptoria descripta sunt, exceptis posterioribus commentariorum libellis quos Mina, Seward et ego postea conscripsimus, atque memorando a Van Helsing conscripto.

Vix a quoquam postulare possemus, etiamsi vellemus, ut talia pro testimoniis narrationis tam incredibilis acciperet. Van Helsing, cum puerum nostrum in genibus haberet, rem omnem paucis verbis ita comprehendit:

“Nullis probationibus egemus; neque a quoquam postulamus ut nobis credat! Hic puer olim intelleget quam fortis quamque generosa femina mater sua sit. Iam nunc eius suavitatem curamque amantem novit; postea cognoscet viros quosdam tantopere eam dilexisse ut multa illius causa auderent.”

IONATHAS HARKER

FINIS